ISSN 1977-0987

Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea

C 271

Edizzjoni bil-Malti

Volum 56

19 ta' Settembru 2013

Informazzjoni u Avviżi

Avviż Nru | Werrej | Paġna

I *Riżoluzzjonijiet, rakkomandazzjonijiet u opinjonijiet*

OPINJONIJIET

Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

L-490 sessjoni plenarja tat-22 u t-23 ta' Mejju 2013

2013/C 271/01 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Għal dimensjoni soċjali tal-Unjoni Ekonomika u Monetarja Ewropea" (Opinjoni esploratorja) ... 1

2013/C 271/02 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Wara 10 snin x'direzzjoni għall-euro? Il-futur ekonomiku u politiku tal-UE u t-trattat il-ġdid" (Opinjoni fuq inizjattiva proprja) ... 8

2013/C 271/03 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "L-ekonomija ekoloġika — inħeġġu l-iżvilupp sostenibbli fl-Ewropa" (Opinjoni fuq inizjattiva proprja) ... 18

MT

Prezz:
EUR 8

(Ikompli fil-paġna li jmiss)

III *Atti preparatorji*

IL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW

L-490 sessjoni plenarja tat-22 u t-23 ta' Mejju 2013

2013/C 271/04 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni — Pjan ta' azzjoni għal unjoni ekonomika u monetarja profonda u ġenwina: It-tnedija ta' Dibattitu Ewropew" *COM(2012) 777 final/2* 23

2013/C 271/05 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill fuq l-informazzjoni li takkumpanja t-trasferimenti ta' fondi" *COM(2013) 44 final — 2013/0024 (COD)* u dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-prevenzjoni tal-użu tas-sistema finanzjarja għall-għanijiet ta' ħasil tal-flus u ta' finanzjament tat-terroriżmu" *COM(2013) 45 final — 2013/0025 (COD)* 31

2013/C 271/06 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Kunsill li timplimenta kooperazzjoni msaħħa fil-qasam tat-taxxa fuq it-tranżazzjonijiet finanzjarji" *COM(2013) 71 final — 2013/0045 (CNS)* 36

2013/C 271/07 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-protezzjoni tal-euro u muniti oħra kontra l-iffalsifikar permezz tal-liġi kriminali, u li tissostitwixxi d-Deċiżjoni Kwadru tal-Kunsill 2000/383/ĠAI" *COM(2013) 42 final — 2013/0023 (COD)* 42

2013/C 271/08 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill — Lejn Unjoni Ekonomika u Monetarja Profonda u Ġenwina — L-introduzzjoni ta' Strument ta' Konverġenza u Kompetittività" *COM(2013) 165 final* u dwar "Il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill — Lejn Unjoni Ekonomika u Monetarja Profonda u Ġenwina — Koordinazzjoni ex ante ta' għal riformi maġġuri ta' politika ekonomika" *COM(2013) 166 final* 45

2013/C 271/09 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Lejn qafas Ewropew komprensiv għal-logħob tal-azzard online" *COM(2012) 596 final* 48

2013/C 271/10 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew — Approċċ Ewropew ġdid għall-falliment u l-insolvenza" *COM(2012) 742 final* final u dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jemenda r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1346/2000 dwar proċedimenti ta' falliment" *COM(2012) 744 final — 2012/0360 (COD)* 55

2013/C 271/11 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Il-protezzjoni ta' negozji kontra prattiki qarrieqa ta' kummerċjalizzazzjoni u biex jiġi garantit infurzar effettiv — Analiżi tad-Direttiva 2006/114/KE dwar reklamar qarrieqi u komparattiv" *COM(2012) 702 final* 61

MT

(Ikompli fuq paġna 155)

I

(Riżoluzzjonijiet, rakkomandazzjonijiet u opinjonijiet)

OPINJONIJIET

IL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW

L-490 SESSJONI PLENARJA TAT-22 U T-23 TA' MEJJU 2013

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Għal dimensjoni soċjali tal-Unjoni Ekonomika u Monetarja Ewropea" (Opinjoni esploratorja)

(2013/C 271/01)

Relatur: **is-Sur JAHIER**

Korelatur: **is-Sur DASSIS**

Nhar l-24 ta' Jannar 2013, il-President tal-Kunsill Ewropew iddeċieda, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

Għal dimensjoni soċjali tal-Unjoni Ekonomika u Monetarja Ewropea

(Opinjoni esploratorja).

Is-sottokumitat dwar id-dimensjoni soċjali tal-Unjoni Ekonomika u Monetarja (UEM) Ewropea, inkarigat sabiex jipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adotta l-Opinjoni tiegħu nhar it-23 ta' April 2013 b'maġġoranza, b'vot wieħed kontra.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'161 vot favur, 50 vot kontra u 47 astensjoni.

1. Ġabra tal-proposti fil-qosor

1.1 L-Unjoni Ekonomika, Soċjali u Politika Ewropea għad trid tinkiseb. L-Unjoni Monetarja tnediet b'dimensjonijiet ekonomiċi u soċjali li ma kinux żviluppati biżżejjed, iżda b'konsegwenzi konsiderevoli mil-lat ekonomiku u soċjali. Issa qed jittieħdu l-passi lejn unjoni finanzjarja, fiskali u bankarja, iżda mingħajr ma ngħataw il-mezzi baġitarji mill-UE għal politika li takkumpanja biex jiġi appoġġjat it-tkabbir ekonomiku u l-koeżjoni soċjali. Fl-istess ħin, il-progress lejn l-unjoni soċjali u politika għadu mblokkat. Madankollu, l-Unjoni Ekonomika, Monetarja u dik Soċjali kollha jiddependu minn xulxin; huma jsostnu u jamplifikaw lil xulxin. Flimkien, huma għandhom joffru Ewropa iktar tanġibbli, ibbażata fuq il-ħajja reali, li ċ-ċittadini jistgħu jirrelataw magħha, u li l-investituri, il-produtturi, il-ħaddiema u l-konsumaturi jista' jkollhom fiduċja fiha u sens ta' appartenenza għaliha. Hija għandha tkun Ewropa iktar dinamika biex jissaħħu l-kompetittività, it-tkabbir intelliġenti u inklużiv, l-opportunitajiet ekonomiċi, l-impjieg u t-tgawdija effettiva tad-drittijiet soċjali kollha. Mingħajr bilanċ ta' dan it-tip, mhu ser ikun hemm l-ebda futur għal Unjoni Politika.

1.2 Bejn l-2008 u Frar 2013, ir-rata tal-qgħad tal-UE-27 żdiedet minn 7 % għal 10,9 %, b'total ta' 26,4 miljun persuna qiegħda, filwaqt li ż-żona tal-euro laħqet ir-rata għolja ta' 12 %; din ir-rata għoliet fi 19-il pajjiż u waqgħet fi 8 pajjiżi; 5,7 miljun żagħżugħ u żagħżugħa llum jinsabu qiegħda fl-UE-27

(23,5 %), filwaqt li fil-bidu tal-2013 ir-rata globali tal-qgħad fl-Istati Uniti kienet 7,7 % u fil-Ġappun 4,2 % ([1]). Dawn iċ-ċifri jmorru kompletament kontra l-għanijiet tal-Istrateġija Ewropa 2020 u l-KESE għalhekk jemmen li hija kwistjoni tal-ogħla prijorità li nindirizzaw il-kompetittività tagħna, li ħadet it-triq tan-niżla, li niġġeneraw iktar tkabbir, li noħolqu impjiegi ġodda u nnaqqsu l-faqar. Huwa kruċjali li nistabbilixxu mekkaniżmu ta' monitoraġġ imsaħħaħ dwar l-impatt tal-politiki ekonomiċi u monetarji fuq is-suq tax-xogħol fl-Istati Membri. Huwa kruċjali wkoll li l-politiki soċjali u dawk tal-impjieg jiżdiedu mad-dispożizzjonijiet soġġetti għall-monitoraġġ tal-politiki ekonomiċi nazzjonali bħala parti mis-Semestru Ewropew. Il-KESE jemmen li approċċ simili mhuwiex biss urġenti fid-dawl ta' dawn iċ-ċifri drammatiċi imma huwa anke konformi għalkollox mal-Artikolu 9 tat-TFUE dwar l-għanijiet tal-Unjoni għall-iżvilupp soċjali u tal-iżvilupp sostenibbli. Id-dimensjoni soċjali tal-UEM teħtieġ strumenti u indikaturi ċari u għanijiet kwalitattivi u kwantitattivi li jkunu effettivi daqs l-obbligi ekonomiċi u finanzjarji tal-UEM. Qabel kollox, iridu jkunu l-mexxejja Ewropej li jqarrbu l-ideal Ewropew lejn iċ-ċittadini.

1.3 Għandu jitnieda **Programm Ewropew** ġdid **għall-Azzjoni Soċjali** biex jakkumpanja l-passi lejn unjoni finanzjarja, bankarja u fiskali dejjem eqreb. Il-programm għandu jistabbilixxi **miri konkreti** ċari, kemm kwalitattivi kif ukoll kwantitattivi, li jkunu bbażati fuq dawk diġà stabbiliti għall-**Ewropa 2020** u li jtejbuhom, biex b'mod speċjali jappoġġjaw l-isforzi għall-industrijalizzazzjoni mill-ġdid tal-Ewropa, **inaqqsu u jeqirdu l-qgħad tal-massa, jiżguraw id-drittijiet soċjali fundamentali, jippromovu l-intraprenditorija u impjiegi ġodda, jiġġieldu kontra l-faqar, jappoġġjaw l-inklużjoni soċjali, jiffaċilitaw l-investiment soċjali, jippromovu l-edukazzjoni għolja u t-taħriġ, u jiżviluppaw governanza soċjali u sjieda parteċipattiva** tal-proġett Ewropew. Il-Programm Ewropew il-ġdid għall-Azzjoni Soċjali għandu jiġi attivat permezz ta' azzjonijiet mhux leġislattivi u leġislattivi, skont liema jaħdmu l-aħjar, mal-UE kollha jew permezz ta' kooperazzjoni msaħħa. Dan għandu jħaddan b'mod konġunt il-**pakkett ta' stimolu Ewropew, il-Pakkett Ewropew għall-Investiment Soċjali, il-valutazzjonijiet Ewropej tal-Impatt soċjali, il-Garanzija Ewropea għaż-Żgħażagħ, il-Passaport Uniku Ewropew għall-Ħiliet**, u jiżgura li jiġu rispettati l-**Klawżola Soċjali Orizzontali, id-drittijiet soċjali fundamentali u l-parteċipazzjoni ċivika.** Il-programm għandu wkoll jesplora u jippromovi d-dritt taċ-ċittadini Ewropej għal dħul minimu garantit.

1.4 Il-KESE jipproponi **żewġ inizjattivi esploratorji ġodda**: 1) il-ħruġ ta' **Bonds Soċjali Ewropej** għal proġetti ta' investiment soċjali li jkunu vijabbli finanzjarjament, permezz ta' **Fond Ewropew għall-Azzjoni Soċjali**, faċilitat mill-awtoritajiet kompetenti tal-UE, imma b'finanzjament, sjieda, ġestjoni u monitoraġġ trasparenti mill-partijiet interessati tas-soċjetà ċivili (mis-settur privat, korporattiv u pubbliku); u 2) it-twaqqif ta' **Netwerk Ewropew tal-Edukazzjoni għall-Ħaddiema Qiegħda**, li joffri opportunitajiet edukattivi fit-tul, effiċjenti u kwalitattivi li jindirizzaw il-ħtiġiet tas-suq tax-xogħol, bil-ħruġ ta' **vawċers edukattivi transkonfinali** u skemi tal-iskambju tal-kredits tal-korsijiet tat-tip ERASMUS biex jgħinu lill-ħaddiema qiegħda jaqbdu t-triq lejn orizzonti edukattivi ġodda, jiżviluppaw ħiliet konoxxittivi u professjonali ġodda u biex jifthu karrieri ġodda u d-dħul mill-ġdid fis-suq tax-xogħol Ewropew. Fl-istess ħin Ewropa ta' moviment ħieles teħtieġ bażi iktar sigura u aġġornata għall-mobbiltà (pereżempju, drittijiet adatti dwar l-informazzjoni u l-assistenza għal dawk li jkunu qed jaħdmu fi Stati Membri oħra), sabiex jiġi ffaċilitat il-moviment ta' popli intra-Komunitarji li jkunu qed ifittxu x-xogħol fl-UE kollha, u tiġi żgurata sitwazzjoni b'kundizzjonijiet indaqs ta' kompetizzjoni ġusta u r-rispett tad-drittijiet soċjali bażiċi u ftehimiet kollettivi.

2. Il-governanza ekonomika teħtieġ dimensjoni soċjali

2.1 Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew kien appella għal tisħiħ komprensiv lejn **Unjoni Ekonomika, Soċjali u Politika**.

2.2 **Unjoni Ekonomika** għandha tinkludi **unjoni finanzjarja u bankarja**, bi skema komuni għall-garanzija tad-depożiti, fond ta' riżoluzzjoni komuni u monitoraġġ pan-Ewropew; u **unjoni fiskali** għandha tkun ibbażata fuq strumenti tad-dejn konġunti, fi ħdan qafas ta' dixxiplina baġitarja, konsolidazzjoni fiskali u **mudell ta' tkabbir Ewropew iktar dinamiku**, li ċ-ċittadini jistgħu jifhmuh u li l-investituri, il-produtturi, il-ħaddiema u l-konsumaturi jista' jkollhom fiduċja fih. L-inċertezzi persistenti dwar l-integrità taż-żona tal-euro għandhom jingħelbu, għax huma ta' ħsara għall-fiduċja taċ-ċittadini u l-intrapriżi. Is-summit ta' Ġunju 2012, inkluż il-**patt għal tkabbir u impjiegi** u s-self ippjanat ta' EUR 180 biljun għal dan il-għan, flimkien mat-tħabbira tal-BĊE li kien ser isir *dak kollu li jista' jsir* biex jinkiser iċ-ċirku vizzjuż bejn il-banek dgħajfa, id-dejn sovran u l-firxiet mhux sostenibbli, huma raġunijiet għal iktar fiduċja fil-qafas ekonomiku Ewropew li qed jiżviluppa. L-Ewropa teħtieġ programm ġdid ta' investiment ([2]) biex jiżdiedu r-riżorsi għall-appoġġ tal-industrijalizzazzjoni mill-ġdid, isir irkupru tat-tkabbir u jiġi indirizzat il-qgħad.

([1]) Data mill-Eurostat, http://ec.europa.eu/eurostat/euroindicators

([2]) Tip ta' Marshall Plan ġdid: ara l-Opinjoni tal-KESE dwar "It-tkabbir u d-dejn sovran fl-UE: żewġ approċċi innovattivi", ĠU C 143, 22.5.2012, punti 2.8 u 2.13 - Ara l-Green Paper tal-Kummissjoni dwar "Il-finanzjament fuq terminu twil tal-ekonomija Ewropea", COM(2013) 150 final/2, 9.4.2013

2.3 Imma din hija biss nofs l-istorja. Fl-istess ħin, il-konsegwenzi tal-miżuri ta' awsterità kellhom impatt devastanti fuq il-koeżjoni soċjali, il-protezzjoni soċjali, suq tax-xogħol inklużiv u l-livelli tal-faqar. Bħalissa hemm 26 miljun persuna qiegħda u 120 miljun fil-faqar jew f'esklużjoni soċjali fl-UE. L-għanijiet tal-irkupru ekonomiku, l-istabbiltà monetarja, it-tkabbir sostenibbli u l-kompetittività mhux ser jinkisbu mingħajr dimensjoni soċjali mġedda. **Il-laqgħa tal-Kunsill Ewropew tar-Rebbiegħa tal-14 u l-15 ta' Marzu 2013** fl-aħħar irrikonoxxiet din ir-realtà u appellat lill-Istati Membri biex jinkludu politiki soċjali bħala xpruni tal-governanza ekonomika, l-iktar billi jibdlu l-enfasi tas-Semestru Ewropew biex jappoġġja l-impjieg, l-investimenti soċjali, l-inklużjoni soċjali u l-integrazzjoni tal-għanijiet soċjali ([3]). Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew jieħu nota ta' din l-enfasi ġdida fuq il-politika soċjali fil-livell nazzjonali, iżda jqis li hemm bżonn ukoll tmexxija pan-Ewropea f'termini ta' azzjoni soċjali, investiment soċjali u valutazzjoni soċjali komparattiva.

2.4 Għaldaqstant wasal iż-żmien li **nibnu l-pilastru soċjali tal-UEM** fi ħdan il-qafas ta' Ewropa soċjali, li mingħajru l-adeżjoni taċ-ċittadini fil-proġett Ewropew kollu kemm hu ser tibqa' mhedda. Fil-fatt, il-firxiet attwali fl-iżbilanċi soċjali Ewropej mhux biss ifixklu s-soluzzjonijiet sostenibbli għat-tkabbir ekonomiku u l-koeżjoni soċjali, imma huma sfida fundamentali fl-elezzjonijiet Ewropej li ġejjin fl-2014 bejn dawk li qed iħarsu lejn dimensjoni Ewropea għall-irkupru u dawk li jaqgħu fuq l-alternattivi nazzjonali. L-elezzjonijiet Ewropej ser iġagħlu mħuħ in-nies u l-voti tagħhom jikkonċentraw; huwa essenzjali li dawn l-elezzjonijiet iservu bħala xprun, u mhux bħala ostaklu, għal **iktar Ewropa, Ewropa eqreb iċ-ċittadini, il-familji u l-kumpaniji tagħha, Ewropa iktar soċjali**.

2.5 Id-**drittijiet soċjali fundamentali** huma ħaġa waħda mad-drittijiet ċivili u politiċi, u hemm obbligu fit-Trattati biex jiġu rispettati u promossi. Il-Kummissjoni u l-BĊE, bħala membri tat-Trojka, iridu jirrispettaw l-obbligi tad-drittijiet soċjali fundamentali fl-attivitajiet kollha tagħhom. Fil-qafas tad-dimensjoni soċjali tal-UEM, il-Kummissjoni, b'mod effiċjenti, għandha timmonitorja, tivvaluta u tiżgura konformità sħiħa ma' dawn l-obbligi tad-drittijiet soċjali fundamentali.

3. Lejn Programm Ewropew ġdid għall-Azzjoni Soċjali u Patt ta' Investiment Soċjali

3.1 Fl-2008, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta opinjoni esploratorja, mitluba mill-Presidenza Franċiża tal-UE, li pproponiet il-bżonn li jitnieda **Programm Ewropew ġdid għall-Azzjoni Soċjali**. L-Opinjoni għamlet referenza għall-ħidma pijuniera tal-Kumitat meta kien għen fit-tnedija tal-Karta Komunitarja tad-Drittijiet Fundamentali Soċjali tal-Ħaddiema, il-Programm Ewropew tal-1989 għall-Azzjoni Soċjali u l-acquis soċjali li rriżulta dwar is-suq uniku, it-Trattat u l-attività tal-UE inġenerali. L-Opinjoni ressqet l-argument li kien hemm bżonn Programm Ewropew ġdid għall-Azzjoni Soċjali "**sabiex jinżamm il-pass mal-iżviluppi ekonomiċi u tas-suq**" B'xorti ħażina, minkejja l-appoġġ reġistrat fil-laqgħa ministerjali informali għall-Impjieg u l-Affarijiet Soċjali matul il-Presidenza Franċiża tal-UE, il-proposta tal-Kumitat malajr intfiet minħabba l-kriżi ekonomika u ħames snin ta' paniku biex tiġi salvata l-UEM u titrawwem koeżjoni ekonomika iktar stretta fiż-żona tal-euro. Issa żgur wasal iż-żmien li nerġgħu nikkunsidraw l-idea ta' Programm Ewropew ġdid għall-Azzjoni Soċjali, biex inkunu nistgħu nlaħħqu mat-tipi ġodda ta' governanza ekonomika u nappoġġjawhom b'koeżjoni soċjali u azzjoni tal-politika soċjali ekwivalenti.

3.2 Fl-Opinjoni tiegħu tal-2008, il-Kumitat kien appella għal "**governanza f'diversi livelli**" ta' Programm Ewropew ġdid għall-Azzjoni Soċjali, ibbażata fuq azzjoni leġislattiva, djalogu soċjali, djalogu ċivili, koregolazzjoni u awtoregolazzjoni, koordinazzjoni miftuħa, integrazzjoni tal-politika soċjali, kooperazzjoni msaħħa u d-dritt taċ-ċittadini għal inizjattiva. L-Opinjoni ma stabbiliet l-ebda prijorità għall-azzjoni, ħlief fis-sens ta' dak li kien ħadem l-aħjar, biż-żamma tal-***Metodu Komunitarju*** u b'rispett għall-***klawżola soċjali*** orizzontali l-ġdida (Artikolu 9, TFUE). L-Opinjoni appellat ukoll għal impenn finanzjarju, pereżempju permezz ta' użu iktar iffokat u aċċessibbli tal-Fond Soċjali Ewropew, Fond Ewropew potenzjali għall-Innovazzjoni Soċjali biex jappoġġja inizjattivi soċjali ġodda ta' natura esperimentali, u l-idea ta' "faċilità ta' self madwar l-Ewropa kollha għall-iżvilupp infrastrutturali soċjali".

3.3 Sadattant, il-Kumitat żied l-appelli tiegħu għall-applikazzjoni tal-Metodu Komunitarju u biex tiġi rispettata n-natura vinkolanti tal-*klawżola soċjali* orizzontali. Huwa ppropona speċifikament it-tnedija ta' **Patt Ewropew għall-Investiment Soċjali** biex jiġi żgurat li l-miżuri tal-awsterità u s-sanzjonijiet semiawtomatiċi fil-qafas tal-governanza ekonomika u l-implimentazzjoni tas-Semestru Ewropew jiġu kkumpensati b'valutazzjonijiet tal-impatt soċjali, ir-rispett għad-drittijiet soċjali fundamentali, impenn ġenwin biex jintlaħqu l-miri tal-UE 2020 tal-ġlieda kontra l-faqar u l-iżvilupp ġenerali tal-"**governanza soċjali**" Ewropea.

3.4 Il-Kumitat isibha inkoraġġanti li l-Parlament dan l-aħħar enfasizza l-bżonn ta' "**patt soċjali għall-Ewropa**", għal "punti ta' referenza soċjali u tal-impjiegi" fis-"superviżjoni vinkolanti

([3]) Konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew, tal-14 u l-15 ta' Marzu 2013, EUCO 23/13.

tad-dixxiplina baġitarja", biex l-Istħarriġ Annwali dwar it-Tkabbir iqis is-sostenibbiltà tal-mudell soċjali u għal **qafas integrat għall-politika tal-impjieg u dik soċjali u bħala l-ħames pilastru fil-pjan direzzjonali tal-UEM** ([4]). Huwa jilqa' wkoll l-għan tal-Kunsill Ewropew li jippreżenta miżuri u pjan direzzjonali għad-"dimensjoni soċjali tal-UEM" fil-laqgħa tiegħu ta' Ġunju 2013 ([5]). Bl-istess mod, il-Kummissarju Andor dan l-aħħar enfasizza l-bżonn ta' "unjoni monetarja b'wiċċ uman" u li fil-fehma tiegħu "id-dimensjoni soċjali tal-UEM għandha tinfiehem bħala l-kapaċità tar-regoli, il-mekkaniżmi ta' governanza, il-kapaċità fiskali u strumenti ta' politika oħra tal-UEM **biex jiżguraw li l-effiċjenza ekonomika u l-ekwità soċjali jiġu segwiti simultanjament** ([6])." Il-Kumitat jinsab inkoraġġut ukoll mill-konklużjonijiet tal-President Van Rompuy fis-Summit Soċjali Tripartitiku tal-14 ta' Marzu li "l-mudell soċjali Ewropew għadu ass importanti u vantaġġ kompetittiv globali" u li " **irridu nsibu mekkaniżmi li jgħinu jnaqqsu d-diverġenzi soċjali fl-Unjoni tagħna** ([7])." Il-"Pakkett tal-Investiment Soċjali", ippubblikat mill-Kummissjoni, li jistabbilixxi gwida għall-Istati Membri biex jappoġġjaw il-protezzjoni soċjali u l-inklużjoni soċjali ([8]), jimxi fid-direzzjoni li tiżviluppa indikaturi għad-dimensjoni soċjali. Madankollu, il-Kumitat iqis li tabella ("scoreboard") tal-impjieg u l-iżbilanċi soċjali fl-UE teħtieġ ukoll qafas iktar impenjat għall-azzjoni pan-Ewropea. Il-Kumitat għalhekk itenni li hemm bżonn **Programm Ewropew** proattiv **għall-Azzjoni Soċjali** b'governanza f'diversi livelli, inklużi l-awtoritajiet, korpi u partijiet interessati kompetenti **Ewropej** konċernati kemm fl-azzjoni leġislattiva u mhux leġislattiva, u bil-għan li tal-inqas jintlaħqu u preferibbilment jittejbu l-miri soċjali stabbiliti fl-Istrateġija Ewropa 2020.

4. Proposti speċifiċi

Il-KESE jappoġġja l-għanijiet tal-Istrateġija Ewropa 2020 li jenfasizzaw l-importanza li nindirizzaw il-kompetittività dejjem iktar dgħajfa, li niġġeneraw iktar tkabbir, li noħolqu l-impjiegi u nnaqqsu l-faqar. B'konformità mal-Artikolu 9 tat-TFUE, jiġifieri "mal-promozzjoni ta' livell għoli ta' impjieg, mal-garanzija ta' protezzjoni soċjali xierqa, mal-ġlieda kontra l-esklużjoni soċjali kif ukoll ma' livell għoli ta' edukazzjoni, taħriġ u protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem", il-Kumitat jappella għal **programm pan-Ewropew ta' azzjoni u impenn soċjali** iktar vinkolanti u finanzjat b'mod adatt, inklużi l-għanijiet speċifiċi li ġejjin.

4.1 L-eżerċizzju tas-**Semestru Ewropew** għandu jinkludi **punti ta' riferiment għall-impjieg u l-inklużjoni soċjali** fi ħdan l-istess **qafas ta' sorveljanza** bħal dak li jirregola l-koordinazzjoni tal-politika ekonomika u r-riformi strutturali. **Il-miri kwantifikabbli Ewropej soċjali u għall-impjieg għandhom jitqabblu u jiġu integrati mar-regoli tal-istabbiltà u** t-tkabbir li jirregolaw il-miri tad-dejn u d-defiċits. **Il-mekkaniżmi ta' aġġustament** konsegwenti għandhom jiġu applikati biex jitnaqqsu **l-iżbilanċi** kemm makroekonomiċi kif ukoll **soċjali**, bil-għan li nippromovu tkabbir intelliġenti u sostenibbli, impjiegi ta' kwalità, aċċess għal servizzi affordabbli ta' interess ġenerali ta' kwalità għolja u t-tnaqqis tal-inugwaljanzi soċjali fl-UE kollha. L-effiċjenza ekonomika fil-perjodu l-qasir m'għandhiex tkun askapitu tal-**investiment fil-kapital soċjali** fit-tul. Il-miżuri tal-konsolidazzjoni fiskali għandhom jiġu evalwati skont l-effetti tagħhom fuq it-tkabbir, l-impjieg u l-inklużjoni soċjali. Ir-riformi strutturali għandhom ikunu akkumpanjati minn **mekkaniżmi ta' solidarjetà fil-livell Ewropew**. Sabiex jiġi żgurat li unjoni ekonomika u monetarja ġenwina tkun appoġġjata miċ-ċittadini tal-UE, hemm bżonn li l-programmi nazzjonali ta' riforma jiġu akkumpanjati **bi djalogi soċjali u ċivili adatti u fi ħdan dimensjoni soċjali Ewropea dinamika** li ma tixprunax ġirja lejn l-iktar livell baxx li tirriżulta f'kompetizzjoni negattiva, deflazzjoni tal-pagi u domanda globali iktar baxxa. **In-negozjar kollettiv ħieles u awtonomu irid ikun garantit. Id-djalogu soċjali Ewropew** għandu jaqdi rwol essenzjali fl-iżvilupp u l-prattika tal-governanza ekonomika l-ġdida. **Id-drittijiet soċjali fundamentali pan-Ewropej għandhom ikunu monitorjati u rispettati aħjar.**

4.2 **Il-Fond Soċjali Ewropew u l-Fond Ewropew ta' Aġġustament għall-Globalizzazzjoni** jridu jiżdiedu għal livell li jixraq dak li l-President Van Rompuy ddeskriva bħala "it-traġedja umana u l-emerġenza soċjali" ([9]) tal-impjieg Ewropew u s-sitwazzjoni soċjali. Dan ser jeħtieġ b'mod ċar "reviżjoni obbligatorja u komprensiva tal-Qafas Finanzjarju Pluriennali" kif intalab mir-riżoluzzjoni tal-PE tat-13 ta' Marzu ([10]). Fil-qafas tal-mekkaniżmi ta' flessibbiltà msemmija fiha, in-negozjati għaddejjin bejn il-PE u l-Kunsill u r-reviżjoni strutturali ferm

([4]) Ir-Rapport tal-Parlament Ewropew b'rakkomandazzjonijiet għall-Kummissjoni dwar ir-rapport tal-Presidenti tal-Kunsill Ewropew, il-Kummissjoni Ewropea u l-Bank Ċentrali Ewropew u l-grupp tal-euro *Lejn Unjoni Ekonomika u Monetarja ġenwina* (2012/2151 (INI)), p. 29, u l-opinjoni li takkumpanjah tal-Kumitat tal-PE għall-Impjieg u l-Affarijiet Soċjali, *suġġeriment J u rakkomandazzjoni 6*.

([5]) Il-Konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew dwar l-ikkompletar tal-UEM, adottati fl-14 ta' Diċembru 2012, punt 12b).

([6]) Diskors ta' László Andor, Kummissarju Ewropew responabbli għall-Impjieg, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni, lill-ETUC, (28.1.2013, Madrid).

([7]) "L-enfasi tal-laqgħa tal-lum, id-dimensjoni soċjali tal-mudell soċjali Ewropew għadha ass importanti u vantaġġ kompetittiv globali" - kummenti mill-President tal-Kunsill Ewropew, Herman Van Rompuy wara s-Summit Soċjali Tripartitiku, Brussell, 14.3.2013, EUCO 68/13.

([8]) Lejn Investiment Soċjali għat-Tkabbir u l-Koeżjoni – inkluża l-implimentazzjoni tal-Fond Soċjali Ewropw 2014-2020

([9]) "B'riżultat ta' dan, għadd ta' nies dejjem ikbar qegħdin sempliċiment iħallu s-suq tax-xogħol, u jabbandunaw kwalunkwe taħriġ, bir-riskju tal-marġinalizzazzjoni (din iċ-ċifra tista' tilħaq it-13 % għaż-żgħażagħ bejn il-15 u l-24 sena). Din hija traġedja umana u emerġenza soċjali." Diskors ta' Herman Van Rompuy, President tal-Kunsill Ewropew, il-KESE, Brussell, 17.1.2013, EUCO13/13.

([10]) Ir-riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tat-13 ta' Marzu 2013 fil-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew tas-7 u t-8 ta' Frar dwar il-Qafas Finanzjarju Pluriennali (2012/2803 (RSP)), punt 9.

mixtieqa tal-QFP wara l-elezzjoni tal-Parlament Ewropew il-ġdid, l-ammonti tal-proposta inizjali tal-Kummissjoni Ewropea tal-inqas iridu jiġu stabbiliti mill-ġdid, inkluż permezz ta' użu iktar adatt tar-riżorsi proprji tal-UE previsti, u b'żieda sinifikanti fir-riżorsi għall-fond tal-koeżjoni territorjali, il-fond soċjali, ir-riżorsi għall-edukazzjoni u t-taħriġ u l-fond ta' aġġustament għall-globalizzazzjoni.

4.3 Fl-istess ħin, l-UE għandha **tassisti aħjar lill-investiment soċjalment responsabbli** u r-rwol ta' appoġġ tal-**ekonomija soċjali**, l-iktar permezz tal-introduzzjoni mill-ġdid tal-istatuti Ewropej għas-soċjetajiet mutwi, l-inklużjoni ċara fl-ippjanar tal-fondi strutturali ta' programmi għat-tnedija u l-iżvilupp ta' intrapriżi soċjali, l-iffaċilitar tat-tikkettar soċjali u miżuri ta' kumpens u faċilitajiet ta' akkwist pubbliku għall-intrapriżi b'valur soċjali konfermat. Għandu jinħoloq ukoll **Fond Ewropew għall-Innovazzjoni Soċjali** sabiex jerġgħu jinbdew proġetti pilota transnazzjonali ta' valur, immirati biex jindirizzaw id-diskriminazzjoni u l-iżvantaġġ fis-suq tax-xogħol, li ġew imfixkla meta l-Kummissjoni Ewropea abbandunat il-programm *Equal*.

4.4 Huwa kruċjali wkoll li jittieħdu l-azzjonijiet u l-miżuri kollha meħtieġa biex l-Ewropa t**iġi industrijalizzata mill-ġdid** u tikseb il-mira ta' 20 % tal-PDG fl-industrija sal-2020. Il-KESE jenfasizza l-importanza tal-**kompetittività** għall-kumpaniji, li trid tinkiseb permezz ta' **qafas Ewropew** koerenti.

4.5 L-UE trid *timmobilizza lilha nnifisha għaż-żgħażagħ* jew ma tridx tirriskja li tbiegħedhom b'mod permanenti mill-proġett Ewropew kollu kemm hu. L-iskala drammatika tal-kriżi tal-**qgħad fost iż-żgħażagħ** fl-Ewropa teħtieġ baġit tal-UE iktar kredibbli mis-somma mhux adegwata ta' EUR 6 biljun proposti għall-**Pakkett u l-Garanzija Ewropej tal-impjieg taż-żgħażagħ** biex jiġu żgurati l-impjieg, it-taħriġ jew l-edukazzjoni għaż-żgħażagħ qiegħda, b'mod speċjali fejn huma l-iktar meħtieġa. Mingħajr biżżejjed fondi, hemm riskju li l-Garanzija Ewropea għaż-Żgħażagħ titqies bħala xi ħaġa falza. Għandha tiġi żviluppata tmexxija tal-UE iktar b'saħħitha permezz ta' **passaport Ewropew uniku tal-ħiliet**, billi jiġi estiż il-Qafas Eropew għall-Kwalifiki billi jingħaqdu flimkien il-kwalifiki u l-ħiliet kollha fl-edukazzjoni formali, informali u non-formali. Hemm bżonn ċar ta' **qafas Ewropew ta' sħubijiet bejn l-iskejjel, l-intrapriżi u l-imsieħba soċjali**, flimkien ma' sinerġiji strateġiċi simili li jpoġġu l-edukazzjoni għolja u t-tagħlim tul il-ħajja fil-qalba tal-ħolqien tal-impjiegi, ir-riżoluzzjoni tad-differenza bejn id-domanda u l-offerta tal-ħiliet u l-promozzjoni tal-impjegabbiltà, l-innovazzjoni u l-intraprenditorija. Is-Semestru Ewropew irid jiżgura li l-investiment pubbliku fl-edukazzjoni u t-taħriġ ma jiġix mhedded b'miżuri għat-tnaqqis fid-dejn sovran u d-defiċits nazzjonali.

4.6 **Impjiegi veri, xogħol diċenti u l-portabbiltà tad-drittijiet soċjali għandhom ikunu fil-qalba ta' programm Ewropew ta' rkupru sostenibbli** Il-mudell soċjali Ewropew huwa ass biex jiġu attirati l-investimenti u għall-iżvilupp tan-negozji fl-Ewropa; dan il-mudell għandu jiġi apprezzat billi jitheġġeġ l-appoġġ fiskali għal attivitajiet li joħolqu l-impjiegi, inklużi l-mikrointrapriżi u impjieg ġenwinament indipendenti. **L-istandards soċjali garantiti** għandhom jiġu rispettati f'politiki pan-Ewropej għall-impjieg u s-suq tax-xogħol. Il-kompetittività u l-flessibbiltà jridu jimxu id f'id ma' xogħol u pagi diċenti li ma jkunux stabbiliti taħt il-livell tal-faqar. Fil-programm ta' ħidma tagħhom **l-imsieħba soċjali Ewropej għandhom responsabbiltà** speċjali li jindirizzaw il-problema tal-ħaddiema li xorta waħda jgħixu fil-faqar.

4.7 **L-UE trid tieħu impenn b'mod iktar serju u tanġibbli fit-tnaqqis u l-qerda tal-faqar.** Il-benefiċċji ekonomiċi u soċjali għall-Ewropa tat-tnaqqis attiv tal-faqar huma iktar kosteffettivi mill-ħsara ekonomika u soċjali dejjiema kkawżata min-nuqqas ta' azzjoni jew minn miżuri li jagħmlu l-faqar agħar. Tal-inqas, fil-qafas tas-Semestru Ewropew, l-**impenji "ewlenin" tal-Ewropa 2020 biex 20 miljun persuna jinħarġu mill-faqar** għandhom jiġu segwiti b'mod attiv, u mhux jiġu mfixkla mill-miżuri għat-tnaqqis tad-defiċit. L-ewwel nett, dan jeħtieġ sett ta' indikaturi pan-Ewropej aħjar biex jitkejjel l-impatt tal-faqar u biex jiġi żgurat monitoraġġ adatt u korrezzjoni potenzjali tal-Programmi Nazzjonali ta' Riforma u miżuri ta' awsterità li fil-fatt jistgħu iħarrxu l-faqar u jfixklu l-irkupru. Il-KESE qed iwettaq ukoll valutazzjoni tal-**iskemi ta' dħul minimu garantit** fl-Istati Membri, bil-għan li jiġu identifikati u promossi prattiki tajbin madwar l-UE. Huwa jappoġġa t-talba tal-PE biex tiġi studjata u prevista proposta leġislattiva għall-introduzzjoni ta' dħul minimu adegwat ta' mill-inqas 60 % tad-dħul medjan f'kull Stat Membru ([11]). Jista' jitwaqqaf **Fond Ewropew** dedikat ta' **Solidarjetà Kontra l-Faqar** biex jiġu appoġġjati miżuri għall-għajnuna għad-dħul, bħala mekkaniżmu ta' aġġustament għall-istabbilizzazzjoni soċjali tas-Semestru Ewropew. Il-Kumitat itenni wkoll il-proposta tiegħu li 20 % tar-riżorsi kollha tal-FSE għandhom jiġu riżervati għall-indirizzar tal-inklużjoni soċjali u l-faqar.

([11]) Il-KESE jappella għal pjan ta' direzzjoni dettaljat għall-implimentazzjoni tal-istrateġiji ta' inklużjoni attiva fil-livell lokali. Huwa jappoġġja t-talba tal-Parlament Ewropew biex jiġi studjat l-impatt ta' proposta leġislattiva biex jiddaħħal livell minimu adegwat għad-dħul ta' mill-inqas 60 % tad-dħul medjan f'kull Stat Membru (ĠU C 248/130, 25.8.2011).

4.8 **Att Ewropew għall-Aċċessibbiltà huwa kruċjali biex jiġi żgurat li l-persuni b'diżabbiltà jkollhom drittijiethom għall-moviment ħieles u l-aċċess għall-prodotti, s-servizzi u l-ambjent mibni.** Għaldaqstant, **Karta Ewropea tal-Mobbiltà** tkun strument konkret u effettiv. Il-Kummissjoni għandha tiżviluppa wkoll **għodda tal-valutazzjoni ta' impatt għall-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà** u tqisha fil-proċess tas-Semestru Ewropew.

4.9 **Bl-istess mod, għandhom jitfasslu metodoloġija u qafas ta' indikaturi komparabbli u li jistgħu jitkejlu dwar il-ħarsien tas-saħħa u t-tnaqqis tal-inugwaljanzi fis-saħħa** sabiex tiġi verifikata s-sitwazzjoni fl-Istati Membri bħala parti mis-Semestru Ewropew.

4.10 **Il-punti ta' riferiment soċjetali pan-Ewropej** u l-linji gwida tal-prattika tajba dwar ir-rikonċiljazzjoni tal-ħajja tax-xogħol u tal-familja, l-aċċess għas-servizzi tal-kura tat-tfal, it-tixjiħ attiv, il-volontarjat, id-dritt għal dar u l-ġlieda kontra l-problema ta' nies mingħajr dar għandhom jiġu integrati wkoll fi ħdan id-dimensjoni soċjali tas-Semestru Ewropew.

4.11 Il-ħaddiema immigranti qed jikkontribwixxu b'mod pożittiv għall-iżvilupp ekonomiku u għall-benesseri tal-Ewropa. Il-proċeduri tal-UE għall-immigrazzjoni tax-xogħol għandhom ikunu legali u trasparenti. Il-leġislazzjoni tal-immigrazzjoni għandha tirrispetta d-drittijiet tal-bniedem u tiżgura l-ugwaljanza. Il-KESE jqis li l-UE għandha ssaħħaħ il-politiki ta' integrazzjoni kif ukoll il-ġlieda kontra r-razziżmu, il-ksenofobija u d-diskriminazzjoni fir-rigward tal-immigranti u l-minoranzi.

4.12 L-irkupru sostenibbli jeħtieġ iktar simetrija ekonomika u monetarja u iktar koeżjoni soċjali madwar l-UE kollha kemm hi. Programm Ewropew ta' Azzjoni Soċjali li jinkludi l-għanijiet speċifiċi elenkati hawn fuq jgħin biex tiġi stabbilita bażi soċjali iktar koerenti favur l-għaqda u biex l-UE terġa' ssib rabta maċ-ċittadini tagħha. Għalhekk ikun aħjar li jinstab bilanċ soċjali mill-ġdid fuq żewġ linji, kemm tal-UE kif ukoll tal-UEM, li jirrispetta s-sussidjarjetà fis-sens dinamiku tagħha. Madankollu, jekk m'hemmx kunsens jew rieda politika biżżejjed għal dimensjoni soċjali tal-UE b'nifs ġdid, il-KESE jipproponi l-għażla tal-kooperazzjoni msaħħa fi ħdan l-UEM, b'riżorsi finanzjarji proprji, Fond Soċjali supplimentari, Patt dwar il-Progress Soċjali għall-Ewropa, abbażi tal-istess arranġamenti kuntrattwali b'responsabbiltà demokratika u rigorużi li jirregolaw il-konverġenza ekonomika u monetarja, u l-istandards soċjali, l-għanijiet u l-mekkaniżmi ta' stabbilizzazzjoni (għandu jkun hemm dibattitu mal-imsieħba soċjali u s-soċjetà ċivili dwar jekk u kif tista' tkun utli l-iskema ta' assigurazzjoni tal-qgħad jew tal-benefiċċji tal-qgħad tal-UEM li ġiet proposta dan l-aħħar mill-Kummissarju Andor) li jqabblu l-mekkaniżmi tal-istabbilizzazzjoni fiskali, baġitarji u monetarji ta' Unjoni Ekonomika u Monetarja (UEM) iktar stretta b'dimensjoni soċjali korrispondenti.

4.13 **L-obbligi kuntrattwali għall-kompetittività u t-tkabbir** li ġew diskussi fis-summit tal-UE f'Diċembru jridu jkunu **responsabbli demokratikament** u m'għandhomx ifixklu l-ekonomija tas-suq soċjali Ewropea kif inhu stabbilit fl-Artikolu 3.3 tat-TUE. Hemm bżonn ukoll li jiġu definiti u stipulati l-**mekkaniżmi ta' solidarjetà biex jiġu appoġġjati** l-isforzi tal-pajjiżi, li gradwalment jistgħu jieħdu l-forma ta' trasferimenti finanzjarji ġenwini, b'baġit inizjali speċifiku ta' EUR 50-100 biljun, iffinanzjat minn mekkaniżmi simili għal dawk tal-Mekkaniżmu Ewropew ta' Stabbiltà (MES).

4.14 Sabiex jinkisbu dan il-bilanċ u korrispondenza ikbar mal-ekonomija tas-suq soċjali stabbiliti fit-Trattat, ir-rwol imsaħħaħ tal-Kummissarju responsabbli għall-affarijiet ekonomiċi u monetarji fi ħdan il-Kulleġġ għandu jkun akkumpanjat minn **tisħiħ fir-rwol tal-Kummissarju responsabbli għall-impjieg u l-affarijiet soċjali**. Ir-rwol dejjem ikbar tal-Kunsill ECOFIN għandu jkun bilanċjat ukoll **b'tisħiħ simili tal-Kunsill EPSCO**.

4.15 Huwa urġenti wkoll, f'dan il-kuntest ta' governanza ekonomika u soċjali Ewropea, b'referenza partikolari għas-Semestru Ewropew u l-Istrateġija Ewropa 2020, li r-rwol kemm tal-**Parlament Ewropew kif ukoll tal-parlamenti nazzjonali** jissaħħaħ, u li l-involviment tal-**imsieħba soċjali u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili** jiġi estiż u garantit fil-livelli kollha tan-negozjar politiku.

5. Proposti esploratorji

5.1 *Bonds Soċjali Ewropej*

5.1.1 B'mod parallel mal-proposti msemmija hawn fuq, forsi għandu jingħata iktar ħsieb lil modi addizzjonali li jinvolvi liċ-ċittadini Ewropej, lis-soċjetà ċivili u l-partijiet interessati korporattivi fit-tnedija mill-ħdid tal-azzjoni soċjali Ewropea, jiġifieri permezz tal-mobilizzazzjoni u l-ħruġ ta' **Bonds Soċjali Ewropej**. Dan jagħmilha possibbli, fi żmien ta' riżorsi pubbliċi skarsi, li jiġu mobilizzati riżorsi addizzjonali għal għanijiet definiti sew minn riżervi sinifikanti ta' tfaddil privat li mhux qed jintuża.

5.1.2 Din l-inizjattiva tkun separata mid-diskussjonijiet li għaddejjin bħalissa dwar il-ħruġ ta' bonds tal-UE għall-istabbiltà (biex jgħinu fil-mutwalizzazzjoni tad-dejn) u l-bonds għall-irkupru u t-tkabbir (bħala parti mill-pakkett ta' stimolu ekonomiku tal-UE). Minflok, il-**Bonds Soċjali Ewropej** ma jitħallsux mit-teżori nazzjonali jew jiġu kofinanzjati mill-mekkaniżmi baġitarji tal-UE; dawn jiġu akkwistati u jinvestu fihom ċittadini

individwali, intrapriżi, trejdjunjins u gruppi tas-soċjetà ċivili lesti li jeżerċitaw responsabbiltà soċjali individwali u korporattiva billi jieħdu sehem f'**Fond Ewropew ta' Azzjoni Soċjali**, finanzjat u mmaniġġjat minnhom infushom, b'rati ta' interess raġonevoli u mingħajr skop ta' qligħ, b'superviżjoni u regolazzjoni trasparenti, u faċilitati u sottoskritti għall-ammont adatt mill-awtoritajiet kompetenti tal-UE.

5.1.3 Il-ħruġ tal-bonds għandu jiġi **faċilitat loġistikament mill-awtoritajiet kompetenti tal-UE, organizzati b'mod popolari u ġestiti b'mod reċiproku mill-partijiet interessati privati, korporattivi u pubbliċi** li jagħżlu li jieħdu sehem fl-iskema u jieħdu responsabbiltà għall-Fond Ewropew ta' Azzjoni Soċjali. Huma jixtru, iġemmgħu u jinvestu l-bonds fi programmi soċjali tal-għażla tagħhom, preferibbilment **fil-qafas tal-Programm Ewropew propost għall-Azzjoni Soċjali**, bl-għajnuna teknika ta' korpi istituzzjonali u ta' konsulenza tal-UE, sabiex jiġu verifikati l-vijabbiltà finanzjarja u l-impatt soċjali potenzjali tagħhom. **Tali investimenti soċjali jistgħu jinkludu**: djar soċjali, impriżi kooperattivi u intrapriżi soċjali; appoġġ għall-gruppi li jgħinu lilhom infushom, l-assoċjazzjonijiet mutwi, is-servizzi komunitarji soċjali u tas-saħħa, in-netwerks edukattivi, tat-taħriġ u t-taħriġ mill-ġdid, l-innovazzjoni soċjali, ir-riċerka u l-iżvilupp; is-self u s-sħubijiet għall-iżvilupp infrastrutturali, l-agrituriżmu, l-iskambji tal-ivvjaġġar, l-attivitajiet kulturali; azzjonijiet tal-karità, eċċ.

5.1.4 Jistgħu jiġu eżaminati pjani sussegwenti, iktar strutturati, għall-iżvilupp ta' dawn il-bonds soċjali Ewropej, bħall-iżvilupp ta' sensiela ta' tali bonds, promossi u ġestiti fil-livell lokali u/jew nazzjonali mill-atturi msemmija hawn fuq. Dawn il-bonds, li jikkonformaw mal-kriterji tal-iskema ġenerali Ewropea, kemm f'termini ta' għanijiet kif ukoll ta' metodi ta' ġestjoni, jiksbu ċ-ċertifikazzjoni Ewropea adatta għall-parteċipazzjoni fl-iskema ġenerali u, abbażi ta' dan, potenzjalment anke ħelsien mit-taxxa għal min jieħu sehem.

5.1.5 Il-**Bord ta' Tmexxija tal-Fond Ewropew għall-Azzjoni Soċjali** għandu jkun magħmul mill-partijiet interessati involuti fl-iskema, rappreżentati b'mod proporzjonali, skont il-livell tal-investimenti tagħhom fil-Bonds Soċjali Ewropej, u bl-assistenza loġistika u konsultattiva mill-korpi adatti tal-UE (inkluż il-KESE).

5.2 *In-Netwerk Ewropew tal-Edukazzjoni għall-Ħaddiema Qiegħda*

5.2.1 Il-qgħad tal-massa fl-Ewropa mhux ser jiġu riżolt fil-perjodu l-qasir jew medju, anke jekk il-previżjonijiet tat-tkabbir jittejbu sal-2014 u l-istimoli pan-Ewropej jibdew iħallu effett. Is-suq tax-xogħol Ewropew irid isir iktar rilevanti bħala mezz biex il-forza tax-xogħol tagħna tista' tiċċirkola b'mod ħieles, twassal il-ħiliet fejn ikunu meħtieġa u titgħallem ħiliet li jinġabu lura u jiġu żviluppati. Huwa kruċjali li l-forza tax-xogħol tagħna tibqa' attiva, preferibbilment fl-impjieg jew possibbilment impjieg part-time, jew, jekk le, fl-edukazzjoni, it-taħriġ u t-taħriġ mill-ġdid. Huwa importanti li jiġi żgurat li l-edukazzjoni tkun effiċjenti, tħares 'il quddiem, tkun innovattiva u rilevanti għall-ħtiġiet tas-suq tax-xogħol. Ħafna skemi edukattivi u tat-taħriġ għandhom tendenza jkunu fuq perjodu qasir, sikwit mingħajr opportunitajiet ta' impjieg sostenibbli meta jintemmu. Ħaddiema mdaħħla fl-età li qed isiru qiegħda għandhom inqas ċans jieħdu sehem f'tali skemi. Għandu jiġi esplorat approċċ iktar fit-tul b'perspettiva Ewropea, inkluż abbażi ta' wħud mill-aħjar prattiki Ewropej provati, bħall-programm tal-edukazzjoni għall-kbar li twettaq fl-Isvezja mill-1997 sal-2002 jew is-sistema ta' taħriġ f'żewġ livelli fil-Ġermanja u l-Awstrija. L-UE forsi tista' tiffaċilita t-twaqqif ta' **Netwerk Ewropew għall-Edukazzjoni tal-Ħaddiema Qiegħda** bil-għan li toffri opportunità edukattiva komprensiva ta' sentejn biex jibdlu l-karriera, jieħdu sehem f'xogħol, taħriġ jew f'esperjenzi ta' skambju edukattivi fi Stati Membri oħra permezz tal-ħruġ ta' **vawċers edukattivi transkonfinali** bi trasferimenti ta' kredits tal-korsijiet, u biex jiksbu kwalifika professjonali rikonoxxuta b'mod reċiproku fl-aħħar.

5.2.2 Din is-sistema, jekk tiġi provduta b'riżorsi adegwati u tiġi adottata b'mod mifrux mill-Istati Membri, fil-kuntest ta' arranġamenti kuntrattwali preċiżi mal-ħaddiema li jidħlu f'tali programmi fuq bażi volontarja, tista' tagħmilha possibbli li jinżamm għadd sostanzjali ta' persuni qiegħda f'impjiegi ta' kwalità għolja li żgur ma kinux isibu opportunitajiet ta' impjieg, u dan ikollu effetti pożittivi kemm għall-persuni kkonċernati kif ukoll għall-kapital soċjali ġenerali tal-pajjiżi tal-Ewropa.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Wara 10 snin x'direzzjoni għall-euro? Il-futur ekonomiku u politiku tal-UE u t-trattat il-ġdid" (Opinjoni fuq inizjattiva proprja)

(2013/C 271/02)

Relatur: **is-Sur CEDRONE**

Nhar it-12 ta' Lulju 2012, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew iddeċieda, b'konformità mal-Artikolu 29(2) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu, li jħejji opinjoni fuq inizjattiva proprja dwar:

Wara 10 snin, x'direzzjoni għall-euro? Il-futur ekonomiku u politiku tal-UE u t-trattat il-ġdid

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għall-Unjoni Ekonomika u Monetarja u l-Koeżjoni Ekonomika u Soċjali, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar l-4 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju 2013), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'134 vot favur, 27 vot kontra u 22 astensjoni.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet għall-futur tal-euro**

1.1 Il-KESE jqis li t-twelid tal-euro u l-UEM (Unjoni Ekonomika u Monetarja) kien l-aktar stadju importanti fil-mixja tal-Ewropa. Kien parti minn pjan strateġiku tal-Unjoni li kien jifforma parti mill-viżjoni li kienet ispirat il-KEFA u t-Trattat ta' Ruma. Kien pass kbir u kuraġġuż, imħatra għall-futur, li kienet ġabet magħha ħafna tama, tant li kulħadd kien konvint li s-saħħa tal-munita unika kienet ser tegħleb ir-reżistenza li kien għad hemm u li kienet qed iżżomm lura t-tkomplija ta' UEM u unjoni politika sħiħa, kif kien ser ikun meħtieġ. Madankollu l-euro tibqa' l-bażi għal dan kollu.

1.2 Iżda, wara għoxrin sena twal, irridu naqblu li dan ma kienx il-każ, forsi għaliex l-euro ma għaddiex minn skossi qawwija la minn ġewwa u lanqas minn barra matul dan il-perjodu, jew forsi minħabba fin-nuqqas ta' fiduċja li tippersisti fl-Ewropa bejn il-pajjiżi kredituri u l-pajjiżi debituri, li jfisser nuqqas ta' koeżjoni u ta' fiduċja f'min jiggvernana. B'hekk kulħadd ippreferа li jistrieħ fuq il-baħar kalm u fuq il-ġid li kien hemm. Kollox kien jidher li kien sejjer tajjeb, iżda l-kalma kienet biss fid-dehra. Fil-fatt, il-wasla tal-kriżi ekonomika u finanzjarja internazzjonali, li laqtet lill-UE, daqqet l-allarm u ħarget ċar il-limiti u l-**kontradizzjonijiet li kien hemm fl-istruttura tal-UEM**, u b'hekk l-euro tilef il-potenzjal tiegħu li jkun attraenti. Fil-bidu, konna naħsbu li biex is-sistema taħdem kull ma kien hemm bżonn kienu diversi "regoli ta' kontabilità", bħall-Patt ta' Stabbiltà, filwaqt li l-verità kienet li l-problema ma kinitx teknika iżda ekonomika u politika.

1.3 Il-KESE jirrikonoxxi l-importanza tal-istabbiltà. Iżda, l-istabbiltà tikkonċerna mhux biss il-prezzijiet jew l-istituzzjonijiet ekonomiċi u finanzjarji iżda wkoll il-politika u l-kundizzjonijiet soċjali. Iċ-ċittadini għandhom raġun ikollhom l-impressjoni li huma qed iħallsu l-ogħla prezz tad-dejn minflok il-banek li kellhom rwol deċiżiv fil-kriżi, u dan mhuwiex ġust. Il-KESE jinsab konvint li s-sostenibbiltà politika tal-awsterità ma tistax iddum ħafna. Għall-kuntrarju f'xi pajjiżi diġà nqabżu l-limiti.

1.4 Għaldaqstant, il-KESE jaħseb li munita unika tkun sostenibbli biss jekk ikun hemm konverġenza tal-kapaċitajiet ekonomiċi tal-pajjiżi taż-żona tal-euro u jekk titjieb il-kompetittività kollha kemm hi: dawn l-objettivi jeħtieġu impenn ekonomiku kif ukoll politiku. Ftit manutenzjoni temporanja mhijiex biżżejjed. Trid issir qabża kwalitattiva, biex ngħaqqdu flimkien mhux biss il-munita u l-ekonomija, iżda wkoll il-politika, is-sovranità, in-nies u l-kapaċità għal djalogu bejn il-popli Ewropej. Għandna bżonn ta' iktar integrazzjoni politika u inqas konroll mill-gvernijiet u ekonomija soċjali tas-suq għat-tixrid tat-tkabbir u l-impjiegi u biex l-euro jidher mill-ġdid bħala vantaġġ u mhux il-kuntrarju.

1.5 Jidher ċar li fl-Opinjoni tagħna l-proposti tal-KESE huma proattivi filwaqt li r-reazzjonijiet tal-Kummissjoni u tal-Kunsill għall-kriżi kienu u għadhom fil-biċċa l-kbira tagħhom reattivi. Infakkru, pereżempju, li t-Trattat dwar l-Istabbiltà, il-Koordinazzjoni u l-Governanza jenfasizza l-istabbiltà mingħajr ma jipproponi strumenti finanzjarji konġunti għall-irkupru u l-impjiegi, għalkemm il-ftehim dwar mekkaniżmu superviżorju uniku (MSU) huwa pass importanti 'l quddiem minkejja n-nuqqas ta' pjan direzzjonali kredibbli u konkret għall-unjoni politika. Jeħtieġ li l-Ewropa terġa' tibda tipproduċi l-ġid biex tkun tista' tqassmu b'mod ġust. Dan huwa l-aħjar mod biex jonqsu l-protesti. Ma nistgħux nimponu biss l-awsterità.

1.6 Il-KESE jitlob kif għamel kemm-il darba li jsir eżerċizzju biex nifhmu x'inhu għaddej fir-realtà fir-rigward tal-euro u l-Ewropa biex insalvawhom, kif ukoll fir-rigward tal-limiti politiċi u ekonomiċi tagħhom, il-profitti u t-telf u dwar min hu responsabbli għas-sitwazzjoni attwali. Hemm bżonn li jittieħdu azzjonijiet malajr. M'hemmx ħin għar-retorika, għall-inganni u għall-ħrejjef. Huwa l-uniku mod kif tiġi evitata d-diżintegrazzjoni tal-Ewropa, li ilha xi żmien sejra lura. Għal dan il-għan ikun aħjar li jiġi evitat li nakkużaw b'popoliżmu lil dawk li qed jipprotestaw minħabba fis-sagrifiċċji imposti fuqhom. L-Ewropa trid titgħallem tisma' mingħajr arroganza. Ma tistax tibqa' truxa.

Proposti biex tiġi kkompletata l-UEM: il-ħoloq li jonqsu

Il-ħolqa ekonomika

1.7 Il-KESE jaħseb li l-aħjar mod kif tiġi kkompletata l-UEM, tiġi evitata reċessjoni, jitnaqqas id-dejn nazzjonali u jiġu stabilizzati l-baġits huwa li jinbidel il-prinċipju li bħalissa fuqu hija msejsa l-kultura ekonomika tal-UE (stabbiltà għal tkabbir), u b'hekk jiġi promoss **patt ġdid għall-promozzjoni (mutwalizzazzjoni) tat-tkabbir, l-impjiegi u l-istabbiltà**, anke permezz tal-parteċipazzjoni tal-imsieħba soċjali (tkabbir għall-istabbiltà). Il-KESE jinsab konvint li:

i) l-irkupru ma jistax jitmexxa biss permezz ta' miżuri marbutin mal-politika monetarja (pereżempju provvista kbira ta' flus kontanti għas-sistema bankarja u rati ta' interess baxxi) u tal-politika fiskali (bħalissa limitata minħabba l-ħtieġa ta' konsolidazzjoni fiskali f'ħafna pajjiżi), iżda jrid jiġi promoss ukoll permezz ta' żieda fl-investimenti fis-setturi tal-enerġija alternativa, tal-ambjent u tal-**investiment soċjali**, biex b'hekk tinħoloq domanda għal prodotti u servizzi ta' investiment mis-settur privat, li tikkonsidra wkoll l-eżiġenzi tal-familji;

ii) permezz ta' din l-istrateġija ikun possibbli li **jitnaqqsu l-livelli għoljin ħafna ta' qgħad u jiġi ġġenerat id-dħul fiskali** meħtieġ għat-tnaqqis tad-dejn pubbliku u d-deficit nazzjonali;

iii) dawn l-investimenti m'għandhomx jiġu ffinanzjati biss permezz tal-formola "iktar taxxi – iżjed infiq pubbliku", iżda wkoll permezz ta' **bonds li jattiraw it-tfaddil globali eċċessiv nieqes minn opportunitajiet ta' investiment**, u b'hekk jiġi appoġġjat it-tkabbir tal-UE u dak globali: dan it-tkabbir jista' jiġi xprunat immedjatament mid-dħul mill-finanzjament ta' proġetti minflok minn trasferimenti fiskali bejn l-Istati Membri;

iv) għandha tkun prijorità li **tissaħħaħ il-fattibilità finanzjarja tal-kumpaniji**, u b'mod speċjali tal-SMEs, li ħafna minnhom bħalissa huma mhedda bix-xoljiment għaliex m'għandhomx kreditu bankarju suffiċjenti biex jiżguraw li jistgħu jixtru komponenti u materjal, anke minħabba l-fatt li l-banek ċentrali jesiġu wisq garanziji għall-banek li jsellfu lill-SMEs;

v) għandhom jittieħdu passi immedjati biex jiġi promoss l-investiment pubbliku li jiffaċilita t-tkabbir, filwaqt li dan l-investiment jitħalla barra mill-karta tal-bilanċ permezz tal-użu ta' "regoli tad-deheb", jiġifieri sistema ta' regoli komuni li jqisu wkoll id-dejn privat tal-pajjiżi, sakemm jiġu implimentati l-eurobonds ([1]).

([1]) ĠU C 143, 22.5.2012, p. 10.

1.8 għandhom jiġu implimentati **politiki simmetriċi** sabiex **l-euro jkun sostenibbli** u jitnaqqsu d-differenzi bejn l-ekonomiji tal-pajjiżi differenti, permezz ta' pjan imsejjes fuq is-solidarjetà li jittrasferixxi riżorsi ta' investiment lejn pajjiżi b'ekonomiji iżjed dgħajfa, permezz ta' proġetti mmirati, bl-użu ta' spostamenti fiskali, jekk inkun hemm bżonn, u bl-integrazzjoni tas-suq tax-xogħol u tal-politika soċjali. Dan ifisser azzjonijiet li jittieħdu permezz ta' aġġustamenti simmetriċi: fondi komuni biex jiġu salvati banek li qed ifallu, assigurazzjoni Ewropea fuq id-dipożiti, Union bonds, eurobonds, politiki komuni għat-tnaqqis tad-deficit estern tal-UE, eċċ.(il-ħolqien ta' fond komuni ta' kumpens u ta' aġġustament);

1.9 **għandu jitwaqqaf korp governattiv ekonomiku tal-UE**, li jissupera l-metodu attwali ta' koordinazzjoni tal-politiki li ma tax riżultati tajbin, u jittrasforma l-Grupp tal-euro f'entità li tiddeċiedi skont il-maġġoranza u jsir l-interlokutur f'isem l-euro; m'għadux sostenibbli li jkollna l-Unjoni Monetarja u l-Unjoni Bankarja filwaqt li l-politiki ekonomiċi jinżammu separati. Għall-kuntrarju, governanza komuni (bħalma ġara fil-każ tal-patt fiskali) fil-livell makro u mikro (tnedija tal-Patt Industrijali) tista' tagħti żvolta lill-politika ekonomika u fiskali li tippromovi t-tkabbir, l-impjiegi u l-inklużjoni soċjali;

1.10 għandna noqorbu lejn **baġit komuni** għaż-żona tal-euro, li ovvjament ikollu regoli komuni u jintegra l-politika tal-kummerċ u l-bilanċ tal-pagamenti, li llum għandhom differenzi sostanzjali. Il-konsolidazzjoni fiskali trid tiġi kkompletata billi tittieħed azzjoni fir-rigward tal-istruttura tal-multiplikaturi, sabiex jiġu lliberati riżorsi favur it-tkabbir u l-impjiegi, u permezz ta' riformi li kapaċi jżidu l-produttività tal-pajjiżi iktar dgħajfa ([2])

1.10.1 Madankollu dak li hemm bżonn hu li jonqsu jew jillaxxkaw il-miżuri attwali ta' awsterità, għall-pajjiżi bl-akbar djun, u l-promozzjoni tal-espansjoni tad-domanda fil-pajjiżi kredituri. Hemm bżonn ta' azzjoni kuntestwalizzata fuq id-dejn u r-riformi strutturali min-naħa tal-Istati Membri, u fuq it-tkabbir permezz ta' pjan solidali u konkret min-naħa tal-UE biex jiżdiedu l-okkupazzjoni u l-ġustizzja soċjali. Ma nistgħux inżidu l-awsterità mar-reċessjoni, kif qed tagħmel l-UE; barra minn hekk, iż-żieda tat-tnaqqis tad-dejn man-nuqqas ta' kreditu għandha effetti katastrofiċi fuq l-ekonomija.

Il-ħolqa monetarja u finanzjarja

1.11 Għaldaqstant hemm bżonn ta' sistema li kapaċi tassorbi mill-ġdid l-iżbalji u l-punti dgħajfin tal-pajjiżi individwali, u li takkumpanja il-proċess ta' riforma u tnaqqas id-differenza ekonomika u l-iżbilanċi bejn il-pajjiżi fiż-żona tal-euro, anke permezz tal-politika monetarja.

([2]) ĠU C 133, 9.5.2013, p. 44.

1.12 L-istess BĊE sofra minħabba fil-limiti tal-UEM. B'konformità mat-Trattat kellu japplika **politika monetarja unika, kważi federali, anke jekk l-ekonomiji tal-pajjiżi kienu u għadhom differenti**, bi żbilanċi kbar bejniethom. Għaldaqstant, kif intqal dawn kienu jeħtieġu, u għadhom jeħtieġu, miżuri korrettivi min-naħa tal-UE. Dan jevita esponiment żejjed u jippermetti lill-BĊE jieħu azzjonijiet aktar effettivi u iktar bilanċjati mmirati lejn l-istabbiltà tal-prezzijiet, sabiex inaqqas id-distorsjonijiet u l-iżbilanċi li jeżistu, u li jistgħu joħolqu dubji dwar l-istess eżistenza tal-munita unika, kif rajna fil-fażi l-iżjed reċenti tal-kriżi tad-dejn sovran li ġiet evitata biss minn intervent determinat tal-Gvernatur tal-BĊE. Dan huwa neċessarju biex tiġi promossa l-integrazzjoni ekonomika, li qed taqa' lura meta mqabbla ma' dik monetarja, tal-inqas sakemm jingħelbu l-problemi tan-nuqqas attwali ta' mandat għall-BĊE u d-defiċit politiku tal-UE.

1.12.1 Il-BĊE llum għandu rwol espost wisq. Biex ikun jista' jaqdi r-rwol tiegħu aħjar u jaħdem taħt l-istess kundizzjonijiet, għandu jkollu l-istess funzjonijiet u l-istess mandat bħar-Riżerva Federali, inkluż dak ta' mutwanti tal-aħħar istanza, biex tonqos id-differenza fuq ir-rati tal-interessi. Għalhekk għandu jkun mandat komplut li jippermetti lill-BĊE li jaġixxi biex jistimola t-tkabbir meta jkun hemm bżonn.

1.12.2 F'dan il-perjodu hemm dibattitu kbir dwar dan is-suġġett bejn il-banek ċentrali: liema strateġiji għandhom jiġu adottati biex jiġi rilanċjat it-tkabbir. Din tittratta l-kwistjoni antika tar-relazzjoni bejn l-awsterità u t-tkabbir, jiġifieri l-inflazzjoni u t-tkabbir u t-tkabbir u l-okkupazzjoni. Biżżejjed li wieħed jaħseb li r-Riżerva Federali, biex tirrispetta l-mandat tagħha li tnaqqas ir-rata tal-qgħad għal 6 % toħroġ USD 85 biljun kull xahar fis-suq (il-Bank tal-Ingilterra qed jikkonsidra politika simili). Din hijasitwazzjoni li ddgħajjef il-BĊE, li ma għandux gvern u baġit meta mqabbel ma banek ċentrali oħra. Din il-kundizzjoni tirrigwarda wkoll il-kontroll tar-relazzjoni bejn il-muniti. Il-BĊE għandu jkun responsabbli wkoll għall-politika tar-rata tal-kambju, li skont it-Trattat hija fil-kontroll tal-Kunsill biss, biex jilħaq ftehimiet formali dwar sistema tar-rata tal-kambju għall-euro f'relazzjoni mal-muniti ta' pajjiżi terzi.

1.12.3 **Id-dejn:** dan huwa element ieħor importanti tal-UEM. F'dan ir-rigward, il-KESE diġà ressaq proposta preċiża biex jitneħħa 60 % tad-dejn tal-pajjiżi mis-suq biex b'hekk jiġu evitati l-effetti tal-ispekulazzjoni tas-suq fuq iż-żona tal-euro ([3]). Huwa ċar li b'UEM kompluta u baġit komuni taż-żona tal-euro jkunu jistgħu jiġu previsti wkoll forom ta' ħruġ ta' bonds komuni, (naturalment dan irid iseħħ fil-qafas ta' baġit komuni taż-żona tal-euro).

1.13 F'dak li jirrigwarda s-sistema finanzjarja u bankarja b'mod globali, il-KESE jqis li hemm bżonn li l-aspetti kollha tad-dispożizzjonijiet imnedija mill-UE ([4]) jiġu implimentati fl-inqas żmien possibbli u malajr. Dawn huma fost l-aktar strumenti effikaċi u importanti biex tiġi kkompletata l-UEM, l-istabbiltà tagħha u s-suq intern.

Il-ħolqa politika u istituzzjonali

1.14 Il-KESE jqis li l-futur tal-UE u tal-istituzzjonijiet tagħha jrid joħroġ mill-iskemi li jirreferu għall-"mudell ideoloġiku", anke jekk dak "federali" jidhrilna l-aħjar wieħed, u jikkunsidra l-aspetti funzjonali u ta' sustanza, biex tkun tista' ssalva l-idea stess tal-Ewropa. Trid tkun Ewropa li terġa' tpoġġi n-nies u s-solidarjetà fiċ-ċentru tal-għan ewlieni tagħha, li madwaru ddur l-ekonomija u mhux bil-maqlub. Wasal iż-żmien li nibdew naħdmu għal **unjoni politika, soċjali u ekonomika**. Iżda l-isforz tal-Kunsill, minkejja li għandu jiġi apprezzat, mhuwiex sforz determinat u adegwat, u jidhrilna li jista' jkun ferm akbar. L-egoiżmu jrid jispiċċa flimkien mal-"utopjaniżmu tal-interessi" li jidher li ħakem l-Ewropa, biex tieħu posthom is-solidarjetà. Il-politiki ta' awsterità jridu jitwaqqfu jew jittaffew sabiex titnaqqas is-sofferenza, u x-xogħol u t-tkabbir jerġgħu jitqiegħdu fil-qalba tal-inizjattivi tagħha.

1.15 Għaldaqstant irridu noqorbu lejn **unjoni politika** u soċjali biex tiġi kkompletata l-UEM fid-dawl tal-proposti li qed isiru hawn fuq. Il-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet irid isir iżjed demokratiku (votazzjoni b'maġġoranza) u trasparenti, biex b'hekk tinkiseb integrazzjoni pożittiva, inqas żbilanċata, u s-sovranità tiġi ġestita b'mod konġunt u b'hekk jitnaqqsu d-differenzi fil-proċess ta' integrazzjoni. Dan jagħti vuċi waħda lill-UE fil-korpi internazzjonali wkoll.

1.16 **Trattat ġdid**: il-KESE jqis li l-parti l-kbira tal-proposti ta' natura ekonomika imsemmija fl-Opinjoni jistgħu jissolvew bla ma jinbidel it-Trattat. Fejn hemm bżonn, wieħed jista' jaġixxi permezz tal-kooperazzjoni msaħħa bejn il-pajjiżi li jaqblu mal-proposti (kif ġara fil-każ tal-patt fiskali), biex b'hekk ir-ritmu jkun aktar mgħaġġel u jiġi evitat ir-riskju tad-diżintegrazzjoni potenzjali tal-UE minħabba attakki ġodda minn barra u ż-żamma tal-politiki tal-awsterità. Alternattiva oħra, għal integrazzjoni aktar fil-fond tista' tkun dik li l-Parlament Ewropew li jmiss jingħata mandat kostitwenti. Din il-proposta tista' tkun soġġetta għal referendum popolari, fl-istess waqt, fil-pajjiżi kollha kkonċernati.

Il-ħolqa internazzjonali:

1.17 L-avvenimenti fl-Ewropa **qed ikollhom konsegwenzi anke fil-livell internazzjonali** u viċi versa. Għaldaqstant hemm il-bżonn ta' entitajiet internazzjonali iktar effiċjenti u b'kapaċità ikbar li jieħdu deċiżjonijiet sabiex jassiguraw **governanza globali** iktar b'saħħitha. L-UE, f'dan il-qasam, għandu jkollha rappreżentazzjoni unika, almenu taż-żona tal-euro. B'mod partikolari l-G20 għandu jkun jista' jaħtar "Kumitat Ekonomiku u Soċjali" għall-iżvilupp dinji, biex jieħu azzjoni permezz ta' stimolu fiskali.

([3]) ĠU C 143, 22.5.2012, p. 10.
([4]) ĠU C 44, 15.2.2013, p. 68 u ĠU C 11, 15.1.2013, p. 34.

1.18 Iżda huwa biss qafas politiku differenti, aktar koerenti u demokratiku, li jista' joffri lill-UE governanza esterna aktar effikaċi, flimkien ma' governanza interna aħjar, billi jkollha vuċi waħda fil-livell internazzjonali. B'mod partikolari, dan jirrigwarda r-relazzjonijiet bejn il-muniti, biex tiġi evitata l-ħsara għall-ekonomija tal-UE, u r-relazzjoni bejn l-ekonomiji fuq livell dinji, speċjalment mal-pajjiżi li qed jiżviluppaw.

1.19 Fil-qosor dawn huma **l-erba proposti** biex jiġi kkompletat il-qafas għall-euro.

i) Gvern ekonomiku tal-UE (għat-tkabbir, l-okkupazzjoni, il-koeżjoni ekonomika u soċjali); baġit komuni taż-żona tal-euro u tnaqqis fl-asimmetriji ekonomiċi bejn il-pajjiżi taż-żona tal-euro.

ii) Gvern monetarju u finanzjarju: tisħiħ tal-mandat tal-BĊE; il-kompletar tas-suq intern għall-finanzi u l-banek.

iii) Unjoni politika u soċjali.

iv) Tisħiħ tar-rwol internazzjonali tal-UE u l-governanza dinija.

2. **Introduzzjoni**

2.1 Bħalissa l-UE għaddejja minn żmien partikolarment diffiċli u perikoluż li qed jhedded li jġib miegħu konsegwenzi negattivi lijmorru ferm lil hinn minn dawk ekonomiċi u soċjali li diġà qed niffaċċjaw. Din l-Opinjoni fuq inizjattiva proprja tindirizza sensiela ta' kwistjonijiet, fosthom il-bżonn li jiġu rispettati l-impenji tat-Trattat favur il-koeżjoni ekonomika u soċjali, il-promozzjoni ta' politika ekonomika u monetarja ġdida għat-tkabbir u l-impjieg, politiki tal-innovazzjoni iżjed proattivi, Fond ta' Kapital ta' Riskju Ewropew għall-SMEs, u fl-aħħar nett ħidma favur il-futur tal-UE ([5]).

2.2 Qed nittrattaw interessi ekonomiċi ewlenin, anke fl-UE, li minflok ma jikkonverġu, qed jidħlu f'kunflitt kontra xulxin. L-euro ma għandu l-ebda responsabbiltà għal dak li qed jiġri ([6]). L-euro huwa munita li għal żmien twil tħalliet tieħu ħsieb lilha nnifisha u għadha qed tistenna li l-"kontendenti" (il-gvernijiet) jiddeċiedu x'se jagħmlu.

2.3 Il-KESE huwa fid-dmir li jwieġeb għal dawn l-isfidi b'lingwaġġ dirett u ċar, u b'sens tal-ġejjieni, billi jaf x'inhuma r-riskji u l-livell ta' konfrontazzjoni, mingħajr ma jaħbi l-fatti. F'din l-Opinjoni l-KESE jixtieq jikkontribwixxi b'mod attiv, u mingħajr riżervi, sabiex tiġi kkompletata l-UEM u tingħeleb il-kriżi, fl-interessi tal-ħaddiema, in-negozji u ċ-ċittadini fl-UE, b'mod speċjali ż-żona tal-euro, li l-aktar li qed issoffri mill-kriżi attwali.

3. **It-Trattat ta' Maastricht: politika monetarja u koeżjoni**

3.1 *Unjoni monetarja*

3.1.1 L-adozzjoni ta' munita unika kienet tkun l-aħjar għal pajjiżi li qed jiffaċċjaw skossi simmetriċi jew li għandhom mekkaniżmu biex jassorbu skossi asimmetriċi. Studji empiriċi wrew li l-probabbiltà ta' skossi asimmetriċi hija ogħla fl-Ewropa milli fl-Istati Uniti. Il-politika tal-BĊE dwar munita unika, li l-għan primarju tagħha huwa l-istabbiltà tal-prezzijiet fl-unjoni monetarja, naturalment, ma tistax tirreaġixxi għal skossi asimmetriċi f'pajjiżi individwali taż-żona tal-euro. Għalhekk, jeħtieġ mekkaniżmu ieħor li jkun effettiv biżżejjed biex jindirizza dawn l-iskossi. Il-politika tal-BĊE dwar munita unika se tkun anqas u anqas adatta għall-membri taż-żona tal-euro aktar ma jonqsu l-mobbiltà tal-fatturi ta' manifattura, it-trasparenza tal-ekonomiji, is-sinkronizzazzjoni taċ-ċikli ekonomiċi, id-diversifikazzjoni fil-produzzjoni, l-integrazzjoni finanzjarja u l-estent tal-kummerċ reċiproku, u aktar ma jiżdiedu ir-riġidità tas-suq tax-xogħol u d-differenzi fl-inflazzjoni bejn l-ekonomiji tal-pajjiżi membri. Inqas ma jaħdmu b'mod effettiv il-miżuri ta' adattament biex inaqqsu l-effetti tal-iskossi asimmetriċi (flessibiltà fil-prezzijiet u fis-salarji, mobbiltà tal-forza tax-xogħol u kapital bejn pajjiżi membri, u federaliżmu fiskali), il-pajjiż ikampa agħar bit-telf tal-politika monetarja tiegħu.

3.1.2 L-UEM aktarx tirrappreżenta l-pilastru prinċipali tat-Trattat ta' Maastricht, iżda mhijiex l-uniku. L-ispirazzjoni warajha, barra minn dik ekonomika, wara li waqa' l-Ħajt ta' Berlin, kienet fil-biċċa l-kbira tagħha politika. Ħafna pajjiżi baqgħu spettaturi sorpriżi u indifferenti fil-konfront tax-xenarju l-ġdid kif ukoll tal-inklużjoni kważi istantanja tal-Ġermanja tal-Lvant u l-ugwaljanza taż-żewġ "marki" (1 = 1), iggarantita mid-Deutsche Bundesbank L-għażla kienet li tiġi posposta d-deċiżjoni li tiġi kkompletata l-UEM, u b'hekk tqajmu aspettattivi komuni, iżda fl-aħħar mill-aħħar sfaw fix-xejn, li unjoni monetarja ġġib magħha unjoni politika u li l-euro tagħti l-imbottatura għal Ewropa federali; iżda mhux hekk ġara.

3.1.3 L-unjoni, minbarra li tat lill-euro kopertura u leħen wieħed, kellha tipprovdi kull ma kien nieqes mill-euro. Madankollu, il-fehma kienet li ftit "regoli", bħall-Patt ta' Stabbiltà, b'parametri arbitrarji, ikunu biżżejjed biex taħdem, u l-awtoreferenzjalità tqieset infallibbli, iżda ma ħadmitx kif kien mistenni. Anke l-mandat tal-BĊE jimxi f'direzzjoni waħda biss, u hu iżjed limitat minn dak ta' banek ċentrali oħra. Dawn il-kontradizzjonijiet ħarġu fid-dieher għalkollox minħabba l-kriżi finanzjarja, li l-UE damet ħafna biex tagħrafha, imbagħad minħabba d-dejn sovran, li ċaħħad lill-euro dik l-awra u l-idea li kellha poteri mirakolużi, kif kienet ġiet irrappreżentata meta ġiet stabbilita. B'hekk dan naqas il-propensità tagħha li tkun attraenti, sal-punt li issa titqies bħala theddida, jew bħala ġustifikazzjoni insidjuża tal-politiki ta' awsterità.

([5]) ĠU C 143, 22.5.2012, p. 10.
([6]) "Dat-taħdit kollu dwar kriżi tal-euro huwa biss tpaċpiċ fil-vojt", Helmut Schmidt.

3.2 Din il-politika qed tipperikola l-**koeżjoni ekonomika u soċjali**, pilastru ieħor tal-Att Uniku, tat-Trattat ta' Maastricht li jsemmi **livell għoli ta' impjieg u ta' għajxien** bħala objettiv tal-UE. Dan l-objettiv, infatti, sparixxa mill-aġenda Ewropea minħabba l-kriżi attwali. Għalkemm reġa' ddaħħal, bil-kliem, tħalla mingħajr strumenti ta' implimentazzjoni, u għalhekk m'għandu l-ebda impatt prattiku fuq l-ekonomija reali u fuq l-impjieg.

4. L-ewwel għaxar snin tal-euro

4.1 *Il-vantaġġi*

4.1.1 Sal-2008 l-UEM ħadmet pjuttost tajjeb minn perspettiva monetarja għall-Istati Membri taż-żona tal-euro: issemplifikat il-kummerċ, eliminat ir-riskji li jinqalgħu minħabba r-rati tal-kambju u l-iżvalutazzjonijiet kompetittivi, żgurat l-istabbiltà tal-prezzijiet (inflazzjoni annwali fuq medja ta' 2,03 % ħlief għal skossi eċċessivi f'xi pajjiżi fil-mument tal-bidla mis-sistema l-qadima għal dik ġdida), wasslet għat-tnaqqis u l-konverġenza tar-rati tad-dejn (sal-2009!), iġġenerat it-tkabbir u l-impjieg (14,5 miljun impjieg ġdid) ([7]), żammet il-kontijiet kurrenti kollha bbilanċjati, u l-proporzjon tad-dejn għall-PDG inqas minn tal-Ġappun u tal-Istati Uniti, u żammet taħt kontroll ir-rata tal-kambju mad-dollaru Amerikan (madwar 30 % ogħla), minħabba l-ekonomiji iżjed dgħajfa.

4.1.2 Din hi s-sitwazzjoni ġenerali. Jekk tħares lejn pajjiż pajjiż, is-sitwazzjoni hija differenti. Il-vantaġġi ewlenin ibbenefikaw minnhom l-iżjed il-pajjiżi li l-ekonomiji tagħhom kienu l-bażi tal-parametri oriġinali tal-euro, u b'hekk it-tkabbir u l-produttività tagħhom żdiedu u l-esportazzjoni żdiedet b'mod drammatiku (madwar USD 2 000 biljun bejn l-2000 u l-preżent fil-Ġermanja biss) u l-bilanċ tal-pagamenti korrispondenti ([8]), filwaqt li pajjiżi oħra bbenefikaw biss parzjalment u/jew soffrew żvantaġġi reali, l-iżjed minħabba l-asimmetrija tas-sistema assoċjata mal-munita unika, sal-punt li l-pajjiżi b'defiċit huma obbligati li jagħmlu korrezzjonijiet, waqt li dawk li rreġistraw eċċessi ma kellhomx. Għandhom jiġu kkunsidrati wkoll ir-reazzjonijiet differenti tal-pajjiżi għas-sitwazzjoni li ħolqot l-euro.

4.2 *L-ispejjeż*

4.2.1 L-ispejjeż li għandhom jiġu kkunsidrati huma dawk marbuta mad-differenzi fil-kompetittività tal-pajjiżi, it-telf tas-sovranità tagħhom fil-politika makroekonomika, ir-rata tal-kambju, u l-iżvalutazzjonijiet kompetittivi, eċċ.

([7]) Għalkemm b'rati differenti (tkabbir fuq medja ta' 1,6 % bejn l-2001 u l-2006) filwaqt li kienet 2,3 % fit-tliet pajjiżi tal-UE15 li ma ssiħbux fil-euro. B'mod simili, ir-rata tal-qgħad f'dawn il-pajjiżi kienet kważi 3 % inqas.

([8]) "L-eċċess tagħna fil-fatt huwa defiċit għall-oħrajn. Il-krediti li għandna ma' oħrajn huma d-dejn tagħhom", H. Schmidt.

4.2.2 Bil-kriżi, fin-nuqqas ta' UEM adegwata u kompleta, ġew spejjeż oħra, bħat-trasferiment tal-obbligazzjonijiet tal-banek lejn il-baġits nazzjonali, iż-żieda fid-dejn, b'aktar diffikultajiet għall-pajjiżi li diġà għandhom dejn ikbar. Dan il-fatt qasam l-UE fi tnejn: minn naħa pajjiżi kredituri, min-naħa l-oħra dawk debituri, u, barra minn hekk, li iżjed u iżjed qed isiru jixbhu lil pajjiżi tat-tielet dinja. Fil-fatt, il-pajjiżi kredituri qed joħolqu iżjed faqar fin-Nofsinhar, u anke nħawi oħra, u iktar ġid fit-Tramuntana. Biżżejjed wieħed jaħseb fl-eċċessi akkumulati fil-Ġermanja, mhux permezz ta' kontabilità interna fiż-żona tal-euro (f'dan il-każ il-baġit tal-UE kien ikun ibbilanċjat!) iżda permezz tal-eċċess tiegħu fir-rigward ta' pajjiżi terzi, li tant huwa sostanzjali li fuq medda twila ta' żmien jista' jesponi 'l-Ġermanja stess għal riskju finanzjarju li jista' jagħmel ħsara lill-ekonomija tagħha.

4.3 *Punti kritiċi*

4.3.1 Il-politika monetarja hija affettwata minn diversi problemi u dgħufijiet strutturali fil-governanza tal-munita: il-limitazzjonijiet tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir, li xi pajjiżi pprovaw ineħħu meta ħoloq problemi għalihom (il-Ġermanja, Franza u l-Italja); in-nuqqas ta' monitoraġġ tal-indikaturi ta' produttività; in-nuqqas ta' strumenti għall-ġestjoni tal-kriżijiet; l-ispejjeż taż-żamma tal-euro; riskju sistemiku; żbilanċi ekonomiċi bejn il-pajjiżi; iż-żamma tas-sovranità fiskali u baġitarja tal-Istati nazzjonali.

4.3.2 Madankollu ma tneħħewx ir-riskju tar-rati tal-kambju u l-iżvalutazzjonijiet kompetittivi bejn l-Istati Membri ġewwa u barra mill-euro, partikolarment ir-Renju Unit, u jista' jkun hemm deprezzament qawwi fir-rata tal-kambju euro-sterlina fi ftit żmien u b'hekk issir ħsara lill-kundizzjonijiet ugwali li esuppost jeżistu fis-Suq Uniku.

4.3.3 Mil-lat ekonomiku, l-ikbar problema hija dik tal-iżbilanċi ekonomiċi li jmorru lura għal qabel is-sena 2000. Din hija sitwazzjoni li ppenalizzat il-pajjiżi l-iktar dgħajfa, u ħolqot "xokkijiet asimmetriċi", li ġew iġġenerati wkoll minħabba flussi enormi ta' kapital lejn il-Ġermanja. Bħalissa l-BĊE m'għandux l-għodod biex jindirizza dawn ix-xokkijiet asimmetriċi. Problema oħra hija l-kuntest internazzjonali u dan ħareġ fid-dieher biss wara l-kriżi finanzjarja ([9]).

4.3.4 Iżda l-ikbar żball kien li nemmnu li jista' jkollok munita unika mingħajr ma tillimita s-sovranità tal-Istati Membri, u mhux biss il-baġit iżda l-ġestjoni separata tad-dejn b'mod partikolari, sistema bankarja u finanzjarja li tibqa' nazzjonali, flimkien mas-sistema superviżorja.

([9]) ĠU C 255, 22.9.2010, p. 10 u ĠU C 143, 22.5.2012, p. 10.

4.3.5 Fl-aħħar nett, l-ikbar żball politiku kien li nħoloq l-euro mingħajr "dar" komuni u leħen wieħed, minkejja l-isforzi sporadiċi tal-BĊE biex jimla dan il-vojt. B'hekk il-BĊE nbidel mill-awtonomija mħaddna fit-Trattat għal rwol ta' sostituzzjoni politika, sabiex jiġi evitat li ssir ħsara lill-munita unika u lill-UE ([10]), bl-istess mod kif it-tkabbir wera r-rwol tal-iżjed pajjiż b'saħħtu.

4.3.6 Minkejja dan, il-KESE jaħseb li l-euro jista' jkun sostenibbli biss permezz tal-konverġenza tal-prestazzjonijiet ekonomiċi tal-pajjiżi taż-żona tal-euro, sabiex jitħeġġu tkabbir iżjed uniformi u unjoni politika li jippermettu li dawn id-differenzi jkunu iżjed aċċettabbli għaliex **il-problema mhijiex ta' kontabilità, iżda waħda politika**, inkluża l-kwistjoni tad-demokrazija u b'hekk ta' peżar aktar ġust tal-voti fid-diversi korpi responsabbli għat-teħid tad-deċiżjonijiet. Ma nistgħux nibqgħu iktar nintrabtu mal-illużjoni u l-iżball li ninsistu biss fuq l-ekonomija u l-kontabilità.

5. Il-kuntest internazzjonali

5.1 L-avvenimenti fl-Ewropa għandhom konsegwenzi internazzjonali u viċi versa; hemm rabtiet b'saħħithom bejn l-ekonomiji, id-dejn, il-finanzi, il-kummerċ, ir-relazzjonijiet bejn il-muniti, eċċ. B'mod partikolari, qed naħsbu fir-rabtiet dejjem iżjed stretti bejn l-ekonomiji fuq iż-żewġ naħat tal-Atlantiku; tal-inqas dik kienet is-sitwazzjoni sal-2009. Iżda llum il-ġurnata, l-ekonomija tal-Istati Uniti qed tirkupra filwaqt li dik Ewropea qiegħda f'reċessjoni, parzjalment minħabba li hemm żewġ skejjel ekonomiċi u minħabba d-differenzi bejn ir-rwol tar-Riżerva Federali u r-rwol tal-BĊE.

5.2 Fir-rigward tal-ekonomija dinjija, madankollu, hemm bżonn ta' entitajiet internazzjonali iktar effiċjenti b'iktar poteri għat-teħid tad-deċiżjonijiet sabiex tiġi żgurata **governanza dinjija** iktar b'saħħitha (FMI, Bank Dinji, ILO u WTO). Fl-istess ħin, il-G20 irid ikun iżjed strutturat sabiex ikun jista' jieħu deċiżjonijiet impenjattivi. Pereżempju, għandu jaħtar "Kumitat Ekonomiku u Soċjali" għall-iżvilupp internazzjonali, jieħu azzjonijiet permezz ta' stimolu fiskali, u jirregola r-relazzjonijiet bejn il-muniti, biex inaqqas id-diskriminazzjoni fil-qasam kummerċjali, anke permezz ta' kapaċità akbar ta' intervent tal-BĊE.

5.3 Eċċess ta' **tfaddil fil-livell dinji** Fil-fatt, it-tkabbir huwa essenzjali anke għall-bqija tal-ekonomija dinjija. It-twissija tal-FMI li l-Ewropa trid tgħaqqad il-miżuri għat-tnaqqis tad-dejn u tad-deficit ma' miżuri li jistimolaw it-tkabbir hija f'waqtha u ġustifikata. Hemm eċċess ta' tfaddil fil-livell dinji li mhux qed isib opportunitajiet ta' -investiment. Fil-fatt, fondi ta' kapital privat ta' valur ta' madwar USD 2 triljun ma sabux fejn jiġu investiti ([11]). Il-fond ta' investiment sovran ewlieni tan-Norveġja qed inaqqas il-proporzjon ta' investimenti Ewropej minn iżjed minn ħamsin fil-mija għal erbgħin fil-mija ([12]). Fl-2011, il-fond ta' investiment sovran ewlieni tal-Asja, iċ-China Investment Corporation, għamel telf fuq l-investimenti ta'ekwità privata, u naqqas minn nofs għal kwart is-sehem tal-portafoll tiegħu ta' titoli privati, u qed ifittex opportunitajiet ta' investiment fuq medda ta' żmien itwal fis-settur pubbliku minflok fis-settur privat ([13]).

6. Azzjonijiet għaddejjin bħalissa fl-UE

6.1 **EFSF/EMS:** meta sabet ma' wiċċha l-kriżi fil-bidu tagħha, li mbagħad ittrasformat f'attakki spekulattivi fuq l-euro, l-UE pprovat tieħu azzjoni fuq diversi naħat mingħajr ma ttieħdet l-ebda azzjoni kontra l-ispekulaturi. It-tisħiħ tal-fond li jsalva l-Istati permezz tal-għoti ta' liċenzja bankarja, huwa eżempju li għandu jippermetti li jkun strument effiċjenti, anke jekk limitat, li jgħin lill-Istati li huma fil-periklu li jfallu allavolja mhuwiex tort tagħhom, kontra l-ispekulazzjoni fuq l-ishma tal-banek u d-dejn, anke jekk mhijiex is-soluzzjoni għall-kriżi.

6.2 L-**unjoni bankarja** hija pilastru ieħor tagħha. Fil-fatt huwa impossibbli li tinżamm żona b'munita waħda u 17-il suq finanzjarju u tad-dejn fuq medda twila ta' żmien, speċjalment billi l-kriżi saħħet il-frammentazzjoni nazzjonali. Għalhekk l-unjoni bankarja ssir aspett indispensabbli u prijoritarju għar-reċiproċità tar-riskju, biex jiġu protetti d-depożituri, inkluż permezz tal-"ta' likwidazzjoni", u biex terġa' tingħata fiduċja lis-sistema, li waqfet taħdem, u biex jerġa' jidħol fiċ-ċirkolazzjoni l-kreditu għan-negozji fil-pajjiżi kollha fuq il-bażi tal-popolazzjoni kkonċernata u mhux il-kobor tal-banek, u b'hekk jiġi evitat it-trasferiment ta' likwidità lejn pajjiżi li jitqiesu li huma riskju inqas u titnaqqas il-firxa tar-rati ta' interess. Barra minn hekk, l-unjoni għandha tnaqqas ukoll ir-riskju sistemiku u tkisser ir-rabta bejn id-dejn pubbliku u l-banek. Anke hawnhekk wieħed m'għandux jinsa li meta l-euro nħoloq, is-sistemi bankarji baqgħu separati, u dan huwa nuqqas kbir ħafna. Fil-biċċa l-kbira, dan huwa minħabba l-fatt li f'xi pajjiżi b'saħħithom is-sistemi bankarji huma fil-biċċa l-kbira tagħhom pubbliċi.

6.3 **Is-superviżjoni bankarja Ewropea** tikkompleta d-dispożizzjonijiet attwali. Din hija kompetenza li tgħaddi għal-livell tal-UE, li tiġi eżerċitata b'mod dirett minn awtorità waħda. Biex jintwera li l-Ewropa toffri valur miżjud sinifikanti, huwa importanti ħafna li tiġi promossa aktar trasparenza fil-prassi tal-banek, u jiġi impedut il-kunflitt tal-interessi u prattiki ħżiena bħall-manipulazzjoni tar-rati tal-interessi LIBOR. Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon il-proposta li jitwaqqaf mekkaniżmu superviżorju uniku taħt il-patroċinju tal-Bank Ċentrali Ewropew, li jkopri ż-żona tal-euro u jkun miftuħ għall-Istati Membri kollha ([14]).

([10]) "L-euro jista' jaggrava t-tensjonijiet li hemm bejn il-membri tal-Unjoni Monetarja, sal-punt li jinħolqu l-kundizzjonijiet għal kunflitti ġodda, anke militari", Martin Feldstein u Milton Friedman.

([11]) Bain & Company Global Private Equity Report for 2012.

([12]) Reuters (2012). Il-fond sovran ta' investiment tan-Norveġja – USD 610 biljun – ser inaqqas l-investiment fl-Ewropa, 30 ta' Marzu 2012.

([13]) http://www.upi.com/Business_News/2012/07/25/Chinas-sovereign-wealth-fund-reports-loss/UPI-38111343274421/#ixzz2AcHV3HNp

([14]) ĠU C 11, 15.1.2013, p. 34.

6.4 Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon il-programm OMT (Tranżazzjonijiet Monetarji Definittivi – Outright Monetary Transactions) ġdid li jippermetti lill-BĊE jakkwista titoli tal-Istat fis-suq sekondarju, sabiex iwaqqaf l-ispekulazzjoni u jnaqqas id-differenzi fid-dejn tal-Istati, u għalhekk fuq l-euro. Din il-miżura, flimkien ma' oħrajn mhux konvenzjonali ta' politika monetarja adottati (anke fil-passat kien hemm minnhom), sabiex tiġi ffaċċjata l-kriżi finanzjarja, jirrappreżentaw bidla fir-rwol tal-BĊE, anke jekk fl-ispirtu tat-Trattat u fid-direzzjoni t-tajba. Madankollu, anke f'dan il-każ, dawn l-istrumenti tekniċi ma jsolvux il-problema, iżda jagħtu lill-gvernijiet u lill-UE iż-żmien neċessarju biex jadottaw il-miżuri meħtieġa.

6.5 *Il-BĊE*

6.5.1 L-objettiv tal-BĊE huwa li tinżamm l-istabbiltà tal-prezzijiet, u sabiex dan iseħħ irid iżomm l-indipendenza politika tiegħu, jiġifieri ma jistax jitlob jew jieħu struzzjonijiet minn gvernijiet jew mill-UE. Dan l-istatus huwa korrett, anke jekk skont it-Trattat il-Kunsill għandu l-kompitu li "jikkonkludi ftehim formali dwar sistema ta' rati tal-kambju għall-euro firrigward tal-valuti ta' Stati terzi" ([15]). Fl-assenza ta' dawn il-ftehimiet jew fil-perjodi intermedji, il-BĊE għandu jqis il-politika tar-rati tal-kambju bħala parti mill-kompetenzi tiegħu. Il-BĊE għandu wkoll objettivi sekondarji, bħal pereżempju li jikkontribwixxi għall-istabbiltà finanzjarja, anke jekk il-miżuri tiegħu matul il-kriżi kienu jikkonċernaw l-objettiv ewlieni billi kienu msejsa fuq il-ħtieġa li jiġi stabbilit mill-ġdid mekkaniżmu ta' trażmissjoni effettiv għall-politika monetarja sabiex tinżamm l-istabbiltà finanzjarja tal-pajjiżi kollha tal-euro.

6.5.2 Fir-rigward tax-xejriet tal-prezzijiet, hemm bżonn li jkun imfakkar li tqum il-kwistjoni dwar jekk hux tajjeb li l-kriterji ta' Maastricht dwar l-inflazzjoni jkunu bbażati fuq il-medja tal-inflazzjoni tat-tliet pajjiżi li jkollhom l-iktar suċċess fl-UE pjuttost milli fiż-żona tal-euro

6.5.3 B'mod ġenerali l-mandat tal-BĊE huwa iżjed limitat meta mqabbel ma' banek ċentrali oħrajn. L-ewwel nett, il-BĊE m'għandux mandat biex jappoġġja t-tkabbir u l-impjiegi, kif għandha r-Riżerva Federali, għalkemm il-politiki monetarji jixxiebhu. Iżda hemm differenzi fundamentali bejn l-Istati Uniti (sistema fiskali ċentralizzata) u l-UE fl-implimentazzjoni tal-politika baġitarja. Barra minn hekk, attwalment, ir-rwol tal-BĊE bħala **mutwanti tal-aħħar istanza** huwa limitat għas-sistema bankarja u ma jestendix għal gvernijiet (il-gvern tal-UE) kif implikat f'kuntesti "nazzjonali", ħaġa li għandha tkun possibbli fil-kuntest ta' UEM kompleta. Barra minn hekk, il-politika monetarja unika tal-BĊE ssir iżjed diffiċli minħabba d-differenzi u l-iżbilanċi bejn l-ekonomiji tal-pajjiżi differenti taż-żona tal-euro, fin-nuqqas ta' miżuri korrettivi mill-UE.

([15]) Artikolu 219 tat-TFUE.

6.5.4 Madankollu, huwa punt pożittiv li l-**prinċipju tal-"uniċità" taż-żona tal-euro** wassal lill-BĊE biex jiddikjara li l-euro hija "irreversibbli" u li, kif rajna, ippermettielu, wara sforz kbir, jadotta miżuri biex inaqqas il-firxa tar-rati tal-interess fuq id-dejn pubbliku tal-pajjiżi differenti permezz tal-akkwist ta' bonds fis-suq sekondarju. Dan il-proċess jesiġi, b'mod parallel ma' ritorn għat-tkabbir, pjan "Ewropew" għall-ħruġ mid-dejn li jakkumpanja lil dawk tal-pajjiżi individwali ([16]).

6.5.5 Tal-inqas dan iservi biex inaqqas id-distorsjoni tal-kompetizzjoni permezz tar-rati ta' finanzjament tad-dejn u tal-investiment: anke llum il-ġurnata din hija diverġenza finanzjarja vera u proprja li żżid l-iżbilanċi li diġà jeżistu, fosthom l-iżbilanċi fil-pagamenti.

6.5.6 Barra minn hekk, il-KESE jaħseb li huwa neċessarju li tiġi kkundisdrata mill-ġdid anke l-kwistjoni tal-**kundizzjonijiet stipulati mill-BĊE** u l-UE. Mhux aċċettabbli li l-banek jingħataw likwidità b'rati baxxi ħafna mingħajr ma jitpoġġew kundizzjonijiet, pereżempju, f'dak li jirrigwarda l-użu ta' dawn il-fondi. Filfatt, tal-inqas parti mill-fondi għandha tmur fl-investimenti, filwaqt li għax-xiri ta' bonds tad-dejn sovran mill-BĊE (OMT), anke jekk din hija kwistjoni separata, għandhom jiġu imposti kundizzjonijiet ibsin ħafna fuq il-pajjiżi. Dawn il-kundizzjonijiet huma ġustifikati l-iżjed minħabba l-fatt li hemm bżonn li jkun hemm reazzjoni għar-regoli ta' "suq" mibdul u bla skrupli, anonimu u li jopera b'ħeffa kbira u li fir-realtà ftit li xejn jixbah lil suq ([17]). L-UE ma tistax tilgħab din il-logħba: awsterità estrema u regoli stretti għaċ-ċittadini u n-negozji fi żmien ta' kriżi, u n-newtralità għall-investituri u l-ispekulaturi, li jinħbew wara l-banek kummerċjali u l-fondi ta' investiment internazzjonali, ħlief għad-difiża stinata tal-euro mill-President tal-BĊE fil-mumenti l-iżjed kritiċi tal-attakk.

6.5.7 Minflok, għandu jkun neċessarju, li l-azzjoni tal-BĊE tappoġġja b'mod bilanċjat l-ekonomiji tal-pajjiżi differenti sabiex jitnaqqsu d-distorsjonijiet u l-iżbilanċi li jeżistu, bl-istrumenti attwali, sabiex jagħmlu tajjeb sakemm jintemm il-mandat attwali u d-defiċit politiku tal-UE. Pereżempju, is-suq interbankarju jista' jingħata ħajja ġdida f'xi pajjiżi taż-żona tal-euro permezz ta' rati negattivi fuq id-depożiti overnight mal-BĊE.

6.5.8 Barra minn hekk, il-KESE jibqa' konvint li hemm bżonn li tiġi solvuta immedjatament il-kwistjoni **tad-dejn** ([18]), fuq il-bażi tal-proposta tiegħu, u biex jintlaħaq dan il-għan hija essenzjali l-azzjoni tal-BĊE u tal-Kunsill.

([16]) ĠU C 143, 22.5.2012, p. 10.

([17]) "Is-swieq ma jaqdux liċ-ċittadin iżda bil-kontra. Id-dmir tagħna huwa li ninkorporaw l-ispirtu ta' solidarjetà tal-ekonomija soċjali fis-swieq u l-finanzi," Angela Merkel, Kanċillier tal-Ġermanja.

([18]) ĠU C 143, 22.5.2012, p. 10.

6.5.9 Il-Kumitat jaħseb li għandha tingħata iktar trasparenza lid-deċiżjonijiet tal-BĊE. Pereżempju jistgħu jkunu ppubblikati r-riżultati tal-votazzjoni fil-laqgħat tal-Kunsill Governattiv tal-BĊE bil-għan li tiżdied ir-responsabbiltà tal-gvernaturi tal-banek ċentrali nazzjonali fiż-żona tal-euro. Dan iwassal biex jieħdu deċiżjonijiet abbażi tal-kondizzjonijiet ekonomiċi globali fiż-żona tal-euro u mhux abbażi tal-iżvilupp tal-ekonomiji nazzjonali tagħhom stess.

6.5.10 Problema oħra li tajjeb tissemma hija dwar is-sistema tal-votazzjoni tal-Kunsill Governattiv tal-BĊE ([19]), b'mod partikolari fir-rigward tad-differenza bejn id-dritt għall-vot u l-kontribuzzjoni finanzjarja tal-pajjiżi membri. Din hija problema li diġa sseħħ fis-sistema ta' pagamenti fil-mekkaniżmu Ewropew ta' Stabbiltà (MES) u tista' tirrepeti ruħha pereżempju fi ħdan l-Unjoni Bankarja.

7. **Il-futur ekonomiku tal-UE: l-unjoni ekonomika u soċjali – it-tkabbir u impjieg**

7.1 Il-KESE huwa tal-fehma li hemm bżonn ta' **rkupru mmexxi mill-investiment ekoloġiku u soċjali** ([20]), peress li huwa konvint li l-istabbiltà waħedha ma tistax tiżgura l-irkupru, li jiddipendi mill-fiduċja tan-negozji u tal-konsumaturi. Fid-dawl tal-fatt li l-aspettattivi tas-settur privat huma baxxi u l-kapaċità mhux użata huma kbar, in-negozji ma jistgħux iserrħu rashom li ħa jkun hemm profitti fil-futur mill-investiment attwali. U, jekk min-naħa tagħhom, iċ-ċittadini m'għandhomx iċ-ċertezza li se jkunu jistgħu jżommu jew isibu post tax-xogħol, jippreferu jfaddlu jew inaqqsu d-dejn personali minflok jonfqu. Livell ta' qgħad ogħla jfisser li n-nies huma dejjem inqas f'pożizzjoni li jonfqu.

7.2 Għaldaqstant, sabiex tiġi promossa l-fiduċja fost in-negozji u ċ-ċittadini, bħalma ġara pereżempju meta ġiet proposta n-New Deal fl-Istati Uniti, l-irkupru għandu jitmexxa mill-investiment ([21]). Għal dan il-għan, il-kriterji fundamentali huma dawk adottati mill-BEI li jmorru lura sal-Programm ta' Azzjoni Speċjali ta' Amsterdam fl-1997, b'mandat li jippromovi l-koeżjoni u l-konverġenza fis-saħħa, fl-edukazzjoni, fit-tiġdid urban u fl-ambjent, barra min-netwerks trans-Ewropej.

7.3 Dan huwa għan li jista' jiġi segwit, u jpoġġi **fiċ-ċirkolazzjoni t-tfaddil eċċessiv fil-livell dinji** kif intqal fil-punt 5.3. Fil-fatt xi fondi ta' investiment qed ifittxu opportunitajiet fuq medda twila ta' żmien għal tfaddil eċċessiv globali ġġenerat f'partijiet oħra tad-dinja. Dan jippreżenta vantaġġi reċiproċi għall-investituri ta' pajjiżi terzi u għall-ekonomija Ewropea. F'dan il-kuntest rwol ewlieni jista' jkun dak taż-żewġ istituzzjonijiet "aħwa" tal-BEI u l-FEI (Fond Ewropew tal-Investiment) fil-Grupp tal-Bank Ewropew tal-Investiment.

([19]) Deċiżjoni tal-Kunsill Ewropew tal-21.3.2003.
([20]) Ara r-Riżoluzzjoni tal-Kunsill Ewropew ta' Amsterdam tal-1997, punt 9, u l-Konklużjonijiet tal-Kunsill Straordinarju Ewropew tal-Lussemburgu tal-1997, punti 37-40.
([21]) ĠU C 143, 22.5.2012, p. 10.

7.4 B'hekk, għandha tintlaqa' b'sodisfazzjon iż-żieda fil-kapital sottoskritt tal-BEI. Anke l-bonds tal-proġetti jistgħu jaqdu rwol importanti fl-irkupru. Iżda "eurobonds" huwa isem adatt għar-riċiklar tal-eċċessi globali fl-investimenti, anke jekk is-swieq aktarx se jirreferu għalihom fil-qosor bħala "€ bonds". Hija magħrufa r-reżistenza ta' xi gvernijiet għall-eurobonds, iżda dan huwa minħabba suppożizzjoni żbaljata, peress li qed ifixxklu l-eurobonds meħtieġa għat-tkabbir mal-Union bonds li huma mmirati għad-dejn ([22]).

7.5 Il-FEI mill-bidu saħaq dwar il-fatt li jista' joħroġ bonds Ewropej għal investimenti soċjali fit-tul ([23]), permezz ta' żieda fil-kapital tiegħu sottoskritt meta mqabbel mal-livell attwali – li huwa pjuttost baxx, EUR 3 biljun, iżda mingħajr ma hemm bżonn ta' reviżjoni tat-Trattat ([24]). L-ebda wieħed mill-Istati Membri ewlenin, bħall-oħrajn taż-żona tal-euro, ma jinkludi d-dejn tiegħu fil-finanzjament mill-BEI u l-istess għandu japplika għall-finanzjament tal-FEI. Il-bonds tal-FEI, bħall-bonds tal-BEI, jistgħu jiġu ggarantiti mid-dħul mill-finanzjament ta' proġetti.

7.6 **L-innovazzjoni tal-prodotti u l-ħolqien ta' swieq**: barra minn hekk naħsbu li l-Unjoni trid tkun inqas newtrali fir-rigward tal-politika ta' innovazzjoni tagħha. Fis-snin sebgħin, il-politiki industrijali ma baqgħux moda minħabba li l-gvernijiet ma setgħux jipprivileġġaw "operaturi speċifiċi" jew "kampjuni nazzjonali". Iżda naħsbu li hemm raġunijiet validi għalfejn dan l-approċċ għandu jinbidel ([25]).

7.7 Barra minn hekk, l-ewwel nett, mhuwiex minnu li l-politiki "li ma jiffavorixxux l-indħil" huma dejjem virtwużi. Fil-passat dawn wasslu għal investimenti żbaljati fis-settur finanzjarju. It-tieni, irid ikun hemm azzjoni iktar deċiżiva rigward il-ġlieda

([22]) Idem
([23]) Stuart Holland (1993). The European Imperative: Economic and Social Cohesion in the 1990s. (L-eżiġenza Ewropea: il-koeżjoni ekonomika u soċjali fis-snin 90") introduzzjoni ta' Jacques Delors Nottingham: Spokesman Press.
([24]) L-Artikolu 2(2) tal-Istatut tal-Fond Ewropew tal-Investiment jgħid li l-attivitajiet tal-Fond jistgħu jinkludu operazzjonijiet ta' self. Fil-prinċipju, il-Fond ikkonferma li jista' joħroġ bonds bis-saħħa ta' deċiżjoni sempliċi tal-Assemblea Ġenerali u wara l-approvazzjoni ta' żieda fil-kapital sottoskritt, kif ġara reċentement fil-każ tal-BEI. Madankollu, jekk l-UE trid tagħraf l-importanza li toħroġ bonds kemm għall-iffinanzjar tal-irkupru mmexxi mill-investimenti soċjali kif ukoll biex terġa' tpoġġi fiċ-ċirkolazzjoni l-eċċessi fil-livell dinji, huwa indispensabbli li din id-deċiżjoni jkollha approvazzjoni iżjed espliċita. Fil-prinċipju din tista' tingħata mill-Kunsill Ewropew bħala "politika ekonomika ġenerali" tal-Unjoni biex jiġi ffinanzjat l-irkupru, pjuttost milli mill-Ecofin biss, u jekk ikun meħtieġ, l-approvazzjoni tista' twassal għal kooperazzjoni msaħħa, bħal fil-każ tal-proposta reċenti fir-rigward ta' taxxa fuq it-tranżazzjonijiet finanzjarji, li jista' jkollha importanza makroekonomika wkoll.
([25]) Philippe Aghion, Julian Boulanger u Elie Cohen. Rethinking Industrial Policy (Nikkunsidraw mill-ġdid il-politika industrijali).. Bruegel Policy Brief, April 2011.

kontra t-tibdil fil-klima. It-tielet, ammont eċċessiv ta' proġetti tat-teknoloġija mressqa taħt il-Programmi Qafas huma rrifjutati mhux minħabba n-nuqqas ta' mertu tagħhom iżda minħabba nuqqas ta' riżorsi proprji, problema li tista' tiġi solvuta permezz ta' **Fond Ewropew ta' Kapital ta' Riskju** ffinanzjat minn bonds. Ir-raba', l-ekonomiji emerġenti kienu kapaċi jippromovu firxa ta' "kampjuni" nazzjonali b'suċċess konsiderevoli ([26]).

7.8 Il-finanzjament tal-investimenti permezz tat-trasferiment l-eċċessi lejn il-eurobonds għandu jkun disponibbli għall-Istati Membri kollha u għandu joħloq **vantaġġi kumulattivi fil-livell makroekonomiku, soċjali, tal-impjieg u dak politiku, fatt li jsaħħaħ il-każ favur "aktar Ewropa"**, idwaru l-elettorati u xi gvernijiet qed isiru dejjem iżjed xettiċi.

7.9 **It-tkabbir jista' anke jsaħħaħ l-istabbiltà**. Abbażi tal-prinċipju tal-BEI li l-finanzjament tal-bonds m'għandux jitqies bħala dejn nazzjonali, il-finanzjament tal-eurobonds għall-irkupru għandu jippermetti li t-tnaqqis tad-dejn nazzjonali ikun iżjed fattibbli u jillibera dħul fiskali nazzjonali sabiex jitnaqqsu d-defiċits jew jinżammu baxxi, filwaqt li fl-istess ħin titħares ukoll in-nefqa soċjali bażika. F'dan ir-rigward, ikun hemm bżonn li jiġu definiti parametri u kriterji komuni mill-pajjiżi u mill-Eurostat biex id-data tiġi vvalutata b'mod aktar ġust u aħjar.

7.10 Barra minn hekk, ġie injorat il-fatt li l-ipoteżi ta' "crowding out" tassumi impjieg **sħiħ**. Fid-dawl tal-fatt li, attwalment, hemm livelli għoljin ta' qgħad f'ħafna mill-Istati Membri, il-finanzjament – separat jew konġunt – tal-bonds tal-proġetti bejn il-BEI u l-FEI, jista' jiddetermina akkumulazzjoni (crowding in) ta' investiment fis-settur privat, dħul u impjiegi b'effett multiplikatur fuq l-investimenti sa tliet darbiet, u multiplikaturi fiskali pożittivi fis-sens tal-ħolqien ta' dħul mit-taxxi dirett u indirett ([27]).

7.11 Fid-dawl tad-diffikultajiet li qed jiffaċċjaw ċerti pajjiżi, u b'mod partikolari l-Greċja u Ċipru, il-KESE jissuġġerixxi li jiġi kkunsidrat mill-ġdid l-aġġustament strutturali fuq medda qasira ta' żmien, kif mitlub mit-trojka, mil-lat tal-prospettivi iżjed fit-tul għal dawn il-pajjiżi wara l-iskoperta li l-Lvant tal-Mediterran għandu riżervi kbar u essenzjalment mhux sfruttati ta' żejt u gass ([28]).

([26]) The Economist (2012), The Rise of State Capitalism: The Emerging World's New Model. (Il-bidu tal-kapitaliżmu tal-Istat: il-mudell il-ġdid tal-pajjiżi emerġenti), Rapport Speċjali, 21-27 ta' Jannar 2012.

([27]) Blanchard, Blot, Creel et al., studji għall-Observatoire Français des Conjonctures Économiques.

([28]) F'dan il-kuntest, mhuwiex aċċettabbli li t-trojka qed titlob li l-Greċja tbigħ is-sehem ta' maġġoranza li għandha fil-kumpanija nazzjonali taż-żejt lil interessi barranin, u ddaħħal biss madwar EUR 50 biljun. Iċ-ċittadini tal-Greċja huma ġustifikati li jqisu dan bħala rigal lis-swieq minflok ma jaqdi liċ-ċittadini stess. Għaldaqstant il-KESE jipproponi li l-Kunsill Ewropew jitlob lill-Kummissjoni biex tevalwa mill-ġdid l-aġġustament strutturali li qed titlob fuq medda qasira ta' żmien sabiex jiġi kkunsidrat id- dħul eċċezzjonali previst fuq perjodu ta' żmien twil.

8. Il-futur politiku tal-UE

8.1 Għaldaqstant, il-KESE huwa konvint li mhuwiex biżżejjed li l-UE twettaq xogħol sporadiku ta' "manutenzjoni". L-UE ma tistax tipperpetwa l-vakum li ilu jeżisti minn żmien Maastricht, mingħajr ma tirrispondi għall-isfidi li tippreżenta l-euro, u li l-kriżi aggravat, biex b'hekk ħarġu fid-dieher defiċits kbar, l-ewwel fosthom dak demokratiku ([29]), u l-integrazzjoni Ewropea terġa' tingħata raġuni sabiex l-idea tal-Ewropa tibqa' ħajja.

8.2 Il-KESE jemmen li l-munita unika se tkun sostenibbli jekk niksbu konverġenza bejn il-kapaċitajiet ekonomiċi (prestazzjonijiet) tal-pajjiżi taż-żona tal-euro. Dan il-għan jirrikjedi impenn ekonomiku u politiku. Jiġifieri għandna bżonn ta' unjoni politika li tippermetti li d-differenzi jkunu aċċettabbli u li jkun possibbli li parti mill-ġid tal-pajjiżi b'saħħithom jiġi trasferit għal dawk dgħajfa permezz ta' proċess trasparenti għat-teħid tad-deċiżjonijiet u forma ġdida ta' solidarjetà bejn il-pajjiżi ([30]).

8.3 Minħabba din il-kriżi qed jerġgħu joħorġu fil-beraħ id-"differenzi l-antiki" bejn l-Ewropej. Qed nerġgħu naraw id-difett li wieħed iħares lura, u jqumu l-fantażmi tal-passat jew ideat żbaljati li ħsibna li kienu għebu għalkollox, bħallikieku l-awsterità u d-dejn kienu r-riżultat ta' kondotta ħażina minflok żbalji ta' gvernijiet miż-żewġ "naħat". Bl-istess mod kif il-pajjiżi li jinsabu f'sitwazzjoni diffiċli ma jistgħux jitfgħu r-responsabbiltajiet tagħhom fuq spallejn l-UE (jew il-Ġermanja), il-pajjiżi iktar għonja ma jistgħux jinjoraw il-benefiċċji ikbar li l-euro ġabilhom, parzjalment aspejjeż ta' oħrajn, minħabba l-iżbilanċi ekonomiċi attwali. Għaldaqstant, għandna bżonn ta' **kapaċità ġdida għal azzjoni politika u kulturali u djalogu bejn l-Ewropej**, b'vantaġġi ċari reċiproċi, kif qal darba ħafna snin ilu l-poeta Ġermaniż Hölderlin ([31]), ispirat miċ-ċivilizzazzjoni Griega.

8.4 Jeħtieġ li nagħmlu qabża fil-kwalità. Irridu **nagħqdu flimkien** mhux biss l-ekonomija iżda wkoll il-politika u s-**SOVRANITÀ** ta' kull wieħed u waħda minna. Mhuwiex il-punt li wieħed jiddiskuti liema "mudell" Ewropew għandu jiġi żviluppat, iżda pjuttost liema istrumenti neħtieġu: strumenti effiċjenti, demokratiċi u trasparenti għat-teħid tad-deċiżjonijiett u għall-ksib tal-ġid komuni, u sabiex **l-Ewropej ikunu magħquda** u mhux mifrudin.

([29]) "Għall-ewwel darba fl-istorja tal-UE, qed naraw id-demokrazija tiżżarma," Jurgen Habermas.

([30]) "Pajjiż ma jistax jimplimenta politiki li jistgħu jagħmlu ħsara lil pajjiż ieħor fiż-żona tal-euro," M. Draghi.

([31]) "… For we are a conversation, and we can listen/To one another", mill-poeżija Celebration of Peace ta' F. Holderlin, poeta (1770-1843).

8.5 Għall-istess raġunijiet, il-KESE jaħseb li mhux f'waqtha l-kwistjoni dwar jekk **it-Trattat** għandux jiġi emendat jew le. Ovvjament minn dan jiddependi dak li hemm bżonn li jsir biex l-UEM tiġi kkompletata. Iżda l-parti l-kbira tal-proposti tagħna jistgħu jsiru mingħajr emendi għat-Trattat (tkabbir, dejn eċċ.), filwaqt li għal oħrajn il-kooperazzjoni msaħħa hija biżżejjed. Madankollu, l-importanti huwa l-għan li jrid jintlaħaq għall-ġid tal-ekonomija, l-euro u ċ-ċittadini tal-UE. It-Trattat huwa biss l-istrument. Dan għandu jiġi spjegat liċ-ċittadini bl-aktar mod korrett, bil-parteċipazzjoni diretta tagħhom fit-teħid tad-deċiżjonijiet u/jew permezz tal-Parlament Ewropew u l-parlamenti nazzjonali.

8.6 Il-KESE jaħseb li ż-żona tal-euro għandha r-riżorsi biex **tippjana l-futur tagħha**: iktar integrazzjoni politika, inqas kontroll mill-gvernijiet, u ekonomija soċjali tas-suq biex jerġa' jibda t-tkabbir u l-impjiegi u tintlaħaq **Unjoni politika, ekonomika u soċjali**.

9. **Integrazzjoni jew diżintegrazzjoni?**

9.1 Mingħajr dan il-pass addizzjonali, il-kriżi, kif qed tiġi ffaċċjata s'issa, tista' twassal għad-diżintegrazzjoni taż-żona tal-euro u għaldaqstant tal-UE. Il-politika tal-awsterità u tat-tnaqqis, bħat-tnaqqis tad-dejn, ma tistax tiġi applikata waħedha anke meta huma meħtieġa. Hemm bżonn li jintużaw strumenti oħra wkoll (żieda fit-talba tal-pajjiżi kredituri) fi ħdan qafas ta' solidarjetà. Irridu nfiehmu liċ-ċittadini tal-pajjiżi kkonċernati li l-eċċessi tagħhom joriġinaw mid-dejn tal-oħrajn, u li l-attakki fuq l-euro m'għandhom xejn x'jaqsmu mal-livell tad-dejn ([32]), anke jekk dan irid jitnaqqas. Fl-istess waqt iċ-ċittadini tal-pajjiżi tan-Nofsinhar iridu jagħmlu pressjoni fuq il-gvernijiet tagħhom biex jikkonsolidaw id-dejn, jamministraw il-baġits ta' pajjiżhom b'iktar kawtela, jeliminaw l-infiq żejjed u l-evażjoni tat-taxxa, inaqqsu t-taxxi u jżidu t-tkabbir, l-impjiegi, il-produttività u l-kompetittività tas-sistemi tagħhom, mhux biss permezz ta' xi riformi iżda wkoll permezz ta' aktar solidarjetà u politika ekonomika differenti tal-UE u tal-BĊE ([33]).

9.2 Inkella l-ebda pajjiż ma jkun jista' jnaqqas id-dejn u jikkonsolida l-baġit tiegħu. Għalhekk, **il-miżuri ta' awsterità jridu jonqsu** u tinbidel il-politika ekonomika. Jekk jiġri bil-kontra r-riskji aktarx se jiżdiedu. Hawnhekk l-istorja tista' tgħinna ([34]). Jeħtieġ li naffermaw perspettiva ġdida għall-integrazzjoni, jiġifieri **integrazzjoni pożittiva**, mhux negattiva, li tagħmel ħsara jew li hija sforzata.

9.3 Irridu nqisu li fil-preżent **ħadd fl-Ewropa mhuwa sigur**, u ma jistax jilħqu l-periklu, anke jekk inħolqot sitwazzjoni anomala. Fil-fatt it-tkabbir ekonomiku ta' wħud mill-pajjiżi, imsħħaħ mill-euro, u d-dgħufijiet tal-istituzzjonijiet tal-UE, ġiegħlu lill-Ġermanja, il-pajjiż l-iżjed b'saħħtu, biex tieħu rwol ċentrali fl-Ewropa, ta' sikwit f'oppożizzjoni mal-"periferiji", b'mod speċjali, iżda mhux biss, in-Nofsinhar. "Dan iżid l-ansjetà tal-oħrajn" (H. Schmidt), b'mod partikolari minħabba l-mod kif inhu perċeput dan ir-rwol. Għalhekk ikun neċessarju li tittieħed azzjoni li tgiddeb din il-perċezzjoni ([35]).

9.4 Fil-fehma tal-KESE, illum fl-Ewropa jidher li qed jiddominaw kemm l-egoiżmu kif ukoll l-interessi nazzjonali, daqslikieku qed niffaċċjaw "**utopijaniżmu ta' interessi**". L-approċċ ekonomistiku ħa s-sopravvent u rrelega għat-tieni post il-valuri li fuqhom issejset l-Ewropa u li huma l-bażi tal-eżistenza tagħha. L-Ewropa toħroġ minn dan kollu bħala egoista u nieqsa mis-solidarjetà. It-tensjonijiet ta' dan l-aħħar jixħdu l-periklu ta' "**dissoluzzjoni psikoloġika**" perikoluża **tal-UE**, li tolqot liċ-ċittadini u lill-gvernijiet. Dawn iridu jingħataw rimedju billi jiġu mismugħa bla arroganza u jingħataw tweġibiet konkreti.

9.5 **Ninsabu f'salib it-toroq**: il-KESE jistaqsi kif it-tnikkir u d-dubji tal-Ewropa, l-ewwel ekonomija fid-dinja, jistgħu jħallu 'l-Greċja, l-omm tal-prinċipji li tħaddan u entità minuri ħafna mil-lat ekonomiku ([36]), tinqered, u titlob sagrifiċċji miċ-ċittadini u min-negozji mingħajr ma takkompanjahom bi pjan ta' għajnuna għat-tkabbir, li huwa l-uniku mod biex jitħallsu d-djun, u pjan biex tittaffa t-tbatija soċjali ta' parti mill-popolazzjoni Griega u Ewropea. Wieħed jistaqsi: Din x'Ewropa hi?

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

([32]) Spanja hija eżempju tajjeb, fejn id-dejn huwa inqas (68,5 % tal-PDG) minn dak tal-Ġermanja (81,2 % tal-PDG). Data tal-Eurostat għall-2011.
([33]) Ir-Rapport Spaak tal-1956 irrikonoxxa li l-integrazzjoni ta' ekonomiji b'effiċjenzi differenti tista' taggrava d-differenzi strutturali, soċjali u reġjonali u trid tiġi bbilanċjata minn politiki komuni strutturali, soċjali u reġjonali.
([34]) 1933: il-kongsegwenzi tal-politiki deflazzjonarji tal-Kanċillier Ġermaniż Heinrich Brüning wara l-kriżi tal-1929.
([35]) "M'għandniex bżonn Ewropa Ġermanika, iżda Ġermanja Ewropea," H. Kohl.
([36]) 2 % tal-PDG tal-UE.

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "L-ekonomija ekoloġika — inħeġġu l-iżvilupp sostenibbli fl-Ewropa" (Opinjoni fuq inizjattiva proprja)

(2013/C 271/03)

Relatur: **is-Sinjura AGUDO I BATALLER**

Korelatur: **is-Sur NARRO**

Nhar il-15 ta' Novembru 2012, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, b'konformità mal-Artikolu 29(2) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu, iddeċieda li jħejji opinjoni fuq inizjattiva proprja dwar

L-ekonomija ekoloġika - inħeġġu l-iżvilupp sostenibbli fl-Ewropa

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għall-Agrikoltura, l-Iżvilupp Rurali u l-Ambjent, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar is-26 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-23 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'108 vot favur, l-ebda vot kontra u 2 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-KESE jemmen li l-iżvilupp ta' ekonomija ekoloġika inklużiva ser tkun l-isfida ewlenija li ser ikollha tiffaċċja l-Ewropa fis-snin li ġejjin jekk trid tibqa' qawwa ekonomika dinjija. Fil-Konferenza Rio+20, l-Unjoni Ewropea għażlet ekonomija ekoloġika bħala mod ta' żvilupp sostenibbli. Issa wasal iż-żmien li l-UE taġixxi. Għaldaqstant, hemm bżonn ta' mudell ta' żvilupp ekonomiku li jagħti prijorità lill-investimenti pubbliċi, u li jiddefinixxi b'mod adegwat l-inċentivi għall-investimenti privati, meħtieġa fl-infrastrutturi u r-Riċerka, l-Iżvilupp u l-Innovazzjoni (RŻI) ekoloġiċi, bl-għan doppju li titħeġġeġ il-produzzjoni biex noħorġu malajr mis-sitwazzjoni attwali ta' riċessjoni u biex mill-pożizzjoni ekonomika u soċjali ta' mexxejja nindirizzaw it-tranżizzjoni lejn din it-tielet rivoluzzjoni industrijali.

1.2 Il-KESE jqis li l-bidliet profondi u meħtieġa fil-forma ta' produzzjoni u konsum jeħtieġu, bħala rekwiżit fundamentali, li s-soċjetà ċivili tiġi involuta f'dan il-proċess kollu ta' tranżizzjoni lejn ekonomija ekoloġika inklużiva u dan għandu jsir fil-livelli kollha, speċjalment fil-livell settorjali u territorjali (Ewropew, nazzjonali u reġjonali). Hemm bżonn ta' ġestjoni parteċipattiva sabiex kemm jista' jkun jittaffew ir-reżistenza u l-effetti negattivi li ġġib kull bidla. Dan l-involviment huwa dak li ser jippermetti li jkun hemm progress sostenibbli fl-aspetti ekonomiċi, soċjali u ambjentali.

1.3 Il-KESE jinnota bi tħassib li l-politiki ta' inċentiv fiskali ekoloġiku sofrew tnaqqis profond fis-snin reċenti minħabba l-politiki ta' "awsterità fiskali", li qed ikollhom effett drammatiku li jnaqqsu l-attività ekonomika u jintilfu l-impjiegi. Il-FMI rrikonoxxa li l-effetti kontradittorji reali ta' dawn il-politiki fuq l-attivitajiet tal-produzzjoni kienu ħafna aktar mill-istimi li saru s'issa.

1.4 Il-KESE jenfasizza li bl-iżvilupp ta' ekonomija ekoloġika inklużiva ser jiżdiedu l-possibbiltajiet tal-ħolqien tal-impjiegi. B'impjiegi ekoloġiċi ma nifhmux biss ir-relazzjonijiet ma' xi whud mis-setturi emerġenti ġodda imma anke dawk kollha li jinbtu mill-ekoloġizzazzjoni tal-proċessi ta' produzzjoni u prodotti fis-setturi kollha. Tranżizzjoni ġusta lejn ekonomija ekoloġika teħtieġ politiki attivi tal-impjieg li jiżguraw il-ħolqien ta' postijiet tax-xogħol deċenti, inklużi t-taħriġ vokazzjonali u t-taħriġ kontinwu għall-ħaddiema attivi. L-impjiegi għan-nisa u għaż-żgħażagħ f'dawn is-setturi ser ikunu l-qofol ta' dan it-tkabbir.

1.5 Il-KESE jqis li politika industrijali li tkun ġiet maqbula bejn l-imsieħba soċjali hija fundamentali biex jiġu kkoordinati l-isforzi fl-innovazzjoni teknoloġika u sabiex jitħeġġu l-bidliet fl-infrastrutturi tal-produzzjoni ta' ħafna setturi Ewropej milquta mill-ħolqien ta' ekonomija b'konsum baxx ta' karbonju u effiċjenti fl-użu tar-riżorsi. Dan ser jeħtieġ ukoll sforz notevoli ta' investiment fl-intrapriżi.

1.6 Il-KESE jemmen li l-UE għandha tintegra l-għanijiet tal-Istrateġija tal-iżvilupp sostenibbli fil-politiki kollha tagħha, speċjalment fl-Istrateġija Ewropa 2020 u s-seba' inizjattivi ewlenin tagħha. Hemm bżonn ta' koerenza bejn l-istrateġiji differenti tal-UE u l-Kummissarji għandhom jitkellmu b'vuċi waħda dwar dan is-suġġett. B'mod speċifiku, il-Kummissjoni għandha taħtaf l-opportunità ta' reviżjoni ta' nofs it-term tal-Istrateġija 2020 biex issaħħaħ l-aspetti dwar is-sostenibbiltà tagħha u tintegraha kompletament fl-Istrateġija Ewropea għall-Iżvilupp Sostenibbli.

Ser ikun hemm bżonn ta' definizzjoni u użu ta' indikaturi li jirreferu għall-kwalità tat-tkabbir u li jkunu jistgħu jiġu segwiti u vvalutati.

1.7 Il-KESE jenfasizza r-rwol importanti li jistgħu u għandhom jaqdu s-Semestru Ewropew u l-analiżi annwali tat-tkabbir biex jiġi żgurat is-segwitu tal-politiki ta' żvilupp sostenibbli. Il-KESE iqis li hemm bżonn li jitneħħew is-sussidji li jagħmlu l-ħsara lill-ambjent u r-rakkomandazzjonijiet speċifiċi lill-Istati Membri rigward it-tassazzjoni dwar l-ambjent, kif ukoll ir-rakkomandazzjonijiet għall-ġestjoni tal-iskart u l-ilma u t-titjib fir-riċiklaġġ. F'dawn l-oqsma, l-Istati Membri għandhom ikunu aktar ambizzjużi u jistabbilixxu objettivi usa'.

1.8 Il-KESE jinsab imħasseb dwar il-fatt li l-Qafas Finanzjarju Pluriennali tal-Unjoni għall-2014-2020 għandu kontradizzjoni importanti: is-setturi ekonomiċi bl-ogħla emissjonijiet ta' CO_2 (djar, enerġija, industrija u trasport) mhumiex dawk li jirċievu l-ikbar ammont ta' fondi mill-UE biex jgħinuhom jagħmlu t-tranżizzjoni lejn ekonomija ekoloġika, u għaldaqstant huwa kruċjali li dawn jiżdiedu b'mod sostanzjali u tiġi garantita applikazzjoni effikaċi u effiċjenti.

1.9 Il-KESE jemmen li hu partikolarment importanti li jitkompla l-proċess tat-tassazzjoni ekoloġika, inklużi l-inċentivi fiskali għan-negozji li jistabbilixxu fondi ta' investiment għat-tibdil fil-klima, bil-kundizzjoni li l-ġestjoni tagħhom ssir b'mod konġunt mal-ħaddiema.

1.10 B'rabta mal-politika kummerċjali tal-UE, il-KESE jqis li, sabiex jiġu evitati r-riskji tar-rilokazzjoni industrijali, hemm bżonn li jitqies l-istabbiliment ta' tariffi ekwivalenti għat-taxxi fuq is-CO_2, għal dawk il-pajjiżi li ma jaċċettawx l-impenji internazzjonali biex inaqqsu l-emissjonijiet.

2. **Introduzzjoni**

2.1 Fl-2011, l-OECD u l-Programm tan-Nazzjonijiet Uniti għall-Ambjent (UNEP) fasslu rapporti komprensivi dwar l-ekonomija ekoloġika. L-ILO nediet il-programm "Impjiegi ekoloġiċi" u wieħed mis-suġġetti ewlenin tal-Konferenza Rio+20 tal-2012 kien "Ekonomija ekoloġika fil-kuntest tal-iżvilupp sostenibbli u l-qerda tal-faqar".

2.2 FFl-2006 l-UE ġeddet l-Istrateġija għal Żvilupp Sostenibbli u fl-2009 nediet l-pakkett ta' miżuri dwar l-enerġija u t-tibdil fil-klima bil-għan li sal-2020 l-gassijiet b'effett ta' serra jitnaqqsu b'20 %, il-persentaġġ ta' enerġija rinnovabbli jiżdied b'20 % u l-effiċjenza fl-użu tal-enerġija tiżdied b'20 % [1]. L-UE għandha timmira lejn tnaqqis ieħor sal-2025 u l-2030. Fl-2011, il-Kummissjoni adottat l-inizjattiva ewlenija "Ewropa li tuża r-riżorsi b'effiċjenza [2]", il-"Pjan direzzjonali għal ekonomija kompetittiva b'livell baxx ta' emissjonijiet tal-karbonju fl-2050 [3]", "Strateġija tal-UE għall-bijodiversità sal-2020", u "Pjan Direzzjonali għal Ewropa b'Użu Effiċjenti tar-Riżorsi" [4].

2.3 Il-KESE minn dejjem appoġġja l-kunċett tal-ekoloġizzazzjoni tal-ekonomija bħala kontribut għall-iżvilupp sostenibbli, u li l-proposti tas-soċjetà ċivili għandhom jitpoġġew fuq nett tal-politika Ewropea u nazzjonali sabiex ikun hemm bidla lejn ekonomija ekoloġika inklużiva, b'enfasi partikolari fuq il-ħtieġa ta' kollaborazzjoni mill-qrib bejn l-imsieħba soċjali kollha. Għalhekk, ħafna mill-Opinjonijiet tiegħu jagħmlu referenza għad-diversi aspetti u l-proposti suċċessivi tal-Kummissjoni: il-KESE enfasizza li t-titjib tal-ekonomija ekoloġika u l-governanza la jista' jinfired mill-promozzjoni tal-produzzjoni, mill-impjieg u mill-konsum sostenibbli, u lanqas mill-istrateġija għall-ugwaljanza bejn is-sessi jew mill-pakkett ta' miżuri tal-UE għat-tibdil fil-klima.

3. **L-ekonomija ekoloġika**

3.1 L-ekonomija ekoloġika inklużiva għandha ssib bilanċ bejn il-prosperità ekonomika, koeżjoni soċjali akbar u aktar konservazzjoni u użu razzjonali tar-riżorsi naturali, li jżommu l-benesseri tagħna u tal-ġenerazzjonijiet futuri. L-għan tagħha huwa li l-produzzjoni ma tibqax materjali, jiġifieri li t-tkabbir ekonomiku jinfired mill-użu tar-riżorsi naturali u mill-ħolqien ta' tniġġis u skart.

3.2 Skont l-ILO l-impjiegi ekoloġiċi huma dawk li jnaqqsu l-impatt ambjentali tal-intrapriżi u s-setturi ekonomiċi sakemm jintlaħqu livelli sostenibbli u jikkontribwixxu għat-tnaqqis fil-konsum tal-enerġija, il-materja prima u l-ilma, għat-tnaqqis tal-karbonizzazzjoni tal-ekonomija u għat-tnaqqis tal-emissjonijiet ta' gassijiet b'effett ta' serra. Il-kunċett ta' "impjieg ekoloġiku" huwa relattivament dinamiku peress li l-linja li tissepara l-"impjiegi ekoloġiċi" mill-"impjiegi mhux ekoloġiċi" tiddependi mill-proċess tal-innovazzjoni teknoloġika. Għalhekk, mhumiex biss ir-relazzjonijiet ma' xi whud mis-setturi emerġenti ġodda imma anke dawk kollha li jinbtu mill-"ekoloġizzazzjoni" tal-proċessi ta' produzzjoni u prodotti fis-setturi kollha.

[1] Sommarju f'COM(2011) 21 final, Anness 1 u http://ec.europa.eu/clima/policies/package/index_en.htm
[2] COM(2011) 21 final.
[3] http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0112:FIN:MT:PDF
[4] http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0571:FIN:MT:PDF

3.3 L-iżvilupp tal-ekonomija ekoloġika huwa determinat minn żewġ fatturi prinċipali: wieħed xprunat mill-politiki tat-tibdil fil-klima, u l-ieħor li jinbet mill-kompetizzjoni dejjem tiżdied tal-pajjiżi emerġenti biex jiksbu r-riżorsi li qed isiru dejjem iktar skarsi u jiswew aktar flus.

3.4 L-ekonomija ekoloġika mhix biss aġġustament settorjali bejn setturi emerġenti u oħrajn aktar tradizzjonali (li huma derivati mill-ispinta teknoloġika lejn ekonomija b'livell baxx ta' emissjonijiet ta' karbonju), iżda tinkludi modernizzazzjoni ekoloġika tal-produzzjoni u l-konsum biex jiġu integrati l-għanijiet tat-tisħiħ tal-valur miżjud tal-intrapriżi u s-sostenibbiltà ambjentali, f'termini ta' ffrankar tal-materjal, l-effiċjenza fl-użu tal-enerġija, fl-organizzazzjoni tal-ħidma, u anke r-relazzjoni stess bejn l-impjegati u l-intrapriża fit-titjib tal-produttività tal-fatturi kollha.

3.5 Tul dawn l-aħħar snin ħarġu fid-dieher il-limiti tal-kapaċità tad-dinja, kemm mil-lat tar-riżorsi naturali disponibbli biex tiġi indirizzata domanda dejjem ikbar, kif ukoll il-kapaċità tal-pjaneta li tassorbi l-iskart u t-tniġġis.

3.6 M'għandniex ninsew l-impatt tat-tibdil fil-klima fuq is-saħħa: għadd dejjem jikber ta' perjodi ta' temp estrem, iż-żieda fil-livelli tal-ożonu u l-partikoli fl-atmosfera, u t-tossiċità li tirriżulta minn temperaturi ogħla u l-ħruġ mill-ġdid ta' mard kontaġġuż li kien inqered fl-Ewropa.

3.7 It-trasformazzjoni tal-istruttura tal-enerġija u l-produzzjoni u t-trasport tal-ekonomiji żviluppati ewlenin, u ta' parti kbira mill-ekonomiji emerġenti, f'dawn l-aħħar snin kienu ffokati fuq it-tranżizzjoni minn ekonomija b'użu kbir tal-karbonju għal ekonomija ġdida oħra b'użu baxx tal-karbonju fejn ħafna mill-enerġija ġġenerata tiġi minn sorsi nodfa rinnovabbli ta' enerġija, jiġifieri minn sorsi li ma jiġġenerawx emissjonijiet ta' gassijiet b'effett ta' serra jew skart ieħor perikoluż.

3.8 Din it-trasformazzjoni profonda fil-produzzjoni, li xi wħud jirreferu għaliha bħala t-tielet rivoluzzjoni industrijali, mhux ser ikollha effett newtrali fuq il-kompetittività internazzjonali, l-iktar għal dawk il-pajjiżi, bħall-maġġoranza tal-pajjiżi tal-UE, li huma importaturi netti tal-enerġija u l-materja prima. Għaldaqstant, mill-2009 'l hawn, ħafna gvernijiet tal-pajjiżi tal-OECD, bdew iniedu pjani ta' stimulu ambizzjużi fejn l-investiment fl-infrastrutturi u fir-Riċerka, l-Iżvilupp u l-Innovazzjoni (RŻI) ekoloġiċi kellu rwol fundamentali, bil-għan doppju li titħeġġeġ il-produzzjoni biex noħorġu malajr mir-riċessjoni attwali u biex niffaċċjaw, bil-pożizzjoni mexxejja, ir-ristrutturazzjoni produttiva attwali.

3.9 Madankollu, l-iżvilupp finanzjarju ta' dawn il-pjani f'ħafna mill-pajjiżi tal-UE, bħalma ġara fil-baġit tal-UE, kellhom jitrażżnu sew, fost raġunijiet oħra, minħabba l-politiki ta' "awsterità fiskali". Il-kap ekonomista tal-FMI rrikonoxxa li l-effetti kontradittorji ta' dawn il-politiki fuq l-attivitajiet tal-produzzjoni kienu ħafna aktar mill-istimi li saru s'issa. Skont studju li sar fi 28 pajjiż, il-multiplikatur fiskali sa mill-kriżi li bdiet fl-2008 huwa bejn 0,8 u 1,7 ([5]).

3.10 Dan it-tnaqqis fl-impetus għall-ekonomija ekoloġika jista' jiġġenera problemi kbar għal ħafna pajjiżi tal-UE, peress li bħalissa d-differenza fit-teknoloġija bejn il-pajjiżi żviluppati u dawk emerġenti hija ħafna iżgħar u dinamika. L-Ewropa kollha m'għandha l-ebda garanzija li ser tkun minn ta' quddiem fost il-pajjiżi żviluppati b'ekonomiji b'livell baxx tal-karbonju. Fuq perjodu fit-tul, dan jista' jwassal għal tensjonijiet qawwija fl-UE, li jistgħu jixħtu dubju fuq il-kapaċità li tkompli tiżviluppa soċjetà iktar avvanzata ekonomikament, iktar koeżiva soċjalment u iktar sostenibbli mil-lat ambjentali. Madankollu, għandu jiġi enfasizzat li l-UE għandha pożizzjoni b'saħħitha mil-lat tat-teknoloġija u l-produzzjoni f'diversi setturi industrijali li għandhom orjentazzjoni ċara lejn il-ġejjieni.

3.11 L-iżvilupp tal-ekonomija ekoloġika, permezz tal-investimenti u l-inċentivi neċessarji, ser iżid il-possibbiltajiet li jinħolqu l-impjiegi fl-Ewropa. M'għandniex ninsew l-attivitajiet attwali tal-produzzjoni li bħalissa jikkostitwixxu l-bażi ekonomika tal-pajjiżi tal-UE. Ħafna mill-impjiegi fl-industriji li bħalissa huma meqjusa li jniġġsu ser isiru ekoloġiċi billi jużaw proċessi li jwasslu għal iktar effiċjenza fl-użu tal-enerġija u jnaqqsu l-konsum tal-materja prima u t-tniġġis. Pereżempju, fis-settur tat-trasport bit-triq insibu l-intrapriżi li jiżviluppaw u jipproduċu l-vetturi elettriċi u ibridi u dawk għat-trasport pubbliku; is-setturi tal-inġinerija ċivili li jibnu l-linji għall-ferroviji b'veloċità għolja, li jirriżulta f'iffrankar konsiderevoli tal-enerġija għal kull passiġġier meta mqabbel mat-trasport konvenzjonali tal-ajru u tal-ferrovija; is-setturi tal-bini għat-titjib fl-użu tal-enerġija tad-djar li jkunu ftit effiċjenti fil-konsum tal-enerġija. Dan għandu jsir f'qafas ta' żvilupp u tisħiħ tad-djalogu u l-konsultazzjoni soċjali kif ukoll tan-negozjar kollettiv, b'tali mod li r-riżultat aħħari jkun pożittiv f'termini ta' impjieg (fil-kwantità u l-kwalità) u l-ekwità (fil-kundizzjonijiet tax-xogħol u s-salarji). Madankollu, hemm biss tmien pajjiżi fl-UE li għandhom definizzjoni uffiċjali ta' impjieg ekoloġiku. Dan iwassal għal kalkoli differenti bbażati fuq definizzjonijiet u metodoloġiji differenti.

([5]) Il-karta ta' ħidma/13/1 tal-FMI. Growth Forecast Errors and Fiscal Multipliers (L-iżbalji previsti fit-tkabbir u l-multiplikaturi fiskali). Imħejjija minn Oliver Blanchard u Daniel Leigh. Jannar, 2013.

4. Il-kooperazzjoni tas-soċjetà ċivili fi tranżizzjoni ġusta lejn ekonomija ekoloġika, fejn l-innovazzjoni teknoloġika hija fattur deċiżiv tal-kompetittività tal-intrapriżi

4.1 Karatteristika totalment ġdida ta' din it-tielet rivoluzzjoni industrijali hija l-livell ta' żvilupp li ntlaħaq mill-isforzi tal-produzzjoni u s-sensibilizzazzjoni u l-pressjoni soċjali konsiderevoli fit-temi tas-sostenibbiltà u l-ambjent. Fl-Ewropa, l-iżvilupp qawwi tal-organizzazzjonijiet tal-ekoloġija, l-assoċjazzjonijiet tal-konsumaturi, it-trejdjunjins, l-organizzazzjonijiet kummerċjali u korpi oħra tas-soċjetà ċivili huwa l-fattur li ser jippermetti l-bidliet futuri biex tiġi ġenerata ekonomija li hija għas-servizz ta' żvilupp aktar maniġabbli, sostenibbli, soċjali u ambjentali, ħaġa mhux imaġinabbli fil-proċessi preċedenti, fejn il-bidliet teknoloġiċi u produttivi kienu determinati totalment mid-deċiżjonijiet tal-mikrointrapriżi.

4.2 L-ILO, fil-Patt Dinji għall-Impjieg approvat f'Ġunju 2009, stqarret b'mod espliċitu li d-djalogu soċjali huwa mekkaniżmu ta' valur inkalkulabbli għat-tfassil tal-politiki adattati għall-prijoritajiet nazzjonali. Din hija bażi soda biex jissaħħaħ l-impenn ta' min iħaddem u l-ħaddiema f'azzjoni konġunta mal-gvernijiet, ħaġa indispensabbli biex tingħeleb il-kriżi u biex jiġi avvanzat irkupru sostenibbli. Politika industrijali li tkun ġiet maqbula bejn l-imsieħba soċjali hija fundamentali biex jiġu kkoordinati l-isforzi fl-innovazzjoni teknoloġika u sabiex jitħeġġu l-bidliet fl-infrastrutturi tal-produzzjoni ta' ħafna setturi Ewropej milquta mit-tranżizzjoni lejn ekonomija Ewropea b'konsum baxx ta' karbonju u aktar effiċjenti fl-użu tar-riżorsi.

4.3 L-innovazzjoni teknoloġika hija fundamentali għall-ekonomija ekoloġika. Għalhekk, dawk is-setturi, l-intrapriżi u t-teknoloġiji li jixprunaw l-ekoloġizzazzjoni tal-ekonomija ser jingħataw appoġġ finanzjarju kbir, kemm pubbliku kif ukoll privat peress li ser isaħħu l-kompetittività globali tal-ekonomija Ewropea. F'dan il-kuntest, id-Deutsche Bank, bil-għan li jiggwida l-investiment privat, identifika dawn is-setturi bħala prijoritajiet fit-tibdil tal-klima:

— il-produzzjoni ta' enerġija nadifa u rinnovabbli;

— l-infrastrutturi u s-sistemi ta' ġestjoni tad-distribuzzjoni tal-enerġija;

— fis-sistemi tat-trasport, il-bidla lejn it-trasport bil-ferroviji u bil-baħar, kif ukoll lejn il-karozzi ibridi fuq perjodu medju u l-bijokarburanti li ma jikkompetux mal-ikel għall-użu tal-art;

— il-kimika ekoloġika u r-riċerka dwar materjal ġdid;

— l-industriji bażiċi li jiffrankaw aktar l-enerġija, jiddependu inqas fuq l-estrazzjoni ta' materja prima u li jużaw bl-aħjar mezz il-materjal ġdid li jniġġes inqas (inklużi l-industrija tal-azzar u l-produzzjoni tas-siment b'emissjonijiet baxxi tal-karbonju, eċċ);

— l-attivitajiet tal-kostruzzjoni li jfittxu li jtejbu l-effiċjenza fl-użu tal-enerġija tal-bini u jtejbu l-kapaċità tiegħu li jipproduċi l-enerġija;

— il-ġestjoni tal-iskart;

— l-agrikoltura (fertilizzaturi u insettiċidji nodfa, fost oħrajn);

— sistemi tal-purifikazzjoni u d-dekontaminazzjoni tal-ilma u t-tneħħija tal-melħ mill-ilma.

4.4 Għandhom jingħataw attenzjoni speċjali d-diffikultajiet li jiffaċċjaw l-intrapriżi żgħar u ta' daqs medju sabiex jiksbu biżżejjed fondi għall-investimenti neċessarji li jridu jwettqu fl-ekoinnovazzjoni.

4.5 Sabiex l-innovazzjoni tkun valur kompetittiv, il-mudell tal-organizzazzjoni tal-intrapriża għandu jqis prattiki li jħeġġu l-parteċipazzjoni tal-impjegati. L-ottimizzazzjoni tal-parteċipazzjoni tal-persunal fl-organizzazzjoni tax-xogħol u fl-ippjanar tal-intrapriża hija fattur li b'mod ċar jiżviluppa l-innovazzjoni u jippermetti li tinkiseb il-produttività. Din hija sfida biex tiġi modernizzata s-sistema tar-relazzjonijiet tax-xogħol u tan-negozjar kollettiv u r-rabtiet tagħhom mal-ġestjoni tal-intrapriża.

4.6 Il-parteċipazzjoni tal-ħaddiema fl-intrapriżi hija wieħed mill-elementi ewlenin li jikkontribwixxu għall-pożizzjoni ewlenija tal-Ewropa fit-teknoloġija f'ħafna setturi u li tgħinha żżomm il-kapaċità tagħha għall-esportazzjoni. Dan l-aspett m'għandux jitqies biss mill-perspettiva tar-ridistribuzzjoni tal-ġid maħluq, hekk kif fil-fatt huwa aspett deċiżiv tal-ħolqien tal-ġid, kif jirrikonoxxu l-intrapriżi stess [6]. Fil-biċċa l-kbira, id-diffikultajiet tal-innovazzjoni huma prinċipalment relatati ma' strutturi organizzattivi riġidi li jqisu lill-ħaddiem bħala sempliċiment għodda.

[6] Il-proġett EPOC tal-Fondazzjoni Ewropea għat-Titjib tal-Kondizzjonijiet tal-Ħajja u tax-Xogħol.

5. **L-ekonomija ekoloġika fil-politiki Ewropej**

5.1 Fil-Konferenza Rio+20, l-UE ddefendiet ekonomija ekoloġika inklużiva li tippermetti l-progress li jwassal għall-iżvilupp sostenibbli. L-għan tal-Kummissjoni huwa li tippromovi t-tkabbir sostenibbli u inklużiv, waqt li tqiegħed l-ekoloġizzazzjoni tal-ekonomija fil-qalba tal-attivitajiet tagħha li jsegwu Rio+20. Il-gvernijiet għandhom jiżviluppaw id-djalogu soċjali biex jiżguraw l-involviment tas-soċjetà ċivili f'dan il-proċess.

5.2 Bħala għajnuna biex tiġi applikata l-inizjattiva ewlenija tal-Kummissjoni u l-Pjan Direzzjonali għal Ewropa effiċjenti fl-użu tar-riżorsi, fl-2012 il-Kummissjoni stabbilixxiet Pjattaforma Ewropea, li ser tippreżenta rapport intermedju fl-2013 u rapport finali fl-2014, dwar l-effiċjenza fl-użu tar-riżorsi. Din il-Pjattaforma ser taħdem fuq proposti konkreti għal trażizzjoni lejn ekonomija ekoloġika f'dawn l-oqsma: "Kundizzjonijiet qafas għall-investiment fl-enerġija rinnovabbli" u "It-twaqqif ta' għanijiet u l-kejl tal-progress". Għalhekk għandha tiġi stabbilita sistema soda ta' indikaturi lil hinn mill-PDG li tindika r-riżultati ta' dawn il-politiki fis-setturi involuti u s-soċjetà kollha kemm hi (il-ksib tal-kompetittività, it-titjib tal-kundizzjonijit tax-xogħol tal-ħaddiema, il-persentaġġ tar-riċiklaġġ, l-effiċjenza fl-użu tal-enerġija u fl-użu tar-riżorsi, il-persentaġġ tal-enerġija rinnovabbli, it-tnaqqis tat-tniġġis) u "L-Ekonomija cirkolari/l-ekoloġizzazzjoni tal-ekonomija".

5.3 Huwa ta' importanza partikolari li nipproċedu bit-tassazzjoni ambjentali u bit-tnaqqis tas-sussidji għolja għall-karburanti fossili li jeżistu f'ħafna pajjiżi tal-UE, peress li l-prezzijiet ta' ħafna prodotti u servizzi ma jindikawx korrettament l-ispejjeż globali tal-produzzjoni għax l-ispiża tat-tniġġis hija esternalizzata. Il-politiki tal-ekotikkettar volontarju wrew li ma kinux biżżejjed, l-iktar peress li fi kriżi bħal dik attwali, iktar u iktar konsumaturi qegħdin jagħtu importanza lill-prezz ta' prodott u mhux il-kwalità ambjentali tiegħu. Sabiex politika ta' tassazzjoni ekoloġika tilħaq grad għoli ta' kunsens soċjali jridu jitqiesu l-effetti tagħha fuq il-kapaċità kompetittiva tal-intrapriżi u r-riperkussjonijiet soċjali tagħha fuq iċ-ċittadini, magħrufa bħala "tifqir tal-enerġija", u jiġu żviluppati politiki komplementari (industrijali, kummerċjali u ta' għajnuna għall-gruppi soċjali l-iktar żvantaġġati) li jtaffuha. Fl-istess ħin, għandhom jinħolqu inċentivi fiskali sabiex il-profitti korporattivi jerġgħu jiġu investiti fit-tnaqqis tal-emissjonijiet tas-CO_2 (permezz tal-Fondi ta' Investiment mill-Ġdid Kontra t-Tibdil fil-Klima) u impatti ambjentali negattivi oħra, dejjem sakemm il-ġestjoni tagħhom fl-intrapriżi ssir b'mod konġunt mill-ħaddiema.

5.4 Il-Kummissjoni approvat il-proposta tagħha għas-Seba' Programm ta' Azzjoni Ambjentali, li jistabbilixxi l-kontribut tal-politika ambjentali għat-tranżizzjoni lejn ekonomija ekoloġika. Il-Parlament u l-Kunsill għandhom japprovaw dan il-Programm u l-KESE ħejja Opinjoni speċifika ([7]). Madankollu, ir-realtà tal-qafas finanzjarju pluriennali tal-Unjoni għall-2014-2020 tippreżenta kontradizzjoni importanti: is-setturi ekonomiċi bl-ogħla emissjonijiet tas-CO_2 (id-djar, l-enerġija, l-industrija u t-trasport) mhumiex dawk li jirċievu l-ikbar ammont ta' fondi tal-UE.

5.5 B'rabta mal-politika kummerċjali tal-UE, għandu jitqies li, bil-għan li jitnaqqas ir-riskju tar-rilokazzjoni, iż-żieda tat-tassazzjoni fuq il-karbonju għandha twassal biex jiġu stabbiliti tariffi ekwivalenti għal dawk il-pajjiżi li ma jikkonformawx ma' ftehimiet internazzjonali għat-tnaqqis tal-emissjonijiet. Tariffa fuq il-karbonju hija restrizzjoni għall-kummerċ ħieles iżda dan diġà ġie aċċettat mill-komunità internazzjonali f'każijiet oħra. Il-Protokoll ta' Montreal stabbilit sabiex jipproteġi s-saff tal-ożonu jirrikonoxxi l-possibbiltà li jiġu stabbiliti restrizzjonijiet kummerċjali biex jiġi żgurat l-infurzar, b'tali mod li l-kummerċ ħieles ma jkunx għan fih innifsu iżda mezz biex jinħoloq il-ġid b'mod sostenibbli. M'hemm l-ebda dubju li huwa iktar importanti li nevitaw diżastru globali ġġenerat mit-tibdil fil-klima milli nżommu s-swieq dinjija miftuħa bi prodotti b'livell għoli ta' emissjonijiet ta' gassijiet b'effett ta' serra.

Brussell, 23 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

([7]) Opinjoni tal-KESE dwar "Is-Seba' Programm ta' Azzjoni Ambjentali tal-UE", ĠU C 161, 6.6.2013, p. 77-81.

III

(Atti preparatorji)

IL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW

L-490 SESSJONI PLENARJA TAT-22 U T-23 TA' MEJJU 2013

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni — Pjan ta' azzjoni għal unjoni ekonomika u monetarja profonda u ġenwina: It-tnedija ta' Dibattitu Ewropew"

COM(2012) 777 final/2

(2013/C 271/04)

Relatur: **is-Sur CEDRONE**

Nhar id-19 ta' Frar 2013, il-Kummissjoni ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni – Pjan ta' azzjoni għal unjoni ekonomika u monetarja profonda u ġenwina: It-tnedija ta' Dibattitu Ewropew

COM(2012) 777 final/2.

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għall-Unjoni Ekonomika u Monetarja u l-Koeżjoni Ekonomika u Soċjali, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar l-24 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'149 vot favur, 12-il vot kontra u 25 astensjoni.

1. **Konklużjonijiet u proposti**

1.1 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tirrappreżenta kontribut importanti għat-tnedija ta' dibattitu dwar l-UE, ħaġa ferm neċessarja, u pass 'il quddiem konsiderevoli fir-rigward tal-metodi u l-kontenut li rajna fil-passat fil-qasam tal-UEM. Barra minn hekk, għall-ewwel darba, tagħti indikazzjoni dwar ir-rwol internazzjonali u l-futur politiku tal-Unjoni. Għalhekk, il-KESE jilqa' din il-proposta b'mod pożittiv. Dan jista' jkun żvilupp storiku, sakemm il-Kunsill wara stennija ta' 20 sena jsib il-kuraġġ u r-rieda biex jadotta u jdaħħal fis-seħħ il-dispożizzjonijet utli biex jinkisbu l-għanijiet indikati u jiġu implimentati malajr.

1.2 Fil-fatt, bid-deċiżjonijiet li ttieħdu matul l-2011 u l-2012, il-Kunsill Ewropew nieda riforma importanti u koordinata tal-governanza Ewropea fil-monitoraġġ tal-iżbilanċi makroekonomiċi eċċessivi, it-tisħiħ tar-regoli baġitarji u l-koordinazzjoni tal-politiki ekonomiċi tal-pajjiżi fiż-żona tal-euro. Il-miżuri mhux konvenzjonali ta' akkwist mingħajr limitu imma kundizzjonat ta' ishma pubbliċi ta' pajjiżi f'diffikultà, li ġew deċiżi dan l-aħħar mill-BĊE, it-twaqqif tal-mekkaniżmu superviżorju uniku, intiż biex jiżgura superviżjoni prudenzjali rigoruża u imparzjali u biex titneħħa r-rabta bejn l-Istati u l-banek u r-regoli għal-likwidazzjoni tal-banek huma strumenti meħtieġa għall-garanzija tal-istabbiltà tal-UEM.

1.3 Il-KESE jaqbel mal-istrateġija ppreżentata fil-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni u li dal-aħħar ġiet ikkonfermata mill-President tal-Kunsill Ewropew Van Rompuy (*Lejn Unjoni Ekonomika u Monetarja Ġenwina*), għat-tisħiħ taż-żona tal-euro, iżda madankollu jqis li dan mhuwiex biżżejjed biex l-Istati Membri jisfruttaw bis-sħiħ il-benefiċċji tal-UEM, kif urew il-fatti ta' dawn l-aħħar għaxar snin. Hemm responsabbiltajiet politiki tal-Kunsill, li ngħataw mit-Trattat ta' Maastricht li jillimitaw sew l-UEM li nibtet minnu. Għalhekk il-Kummissjoni issa ressqet pjan ta' azzjoni għal **UEM profonda u ġenwina**.

1.4 Sabiex l-UEM tingħata iktar stabbiltà u sabiex jiġi żgurat it-tkabbir tal-ekonomija u l-impjieg il-pajjiżi taż-żona tal-euro, fil-perjodu immedjat, mhux dak medju/fit-tul, jeħtieġu miżuri iktar ambizzjużi, bħal pjan għat-tkabbir u mekkaniżmi ta' integrazzjoni ekonomika iktar b'saħħithom, li l-Kunsill għandu jsarrafhom f'azzjoni. Għalhekk hemm bżonn taħlita ta' politiki makroekonomiċi u mikroekonomiċi, impenn konsistenti, sens ta' solidarjetà, ta' fiduċja u ta' responsabbiltà għall-Istati Membri u bejniethom u l-UE, mingħajr ma ninsew li l-għan ewlieni tal-miżuri inkwistjoni għandu jkun il-ġid għal kulħadd.

1.5 Filwaqt li jesprimi l-apprezzament għal din il-Komunikazzjoni, il-KESE jenfasizza li anke fil-każ fejn kollox isir operattiv, diffiċli li jkun hemm impatt sostanzjali, b'mod partikolari fir-rigward ta' kif jittieħdu d-deċiżjonijiet, għax għad m'hemmx proposta konkreta dwar l-unjoni politika biex l-euro jkollha bażi proprja. L-istess jgħodd għad-dejn, it-tegħlib tax-xokkijiet asimetriċi, it-tkabbir, il-kompetittività u l-impjieg (li għalih irid jiġi previst studju ta' impatt b'mod sistematiku). Dawn ilkoll huma limitazzjonijiet fis-sitwazzjoni attwali.

1.6 Il-KESE jfakkar li fil-biċċa l-kbira tal-proposti attwali tal-KE, kif ġie nnotat, diġà thejjew rakkomandazzjonijiet u soluzzjonijiet mill-Kumitat, b'mod partikolari dawk relatati mal-limitazzjonijiet tal-UEM, tal-BĊE u l-kwistjoni tat-tkabbir u d-dejn sovran ([1]). L-avvanzi li saru mill-Kummissjoni u l-Kunsill sal-lum iservu bħala bażi tajba biex tkompli għaddejja l-ħidma f'dan il-qasam. Għalhekk, il-KESE jqis b'mod pożittiv li l-KE ddeċidiet tagħti indikazzjonijiet futuri dwar dawn il-kwistjonijiet u jittama li din tkun okkażjoni tajba biex jittieħdu miżuri konkreti għad-dejn u t-tkabbir biex b'hekk ikun hemm qabża vera u ġenwina fil-kwalità.

1.7 Fil-fatt, filwaqt li d-deċiżjonijiet li l-UE ħadet dan l-aħħar, imsemmija fil-Komunikazzjoni, jindirizzaw, għad li parzjalment, il-qafas makroekonomiku, il-proposti fil-livell mikroekonomiku jidhru li huma insuffiċjenti għas-setturi produttivi, li huma l-uniċi setturi kapaċi jniedu t-tkabbir mill-ġdid. Id-dokument tal-Kummissjoni jipprova jiftaħ dibattitu dwar l-UEM, tema li tmur ħafna lil hinn mill-konsolidazzjoni tal-baġits u l-politiki makroekonomiċi. Hemm bżonn ukoll politiki mikroekonomiċi bħal, pereżempju, patt ġenwin għall-industrija (industrial compact).

1.8 Barra minn hekk, il-Proposta tal-Kummissjoni tkun tista' tiġi aċċettata b'mod iktar mifrux jekk fid-diversi fażijiet stabbiliti għat-tnedija tal-miżuri meħtieġa biex l-UEM issir iktar stabbli u effettiva ssir referenza iktar ċara għall-bżonn li jiġu segwiti politiki Ewropej konformi ma' dan il-għan, b'definizzjoni tal-oqsma għall-azzjoni u l-elementi l-ġodda li jridu jiddaħħlu biex l-infiq fil-livell Ewropew isir iktar razzjonalizzat u effikaċi.

1.9 Il-Kummissjoni tista' u għandha tikkontribwixxi għat-twettiq tar-riformi indispensabbli biex tiżdied il-kompetittività tas-sistemi nazzjonali tal-produzzjoni u l-amministrazzjoni bl-adozzjoni ta' metodoloġiji u kriterji innovattivi ta' azzjoni relatati mas-suq uniku, il-ġestjoni tal-fondi strutturali u l-politiki komuni prinċipali. Barra minn hekk, għandha tieħu spunt mill-innovazzjonijiet li introduċa l-Bank Ċentrali Ewropew (BĊE) u tipproponi emendi daqstant sostanzjali, bħalma l-KESE saħaq diversi drabi, għat-twettiq tal-politiki Ewropej li jolqtu l-iktar iż-żoni, ir-reġjuni u s-setturi l-iżjed vulnerabbli tal-UE.

1.10 Fir-rigward tal-BĊE għandha tingħata attenzjoni lill-kompożizzjoni tiegħu favur it-tkabbir u l-impjieg u bħala sellief tal-aħħar istanza. L-intenzjoni tal-pajjiżi taż-żona tal-euro li jimxu f'din id-direzzjoni tikkontribwixxi biex tiġi kkonsolidata l-fiduċja fil-BĊE u l-euro u bħala detterent ġenwin għall-attakki spekulattivi, b'mod partikolari fir-rigward tal-pajjiżi b'diffikultajiet baġitarji kbar.

1.11 L-istabbiltà tal-euro ma tistax titħalla biss f'idejn il-BĊE u l-politika monetarja komuni, b'awtonomija sħiħa għall-Istati Membri fl-implimentazzjoni tal-politiki fiskali u baġitarji tagħhom. Il-KESE jqis li **l-unjoni fiskali, fil-kuntest ta' baġit uniku taż-żona tal-euro**, ma tistax, kif tgħid il-Komunikazzjoni, tiġi posposta fit-tul imma, flimkien mal-munita unika u l-viġilanza unika bankarja, għandha ssir il-pilastru l-ieħor li fuqu tistrieħ il-kostruzzjoni tal-istabbiltà tal-UEM fil-perjodu qasir u medju, biex b'hekk is-swieq jiġu żgurati dwar il-koerenza tal-proġett Ewropew.

1.12 Fir-rigward tal-**proposti istituzzjonali**, il-KE qed tagħmel sforz konsiderevoli. Il-KESE jqis li tkun ħaġa utli li fl-aħħar nett titpoġġa fuq l-aġenda l-kwistjoni istituzzjonali, peress li tirfed il-proposti innovattivi tal-Kummissjoni, inkluża l-unjoni politika. Din hija proposta kompletament ġdida. Fl-istess ħin iqis li dawn il-proposti jieħdu l-istess approċċ bħall-qafas attwali bi ftit bidliet, bi progress ferm limitat, u għalhekk ma jsolvu xejn, sakemm il-Kunsill ma jmurx lil hinn minnhom u jqishom bħala xprun biex tittieħed azzjoni.

([1]) ĠU C 143, 22.5.2012, pġ. 10.

1.13 Jista' jkun li dawn ifissru stadju addizzjonali, imma l-KESE, li għandu jkun parti integrali minn dan il-proċess, abbażi ta' dak li diġà ġie propost u approvat, iqis li m'għadux iż-żmien ta' passi parzjali, fi kwalunkwe kwistjoni, imma huwa iktar żmien għal qabża fil-kwalità, kemm fil-kontenut tal-politiki kif ukoll fil-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet biex dawn jitwettqu, mingħajr skużi oħra, biex wara ma nerġgħux ngħidu li hemm bżonn politiki "ġenwini", UEM "ġenwina", unjoni politika "ġenwina", eċċ. Hemm bżonn li tittieħed **azzjoni** b'mod iktar determinat u mgħaġġel, **issa**, minn naħa biex tiġi **interrotta r-reċessjoni**, li laqtet parti kbira mill-UE, u min-naħa l-oħra biex jiġu indirizzati l-lakuni li ilhom hemm u li l-kriżi finanzjarja internazzjonali ġiegħlithom biss jesplodu.

1.14 Il-KESE jitlob li l-Kunsill, fuq spunt tal-proposti tal-Kummissjoni, jaġixxi b'iżjed kuraġġ u ċarezza fir-rigward tar-rispett tal-ftehimiet milħuqa u r-responsabbiltajiet biex jitressqu l-proposti li għandhom jiġu approvati u implimentati, b'mod partikolari, b'appoġġ għall-estensjoni tal-vot b'maġġoranza f'kull qasam, ibda biex il-politiki tal-ekonomija u l-impjieg, fil-kuntest ta' bidla fit-Trattat.

1.15 Il-proposti tal-KESE fil-qosor

1.15.1 Għalhekk, sabiex titwettaq UEM ġenwina, il-KESE jqis li minnufih (mingħajr ma jiġi modifikat it-Trattat) hemm bżonn:

— li titnieda inizjattiva Ewropea għat-tkabbir peress li bl-awsterità biss ma jista' jiġi sodisfatt l-ebda kriterju stabbilit mill-Unjoni;

— li jiġi ffaċilitat it-tegħlib tal-asimetriji ekonomiċi bejn il-pajjiżi, permezz ta' mekkaniżmu ta' konverġenza solidali; tista' tittieħed azzjoni b'miżuri mmirati lejn il-livell mikroekonomiku favur il-pajjiżi l-iktar milquta mill-kriżi, biex jitnaqqas il-qgħad fost iż-żgħażagħ (pereżempju kontribut mill-UE għal kull żagħżugħ jew żagħżugħa milqut/a), biex b'hekk isir intervent b'kondizjonalità pożittiva;

— li tinstab soluzzjoni għall-problema tad-dejn, kif titlob il-Kummissjoni stess u anke l-KESE, biex jiġu ffaċċjati l-problemi tal-pajjiżi kollha li adottaw jew ser jadottaw l-euro;

— li l-unjoni bankarja u s-superviżjoni Ewropea jiġu implimentati malajr;

— li s-suq uniku jiġi kkompletat fis-setturi kollha (taxxa, finanzi, banek, enerġija, servizzi riċerka u innovazzjoni, eċċ.);

— li titnaqqas il-frammentazzjoni tas-suq tal-kreditu b'mod li fl-istess kundizzjonijiet l-ispiża tal-kreditu tkun l-istess fl-Istati Membri kollha.

1.15.2 Fuq perjodu medju u/jew twil, b'tibdiliet eventwali għat-Trattat, jeħtieġ:

— li tinħoloq governanza ekonomika ġenwina tal-UE flimkien ma' dik monetarja, finanzjarja u fiskali, biex tingħata wkoll koerenza ikbar bejn il-politiki tal-UE u dawk nazzjonali;

— li jiġi kkompletat il-mandat tal-BĊE;

— li jissaħħaħ il-metodu tat-teħid tad-deċiżjonijiet u l-istrutturi f'entità unika biex l-euro tingħata governanza, li s-sistema attwali tiġi kkompletata u titwettaq unjoni fiskali, l-ewwel nett bil-ħolqien ta' baġit komuni taż-żona tal-euro, fejn jiġi previst mekkaniżmu ta' solidarjetà biex jitnaqqsu l-iżbilanċi ekonomiċi bejn il-pajjiżi;

— li jitwettaq patt soċjali għal unjoni soċjali bl-involviment tal-imsieħba soċjali u s-soċjetà ċivili organizzata;

— li tinħoloq unjoni politika, permezz ta' kooperazzjoni msaħħa, biex ikun hemm ukoll leħen wieħed għall-euro u biex jitwettaq proċess ta' teħid ta' deċiżjonijiet iktar demokratiku u trasparenti. Għalhekk jista' jkun opportun li l-PE li jmiss, flimkien mal-Kunsill, jingħata poteri kostitwenti;

— li jingħata rwol iktar rappreżentattiv lill-Unjoni fil-korpi internazzjonali.

2. Kummenti ġenerali: punti ewlenin

2.1 Il-Kumitat jinsab konxju li qed nitħadtu fuq kwistjoni mill-iktar kumplikati ta' dan iż-żmien. L-Ewropa dieħla f'fażi ġdida ta' integrazzjoni iktar stretta u dan ifisser għadd ta' passi kuraġġjużi. Il-KESE jilqa' ħafna t-tnedija ta' dibattitu dwar il-futur tal-UEM bħala pass inizjali f'din id-direzzjoni u jinnota li r-realtà makroekonomika fl-UEM hija riżultat tad-deċiżjonijiet mikroekonomiċi. Il-politiki makroekonomiċi u mikroekonomi għalhekk għandhom ikunu allinjati fid-direzzjoni biex jinksibu l-istess għanijiet ġenerali.

2.2 L-Artikolu 9 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, supplementat mill-Artikolu 151 u l-Artikolu 153, fis-sustanza jistabbilixxi li d-definizzjoni u l-implimentazzjoni tal-politiki u l-azzjonijiet tal-Unjoni għandhom iqisu l-promozzjoni ta' livell ta' impjieg ogħla, tat-titjib tal-kundizzjonijiet tal-ħajja u tax-xogħol u tal-ġlieda kontra l-esklużjoni. Il-Kumitat jinnota b'sorpriża li l-ebda wieħed minn dawn il-parametri ma jitqies f'din il-Komunikazzjoni bħala parti mill-għan ta' "Unjoni ekonomika u monetarja profonda u ġenwina". Barra mill-fatt li l-KESE jitlob li ssir referenza ċara għal dawn l-għanijiet, huwa jqis li hemm bżonn li ssir iktar superviżjoni (valutazzjoni tal-impatt) tal-effetti tal-politiki ekonomiċi u monetarji fuq is-sitwazzjonijiet soċjali u s-suq tax-xogħol u jqis li tkun ħaġa tajba li jitħejjew miżuri biex jiġu eliminati l-konsegwenzi ekonomiċi u soċjali negattivi li jistgħu jinħolqu minħabba dawn il-politiki.

2.3 L-ebda waħda mill-proposti li ressqet il-Kummissjoni għal UEM iktar stabbli u kredibbli ma tista' tiġi implimentata effettivament (la fil-perjodu l-qasir u lanqas dak medju/fit-tul) jekk l-Istati Membri tal-UEM, u b'mod partikolari l-pajjiżi l-iktar milquta mill-kriżi ekonomika u finanzjarja, ma jerġgħux fit-triq tat-tkabbir u jsibu soluzzjonijiet għall-problemi tal-impjieg, tal-qgħad, li qed jiżdied sew fost iż-żgħażagħ, u d-diverġenzi persistenti bejn l-Istati Membri. Iżda fl-istess ħin ma jista' jsir xejn jekk il-Kunsill u l-Grupp tal-euro ma jilqgħux is-suġġerimenti tal-KE biex javvanzaw ir-riformi neċessarji biex tiġi kkompletata l-UEM, li ilhom mistennija għal 20 sena, u jekk l-Istati Membri ma jiħdux impenn serju f'din id-direzzjoni biex flimkien jiġġestixxu parti mis-sovranità tagħhom, ħaġa meħtieġa biex jinkiseb dan il-għan.

2.4 Il-preokkupazzjoni prinċipali tal-Kummissjoni għadha li tiżgura l-koordinazzjoni tal-politiki ekonomiċi tal-Istati Membri permezz ta' miżuri u strumenti konġunti għat-tisħiħ tal-konverġenza tal-politiki baġitarji u tas-sistemi ta' sorveljanza. Dan għandu jservi biex jittaffew id-diffikultajiet li għandhom il-pajjiżi l-iktar midjuna biex jiffinanzjaw id-dejn pubbliku u biex jiġu rispettati l-pjani rigorużi għat-tnaqqis tad-dejn u s-sostenibbiltà proposti mill-Kummissjoni u li dal-aħħar ġew approvati mill-Istati Membri (Patt Fiskali). Iżda biex terġa' tinkiseb il-fiduċja taċ-ċittadini u s-swieq, il-miżuri li jittieħdu fil-livell nazzjonali għandhom jimxu b'mod loġiku komuni Ewropew u jipproduċu impatti konkreti u pożittivi għaċ-ċittadini u l-intrapriżi. Għalhekk jeħtieġ li jkun hemm iktar koerenza bejn il-politiki makroekonomiċi u mikroekonomiċi (iż-żgħażagħ, is-suq tax-xogħol, is-sigurtà soċjali, eċċ.) li għandhom jitwettqu fil-livell nazzjonali.

2.5 Il-biċċa l-kbira tal-pajjiżi taż-żona tal-euro bdew il-ħames sena ta' tkabbir b'rata negattiva u l-previżjoni għas-snin li ġejjin jindikaw titjib ferm limitat fil-makrovarjanti prinċipali. Il-proposti mressqa mill-Kummissjoni għat-tisħiħ tal-UEM, biex ikunu kredibbli u jsiru parti minn dibattitu li jikseb kunsens wiesa' dwar il-futur tal-UEM, li ma jinkludix biss l-esperti, imma s-soċjetà ċivili Ewropea kollha kemm hi, għandhom ikunu akkumpanjati minn osservazzjonijiet u/jew miżuri oħrajn.

2.6 Il-pajjiżi taż-żona tal-euro, fir-rigward tal-impenji assunti mal-UE, huma mitluba li anki fis-snin li ġejjin isegwu politiki baġitarji rigorużi li qabel kollox jistgħu jiġu żgurati permezz ta' riformi finalizzati bir-razzjonalizzazzjoni tal-istruttura tal-baġits nazzjonali, sew mil-lat tal-infiq, sew mil-lat tad-dħul pubbliku, filwaqt li titqies il-ġustizzja distributtiva u l-impatt tal-multiplikaturi fiskali. Għalhekk, il-qligħ mill-effiċjenza għandu jiġi rkuprat b'impatt newtrali fuq il-baġits u mingħajr ma jiġu kompromessi s-setturi ta' nfiq meħtieġa għat-tkabbir ekonomiku u l-benesseri soċjali, fosthom is-saħħa, is-sistemi tas-sigurtà soċjali, l-edukazzjoni, ir-riċerka u l-innovazzjoni u l-infrastruttura ([2]).

2.7 Madankollu, dawn il-miżuri nazzjonali għandhom ikunu akkumpanjati minn dispożizzjonijiet fil-livell Ewropew, meħtieġa għat-tkabbir ekonomiku, l-impjieg u l-irkupru fl-investimenti, bħal pereżempju: it-titjib fil-funzjonament tas-swieq tax-xogħol nazzjonali biex jiġu integrati fiż-żona tal-euro anki permezz tad-djalogu makroekonomiku ([3]); il-mutwalizzazzjoni parzjali tad-dejn pubbliku biex tiġi limitata l-ispekulazzjoni; il-ħruġ ta' bonds Ewropej mill-Bank Ewropew tal-Investiment u l-Fond Ewropew tal-Investiment biex jiġi ffinanzjat it-tkabbir u biex jinkisbu bilanċi pożittivi globali ([4]) f'dak li jirrigwarda t-tfaddil; il-possibbiltà li jiġu esklużi għadd ta' investimenti strutturali mid-dejn pubbliku, ħaġa neċessarja biex jitnieda ċiklu virtwuż ta' tkabbir; u fl-aħħar nett, attenzjoni ikbar għall-politika industrijali kemm min-naħa tal-gvernijiet nazzjonali kif ukoll min-naħa tal-persuni responsabbli għad-deċiżjonijiet politiki fil-livell Ewropew.

2.8 Ir-responsabbiltà għall-implimentazzjoni ta' dawn il-politiki taqa' f'idejn il-gvernijiet tal-Istati Membri imma l-Kummissjoni, fl-ambitu tal-prerogattivi istituzzjonali tagħha u r-riżorsi baġitarji tal-UE li tiġġestixxi, għandha tiżgura l-implimentazzjoni u b'hekk tikkontribwixi biex jiġu limitati l-iżbilanċi u d-differenzi territorjali li għadhom jippersistu.

2.9 Barra minn hekk, il-KESE jqis li l-analiżi tal-Kummissjoni dwar l-aspetti storiċi tal-UEM ma tindirizzax il-limiti ekonomiċi u politiċi veri li kienu preżenti meta daħlet fis-seħħ l-euro u li huma l-kawża ewlenija tal-kriżi li għaddew minnha l-euro u l-UE. Ħaġa stramba wkoll hi li f'analiżi dwar l-UEM m'hemmx

([2]) ĠU C 133, 9.5.2013, p. 44.
([3]) Idem.
([4]) Ara n-Nota 1.

referenza u valutazzjoni dwar il-kriterji ta' Maastricht, dwar l-uniċità tal-politika monetarja, u lanqas dwar l-asimetriji ekonomiċi bejn il-pajjiżi. Barra minn hekk ma tidhirx sostenibbli l-idea li l-kriżi tal-2008 tingħata t-tort waħidha mingħajr ma jingħata tort lid-dgħufija politika tal-UE u l-gvernijiet nazzjonali, b'mod partikolari meta jitqies li mill-bidu nett tal-UEM l-Istati Membri rrifjutaw sistematikament li jniedu dibattitu dwar il-koordinazzjoni tal-politiki fiskali u baġitarji.

2.10 Waħda mill-ħtiġiet urġenti hi li tiġi implimentata unjoni ekonomika u governanza ekonomika tal-UE (flimkien jew qabel l-unjoni bankarja eċċ.), u l-Komunikazzjoni tal-UE twitti t-triq għal dan.

3. Osservazzjonijiet speċifiċi dwar il-kontenut tal-proposti: punti ta' saħħa u ta' dgħufija

3.1 Fil-**perjodu l-qasir** jitqiesu u jiġu deskritti seba' proposti li uħud minnhom diġà ġew notati għax jirreferu għall-miżuri approvati dal-aħħar mill-UE, fil-kuntest tas-Semestru Ewropew, il-leġislazzjoni marbuta mas-six-pack u t-two-pack, is-superviżjoni tal-banek fdata lill-BĊE. Dawn huma kollha passi importanti li għandhom jingħataw attenzjoni sħiħa skont il-leġislazzjoni Ewropea rilevanti u r-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiżi approvati mill-Kunsill. Hemm ukoll xi proposti mressqa mill-Kummissjoni li l-KESE jqis li huma iżjed interessanti, bħal dawn li ġejjin:

3.1.1 L-ewwel waħda hija l-introduzzjoni ta' mekkaniżmu superviżorju uniku u mekkaniżmu ta' riżoluzzjoni uniku biex jissolvew il-problemi tal-banek f'diffikultà. L-iktar aspett innovattiv hawnhekk huwa li l-ispejjeż tar-riżoluzzjoni jiġu koperti mill-azzjonisti u l-kredituri; "Kwalunkwe riżorsa addizzjonali meħtieġa għall-finanzjament tal-proċess tar-ristrutturar" għandha tiġi pprovduta mis-settur bankarju stess u mhux iktar mill-kontribwent ([5]).

3.1.2 It-tieni waħda hija l-introduzzjoni ta' "**strument għall-konverġenza u l-kompetittività**" bħala appoġġ għat-twettiq tar-riformi strutturali fil-pajjiżi fiż-żona tal-euro. Il-Proposta hija ferm dettaljata (Anness 1 tal-Komunikazzjoni) fid-deskrizzjoni tat-triq prevista għal-implimentazzjoni u l-infurzar tal-ftehimiet li jwasslu għal dan l-istrument. Għad irid jiġi determinat il-livell ta' parteċipazzjoni u d-dimensjoni tal-appoġġ finanzjarju, li minnhom jistgħu jibbenefikaw l-Istati Membri, fost l-elementi deċiżivi biex tiġi żgurata s-sostenibbiltà tal-istrumenti, anki jekk il-Kummissjoni tirriżerva d-dritt li tressaq proposta iktar dettaljata dwar l-implimentazzjoni (p. 25 tal-Komunikazzjoni). Fuq rakkomandazzjoni tal-KESE, dan l-istrument għandu jippreċedi, jew tal-inqas jakkumpanja, ir-riformi strutturali, biex jittaffa l-impatt negattiv. Barra minn hekk, il-KESE jenfasizza li l-istrument għall-konverġenza u l-kompetittività jista' jkun effettiv biss jekk, pass wara pass, jintuża b'koordinazzjoni mal-azzjonijiet u miżuri li jittieħdu fil-livell nazzjonali.

3.1.3 Barra minn hekk, il-proposta dwar il-qafas finanzjarju pluriennali tidher li tista' tiqies bħala kastig għal dawk li ma jirrispettawx il-patt bejn l-Istati Membri u l-KE, minflok bħala inċentiv għall-implimentazzjoni tal-politiki definiti fil-livell Ewropew. Il-kundizzjonijiet makroekonomiċi rigorużi mitluba mill-Istati Membri għandhom ikunu akkumpanjati minn pjan għat-tkabbir u l-iżvilupp ta' opportunitajiet ġodda għall-impjieg, b'mod partikolari għaż-żgħażagħ, imħejjija bil-parteċipazzjoni attiva tal-imsieħba soċjali u ċivili.

3.1.4 L-iktar rwol ċar tal-UE u tal-euro fil-governanza tal-korpi monetarji internazzjonali u t-tisħiħ tal-kapaċità ta' rappreżentanza esterna tal-euro u wieħed mill-iktar aspetti importanti proposti mill-Kummissjoni, u anki minn ħafna Opinjonijiet tal-KESE, huwa li tingħata saħħa deċiżjonali ikbar lill-UE u lill-munita unika fil-governanza monetarja internazzjonali. Madankollu, il-Kummissjoni ma tispjegax id-diffikultajiet ta' din il-proposta, kemm ġewwa kif ukoll barra miż-żona tal-euro, meta jitqies l-atteġġament, żgur mhux favorevoli, tal-amministrazzjoni Amerikana (u Ingliża) fil-konfront ta' żieda fis-saħħa tal-euro (u d-dgħufija korrispondenti tad-dollaru) u d-differenzi li għad hemm bejn il-pajjiżi fiż-żona tal-euro fid-difiża tal-interessi ekonomiċi u politiċi speċifiċi f'ħafna pajjiżi li qed jiżviluppaw u li qed jirċievu għajnuna mill-IMF.

3.2 Fil-**perjodu l-medju**, il-proposti jirrigwardaw l-iktar it-twaqqif ta' Fond ta' Ammortament (FA), appoġġjat minn elementi restrittivi ta' kondizzjonalità biex jiġi limitat ir-riskju morali, u l-ħolqien ta' strument ġdid ta' dejn sovran għaż-żona tal-euro (Eurobills) – proposti li ilhom li tressqu fid-dibattitu dwar l-istituzzjonijiet ewlenin tal-UE u l-Istati Membri. Anki l-KESE enfasizza iktar minn darba fl-Opinjonijiet tiegħu li hemm bżonn li nirrikorru għall-bonds tal-Unjoni biex id-dejn jiġi mutwalizzat parzjalment (bond tal-Unjoni) bħala strument addizzjonali kemm biex fiż-żona tal-euro jiġi ffaċilitat il-finanzjament tad-dejn sovran mill-pajjiżi li għandhom l-ikbar dejn, kif ukoll biex jitnaqqsu l-ispejjeż biex jinfeda d-dejn ([6]).

3.2.1 Għalhekk, il-KESE kien jippreferi li l-Kummissjoni tippreżenta proposta u/jew li tagħmel referenza għall-proposti mressqa qabel mill-KESE stess, jew mill-ministri tal-ekonomija tal-UE, eċċ, anki jekk jirrikonoxxi l-merti tal-proposta tal-Kunsill Ġermaniż tal-esperti ekonomiċi, inkluża fid-dokument tal-Kummissjoni.

([5]) ĠU C 44, 15.2.2013, p. 68.

([6]) Ara nota 1 f'qiegħ il-paġna, ĠU C 299, 4.10.2012, p. 60.

3.2.2 Madankollu, l-enfasi li saret fuq l-FA ma tqisx li l-biċċa l-kbira tas-suċċess tal-politika tad-dħul mill-ġdid tad-dejn sovran, f'dan il-kuntest, tiddependi mhux biss mit-tnaqqis tal-infiq pubbliku imma l-iktar miż-żieda fid-dħul. Din hija t-triq li għandna nieħdu, u għal perjodu ta' żmien itwal minn dak previst fil-perjodu l-medju, biex ir-relazzjoni bejn id-dejn u l-PDG terġa' tiġi taħt il-livell meħtieġ mill-kriterji ta' Maastricht. Forsi l-aħjar proposta għadha dik li jiddaħħlu bonds tal-Unjoni Ewropea kif diġà spjega l-Kumitat (7). Iżda ovvjament il-problema mhijiex l-istrument tekniku li għandu jintuża, imma iktar is-soluzzjoni.

3.2.3 Barra minn hekk, il-proposta kollha kemm hi timxi skont il-loġika tal-patt ta' stabbiltà fir-rigward tat-talbiet li saru lill-Istati Membri, mingħajr l-ebda innovazzjoni li tindika tibdil f'dawn il-politiki, li ma jistgħux jibqgħu sejrin fl-istess direzzjoni.

3.3 Fuq **perjodu ta' żmien twil**, il-parti li hija l-inqas żviluppata fid-dokument tal-Kummissjoni hija dik li tipprevedi l-evoluzzjoni tal-UEM lejn l-ikkompletar tal-unjoni bankarja u l-unjoni fiskali u ekonomika. M'hemmx dubju li l-KESE jaqbel ma' dawn l-għanijiet, sakemm jiġu definiti l-modi neċessarji ta' kif ser jitwettqu. Il-KESE jaqbel li għandha ssir integrazzjoni sħiħa tal-politiki ekonomiċi tal-Istati Membri, l-iktar fil-qasam tat-taxxi u l-ekonomija, u li għandu jkun hemm baġit wieħed tal-UE b'riżorsi finanzjarji proprji u b'kapaċità li ta' intaxxar awtonomu.

3.3.1 Fir-rigward tal-aspetti istituzzjonali, il-Komunikazzjoni tieqaf sad-deskrizzjoni, billi tindika kif ser ikun possibbli li tinħoloq unjoni ekonomika u monetarja msaħħa fl-istruttura legali tagħha u fil-governanza tal-politiki ekonomiċi prinċipali, filwaqt li ma jintmissux il-kundizzjonijiet makroekonomiċi u mikroekonomiċi li għandhom jiżguraw il-fattibbiltà tal-proposti fit-tul.

3.3.2 Il-KESE jqis li dan l-għan daqshekk ambizzjuż jista' jikseb suċċess f'każ ta' kooperazzjoni msaħħa li jkollha l-għan li timxi lejn unjoni politika. Dan huwa proċess li jista' jseħħ jekk fil-kuntest makroekonomiku internazzjonali jinkisbu r-riformi li s'issa saru parzjalment, li huma parti integrali mir-regolamenti għall-funzjonament tas-swieq tal-kreditu u dawk finanzjarji, il-mekkaniżmi ta' monitoraġġ makroprudenzjali u mikroprudenzjali, it-tnaqqis tal-iżbilanċi makroekonomiċi (l-ewwel nett id-deficits tal-Istati Uniti u l-bilanċ pożittiv taċ-Ċina) li wasslu għall-kriżi finanzjarja. Mingħajr progress sinifikanti f'din id-direzzjoni ser ikun diffiċli li jiġi evitat il-ħolqien mill-ġdid ta' kriżijiet ekonomiċi u finanzjarji oħra.

(7) Idem.

4. **Unjoni politika**

4.1 *Prinċipji ġenerali*

4.1.1 Madankollu, il-KESE jilqa' t-tentattiv tal-KE li tiffaċċja d-deficit demokratiku attwali fl-UE, l-istess bħall-kunsiderazzjoni li l-problema ewlenija hija dik tat-trasferiment tas-sovranità. Għalhekk għandu jitnieda proċess għal unjoni politika li tgħaqqad u tiġġestixxi b'mod komuni wħud mill-politiki "sovrani" li baqgħu nazzjonali, permezz ta' proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet iktar trasparenti u demokratiku, biex jingħata leħen wieħed u governanza Ewropea tal-euro, il-pilastru l-ieħor tal-UEM li għadu nieqes.

4.1.2 F'dan il-kuntest, il-KESE jipproponi:

— li fil-perjodu l-qasir m'hemmx bżonn tibdil fit-Trattat, kif il-KESE spjega biżżejjed fil-proposti tiegħu; għalhekk ikun aħjar li l-isforz jiffoka fuq il-proposti fit-tul;

— li huwa minnu li l-problema hija iktar serja għaż-żona tal-euro. F'dan il-kuntest, bl-ebda mod m'huwa adatt li nkomplu nitkellmu fuq "koordinazzjoni" tal-politiki makroekonomiċi u mikroekonomiċi, iżda pjuttost fuq politiki ekonomiċi komuni kif qed isir għall-unjoni bankarja u għas-sorveljanza komuni fil-livell Ewropew, għall-politika monetarja, eċċ.

4.1.3 Għalhekk mhijiex kwistjoni tad-diffikultajiet tal-involviment tal-PE, imma iktar tal-ħolqien ta' proċess ta' teħid ta' deċiżjonijiet komuni bejn il-pajjiżi taż-żona tal-euro u b'hekk tal-involviment korrispondenti tal-PE. Dak li ma jistax jiġi aċċettat iktar hu li jinżammu politiki ekonomiċi u industrijali indipendenti għal kull pajjiż u politika monetarja komuni li tippenalizza l-ekonomiji tal-iktar pajjiżi dgħajfa, fin-nuqqas ta' strumenti ta' kumpens.

4.2 *Nottimizzaw ir-responsabbiltà*

4.2.1 Il-KESE jilqa' l-involviment tal-PE fid-diskussjonijiet dwar il-proposti relatati mat-tkabbir, kif ukoll l-involviment korrispondenti tal-parlamenti nazzjonali. L-istess għandu jsir għall-programmi ta' aġġustament, mingħajr ma jiġu limitati għal sempliċi "informazzjoni". Madankollu, għadna fl-ambitu tal-bidliet formali, 'il bogħod minn dak li għandu jsir fil-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet fl-UE.

4.2.2 Għall-kuntrarju, jidhru innovattivi l-proposti dwar il-partiti politiċi li jridu jsarrfu kliemhom li jgħidu li huma Ewropej u jkunu verament Ewropej, u b'hekk jaġixxu bħala struttura Ewropea unika u mhux bħala somma ta' għadd ta' speċifiċitajiet nazzjonali, b'konformità ma' dak li jagħmlu l-Istati Membri individwali jew assoċjazzjonijiet oħra (trejdjunjins, min iħaddem...).

4.2.3 Tkun ħaġa tajba li mhux biss il-partiti, kif tipproponi l-KE, imma anke l-organizzazzjonijiet oħra kbar Ewropej (pereżempju t-trejdjunjins, l-assoċjazzjonijiet ta' min iħaddem, eċċ.) tal-inqas fiż-żona tal-euro jorganizzaw lilhom infushom u jaġixxu għall-elezzjonijiet tal-2014. Dan ikun pass importanti 'il quddiem, għad li jkun wieħed insuffiċjenti. Imma jkun eżempju tajjeb għal kulħadd.

4.2.4 Fl-okkażjoni tal-elezzjonijiet, jeħtieġ li l-PE jingħata poter kostitwenti li (flimkien mal-Kunsill) fi żmien stabbilit minn qabel jindika l-proċess ta' bidla lejn unjoni politika, ħaġa li testendi l-votazzjoni b'maġġoranza għall-materji kollha u d-dritt tal-vot tal-Parlament Ewropew anke dwar it-tkabbir u l-impjieg.

4.3 *Il-kwistjonijiet li jinħolqu jekk jinbidel it-Trattat*

4.3.1 Il-KESE jqis bħala ħaġa pożittiva li l-politiki ekonomiċi jingħaqdu ma' dawk dwar l-impjieg, żewġ naħat tal-istess munita, għad li din hija problema ekonomika mhux legali. Iżda hemm bżonn proċess ta' teħid tad-deċiżjonijiet dwar il-kontenut tal-politiki ekonomiċi li jiġbor flimkien l-Istrateġija Ewropa 2020, il-koordinazzjoni tal-baġits nazzjonali, il-politiki makroekonomiċi u mikroekonomiċi, is-suq tax-xogħol taż-żona tal-euro, eċċ, biex jittieħdu passi lil hinn mis-sistema attwali għat-teħid tad-deċiżjonijiet. Ma nistgħux nassumu li biex tinbidel l-UEM ser ikun biżżejjed li l-PE jaħtar kummissjoni apposta.

4.3.2 Barra minn hekk, jidher ftit li xejn ċar li naħsbu, li billi l-viċi president għall-politiki ekonomiċi ngħata poter ta' koordinazzjoni fl-UEM, għad li f'kollaborazzjoni mal-PE, is-sitwazzjoni attwali tista' tmur għall-aħjar. F'dan il-każ jista' jkun biżżejjed li nieħdu eżempju mill-politika barranija; għal dan ikun hemm bżonn li jingħata poter ġenwin lill-Kummissarju possibbilment lil ministru.

4.3.3 Kwistjoni daqshekk importanti ma tistax tiġi indirizzata b'bidliet legali u parlamentari formali, jekk qabel ma jkunx ġie deċiż trasferiment tas-sovranità fir-rigward tal-politiki ekonomiċi, monetarji u tal-impjieg, mil-livell nazzjonali għal dak Ewropew, kif ippropona l-KESE kemm-il darba. Għandha tinħoloq governanza ekonomika taż-żona tal-euro, ġestita mill-Grupp tal-euro b'poter tat-teħid tad-deċiżjonijiet u vot b'maġġoranza, flimkien mal-PE, bl-emendi opportuni tat-Trattat, li għandhom isiru minnufih, bl-istess urġenza li biha tnieda l-patt baġitarju, l-unjoni bankarja, eċċ. li jwassal biex jitwettaq suq uniku għall-politiki ekonomiċi u industrijali, it-tkabbir u l-impjieg, b'viżjoni komuni u deċiżjonijiet solidali bejn il-pajjiżi, f'interess iċ-ċittadini tal-UE.

4.4 *Rappreżentanza esterna tal-UE*

4.4.1 Il-KESE jilqa' l-kontenut tal-proposti dwar ir-rappreżentanza esterna taż-żona tal-euro. Dan huwa punt fokali tal-komunikazzjoni fid-dawl tar-riperkussjonijiet internazzjonali tal-kriżi u r-relazzjoni bejn il-muniti. Fil-fatt illum l-euro tinsab f'sitwazzjoni delikata fost kompetizzjoni iebsa. L-istrateġija preżentata mill-KE biex tiġi kkonsolidata l-preżenza taż-żona tal-euro fl-FMI tikkonsisti fl-ewwel fażi fejn tingħata ta' osservatur, u biss wara dan, jintalab is-siġġu uniku. Dan ifisser perjodi twal, li jdgħajfu ż-żona tal-euro, li għandu jkollha leħen wieħed fid-diversi korpi, fi żmien qasir, bħalma l-KESE ilu jirrakkomanda. Għalhekk, il-proposti tal-KE huma ferm realisti imma timidi u insuffiċjenti fil-perjodu l-qasir u dak medju. Anki hawnhekk kollox jiddependi minn x'se jagħmel il-Kunsill.

4.5 *BĊE*

4.5.1 Jidher li mhuwiex suffiċjenti l-approċċ użat fir-rigward tal-BĊE. Barra minn hekk, il-KESE ma jaqbilx li t-Trattat għandu jikkonfronta "li tissaħħaħ ir-responsabbiltà demokratika fuq il-BĊE" peress li l-BĊE huwa korp fejn id-deċiżjonijiet diġà jittieħdu b'maġġoranza (mhuwiex il-każ fil-Kunsill). Barra minn hekk, il-problemi u r-rwol tal-BĊE huma ta' natura differenti u ma nistgħux nirreferu biss għas-superviżjoni, kif tidher li tagħmel il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni. Dawn jirrigwardaw l-estensjoni tal-mandat tiegħu għat-tkabbir u l-impjieg, flimkien mal-istabbiltà u l-inflazzjoni.

4.5.2 Għalhekk għandu jiġi żgurat li l-mekkaniżmi ta' trażmissjoni tal-politiki tal-BĊE għall-ekonomija reali jiffunzjonaw b'mod korrett. L-interventi mhux konvenzjonali implimentati dan l-aħħar mill-BĊE biex dawn il-mekkaniżmi jsiru iktar effikaċi, li huma konsistenti kemm fil-provvista tal-likwidità għas-sistema bankarja (il-programmi Programm ta' xiri ta' bonds koperti (CBPP) u Operazzjoni ta' Rifinanzjament fit-Tul (LTRO) kif ukoll fl-akkwist tat-titoli tal-Istat fis-suq sekondarju (il-Programm għas-Suq tat-Titoli u tranżazzjonijiet monetarji diretti (OMT)), jistgħu jitqiesu bħala l-ewwel pass fid-direzzjoni mixtieqa imma għadhom ma jikkontribwux għar-rwol tal-BĊE bħala sellief tal-aħħar istanza, b'deċiżjoni awtonoma tiegħu meta jkun hemm bżonn, kundizzjoni li (kif diġà ġie nnotat) teħtieġ bidla fit-Trattati.

4.5.3 Għandhom jissaħħu l-awtonomija tat-teħid tad-deċiżjonijiet u l-istrumenti ta' intervent tal-BĊE fid-dawl tar-rwol tiegħu ta' sellief tal-aħħar istanza, mhux biex jiżdied id-dejn tal-Istati Membri jew tal-UE, imma biex l-euro tingħata iktar kredibbiltà u biex jiġu limitati l-attakki spekulattivi fir-rigward tad-dejn sovran tal-pajjiżi l-iktar midjuna. Il-KESE jfakkar, b'mod partikolari b'rabta mal-impatt tal-interventi tal-BĊE fuq is-sostenibbiltà tad-dejn sovran, li t-tħabbira waħidha ta' din il-manuvra fil-fatt ikkontribwiet għat-tnaqqis tat-tensjonijiet preżenti kemm fis-suq tal-ishma tad-dejn pubbliku tal-pajjiżi taż-żona tal-euro kif ukoll fuq is-swieq finanzjarji u tal-kreditu.

4.6 *Qorti tal-ġustizzja*

4.6.1 It-tisħiħ tar-rwol tal-Qorti tal-Ġustizzja huwa ħaġa pożittiva fil-fehma tal-KESE, imma mhux fil-kamp propost mill-Komunikazzjoni (proċedura ta' infrazzjoni tal-Istati Membri). Dan ifisser li tiġi perpetwata l-konvinzjoni li l-problemi ekonomiċi, inkluż id-dejn, huma problemi tekniċi u legali u mhux problemi politiċi li għandhom jiġu fdati lil proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet tal-UE demokratiku u trasparenti, li fuqu ċ-ċittadini huma sovrani.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill fuq l-informazzjoni li takkumpanja t-trasferimenti ta' fondi"

COM(2013) 44 final — 2013/0024 (COD)

u dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-prevenzjoni tal-użu tas-sistema finanzjarja għall-għanijiet ta' ħasil tal-flus u ta' finanzjament tat-terroriżmu"

COM(2013) 45 final — 2013/0025 (COD)

(2013/C 271/05)

Relatur: **is-Sur ZEEB**

Il-Kunsill, nhar it-28 u s-27 ta' Frar 2013 b'konformità mal-Artikolu 114 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u l-Parlament, nhar it-12 ta' Marzu 2013 b'konformità mal-Artikoli 114 u 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, iddeċidew li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-prevenzjoni tal-użu tas-sistema finanzjarja għall-għanijiet ta' ħasil tal-flus u ta' finanzjament tat-terroriżmu

COM(2013) 45 final – 2013/0025 (COD)

u

l-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill fuq l-informazzjoni li takkumpanja t-trasferimenti ta' fondi

COM(2013) 44 final – 2013/0024 (COD).

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għall-Unjoni Ekonomika u Monetarja u l-Koeżjoni Ekonomika u Soċjali inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar l-24 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-23 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'145 vot favur u 4 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ il-"KESE") jilqa' l-proposti tal-Kummissjoni intiżi biex jadattaw il-qafas regolatorju Ewropew fid-dawl tal-bidliet li saru fl-istandards internazzjonali tal-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu. Il-kriminali li jabbużaw mis-sistema finanzjarja u l-faċilitajiet li joffri s-suq intern jipperikolaw is-sisien tas-soċjetà tagħna. Fil-fehma tal-KESE, huwa essenzjali li l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri jkollhom mezzi effikaċi biex isaħħu l-integrità u t-trasparenza tat-tranżazzjonijiet finanzjarji. F'dan ir-rigward, m'hemmx dubju li l-proposti tal-Kummissjoni sejrin fid-direzzjoni t-tajba.

1.2 Il-KESE jilqa' l-kjarifiki li saru fl-obbligi ta' diliġenza li jridu jimplimentaw il-professjonisti fir-rigward tal-benefiċjarji effettivi tal-kumpaniji minn naħa, biex b'hekk tinkiseb trasparenza akbar dwar il-persuni fiżiċi li jaġixxu minn wara l-kwinti li tista' toħloq persuna ġuridika, kif ukoll fir-rigward tal-persuni politikament esposti li jista' jkollhom riskju akbar li jirrikorru għall-korruzzjoni minħabba l-funzjonijiet tagħhom min-naħa l-oħra. Il-KESE japprova wkoll l-inklużjoni tal-fornituri ta' servizzi tal-logħob tal-flus fil-lista tal-professjonisti obbligati peress li dan is-settur jista' jintuża għall-finijiet tal-ħasil tal-flus.

1.3 Il-KESE jilqa' l-ambizzjoni tal-Kummissjoni li l-Unjoni Ewropea tkun fuq quddiem nett fil-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus u t-terroriżmu. Il-KESE jikkunsidra li wieħed mill-modi biex ikun żgurat li l-qafas regolatorju Ewropew il-ġdid ikun effettiv u għalhekk jippermetti lill-UE tmexxi fil-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus, huwa li l-partijiet interessati kollha jingħaqdu flimkien. Il-KESE jilqa' l-kjarifiki miżjudin fil-proposta biex tiġi żgurata l-proporzjonalità fir-rigward tal-SMEs. Il-KESE jħoss li huwa xieraq li l-entitajiet iż-żgħar jingħataw għajnuna teknika u professjonali permezz ta' korpi intermedjarji bħall-kmamar tal-professjonisti, l-assoċjazzjonijiet u l-federazzjonijiet, sabiex ikunu jistgħu jilħqu l-obbligi stabbiliti fil-proposta.

1.4 Il-KESE jifraħ li l-Kummissjoni daħlet għall-kompitu delikat li ssib bilanċ bejn kwistjonijiet li *a priori* jidher li hu diffiċli li jiġu rikonċiljati, jiġifieri l-protezzjoni tad-data personali u l-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus. L-għan tal-ġbir u l-analiżi tal-informazzjoni, inkluża d-data personali, minn firxa wiesgħa ta' professjonisti hu biss li jiġu identifikati l-attivitajiet kriminali. Għalhekk, il-professjonisti jridu jipproteġu kemm jista' jkun il-ħajja privata tal-klijenti tagħhom filwaqt li tkun il-prijorità tagħhom li jgħinu lill-awtoritajiet nazzjonali fil-ġlieda kontra l-kriminalità.

1.5 Il-KESE jilqa' l-proposta għall-armonizzazzjoni Ewropea tas-sanzjonijiet li japplikaw fis-settur finanzjarju. Il-prevenzjoni tal-kriminalità għandha tkun kemm jista' jkun effikaċi u l-professjonisti għandhom jingħataw sanzjonijiet dissważivi u proporzjonati mal-ammonti tal-ħasil tal-flus. Il-KESE għalhekk jappella lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri biex jiżguraw l-applikazzjoni konsistenti u korretta tal-pieni u s-sanzjonijiet amministrattivi.

2. Il-kuntest

2.1 Il-ħasil tal-flus, il-finanzjament tat-terroriżmu u l-proliferazzjoni tal-armi ta' qerda massiva jheddu s-sigurtà dinjija u l-integrità tas-sistema finanzjarja. It-Task Force għal Azzjoni Finanzjarja (Financial Action Task Force – FATF) huwa l-korp inkarigat fil-livell internazzjonali biex ifassal miżuri, imsejħin rakkomandazzjonijiet, għall-prevenzjoni u l-ġlieda tal-ħasil tal-flus, il-finanzjament tat-terroriżmu u, dan l-aħħar, il-finanzjament tal-proliferazzjoni tal-armi ta' qerda massiva.

2.2 Matul kważi tliet snin ir-rakkomandazzjonijiet tal-FATF ġew riveduti sabiex isaħħu l-miżuri ta' prevenzjoni u jipproteġu aħjar is-sistema finanzjarja billi lill-gvernijiet jipprovdulhom strumenti aktar qawwija biex jippenalizzaw il-każijiet ta' ksur gravi. B'hekk l-FATF adotta rakkomandazzjonijiet ġodda fi Frar 2012 [1].

2.3 Il-bidliet essenzjali li saru fir-rakkomandazzjonijiet il-ġodda tal-FATF huma dawn li ġejjin:

2.3.1 Ir-rakkomandazzjonijiet jispjegaw b'mod aktar ċar il-kunċett tal-approċċ ibbażat fuq ir-riskju li jridu jadottaw il-pajjiżi u l-entitajiet obbligati (minn hawn 'il quddiem imsejħin "il-professjonisti") bil-għan li jifhmu aħjar ir-riskji tal-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu (minn hawn 'il quddiem imsejħin "ĦF/FT") li jiffaċċjaw, u li jadattaw is-sistemi ta' monitoraġġ tagħhom biex b'hekk ikunu jistgħu jallokaw ir-riżorsi tagħhom b'mod adegwat skont in-natura tar-riskji identifikati.

2.3.2 Ir-rakkomandazzjonijiet jipprovdu l-kjarifiki meħtieġa rigward in-natura tal-obbligi li għandhom il-professjonisti. Jiċċaraw il-kamp ta' applikazzjoni (i) tal-obbligu li jkun hemm trasparenza rigward l-identità tal-benefiċjarji effettivi tal-kumpaniji u tal-benefiċjarji tat-trasferimenti elettroniċi kif ukoll (ii) tal-obbligu li jiġu identifikati l-persuni politikament esposti li jista' jkollhom riskju akbar li jirrikorru għall-korruzzjoni minħabba l-funzjonijiet tagħhom.

2.3.3 Ir-rakkomandazzjonijiet jipprovdu mezzi aktar effikaċi biex l-awtoritajiet ta' prosekuzzjoni kriminali u l-unitajiet tal-intelligence finanzjarja jwettqu l-investigazzjonijiet tagħhom, u jsaħħu l-iskambju ta' informazzjoni dwar l-inkjesti, il-monitoraġġ u l-prosekuzzjoni tal-każijiet ta' ksur gravi.

2.4 L-FATF ser jibda ċiklu ġdid ta' evalwazzjoni reċiproka tal-membri tiegħu fl-2014, u ser jiffoka b'mod partikolari fuq l-effikaċja tal-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet il-ġodda tiegħu.

3. Il-Proposta tal-Kummissjoni

3.1 Il-proposta għar-raba' Direttiva dwar il-ġlieda kontra l-ĦF/FT u dik dwar it-tieni Regolament fuq l-informazzjoni li takkumpanja t-trasferimenti ta' fondi jagħmlu parti mill-aġġornament tal-qafas regolatorju Ewropew u l-għan tagħhom hu li jirriflettu l-bidliet li saru fir-rakkomandazzjonijiet tal-FATF.

3.2 Il-bidliet ewlenin li dawn il-proposti jagħmlu fil-qafas regolatorju Ewropew huma dawn li ġejjin:

3.2.1 Fil-lista tal-professjonisti jiġu inklużi (i) in-negozjanti li jikkonkludu tranżazzjoni bi flus kontanti f'ammont akbar minn EUR 7 500 [2], (ii) il-fornituri ta' servizzi tal-logħob tal-flus u tal-azzard, u (iii) l-aġenti tal-kiri.

3.2.2 Ir-reati fiskali jitniżżlu b'mod speċifiku bħala reati predikati tal-ħasil tal-flus.

3.2.3 Il-Proposta għal Direttiva tispeċifika li l-approċċ ibbażat fuq ir-riskju, sew fil-livell sopranazzjonali, sew f'dak nazzjonali u sew f'dak ta' kull professjonista, għandu jiġi implimentat abbażi ta' livelli ta' diliġenza stabbiliti f'lista minima ta' fatturi li jridu jiġu kkunsidrati jew f'linji gwida mħejjija mill-awtoritajiet superviżorji Ewropej.

3.2.4 L-awtoritajiet superviżorji Ewropej (l-Awtorità Bankarja Ewropea, l-Awtorità Ewropea tal-Assigurazzjoni u l-Pensjonijiet tax-Xogħol, u l-Awtorità Ewropea tat-Titoli u s-Swieq) huma mħeġġin jipparteċipaw fl-analiżi tar-riskji tal-ĦF/FT fi ħdan l-Unjoni Ewropea u jippubblikaw standards regolatorji tekniċi għall-Istati Membri u l-istituzzjonijiet finanzjarji.

[1] www.fatf-gafi.org

[2] Bħalissa l-limitu hu ta' EUR 15 000.

3.2.5 Il-professjonisti jridu jiksbu informazzjoni dwar il-benefiċjarji effettivi u jqisu l-persuni politikament esposti f'livell nazzjonali jew li jaħdmu ma' organizzazzjonijiet internazzjonali bħala kategorija ta' klijenti b'riskju partikolari.

3.2.6 Ġiet stabbilita lista ta' sanzjonijiet amministrattivi għall-każijiet meta l-professjonisti jiksru b'mod sistematiku r-rekwiżiti fundamentali tad-Direttiva.

3.3 Il-bidliet proposti huma bbażati l-aktar fuq studju ([3]) dwar l-applikazzjoni tat-tielet Direttiva dwar il-ġlieda kontra l-ĦF/FT imwettaq minn ditta tal-awditjar indipendenti kif ukoll fuq il-pożizzjonijiet li rċeviet il-Kummissjoni matul il-konsultazzjoni pubblika tagħha.

3.4 Il-Proposta għal Direttiva u l-Proposta għal Regolament huma maħsuba biex jieħdu post id-Direttiva u r-Regolament attwali, li ser jitħassru.

4. **Kummenti ġenerali**

4.1 Il-KESE jaqbel li hemm bżonn jiġi adattat il-qafas regolatorju Ewropew eżistenti dwar il-ġlieda kontra l-ĦF/FT fid-dawl tal-bidliet li saru fil-livell internazzjonali. Il-KESE huwa konxju li l-fenomenu tal-ĦF/FT jolqot is-setturi kollha tal-ekonomija u li għandu jiġi żgurat b'mod partikolari li l-qafas regolatorju jipprevjeni b'mod effikaċi l-użu tas-sistema finanzjarja għal finijiet kriminali.

4.2 Il-KESE jilqa' l-ambizzjoni tal-Kummissjoni li l-Unjoni Ewropea tkun fuq quddiem nett fil-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus u t-terroriżmu. Ifakkar fil-pożizzjoni li ħa diġà f'Opinjoni preċedenti tiegħu fejn jilqa' l-iżvilupp kontinwu tar-regoli biex jipprevjenu l-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu bħala sinjal li juri li l-Unjoni Ewropea qed tiżgura standards għoljin ta' integrità u mġiba pubblika u privata tajba. Id-Direttiva hi kemm pass prattiku fil-ġestjoni tal-affarijiet finanzjarji kif ukoll mezz biex tissaħħaħ l-Unjoni Ewropea ([4]).

4.3 Il-KESE jaħseb li jekk il-limitu li meta jinqabeż in-negozjanti jridu jimplimentaw l-obbligi previsti fil-Proposta għal Direttiva jonqos minn EUR 15 000 għal EUR 7 500, dan ikun pass ieħor fid-direzzjoni t-tajba biex jiġu promossi l-pagamenti mhux bil-flus. Il-KESE diġà osserva f'Opinjoni preċedenti ([5]) li l-flus kontanti huma meqjusa bħala fattur li jiffaċilita l-ekonomija illeġittima u li l-pagamenti mhux bil-flus huma aktar trasparenti mil-lat fiskali u ekonomiku, irħas għas-soċjetà kollha, prattiċi, siguri u innovattivi.

4.4 *L-appoġġ għall-"entitajiet iż-żgħar"*

4.4.1 Il-KESE jilqa' l-fatt li l-aġenti tal-kiri u l-fornituri ta' servizzi tal-logħob tal-azzard huma soġġetti għall-obbligi tal-ġlieda kontra l-ĦF/FT, filwaqt li dawn l-entitajiet mhumiex inklużi fir-rakkomandazzjonijiet tal-FATF.

4.4.2 Il-KESE jilqa' l-kjarifiki miżjudin fil-proposta biex tiġi żgurata l-proporzjonalità fir-rigward tal-SMEs. Sabiex jiġi żgurat li l-entitajiet iż-żgħar ikunu jistgħu jirrispettaw l-obbligi inklużi fid-Direttiva proposta, il-KESE jissuġġerixxi li fil-livell nazzjonali jiġu involuti b'mod formali korpi intermedjarji, pereżempju kmamar tal-professjonisti, assoċjazzjonijiet jew federazzjonijiet li jirrappreżentaw l-"entitajiet iż-żgħar", u li dawn jingħataw setgħat ta' gwida, appoġġ u medjazzjoni. L-appoġġ għall-"entitajiet iż-żgħar" huwa essenzjali sabiex dawn ma jispiċċawx il-mira ewlenija ta' dawk li jaħslu l-flus.

4.5 *L-adattament tar-rekwiżiti ta' identifikazzjoni għall-era diġitali*

4.5.1 L-obbligu tal-identifikazzjoni tal-persuni għandu jitwettaq fil-preżenza fiżika tagħhom. Fin-nuqqas ta' dan, il-professjonisti jridu japplikaw il-miżuri ta' diliġenza msaħħa minħabba r-riskju marbut mat-tranżazzjonijiet li jsiru mill-bogħod. Il-KESE jistaqsi jekk dan it-tip ta' rekwiżit huwiex adegwat fid-dawl tal-mixja tas-soċjetà tagħna lejn soċjetà fejn kollox ikun diġitali.

4.5.2 Il-KESE jitlob lill-Kummissjoni tirrifletti dwar miżuri li jadattaw l-obbligi tal-identifikazzjoni tal-klijenti għall-użu dejjem iżjed frekwenti tal-pagamenti u l-komunikazzjonijiet elettroniċi.

4.6 *Il-bilanċ bejn il-protezzjoni tad-data personali u l-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus*

4.6.1 Il-KESE jenfasizza kemm hu importanti li jinsab bilanċ bejn l-interessi marbutin mal-protezzjoni tad-data personali minn naħa, u s-salvagwardja tal-integrità tas-sistema finanzjarja bis-saħħa tal-ġlieda kontra l-ĦF/FT min-naħa l-oħra.

([3]) http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/financial-crime/20110124_study_amld_en.pdf
([4]) ĠU C 267, 27.10.2005, p. 30-35 (mhux disponibbli bil-Malti).
([5]) ĠU C 351, 15.11.2012, p. 52.

4.6.2 Peress li l-kunċett tal-ġlieda kontra l-ĦF/FT jissejjes fuq il-ġbir u l-analiżi tal-informazzjoni, inkluża d-data personali, minn firxa wiesgħa ta' professjonisti, il-KESE jemmen li hemm bżonn li l-proposti jissodisfaw fil-parti l-kbira r-rekwiżiti maħsubin sew għall-Istati Membri u sew għall-professjonisti bil-għan li jinsab bilanċ aħjar bejn kwistjonijiet li *a priori* hu diffiċli li jiġu rikonċiljati.

4.6.3 Fir-rigward tal-obbligu previst fl-Artikolu 39 tal-Proposta għal Direttiva li d-dokumenti u l-informazzjoni jinqerdu wara ħamsa jew għaxar snin li tispiċċa r-relazzjoni ta' negozju, il-KESE jħeġġeġ lill-Istati Membri biex jiżguraw li l-leġislazzjoni tagħhom tipprevedi sitwazzjonijiet (bħall-prosekuzzjoni kriminali, fallimenti jew suċċessjoni) fejn dan l-obbligu ma japplikax, bħala prevenzjoni biex dan ma jmurx kontra l-interess ġenerali.

4.6.4 Il-KESE jipproponi li d-Direttiva tipprevedi b'mod espliċitu l-obbligu li tinżamm b'mod strett in-natura kunfidenzjali tal-identità tal-persuni li jagħmlu stqarrijiet dwar tranżazzjoni suspettuża, ħlief jekk dawn il-persuni jaqblu li tinkixef l-identità tagħhom, jekk ikun essenzjali li tinkixef l-identità tagħhom biex tiġi garantita proċedura ġusta tal-qorti fil-kuntest ta' każ kriminali.

4.7 *Bażi għal-leġittimità tal-intervent tal-awtoritajiet superviżorji Ewropej*

4.7.1 Il-KESE jinnota li l-awtoritajiet superviżorji Ewropej ser jiġu involuti fl-analiżi tar-riskji tal-ĦF/FT fil-livell Ewropew u jistgħu joħorġu linji gwida u standards regolatorji għall-Istati Membri u l-istituzzjonijiet finanzjarji. Għalkemm il-KESE jenfasizza l-importanza tal-konsultazzjoni u l-kooperazzjoni mal-awtoritajiet superviżorji Ewropej b'rabta mal-ġlieda Ewropea kontra l-ĦF/FT, hu jinnota li dawn jistgħu biss jirrappreżentaw is-settur finanzjarju u jirregolawh b'mod limitat. Però għadd kbir ta' professjonisti obbligati ma jagħmlux parti mis-settur finanzjarju u għaldaqstant mhumiex rappreżentati fil-livell Ewropew. Barra minn hekk, il-KESE jipproponi li fil-livell Ewropew il-Kummissjoni tkun involuta fl-analiżi tar-riskji u fil-ħruġ ta' linji gwida f'isem il-professjonisti mhux finanzjarji li huma soġġetti għall-obbligi tal-ġlieda kontra l-ĦF/FT.

4.7.2 Il-KESE hu konvint li hemm bżonn ta' rakkomandazzjonijiet u standards ta' interpretazzjoni armonizzati fil-livell Ewropew sabiex ir-regoli tal-ġlieda kontra l-ĦF/FT jiġu applikati b'mod aktar uniformi fl-Istati Membri.

4.8 *Sanzjonijiet amministrattivi*

4.8.1 Il-proposti jistabbilixxu lista ta' sanzjonijiet amministrattivi li tkompli mal-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-8 ta' Diċembru 2010 dwar ir-"Rinfurzar tar-reġimi tas-sanzjonar fis-settur tas-servizzi finanzjarji" li l-KESE ħareġ opinjoni ([6]) dwarha u li tinsab ukoll fi proposti reċenti oħra tal-Kummissjoni ([7]).

4.8.2 Il-KESE jinkoraġġixxi l-armonizzazzjoni Ewropea tas-sanzjonijiet li japplikaw fis-settur finanzjarju. Ta' min jinnota li r-repressjoni tal-kriminalità ma twaqqafx il-kriminalità. Għalhekk huwa essenzjali li l-prevenzjoni tal-kriminalità tkun kemm jista' jkun effikaċi u li jkunu jistgħu jingħataw sanzjonijiet dissważivi u proporzjonati mal-ammonti tal-ħasil tal-flus lil dawk il-professjonisti li ma jirrispettawx l-obbligi tagħhom marbuta mal-ġlieda kontra l-ĦF/FT.

4.8.3 Il-KESE jistaqsi jekk is-sanzjonijiet pjanati humiex ta' natura purament "amministrattiva", u jibża' li dan jista' jixħet dubju fuq is-severità tas-sanzjonijiet amministrattivi proposti fid-dawl tal-ġerarkija tal-istandards legali u tal-proporzjonalità tas-sanzjonijiet kriminali. Għalkemm is-sanzjonijiet amministrattivi pjanati huma dissważivi u għandhom l-għan li tinkiseb armonizzazzjoni Ewropea, huwa minnu wkoll li s-sanzjonijiet kriminali għall-ħasil tal-flus ivarjaw minn pajjiż għal ieħor. Il-KESE jappella lill-Kummissjoni u l-Istati Membri biex jiżguraw l-applikazzjoni konsistenti u korretta tas-sanzjonijiet amministrattivi imposti fuq il-professjonisti minħabba li jonqsu milli jimplimentaw l-obbligi tagħhom relatati mal-ġlieda kontra l-ĦF/FT u l-pieni li japplikaw f'każ ta' ħasil tal-flus.

4.8.4 Il-KESE jibża' li jista' jinxteħet dubju fuq il-konformità tal-iskema ta' sanzjonijiet amministrattivi mal-Artikoli 6(1) u 7 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem, u dan bir-riskju li ċerti sanzjonijiet amministrattivi jitqiesu bħala "pieni" li jistgħu jingħataw biss minn qorti indipendenti wara proċess ġust filwaqt li l-awtoritajiet amministrattivi kompetenti ma jissodisfawx dawn il-kundizzjonijiet. Il-KESE jistieden lill-Kummissjoni ssib is-soluzzjonijiet legali adegwati sabiex tiżgura li ma jkun jista' jinxteħet l-ebda dubju fuq l-iskema ta' sanzjonijiet proposta.

4.8.5 Il-KESE jemmen li – fil-proposta – l-introduzzjoni ta' regoli bbażati fuq il-prinċipju ta' limiti minimi sabiex jiġu applikati miżuri u pieni amministrattivi, tirrappreżenta approċċ li jtejjeb ir-rispons tal-UE b'mod ġenerali.

5. **Kummenti partikolari**

5.1 Il-KESE jirrakkomanda li titwessa' d-definizzjoni ta' finanzjament tat-terroriżmu mogħtija fl-Artikolu 1(4) tal-Proposta għal Direttiva sabiex tinkludi "kull att ieħor" minbarra r-reati msemmijin, b'konformità mal-formulazzjoni tar-rakkomandazzjoni 5 tal-FATF.

([6]) ĠU C 248, 25.8.2011, p. 108.

([7]) COM(2011) 651 final, COM(2011) 656 final, COM(2011) 683 final.

5.2 Il-KESE jinnota li l-annessi tal-Proposta għal Direttiva jistabbilixxu lista ta' fatturi u elementi ta' riskju li l-professjonisti jridu jivverifikaw fil-qafas tal-obbligi tagħhom b'rabta mal-ġlieda kontra l-ĦF/FT. Il-KESE jemmen li l-listi provduti fl-annessi mhumiex eżawrjenti u li l-professjonisti għandhom jikkunsidraw ukoll, b'konformità mal-approċċ ibbażat fuq ir-riskju, fatturi oħra li huma marbuta mill-qrib mal-Istati Membri u ċ-ċirkostanzi differenti tat-tranżazzjonijiet li jikkonkludu.

5.3 Il-KESE jemmen li s-soluzzjoni għall-problemi tal-pirateria hi li jiġu traċċati u mrażżna l-flussi finanzjarji involuti. Fl-UE għandha tinħoloq "blacklist" ta' istituzzjonijiet finanzjarji involuti fil-ħasil tal-flus tal-piraterija. Il-Bank Dinji, l-Interpol u l-Europol jistgħu jgħinu fil-ġlieda biex jiġu identifikati l-flus tal-fidwa (ransoms), li għandhom jiġu traċċati u konfiskati sabiex il-piraterija ma tibqax negozju attraenti ([8]).

Brussell, 23 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

([8]) ĠU C 76, 14.3.2013, p. 15.

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Kunsill li timplimenta kooperazzjoni msaħħa fil-qasam tat-taxxa fuq it-tranżazzjonijiet finanzjarji"

COM(2013) 71 final — 2013/0045 (CNS)

(2013/C 271/06)

Relatur: **is-Sur PALMIERI**

Nhar it-28 ta' Frar 2013, il-Kunsill iddeċieda, b'konformità mal-Artikolu 113 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Proposta għal Direttiva tal-Kunsill li timplimenta kooperazzjoni msaħħa fil-qasam tat-taxxa fuq it-transazzjonijiet finanzjarji

COM(2013) 71 final - 2013/0045 (CNS).

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għall-Unjoni Ekonomika u Monetarja u l-Koeżjoni Ekonomika u Soċjali, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar l-24 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-23 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'94 vot favur, 38 vot kontra u 9 astensjonijiet.

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1 Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew (KESE), b'konformità mal-pożizzjonijiet tal-Parlament Ewropew [1], tal-Kumitat tar-Reġjuni [2] u mal-opinjonijiet preċedenti [3], jilqa' b'mod favorevoli l-proposta mressqa mill-Kummissjoni biex tiġi introdotta l-ewwel taxxa fuq it-tranżazzjonijiet finanzjarji (TTF) reġjonali fid-dinja.

1.2 Filwaqt li jfakkar li huwa kien irrakkomanda l-applikazzjoni ta' TTF fil-livell dinji, il-KESE jemmen li l-applikazzjoni tagħha fil-livell reġjonali (żona UE11+), bis-saħħa tal-involviment ta' 11-il Stat Membru tal-Unjoni Ewropea [4], tista' tirrappreżenta opportunità ta' importanza eċċezzjonali, li tista' twassal għall-applikazzjoni futura tagħha madwar id-dinja.

1.3 Il-KESE jtenni l-importanza tal-proċedura ta' kooperazzjoni msaħħa bħala strument li jippermetti lill-Istati Membri jiksbu l-aktar ftehim wiesa' possibbli f'ċerti oqsma ta' politika stabbiliti fit-Trattati [5], u b'hekk jiġi newtralizzat l-imblokk tal-unanimità li sikwit daħħal lill-UE f'sitwazzjoni ta' staġnar politiku u ekonomiku.

[1] (2010/2105 (INI)).
[2] ĠU C 113,18.4.2012, p. 7–10.
[3] ĠU C 44, 11.2.2011, p. 81-89; ĠU C 248, 25.8.2011, p. 64–67; ĠU C 248, 25.8.2011, p.75-80; ĠU C 181, 21.6.2012, p. 55–63.
[4] Il-Belġju, il-Ġermanja, l-Estonja, il-Greċja, Spanja, Franza, l-Italja, l-Awstrija, il-Portugall, is-Slovenja u s-Slovakkja.
[5] L-użu tal-kooperazzjoni msaħħa huwa rregolat mill-Artikolu 20 tat-TUE u mill-Artikoli 326 sa 334 tat-TFUE.

1.4 Il-KESE jqis li wieħed mill-punti b'saħħithom tal-proposta għal TTF huwa l-fatt li hija taxxa b'bażi tat-taxxa wiesgħa u li għandha żewġ rati tat-taxxa baxxi li jnaqqsu l-effetti negattivi ta' distorsjoni. Il-KESE jemmen li l-introduzzjoni ta' taxxa fiż-żona EU11+ ser tippromovi l-ħolqien ta' suq finanzjarju uniku. Għaldaqstant jirrakkomanda li t-TTF tidħol fis-seħħ fl-1 ta' Jannar 2014 u jqis li l-introduzzjoni gradwali mhijiex adegwata.

1.5 Il-KESE jqis li biex jiġi massimizzat l-impatt tat-taxxa fuq it-tkabbir ekonomiku, id-dħul li ser tiġġenera din it-taxxa għandu jiġi allokat lil programm ta' investiment fil-livell nazzjonali u tal-UE li jkun jista' jiżgura l-irkupru ekonomiku u joħloq l-impjiegi fil-perjodu qasir.

1.6 Il-KESE bi pjaċir jenfasizza li, sabiex jiġi newtralizzat jew tal-anqas jitnaqqas kemm jista' jkun ir-riskju ta' delokalizzazzjoni tal-attivitajiet finanzjarji, il-Kummissjoni – fil-proposta l-ġdida għat-TTF – assoċjat il-prinċipju tar-residenza (jew tat-territorjalità) (propost fil-verżjoni oriġinali) mal-prinċipju tal-ħruġ (*issuance principle*), li ġie propost mill-Parlament Ewropew u appoġġjat mill-KESE fl-Opinjoni preċedenti tiegħu [6]. Il-KESE jinnota li l-applikazzjoni kumulattiva ta' dawn il-prinċipji tista' tfisser li f'ċerti każijiet anke l-istituzzjonijiet finanzjarji tal-Istati Membri li ma jipparteċipawx ikunu soġġetti għat-taxxa. Għaldaqstant, il-KESE jqis opportun – f'konformità ma' dak li pproponа l-Parlament Ewropew – li ssir analiżi ddettaljata u negozjati f'waqthom ma' pajjiżi terzi sabiex jiġi faċilitat il-ġbir tat-TTF.

[6] ĠU C 181 tal-21.6.2012, p. 55-63.

1.7 Il-KESE, f'konformità mal-Parlament Ewropew, iqis opportun li l-prinċipji ta' residenza u ta' emissjoni jiġu integrati mal-prinċipju ta' sjieda. Dan jista' jwassal biex ikun riskjuż b'mod effettiv u jqum ħafna flus l-evitar tat-TTF, u jiggarantixxi li t-taxxa tiġi applikata aħjar.

1.8 Il-KESE jilqa' b'mod favorevoli l-bidliet kontra l-evitar u l-evażjoni introdotti mill-Kummissjoni bil-għan li tittejjeb il-ġestjoni tat-taxxa. Il-Kumitat jappoġġja l-introduzzjoni ta' eżenzjoni għat-tranżazzjonijiet tas-suq primarju li jinvolvu l-impriżi għall-investiment kollettiv fit-titoli trasferibbli (UCITS – units of undertakings for collective investments in transferable securities) u l-fondi ta' investiment alternattiv (AIF – Alternative Investment Funds) sabiex jiġi promoss il-finanzjament tal-intrapriżi.

1.9 Il-KESE jiddispjaċih li l-valutazzjoni tal-konsegwenzi makro u mikroekonomiċi tal-applikazzjoni tat-TTF hija prevista biss wara tliet snin mid-dħul fis-seħħ tal-leġislazzjoni kkonċernata. Huwa jitlob li l-Kummissjoni twettaq tali attività ta' kontroll u ta' verifika b'mod permanenti (monitoraġġ annwali). B'dan il-mod, ser ikun possibbli li naslu għal valutazzjoni immedjata tal-effetti tat-TTF, biex b'hekk ikunu jistgħu jiġu proposti korrezzjonijiet f'waqthom fl-applikazzjoni tat-TTF.

1.10 Fid-dawl tal-fatt li l-KESE preċedentement kien ikkritika n-nuqqas ta' dokumentazzjoni ta' valutazzjoni mal-proposta oriġinali tat-TTF, jilqa' b'mod favorevoli l-fatt li l-Kummissjoni Ewropea ħadet azzjoni biex tikkoreġi parzjalment dan in-nuqqas. Il-KESE jenfasizza li, fir-rigward tal-valutazzjoni kwantitattiva tal-effetti tal-proposti, jeħtieġ li l-Kummissjoni ttejjeb il-mudelli li huma disponibbli bħalissa, billi tadattahom għall-valutazzjoni ta' alternattivi ta' politika. B'mod partikolari, il-Kumitat jistieden lis-servizzi tal-Kummissjoni biex, fejn ikun possibbli, jipproduċu stimi relatati mal-karatteristiċi attwali tal-proposti speċifiċi li saru.

1.11 Il-KESE jiddispjaċih li, peress li t-TTF ma tistax tiġi applikata fis-27 Stat Membru tal-UE kollha, il-baġit tal-UE huwa nieqes minn pilastru fundamentali tas-sistema ta' riżorsi proprji. Din is-sistema kellha twassal biex terġa' tiġi garantita l-awtonomija finanzjarja meħtieġa tal-UE, kif stabbilit oriġinarjament fl-Artikolu 201 tat-Trattat ta' Ruma.

1.12 Il-KESE jisħaq li fl-applikazzjoni tat-TTF, l-entitajiet ta' ġestjoni, permezz tal-koordinazzjoni neċessarja bejn l-Istati Membri, iridu jnaqqsu kemm jista' jkun ir-riskji ta' evitar u evażjoni, kif ukoll inaqqsu l-ispejjeż amministrattivi ta' ġestjoni.

1.13 Filwaqt li jtenni l-bżonn ta' monitoraġġ fid-dettall tal-effetti tat-taxxa fuq il-fondi tal-pensjonijiet u l-pensjonanti futuri, il-KESE ma jirrakkomandax li dawn jiġu esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni tat-TTF.

1.14 Waqt il-qadi ta' dmirijietu bħala korp konsultattiv tal-Kummissjoni, tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, il-KESE jiddikjara mill-ġdid l-intenzjoni tiegħu li jimpenja ruħu biex iwettaq monitoraġġ kontinwu tal-proċess li permezz tiegħu l-proposta tal-Kummissjoni twassal għal leġislazzjoni.

2. Il-Proposta tal-Kummissjoni għal Direttiva tal-Kunsill li timplimenta kooperazzjoni msaħħa fil-kuntest ta' sistema komuni ta' taxxa fuq it-tranżazzjonijiet finanzjarji (TTF)

2.1 Il-proposta għal Direttiva tal-Kummissjoni Ewropea [7] tirrifletti l-proposta preċedenti li tfasslet f'Settembru 2011 [8]. Minkejja l-fatt li ma rċevitx appoġġ unanimu fil-Kunsill, din il-proposta madankollu ħeġġet 11-il Stat Membru tal-UE biex jagħmlu talba uffiċjali lill-Kummissjoni nhar it-28 ta' Settembru 2012 sabiex il-proċedura ta' kooperazzjoni msaħħa tintuża biex tiġi stabbilita TTF.

2.2 Wara li vvalutat il-fattibbiltà ta' din it-talba u stabbilixxiet li l-kooperazzjoni msaħħa fir-rigward tat-TTF ma kienx ser ikollha effett negattiv fuq is-suq intern jew fuq il-kompetenzi, id-drittijiet u l-obbligi tal-Istati Membri li ma kinux qed jipparteċipaw, f'Ottubru 2012 il-Kummissjoni fasslet deċiżjoni biex tawtorizza l-kooperazzjoni msaħħa, liema deċiżjoni tressqet quddiem il-Parlament Ewropew f'Diċembru 2012 u rċeviet l-awtorizzazzjoni tal-Kunsill ECOFIN f'Jannar 2013.

2.3 Il-proposta tal-Kummissjoni tirrifletti essenzjalment il-proposta oriġinali; iddaħħlu xi bidliet bil-għan li: i) tiġi żgurata ċarezza leġislattiva aħjar, u ii) jissaħħew id-dispożizzjonijiet kontra l-abbuż u kontra l-evitar tat-taxxa kif mitlub mill-11-il Stat Membru.

2.3.1 Ġew affermati mill-ġdid u msaħħa t-tliet għanijiet oriġinali: i) it-tisħiħ tas-suq uniku billi jiġu newtralizzati l-approċċi nazzjonali diverġenti lejn it-tassazzjoni fuq it-tranżazzjonijiet finanzjarji; ii) l-iżgurar li s-settur finanzjarju jikkontribwixxi b'mod ġust għall-finanzi pubbliċi bl-istess mod bħas-setturi l-oħra; iii) il-promozzjoni tal-investiment mis-sistema finanzjarja fl-ekonomija reali.

2.3.2 Bħal fil-proposta oriġinali, il-bażi tat-taxxa hija wiesgħa u r-rati minimi huma baxxi: 0,1 % għat-tranżazzjonijiet finanzjarji li jikkonċernaw ishma, bonds, unitajiet f'impriżi ta' investiment kollettiv, strumenti tas-suq monetarju, ftehimiet ta' riakkwist u ta' self; u 0,01 % għat-tranżazzjonijiet finanzjarji li jinvolvu kuntratti tad-derivati.

[7] COM(2013) 71 final.
[8] COM(2011) 594 final.

2.3.3 Sabiex ma jiġix ostakolat l-iżvolġiment normali tal-ekonomija reali, it-taxxa mhux ser tapplika: i) għall-attivitajiet finanzjarji ta' kuljum taċ-ċittadini u tal-intrapriżi (self, pagamenti, assigurazzjoni, depożiti, eċċ.); ii) għall-attivitajiet bankarji tradizzjonali ta' investiment li jsiru fil-kuntest tal-ġbir tal-kapitali jew għall-operazzjonijiet finanzjarji li jsiru fil-qafas tar-ristrutturar; iii) għall-attivitajiet ta' rifinanzjament, tal-politika monetarja u għall-ġestjoni tad-dejn pubbliku; iv) għat-tranżazzjonijiet tas-suq primarju li jinvolvu l-UCITS u l-AIFs. Għaldaqstant, ser jiġu esklużi t-tranżazzjonijiet mal-Bank Ċentrali Ewropew, mal-banek ċentrali tal-Istati Membri, mal-Faċilità Ewropea ta' Stabbiltà Finanzjarja, mal-Mekkaniżmu Ewropew ta' Stabbiltà u dawk mal-UE.

2.3.4 Il-proposta żżomm il-prinċipju tar-residenza jew tat-territorjalità, li skontha, jekk l-istituzzjoni finanzjarja involuta fit-tranżazzjoni hija stabbilita fiż-żona ta' applikazzjoni tat-TTF jew tkun qed taġixxi f'isem korp ibbażat f'dik iż-żona, it-tranżazzjoni hija soġġetta għat-taxxa irrispettivament minn liema żona ġeografika tkun twettqet.

2.3.5 Sabiex tiġi skoraġġuta d-delokalizzazzjoni lil hinn miż-żona ta' applikazzjoni tat-TTF ġie introdott il-prinċipju tal-ħruġ, kif mitlub mill-Parlament Ewropew u appoġġjat mill-KESE. Skont dan il-prinċipju, tranżazzjoni hija soġġetta għat-TTF jekk il-prodott finanzjarju kkonċernat jinħareġ f'wieħed mill-11-il Stat Membru li jipparteċipa fil-kooperazzjoni msaħħa, indipendentement mill-fatt li s-suġġetti tat-tranżazzjoni jgħixu barra miż-żona ta' applikazzjoni tat-TTF jew barra mill-post fejn issir it-tranżazzjoni.

2.3.6 L-effett kombinat taż-żewġ prinċipji (il-prinċipju tar-residenza u l-prinċipju tal-ħruġ) jinnewtralizza jew tal-anqas inaqqas b'mod sinifikanti l-inklinazzjoni għad-delokalizzazzjoni lil hinn miż-żona tat-TTF biex tiġi evitata t-taxxa. Fil-fatt, sabiex tevita t-taxxa, l-istituzzjoni finanzjarja jkollha tabbanduna l-bażi ta' klijenti tagħha residenti fiż-żona tat-TTF u tieqaf topera bil-prodotti finanzjarji kollha maħruġa f'dik iż-żona. Barra minn hekk, ta' min ifakkar li din iż-żona tikkostitwixxi 2/3 tal-PDG tal-UE u 90 % tal-PDG taż-żona tal-euro. Dan il-fatt juri li mhuwiex għaqli li titfassal strateġija ta' noninterazzjoni ma' dan is-suq, fejn l-uniformità tat-taxxa fuq is-swieq finanzjarji għandha tikkontribwixxi sew għall-ksib tas-suq uniku.

2.3.7 Skont il-kalkoli tal-Kummissjoni, id-dħul mit-taxxa għandu jammonta għal madwar EUR 30-35 biljun fis-sena. Dan huwa daqs madwar 60,0 % tad-dħul stmat preċedentement (EUR 57 biljun) meta kien ippjanat li t-taxxa tiġi applikata għall-Istati Membri kollha tal-UE. Dan id-dħul jinqasam hekk: EUR 13-il biljun mill-ishma u t-titoli, u EUR 21 biljun mid-derivati.

3. **Kummenti ġenerali**

3.1 Matul dawn l-aħħar snin, bosta Stati Membri tal-UE approvaw l-applikazzjoni ta' forom differenti ta' TTF, u b'hekk żiedu r-riskji ta' tassazzjoni diversifikata li tagħmel ħsara lis-suq intern (bażijiet tat-taxxa ristretti, forom differenti ta' eżenzjoni). L-introduzzjoni ta' TTF reġjonali tista' tippromovi suq finanzjarju ġenwinament uniku, ħieles mid-distorsjoni tal-kompetizzjoni li hija r-riżultat ta' sistemi tat-taxxa ineffiċjenti.

3.1.1 Għal din ir-raġuni, il-KESE jemmen li t-TTF għandha tidħol fis-seħħ fiż-żmien previst mill-Kummissjoni, jiġifieri fl-1 ta' Jannar 2014, mingħajr introduzzjoni gradwali li, fid-dawl tal-leġislazzjoni nazzjonali fi ħdan l-Istati Membri tal-UE11+, tista' twassal għal dewmien u problemi ta' natura teknika.

3.2 L-introduzzjoni tat-TTF fil-livell tas-27 Stat Membru tal-UE, għalkemm opportuna, mhijiex possibbli. Minkejja dan, l-applikazzjoni tagħha permezz tal-kooperazzjoni msaħħa – mingħajr effetti negattivi għall-Istati Membri li ma jipparteċipawx – hija l-mod meħtieġ biex tiġi garantita l-applikazzjoni tagħha futura fil-livell Ewropew u globali.

3.3 Il-fatt li t-taxxa ma tiġix applikata fl-Istati Membri tal-UE, f'ċerti każijiet, jista' jwassal għal tassazzjoni doppja fi ħdan il-pajjiżi li ma jkunux qed jipparteċipaw. Din hija kwistjoni li tikkonċerna parti żgħira tat-tranżazzjonijet u fi kwalunkwe każ tista' tiġi indirizzata permezz ta' ftehimiet bilaterali ta' kumpens.

4. **Kummenti speċifiċi**

4.1 Il-KESE jenfasizza li l-istima inizjali tal-effetti makroekonomiċi fit-tul (40 sena) tat-TTF fuq l-ekonomija Ewropea ġiet riveduta b'mod sostanzjali mis-servizzi tal-Kummissjoni – minn stima negattiva ta' madwar – 1,76 % għal stima pożittiva ta' madwar + 1,0 %.

4.1.1 L-istima li kienet mehmuża mal-proposta inizjali ġiet emendata, u fil-valutazzjoni ġew inklużi kemm l-effetti tar-rati effettivi proposti kif ukoll l-effetti tal-"mitigazzjoni". Dan wassal għal żieda minn – 1,76 % għal – 0,53 % tal-PDG ([9]).

([9]) SEC(2011) 1102 final, Volum 1, p. 52.

4.1.2 Wara dan, il-Kummissjoni reġgħet emendat din il-valutazzjoni, peress li din ma qisitx il-karatteristiċi speċifiċi tal-proposta u, barra minn hekk, kienet ibbażata fuq ipoteżi mhux realistiċi dwar ix-xogħol (pereżempju, li l-investiment ġdid kollu tal-intrapriżi kien iffinanzjat mill-istrumenti soġġetti għat-TTD). Permezz ta' din il-korrezzjoni, l-impatt effettiv fit-tul fuq il-PDG reġa' naqas għal stima ta' madwar – 0,28 %. Fil-qafas ta' din l-analiżi, il-Kummissjoni wettqet valutazzjoni tal-impatt oħra li kkunsidrat ukoll l-effetti tal-użu tad-dħul mit-TTD bħala alternattiva għal forom oħra ta' tassazzjoni u bħala għodda possibbli għall-investiment pubbliku. Permezz ta' din il-valutazzjoni, u taħt l-ipoteżi ta' dħul ta' 0,16 % tal-PDG, l-impatt tat-TTF fuq il-PDG sar wieħed pożittiv ta' bejn 0,2 % u 0,4 % ([10]).

4.1.3 Però din l-aħħar ipoteżi għandha tiġi kkunsidrata bħala restrittiva peress li, f'termini ta' dħul totali, ma tikkunsidrax l-elementi derivanti tat-taxxa fuq id-derivati; element li madankollu huwa inkluż fil-proposta tal-Kummissjoni u li jista' jwassal għal żieda fid-dħul totali minn 0,16 % għal 0,4 % tal-PDG, u b'hekk it-TTF ikollha effett pożittiv fuq il-PDG ta' madwar 1 % ([11]).

4.2 L-analiżi tal-Kummissjoni turi li l-introduzzjoni ta' TTF jista' jkollha l-aktar impatt effettiv fuq l-ekonomija tal-UE jekk id-dħul li jinġabar jintuża – sew fil-livell tal-UE u sew f'dak nazzjonali – għall-finanzjament ta' programm ta' investiment pubbliku li jista' jiggarantixxi t-tisħiħ tat-tkabbir ekonomiku u l-impjiegi.

4.3 Matul dawn l-aħħar ħames snin li kkoinċidew mal-kriżi, il-KESE fassal għadd ta' opinjonijiet fejn irrakkomanda l-bżonn li jergħu jiġu bbilanċjati l-politiki makroekonomiċi Ewropej favur politiki ta' investiment li jappoġġjaw it-tkabbir u l-impjieg ([12]). Jekk tiġi segwita t-triq proposta mill-KESE, id-dħul mill-applikazzjoni ta' TTF jista' jkun l-aktar effikaċi jekk tabilħaqq jintuża għall-finanzjament ta' programm kbir ta' investiment fil-livell nazzjonali u Ewropew.

4.4 Il-KESE jqis li wieħed mill-punti b'saħħithom tat-TTF huwa l-fatt li hija taxxa b'bażi tat-taxxa wiesgħa u żewġ rati tat-taxxa baxxi. Dawn il-karatteristiċi jistgħu jnaqqsu l-effetti negattivi tat-taxxa li jwasslu għal distorsjoni qawwija tas-swieq minħabba żona aktar limitata ta' tassazzjoni u rati ogħla. Għal din ir-raġuni l-KESE jqis li jeħtieġ li jitnaqqsu kemm jista' jkun l-esklużjonijiet mill-bażi tat-taxxa u l-esklużjoni tal-persuni taxxabbli minn naħa, u min-naħa l-oħra jinbeda proċess li filwaqt li japplika r-rati fiskali proposti, ikun kapaċi joħloq suq uniku ġenwin.

4.5 Il-KESE jilqa' l-inklużjoni tal-"prinċipju ta' sjieda" li permezz tiegħu tranżazzjoni finanzjarja li tevadi t-TTF mhix infurzabbli legalment u ma tinvolvix it-trasferiment tas-sjieda tal-istrument finanzjarju fil-kwistjoni.

4.6 Il-KESE jappoġġja l-idea li jiġu esklużi mill-bażi tat-taxxa t-tranżazzjonijiet li jinvolvu l-UCITS u l-AIFs, bħala strumenti marbutin direttament mal-finanzjament tal-intrapriżi u sabiex tiġi rispettata d-Direttiva 2008/7/KE. Ta' min jinnota li t-tnaqqis previst fid-dħul minħabba din l-esklużjoni jammonta għal EUR 4 biljun.

4.7 Minkejja li jieħu inkunsiderazzjoni l-bżonn li tiġi kkontrollata kwalunkwe pressjoni fuq ir-rati tal-imgħax tad-dejn pubbliku, il-KESE jaqbel mal-proposta li tinżamm l-eżenzjoni għat-titoli pubbliċi maħruġa fuq is-suq primarju u li jiġu intaxxati tranżazzjonijiet sekondarji fit-titoli pubbliċi; f'dan il-kuntest, iħeġġeġ eżenzjoni fis-suq sekondarju biss għall-istituzzjonijiet delegati tal-awtoritajiet pubbliċi biex jintervjenu fi tranżazzjonijiet marbutin mal-ġestjoni tad-dejn pubbliku.

4.8 Fir-rigward tal-fondi tal-pensjonijiet, il-KESE kien diġà esprima l-ħtieġa li l-effetti tat-TTF fuq il-fondi tal-pensjonijiet jiġu soġġetti għal monitoraġġ speċifiku. L-esklużjoni mill-bażi tat-taxxa tal-UCITS u l-AIFs, kif ukoll tat-titoli tad-dejn pubbliku fis-suq primarju, żgur li tirrappreżenta ħaġa pożittiva għall-fondi tal-pensjonijiet fid-dawl tal-istruttura tal-portafoll tagħhom.

4.9 Filwaqt li jtenni l-bżonn ta' monitoraġġ fid-dettall tal-effetti tat-taxxa fuq il-fondi tal-pensjonijiet u l-pensjonanti futuri, il-KESE ma jirrakkomandax li dawn jiġu esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni tat-TTF.

([10]) KE, 2012, Skeda teknika, Impatti makroekonomiċi.
([11]) Valutazzjoni abbażi tal-analiżi fil-Quarterly Report on the Euro Area, Vol. 11 n°3 (2012) tal-Kummissjoni Ewropea.
([12]) Biex insemmu ftit minnhom:ĠU C 133, 9.5.2013, p.44; ĠU C 299, 4.10.2012, p. 60–71; ĠU C 181, 21.6.2012, p. 45-51; ĠU C 248, 25.8.2011, p. 8-15; ĠU C 143, 22.5.2012, p. 10-16.

4.10 L-applikazzjoni ta' TTF, mingħajr preġudizzju għal-likwidità tas-sistema, tista' tiddirieġi l-fondi tal-pensjonijiet lejn strateġiji ta' investiment fit-tul u tnaqqas l-elementi li jiddestabbilizzaw bħal tranżazzjonijiet finanzjarji ta' frekwenza għolja ([13]).

4.11 Fl-applikazzjoni tat-taxxa l-ġdida, għandha tingħata attenzjoni partikolari għad-dispożizzjonijiet tal-ġestjoni amministrattiva, sabiex jitnaqqsu kemm jista' jkun kemm ir-riskji ta' evitar u evażjoni, kif ukoll l-ispejjeż amministrattivi fuq l-Istati Membri u dawk li jridu jħallsu t-taxxa. Ghaldaqstant ikun tajjeb li kemm l-Istati Membri kif ukoll il-Kummissjoni, fit-tfassil tal-atti ta' implimentazzjoni relatati mal-metodi ta' ħlas u ta' verifika tat-taxxa, jaraw li dawn l-ispejjeż amministrattivi jkunu l-inqas possibbli u jivverifikaw attentament il-mod kif jevolvu. B'riżultat tal-effetti tal-proposta, il-KESE jistieden lill-Kummissjoni tipproponi tipi ta' kooperazzjoni bejn l-istituzzjonijiet finanzjarji tal-Istati Membri li ma jipparteċipawx u l-Istati Membri benefiċjarji tat-taxxa.

4.12 Fid-dawl tal-fatt li l-KESE preċedentement kien ikkritika n-nuqqas ta' dokumentazzjoni ta' valutazzjoni mal-proposta oriġinali tat-TTF, jilqa' b'mod favorevoli l-fatt li l-Kummissjoni ħadet azzjoni biex tikkoreġi parzjalment dan in-nuqqas permezz tas-seba' noti spjegattivi mehmużin mal-analiżi tal-impatt, u li kienu mehmużin mal-proposta preċedenti ([14]) – u li magħhom għandha tiżdied il-valutazzjoni tal-impatt li hija mehmuża mal-proposta attwali ([15]). Minkejja dan, il-KESE jenfasizza li għad hemm nuqqas ta' dokumentazzjoni analitika u ta' natura illustrattiva tas-sitwazzjoni attwali tal-intaxxar tas-swieq finanzjarji kif ukoll fuq id-dħul mid-diversi pajjiżi, b'mod partikolari mill-UE11+. B'mod partikolari jkun tajjeb li ssir valutazzjoni usa' tal-effetti possibbli fuq dawk li jfaddlu u fuq il-pensjonanti futuri, billi jitqiesu l-alternattivi ta' kif se tintiret din it-taxxa.

4.13 Il-KESE jisħaq li, fir-rigward tal-valutazzjoni kwantitattiva tal-effetti tal-proposti, jeħtieġ li l-Kummissjoni ttejjeb il-mudelli li huma disponibbli bħalissa, billi tadattahom għall-valutazzjoni ta' alternattivi ta' politika. Ghaldaqstant il-Kumitat jistieden lis-servizzi tal-Kummissjoni biex, fejn ikun possibbli, jipproduċu stimi relatati mal-karatteristiċi attwali tal-proposti speċifiċi li saru.

Brussell, 23 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

([13]) *Network for Sustainable Financial Markets* (Netwerk għal Swieq Finanzjarji Sostenibbli), 2012, *No Exemption – The Financial Transaction Tax and Pension Funds* (L-ebda eżenzjoni - it-taxxa fuq it-tranżazzjonijiet finanzjarji u l-fondi tal-pensjonijiet), Diċembru. DIW, 2012, *Financial Transaction Tax Contributes to More Sustainability in Financial Markets* (It-taxxa fuq it-tranżazzjonijiet finanzjarji tikkontribwixxi għal aktar stabbiltà fis-swieq finanzjarji), Dokumenti ta' Diskussjoni 1198.

([14]) Ippubblikata fl-4 ta' Mejju 2012 fis-sit elettroniku apposta.

([15]) SWD(2013) 28 final.

APPENDIĊI

għall-Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

L-emenda li ġejja inċaħdet waqt id-diskussjoni iżda rċeviet aktar minn kwart tal-voti (Artikolu 54(3) tar-Regoli ta' Proċedura):

Punt 4.7 ġdid

Żid punt ġdid kif ġej wara l-punt 4.6

"*4.7 Meta wieħed iqis is-sejbiet imħallta ta' studji dwar l-effetti tal-introduzzjoni tat-TTF, il-KESE jirrakkomanda: il-monitoraġġ b'attenzjoni tal-impatt f'pajjiżi li diġà ħadu dan il-pass; li jitqies l-impatt ta' likwidità mnaqqsa fuq il-volatilità tas-suq f'relazzjoni mal-ispejjeż għal prodotti speċifiċi użati fl-iżgurar tal-provvediment tal-assikurazzjoni u t-tfaddil tal-pensjonijiet; u li jiġi evalwat b'mod realistiku jekk jinstab il-bilanċ tajjeb bejn dħul reali mit-taxxa miġbura u l-ispejjeż li qed jiżdiedu tas-servizzi finanzjarji kemm għan-negozji kif ukoll dawk li jfaddlu fi żmien ta' kriżi. Fil-fehma tal-KESE, ir-riżultati ta' dan il-monitoraġġ iridu jiġu analizzati b'kawtela u l-passi futuri jiġu aġġustati malajr, jekk ikun hemm bżonn, f'konformità ma kwalunkwe sejbiet ġodda.*"

Riżultat tal-votazzjoni:

Favur	64
Kontra	94
Astensjonijiet	25

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-protezzjoni tal-euro u muniti oħra kontra l-iffalsifikar permezz tal-liġi kriminali, u li tissostitwixxi d-Deċiżjoni Kwadru tal-Kunsill 2000/383/ĠAI"

COM(2013) 42 final — 2013/0023 (COD)

(2013/C 271/07)

Relatur Ġenerali: **is-Sur DE LAMAZE**

Nhar l-20 ta' Frar 2013 u nhar it-12 ta' Marzu 2013, il-Kunsill u l-Parlament Ewropew rispettivament iddeċidew, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-protezzjoni tal-euro u muniti oħra kontra l-iffalsifikar permezz tal-liġi kriminali, u li tissostitwixxi d-Deċiżjoni Kwadru tal-Kunsill 2000/383/ĠAI

COM(2013) 42 final - 2013/0023 (COD)

Nhar id-19 ta' Marzu 2013, il-Bureau tal-Kumitat ta istruzzjonijiet lis-Sezzjoni Speċjalizzata għall-Unjoni Ekonomika u Monetarja u l-Koeżjoni Ekonomika u Soċjali sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett.

Minħabba l-urġenza tal-ħidma, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew iddeċieda matul l-490 Sessjoni Plenarja tiegħu tat-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-23 ta' Mejju) li jaħtar lis-Sur DE LAMAZE bħala relatur ġenerali, u adotta din l-opinjoni b'130 vot favur, vot wieħed (1) kontra u 3 astensjonijiet.

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1 Il-KESE ma jaqbilx mal-argumenti li qed tagħmel il-Kummissjoni biex jiġġustifika din il-proposta. Fl-assenza ta' data xjentifika li tipprova l-affermazzjoni li d-differenzi fil-pieni fil-qasam tal-muniti foloz twassal għall-fenomenu ta' "forum shopping" min-naħa tal-falsifikaturi, il-KESE ma jidhirlux li huwa assolutament iġġustifikat li d-deċiżjoni kwadru tal-2000 tiġi riveduta biex jiddaħħal livell minimu ta' pieni fl-UE, li l-effett disważiv li huwa mistenni minnu jidher dubjuż.

1.2 Fis-sura ta' hekk imsejħa regoli minimi, il-KESE jinnota li l-proposta għal Direttiva fil-fatt iddaħħal sett ta' miżuri ta' infurzar komplut ħafna għall-ġlieda kontra l-iffalsifikar, ħaġa li tidher li tmur lil hinn minn dak li huwa awtorizzat fl-Artikolu 83(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-UE (TFUE), peress li jintmissu wkoll il-kompetenzi u l-proċeduri.

1.3 Filwaqt li jesprimi d-dubji tiegħu dwar il-ħtieġa ta' approċċ tant repressiv, li mid-definizzjoni tiegħu jista' jwassal għal ksur tad-drittijiet fundamentali, il-Kumitat ma jemminx fl-effikaċja ta' dan l-approċċ, peress li minkejja l-istabbiliment ta' livell minimu tal-piena, il-piena dejjem ser tiġi interpretata b'mod differenti skont it-tradizzjonijiet legali tal-Istati Membri u minħabba fil-poter tad-diskrezzjoni tal-imħallef.

1.4 B'mod ġenerali, il-KESE jikkritika l-proposta ta' Direttiva peress li ma tqisx biżżejjed, kif wara kollox jeżiġi l-Artikolu 82(2) tat-TFUE, id-differenzi fit-tradizzjonijiet u s-sistemi legali, partikolarment fir-rigward tal-impatt ta' dawn id-dispożizzjonijiet fuq id-drittijiet u l-libertajiet fundamentali.

1.5 Bħala istituzzjoni li tirrappreżenta lis-soċjetà ċivili Ewropea, il-KESE jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li dawk li jwettqu r-reat jistgħu jkunu ċittadini li fil-bidu jkunu bona fede, u li wara li jkunu rċevew flus foloz mingħajr ma ndunaw, isibu ruħhom fil-pożizzjoni li jkollhom bżonn jeħilsu minnhom. Filwaqt li jiġbed l-attenzjoni għar-riskju li jintefgħu pieni sproporzjonati fuq dawn il-persuni li minn vittmi jsiru "delinkwenti" mingħajr ma jridu, il-KESE jqis li, l-intenzjoni tal-aġir tibqa' element primordjali li jrid jitqies, ħaġa li l-proposta ta' direttiva ma tenfasizzax biżżejjed fil-premessi tagħha.

1.6 Il-KESE huwa mħasseb li fil-proċedura, il-proposta ta' Direttiva ma tipprevedix gradi differenti fil-mezzi użati mis-servizzi tal-inkjesta skont il-gravità tal-infrazzjoni, kif tagħmel fid-definizzjoni tas-sanzzjonijiet. Huwa jqis ukoll li hemm bżonn li jiġi ċċarat, fil-proposta ta' Direttiva, li l-użu ta' għodod ta' investigazzjoni applikabbli fil-qasam tal-kriminalità organizzata jridu jintużaw biss għall-aktar reati gravi.

2. Il-Kontenut tal-Proposta

2.1 Din il-proposta ta' Direttiva issaħħaħ il-qafas attwali mmirat li jirreprimi b'mod penali l-iffalsifikar tal-muniti, kemm l-euro kif ukoll muniti oħra. Filwaqt li tikkompleta d-dispożizzjonijiet tal-Konvenzjoni ta' Ġinevra tal-1929 fit-territorju tal-UE, li jesiġu fost affarijiet oħra li l-Istati Membri jkunu parti kontraenti, il-proposta attwali tieħu post id-deċiżjoni kwadru tal-Kunsill 2000/383/ĠAI, li ġiet modifikata minn dik tal-2001 (2001/888/ĠAI) li żiedet xi provvedimenti importanti magħha.

2.2 Fost affarijiet oħra, hija għandha l-għan li tiġġieled kontra l-fenomenu tal-"forum shopping", li skont il-valutazzjoni tal-impatt, jiġi użat fl-istrateġiji tan-networks kriminali li jfittxu l-anqas leġislazzjoni ħarxa. Biex tagħmel dan, u fuq il-bażi tal-Artikolu 83(1) tat-TFUE, hija tistabbilixxi livell minimu komuni ta' pieni ta' tal-anqas sitt xhur ħabs għall-fabrikazzjoni u d-distribuzzjoni ta' flus foloz (mill-ammont ta' EUR 10 000). B'mod parallel, il-piena massima ta' mill-anqas tmien snin ħabs diġà prevista għall-fabrikazzjoni qed tiġi estiża għad-distribuzzjoni (mill-ammont ta' EUR 5 000)

2.3 Il-persuni morali jistgħu jinżammu responsabbli għall-infrazzjonijiet li jkunu twettqu għalihom, u jistgħu jingħataw sanzjonijiet li jvarjaw minn esklużjoni minn benefiċċju jew għajnuna pubblika għad-dissoluzzjoni.

2.4 Fil-qasam tal-leġislazzjoni proċedurali, din il-proposta tħarrax ukoll il-qafas attwali. Is-servizzi tal-inkjesta u ta' prosekuzzjoni jistgħu jużaw għodod ta' investigazzjoni użati fil-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata u forom oħra gravi ta' kriminalità. Barra minn hekk, waqt il-proċediment, l-awtoritajiet ġudizzjarji ser jiġu obbligati li jibagħtu kampjuni tal-flus foloz sekwestrati għal analiżi teknika bl-iskop li jiġu skoperti aktar flus foloz fiċ-ċirkolazzjoni.

2.5 Fl-aħħar, il-proposta tipprevedi li kull Stat Membru li l-munita tiegħu hija l-euro għandu jeżerċita l-ġurisdizzjoni universali, għal reati marbuta mal-euro mwettqa barra mill-Unjoni Ewropea, jekk min iwettaq ir-reat ikun fit-territorju tagħha jew jekk f'dak l-Istat Membru jinstabu euro foloz marbuta mar-reat.

3. **Kummenti ġenerali**

3.1 Filwaqt li jirrikonoxxi li l-iffalsifikar tal-euro, b'mezzi li qed isiru dejjem aktar kumplessi u pperfezzjonati, huwa fenomenu preokkupanti li huwa importanti li jiġi miġġieled b'mod effikaċi, il-KESE jesprimi riżervi serji kemm dwar il-kontenut kif ukoll fuq il-bażi nnifisha ta' din l-inizjattiva.

3.2 Fin-nuqqas ta' data xjentifika, kif jixhed l-istudju tal-impatt, il-KESE jsibha diffiċli li jiġi konvint mill-argument ta' "forum shopping" li l-Kummissjoni tuża bħala bażi biex tiżviluppa l-proposta ta' Direttiva. Fil-fehma tiegħu, m'hemmx ċertezza li d-differenzi fil-livell ta' sanzjonijiet fi ħdan l-UE jispjegaw b'xi mod iż-żieda fl-iffalsifikar jew li l-liġijiet nazzjonali fil-qasam tas-sanzjonijiet penali jingħataw prijorità fl-għażla tal-post fejn issir il-falsifikazzjoni. Iridu jitqiesu fatturi oħra, ta' natura materjali jew loġistika, biex tiġi spjegata l-lokalità tal-istamperiji tal-flus foloz.

3.3 Bl-istess mod, fin-nuqqas ta' analiżi preċiża li ssostni l-affermazzjoni li d-differenzi fil-livelli ta' severità fi ħdan l-UE jistgħu jfixklu l-kooperazzjoni bejn il-korpi/forzi tal-infurzar u dawk ġudizzjarji u l-effikaċja tal-ġlieda kontra l-iffalsifikar fil-pajjiżi terzi, il-KESE jiddubita dwar ir-raġuni stess ta' din il-proposta ta' Direttiva.

3.4 Barra minn hekk, il-KESE jixtieq jenfasizza li l-provvedimenti li qed jiġu adottati fuq il-bażi ta' dawn l-argumenti joħolqu mekkaniżmu ta' infurzar li huwa strett wisq. Barra milli tistabbilixxi t-totalità tar-reati tal-falsifikazzjoni u tistabbilixxi l-pieni, mhux biss minimi imma anke massimi għar-reati tad-distribuzzjoni, il-proposta ta' Direttiva tmiss ukoll aspetti tal-kompetenza u tal-proċedura.

3.5 Il-KESE għandu d-dubji tiegħu, speċjalment dwar il-preżenza ta' dawn id-dispożizzjonijiet dwar il-kompetenza u l-proċedura li jmorru lil hinn minn dak li hemm fir-raġunijiet u dak li jawtorizza l-Artikolu 83(1) tat-TFUE, jiġifieri l-iffissar ta' "regoli minimi dwar id-definizzjoni ta' reati kriminali u sanzjonijiet". Il-Kumitat jinnota li dawn id-dispożizzjonijiet, li jipprevedu l-applikazzjoni ta' miżuri eċċezzjonali, għandhom implikazzjonijiet repressivi kbar peress li jwasslu għall-ħolqien ta' ġurisdizzjoni universali, li fid-definizzjoni tagħha, tidderoga soluzzjonijiet ġenerali għar-reati ta' falsifikazzjoni tal-euro, kif ukoll l-użu tal-mezzi ta' investigazzjoni li jintużaw għall-kriminalità organizzata.

3.6 Dan l-aħħar punt huwa dak li jqajjem l-akbar diffikultajiet f'għajnejn il-KESE. Fil-fatt ma ssir l-ebda distinzjoni skont il-grad ta' serjetà tar-reati definiti fil-proposta ta' Direttiva biex tiġġustifika l-użu ta' mezzi ta' investigazzjoni li jintużaw għall-kriminalità organizzata. Il-KESE jidhirlu li dan il-provvediment joħloq riskju ta' ksur gravi tal-prinċipju tal-proporzjonalità u theddida għad-drittijiet fundamentali ([1]).

3.7 Fil-fatt, il-KESE jixtieq ifakkar lil-leġislaturi Ewropej il-ħtieġa li jqisu l-Istati Membri kollha bit-tradizzjoni demokratika tagħhom, xi wħud aktar reċenti minn ta' oħrajn, u s-sensittività tagħhom għar-rispett tal-libertajiet individwali, biex b'hekk jiġu evitati ċerti konsegwenzi.

3.8 B'mod aktar ġenerali, il-KESE jfakkar li l-bini ta' spazju penali Ewropew jitlob li fl-istess waqt jissaħħu d-drittijiet ta' difiża, partikolarment fil-qafas tal-Eurojust u l-Europol, biex tiġi sodisfatta l-eżiġenza ta' rispett tad-drittijiet fundamentali sanċiti fit-Trattati (Artikolu 67(1) u Artikolu 83(3) tat-TFUE).

([1]) Kif dan seta' kien il-każ għall-mandat ta' arrest Ewropew (ara f'dan ir-rigward D.Rebut, Droit pénal international, Dalloz, "Précis", 2012, nru 516, p. 311)

3.9 Bħala istituzzjoni li tirrappreżenta lis-soċjetà ċivili Ewropea, il-KESE jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li dawk li jwettqu r-reat jistgħu jkunu ċittadini li fil-bidu jkunu bona fede, u li wara li jkunu rċevew flus foloz mingħajr ma ndunaw, jsibu ruħhom fil-pożizzjoni li jkollhom bżonn jeħilsu minnhom. Filwaqt li jiġbed l-attenzjoni għar-riskju li jintefa' piż sproporzjonat fuq dawn il-persuni li minn vittmi jsiru "delinkwenti" mingħajr ma jafu, il-KESE jqis li l-intenzjoni wara l-aġir hija element primordjali li jrid jitqies, ħaġa li l-proposta ta' Direttiva ma tenfasizzax biżżejjed fil-premessi tagħha.

3.10 Il-KESE jagħraf li l-gradazzjoni tas-sanzjonijiet prevista f'din il-proposta skont l-ammont issekwestrat (Artikolu 5(2) b'mod partikolari) tippermetti parzjalment li jiġu kkunsidrati dawn il-każijiet imsemmijin. Iżda fil-fehma tiegħu, il-proposta ta' Direttiva ma tħarisx mir-riskju ta' theddid gravi għal-libertajiet individwali. Fil-fatt hija donnha ma tqisx id-diversità tat-tradizzjonijiet u tas-sistemi ġuridiċi fi ħdan l-UE u b'mod speċjali, is-sistemi partikolari ta' investigazzjoni, li fihom persuna li tkun qed tiġi investigata, anke f'każ ta' reat minuri, tista' tinżamm mill-pulizija għal żmien mhux qasir qabel ma tidher quddiem l-imħallef.

4. **Kummenti speċifiċi**

4.1 Rigward id-dispożizzjoni li tistabbilixxi livell minimu ta' piena ta' sitt xhur ħabs (Artikolu 5(4) tal-proposta), u peress li din hija l-miżura ewlenija tal-proposta li għandha l-għan li tindirizza l-kwistjoni tal-"forum shoppping", il-KESE jiddubita dwar l-utilità tagħha peress li direttiva – li fid-definizzjoni tagħha tindirizza lil-leġislatur u mhux lill-imħallef – ma tistax timponi l-għotieffettiv ta' din il-piena. F'dan ir-rigward, il-KESE jinnota b'sodisfazzjon li r-ragunijiet mogħtija jiġbdu l-attenzjoni għall-prinċipju tal-ħtieġa tal-individwalizzazzjoni tal-pieni - prinċipju sanċit mill-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea - u ta' libertà sħiħa tad-diskrezzjoni tal-imħallef.

4.2 Barra minn hekk, il-KESE jrid iżid li l-previżjoni ta' piena minima, anke jekk m'hijiex obbligatorja, tmur kontra t-tradizzjoni ġuridika ta' xi Stati Membri li ma jipprevedux piena minima, ħlief meta dan ikun obbligatorju.

4.3 Il-Kumitat jirrakkomanda li l-Artikolu 9 tal-proposta jinbdel kif ġej: "Għall-aktar reati gravi ta' falsifikazzjoni msemmija fl-Artikolu 3 u 4, l-Istati Membri għandhom jieħdu l-miżuri meħtieġa biex jiżguraw li l-persuni, l-unitajiet jew is-servizzi responsabbli għall-investigazzjoni jew il-prosekuzzjoni jkollhom aċċess għal għodod investigattivi effikaċi, bħal dawk li jintużaw f'każijiet ta' kriminalità organizzata jew forom oħra ta' kriminalità serja".

Brussell, 23 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill — Lejn Unjoni Ekonomika u Monetarja Profonda u Ġenwina — L-introduzzjoni ta' Strument ta' Konverġenza u Kompetittività"

COM(2013) 165 final

u dwar "Il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill — Lejn Unjoni Ekonomika u Monetarja Profonda u Ġenwina — Koordinazzjoni ex ante ta' għal riformi maġġuri ta' politika ekonomika"

COM(2013) 166 final

(2013/C 271/08)

Relatur Ġenerali: **is-Sur CROUGHAN**

Nhar l-14 ta' Mejju 2013 il-Kummissjoni Ewropea ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill Lejn Unjoni Ekonomika u Monetarja Profonda u Ġenwina - L-introduzzjoni ta' Strument ta' Konverġenza u Kompetittività

COM(2013) 165 final

U *l-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill Lejn Unjoni Ekonomika u Monetarja Profonda u Ġenwina - Koordinazzjoni ex ante ta' għal riformi maġġuri ta' politika ekonomika*

COM(2013) 166 final.

Nhar is-16 ta' April 2013, il-Bureau tal-Kumitat ta istruzzjonijiet lis-Sezzjoni Speċjalizzata għall-Unjoni Ekonomika u Monetarja u l-Koeżjoni Ekonomika u Soċjali sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett.

Minħabba l-urġenza tal-ħidma, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew iddeċieda matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu tat-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju) li jaħtar lis-Sur CROUGHAN bħala relatur ġenerali, u adotta din l-Opinjoni b'152 vot favur, 8 voti kontra u 12-il astensjoni.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-Kumitat jilqa' b'riserva ż-żewġ Komunikazzjonijiet mill-Kummissjoni: *Lejn Unjoni Ekonomika u Monetarja Profonda u Ġenwina – L-introduzzjoni ta' Strument ta' Konverġenza u Kompetittività (CCI)* [1] *u Koordinazzjoni ex ante ta' pjanijiet għal riformi maġġuri ta' politika ekonomika* [2]. Dawn ikomplu d-dibattitu dwar żewġ kwistjonijiet li tqajmu fil-*Pjan ta' azzjoni għal unjoni ekonomika u monetarja profonda u ġenwina: It-tnedija ta' Dibattitu Ewropew* [3], sabiex jitlesta l-qafas ta' governanza għall-koordinazzjoni tal-politika ekonomika.

1.2 Il-Kumitat jiddispjaċih li dawn jipprovdu biss ftit iżjed dettall għall-kunċetti li diġà ġew spjegati fil-pjan ta' azzjoni, u għaldaqstant huwa diffiċli li ssir valutazzjoni.

1.3 Il-Kumitat huwa inkwetat li l-aġenda dwar l-istrumenti ta' governanza ekonomika – li tinkludi l-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir, il-patt fiskali, il-pakkett ta' sitt proposti leġislattivi, it-"two-pack", l-Ewropa 2020, is-Semestru Ewropew, l-Istħarriġ Annwali dwar it-Tkabbir (SAT), ir-Rapport dwar il-Mekkaniżmu ta' Twissija, il-Programmi Nazzjonali ta' Riforma (PNR), il-Programmi ta' Stabbilità u ta' Konverġenza, ir-Rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiżi, il-Programmi ta' Defiċit Eċċessiv, il-Proċedura ta' Żbilanċ Makroekonomiku, eċċ. – li diġà hija mimlija mhux ħażin, saret aktar kumplessa, b'relattivament ftit valur miżjud.

1.4 Filwaqt li jirrikonoxxi li dawn iż-żewġ proposti jistgħu jkunu ta' għajnuna għal dawk l-Istati Membri li jinsabu f'diffikultà, il-Kumitat jinsab imħasseb li jista' jixxekkel jew jiddewwem l-impatt tagħhom fuq l-irkupru tat-tkabbir u l-kapaċità għaż-żoni li l-aktar għandhom bżonn peress li l-punt fokali ta' tħassib hu li l-miżuri li jittieħdu għandhom jibbenefikaw **ukoll** iż-żona tal-euro kollha kemm hi.

1.5 Il-Kumitat jinsab xettiku li l-Istati Membri jistgħu jaqblu li jintroduċu strument finanzjarju ġdid biex jiffinanzjaw l-Istrument ta' Konverġenza u Kompetittività (CCI) u mhuwiex ċar x'valur miżjud iġib miegħu għall-fondi strutturali eżistenti.

(1) COM(2013) 165 final.
(2) COM(2013) 166 final.
(3) COM(2012) 777 final.

1.6 Il-Kumitat jistaqsi kemm, mil-lat ta' sustanza, il-koordinazzjoni ex ante proposta ser iżżid mas-Semestru Ewropew u x'piż addizzjonali ta' burokrazija ser ikun implikat.

1.7 Il-Kumitat huwa mħasseb li l-filtri użati għal koordinazzjoni ex ante jistgħu jinterferixxu mat-teħid ta' miżuri ta' riforma minn Stat Membru peress li dawn jibdlu l-kompetittività relattiva fi Stat Membru ieħor.

1.8 Il-Kumitat jemmen li m'hemmx lok għal effetti sekondarji permezz ta' swieq finanzjarji fil-koordinazzjoni ex ante, u kull sforz għandu jkun immirat minflok lejn it-twaqqif ta' Unjoni Bankarja.

1.9 Il-Kumitat jemmen li l-proposti li għandhom l-għan li l-UEM issir iktar profonda huma ta' importanza kruċjali għall-futur tal-Unjoni Ewropea; għalhekk, il-Kumitat jixtieq ikompli d-dibattitu u jagħmel proposti fil-ġejjieni hekk kif ikun hemm żviluppi.

2. L-Introduzzjoni ta' Strument ta' Konverġenza u Kompetittività (CCI)

2.1 *Kuntest:* F'din il-Komunikazzjoni, il-Kummissjoni tipproponi li ser ikun disponibbli ftehim kuntrattwali u mekkaniżmu ta' solidarjetà bi qbil reċiproku għal dawk l-Istati Membri taż-żona tal-euro li jinsabu f'diffikultà li jeħtieġu riformi strutturali nazzjonali għall-kompetittività u t-tkabbir iżda li n-nuqqas ta' implimentazzjoni tagħhom ikollha effett indirett negattiv fuq Stati Membri oħra taż-żona tal-euro. Din ser tkun sistema dedikata ta' appoġġ finanzjarju, li għall-bidu ser tkun finanzjata mill-Qafas Finanzjarju Pluriennali (QFP) u eventwalment minn fond/strument finanzjarju ġdid ibbażat fuq id-Dħul Nazzjonali Gross (DNG), li għandu jibni l-kapaċità fiskali.

2.2 Il-Kumitat isibha diffiċli jiġġudika l-merti tas-CCI propost mingħajr kwantifikazzjoni tad-daqs propost jew ta' kwalunkwe valutazzjoni dwar kemm fond bħal dan huwa aċċettabbli għall-Istati Membri. Il-proposta li l-fond jiġi għall-bidu mill-QFP tissuġġerixxi li dan ser ikun żgħir u b'impatt żgħir.

2.3 Minħabba d-diffikultà kbira fin-negozjar tal-QFP 2014-2020, il-Kumitat jinsab xettiku li l-Istati Membri ser jaqblu dwar l-għan ta' introduzzjoni ta' strument finanzjarju ġdid sabiex nimxu lejn kapaċità fiskali akbar fuq il-bażi tad-DNG sabiex jiġi ffinanzjat is-CCI.

2.4 Il-Kumitat jaqbel li mekkaniżmu ta' konverġenza li huwa ta' benefiċċju reċiproku u li jħaffef għandu l-mertu tiegħu, iżda għandu dubju kemm huwa neċessarju li jiġi introdott strument ġdid – is-CCI – meta mhuwiex ċar kif dan ser iżid il-valur tal-fondi strutturali eżistenti bħalma huma l-Fond ta' Koeżjoni u l-Fond Soċjali Ewropew (FSE).

2.5 In-natura kuntrattwali tal-istrument propost tidher biss ftit differenti min-natura kuntrattwali li diġà teżisti fl-iżborż tal-fondi strutturali. Jinħtieġu xi eżempji konkreti ta' liema tip ta' proġetti b'effetti indiretti ser jikkwalifikaw u kif dawn jistgħu jkunu differenti mill-proġetti diġà ffinanzjati taħt fondi oħra. Il-KESE jinsab imħasseb li jekk ma jinkisibx riżultat fir-rigward ta' ċerti proġetti taħt is-CCI, dan jista' jkollu konsegwenzi oħra għall-finanzjament ta' proġetti li ntlaħaq ftehim dwarhom fil-PNR. Huwa importanti li dan l-istrument propost iżid valur viżibbli u mhux jirriżulta f'saff burokratiku ieħor.

2.6 Is-CCI huwa maħsub bħala strument għaż-żona tal-euro, fejn konverġenza ekonomika akbar hija essenzjali għall-funzjonament taż-żona euro. Peress li l-Fond probabbilment ikun wieħed żgħir, il-Kumitat jissuġġerixxi li dan ikun immirat speċifikament lejn dawk l-Istati Membri fiż-żona euro li jinsabu f'diffikultà, mingħajr ma tiġi eskluża l-possibbiltà li jiġu appoġġjati l-proġetti b'impatt transkonfinali partikolarment pożittiv. Dan għandu jkun immirat b'mod speċjali lejn dawk il-pajjiżi li l-iżbilanċi ekonomiċi tagħhom huma meqjusa ta' periklu partikolari għall-funzjonament taż-żona euro. Mhuwiex ċar għalfejn Stati Membri fi programm ta' aġġustament ser ikunu esklużi minn din il-forma ta' appoġġ peress li huma, b'mod evidenti, dawk li jeħtieġu għajnuna finanzjarja l-aktar.

2.7 Jekk is-Semestru Ewropew jiffunzjona kif suppost u r-Rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiżi jsiru l-oġġett ta' dibattitu parlamentari nazzjonali, imbagħad ikun neċessarju li jittieħdu l-miżuri neċessarji sabiex il-gvern nazzjonali li jiffirma ftehim kuntrattwali taħt dan is-CCI propost l-ewwel jiddiskutih fil-parlament skont il-prattika f'dak l-Istat Membru, bħalma jiġi diskuss kwalunkwe programm ta' fond strutturali. Il-Kummissjoni tista' tiġi mistiedna tiddibatti jew tindirizza l-korpi nazzjonali/lokali. Fid-diskussjonijiet għandha tiġi involuta s-soċjetà ċivili, partikolarment l-imsieħba soċjali, bħalma jseħħ fi proġetti konġunti oħra bejn l-UE u l-gvern nazzjonali. Għandu jiġi previst biżżejjed ħin sabiex il-parlamenti u s-soċjetà ċivili, partikolarment l-imsieħba soċjali, ikunu jistgħu jipparteċipaw.

3. Koordinazzjoni ex ante għal riformi maġġuri ta' politika ekonomika

3.1 *Kuntest:* F'din il-komunikazzjoni, il-Kummissjoni tinfurmana li l-kunċett ta' **koordinazzjoni ex ante** għal riformi maġġuri ta' politika ekonomika ġie introdott fit-Trattat dwar l-Istabbiltà, il-Koordinazzjoni u l-Governanza fl-Unjoni Ekonomika u Monetarja. Il-qafas attwali tal-UE dwar is-sorveljanza ekonomika jinkludi proċess għall-koordinazzjoni ta' politika ekonomika, iżda **ma jipprovdix diskussjoni u koordinazzjoni ex ante strutturata** ta' pjanijiet ta' riforma ekonomika maġġuri. Din il-Komunikazzjoni hija kontribut għad-dibattitu bejn il-partijiet interessati, b'mod speċjali l-Parlament Ewropew, l-Istati Membri, u l-parlamenti nazzjonali dwar modi kif tiġi implimentata koordinazzjoni ex ante.

3.2 Il-Kumitat huwa tal-fehma li kwalunkwe titjib sinifikanti fil-koordinazzjoni ta' politika ekonomika huwa mixtieq, u fiż-żona tal-euro hija neċessità. Il-Kumitat jilqa' l-komunikazzjoni per se, filwaqt li jirrikonoxxi li l-koordinazzjoni tal-politiki tal-Istati Membri individwali hija 'l bogħod sew minn governanza ekonomika ġenwina. Waħda mill-problemi fil-valutazzjoni tal-proposti hija li l-Komunikazzjoni ma tipprovdix dettall biżżejjed dwar x'jikkostitwixxi "riforma maġġuri ta' politika ekonomika". X'inhu meqjus maġġuri? X'inhu minuri? Ir-riformi ewlenin elenkati għall-kunsiderazzjoni jinkludu kważi kull aspett tas-Suq Uniku, inkluż is-sostenibbiltà finanzjarja u fiskali.

3.3 Il-Kumitat jistaqsi kif din l-inizjattiva l-ġdida dwar il-koordinazzjoni għal riformi maġġuri ta' politika ekonomika ser tkun differenti **fis-sustanza** mill-komponenti tas-Semestru Ewropew tal-Programmi Nazzjonali ta' Riforma (PNR) u r-Rakkomandazzjonijiet Speċifiċi għall-pajjiżi. Għandu jkollha valur miżjud viżibbli fl-iskeda tas-Semestru Ewropew, li diġà hija mimlija sew. Mill-perspettiva tat-trasparenza u s-sempliċità jkun importanti wkoll li ma jiżdiedx saff ieħor ta' sorveljanza, eċċ. Il-Kumitat jemmen li dan il-proċess għandu jiġi inkorporat fis-Semestru Ewropew u l-PNR, li għandhom jingħataw aktar setgħat; il-koordinazzjoni ex ante tista' tkun mod tanġibbli kif jinkiseb dan.

3.4 Il-Kumitat jaċċetta li jista' jkun ta' benefiċċju taħt din il-proposta ġdida li wara jintlaħaq ftehim ma' Stat Membru dwar is-CSR tagħha, il-Kummissjoni u l-Kunsill jistgħu jissuġġerixxu modifiki għall-pjani ta' riforma tal-Istat Membru jekk ikun mistenni li din l-implimentazzjoni jista' jkollha impatt negattiv fuq l-Unjoni Ekonomika u Monetarja jew l-Istati Membri l-oħra. Madankollu, **għal-leġittimità demokratika**, il-proċess jirrispetta s-setgħat nazzjonali ta' teħid ta' deċiżjoni u **d-deċiżjoni dwar il-pjan ta' riforma tibqa' f'idejn l-Istat Membru nnifsu**. Hemm bżonn li jiġu previsti kemm il-possibbiltà li l-parlamenti nazzjonali u s-soċjetà ċivili, speċjalment l-imsieħba soċjali, jiġi involuti fil-konsultazzjonijiet kif ukoll li jkun hemm biżżejjed ħin biex isir dan. Barra minn hekk għandu jiġi żgurat li l-parlamenti nazzjonali jadottaw id-deċiżjoni finali relatata mal-implimentazzjoni tar-riformi. Il-Kumitat jinsab imħasseb li din ir-referenza għal-leġittimità demokratika hija aktar superfiċjali milli reali peress li f'partijiet oħra fil-Proċedura ta' Żbilanċ Eċċessiv jistgħu jiġu applikati sanzjonijiet fejn il-Kunsill jikkonkludi li Stat Membru ma ħax l-azzjoni korrettiva rakkomandata.

3.5 L-iskop tal-koordinazzjoni ex ante huwa li jiġu massimizzati l-effetti sekondarji pożittivi tal-pjanijiet għal riforma maġġuri ekonomika minn Stat Membru għal Stati Membri oħra u li jiġi minimizzati l-effetti indiretti negattivi. Din tipproponi sistema ta' tliet filtri bbażati fuq il-kanali ewlenin li minnhom jiġu trażmessi l-effetti sekondarji. Dawn joħolqu ċertu tħassib għall-Kumitat.

3.6 L-ewwel filtru huwa l-kummerċ u l-kompetittività. Jekk Stat Membru jieħu miżuri ta' riforma ta' suċċess biex itejjeb il-pożizzjoni ta' kompetittività tiegħu, mhuwiex eskluż li dan it-titjib ser ikun għad-detriment ta' Stati Membri oħra. Il-Komunikazzjoni għandha tispjega bir-reqqa u fid-dettall taħt liema kundizzjonijiet ser tintervjeni l-Kummissjoni biex tiddiswadi Stat Membru milli jieħu dawn il-miżuri. Barra minn hekk, dan huwa biss approċċ unilaterali? Il-Kummissjoni beħsiebha tagħmel rakkomandazzjonijiet lil Stat Membru li fil-passat kien ħa miżuri biex itejjeb il-kompetittività tiegħu u li issa rriżultaw f'eċċessi kbar li huma ta' detriment għaż-żona tal-euro?

3.7 Il-Kumitat jiddubita kemm it-tieni filtru – li jikkonċerna effetti sekondarji permezz tas-swieq finanzjarji – għandu lok hawnhekk. Il-Kumitat jemmen li jkun ħafna aktar effettiv jekk ir-riżorsi kollha disponibbli jiġu mmirati sabiex l-implimentazzjoni tat-twaqqif ta' Unjoni Bankarja li tiffunzjona tipproċedi kif skedat.

3.8 It-tielet filtru, dak tal-kunsiderazzjonijiet tal-ekonomija politika u "l-oppożizzjoni domestika għar-riforma", jeħtieġ spjegazzjoni. It-"tagħlim reċiproku" u l-"iskambju tal-aqwa prattika" mistennija - għad li fihom infushom huma ta' valur - huma fil-periklu li jkunu ineffettivi daqs l-Aġenda ta' Lisbona.

3.9 Il-Kumitat jemmen li hemm bżonn argumenti iktar sodi li r-riformi koperti mill-koordinazzjoni ex ante għandhom jinkludu oqsma fejn l-UE m'għandhiex kompetenza. Id-difiża għal dan l-argument – jiġifieri li d-deċiżjoni tibqa' kollha kemm hi mal-Istat Membru – hija fjakka fid-dawl tal-proċeduri ta' żbilanċ makroekonomiku msemmija hawn fuq.

3.10 Fil-qafas tal-koordinazzjoni ex-ante, għandu jkun hemm dimensjoni soċjali, immirata speċjalment lejn l-impatti tar-riformi ekonomiċi maġġuri fuq il-livell tal-qgħad.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Lejn qafas Ewropew komprensiv għal-logħob tal-azzard online"

COM(2012) 596 final

(2013/C 271/09)

Relatur: **is-Sinjura RONDINELLI**

Nhar id-19 ta' Diċembru 2012, il-Kummissjoni ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni – Lejn qafas Ewropew komprensiv għal-logħob tal-azzard online

COM(2012) 596 final.

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar id-29 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'122 vot favur u 4 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-KESE jikkonferma u jtenni dak li diġà qal fl-Opinjoni tiegħu ([1]) dwar il-Green Paper dwar il-logħob tal-azzard onlajn fis-suq intern ([2]), u jinnota li l-Kummissjoni laqgħet parti biss mill-konklużjonijiet maħruġa. Jenfasizza b'mod partikolari li l-ġlieda kontra l-logħob illegali, li huwa t-theddida prinċipali għall-protezzjoni tal-konsumatur, mhijiex il-prijorità tal-Komunikazzjoni.

1.2 Il-KESE jitlob lill-Kummissjoni tikkunsidra, fost il-prijoritajiet li l-Komunikazzjoni għandha l-intenzjoni li twieġeb dwarhom, il-ħolqien ta' impjiegi ġodda u l-protezzjoni tal-impjiegi fis-settur, il-kwalità tagħhom u t-telf potenzjali tal-impjiegi tal-logħob tal-azzard fiżiku għal benefiċċji ta' dak onlajn.

1.3 Il-logħob tal-azzard jikkontribwixxi għal żieda fid-dħul mit-taxxa tal-Istati Membri. Permezz tal-lotteriji nazzjonali u l-casinos, il-finanzjament ta' kawżi tajba jappoġġja attivitajiet għall-ġbir ta' flus għall-karità u dawk soċjali u sportivi, il-promozzjoni tat-turiżmu u jissalvagwardja l-patrimonju kulturali, artistiku u arkeoloġiku. Il-KESE jemmen li kull attività fil-logħob fil-livell Ewropew għandha ssegħ skont mudell soċjali Ewropew li jippermetti li ċ-ċittadini jiddevertu b'mod san u bbilanċjat.

1.4 Il-KESE jesprimi tħassib qawwi dwar ir-riskji għoljin għas-saħħa pubblika li l-logħob tal-azzard iġib miegħu. Għalhekk, jikkonferma t-talba tiegħu lill-Kummissjoni sabiex isiru riċerka u monitoraġġ fit-territorju kollu tal-UE dwar id-dipendenzi u l-mard marbuta mal-logħob onlajn, u jirrakkomanda li l-Istati Membri jużaw parti mit-taxxi miġbura għall-finanzjament ta' kampanji ta' sensibilizzazzjoni, miżuri preventivi u trattamenti terapewtiċi kontra l-mard assoċjat mal-logħob.

1.5 Il-KESE jilqa' bi pjaċir id-deċiżjoni tal-Kummissjoni li ttejjeb il-kooperazzjoni amministrattiva u tagħmel skambju ta' informazzjoni, esperjenzi u prattiki tajba fost l-Istati Membri u l-awtoritajiet regolatorji.

1.6 Il-KESE jaqbel mal-Kummissjoni dwar l-għan li kull Stat Membru għandu jkollu awtorità regolatorja b'kompetenzi preċiżi u li tiżgura kooperazzjoni mill-qrib mal-awtoritajiet ekwivalenti tal-Istati l-oħra.

1.7 Il-KESE jemmen li huwa indispensabbli li jinstab ekwilibriju bejn il-karattru ta' teknoloġija għolja u għalhekk transkonfinali tas-settur u r-riskji konnessi miegħu marbuta mal-ordni pubbliku u soċjali, il-legalità, it-trasparenza u s-saħħa taċ-ċittadini permezz ta' inizjattivi iktar vinkolanti mir-rakkomandazzjonijiet proposti mill-Kummissjoni.

1.8 Il-KESE jinnota li attwalment mhix konċepibbli leġislazzjoni tal-UE speċifika għas-settur tal-logħob tal-azzard onlajn. Filwaqt li jappoġġja l-inizjattivi li l-Kummissjoni qed tipproponi għal kooperazzjoni effikaċi bejn l-Istati Membri, il-Kumitat jittama li f'ċerti oqsma, li għalihom il-kompetenzi huma kondiviżi, taġixxi bi strumenti leġislattivi aktar effikaċi, preferibbilment direttivi, sabiex jipproteġu lill-konsumaturi u l-gruppi l-aktar vulnerabbli u jiġġieldu kontra l-operaturi illegali u kontra

([1]) ĠU C 24, 28.1.2012, p. 85.
([2]) COM(2011) 128 final.

l-ħasil tal-flus.B'dan il-mod jinħoloq sett ta' liġijiet minimi għall-protezzjoni tal-konsumaturi. Hemm bżonn li l-Istati Membri jibqa' jkollhom id-dritt li jistabilixxu standards iktar għolja għall-protezzjoni tal-konsumaturi għas-suq nazzjonali tagħhom jekk jixtiequ, u li jkomplu japplikaw il-liġijiet iktar favorevoli li diġà hemm ([3]).

Għaldaqstant, il-KESE jistieden lill-Kummissjoni, lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill jintervjenu, b'konformità mal-prinċipju tas-sussidjarjetà, fil-każijiet li ġejjin:

— il-protezzjoni tal-konsumaturi u tas-saħħa u s-sigurtà taċ-ċittadini, speċjalment tal-minorenni u tal-gruppi vulnerabbli;

— reklamar responsabbli;

— miżuri kontra l-logħob tal-imħatri frodulenti marbuta mal-isports;

— garanziji ta' legalità u trasparenza tal-logħob onlajn flimkien mal-impenn tal-Istati Membri li jintroduċu sanzjonijiet adegwati li jipprovdu, f'każ ta' ksur, l-imblukkar, l-għeluq, is-sekwestru jew it-tneħħija tas-siti illegali.

1.9 Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon il-fatt li l-Kummissjoni laqgħet it-talba tiegħu biex il-kamp ta' applikazzjoni tad-direttiva kontra l-ħasil tal-flus jiġi estiż għat-tipi kollha tal-logħob tal-azzard ([4]).

1.10 Il-KESE jilqa' bi pjaċir l-intenzjoni tal-Kummissjoni li teżamina l-possibbilitajiet li joffri r-regolament għall-użu tal-IMI ([5]) u jittama li dan iservi biex titjieb il-kooperazzjoni amministrattiva bejn ir-regolaturi nazzjonali u l-iskambju ta' data bejn il-korpi rilevanti nazzjonali u Ewropej.

1.11 Il-KESE jemmen li l-valutazzjoni li ser twettaq il-Kummissjoni dwar il-possibbiltà ta' skambju tad-data personali bejn l-Istati Membri hija pożittiva billi l-parti l-kbira tad-data rreġistrata mill-operaturi tista' tiġi kondiviża b'mod li tkun tista' tiġi mqabbla ma' data oħra u b'hekk jiġu ffaċilitati l-kontrolli li jsiru mill-awtoritajiet kompetenti.

([3]) Ara ĠU C 24, 28.1.2012, p. 85 (konklużjonijiet: punti 1.3 u 1.6).
([4]) COM(2013) 45 final.
([5]) Sistema ta' Informazzjoni tas-Suq Intern.

1.12 Il-KESE jqis essenzjali li l-Istati Membri, flimkien mar-regolaturi, iniedu kampanji ta' sensibilizzazzjoni u ta' informazzjoni għall-konsumaturi biex jindirizzaw id-domanda għal-logħob onlajn legali. Din l-azzjoni għandha tkun ikkompletata permezz ta' miżuri li jiġġieldu kontra l-operaturi illegali bħal pereżempju l-pubblikazzjoni ta' listi suwed u/jew bojod imfassla mir-regolaturi nazzjonali sabiex il-konsumaturi jkunu jistgħu jagħrfu aħjar is-siti awtorizzati, bis-saħħa tal-logo tal-awtorità regolatorja nazzjonali fuq il-homepage tas-sit tal-imħatri u dawk illegali.

1.13 Biex tiġi garantita l-protezzjoni tal-konsumatur, il-KESE jitlob li s-software li jintuża għal-logħob tal-azzard onlajn ikollu ċertifikazzjoni minima komuni tal-UE maħruġa minn entitajiet esterni speċjalizzati abbażi tal-istess standards u parametri. Barra minn dan, jistieden lill-Kummissjoni flimkien mal-Istati Membri jadottaw standard minimu Ewropew għall-pjattaformi tal-IT tal-logħob tal-azzard u jappella lill-Istati Membri jimplimentaw miżuri għall-protezzjoni tad-data tal-lagħaba u jawtorizzaw biss il-mezzi ta' pagament li joffru l-aħjar garanziji ta' sigurtà u traċċabilità fit-transazzjonijiet marbuta mal-logħob onlajn.

1.14 Il-KESE jqis pożittiv ħafna l-esperiment li niedet il-Kummissjoni bit-twaqqif ta' grupp ta' esperti tal-logħob onlajn, li jaqsmu l-esperjenzi u l-prattiki tajbin tagħhom dwar iċ-ċiberkriminalità, għaliex għalkemm għadu fi stadju bikri ħafna, dan huwa strument utli biex tinħoloq kooperazzjoni effikaċi bejn l-Istati Membri. Il-KESE jittama li n-natura informali attwali ta' dan il-grupp tinbidel sabiex il-grupp jiżviluppa f'wieħed b'setgħat u kompiti ċari.

1.15 Il-KESE jaqbel mal-Kummissjoni dwar il-ħtieġa li l-Istati Membri jippromovu t-taħriġ adegwat tal-ġudikatura fir-rigward tal-kwistjonijiet inerenti fil-frodi u l-ħasil tal-flus marbutin mal-logħob tal-azzard.

1.16 Il-KESE jistieden lill-Kummissjoni biex wara l-pubblikazzjoni tal-Komunikazzjoni tagħha taġġorna u tirrevedi r-regoli stabbiliti fiha li jirrigwardjaw l-interventi li għandhom isiru, fid-dawl tal-iżviluppi fl-implimentazzjoni tar-regoli min-naħa tal-Istati Membri – liema minnhom implimentaw u kif, u x'inhuma r-riżultati miksuba fil-livell nazzjonali.

1.17 Il-KESE jitlob lill-Istati Membri jagħtu mandat lill-Kummissjoni biex tinnegozja u tappoġġja attivament l-abbozz ta' konvenzjoni internazzjonali għall-protezzjoni u l-promozzjoni tal-integrità sportiva, li n-negozjati tagħha ser jitnedew fil-qafas tal-Kunsill tal-Ewropa.

2. **Daħla**

2.1 Il-Komunikazzjoni tindirizza kemm il-ħtieġa li tiġi rispettata l-leġislazzjoni Ewropea dwar il-libertà li jiġu pprovduti servizzi kif ukoll dik tal-protezzjoni ta' gruppi partikolari.

2.2 L-użu tal-istrumenti tal-IT b'aċċess dirett għan-netwerks ippermetta żieda qawwija fil-logħob tal-azzard onlajn, li qed jikber b'rata mgħaġġla. Fl-2011, id-dħul totali fl-UE mil-logħob tal-azzard onlajn fis-27 pajjiż kien ta' EUR 9,3 biljun, li huma ekwivalenti għal 10,9 % tas-suq Ewropew tal-logħob tal-azzard, u huwa stmat li sal-2015 din iċ-ċifra ser tiżdied għal EUR 13-il biljun.

2.3 Bis-saħħa tal-internet, iċ-ċittadin Ewropew jista' fil-fatt ikollu aċċess u jkun espost, fl-Istat ta' residenza tiegħu, għas-servizzi illegali offruti minn wieħed jew aktar mill-operaturi awtorizzati b'liċenzja fi Stat ieħor, Stat Membru jew mhuwiex. Minħabba n-natura ekstraterritorjali u internazzjonali ta' din is-sitwazzjoni, ma tistax tiġi indirizzata mill-Istati individwali, imma jinħtieġ intervent integrat u kooperazzjoni akbar. Sabiex jiġu mħarsa ċ-ċittadini u l-konsumaturi huwa essenzjali li tiġi adottata definizzjoni komuni tal-logħob illegali. Intennu li l-provvista mhux awtorizzata ta' logħob fil-pajjiż ta' residenza tal-lagħaba, jew l-offerta ta' logħob mingħajr il-liċenzja nazzjonali mitluba hija illegali, anke jekk is-servizz ikun provdut minn operatur ibbażat jew awtorizzat f'pajjiż tal-UE jew pajjiż terz ([6]). Bl-istess mod li bih huwa illegali l-operatur li la hu kontrollat u lanqas regolamentat.

2.4 Rigward id-differenza bejn "operatur mhux awtorizzat" u "operatur illegali", ikkonsulta n-nota 15 tal-Komunikazzjoni.

2.5 Jitqies pożittiv li l-Kummissjoni waqqfet grupp ta' esperti dwar il-logħob tal-azzard għall-iskambju ta' esperjenzi u prattiki bejn l-Istati Membri, l-istudju tal-problemi li jinħolqu minħabba l-logħob illegali, it-taħriġ speċifiku u aġġornat tal-ġudikatura, it-titjib fl-informazzjoni mogħtija lill-konsumaturi u ż-żieda fid-disponibbiltà tal-logħob legali.

2.6 Dawn l-interventi huma l-ewwel pass utli fil-ġlieda kontra l-operaturi illegali involuti fi frodi, il-kriminalità u l-ħasil tal-flus.

([6]) Il-konklużjonijiet tal-Presidenza Spanjola tal-Kunsill tal-11 ta' Mejju 2010 – 9495/10 jistabilixxu li l-logħob illegali online huwa dak offrut mingħajr liċenzja u mingħajr ma jirrispetta l-liġijiet tal-pajjiż in kwistjoni u għalhekk l-operaturi tal-logħob onlajn għandhom jikkonformaw mal-liġijiet fis-seħħ fl-Istati Membri fejn joperaw.

3. **Sommarju tad-dokument tal-Kummissjoni**

3.1 Il-Komunikazzjoni tenfasizza d-differenzi li hemm bejn il-leġislazzjonijiet nazzjonali, u tipproponi azzjonijiet li jistabbilixxu miżuri prijoritarji fil-livell nazzjonali u tal-UE u azzjonijiet ta' kollaborazzjoni u kooperazzjoni bejn l-Istati. Il-Komunikazzjon tindika l-miżuri possibbli u tagħmel rakkomandazzjonijiet, mhux l-anqas fir-rigward tal-koordinazzjoni u l-integrazzjoni amministrattiva bejn l-Istati.

3.2 L-għan ewlieni huwa li jiġi żgurat li l-leġislazzjoni Ewropea tiġi mħarsa u applikata mil-leġislazzjonijiet nazzjonali permezz ta' azzjonijiet diretti u rakkomandazzjonijiet lill-Istati Membri. Għal dan il-għan il-Kummissjoni ser:

— tiffaċilita l-kooperazzjoni amministrattiva u l-iskambju ta' informazzjoni bejn l-awtoritajiet regolatorji nazzjonali tal-logħob tal-azzard fl-Istati Membri;

— teżamina l-proċeduri possibbli għall-imblukkar tas-siti illegali;

— tippromovi s-suq legali tal-logħob tal-azzard, anke permezz ta' djalogu mal-pajjiżi terzi;

— tipproteġi l-konsumaturi, b'mod partikolari l-minorenni u l-gruppi vulnerabbli, anke permezz ta' kontrolli fuq l-istrumenti li jikkontrollaw l-aċċess għall-internet;

— tistudja l-effetti tal-vizzju tal-logħob tal-azzard fil-livell Ewropew;

— tevalwa l-prestazzjoni tas-suq tas-servizzi tal-logħob tal-azzard;

— tadotta r-rakkomandazzjonijiet dwar il-prattiki tajba għall-prevenzjoni tal-imħatri illegali u l-ġlieda kontrihom.

3.3 Il-Kummissjoni ttenni li huwa fl-interess tal-Istati Membri li jistabbilixxu politika effikaċja kontra l-frodi u l-ħasil tal-flus, u li jipproteġu l-integrità tal-isports kontra l-fenomenu tal-logħob, partiti u kompetizzjonijiet mixtrijin, anke permezz tal-iskambju tal-esperjenzi fir-rigward tal-kriminalità u n-netwerks tal-IT.

4. **Kummenti**

4.1 *Inġibu l-leġislazzjoni nazzjonali konformi mal-liġi tal-UE*

4.1.1 L-ewwel nett, il-KESE jenfasizza t-tħassib kbir tiegħu dwar iż-żieda fil-logħob tal-azzard onlajn u ż-żieda esponenzjali tal-offerta tal-logħob, li numru dejjem jiżdied tal-popolazzjoni qed jipparteċipa fih b'konsegwenzi serji fuq id-dħul tal-familji. Għalhekk hemm bżonn ta' restrizzjonijiet effettivi fuq it-tipi diversi ta' reklamar, b'mod partikolari dak televiżiv, onlajn u fuq il-mezzi tat-trasport.

4.1.2 Il-provvista u l-użu tas-servizzi transnazzjonali tal-logħob tal-azzard huma attività ekonomika li hija koperta mid-dispożizzjonijiet dwar il-moviment liberu previst fis-suq intern (Artikolu 56 tat-TFUE). Minkejja dan, l-Artikolu 52(1) tat-TFUE jippermetti restrizzjonijiet fuq il-provvista libera tas-servizzi garantiti mill-Artikolu 56 għal raġunijiet ta' ordni pubbliku, is-sigurtà pubblika jew is-saħħa pubblika.

4.1.3 Il-KESE jfakkar li l-Istati Membri għandhom ir-responsabbiltà ewlenija tal-organizzazzjoni u r-regolamentazzjoni tal-logħob tal-azzard fit-territorju tagħhom. Il-logħob huwa attività potenzjalment perikoluża ħafna għall-konsumaturi u huwa ugwalment suxxettibbli għall-użu kriminali, bħall-ħasil tal-flus, jekk dan ma akunx regolat kif suppost jew jekk ir-regolamentazzjoni ma tkunx infurzata b'mod strett. F'dan il-kuntest, għalkemm il-logħob tal-azzard huwa kopert mil-libertà fil-provvista tas-servizzi, skont l-Artikolu 49 KE ([7]), attwalment ma tistax tiġi prevista leġislazzjoni tal-UE dwar il-logħob tal-azzard onlajn minħabba d-differenzi bejn il-leġislazzjonijiet nazzjonali. Filwaqt li jappoġġja l-inizjattivi li qed tipproponi l-Kummissjoni, b'mod partikolari fir-rigward ta' kooperazzjoni effikaċi bejn l-Istati Membri, il-KESE jittama li f'ċerti oqsma (ara 1.8), ikun hemm strumenti aktar effettivi – preferibbilment direttivi – għall-protezzjoni tal-konsumaturi u tal-gruppi l-aktar vulnerabbli, u kontra l-operaturi illegali u l-ħasil tal-flus.

4.1.4 Skont ġurisprudenza abbundanti stabbilita fil-Qorti tal-Ġustizzja Ewropea, ir-restrizzjonijiet fuq l-attivitajiet tal-logħob tal-azzard jistgħu jkunu ġustifikati minn raġunijiet imperattivi ta' interess ġenerali, bħalma huma l-protezzjoni tal-konsumaturi u l-prevenzjoni tal-frodi u tal-inċitament taċ-ċittadini sabiex jonfqu ammonti eċċessivi ta' flus fuq il-logħob ([8]). L-Istati Membri jistgħu jirrestrinġu jew jillimitaw il-provvista transkonfinali tas-servizzi tal-logħob tal-azzard kollha jew ta' wħud minnhom bil-għan li tingħata protezzjoni mil-logħob tal-azzard fl-interess pubbliku ([9]).

4.1.5 Is-servizzi tal-logħob tal-azzard mhumiex suġġetti għal leġislazzjoni uniformi fl-UE u l-leġislazzjonijiet nazzjonali jvarjaw b'mod sinifikanti minħabba l-karatteristiċi kulturali, soċjali u storiċi ta' kull pajjiż. Uħud mill-Istati Membri ma jippermettux logħob onlajn, oħrajn jippermettu biss ċertu logħob, u oħrajn għandhom monopolju mmaniġġjat esklużivament minn operatur pubbliku jew privat. Fin-nuqqas ta' data aġġornata dwar is-sitwazzjonijiet diversi nazzjonali ([10]), il-KESE jappella lill-Kummissjoni biex twettaq eżerċizzju ta' pjan dettaljat (mapping exercise) bejn l-Istati Membri.

4.1.6 Kif għamlet ċar il-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, l-Istati Membri li jagħżlu l-liberalizzazzjoni kontrollata tas-settur, jistgħu leġittimament jistabbilixxu skema għall-permessi – li tkun suġġetta għall-awtorizzazzjoni amministrattiva – ibbażata fuq kriterji oġġettivi, trasparenti u li ma jiddiskriminawx kontra n-nazzjonalità ([11]).

4.1.7 Peress illi fil-logħob tal-azzard onlajn ma hemmx relazzjoni diretta bejn il-konsumatur u l-operatur, ir-riskju tal-frodi min-naħa tal-operatur għad-dannu tal-konsumatur huwa akbar ([12]). Id-disponibbiltà tas-servizzi tal-logħob illegali, u b'hekk mhux kontrollati, hija theddida serja għall-konsumaturi. Għalhekk, l-applikazzjoni rigoruża mill-Istati Membri tal-miżuri li jiġġieldu kontra l-operaturi illegali tipprovdi l-garanzija primarja u l-aħjar strument għall-protezzjoni tal-konsumaturi.

4.1.8 L-Istati Membri huma liberi li jistabbilixxu l-għanijiet tal-politika tagħhom dwar il-logħob tal-azzard u jiddefinixxu l-livell ta' protezzjoni. Minkejja dan, ir-restrizzjonijiet li jimponu jridu jissodisfaw il-kundizzjonijiet stabbiliti mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea u għandhom ikunu proporzjonati, mhux diskriminatorji, u jiffurmaw parti minn politika li hija applikata b'mod sistematiku u koerenti.

4.1.9 Peress illi l-leġislazzjoni fl-Istati Membri individwali tvarja, u li s'issa impossibbli ssir regolamentazzjoni tal-UE tal-logħob tal-azzard onlajn, hemm bżonn li ssir armonizzazzjoni tal-liġijiet u l-Istati Membri hemm bżonn jiġu megħjuna jinfurzaw ir-rispett tal-liġijiet eżistenti biex tiġi garantita ċertezza tad-dritt akbar fl-ambitu tal-konsumaturi, tal-minorenni u l-gruppi vulnerabbli, tar-reklamar u tal-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus. L-Istati Membri għandhom jiġu mħeġġa jagħmlu skambju tal-prattiki tajba fil-ġlieda kontra l-operaturi illegali.

([7]) Sentenzi 19.07.2012 kawża C-470/11, SIA Garkalns, għadha mhux ippubblikata, punt 24; 8.09.2010 kawża C-316/07, minn C-358/07 sa C-360/07, C-409/07 u C-410/07, Stoß u oħrajn.

([8]) Sentenzi 19.07.2012 kawża C-470/11, SIA Garkalns ċit, punt 39; 8.09.2010 kawża C-46/08 Carmen Media Group, punt 55.

([9]) Każijiet Liga Portuguesa de Futebol C-42/07 o Anomar C-6/01.

([10]) Studju dwar il-logħob tal-azzard fis-suq intern tal-UE mill-Istitut Svizzeru tal-Liġi Komparattiva (2006) http://ec.europa.eu.internal_market/services/gamblig_en.htm

([11]) Sentenza 24.01.2013 kawżi magħquda C-186/11 u C-209/11 Stanleybet International LTD u oħrajn punt 47.

([12]) Sentenza tat-8 ta' Settembru 2009 kawża C-42/07 Liga Portuguesa de Futebol Profissional u oħrajn.

4.1.10 Skont il-prinċipju tas-sussidjarjetà l-UE għandha tieħu azzjoni meta l-aġir tagħha jista' jtejjeb is-sitwazzjoni u tiggarantixxi valur miżjud fis-sistemi ta' regolamentazzjoni tal-Istati Membri. Fid-dawl tal-karatteristiċi speċifiċi tas-settur u tat-tibdiliet marbuta mal-użu tal-internet, il-KESE huwa tal-fehma li din l-azzjoni tal-UE għandha ssir permezz ta' kooperazzjoni kontinwa bejn l-Istati Membri u l-promozzjoni ta' prattiki tajba fil-ġlieda kontra l-operaturi illegali, ġlieda li tirrikjedi azzjoni transnazzjonali.

4.2 *Kooperazzjoni amministrattiva u l-applikazzjoni effettiva tal-liġi*

4.2.1 L-UE għandha ssaħħaħ il-kontroll, il-kooperazzjoni amministrattiva u l-applikazzjoni reali tal-liġi dwar il-logħob tal-azzard onlajn, u l-Istati jridu jikkollaboraw bejniethom biex jitwettaq dan.

4.2.2 Sabiex il-kontrolli jkunu faċilitati, huwa importanti li d-data personali rreġistrata mill-operaturi tkun disponibbli u kondiviża, filwaqt li tkun garantita l-protezzjoni tagħha. Il-kooperazzjoni amministrattiva bejn l-Istati permezz tal-iskambju ta' informazzjoni ġenerali u l-kondiviżjoni tal-aħjar prattiki għandha tiġi mheġġa sabiex isir l-aħjar skambju ta' għarfien u esperjenzi biex jinħoloq sens reċiprokuta' fiduċja u interess.

4.2.3 Iċ-ċertifikazzjoni tal-pjattaformi tal-IT remoti tal-logħob fil-livell nazzjonali tiggarantixxi s-sorveljanza tas-suq tal-logħob tal-azzard. Huwa importanti li ssir kooperazzjoni aħjar bejn l-Istati Membru u li f'kull Stat tiġi stabbilita awtorità li tirregola l-logħob tal-azzard onlajn b'kompetenzi preċiżi u li tssigura koordinazzjoni mill-qrib fil-livell tal-UE.

4.2.4 Hemm bżonn li tiġi evalwata l-koerenza tal-politiki nazzjonali mal-leġislazzjoni u l-ġurisprudenza tal-UE, kif ukoll it-trasparenza u n-nondiskriminazzjoni tas-sistemi ta' liċenzjar. F'każ ta' nonkonformità, għandu jkun hemm proċeduri ta' ksur.

4.2.5 Il-KESE huwa tal-fehma li l-miżuri preventivi u repressivi li ġew adottati sa issa mill-Istati Membri biex jiġġieldu kontra l-logħob tal-azzard onlajn, provdut minn operaturi mingħajr liċenzja, jiġifieri illegali, mhumiex biżżejjed biex jindirizzaw din il-problema. Għalhekk jissuġġerixxi t-tfassil ta' qafas regolatorju nazzjonali ta' prinċipji li jiggarantixxi l-legalità u t-trasparenza tas-siti, u li jipprevedi: l-identifikazzjoni tas-siti awtorizzati skont il-leġislazzjoni proprja ta' Stat Membru u l-inklużjoni tagħhom f'"lista bajda"; l-imblukkar, l-għeluq, is-sekwestru u t-tneħħija tas-siti illegali ([13]); l-imblukkar tal-flussi finanzjarji minn u lejn dawn is-siti; il-projbizzjoni tal-komunikazzjonijiet kummerċjali u r-reklamar tal-logħob illegali.

4.3 *Il-konsumaturi*

4.3.1 Il-KESE jiddispjaċih li t-talba tiegħu lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri għal miżuri inċiżivi li jiġġieldu b'mod effettiv kontra l-operaturi illegali, li huma l-akbar theddida għall-konsumaturi, tħalliet mingħajr risposta fil-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni. Għalhekk jerġa' jitlob li jiġu adottati mill-aktar fis possibbli miżuri inċiżivi biex jiġu mwettqa prattiki tajba fir-rigward tal-prevenzjoni tal-logħob illegali u l-ġlieda kontrih.

4.3.2 Il-Kummissjoni tipprevedi li, fl-2013, tadotta rakkomandazzjoni dwar il-protezzjoni tal-konsumaturi u r-reklamar reponsabbli tal-logħob tal-azzard u tiddentifika erba' oqsma ta' azzjoni: li tbiegħed lill-konsumaturi mis-servizzi mhux regolati u li huma potenzjalment ta' dannu; tipproteġi lill-minorenni mill-aċċess għas-siti; tipproteġi l-gruppi vulnerabbli l-oħra u timpedixxi l-iżvilupp ta' mard marbut mal-logħob tal-azzard. Il-KESE jistieden lill-Kummissjoni tinkludi f'din ir-rakkomandazzjoni l-prattiki tajba fir-rigward tal-ġlieda kontra l-logħob illegali u l-prevenzjoni tiegħu, wara li ssir evalwazzjoni fil-livell ta' kull Stat Membru dwar it-tipi ta' logħob l-aktar ta' ħsara għall-konsumaturi.

4.3.3 Il-KESE japprezza l-attenzjoni li ngħatat fil-Komunikazzjoni lill-protezzjoni tal-konsumaturi u l-gruppi ta' persuni vulnerabbli, anke fir-rigward tar-reklamar u l-vizzju tal-logħob. Jenfasizza l-ħtieġa li f'dan ir-rigward jiġu adottati miżuri b'livell għoli ta' protezzjoni u jinnota li l-istrumenti previsti huma dgħajfa wisq. Għalhekk jissuġġerixxi l-adozzjoni ta' strumenti aktar stretti. Fil-fatt, is-servizzi disponibbli tal-logħob illegali, li min-natura tagħhom huma mingħajr kontroll u perikolużi, jirrappreżentaw l-akbar theddida għall-konsumaturi. Hemm bżonn li f'kull Stat Membru jiġu identifikati miżuri sodi li jiġġieldu kontra l-operaturi illegali li ma jirrispettawx il-leġislazzjoni nazzjonali, li hija l-ewwel u l-aqwa garanzija għall-protezzjoni tal-konsumaturi.

4.3.4 L-għan fundamentali tal-azzjoni tal-Kummissjoni għandu jkun il-garanzija li l-Istati Membri jeżerċitaw is-setgħat u r-responsabbiltajiet kollha tagħhom u li tistabbilixxi qafas regolatorju għall-UE kollha u għall-operaturi awtorizzati kollha li jipprovdu dan it-tip ta' servizz. Dan sabiex jiġi evitat il-logħob tal-azzard problematiku u jiġu introdotti rekwiżiti rigward l-età minima li tagħti-aċċess għal-logħob kollu, u l-projbizzjoni tal-logħob bil-kreditu għal-logħob u l-imħatri li huma l-aktar perikolużi (każinò onlajn, spread betting, betting exchange), u tipi ta' reklamar immirati lejn il-minorenni u l-gruppi vulnerabbli.

([13]) COM(2010) 673 final, 22.11.2010: Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill dwar "L-Istrateġija tas-Sigurtà Interna tal-UE fl-Azzjoni: Ħames passi lejn Ewropa aktar sikura".

4.3.5 Il-KESE jitlob lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri biex jieħdu azzjoni kontra s-servizzi illegali tal-logħob skont il-kompetenzi tagħhom b'mod effettiv u bil-qawwa. Jitlob li l-Istati Membri jadottaw miżuri bħal-"lista sewda" u l-imblukkar tas-siti illegali, il-ħolqien ta' tipi ta' pagamenti sikuri u traċċabbli, l-imblukkar ta' transazzjonijiet finanzjarji, u l-projbizzjoni assoluta tar-reklamar illegali. F'dan ir-rigward għandu jiġi enfasizzat li l-effikaċja ta' dawn il-miżuri tiddependi ħafna mit-teħid ta' azzjoni konġunta, li ssaħħaħ l-effett tagħhom kontra l-operaturi illegali.

4.3.6 Idealment, f'kull Stat Membru għandha tinħoloq awtorità regolatorja li jkollha responsabbiltajiet speċifiċi biex tissorvelja u tiżgura l-implimentazzjoni tal-liġijiet Ewropej u nazzjonali dwar il-protezzjoni tal-konsumaturi u l-ġlieda kontra l-logħob illegali. L-eżistenza ta' awtoritajiet regolatorji nazzjonali hija prerekwiżit għat-twettiq ta' koordinazzjoni u kooperazzjoni amministrattivi effettivi. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li s-sistema regolatorja tagħhom, abbażi tal-ispeċifiċitajiet nazzjonali u l-qafas regolatorju tagħhom, tkun kapaċi timplimenta dan. Il-KESE jittama li kull Stat Membru jagħti lill-awtorità regolatorja l-kompetenza li tistabbilixxi hi l-kriterji għall-għoti ta' liċenzji fis-suq tiegħu stess.

4.3.7 F'kull Stat membru, il-konsumaturi tal-UE għandhom ikunu jistgħu jiddistingwu bejn is-siti legali u illegali, anke sabiex ikunu jistgħu jressqu lment. F'dan ir-rigward, il-KESE jirrakkomanda li kull Stat jobbliga lill-operaturi kollha li huma awtorizzati jipprovdu logħob onlajn juru fuq il-websajt tagħhom, b'mod prominenti u permanenti, in-numru tal-awtorizzazzjoni u tikketta mill-awtorità regolatorja nazzjonali li turi li l-operatur għandu liċenzja f'dak l-Istat Membru.

4.3.8 Il-KESE jappella għall-adozzjoni tal-akbar garanzija leġislattiva possibbli għall-protezzjoni tal-minorenni, li tipprevedi strumenti adatti għall-verifikazzjoni tal-età u li tassigura li l-operaturi jagħmlu kontrolli effettivi f'dan ir-rigward. Il-ġenituri għandhom ikunu sensibilizzati dwar ir-riskji tal-użu tal-internet u dwar il-filtraġġ tal-programmi fid-dar. Garanziji adatti għandhom jiġu adottati għall-protezzjoni ta' persuni vulnerabbli li jqattgħu ħafna ħin id-dar: il-pensjonanti, in-nisa tad-dar u l-persuni qiegħda.

4.3.9 Il-kriżi attwali qed tiġbed dejjem aktar nies lejn il-logħob onlajn, li jagħtihom l-illużjoni li jistgħu jsolvu l-problemi ekonomiċi tagħhom b'rebħiet faċli. Dan iġib miegħu riskji kbar għall-benesseri psikoloġiku tagħhomk għax iwassal għall-vizzju u l-imġiba ossessiva-kompulsiva. Biex jiġu miġġielda dawn it-tipi ta' mard, il-KESE jirrakkomanda li parti mit-taxxi miġbura jiġu allokati għall-finanzjament ta' kampanji ta' sensibilizzazzjoni, miżuri preventivi u trattamenti terapewtiċi kontra l-mard assoċjat mal-logħob.

4.3.10 Il-KESE jqis b'mod pożittiv l-għan tal-Kummissjoni li tagħmel rakkomandazzjoni – għalkemm jixtieq li l-istrument ikun aktar inċiżiv u vinkolanti – dwar ir-reklamar responsabbli tal-logħob tal-azzard sabiex tikkomplementa d-Direttiva dwar il-prattiċi kummerċjali inġustisabiex tingħata l-informazzjoni korretta lill-konsumaturi. Il-KESE jenfasizza li l-azzjoni f'dan ir-rigward għandha tinkludi miżuri kontra l-operaturi illegali, bħall-projbizzjoni ta' reklamar minn operaturi li jipprovdu servizzi mingħajr liċenzja mogħtija mill-awtorità regolatorja nazzjonali tal-pajjiż fejn jgħix il-konsumatur.

4.3.11 Jeħtieġ li jinsab bilanċ bejn il-bżonn ta' tkabbir kontrollat tal-logħob awtorizzat – biex is-servizzi tal-logħob legali ikunu attraenti għall-pubbliku – u l-bżonn li jitnaqqas kemm jista' jkun il-vizzju ta' dan il-logħob.

4.3.12 Ir-reklamar għandu jsir b'mod aktar responsabbli u regolat, b'mod speċjali għall-protezzjoni tal-minorenni, mhux biss għax huwa ta' ħsara kbira għas-saħħa, b'mod partikolari dik mentali, iżda wkoll għaliex huwa jqarraq u jinganna, għax iġiegħel lill-pubbliku jemmen li l-logħob onlajn huwa "normali" u b'hekk jinkoraġġixxi mġiba soċjali li mhix tajba għas-saħħa.

4.3.13 Minkejja l-proġett Alice Rap ([14]), il-Kumitat jinnota li għad ma hemmx data affidabbli disponibbli dwar l-għadd u l-varjetajiet ta' mard marbutin mal-logħob tal-azzard. Il-KESE jenfasizza l-ħtieġa ta' monitoraġġ kontinwu u kostanti tal-fenomenu tal-vizzju u l-mard relatat sabiex tinkiseb data sodisfaċenti li tippermetti li l-leġislaturi nazzjonali u tal-UE jadottaw miżuri effettivi u mmirati biex jiġġieldu kontra din il-problema u jimpedixxuha.

4.4 *Il-prevenzjoni tal-frodi u l-ħasil tal-flus*

4.4.1 Il-problemi marbutin mal-identifikazzjoni ta' individwi attivi fil-logħob onlajn permezz ta' distribuzzjoni remota, kemm dawk li qed jirbħu bil-bosta kif ukoll dawk li qed jitilfu b'mod qawwi, u li għalhekk jista' jkun li qed jaħbu l-attività tal-ħasil tal-flus, għandhom jiġu indirizzati permezz tal-identifikazzjoni minn qabel tal-individwi u l-ftuħ ta' kont wieħed speċifiku għal kull individwu li qed jilgħab.

4.4.2 Is-serq tal-identità huwa problema kbira li mhix marbuta biss mal-logħob tal-azzard onlajn, iżda mas-sistema kollha tad-data u l-iskambju ta' data fuq l-internet u t-teknoloġija onlajn.

([14]) Addiction and Lifestyles in Contemporary Europe, Reframing Addictions Project.

4.4.3 Il-ġeneraturi aleatorji tan-numri (random number generators) għandhom ikunu ċertifikati b'mod qawwi sabiex ikunu konformi mal-prinċipju tan-nonprevedibilità u fl-istess ħin jassiguraw li l-avveniment verifikat huwa l-uniku wieħed possibbli u li huwa impossibbli li jkun hemm tbagħbis. B'hekk jiġi protett dak li qed jilgħab u tkun rispettata l-korrettezza tal-istandards li l-Istati Membri jiddeċiedu f'termini ta' rebħ.

4.4.4 Biex tiġi żgurata sigurtà akbar fit-tipi ta' software użati għal-logħob tal-azzard onlajn, il-Kumitat jipproponi ċertifikazzjoni minima fl-UE li għandha ssir minn korpi esterni speċjalizzati li jadottaw l-istess parametri u standards, u li wkoll jidentifikaw u jimpedixxu l-logħob illegali offshore.

4.4.5 Wieħed mill-modi biex jiġi protett l-aċċess għal-logħob jista' jkun l-identifikazzjoni tal-indirizzi IP (indirizzi tal-Protokoll tal-Internet). Jekk individwu jaċċessa sistema tal-logħob ta' wieħed mill-Istati Membri permezz ta' indirizz IP ta' pajjiż ieħor huwa teknikament possibbli li l-logħba tiġi mblukkata.

4.4.6 Peress illi l-logħob tal-azzard onlajn huwa suxxettibbli għall-problemi tal-ħasil ta' flus u l-frodi, ikun tajjeb jekk il-kwantità kbira ta' informazzjoni u data li jirreġistraw l-operaturi tkun disponibbli għall-awtoritajiet tal-ordni pubbliku, biex ikunu jistgħu jiġu mqabbla ma' data oħra u jiġu ffaċilitati l-kontrolli.

4.5 *L-isports u l-kompetizzjonijiet mixtrija*

4.5.1 L-imħatri fuq partiti, logħob u kompetizzjonijiet mixtrija huma tip ta' frodi speċifiku li jmur kontra l-interessi tas-soċjetajiet sportivi, tas-sapporters, tal-konsumaturi u tal-operaturi tal-logħob tal-azzard legali.

4.5.2 Il-Kummissjoni tappoġġja s-suġġeriment tal-KESE, li jqis neċessarju t-tfassil ta' qafas għall-koordinazzjoni tal-isforzi tal-partijiet interessati kollha sabiex tiġi indirizzata l-problema b'mod globali u evitata d-duplikazzjoni tar-risorżi. Jenfasizza l-ħtieġa ta' kooperazzjoni akbar bejn l-operaturi tal-imħatri, il-korpi sportivi u l-awtoritajiet kompetenti, inklużi r-regolaturi nazzjonali u internazzjonali tal-logħob tal-azzard.

4.5.3 Il-KESE jtenni s-suġġeriment tal-ħolqien ta' sistema li ma tkunx limitata għas-sempliċi ġbir ta' dikjarazzjonijiet li jirrappurtaw suspetti fuq xi avveniment sportiv partikolari, imma li tieħu miżuri preventivi, edukattivi u persważivi li jistgħu jindirizzaw il-fenomenu b'mod effettiv.

4.5.4 Il-KESE jilqa' bi pjaċir l-inizjattiva tal-Kummissjoni li sal-2014 tiġi adottata rakkomandazzjoni dwar il-prattiki tajbin fir-rigward tal-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-imħatri marbuta mal-partiti mixtrijin, għalkemm iqis li l-istrument leġislattiv magħżul mhuwiex suffiċjenti. Il-kompetizzjonijiet mixtrijin jiksru l-prinċipju ta' kompetizzjoni sportiva ġusta, u huma reat kriminali fl-Istati Membri kollha, minkejja li ġiet reġistrata żieda f'din l-attività illegali jew kien hemm suspett li hi tali. Għalhekk hemm bżonn azzjoni aktar inċiżiva fil-ġlieda kontra l-kompetizzjonijiet mixtrijin, bl-għajnuna ta' strumenti, kompetenzi u riżorsi tal-Istati Membri, f'sinerġija bejniethom u mal-UE.

4.5.5 Il-KESE jitlob lill-Istati Membri li għadhom m'għamlux dan, li jqisu l-korruzzjoni sportiva, il-kompetizzjonijiet mixtrijin u l-manipulazzjoni tar-riżultati sportivi bħala reati, u b'hekk soġġetti għas-sanzjonijiet. Jitlob lill-Kummissjoni tilħaq ftehim mal-Istati Membri dwar definizzjoni komuni ta' dawn ir-reati kriminali.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew — Approċċ Ewropew ġdid għall-falliment u l-insolvenza"

COM(2012) 742 final

final u dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jemenda r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1346/2000 dwar proċedimenti ta' falliment"

COM(2012) 744 final — 2012/0360 (COD)

(2013/C 271/10)

Relatur: **is-Sur ALMEIDA FREIRE**

Nhar it-12 ta' Diċembru 2012, il-Kummissjoni Ewropea ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew – Approċċ Ewropew ġdid għall-falliment u l-insolvenza

COM(2012) 742 final.

Nhar il-15 ta' Jannar 2013 u l-5 ta' Frar 2013, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill rispettivament iddeċidew, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jemenda r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1346/2000 dwar proċedimenti ta' falliment

COM(2012) 744 final – 2012/0360 (COD).

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar id-29 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013. (seduta tat-22 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'130 vot favur, vot wieħed (1) kontra u 4 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 *Konklużjonijiet ġenerali*

1.1.1 L-Ewropa għaddejja minn kriżi ekonomika u soċjali kbira, li l-effetti tagħha għandhom impatt dirett fuq il-livelli kollha tas-soċjetà.

1.1.2 L-iffaċilitar tas-sopravivenza tal-intrapriżi hija fost il-miżuri li l-Unjoni Ewropea identifikat biex toħroġ minn dan l-istaġnar. Il-fallimenti fil-fatt għandhom riperkussjonijiet li jmorru lil hinn mill-konsegwenzi negattivi għall-intrapriżi kkonċernati; huma jolqtu wkoll b'mod globali l-ekonomija tal-Istati Membri, u b'mod iktar partikolari ċ-ċittadin bħala kontribwent, impjegat u impjegatur.

1.1.3 Il-KESE jaqbel mal-miri li jidhru fil-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni, għalkemm huwa tal-fehma li "ċ-ċans ieħor" li jissemma fiha għandu jkun ta' benefiċċju għall-intraprendituri li tgħallmu mill-falliment preċedenti tagħhom u huma kapaċi li jibdew mill-ġdid abbażi ta' proġett intraprenditorjali maħsub mill-ġdid.

1.1.4 Huwa jappoġġja wkoll il-Proposta għal Regolament, iżda jiddispjaċih li dan mhuwiex ambizzjuż biżżejjed.

1.1.5 Fil-fatt, għad iridu jitwettqu diversi riflessjonijiet u azzjonijiet konkreti, biex jitħarsu d-drittijiet tal-kredituri, filwaqt li jsir sforz biex jinsab bilanċ bejn l-interessi tal-intraprendituri u tal-impjegati, titħeġġeġ ir-ristrutturazzjoni tal-intrapriżi, jiġi impedut il-forum shopping u titjieb il-koordinazzjoni tal-proċedimenti ta' falliment ta' gruppi ta' intrapriżi.

1.2 *Rakkomandazzjonijiet dwar il-Komunikazzjoni*

1.2.1 Il-KESE jqis li l-punti ta' riflessjoni għal armonizzazzjoni sostanzjali tal-liġi dwar l-insolvenza tal-intrapriżi huma interessanti, anke jekk huwa jiddispjaċih dwar in-nuqqas ta' rispons effettiv għall-kriżi ekonomika u soċjali li għaddejjin minnha l-intrapriżi u ċ-ċittadini Ewropej.

1.2.2 Il-KESE jippreferi l-idea ta' bidu ġdid – "fresh start"– kunċett prinċipali tal-liġi Amerikana dwar l-insolvenza, milli l-idea ta' "ċans ieħor" li tappoġġja l-Kummissjoni. Barra minn dan, huwa jistedinha tirrifletti fuq il-kontribut ta' din l-idea għal-liġi Ewropea dwar l-insolvenza.

1.2.3 Huwa jqis ukoll li l-impjegati għandu jkun protett aħjar, u għandu jkun jista' jingħata r-rwol ta' kreditur privileġġjat.

1.2.4 Il-kwistjoni ta' assistenza mhux adatta li tingħata lill-intrapriżi f'diffikultà għandha wkoll tkun parti mir-riflessjoni, u f'dan ir-rigward il-KESE jenfasizza li din ir-responsabbiltà tista' taqa' wkoll fuq persuni oħra apparti l-banek. Għaldaqstant, huwa jistieden lill-Kummissjoni biex tħares lejn dawn il-parametri skont il-valur ġust tagħhom.

1.2.5 Huwa jqis li l-kriminalizzazzjoni tal-liġi tal-insolvenza mhijiex mixtieqa, għax din iżżid il-proċeduri ġudizzjarji tal-proċedimenti tal-insolvenza u ttawwal iż-żmien tal-investigazzjoni.

1.2.6 Huwa jidhirlu li r-rikors sistematiku quddiem l-imħallef mhuwiex l-aqwa soluzzjoni. Huwa jistieden lill-Kummissjoni biex tirrifletti fuq l-idea li jinħolqu opportunitajiet ġodda, pereżempju marbuta mas-settur tal-ekonomija, iffurmati minn grupp multidixxiplinari (mill-kamp ekonomiku, finanzjarju, ġuridiku) li jgħinu aktar biex jifhmu aħjar u jkun hemm azzjoni rapida biex tingħata għajnuna lill-intrapriżi sabiex jegħlbu d-diffikultajiet finanzjarji tagħhom.

1.2.7 Fl-aħħar nett, huwa jistieden lill-Kummissjoni biex tqis il-proposti relatati mal-armonizzazzjoni tal-istatut tal-likwidatur, hekk kif jirriżultaw mir-riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tal-11 ta' Ottubru 2011 ([1]).

1.3 *Rakkomandazzjonijiet dwar il-Proposta għal Regolament*

1.3.1 Il-KESE jappoġġja l-Proposta għal Regolament, anke jekk din hija limitata għal regoli ta' proċedura, u li din ma għandhiex l-għan li tarmonizza l-liġijiet nazzjonali applikabbli għall-każijiet ta' insolvenza tal-intrapriżi.

1.3.2 Huwa jirrikonoxxi l-obbligu li ngħata lill-Istati Membri li dawn itejbu r-regoli ta' pubbliċità permezz ta' reġistru elettroniku, deċiżjonijiet ġudizzjarji pertinenti li jingħataw fi kwistjonijiet ta' insolvenza transkonfinali, u l-interkonnessjoni tar-reġistri nazzjonali tal-insolvenza.

1.3.3 Huwa jistieden lill-Kummissjoni biex madankollu tqis li r-responsabbiltà, l-ispejjeż u ż-żminijiet tat-traduzzjonijiet ma jżommux lura l-proċedimenti tal-insolvenza, għaliex il-ħeffa tiggarantixxi s-suċċess tagħhom.

1.3.4 Huwa jappoġġja l-integrazzjoni tal-proċedimenti ċivili ta' dejn, iżda din iż-żieda ma għandhiex tkun favorevoli għad-debituri individwali. Fil-fatt, liġi mfassla għall-intrapriżi, maħsuba biex tissodisfa l-ħtiġijiet tal-kummerċ, fiha nnifisha tagħti anqas protezzjoni mil-liġi dwar il-konsum. Huwa jirrakkomanda lill-Kummissjoni li tagħti attenzjoni partikolari lil dan is-suġġett.

1.3.5 Fl-aħħar nett, huwa jistieden lill-Kummissjoni biex tissorvelja li r-rikors għall-proċedura ta' delega biex jiġu modifikati annessi għar-Regolament iqis l-Artikolu 290 tat-TFUE u l-kontribut tal-ġurisprudenza fuq l-idea ta' "miżuri essenzjali".

2. **Introduzzjoni**

2.1 *L-għan tal-Pakkett tal-Insolvenza*

2.1.1 L-inizjattivi ta' dan il-pakkett leġislattiv jiffurmaw parti mir-rispons tal-UE għall-kriżi ekonomika u soċjali li qed tolqot lill-intrapriżi u ċ-ċittadini tal-Unjoni Ewropea. L-għan tagħhom huwa li jgħinu lill-intrapriżi jissopravivu u li jagħtu ċans ieħor lill-intraprendituri li qed jiffaċċjaw l-insolvenza.

2.1.2 L-approċċ magħżul tal-Kummissjoni Ewropea jikkonsisti f'li temenda r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1346/2000 ([2]) tad-29 ta' Mejju 2000 li huwa magħruf bħala r-Regolament dwar proċedimenti ta' falliment u li essenzjalment jikkonċerna r-regoli tal-liġi internazzjonali privata li japplikaw fil-proċeduri transkonfinali ta' falliment u li tinbeda konsultazzjoni abbażi tal-Komunikazzjoni bit-titolu: "Approċċ Ewropew ġdid għall-falliment u l-insolvenza tal-intrapriżi".

2.1.3 Il-KESE ddeċieda li jagħti l-fehma tiegħu dwar iż-żewġ testi f'Opinjoni waħda.

2.2 *Il-Proposta għal Regolament* ([3])

2.2.1 Minħabba li tqis li r-Regolament dwar il-proċedimenti ta' falliment tad-29 ta' Mejju 2000 huwa skadut, u wara l-identifikazzjoni tal-ħames nuqqasijiet prinċipali tiegħu ([4]), il-Kummissjoni qed tipproponi li dan it-test jiġi rivedut.

2.3 *Il-Komunikazzjoni*

2.3.1 Din tistqarr sew li l-Proposta għal Regolament tat-12 ta' Diċembru 2012 hija limitata għall-aġġornament tar-Regolament dwar proċedimenti ta' falliment tad-29 ta' Mejju 2000 u għalhekk tagħraf u tikkoordina biss ir-regoli dwar il-proċedimenti li japplikaw fil-każ ta' fallimenti nazzjonali, u dan mingħajr armonizzazzjoni tal-liġijiet nazzjonali applikabbli f'każijiet ta' falliment ta' intrapriżi.

2.3.2 Hija tfittex li tikkoreġi dan in-nuqqas billi tipproponi punti ta' tluq għal riflessjoni bil-għan li tiġi żgurata armonizzazzjoni sostanzjali tal-liġi dwar l-insolvenza tal-intrapriżi filwaqt li jiġu koperti biss każijiet transkonfinali ta' insolvenza.

([1]) Ir-Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tal-15 ta' Novembru 2011 – 2011/2006 (INI).

([2]) ĠU L 160, 30.6.2000, p. 1 u ĠU C 75, 15.3.2000, p. 1 (mhux disponibbli bil-Malti).

([3]) COM(2012) 744 final, 12.12.2012.

([4]) — kamp ta' applikazzjoni limitat wisq;
— il-persistenza tat-tiftix tal-iktar qorti favorevoli (forum shopping) minħabba nuqqas ta' konsistenza fl-applikazzjoni tal-kunċett taċ-"ċentru prinċipali tal-interessi tad-debitur";
— in-nuqqas ta' koordinazzjoni bejn il-proċedimenti ta' falliment prinċipali u sekondarji;
— pubbliċità insuffiċjenti tal-proċedimenti ta' falliment;
— vakwu ġuridiku fir-rigward tal-falliment tal-intrapriżi multinazzjonali;
— il-Kummissjoni tibni fuq il-134 risposta li rċeviet wara konsultazzjoni pubblika li tnediet fid-29 ta' Marzu 2012, il-konklużjonijiet ta' studju komparattiv tal-liġi li wettqu l-universitajiet ta' Heidelberg u ta' Vjenna u valutazzjoni tal-impatt tax-xenarji differenti għall-għażliet ta' riforma sabiex tissuġġerixxi jiġu kkoreġuti l-ħames nuqqasijiet imsemmija hawn fuq fi Proposta għal Regolament tal-Kunsill dwar proċedimenti ta' falliment.

3. **Osservazzjonijiet ġenerali dwar il-Komunikazzjoni**

3.1 *Il-filosofija tal-approċċ il-ġdid*

3.1.1 Din hija bbażata fuq il-bżonn li tagħti ċans ieħor lill-intraprendituri u żżomm l-impjiegi.

3.1.2 Il-KESE jqis li l-fallimenti tal-intrapriżi, bħall-ħolqien tal-intrapriżi, huwa parti miċ-ċiklu tal-ħajja ekonomika u d-dinamika tas-suq. Għalhekk ma jkunx korrett li nqisuhom bħala ħażen li għandu jiġi evitat għal kwalunkwe prezz.

3.1.3 Fuq l-istess linji, il-KESE huwa tal-fehma li "ċ-ċans ieħor" li ssemmi l-Kummissjoni għandu jingħata lill-intraprendituri li tgħallmu mill-falliment preċedenti tagħhom u huma kapaċi li jibdew mill-ġdid abbażi ta' proġett intraprenditorjali maħsub mill-ġdid.

3.1.4 Jenfasizza wkoll li l-kawżi ta' fallimenti tal-intrapriżi jistgħu jkunu interni, bħal ġestjoni ħażina, iżda jistgħu jkunu wkoll esterni, jiġifieri ġejjin minn regolamentazzjoni eċċessiva u mhux adatta. F'dan il-kuntest għalhekk l-Istat, fil-kapaċità tiegħu ta' leġislatur fil-qafas tas-swieq pubbliċi u bħala l-awtorità kontraenti, huwa sa ċertu punt responsabbli għall-fallimenti ([5]).

3.1.5 Il-KESE jippreferi l-idea ta' "fresh start", kunċett prinċipali tal-liġi Amerikana dwar l-insolvenza ([6]), milli l-idea ta' "ċans ieħor" li tappoġġja l-Kummissjoni. Il-kunċett ta' "fresh start" huwa iktar kulturali milli legali li jimplika li d-debituri, taħt ċerti kundizzjonijiet, jinħelsu mir-responsabbiltà personali tad-dejn tagħhom. L-istadju tad-deċiżjoni ġudizzjarja li jiddikjara l-intrapriża falluta għalhekk jiġi evitat u d-debitur jista' jibda proġett ġdid mingħajr ma jiġi identifikat bħala fallut.

3.1.6 Min-naħa l-oħra, il-Komunikazzjoni tagħti l-impressjoni li l-kunċett tagħha ta' "ċans ieħor" jikkonsisti f'kontinwazzjoni tal-attività. Madankollu, fil-fehma tal-KESE, ikun kontraproduttiv li l-intrapriżi jinżammu artifiċjalment fis-sistema ekonomika billi jingħataw "ċans ieħor", jekk il-mudell li kienu għażlu wera li ma kienx vijabbli.

3.1.7 Dan ikollu impatt negattiv fuq il-fiduċja tal-kredituri u l-fornituri u fl-aħħar mill-aħħar anke fuq kompetizzjoni b'saħħitha bejn l-operaturi ekonomiċi.

3.2 Il-KESE jappoġġja l-approċċ Amerikan lejn il-liġi tal-insolvenza u, fil-fehma tiegħu, il-kunċett ta' "fresh start" għandu jiġi valutat qabel ma l-każ jiġi referut quddiem l-imħallef.

([5]) Pereżempju, regoli dwar is-sigurtà u l-ambjent, li filwaqt li huma leġittimi, jistgħu jostakolaw it-tħaddim tal-intrapriżi. It-termini tal-ħlas li jintużaw mix-xerrej pubbliku, fil-qafas tas-swieq pubbliċi, jikkontribwixxu wkoll għad-diffikultajiet li jiffaċċjaw l-intrapriżi.

([6]) Thomas H. Jackson,The Fresh-Start Policy in Bankruptcy Law, 98 Harv. L. Rev. 1393 (1985); Charles Jordan Tabb, The Scope of the Fresh Start in Bankruptcy: Collateral Conversions and the Dischargeability Debate, 59 Geo. Wash. L. Rev. 56 (1990).

4. **Osservazzjonijiet speċifiċi dwar il-Komunikazzjoni**

4.1 *Lejn armonizzazzjoni effikaċi*

4.1.1 Id-differenzi fil-liġijiet nazzjonali dwar l-insolvenza huma sors ta' żvantaġġi kompetittivi b'mod partikolari għall-intrapriżi li joperaw fuq livell transkonfinali, u li dawn il-problemi jistgħu jfixklu l-irkupru ekonomiku.

4.1.2 Dawn id-differenzi jwasslu għat-tiftix tal-iktar qorti favorevoli (forum shopping) u konsegwentement għal suq intern iktar dgħajjef.

4.1.3 Il-KESE jingħaqad mal-Parlament Ewropew ([7]) fit-talba tiegħu għall-armonizzazzjoni ta' ċerti oqsma tal-liġi dwar l-insolvenza.

4.1.4 Il-Parlament jitlob ukoll lill-Kummissjoni sabiex abbażi tal-Artikoli 50, 81(2) jew tal-Artikolu 114 tat-TFUE tippreżenta proposta leġislattiva waħda jew iktar dwar qafas Ewropew reali tal-insolvenza tal-intrapriżi li ma jkunx limitat biss għal sempliċi regoli ta' proċedura tal-liġi internazzjonali privata.

4.1.5 Fil-fatt, il-każijiet ta' insolvenza għandhom riperkussjonijiet li jmorru lil hinn mill-konsegwenzi negattivi għall-intrapriżi kkonċernati; huma jolqtu wkoll b'mod globali l-ekonomija tal-Istati Membri u b'mod iktar partikolari ċ-ċittadin bħala kontribwent, impjegat u impjegatur.

4.2 *Il-ħarsien tad-drittijiet tal-kredituri*

4.2.1 Oriġinarjament, il-proċedimenti kollettivi kellhom l-għan li jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-kredituri, iżda maż-żmien l-għan tagħhom sar il-kontinwità tal-intrapriża, iż-żamma tal-impjieg u l-ħlas tad-dejn. Reċentement, it-tendenza leġisattiva fl-Ewropa saret il-prevenzjoni tal-problemi tal-intrapriża qabel is-suspensjoni tal-pagamenti.

4.2.2 Il-kredituri jibżgħu mill-ftuħ ta' proċediment kollettiv kontra d-debitur, għaliex dan ma jqisx il-fatt jekk l-ammonti dovuti humiex se jitħallsu. L-ewwel frustrazzjoni ġejja mill-fatt li ħafna drabi l-ftuħ ta' proċediment kollettiv jipprojbixxi lid-debitur milli jitfittex għal kwalunkwe pretensjoni li tkun saret qabel id-deċiżjoni tal-ftuħ u jissuspendi t-talba li jsir tiftix. Kull kreditur għandu għalhekk jiddikjara l-pretensjoni tiegħu fil-perjodu ta' żmien legali ([8]).

4.2.3 It-tieni frustrazzjoni tal-kreditur tirriżulta mill-każ ta' nuqqas ta' assi; fil-prattika, sikwit ikun propost lill-kredituri matul proċediment kollettiv li jagħżlu bejn ħlas immedjat fejn huma jkollhom jabbandunaw parti mhux negliġibbli tad-dejn dovut lilhom, u bejn tqassim tal-ħlas ta' dan id-dejn fuq perjodu ta' żmien identifikat.

([7]) Ir-Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tal-15 ta' Novembru 2011 – 2011/2006 (INI).

([8]) Il-pretensjonijiet li jiġu ddikjarati mhumiex biss dawk il-pretensjonijiet dovuti jew li ser jiġu dovuti u li jqumu qabel il-ftuħ tal-proċedimenti iżda anki ċerti pretensjonijiet li jqumu sussegwentement meta jikkorrispondi mas-servizzi provduti qabel id-data tad-deċiżjoni li jinfetħu l-proċedimenti jew li jitqiesu bħala mhux neċessarji għall-proċedimenti.

4.2.4 Ix-xenarju ideali għall-kreditur għalhekk huwa li jevita kull sitwazzjoni ta' falliment, pereżempju billi jkunu garantiti ċerti operazzjonijiet matul il-konklużjoni ta' kuntratt, fejn tintalab li jingħataw garanziji permezz ta' persuni terzi [9] jew billi jintalbu garanziji, pleġġijiet jew ipoteki fuq l-assi tal-intrapriża [10].

4.3 *Trattament aħjar tal-impjegati fil-proċedimenti ta' insolvenza*

4.3.1 L-impjegati jkunu l-ewwel vittmi meta tfalli l-intrapriża tagħhom. Il-pagi mhux dejjem joħorġu qabel il-likwidazzjoni u s-sitwazzjonijiet finanzjarji personali tagħhom ikunu diffiċli matul dan il-perjodu ta' inċertezza.

4.3.2 Il-ftuħ ta' proċedimenti kollettivi ħafna drabi jinvolvi l-ħatra ta' rappreżentant tal-impjegati, li l-kompitu tiegħu jkun li jikkontrolla l-informazzjoni dwar il-pagi dovuti. Apparti l-kompiti tas-soltu tar-rappreżentazzjoni tal-impjegati fl-intrapriża, dan jinvolvi wkoll l-iskambju tal-informazzjoni fost il-persunal, it-tribunal u l-partijiet involuti fil-proċediment.

4.3.3 L-ammonti dovuti lill-impjegati qabel il-ftuħ tal-proċedimenti kollettivi għandhom jiġu inklużi fid-dejn tal-intrapriża. Madanakollu, din il-miżura ġenerali fil-fatt xejn ma hi ċara minħabba d-differenzi bejn il-leġislazzjonijiet u l-prattiki nazzjonali. Minħabba n-nuqqas ta' armonizzazzjoni fir-rigward tal-klassifikazzjoni tal-kredituri, il-kwistjoni tal-proċedimenti kollettivi hija waħda inċerta ħafna għall-impjegati.

4.3.4 Il-KESE huwa tal-fehma li l-impjegati għandhom jiġu mħarsa aħjar u jiġu trattati ta' kredituri privileġġjati u jqis għalhekk li l-armonizzazzjoni tal-protezzjoni tkun utli.

4.4 *Il-prevenzjoni tal-appoġġ mhux adatt tal-intrapriżi f'qagħda ħażina*

4.4.1 Il-prattiki kummerċjali ta' ċerti stabbilimenti finanzjarji jistgħu jwasslu f'li jiġu appoġġjati intrapriżi li diġà jinsabu f'qagħda kompromessa b'mod irreversibbli. Huma joħolqu wkoll l-apparenza ta' solvenza, ħaġa li xxekkel il-kompetizzjoni b'saħħitha fis-suq u titfa' dell ikraħ fuq l-immaġni tas-settur bankarju.

4.4.2 Il-KESE jenfasizza li r-responsabbiltà tal-assistenza abużiva tista' tkun ta' persuni oħra u mhux biss tal-banek, fosthom l-Istat. Barra minn hekk, l-imħallfin nazzjonali għalhekk xi drabi jqisu li ċerti fornituri jew klijenti tal-intrapriża jistgħu jinżammu responsabbli meta bl-attitudni tagħhom jipprovdu assistenza abużiva għall-attività ta' intrapriża li kienu jafu li kienet f'sitwazzjoni kompromessa b'mod irreversibbli.

4.4.3 Dawn il-parametri għandhom jitqiesu wkoll skont il-valur ġust tagħhom sabiex tiġi armonizzata l-liġi dwar l-insolvenza tal-intrapriżi.

4.5 *Il-każ partikolari ta' fallimenti frodulenti*

4.5.1 Il-biċċa l-kbira tal-fallimenti tal-intrapriżi jseħħu għal raġunijiet oġġettivi mingħajr l-ebda mġiba frodulenti min-naħa tad-diriġenti tagħhom.

4.5.2 Madankollu l-fenomenu tal-fallimenti frodulenti ma jistax jiġi injorat. Il-Kummissjoni rreferiet għal dan bosta drabi fil-Komunikazzjoni tagħha [11], u tissuġġerixxi li ssir distinzjoni bejn il-fallimenti onesti u l-fallimenti diżonesti. Hija tgħid li debitur li b'mod volontarju jew irresponsabbli ma jikkonformax mal-obbligi legali għandu jkun soġġett għal sanzjonijiet ċivili jew prosekuzzjoni kriminali. Hija temmen li l-proċedimenti ta' stralċ tal-fallimenti onesti għandhom jiġu aċċellerati.

4.5.3 Il-KESE jinsab konvint li l-armonizzazzjoni taż-żmien ta' kwittanza u perjodu pjuttost qasir ta' dan tal-aħħar ikunu adegwati, b'mod partikolari fl-interess tal-impjegati iżda jibqa' dubjuż fir-rigward tad-distinzjoni bejn il-proċedimenti ta' falliment abbażi tal-onestà tad-diriġenti għaliex dan iżid il-proċeduri ġudizzjarji tal-proċedimenti ta' falliment, tagħtihom natura penali u ttawwal iż-żmien tal-investigazzjoni.

4.5.4 Din il-kriminalizzazzjoni tal-liġi tal-insolvenza mhix mixtieqa. Skont il-KESE, ir-rikonoxximent tan-natura frodulenti tal-falliment għandu jseħħ fi proċedura distinta mill-proċediment tal-insolvenza.

5. **Osservazzjonijiet ġenerali dwar il-Proposta għal Regolament**

5.1 Il-KESE jilqa' t-twessigħ tal-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament biex jinkludi l-proċedimenti ibridi u ta' qabel l-insolvenza, il-proċedimenti tal-kwittanza tad-dejn kif ukoll il-proċedimenti fir-rigward ta' persuni fiżiċi.

5.2 Huwa jilqa' wkoll il-kjarifika taċ-ċirkostanzi li jippermettu l-preżunzjoni li ċ-ċentru tal-interessi prinċipali jkun jinstab fil-post tal-uffiċċju rreġistrat.

5.3 It-titjib fis-sistema proċedurali li jippreċiża l-kamp tal-intervent tal-ġurisdizzjoni kompetenti għall-azzjonijiet li jirriżultaw direttament mill-proċedimenti ta' falliment, jew li huma marbuta mill-qrib, bħall-azzjonijiet ta' evażjoni, huwa pożittiv ukoll.

5.4 Il-fatt li l-proċedimenti sekondarji mhumiex neċessarjament proċedimenti ta' stralċ, u li l-ftuħ tagħhom jista' jiġi rifjutat meta dawn ma jkunux meħtieġa għall-protezzjoni tal-interessi tal-kredituri lokali, huwa parti wkoll mit-titjib tar-regolament, bħall-estensjoni tal-kooperazzjoni bejn proċediment prinċipali u sekondarju.

5.5 L-obbligu għall-Istati Membri li jtejbu r-regoli tal-pubbliċità, li permezz ta' reġistru elettroniku jrendu aċċessibbli għal kulħadd id-deċiżjonijiet pertinenti li jkunu ngħataw mill-ġurisdizzjonijiet f'każijiet ta' insolvenza transkonfinali u l-interkonnessjoni bejn ir-reġistri nazzjonali tal-insolvenza, huma wkoll ideat interessanti.

5.6 Il-KESE madankollu jistaqsi dwar ir-responsabbiltà, l-ispejjeż u ż-żminijiet tat-traduzzjonijiet, u jfakkar li l-ħeffa tiggarantixxi s-suċċess tal-proċediment.

5.7 Fl-aħħar nett, huwa jilqa' l-obbligu tal-ġurisdizzjonijiet u tal-likwidaturi li jikkooperaw fil-proċedimenti ta' insolvenza li jinvolvu lill-membri tal-istess grupp ta' intrapriżi, għaliex dan jagħti lil-likwidaturi l-mezzi biex ikunu aktar effikaċi.

[9] Bank jew id-diriġent.
[10] Bini, fondi kummerċjali, ditti, eċċ.

[11] Il-punt 3.1: Ċans ieħor għall-intraprendituri f'fallimenti onesti. COM(2012) 742 final.

6. **Osservazzjonijiet speċifiċi dwar il-Proposta għal Regolament**

6.1 Il-KESE jistaqsi dwar il-koordinazzjoni bejn ir-Regolament KE Nru 1215/2012 tat-12 ta' Diċembru 2012 ([12]), li ser jissostitwixxi r-Regolament KE Nru 44/2001 dwar ġurisdizzjoni u rikonoxximent u eżekuzzjoni ta' sentenzi f'materji ċivili u kummerċjali, imsejjaħ "ir-Regolament Brussell I". Huwa jistaqsi jekk il-Premessa 6 li hija inkluża fil-Proposta għal Pegolament dwar proċedimenti ta falliment tiċċarax biżżejjed il-kriterju ta' tqassim tal-kompetenzi li jirriżultaw mill-każ Gourdain ([13]). Fil-fatt, dan il-każ jidher li jagħti interpretazzjoni restrittiva, filwaqt li ċerti azzjonijiet li huma mpoġġija taħt il-kamp tar-"Regolament Brussell I" huma determinanti għall-proċediment ta' insolvenza Pereżempju, l-użu jew in-nuqqas ta' użu ta' klawżola ta' riserva tal-proprjetà huwa determinanti biex tkun definita l-firxa tal-valur tal-assi tad-debitur. Ir-riżultat huwa importanti fil-rigward tal-għan attribwit li jkunu salvagwardjati l-intrapriżi f'diffikultà, minħabba li r-rikostruzzjoni tal-valur tal-assi huwa l-punt ewlieni għas-suċċess tas-salvataġġ tal-intrapriżi f'diffikultà.

6.2 Fil-każ tal-kooperazzjoni bejn il-likwidaturi, il-Kummissjoni setgħet tipproponi li jiġi emendat l-Artikolu 31 billi theġġeġ l-adozzjoni tal-protokolli ta' ftehim bejn il-likwidaturi. Fil-fatt, id-diversità tal-istatut tal-likwidaturi fl-Istati Membri hija xkiel għall-kooperazzjoni professjonali tagħhom.

6.3 L-iskambji bejn il-likwidaturi u l-ġurisprudenzi għandhom jikkonċernaw l-ewwel nett l-inventarju, id-dejn tad-debitur, id-dikjarazzjoni u l-verifika tal-krediti, kif ukoll ir-regolament kollettiv ikkoordinat tal-kredituri li jidhru fil-pjani negozjati.

6.4 Fl-aħħar nett, il-KESE jenfasizza li l-Kummissjoni għandha l-għan li tirrikorri għall-proċedura ta' delega biex temenda l-annessi għar-Regolament, filwaqt li jidher li hemm kwistjoni dwar il-miżuri essenzjali, bħall-idea ta' proċediment kollettiv jew il-lista ta' persuni li jaġixxu bħala likwidaturi.

7. **Osservazzjonijiet partikolari, fir-rigward tad-dritt sostantiv tal-insolvenza**

7.1 Hija meħtieġa armonizzazzjoni tal-kriterji tal-insolvenza. Fil-fatt, f'ċerti Stati Membri, il-proċediment ta' insolvenza jista' jseħħ biss meta d-debitur ikun f'qagħda ta' insolvenza, f'oħrajn, l-insolvenza possibbli fil-futur viċin hija kriterju suffiċjenti.

7.2 Dawn id-diverġenzi jiffavorixxu t-tiftix tal-iktar qorti favorevoli (forum shopping) u għalhekk għandhom jitwaqqfu.

7.3 Il-ħtieġa ta' ċertezza legali ssejjaħ ukoll għal armonizzazzjoni tar-regoli relatati mal-produzzjoni ta' krediti.

8. **L-integrazzjoni tal-proċeduri ċivili ta' dejn**

8.1 Il-KESE jappoġġja din il-proposta tal-Kummissjoni li tikkonsisti fil-ħolqien ta' Premessa 9 ġdida ([14]).

8.2 Il-Premessi 9 u 10 tar-Regolament dwar proċedimenti ta' falliment tad-29 ta' Mejju 2000 jistgħu faċilment jiġu applikati ([15]).

8.3 Minkejja dan, din l-integrazzjoni ma għandhiex tirriżulta fi żvantaġġ għad-debituri individwali. Fil-fatt, liġi mfassla għall-intrapriżi, maħsuba biex tissodisfa l-ħtiġijiet tal-kummerċ, fiha nnifisha tagħti anqas protezzjoni mil-liġi dwar il-konsum. Il-KESE għalhekk jistieden lill-Kummissjoni biex toqgħod partikolarment attenta għal dan.

8.4 Huwa jistieden ukoll lill-Kummissjoni biex tirrifletti dwar armonizzazzjoni tal-liġi tal-falliment tal-individwi, filwaqt li jitqiesu l-interessi tal-konsumatur.

9. **L-armonizzazzjoni tal-istatut u l-kompetenzi tal-likwidaturi**

9.1 Id-diverġenzi nazzjonali dwar l-istatuti u l-kompetenzi tal-likwidaturi jaffettwaw il-funzjonament tajjeb tas-suq intern, u b'hekk jikkomplikaw il-proċedimenti ta' insolvenza transkonfinali ([16]).

9.2 Huwa fl-interess tal-intrapriżi u tal-irkupru ekonomiku li armonizzazzjoni tal-*aspetti ġenerali li jikkonċernaw il-ħtiġijiet fir-rigward tal-kompetenzi u l-missjonijiet tal-likwidatur* tiġi implimentata malajr kemm jista' jkun. Ukoll, il-KESE jingħaqad mal-Parlament Ewropew ([17]) sabiex jirrakkomanda l-punti ta' riflessjoni li ġejjin:

— il-likwidatur għandu jkun approvat minn awtorità kompetenti ta' Stat Membru jew persuna maħtura minn ġurisdizzjoni kompetenti ta' Stat Membru, għandu jkollu reputazzjoni tajba u jkollu livell ta' taħriġ meħtieġ biex iwettaq il-funzjonijiet tiegħu;

— huwa għandu jkollu l-kompetenza u l-kapaċità li jivvaluta s-sitwazzjoni tal-entità tad-debitur u biex jieħu responsabbiltà tal-kompiti tal-ġestjoni tal-intrapriża;

— huwa għandu jkun jista' jirkupra, permezz ta' proċeduri adatti u ta' prijorità, l-ammonti dovuti lill-intrapriża wara li jkunu tħallsu l-kredituri u bħala alternattiva għat-trasferimenti tal-krediti;

— huwa għandu jkun indipendenti mill-kredituri kif ukoll mil-partijiet l-oħra kkonċernati mill-proċediment ta' falliment;

— f'każ ta' kunflitt ta' interessi, huwa għandu jirriżenja mill-kariga tiegħu.

([12]) L-applikazzjoni tar-Regolament ġiet immexxija għall-10 ta' Jannar 2015, b'mod partikolari biex l-Istati Membri jkunu jistgħu jadattaw ir-regoli ta' proċedura tagħhom minħabba l-abolizzjoni tal-exequatur.

([13]) Il-Qorti tal-Ġustizzja Gourdain c/Nadler, 22 ta' Frar 1979.

([14]) Il-Premessa 9 "Dan ir-Regolament għandu japplika għal proċediment ta' falliment … meta d-debitur ikun persuna naturali jew persuna ġuridika, negozjant jew individwu".

([15]) Barra minn dan, il-liġi ta' ċerti Stati Membri diġà tipprevedi dan. Fil-Belġju il-proċedura ta' regolament kollettiv tad-dejn tistipula wkoll il-proċeduri applikabbli għall-konsumaturi (il-Liġi tal-5 ta' Lulju 1988). Il-Ġermanja ma tagħmel l-ebda distinzjoni bejn il-proċeduri applikabbli għan-negozjanti u dawk applikabbli għall-individwi (il-Liġi tal-5 ta' Ottubru 1994).

([16]) Fil-fatt, il-likwidatur jista' jkun uffiċjal jew persuna privata approvata mill-Istat, maħtura mill-imħallef, iżda mħallsa mill-kredituri.

([17]) Ir-Rapport tal-11 ta' Ottubru 2011 b'rakkomandazzjonijiet lill-Kummissjoni dwar il-proċedimenti ta' insolvenza fil-kuntest tad-dritt tal-kumpaniji tal-UE (2011/2006(INI)).

9.3 Għaldaqstant, il-Kummissjoni għandha tmur lil hinn minn dak li hija tistipula fl-Artikolu 31 tal-Proposta għal Regolament li huwa limitat biex jikkonferma l-prattika u jibbaża fuq il-kooperazzjoni bejn likwidatur ta' proċediment prinċipali u likwidatur ta' proċediment sekondarju.

10. L-iżvilupp ta' regolamenti ekstraġudizzjarji għal appoġġ u għal superviżjoni effikaċi tal-intrapriżi

10.1 Il-promozzjoni tal-proċedimenti negozjati tippermetti li tiżdied il-ħeffa u l-effikaċja tal-pjani ta' ristrutturazzjoni tal-intrapriżi.

10.2 Iż-żmien medju tagħhom u r-rata ta' suċċess ġeneralment osservati fl-Unjoni Ewropea jinkoraġġixxu l-adozzjoni ta' dan l-approċċ.

10.3 Min-naħa l-oħra, il-KESE jqis li r-rikors sistematiku quddiem l-imħallef mhuwiex neċessarjament l-aqwa soluzzjoni.

Huwa jappoġġja għalhekk l-idea li jinħolqu opportunitajiet ġodda, pereżempju marbuta mas-settur tal-ekonomija, iffurmati minn grupp pluridixxiplinari (mill-kamp ekonomiku, finanzjarju, ġuridiku) li jgħinu aktar biex jifhmu aħjar u jkun hemm azzjoni rapida biex tingħata għajnuna lill-intrapriżi sabiex jegħlbu d-diffikultajiet finanzjarji tagħhom.

10.4 Din is-sistema diġà teżisti f'diversi pajjiżi, u tista' tiġi applikata b'mod ġenerali fi Stati Membri oħra.

10.5 Fl-aħħar nett, ikun utli li l-Kummissjoni tippubblika perjodikament statistika relatata mal-każijiet ta' insolvenza soġġetti għar-Regolament dwar proċedura ta' falliment sabiex tkun tista' tiġi valutata l-effikaċja tas-sistema implimentata.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Il-protezzjoni ta' negozji kontra prattiki qarrieqa ta' kummerċjalizzazzjoni u biex jiġi garantit infurzar effettiv — Analiżi tad-Direttiva 2006/114/KE dwar reklamar qarrieqi u komparattiv"

COM(2012) 702 final

(2013/C 271/11)

Relatur: **is-Sur PEGADO LIZ**

Nhar id-19 ta' Frar 2013, il-Kummissjoni Ewropea ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni – Il-protezzjoni ta' negozji kontra prattiki qarrieqa ta' kummerċjalizzazzjoni u biex jiġi garantit infurzar effettiv – Analiżi tad-Direttiva 2006/114/KE dwar reklamar qarrieqi u komparattiv

COM(2012) 702 final.

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar id-29 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-opinjoni b'129 vot favur u 8 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-KESE huwa tal-fehma li din il-Komunikazzjoni u l-proposti tagħha jeħtieġu attenzjoni u diskussjoni partikolari.

1.2 Il-KESE jappoġġa l-fehma tal-Kummissjoni li hija meħtieġa regolamentazzjoni iktar stretta sabiex jiġu pprojbiti b'mod effettiv ċerti prattiki ta' bejgħ aggressivi min-naħa tal-kumpaniji ta' direttorju, u li jiġu inforzati sanzjonijiet eżemplari u disważivi kontrihom.

1.3 Minħabba l-urġenza apparenti biex tittieħed pożizzjoni immedjata dwar din il-kwistjoni, u d-daqs u l-gravità preżunti ta' dawn il-prattiki f'termini ekonomiċi fil-livell Ewropew, il-KESE jaċċetta li l-Kummissjoni għandha tippreżenta immedjatament proposta leġislattiva speċifika dwar din il-kwistjoni, abbażi ta' valutazzjoni tal-impatt.

1.4 Il-KESE jemmen li għal dan il-għan għandu jiġi adottat regolament qafas, possibbilment żviluppat permezz ta' atti ddelegati, sabiex jiġi żgurat infurzar iktar uniformi u effettiv fl-Istati Membri kollha.

1.5 Fid-dawl tan-natura tagħha, il-KESE jemmen li l-bażi legali adatta għandha tinkludi, iżda ma tistax tkun limitata għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat dwar is-suq intern u l-kamp ta' applikazzjoni tagħha m'għandux ikun ristrett għal tranżazzjonijiet transkonfinali.

1.6 Barra minn hekk, il-KESE jwissi dwar il-ħtieġa li tingħata atttenzjoni lin-natura trans-Ewropea ta' ħafna minn dawn il-prattiki, li jirrikjedu azzjoni internazzjonali koordinata.

1.7 Madankollu, il-KESE jemmen li l-aħjar mod kif jiġu stabbiliti regoli koerenti u konsistenti li jipprojbixxu prattiki qarrieqa ta' kummerċjalizzazzjoni huwa li ssir reviżjoni konġunta tad-Direttiva 2006/114/KE u d-Direttiva 2005/29/KE sabiex jiġu indirizzati fl-istess ħin ir-relazzjonijiet bejn in-negozji u dawk bejn in-negozji u l-konsumaturi, billi jiġu preżervati l-ispeċifiċitajiet tat-tnejn li huma fi ħdan qafas komuni, u għal din ir-raġuni jħeġġeġ lill-Kummissjoni biex tibda azzjoni fuq medda qasira ta' żmien.

1.8 Il-KESE jħeġġeġ lill-Kummissjoni biex tiżviluppa u tinforza miżuri komplementarji sabiex jitjiebu l-informazzjoni u t-tixrid, il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet amministrattivi, il-pjattaformi pubbliċi-privati u l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi tal-partijiet interessati, kif ukoll il-mekkaniżi ta' reazzjoni bil-ħeffa sabiex jitwaqqfu dawn il-prattiki u jiġi żgurat kumpens għall-ħsara, l-iżjed permezz tal-ħolqien immedjat ta' sistema ġudizzjarja Ewropea għal azzjonijiet ta' grupp, li tħabbar iktar minn tletin sena ilu u mbagħad ġie pospost diversi drabi.

1.9 Il-KESE jesprimi r-rieda tiegħu li jinvolvi l-membri tiegħu fil-ħidma futura f'dan il-qasam, billi jemmen li jista' jikkontribwixxi l-esperjenza tal-membri tiegħu, li huma rappreżentanti tas-soċjetà ċivili tat-tliet gruppi ta' interess rappreżentati fi ħdan il-KESE u li huma partikolarment adatti u kkwalifikati għal dan ix-xogħol.

2. L-isfond u l-aspetti soċjoekonomiċi tal-proposta

2.1 Mhux kollox jista' jiġi ġġustifikat f'isem in-negozju. Fil-qasam tal-komunikazzjoni kummerċjali bejn in-negozji, b'mod partikolari, hemm regoli bażiċi li huwa essenzjali li jiġu rispettati sabiex jiġu żgurati kompetizzjoni bla distorsjonijiet u suq li jiffunzjona tajjeb. U jekk ma jiġux rispettati b'mod volontarju, ikollhom isiru obbligatorji u infurzati.

2.2 F'din il-Komunikazzjoni l-Kummissjoni tressaq sensiela ta' miżuri biex jiġu miġġielda ċerti prattiki qarrieqa ta' kummerċjalizzazzjoni li jwettqu l-kumpaniji tar-reklamar, b'mod speċjali dawk li joriġinaw minn skemi qarrieqa tal-kumpaniji ta' direttorju.

2.3 L-għan huwa li jingħata ħarsien aħjar lin-negozju, b'mod speċjali fejn huma kkonċernati l-SMEs, l-iżjed b'rabta ma' prattiki li jikkonsistu f'kumpaniji ta' direttorju li jibagħtu talbiet mhux mixtieqa u mhux mitluba fejn jistiednu lin-negozji jirreġistraw jew jaġġornaw id-dettalji tagħhom f'direttorju tan-negozju, taparsi b'xejn, meta fil-fatt ikunu soġġetti għal miżati annwali sussegwenti li ma jkunux ġewx negozjati jew aċċettati minn qabel.

2.4 Wara li wettqet konsultazzjoni pubblika, il-Kummissjoni ħabbret l-intenzjoni tagħha li ssaħħaħ id-Direttiva 2006/114/KE li tikkonċerna reklamar qarrieqi u komparattiv billi tipprojbixxi b'mod espliċitu prattiki bħall-ħabi tal-intenzjoni kummerċjali ta' komunikazzjoni ta' reklamar u, fl-istess waqt, issaħħaħ l-infurzar transkonfinali.

2.5 Il-Komunikazzjoni ssemmi wkoll:

a) il-fatt li ma jeżistux kampanji ta' informazzjoni adegwati dwar dawn il-prattiki;

b) in-nuqqas ta' sensibilizzazzjoni dwar il-mekkaniżmi adatti għas-soluzzjoni ta' tilwim, li huma inefficjenti, idumu wisq, iqumu wisq flus, u li ma joffru l-ebda garanzija ta' kumpens adegwat u f'waqtu għall-ħsara mġarrba;

c) in-nuqqas ta' netwerk ċentralizzat sabiex tiġi faċilitata l-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet responsabbli għall-monitoraġġ ta' ilmenti mill-kummerċjanti.

2.6 Il-Kummissjoni testima li l-ħsara finanzjarja kkawżata minn dan it-tip ta' attività tilħaq bejn EUR 1 000 u 5 000 fis-sena għal kull kumpanija kkonċernata.

3. Kummenti dwar il-kontenut tal-Komunikazzjoni

3.1 *Aspetti sostantivi*

3.1.1 Kif diġà ntqal f'Opinjoni preċedenti, il-KESE jirrikonoxxi li l-komunikazzjoni kummerċjali b'mod ġenerali, u r-reklamar b'mod partikolari, fil-forom kollha tagħha, taqdi rwol soċjali u ekonomiku importanti ħafna, li ġie deskritt fil-qosor b'mod tajjeb mill-International Advertising Association (IAA – l-Assoċjazzjoni Internazzjonali tar-Reklamar), li l-fehma tagħha tenfasizza b'mod partikolari r-rwol tal-komunikazzjoni kummerċjali fit-tixrid tal-innovazzjoni, it-tħeġġiġ tal-kreattività u tad-divertiment, biex tipprovdi inċentivi għall-kompetizzjoni u twessa' l-għażla ([1]).

3.1.1.1 Minkejja dan, filwaqt li huwa ċar li xi kumpaniji tar-reklamar jaġixxu b'mod mhux korrett fil-mod kif jippubbliċizzaw il-prodotti tagħhom u kif jippruvaw jiġbdu l-klijenti, huwa importanti għall-Kummissjoni li tenfasizza l-fatt li għalkemm ħafna ilmenti dwar prattiki qarrieqa jinvolvu kumpaniji li jwettqu dan it-tip ta' attività, dan ma jfissirx li anke fil-każ partikolari ta' kumpaniji ta' direttorju mhijiex attività leġittima essenzjali għall-ħajja ekonomika tal-kumpaniji li jużawhom biex jirreklamaw l-attivitajiet tagħhom.

3.1.2 Il-KESE jirrikonoxxi r-rilevanza u ż-żmien adatt ta' din il-Komunikazzjoni anke jekk tiffoka l-iżjed fuq il-problemi li jinħolqu mill-mod kif il-kumpaniji ta' direttorju jiġbdu l-klijenti.

3.1.3 Il-KESE josserva li l-Kummissjoni għandha raġun tenfasizza n-natura transkonfinali ta' din il-problema u li tixtieq tiggarantixxi mhux biss regoli u prattiki adegwati iżda anke li dawn jiġu implimentati b'mod effiċjenti, u li jistgħu jiġu monitorjati u soġġetti għal superviżjoni u pieni.

3.1.4 Il-KESE jiddispjaċih li l-Komunikazzjoni ma ġietx preċeduta minn valutazzjoni tal-impatt adatta li kienet tipprovdi argumenti iktar b'saħħithom għall-għażliet proposti billi l-ispejjeż u l-benefiċċji fil-fatt ma ġewx identifikati jew evalwati b'mod ċar.

3.1.4.1 Barra minn hekk, ġiet tard wisq il-valutazzjoni tal-impatt li kienet diġà ġiet imħabbra mill-Kummissjoni fil-laqgħa tagħha tal-partijiet interessati tal-1 ta' Marzu 2013, u anke jekk f'dan l-istadju l-ambitu u l-kontenut ġenerali tagħha mhumiex magħrufa, mhijiex deċiżiva biżżejjed biex tippermetti li ssir għażla informata.

3.1.5 Barra minn hekk, mhux biss mill-perspettiva pura ta' interpretazzjoni legali iżda wkoll f'termini ta' protezzjoni aktar effiċjenti u effettiva tan-negozju, il-KESE mhuwiex ċert li l-kwistjoni fil-qofol tat-tħassib tal-Kummissjoni tista' fil-fatt tiġi mħaddna fid-direttiva li l-Kummissjoni qed tipproponi li tirrevedi.

3.1.5.1 Fil-fatt, il-prattika li qed tiġi kkunsidrata hija komunikazzjoni kummerċjali f'sens usa'; mhuwiex reklamar iżda tattika ta' bejgħ aggressiva u qarrieqa, li għandha titqiegħed fil-kuntest ħafna iżjed wiesa' ta' prattiki kummerċjali mhux ġusti u abbużivi, u anke tal-liġi kriminali.

([1]) ĠU C 351, 15.11.2012, p. 6.

3.1.5.2 Fil-fatt, il-kunċett tar-reklamar jeskludi mill-ambitu tiegħu kull tip ta' komunikazzjoni fejn il-promozzjoni ta' prodotti jew servizzi speċifiċi mhijiex intenzjonata jew suġġerita b'mod indirett, inklużi komunikazzjonijiet li jseħħu f'relazzjonijiet kummerċjali li m'għandhomx l-għan li jfornu prodotti jew servizzi ġodda.

3.1.5.3 Skont id-Direttiva 2005/29/KE, prattika kummerċjali titqies bħala qarrieqa jekk ikun fiha informazzjoni mhux vera, u għalhekk ma tkunx korretta fattwalment jew fi kwalunkwe mod ieħor, inkluża l-preżentazzjoni globali, tqarraq jew aktarx se tqarraq il-konsumatur medju, anke jekk l-informazzjoni hija korretta fattwalment, b'rabta ma' element wieħed jew iktar minn dawn li ġejjin, u fi kwalunkwe każ twassal jew aktarx twassal biex konsumatur jieħu deċiżjoni f'tranżazzjoni li kieku ma kienx jieħu. Fi kliem ieħor, id-definizzjoni ta' prattiki qarrieqa mhijiex limitata għall-promozzjoni ta' prodotti, u tista' tiġi estiża għal sitwazzjonijiet fejn il-promozzjoni ta' prodott ma tkunx suġġerita u għal komunikazzjonijiet li jseħħu f'relazzjonijiet kummerċjali.

3.1.6 Barra minn hekk, fil-"Green Paper dwar prattiki kummerċjali inġusti fil-katina tal-provvista alimentari u mhux alimentari minn negozju għal negozju fl-Ewropa" ([2]) il-Kummissjoni sewwa għamlet li wissiet kontra r-riskju ta' kunflitt u rduppjar bejn id-diversi azzjonijiet tal-UE li jimmiraw lill-istess gruppi u arranġamenti simili mhux koordinati, biex b'hekk tinħoloq aktar konfużjoni matul it-traspożizzjoni ta' atti legali mill-Istati Membri ([3]).

3.1.7 Il-KESE jiddispjaċih li l-Kummissjoni Ewropea għadha ma organizzatx diskussjoni dwar id-diversi għażliet, u lanqas ma qajmithom matul il-konsultazzjoni pubblika, fejn għażlet minflok li tagħżel l-għażla li tista' ssarraf f'inqas vantaġġi għall-kumpaniji, b'mod speċjali l-SMEs. Billi l-Kummissjoni tidher li diġà ddeċidiet liema għażla beħsiebha tadotta f'Ottubru li ġej, kif tħabbar, jidher pjuttost bla skop li tiġi ppreżentata valutazzjoni tal-impatt li tinkludi ħames għażliet, meta l-għażla kienet diġà fatta mill-bidu nett.

3.1.8 Minħabba l-urġenza apparenti biex tittieħed pożizzjoni immedjata dwar il-kwistjoni ċentrali tal-kumpaniji ta' direttorju, li diġà ntweriet fi studji u riżoluzzjonijiet preċedenti tal-PE, u l-enormità u l-gravità estimata ta' dawn il-prattiki f'termini ekonomiċi fil-livell Ewropew ([4]), il-KESE jaċċetta li l-Kummissjoni għandha tippreżenta immedjatament proposta leġislattiva speċifika dwar din il-kwistjoni, sabiex jiġu evitati sitwazzjonijiet fejn kumpaniji jiġu assedjati minn theddid kontinwu ta' azzjoni legali f'ġurisdizzjonijiet barranin, bi "spejjeż amministrattivi" dejjem jiżdiedu u telefonati kważi ta' theddid minn kumpaniji li jirkupraw id-dejn.

3.1.8.1 Barra minn hekk, mhumiex biss l-SMEs iżda wkoll il-professjonisti, l-NGOs, il-libreriji, l-istabbilimenti edukattivi privati u anke d-dipartimenti tal-awtoritajiet pubbliċi li kienu taħt il-mira ta' dawn il-prattiki. Huwa għalhekk li għandhom jiġu inklużi, meta dan ikun adatt, fl-ambitu tagħha billi jiġi estiż il-kunċett ta' "kummerċjant" biex ikopri dawk kollha li jistgħu jkunu taħt il-mira ta' dawn il-prattiki u li mhumiex protetti minn strumenti leġislattivi oħra.

3.1.9 Madankollu, il-KESE jemmen li approċċ iktar koerenti kien jestendi l-kunċett ta' prattiki kummerċjali mhux ġusti, fil-forma ta' prattiki qarrieqa u aggressivi, flimkien ma' lista sewda mehmuża bħala anness għad-Direttiva 2005/29/KE, biex jinkludi relazzjonijiet bejn in-negozji.

3.1.10 It-twessigħ tal-ambitu ta' din id-direttiva kien ikollu vantaġġ ieħor, dak li tiġi żgurata armonizzazzjoni aħjar billi l-Istati Membri ma jkollhomx joħolqu atti legali jew leġislattivi ġodda biex jittrasponu d-direttiva, iżda biss jestendu l-ambitu tal-liġijiet domestiċi li diġà jeżistu dwar prattiki kummerċjali mhux ġusti. Dan kien jiżgura li l-leġislazzjoni tal-UE tiġi applikata b'mod korrett ([5]).

3.1.11 Barra minn hekk, emenda żgħira għad-Direttiva 2006/114/KE, fuq il-linji ambigwi ssuġġeriti mill-Kummissjoni, mhux se tiżgura protezzjoni għall-SMEs fis-sitwazzjonijiet imsemmija fil-Komunikazzjoni. Barra mill-fatt li dawn il-prattiki huma aggressivi u mhux azzjonijiet qarrieqa, skont it-tifsira tad-Direttiva 2005/29/KE, joriġinaw ukoll minn relazzjonijiet kummerċjali stabbiliti preċedentement, u għalhekk ma jistgħux jiġu inklużi fil-qafas tar-reklamar.

3.1.12 Huwa għalhekk li mingħajr preġudizzju għall-punt imqajjem fi 3.1.8, il-KESE jargumenta li l-Kummissjoni se jkollha tieħu passi fil-futur qrib biex tadotta approċċ orizzontali, tippromwovi iktar konsistenza fir-regoli relatati mal-liġi tal-kompetizzjoni u l-proprjetà intellettwali u industrijali, u tiżgura protezzjoni aktar uniformi tal-prattiki kummerċjali kollha fis-suq tal-konsumaturi u fir-relazzjonijiet kuntrattwali kollha bejn il-kummerċjanti, f'konformità mar-riżoluzzjoni tal-PE dwar suq tal-konsumaturi aktar effiċjenti u ġust.

([2]) COM(2013) 37 final.

([3]) Irrid niftakru wkoll il-problemi li nħolqu b'rabta mat-traspożizzjoni tad-Direttiva 2005/29/KE, li ġew rikonoxxuti mill-Parlament Ewropew (ara State of play of the Implementation of the provisions on advertising in the unfair commercial practices legislation, IP/A/IMCO/ST/2010-04, PE 440.288).

([4]) Ara d-data pprovduta minn Netherlands Fraudehelpdesk.nl.

([5]) Barra minn hekk, fir-riżoluzzjoni tiegħu dwar prattiki kummerċjali inġusti u reklamar qarrieqi, il-Parlament Ewropew kien diġà qajjem tħassib li diversi Stati Membri kienu ħolqu aktar konfużjoni għall-konsumaturi u n-negozji billi ddiżaggregaw il-"lista sewda" inkluża fl-Anness I għad-Direttiva 2005/29/KE bit-traspożizzjoni u l-implimentazzjoni tagħha fis-sistemi legali tagħhom.

3.1.13 Għaldaqstant, il-KESE jenfasizza l-ħtieġa għal aktar koordinaazzjoni bejn DĠ JUST, DĠ COMP, DĠ MARKT u DĠ ENTR fir-rigward tal-azzjonijiet li jridu jittieħdu f'dan il-qasam u fi proposti futuri ta' politika u leġislattivi li jsegwu l-prijoritajiet politiċi stabbiliti fis-Small Business Act.

3.1.14 Minkejja dak li ntqal hawn fuq, u li kieku l-Kummissjoni kellha tagħmel għażla oħra, il-KESE jenfasizza l-ħtieġa li l-kunċett ta' prattiki qarrieqa ta' kummerċjalizzazzjoni li huma "l-iżjed dannużi" jiġi definit f'termini konkreti u li jkun speċifiku fil-kontenut tiegħu sabiex ikun ċar liema huma l-prattiki kummerċjali li jitqiesu li jeħtieġu aktar protezzjoni mill-oħrajn.

3.1.15 Il-KESE jixtieq ukoll li l-Kummissjoni tagħti indikazzjoni iktar ċara tas-sitwazzjonijiet li jridu jiżdiedu mal-"lista sewda", filwaqt li japprova bis-sħiħ l-eżistenza tagħha, billi l-lista ta' prattiki pprojbiti b'mod kategoriku għandha tkun kemm jista' jkun preċiża u eżawrjenti. Il-Kummissjoni tista' diġà ssib biżżejjed materjal biex tipprepara l-lista sewda fit-tweġibiet għall-investigazzjoni tagħha u l-kontribut ta' diversi partijiet interessati fil-laqgħa li saret fl-1 ta' Marzu 2013 ([6]).

3.1.16 F'dan il-każ il-KESE jixtieq ukoll li l-Kummissjoni tikkunsidra jekk tkunx idea tajba li titfassal lista griża ta' prattiki li jistgħu jkunu illegali f'ċirkostanzi speċifiċi li għandhom jiġu evalwati fil-qorti skont il-każ.

3.1.17 B'mod simili, il-KESE jemmen li barra mit-tfassil ta' listi, se jkun neċessarju wkoll li tissaħħaħ u tiġi ċċarata t-tifsira ta' reklamar qarrieqi jew reklamar komparattiv illegali f'approċċ sistematiku f'qafas legali wiesa' li jiżgura li prattiki ġodda inġusti jkunu koperti mil-leġislazzjoni riveduta.

3.1.18 Minkejja l-punt li tqajjem f'3.1.8, il-KESE jemmen li l-qafas legali tad-Direttiva 2005/29/KE se jkollu jitwessa' f'ħin f'waqtu, l-iżjed sabiex jiġi żgurat li l-protezzjoni attwali għall-konsumaturi tiġi estiża u applikata b'mod ugwali lil xi intrapriżi żgħar u mikro, taħt kundizzjonijiet definiti b'mod preċiż u rigoruż, meta jkunu f'sitwazzjonijiet komparabbli, kif diġà jseħħ fis-sistemi legali ta' diversi Stati Membri, u kif jitolbu bix-xieraq l-assoċjazzjonijiet u l-organizzazzjonijiet li jirrappreżentaw dawn in-negozji ([7]).

3.1.19 Fil-fatt, il-KESE jemmen li dawn huma żewġ aspetti differenti ta' sitwazzjoni komuni u li għandna kull interess li nirrivedu d-Direttiva 2005/29/KE, fid-dawl tal-valutazzjoni reċenti ta' din id-direttiva ([8]), b'mod simultanju u b'mod parallel mad-Direttiva 2006/114/KE, billi huma interkonnessi u komplementarji ([9]).

3.1.20 In-natura ta' dawn il-prattiki u l-attivitajiet ta' kumpaniji ħatja ta' ksur tal-liġi huma xhieda tal-ħtieġa għal strument ġudizzjarju għal azzjoni kollettiva ta' grupp, li tiggarantixxi reazzjonijiet effiċjenti u protezzjoni aħjar għall-kummerċjanti fis-soluzzjoni ta' kull tilwim li jista' jinqala', mhux biss biex dawn il-prattiki jitwaqqfu ([10]), iżda wkoll biex jiġi żgurat kumpens adegwat għall-ħsara mġarrba.

3.2 *Aspetti formali*

3.2.1 Il-KESE jemmen li l-Kummissjoni għandha tikkjarifika l-bażi legali għal dawn il-miżuri f'dan l-istadju, u b'mod aktar speċifiku, jekk huma intenzjonati biss biex jappoġġjaw l-ikkompletar tas-suq intern jew għal raġunijiet oħra.

3.2.2 B'mod ugwali, il-KESE jemmen li l-istrument legali l-iżjed adegwat sabiex dan iseħħ huwa regolament, sabiex tiġi żgurata aktar ċertezza legali u armonizzazzjoni effettiva.

([6]) L-eżempji jinkludu:
a) Prattiki ta' tranżazzjonijiet onlajn fejn informazzjoni dwar it-tranżazzjoni ma tingħatax bl-istess mod lil kull min huwa involut, u b'hekk jirriżulta f'diskriminazzjoni kontra whud mill-partijiet.
b) Irkanti onlajn u prattiki ta' bejgħ (eBay). Huwa ċar issa li f'sitwazzjonijiet bħal dawn xi kultant jaqbel li wieħed jirreġistra bħala konsumatur għaliex dan joffri sensiela aħjar ta' garanziji.
c) Prattiki li jinvolvu l-preżentazzjoni ta' prodotti li għandhom ikunu ċertifikati iżda li ma jkollhom l-ebda akkreditazzjoni.
d) Prattiki fejn kumpaniji jgħidu li jagħmlu parti minn awtorità pubblika u jġiegħlu lil kummerċjanti jissottoskrivu għal servizz jew jixtru prodott billi jingannawhom biex jaħsbu li qed jikkonformaw ma' regolamenti tat-taxxa jew tas-sikurezza.
e) Prattiki li jinvolvu l-bejgħ transnazzjonali ta' prodotti mingħajr avviż minn qabel lix-xerrejja li servizzi ta' wara l-bejgħ mhumiex garantiti barra mill-pajjiż tal-oriġini tal-prodott.
f) Prattiki li jinvolvu t-twaqqif ta' websajts komparattivi maħsuba l-iżjed biex jikkonvinċu lill-kummerċjanti biex jixtru prodott billi jippreżentawh bħala l-iżjed adatt għall-profil tan-negozju tagħhom. Fir-realtà, diversi minn dawn l-għodod komparattivi, b'mod speċjali fis-settur finanzjarju, ma joffru l-ebda informazzjoni dwar in-natura tal-websajt jew il-mudell ta' finanzjament tagħha.
g) Prattiki ta' reklamar diġitali "mistura" li jinvolvu l-iktar il-konsumaturi/negozji (fil-biċċa l-kbira minnhom imħallsa mill-kumpanija) li jitfgħu tweġibiet fuq netwerks soċjali fejn jinkoraġġixxu 'l-kummerċjanti biex jużaw dik il-kumpanija.
h) Prattiki li jinvolvu l-użu ta' testijiet komparattivi skaduti jew li saħansitra lanqas biss jeżistu.
i) Prattiki li jassumu minn qabel il-kunsens implikat ta' kummerċjant biex jixtri prodott jew jissottoskrivi għal servizz.

([7]) Dan jikkorrispondi għall-għażla 5 fil-valutazzjoni tal-impatt li qed tiġi mfassla bħalissa.
([8]) COM(2013) 138 final, 14.3.2013.
([9]) L-Awstrija hija eżempju wieħed ta' allinjament bejn id-Direttiva 2006/114/KE u d-Direttiva 2005/29/KE billi matul it-traspożizzjoni, il-kelma "konsumatur" ġiet sostitwita b'"il-mira ta' prattiki kummerċjali", u b'hekk ma jkun hemm l-ebda dubju li d-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 2005/29/KE huma applikati wkoll għar-relazzjonijiet bejn kummerċjanti (ara IP/A/IMCO/ST/2010-04, PE 440.288 li hemm referenza għaliha fin-nota ta' qiegħ il-paġna 3 hawn fuq).
([10]) Għalhekk huwa essenzjali li jiżdied l-istrument leġislattiv futur fil-lista inkluża fl-Anness I għad-Direttiva 2005/29/KE.

4. **Analiżi tal-metodoloġija**

4.1 Fir-rigward tal-kalendarju propost, il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon il-passi stabbiliti mill-Kummissjoni, jiġifieri t-twaqqif immedjat ta' netwerk ta' awtoritajiet biex iżidu l-infurzar tad-direttiva dwar reklamar qarrieqi u komparattiv, u biex jaqsmu informazzjoni.

4.2 Il-KESE jilqa' wkoll it-twaqqif ta' proċedura ta' kooperazzjoni fl-infurzar, simili għal dik prevista fir-Regolament (KE) Nru 2006/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-kooperazjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġijiet dwar il-protezzjoni tal-konsumatur, u b'hekk jiġu introdotti obbligi ta' għajnuna reċiproka bejn l-Istati Membri f'dan il-qasam, u miżuri sabiex jiġu identifikati l-awtoritajiet tal-infurzar, mingħajr ħsara għall-għażliet li jinvolvu pjattaformi pubbliċi-privati, kif jiġri fil-Pajjiżi l-Baxxi, u l-estensjoni tal-kooperazzjoni biex tinkludi organizzazzjonijiet rappreżentattivi tal-partijiet interessati..

4.3 Bħala riżultat ta' dan, il-KESE jissuġġerixxi li jiġu segwiti prattiki fil-qasam tal-protezzjoni tal-konsumaturi ([11]) u s-soluzzjoni ta' tilwim u t-twaqqif ta' netwerk Ewropew sabiex l-SMEs jiġu megħjuna fis-soluzzjoni ta' tilwim transkonfinali billi l-kumpaniji li ġew imqarrqa jiġu diretti lejn il-mekkaniżmi legali l-iżjed adatti.

4.4 Il-KESE jemmen ukoll li jridu jiġu stabbiliti attivitajiet ta' taħriġ, informazzjoni u ta' qsim ta' prattiki tajba għan-negozji kollha sabiex jiġu avżati dwar il-perikli inerenti f'dawn il-prattiki.

4.5 Barra minn hekk, u jekk inżommu f'moħħna l-fatt li l-biċċa l-kbira tal-prattiki qarrieqa jseħħu f'ambjent diġitali, il-KESE jemmen li huwa neċessarju li jiġi promoss approċċ aktar assertiv u adegwat lejn il-protezzjoni tal-SMEs, filwaqt li jitqiesu l-prattiki ta' provvedituri intermedjarji tal-internet u r-relazzjonijiet kuntrattwali li jinħolqu minn pjattaformi bħall-eBay jew pjattaformi mfassla speċifikament għal tranżazzjonijiet kummerċjali bejn kummerċjanti.

4.6 Il-KESE jixtieq iżid jgħid li l-Kummissjoni trid tqis id-dimensjoni internazzjonali ta' dawn il-prattiki fil-kuntest tar-rappreżentazzjoni tagħha fl-OECD ([12]). L-UE u l-Istati Membri tagħha huma mħeġġa jiddiskutu mal-OECD l-estensjoni tal-"Linji Gwida għall-Protezzjoni tal-Konsumaturi minn Prattiki Kummerċjali Qarrieqa Transkonfinali" (Guidelines for Protecting Consumers from Fraudulent Commercial Practices Across Borders) biex jinkludu r-relazzjonijiet bejn l-intrapriżi.

Il-KESE jissuġġerixxi li l-EUROPOL twaqqaf proġett ta' riċerka dwar il-frodi marbuta mal-kummerċjalizzazzjoni għall-massa fl-UE: id-dimensjoni tal-ħsara finanzjarja u l-għadd ta' vittmi; ir-rwol tal-ikbar atturi transkonfinali u l-possibbiltà li l-qligħ jiġi investit f'attivitajiet jew negozji mhux legali.

4.7 Fl-aħħar nett, il-KESE jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li hemm bżonn li l-Kummissjoni tressaq pakkett finanzjarju, għax dan huwa vitali biex jiġu implimentati l-miżuri proposti.

4.8 Fir-rigward tal-ħidma futura, il-KESE jixtieq isemmi b'mod speċifiku r-rieda tiegħu li jipparteċipa f'din il-ħidma permezz tar-rappreżentanti tiegħu, billi jemmen li jista' jikkontribwixxi l-esperjenza tal-membri tiegħu, li huma rappreżentanti tas-soċjetà ċivili tat-tliet gruppi ta' interess rappreżentati fi ħdan il-KESE, u li huma partikolarment adatti u kkwalifikati għal dan ix-xogħol.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

([11]) http://ec.europa.eu/consumers/index_mt.htm

([12]) Id-dimensjoni internazzjonali tal-fenomenu toħroġ fid-dieher bl-International Mass-Marketing Fraud Working Group (IMMFWG) (Grupp ta' Ħidma Internazzjonali għall-Frodi fil-Kummerċjalizzazzjoni tal-Massa), netwerk indipendenti magħmul minn korpi ta' sigurtà, ta' regolazzjoni u ta' protezzjoni tal-konsumaturi minn seba' pajjiżi (l-Awstralja, il-Belġju, il-Kanada, il-Pajjiżi Baxxi, in-Niġerja, ir-Renju Unit u l-Istati Uniti) u l-Europol. L-għan tal-Grupp huwa li jiffaċilita l-iskambju internazzjonali tad-data u l-informazzjoni, li jikkoordina operazzjonijiet transkonfinali maħsubin biex jinterċettaw u jwaqqfu każijiet ta' frodi fil-kummerċjalizzazzjoni tal-massa u lil dawk li jwettquhom, iżda wkoll biex isaħħaħ l-għarfien u l-edukazzjoni tal-pubbliku fil-qasam tal-frodi fil-kummerċjalizzazzjoni tal-massa ta' natura internazzjonali.
Ara "Mass-marketing fraud: a threat assessment" IMMFWG, Ġunju 2010.

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar l-Istat tal-Unjoni Doganali"

COM(2012) 791 final

(2013/C 271/12)

Relatur: **is-Sur SIMONS**

Nhar il-21 ta' Diċembru 2012, il-Kummissjoni ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Socjali Ewropew dwar l-Istat tal-Unjoni Doganali

COM(2012) 791 final.

Is-Sezzjoni Specjalizzata ghas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum, inkarigata sabiex tipprepara l-hidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni taghha nhar id-29 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'139 vot favur u 7 astensjonijiet.

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1 Il-Kumitat b'mod ġenerali jaqbel mal-Komunikazzjoni li ħarġet il-Kummissjoni. Huwa jappoġġja unjoni doganali b'saħħitha li tista' tagħti kontribut utli għall-kompetittività u t-tħaddim tajjeb tas-suq intern fl-Unjoni Ewropea.

1.2 Huwa jirrakkomanda lill-Kummissjoni biex hija u tfassal pjan ta' azzjoni tqis b'mod partikolari r-riċerka u l-valutazzjonijiet interni u esterni tal-funzjonament dwar it-tħaddim tal-unjoni doganali, bħal dawk li saru fl-aħħar tliet snin.

1.3 Il-Kumitat iqis li huwa ferm importanti li jkun hemm politika doganali unika bbażata fuq proċeduri uniformi, trasparenti, effettivi, effiċjenti u semplifikati, li permezz tagħhom l-Unjoni Ewropea tkun tista' tiffaċċja l-kompetituri dinjija u li permezz tagħhom id-drittijiet u s-sigurtà tal-kumpaniji u l-konsumaturi Ewropej, fosthom il-proprjetà intellettwali jistgħu jiġu protetti. Fl-istess ħin għandu jiġi evitat li l-Istati Membri jkollhom idejhom marbuta fl-implimentazzjoni tal-leġislazzjoni doganali biex ikunu jibqgħu jikkunsidraw il-volum tal-flussi kummerċjali.

1.4 Fid-dawl tal-importanza kbira li l-Kummissjoni tagħti fil-Komunikazzjoni lill-iffaċilitar tal-kummerċ, huwa kruċjali li l-kapaċitajiet operattivi tas-servizzi doganali jkunu jistgħu jiġu mfassla għall-flussi kummerċjali nazzjonali biex, b'mod partikolari tiżdied l-effiċjenza sabiex il-kummerċ jiġi faċilitat kemm jista' jkun; tkun ħaġa tajba li fil-futur ikun hemm armonizzazzjoni bbażata fuq l-aħjar prattika u approċċ ibbażat fuq sistemi.

1.5 Il-Kumitat xtaq li l-Komunikazzjoni tidħol iktar fid-dettall dwar il-miżuri speċifiċi għall-perjodu l-medju u fit-tul. Il-prijoritajiet ġew stabbiliti biss għall-2013. B'xorti tajba għas-snin ta' wara tirreferi għall-mudell li għad irid jitfassal li ser joħroġ fl-2014.

1.6 Il-Kumitat jitlob li tingħata attenzjoni partikolari lill-fatt li l-injezzjonijiet finanzjarji huma meħtieġa biex is-servizzi doganali jkunu jistgħu jiġġieldu kontra l-frodi u l-kriminalità b'mod iktar kosteffiċjenti u biex jitnaqqas id-dewmien fil-flussi kummerċjali.

2. Daħla

2.1 It-tielet parti tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (wieħed mit-Trattati ta' Lisbona, (TFUE)) dwar il-politika u l-funzjonament intern tal-Unjoni tinkludi żewġ artikoli relattivament qosra, f'termini ġenerali ħafna (l-Artikoli 26 u 27 TFUE) dwar is-suq intern, definit bħala "arja bla fruntieri interni, li fiha l-moviment liberu ta' merkanzija, persuni, servizzi u kapital huwa żgurat skont id-dispożizzjonijiet tat-Trattati."

2.2 Kien biss fl-1986, bl-Att Uniku Ewropew li dan is-suġġett iddaħħal fit-Trattati Ewropej (l-Artikolu 8A tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ekonomika Ewropea (it-Trattat KEE)), fejn l-ikkompletar tas-suq intern kien ġie pospost għall-1 ta' Jannar 1993, iżda li b'xorti ħażina għad irid isir.

2.3 Min-naħa l-oħra, b'xorti tajba l-affarijiet imxew ħafna aħjar fil-każ tal-predeċessur u l-element essenzjali tas-suq intern, l-unjoni doganali, li bħall-eżempju tal-kooperazzjoni li rnexxiet fil-Benelux diġà kien iddaħħal fl-ewwel Trattat KEE (it-Trattat ta' Ruma) tal-1958.

2.4 F'għoxrin artikolu dettaljati ħafna, it-Trattat jistabbilixxi l-azzjoni li trid tittieħed u l-iskadenza meħtieġa fi żmien 15-il sena, l-itwal perjodu stabbilit għall-perjodu ta' transizzjoni (l-Artikolu 8(5)), għall-introduzzjoni ta' projbizzjoni bejn l-Istati Membri għad-dazji fuq l-importazzjoni u l-esportazzjoni u ta' kull tariffa li jkollha effett ekwivalenti applikabbli għall-kummerċ kollu tal-merkanzija u l-adozzjoni ta' tariffa doganali komuni fir-relazzjonijiet tagħhom ma' pajjiżi terzi.

2.5 Dawn id-dispożizzjonijiet ma jissemmewx biss fit-Trattat ta' Ruma (l-Artikolu 9 tat-Trattat KEE), imma anke iktar minn ħamsin sena fit-Trattat ta' Lisbona (l-Artikolu 28 tat-TFUE). Iżda fid-dawl ta' dak kollu li ġara qabel – fl-1968 ma kien hemm l-ebda leġislazzjoni doganali dwar il-fruntieri nazzjonali; wara dan dehru diversi regoli doganali u tal-oriġini, li rriżultaw fil-Kodiċi Doganali Komunitarju tal-1992 u t-Tariffa Doganali Komuni tal-1987, u b'hekk it-Trattat ta' Lisbona issa għandu tliet artikoli qosra ħafna dwar l-unjoni doganali (l-Artikoli 30-32 tat-TFUE), minflok l-għoxrin artikolu dettaljat li hemm fit-Trattat ta' Ruma.

2.6 Apparti l-pedamenti legislattivi msemmija hawn fuq l-istrumenti legali jippermettu li f'certi oqsma, fosthom l-infurzar tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali, il-prekursuri tad-droga, il-beni kulturali, il-kontroll tal-flus kontanti, il-monitoraġġ tas-suq, leġislazzjoni tal-protezzjoni ċivili u ambjentali, ikun hemm infurzar tar-regoli mid-dwana fl-Unjoni Ewropea.

2.7 L-unjoni doganali, kif hemm stabbilit fl-Artikolu 3 tat-TFUE, taqa' taħt il-kompetenza esklużiva definita fl-Artikolu 2(1) tat-TFUE, tal-Unjoni Ewropea. Ir-responsabbiltà għall-implimentazzjoni tal-leġislazzjoni doganali taqa' f'idejn l-Istati Membri. (tfakkira: is-suq intern huwa kompetenza kondiviża bejn l-Unjoni u l-Istati Membri, skont l-Artikolu 2(2) tat-TFUE).

2.8 Il-valur miżjud tal-unjoni doganali jintwera b'mod iktar ċar b'dawn iċ-ċifri tal-Kummissjoni Ewropea: 17 % tal-kummerċ dinji jgħaddi mis-servizzi doganali Ewropej u jġib miegħu mal-EUR 3 300 biljun fis-sena.

3. **Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni**

3.1 Fil-21 ta' Diċembru 2012, il-Kummissjoni ħarġet din il-Komunikazzjoni dwar l-istat tal-unjoni doganali, biex f'nofs il-mandat ta' din il-Kummissjoni tiġi evalwata s-sitwazzjoni, liema għanijiet intlaħqu u liema sfidi għad hemm għall-ġejjieni.

B'mod iktar speċifiku, l-għanijiet tal-Kummissjoni permezz ta' din il-Komunikazzjoni kienu:

— li jiġi enfasizzat il-valur miżjud tal-importanza fundamentali tas-servizzi li tagħti l-unjoni doganali u li sservi għat-tkabbir, il-kompetittività u s-sigurtà tas-Suq Intern u l-Unjoni Ewropea;

— li jigi rikonoxxut li l-unjoni doganali qed tigi kkonfrontata bi sfidi li jeħtiegu risposta Ewropea; u

— li jitfassal pjan ta' azzjoni biex jiġu ffaċċjati dawn l-isfidi u biex fl-2020 ikun hemm unjoni doganali magħquda bi prestazzjoni aħjar, iktar robusta u iktar b'saħħitha.

3.2 Fi ħdan dawn l-għanijiet, fil-Komunikazzjoni l-Kummissjoni tqis li bħala punt ta' tluq għal dibattitu hemm dawn it-tliet punti importanti:

— l-ikkompletar tal-modernizzazzjoni li nbdiet fl-2003, bl-iffinalizzar u l-adozzjoni tal-Kodiċi Doganali Komunitarju l-ġdid tal-Unjoni u l-miżuri delegati u ta' implimentazzjoni rilevanti, u bl-iżgurar tal-implimentazzjoni effettiva tagħhom mill-Istati Membri;

— it-twaqqif u l-għeluq tal-lakuni fl-implimentazzjoni tal-leġislazzjoni doganali kif ukoll it-twaqqif tal-prijoritajiet li jridu jiġu indirizzati. Ftit tas-snin ilu saret awtovalutazzjoni (self-assessment) mill-Kummissjoni u dalwaqt ser tigi ppubblikata valutazzjoni esterna dwar it-tħaddim tal-unjoni doganali;

— it-twettiq tal-bidliet fl-istruttura tal-governanza, bil-għan li jittejbu l-effiċjenza u l-effikaċja tal-unjoni doganali. Il-Kummissjoni beħsiebha toħroġ mudell dwar dan fl-2014.

3.3 Il-Kummissjoni tistieden lill-Kunsill u l-Parlament Ewropew:

— biex jiffinalizzaw il-modernizzazzjoni tal-unjoni doganali mingħajr dewmien;

— biex fi djalogu mal-partijiet interessati rilevanti, u b'kunsiderazzjoni tar-riżultati tal-valutazzjonijiet riċenti interni u esterni u l-analiżi tad-differenzi, jistabbilixxu l-prijoritajiet għall-unjoni doganali;

— il-governanza; biex fir-rigward tal-amministrazzjoni operattiva sħiħa tal-unjoni doganali jiġu riformati l-kompiti u r-responsabbiltajiet tal-Istati Membri u l-Kummissjoni. Wieħed mill-passi li jmiss f'dan il-kuntest għandu jkun li jitfassal mudell għar-riforma sal-2014.

3.4 Fil-Komunikazzjoni tagħha l-Kummissjoni tinnota li minħabba ż-żieda fil-globalizzazzjoni l-Istati Membri waħedhom m'għadhomx kapaċi jiffaċċjaw dawn l-isfidi b'mod effettiv. Huwa tal-fehma li l-globalizzazzjoni teħtieġ Ewropa iktar magħquda u li dan joħloq il-bżonn għal iktar integrazzjoni.

4. **Kummenti ġenerali**

4.1 Il-Kumitat japprezza li l-Kummissjoni ħarġet b'din il-Komunikazzjoni dwar is-sitwazzjoni attwali f'nofs il-mandat tagħha. Il-Kumitat jenfasizza wkoll l-importanza kbira tal-unjoni doganali għall-UE, b'mod partikolari għat-tkabbir, il-kompetittività u s-sigurtà tas-suq intern.

4.2 Il-Kumitat iqis li hemm sfidi esterni u interni li jridu jiġu ffaċċjati mill-Unjoni Ewropea.

4.2.1 Fost l-isfidi esterni nsibu: il-flussi kummerċjali dejjem jiżdiedu, ktajjen ta' loġistika ġodda u kumplessi, bidliet fil-pressjoni tal-kompetizzjoni, iż-żieda fil-kriminalità, b'mod partikolari l-frodi, u l-attivitajiet terroristiċi u l-istennijiet ta' aġenziji oħra ta' infurzar li għalihom iwettqu kompiti s-servizzi doganali.

4.2.2 Fost l-isfidi interni l-Kumitat jinnota l-ineffiċjenzi u n-nuqqas ta' effikaċja minħabba d-differenzi fl-implimentazzjoni mis-27 Stat Membru, peress li kull Stat Membru pereżempju żviluppa sistema proprja għall-IT, b'metodi differenti ta' ħidma u differenzi konsiderevoli bejn il-livelli ta' taħriġ li minħabba fihom ma jistax ikun hemm implimentazzjoni uniformi tal-leġislazzjoni Ewropea fl-Istati Membri. Din il-problema ħraxet iktar u iktar minħabba l-kriżi ekonomika.

4.3 Il-Kumitat iqis li huwa ferm importanti li jkun hemm politika doganali unika bbażata fuq proċeduri uniformi, trasparenti, effettivi, effiċjenti u semplifikati, li permezz tagħha l-Unjoni Ewropea tkun tista' tiffaċċja l-kompetituri dinjija u li permezz tagħha d-drittijiet u s-sigurtà tal-kumpaniji u l-konsumaturi Ewropej, inkluża l-proprjetà intellettwali, ikunu jistgħu jiġu protetti.

4.4 Dan diġà ġie rrakkomandat f'Opinjoni ([1]) reċenti u minħabba l-importanza qed tiġi enfasizzata mill-ġdid hawn fuq.

([1]) ĠU C 229, 31.7.2012, pġ. 68-71.

4.5 Il-Kumitat jenfasizza li għandu jiġi evitat li l-Istati Membri jispiċċaw b'idejhom marbutin fl-implimentazzjoni tal-politika doganali biex ikunu jistgħu jibqgħu jqisu l-volumi tal-flussi kummerċjali konċernati. F'dan ir-rigward, il-Kumitat jenfasizza li l-Istati Membri żiedu l-mezzi tagħhom biex jiffaċilitaw il-kummerċ: proċeduri mingħajr karti, proċeduri ssemplifikati, implimentazzjoni ta' status ta' operatur approvat.

4.6 Għalhekk l-armonizzazzjoni għandha tkun ibbażata fuq l-aħjar prattika u mhux fuq il-medja Ewropea.

4.7 Barra minn hekk, il-Kumitat iqis li tkun ħaġa tajba li jekk l-għan huwa li x-xogħol isir b'mod kosteffiċjenti u mmirat lejn ir-riżultati, anke f'termini finanzjarji fir-rigward tad-dħul, u biex isir progress ġenwin, il-kontrolli m'għandhomx isiru transazzjoni transazzjoni imma b'approċċ ibbażat fuq sistemi u fuq valutazzjoni tar-riskju.

4.8 Anke l-Kunsill Kompetittività tal-10 u l-11 ta' Diċembru 2012 fil-konklużjonijiet tiegħu enfasizza li għandha tkompli tiġi promossa l-applikazzjoni uniformi tal-leġislazzjoni doganali u approċċi moderni u armonizzati għall-kontrolli doganali filwaqt li fejn ikun adatt u b'kunsiderazzjoni tal-implikazzjonijiet għall-operaturi u għall-Istati Membri ikun hemm il-flessibbiltà għal soluzzjonijiet nazzjonali ([2]).

4.9 Fl-istess ħin il-Kunsill jisħaq li għandha tittejjeb il-kooperazzjoni ma' aġenzji oħra kemm fil-livell nazzjonali kif ukoll dak tal-UE fil-qasam tas-sikurezza, is-saħħa, is-sigurtà u l-ambjent, kif ukoll mal-imsieħba internazzjonali filwaqt li tiġi rispettata d-diviżjoni tal-kompetenza bejn l-UE u l-Istati Membri f'dan il-qasam ([3]).

4.10 Il-Kumitat jaqbel mal-fehma tal-Kummissjoni Ewropea li l-unjoni doganali tista' tkompli tiġi żviluppata biss jekk ikun hemm mekkaniżmu għall-kejl u l-valutazzjoni tal-prestazzjoni tagħha.

4.11 Il-Kumitat jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li minbarra l-proċeduri doganali stretti jista' jkun hemm ostakli bħal infrastruttura difettuża mal-fruntieri esterni, li qed ixekklu l-ikkompletar fluwidu. Fir-rigward tal-involviment tal-pajjiżi terzi, din il-problema għandha tissolva l-ewwel nett b'koordinazzjoni magħhom.

([2]) Konklużjonijiet dwar il-Progress fl-Istrateġija għall-Evoluzzjoni tal-Unjoni Doganali, it-3208 laqgħat tal-Kunsill Kompetittività, Brussell, 10 u 11 ta' Diċembru 2012.

([3]) Idem.

5. **Kummenti speċifiċi**

5.1 Il-Kumitat bi tħassib jinnota l-inugwaljanza dejjem ikbar bejn il-piż tax-xogħol dejjem jiżdied u t-tnaqqis kontinwu fil-persunal tad-dwana. Minkejja l-fatt li ħafna kompiti saru awtomatizzati, il-piż tax-xogħol żdied għall-ħaddiema tad-dwana. Din il-problema, fejn it-taħrig u l-edukazzjoni kontinwa għandhom rwol importanti x'jaqdu, jisthoqqilha ħafna iktar attenzjoni.

5.2 Fl-aħħar mill-aħħar il-Kumitat jaħseb li għandha titwaqqaf skola Ewropea għat-taħrig doganali biex il-persunal tad-dwana tal-Istati Membri jilħqu l-livell meħtieġ.

5.3 Il-Kumitat iqis li s-sigurtà tal-katina tat-twassil u l-ġestjoni tar-riskju huma ta' importanza kbira għall-unjoni doganali. Il-Kumitat dalwaqt ser joħroġ Opinjoni wkoll dwar il-Komunikazzjoni rilevanti tal-Kummissjoni li dehret dan l-aħħar (COM(2012) 793 final; INT/681, relatur: is-Sur Pezzini).

5.4 Bl-istess mod, il-Kumitat jistenna bil-ħerqa l-proposti tal-Kummissjoni biex jiġu indirizzati l-problemi li jinħolqu b'riżultat tal-approċċi differenti għall-ksur tal-liġijiet doganali tal-UE u l-applikazzjoni tas-sanzjonijiet, anki jekk dan ikun biss abbażi ta' trattament indaqs. Hawnhekk għandu jitqies ukoll li t-tibdil fis-sistemi nazzjonali tas-sanzjonijiet fil-legislazzjoni doganali u kriminali huwa kwistjoni sensittiva għall-Istati Membri.

5.5 Bħala l-ewwel pass, il-Kumitat jissuġġerixxi li jiġu armonizzati t-tipi ta' ksur tal-liġi, bħalma jsir fit-trasport ([4]).

5.6 Il-Kumitat jilqa' l-proposta tal-Kummissjoni biex tiġi stabbilita sensiela ta' proċeduri standard li fil-futur għandhom isiru parti mil-leġislazzjoni, sabiex id-dwana tkun f'qagħda aħjar li tinforza projbizzjonijiet jew restrizzjonijiet legali fir-rigward tal-importazzjoni jew l-esportazzjoni tal-merkanzija.

5.7 Il-Kumitat xtaq li l-Kummissjoni fil-Komunikazzjoni tagħha tidħol iktar fid-dettall dwar l-impatt tal-proposti tagħha fuq il-pressjoni tar-regolazzjoni u l-piż amministrattiv.

5.8 Prestazzjoni aħjar tal-kompiti doganali hija essenzjali. Għalhekk jeħtieġ tiġi żviluppata kooperazzjoni bejn l-amministrazzjonijiet tad-dwana, jissaħħu s-setgħat tal-aġenti u jiġu żviluppati strateġiji Ewropej reali kontra l-frodi. Jista' jkun hemm ukoll ċirkustanzi fejn tkun ħaġa tajba li jkun hemm trasferiment ta' ċerti kompiti u ħidmiet minn kull Stat Membru individwali għal istituzzjonijiet komuni, li jkunu jew relatati mal-Kummissjoni jew immexxija mill-Istati Membri b'mod konġunt, pereżempju jekk permezz tagħhom ikun jista' jsir iffrankar finanzjarju kbir.

5.9 Huwa kien jistenna wkoll iktar informazzjoni dwar il-kuntest f'din il-Komunikazzjoni. B'xorti ħażina dan mhuwiex il-każ u għalhekk huwa diffiċli li din il-Komunikazzjoni tingħata valutazzjoni adatta. B'xorti tajba l-Kummissjoni tistqarr b'mod ċar li l-proposti leġislattivi li jmiss ser ikunu akkumpanjati minn valutazzjoni tal-impatt.

5.10 L-istess bħall-Kummissjoni, il-Kumitat huwa mħasseb dwar l-osservazzjoni li l-ikbar effiċjenza u effikaċja possibbli ntlaħqu bil-ġestjoni attwali tal-unjoni doganali u b'mod partikolari bil-proċessi Komunitarji. Huwa tal-fehma li għandu jkun hemm sistema ta' ġestjoni moderna u effiċjenti li tiffunzjona disponibbli għas-servizzi doganali biex ħidmiethom tibqa' effettiva u kosteffiċjenti.

5.11 Barra minn hekk, il-Kumitat jenfasizza li fil-kuntest tal-kriżi ekonomika attwali għandhom jingħataw mezzi finanzjarji suffiċjenti lis-servizzi doganali, pereżempju għall-aġġornament tas-sistemi tal-IT, biex il-frodi u l-kriminalità jkunu jistgħu jiġu miġġielda b'mod effettiv.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

([4]) Regolament (KE) Nru 1071/2009 tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill tal-21 ta' Ottubru 2009 li jistabbilixxi r-regoli komuni dwar il-kundizzjonijiet li għandhom jiġu rispettati għall-eżerċizzju tal-professjoni ta' operatur tat-trasport bit-triq u li jħassar id-Direttiva tal-Kunsill 96/26/KE.

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Pjan ta' Azzjoni: Id-dritt soċjetarju Ewropew u l-governanza korporattiva — qafas legali modern għal azzjonisti aktar impenjati u kumpaniji sostenibbli"

COM(2012) 740 final

(2013/C 271/13)

Relatur: **is-Sur DE LAMAZE**

Nhar id-19 ta' Frar 2013, il-Kummissjoni Ewropea ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni – Pjan ta' Azzjoni: Id-dritt soċjetarju Ewropew u l-governanza korporattiva – qafas legali modern għal azzjonisti aktar impenjati u kumpaniji sostenibbli

COM(2012) 740 final.

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar id-29 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'135 vot favur, vot wieħed (1) kontra u 11-il astensjoni.

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1 Il-KESE jaqbel mal-linji ewlenin tal-pjan ta' azzjoni attwali fir-rigward tal-governanza korporattiva.

1.2 Il-KESE jwissi kontra r-riskju li jiżdied il-piż leġislattiv tal-konformità għall-intrapriżi li huma elenkati fil-Borża u jfakkar li l-intrapriżi għandhom ħtieġa vitali ta' suq finanzjarju miftuħ. Bilanċ ġust bejn miżuri leġislattivi u standard legali mhux vinkolanti, bħar-rakkomandazzjonijiet u l-kodiċi ta' governanza, jiddependi mid-dettalji tal-implimentazzjoni ta' kull inizjattiva ppreżentata.

1.3 B'mod partikolari, fir-rigward tal-miżura innovattiva li tirrekjedi li l-intrapriżi jkunu trasparenti dwar il-politika ta' remunerazzjoni tagħhom, il-KESE jistenna li l-Kummissjoni tistabbilixxi rekwiżiti raġonevoli biex ma tipperikolax l-iżvilupp ta' dawn l-intrapriżi minħabba li l-piż tal-ispejjeż tal-funzjonament tagħhom jiżdied. Huwa jiġbed l-attenzjoni fuq il-fatt li dawn ir-regoli l-ġodda jridu jirrispettaw "il-kunfidenzjalità tan-negozju".

1.4 Dwar il-kwistjoni essenzjali tal-vot tal-azzjonisti dwar il-politika tar-remunerazzjoni, il-KESE jqis li t-tfittxija għal armonizzazzjoni Ewropea ma tistax tmur lil hinn minn vot konsultattiv mingħajr ma tqajjem dubji dwar il-bażi tal-liġi tal-kumpaniji.

1.5 Fil-qafas tal-valutazzjoni tal-impatt li hija ppjanata, il-KESE jistieden lill-Kummissjoni teżamina bir-reqqa kemm fil-fatt kull inizjattiva tapplika għall-każ speċifiku tal-SMEs.

1.6 B'mod kumplimentari għall-inizjattivi mħabbra, il-KESE jqis li f'perspettiva ta' funzjonament tajjeb tal-intrapriżi, partikolarment f'perjodu ta' kriżi, kien hemm bżonn li tiġi enfasizzata l-ħtieġa li tissaħħaħ il-parteċipazzjoni tal-impjegati.

1.7 Barra minn hekk, il-KESE jappella għat-tisħiħ tat-taħriġ tal-amministraturi u jenfasizza li jkun opportun li jiġi promoss l-iskambju dwar prattiki tajba osservati fil-qasam.

1.8 Fil-qasam tad-dritt soċjetarju, il-KESE jqis li huwa meħtieġ li l-prijoritajiet jiġu ffukati mill-ġdid fuq il-proġett tal-kumpanija privata Ewropea kif ukoll fuq miżuri bil-għan li jiffaċilitaw it-trasferiment tal-uffiċċji rreġistrati fi ħdan l-UE. F'kull każ, il-parteċipazzjoni tal-impjegati trid tiġi aasigurata u msaħħa b'mod partikolari fuq il-bażi tal-konsultazzjoni speċifika tal-imsieħba soċjali li hija prevista fit-trattati Ewropej.

1.9 Il-KESE ma jaqbilx mal-idea li l-kunċett tal-"interess tal-grupp" jingħata rikonoxximent, li fuq tul ta' żmien ikollha l-konsegwenza li ddgħajjef il-prinċipju tal-indipendenza tal-persuni morali fi ħdan grupp ta' kumpaniji, b'mod partikolari jekk huma ma jkunux Ewropej. Barra minn hekk huwa mħasseb dwar il-loġika li tagħti prijorità lill-interess tal-grupp bi ħsara għal dak ta' kumpanija sussidjarja li tista' tiġi sagrifikata.

2. **Kontenut tal-Komunikazzjoni**

2.1 B'koerenza mal-Komunikazzjoni tagħha dwar l-"Ewropa 2020" li fiha għamlet appell għat-titjib fl-ambjent tal-intrapriżi fl-Ewropa, f'dan il-pjan ta' azzjoni l-Kummissjoni qed tipproponi inizjattivi li għandhom l-għan li jsaħħu l-qafas ta' governanza korporattiva fl-UE b'konformità ma' żewġ linji ta' azzjoni:

— bis-saħħa ta' trasparenza akbar kemm fil-konfront tal-azzjonisti, tal-pubblikukif ukoll tal-intrapriżi: divulgazzjoni tal-politika dwar id-diversifikazzjoni tal-bordijiet ta' amministrazzjoni u ta' sorveljanza u tal-politika ta' ġestjoni ta' riskji mhux finanzjarji (riskji strateġiċi, operazzjonali u ta' konformità …); titjib fl-ispjegazzjonijiet li l-intrapriżi jridu jagħtu f'każ ta' deroga għar-rakkomandazzjonijiet tal-kodiċi ta' governanza; divulgazzjoni tal-politiki tal-vot tal-investituri istituzzjonali, identifikazzjoni tal-azzjonisti;

— bis-saħħa ta' parteċipazzjoni akbar tal-azzjonisti: sorveljanza tal-politika ta' remunerazzjoni; estensjoni tad-dritt tagħhom fir-rigward tat-tranżazzjonijiet ma' partijiet relatati; qafas għall-attività tal-kunsilliera fil-vot; kjarifika tal-kunċett ta' "azzjoni koordinata", inkoraġġiment tal-azzjonisti impjegati.

2.2 B'mod parallel tħabbru diversi inizjattivi fil-qasam tad-dritt soċjetarju, li fid-definizzjoni tagħhom jirrigwardaw mhux biss il-kumpaniji elenkati fil-Borża iżda wkoll il-kumpaniji anonimi kollha: il-faċilitazzjoni tal-operazzjonijiet transkonfinali (fużjonijiet u diviżjonijiet transkonfinali, u, eventwalment it-trasferiment tal-uffiċċji rreġistrati), analiżi tas-segwitu li jrid jingħata lill-proposta li jinħoloq statut għal Kumpanija Privata Ewropea, kampanji ta' informazzjoni dwar l-istatut tal-kumpanija Ewropea u ta' Soċjetà Kooperattiva Ewropea, miżuri li jimmiraw gruppi ta' intrapriżi (rikonoxximent tal-kunċett tal-"interess ta' grupp" b'mod partikolari), kodifikazzjoni tad-dritt soċjetarju Ewropew. Dawn l-inizjattivi kollha ser ikunu s-suġġett ta' valuzzjonijiet tal-impatt ex-ante, u jistgħu jiġu modifikati bħala konsegwenza.

3. **Kummenti ġenerali**

3.1 B'mod ġenerali, il-KESE jaqbel mal-miżuri mħabbra f'dan il-pjan ta' azzjoni li, f'dak li jirrigwarda l-governanza korporattiva jimxi fid-direzzjoni ta' konsolidazzjoni akbar, ħlief għal xi eċċezzjonijiet li ser jiġu studjati aktar tard, aktar milli bdil approfondit fil-qafas attwali.

3.2 F'dan il-pjan ta' azzjoni jidher li hemm sforz biex jintlaħaq ċertu bilanċ bejn miżuri leġislattiv u standard legali mhux vinkolanti – rakkomandazzjonijiet u kodiċi ta' governanza. Il-KESE jinnota li kull obbligu supplimentari fil-qasam tat-trasparenza, u b'mod partikolari fil-qasam tal-politiki tar-remunerazzjoni, ser ikollu impatt fuq l-ispejjeż tat-tħaddim tal-intrapriżi.

3.3 Il-KESE huwa diżappuntat li, filwaqt li l-pjan ta' azzjoni jimmira li jtejjeb il-parteċipazzjoni tal-azzjonisiti, ma jfittix li jsaħħaħ il-parteċipazzjoni tal-impjegati 'mod komplementari, li kien enfasizza l-importanza tagħha fir-risposta tiegħu għall-Green Paper tal-2011 ([1]). Fil-fatt, il-KESE jixtieq ifakkar li fil-leġislazzjoni tal-UE, il-parteċipazzjoni tal-impjegati fil-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet huwa magħruf li jikkontribwixxi għall-iżvilupp sostenibbli u għall-prestazzjoni tal-intrapriża.

3.4 Lil hinn mill-pjan ta' azzjoni attwali, huwa jagħraf li jkun utli jekk il-kontenut u n-natura eżatti tal-kunċett ta' parteċipazzjoni tal-impjegati jiġu speċifikati fir-rigward tal-bażi tad-dritt soċjetarju li jista' jiġi modifikat minħabba fih ([2]). Il-KESE huwa favur approċċ li huwa bbażat fuq pluralità ta' partijiet interessati, li jikkorrispondi għall-isfidi li jkollhom quddiemhom l-intrapriżi li jfittxu żvilupp fit-tul u li jieħdu impenn fir-rigward tal-impjegati tagħhom u tal-ambjent tagħhom. Dan it-tip ta' approċċ jimplika djalogu soċjali tajjeb u klima ta' fiduċja bbażati fuq dispożizzjonijiet ċari fil-qasam tal-informazzjoni, il-konsultazzjoni u l-parteċipazzjoni fejn dawn jeżistu. F'dan is-sens, il-KESE jixtieq jinkoraġġixxi li jiġu studjati toroq ġodda, bħall-kunċett ta' intrapriża sostenibbli (sustainable company) ([3])

3.5 B'konsistenza mar-risposta li kien ta għall-Green Paper tal-2011, il-KESE jixtieq jiġbed l-attenzjoni wkoll għall-fatt li governanza korporattiva tajba tiddependi wkoll mill-kompetenzi – partikolarment legali u finanzjarji – tal-membri tal-bord amministrattiv. Huwa jenfasizza l-ħtieġa li t-taħriġ ta' dawn il-membri jiġi adattat għat-tip ta' intrapriża, b'mod partikolari d-daqs tagħha, u jinkoraġġixxi kull inizjattiva intiża biex tippromovi l-iskambju ta' prattiki tajbin f'dan il-qasam. Huwa jemmen li jkun utli jekk dan l-aspett ikun is-suġġett ta' rakkomandazzjoni futura tal-Kummisssjoni. Għal raġunijiet ta' trasparenza u ta' sigurtà legali, b'mod partikolari għall-SMEs u l-impjegati tagħhom, il-miżuri li għandhom l-għan li jikkompletaw id-dritt soċjetarju Ewropew għandhom jevitaw kull forma ta' "shopping" għas-sistema li jikkonsisti fl-awtorizzazzjoni tar-reġistrazzjoni ex nihilo ta' entitajiet Ewropej jew is-separazzjoni tal-istabbiliment amministrattiv u s-sede soċjali tal-intrapriża.

3.6 *Il-governanza korporattiva*

3.6.1 Il-KESE kien diġà fakkar li l-governanza korporattiva għandha l-għan li tassigura s-sopravivenza u l-prosperità tal-intrapriża ([4]) billi tistabbilixxi sitwazzjoni ta' kunfidenza bejn l-atturi differenti ([5]). Bħalma hu l-każ tad-dritt soċjetarju Ewropew, l-inizjattivi fil-qasam tal-governanza għandhom jikkontribwixxu biex jiffaċilitaw il-ħajja u t-tħaddim tal-intrapriżi u biex dawn ikunu kompetittivi.

([1]) GU C 24, 28.1.2012, p. 91.
([2]) Fil-fatt, id-dritt soċjetarju huwa bbażat fuq ir-relazzjonijiet bejn l-azzjonisti, il-bord amministrattiv u l-eżekuttiv.
([3]) ĠU C 161, 6.6.2013, p. 35.
([4]) GU C 84, 17.3.2011, p. 13
([5]) Direzzjoni, rappreżentanti tal-ħaddiema, investituri, awtoritajiet territorjali.

3.6.2 Fir-rigward tat-tnaqqis qawwi osservat fl-għadd ta' kumpaniji ġodda elenkati fil-Borża u l-għadd li qed jikber ta' kumpaniji li qed joħorġu mill-borża, il-KESE jfakkar li l-intrapriżi, u l-SMEs, b'mod partikolari, għandhom bżonn essenzjali ta' aċċess għas-suq finanzjarju. Id-diffikultajiet attwali biex numru minn dawn l-intrapriżi jiksbu finanzjament iwaqqaf l-iżvilupp tagħhom b'mod konsiderevoli. Biex jassigura suq finanzjarju miftuħ, il-KESE jqis li huwa essenzjali li ma jiżdidux il-limitazzjonijiet li huma diġà qawwija marbuta mal-governanza korporattiva għall-kumpaniji elenkati fil-Borża, u b'mod partikolari l-SMEs, biex b'hekk l-elenkar fil-Borża ma jkomplix isir inqas attraenti. Barra minn hekk, huwa jiġbed l-attenzjoni għar-riskju li jiżdied in-nuqqas ta' bilanċ fil-kompetizzjoni bejn il-kumpaniji elenkati fil-Borża u dawk li mhumiex, dawn tal-aħħar m'humiex soġġetti għall-obbligi ta' trasparenza li huma imposti fuq tal-ewwel, filwaqt li huma l-kumpaniji elenkati fil-Borża li jiggwadanjaw mill-informazzjoni li jkunu qed ixandru l-oħrajn.

3.6.3 Il-KESE jiddispjaċih li l-preokkupazzjoni espressa mill-Kummissjoni biex titqies in-natura speċifika tal-SMEs – f'termini ta' daqs kif ukoll ta' strutturi tal-azzjonisti – ma tissemmiex ħlief f'termini ġenerali ħafna u mhijiex maqsuma fid-dettall u b'mod speċifiku għal kull inizjattiva proposta.

3.6.4 F'dan ir-rigward il-KESE jenfasizza l-ħtieġa li tiġi modifikata d-definizzjoni Ewropea tal-SMEs biex ikunu jistgħu jitqiesu aħjar il-karatteristiċi ta' intrapriżi ta' daqs żgħir u medju.

3.6.5 Aktar minn approċċ regolatorju, il-KESE jirrakkomanda kemm jista' jkun approċċ li jiddefinixxi l-prinċipji li wara l-Istati Membri jadattaw bl-aħjar mod għall-karatteristiċi nazzjonali. Fl-2003 ([6]), il-Kummissjoni kienet diġà ġibdet l-attenzjoni għall-konverġenza konsiderevoli tal-kodiċi nazzjonali tal-governanza korporattiva. Il-KESE jinnota b'sodisfazzjon li l-Kummissjoni tidher li qed tieħu dan l-approċċ fuq il-punti essenzjali tal-pjan ta' azzjoni attwali, b'mod partikolari fir-rigward tat-titjib tal-ispjegazzjonijiet li jridu jagħtu l-kumpaniji li jitbiegħdu mill-kodiċi.

3.6.6 Fir-rigward tal-għan ġenerali tat-trasparenza, il-KESE jappoġġja l-inizjattivi tal-Kummissjoni mmirati li jimplimentaw fl-UE kollha regoli li qed jiġu implimentati f'xi Stati Membri, b'mod partikolari dawk li jippromovu l-prestazzjoni fit-tul tal-intrapriżi. Id-diffikultà tidher li qiegħda biex jinstab il-punt ta' bilanċ bejn l-eżiġenzi leġittimi tat-trasparenza u l-ħtieġa li t-tkabbir tagħhom ma' jiġix imfixkel minn piż amministrattiv żejjed u bid-divulgazzjoni ta' informazzjoni sensittiva għall-kompetittività.

3.6.7 Peress li jqis li l-eżiġenza tal-"konformità jew spjegazzjoni" hija fil-bażi tal-prinċipji tal-governanza, il-KESE jaqbel li hemm bżonn ta' implimentazzjoni aktar rigoruża tagħha. Huwa jilqa' b'sodisfazzjon inizjattiva tal-Kummissjoni f'dan is-sens.

3.6.8 Il-KESE jieħu nota tar-rieda tal-Kummissjoni li ssaħħaħ ir-rwol tal-azzjonisti, biex jinstab bilanċ sodisfaċenti bejn il-poteri differenti. Huwa konxju tal-fatt li apparti d-drittijiet mhabbra biex jippermettu lill-azzjonisti jipparteċipaw aktar hemm ukoll dmirijiet li huma jridu jwettqu.

3.6.9 Peress li għal dan il-għan jeħtieġ li jiġi promoss id-djalogu bejn l-azzjonisti u l-emittenti, il-KESE jagħti importanza speċjali lill-inizjattiva li timmira li tippromovi li l-intrapriżi jsiru jafu lill-azzjonisti tagħhom, li huwa prerekwiżit indispensabbli. L-istrument Ewropew futur f'dan il-qasam irid jagħti każ tad-differenzi fil-leġislazzjoni dwar il-ħarsien tad-data personali.

3.6.10 Il-KESE jappoġġja wkoll il-proposta li tobbliga lill-investituri istituzzjonali li jiddivulgaw il-politiki ta' vot u ta' impenn tagħhom, u b'mod partikolari l-pjani tagħhom ta' investiment fil-kumpaniji li huma jixtru l-ishma tagħhom.

3.6.11 Dwar il-kwistjoni essenzjali tal-vot tal-azzjonisti dwar il-politika tar-remunerazzjoni u r-rapport dwar ir-remunerazzjoni, il-KESE jqis li t-tfittxija għal armonizzazzjoni Ewropea ma tistax tmur lil hinn minn vot konsultattiv.

3.7 *Id-dritt soċjetarju*

3.7.1 Fost l-inizjattivi differenti li tħabbru, il-KESE għandu prijoritajiet differenti minn dawk proposti mill-Kummissjoni.

3.7.2 Għall-kuntrarju tal-Kummissjoni, il-KESE jqis li l-isforzi dwar il-proġett tal-kumpanija privata Ewropea għandhom jitkomplew u li għandha tinstab soluzzjoni li tiġbed kunsens.

3.7.3 Il-KESE jqis li huwa daqstant ieħor importanti li jiġu ffaċilitati t-trasferimenti tal-uffiċċji rreġistrati fi ħdan l-UE u li l-inizjattiva f'dan il-qasam li qed jitlob għandha tkompli tiggarantixxi l-kundizzjonijiet biex l-impjegati jipparteċipaw b'mod attiv.

([6]) Ara l-Komunikazzjoni "Modernising Company Law and Enhancing Corporate Governance in the European Union - A Plan to Move Forward [L-Immodernizzar tad-Dritt Soċjetarju u t-Titjib tat-Tmexxija Korporattiva fl-Unjoni Ewropea - Pjan biex Nimxu 'l Quddiem]", COM(2003) 284 final.

4. **Kummenti speċifiċi**

4.1 *Il-governanza korporattiva*

4.1.1 Il-KESE jirrikonoxxi l-ħtieġa li l-intrapriżi jtejbu l-kwalità tal-ispjegazzjonijiet li għandhom jippreżentaw meta jitbiegħdu mill-kodiċi ta' governanza. Xi drabi, dawn l-ispjegazzjonijiet jidhru eżerċizzju fir-retorika, meta għall-kuntrarju huma għandhom ikunu ġustifikati b'mod adatt u jsemmu meta jkun rilevanti s-soluzzjoni alternattiva li ġiet implimentata.

4.1.2 Il-KESE jinnota b'sodisfazzjon li l-Kummissjoni tħalli r-responsabbiltà tal-kodiċi nazzjonali f'idejn l-Istati Membri biex jiċċaraw il-modalitajiet li jippermettu li jittejbu d-dikjarazzjonijiet dwar il-prattiki ta' governanza.

4.1.3 Kif diġà rrimarka (7), il-kwalità tajba tal-ispjegazzjonijiet li għandhom jagħtu l-intrapriżi tħares qabel kollox l-istess interessi tal-kumpanija, u din tiġi penalizzata mis-suq f'każ li l-ispjegazzjonijiet ikunu insuffiċjenti.

4.1.4 Jekk il-Kummissjoni tixtieq li tikkontrolla jew saħansitra tiċċertifika l-kwalità tal-informazzjoni dwar il-governanza trasmessa lis-swieq, il-KESE jixtieq jiċċara li mhuwiex favur approċċ vinkolanti f'dan il-qasam. Barra minn hekk, huwa jindika d-diffikultà teknika li proġett bħal dan ikollu li, bħad-Direttiva dwar il-kontroll legali tal-awditjar statutorju li tistabbilixxi kumitat tal-awditjar, jirrikjedi li jiġu definiti kriterji omoġenji fil-livell tal-UE applikabbli għall-intrapriżi kollha.

4.1.5 Il-miżura li l-aktar li tista' żżid il-piżijiet amministrattivi għall-intrapriżi tirrigwarda l-eżiġenzi tat-trasparenza fir-rigward tal-politiki tar-remunerazzjoni u d-dettalji tar-remunerazzjonijiet individwali tal-amministraturi, li attwalment huma bbażati fuq diversi rakkomandazzjonijiet u kodiċi nazzjonali ta' governanza, u li għalihom il-Kummissjoni qed tipprevedi strument vinkolanti fil-livell tal-UE fil-pjan ta' azzjoni tagħha. Il-KESE jista' jaċċetta miżura bħal din biss sakemm l-implimentazzjoni konkreta tagħha ma ttaqqalx ħafna l-piż regolamentari għall-intrapriżi, dan irid jiġi vvalutat b'mod rigoruż waqt il-valutazzjoni tal-impatt li ssir qabel. Il-KESE jwissi wkoll kontra r-riskju li d-divulgazzjoni tal-kriterji rigward il-parti varjabbli tar-remunerazzjoni għall-amministraturi eżekuttivi tista' tipperikola "s-sigriet tan-negozju". Barra mil-livelli tal-ammonti permessi, il-KESE jenfasizza l-importanza li l-azzjonisti jiġu informati b'mod ċar u komprensiv dwar il-kalkoli u l-kriterji li jkunu intużaw.

4.1.6 Wieħed mill-punti li l-aktar joħloq diffikultajiet f'għajnejn il-KESE jirrigwarda l-kunċett tad-dritt tal-vot tal-azzjonisti fuq il-politika tar-remunerazzjoni u r-rapport dwar ir-remunerazzjonijiet, u jappella li tingħata attenzjoni kbira għall-arranġamenti ta' dan il-vot. Il-KESE jiġbed l-attenzjoni li l-Kummissjoni għadha pjuttost vaga dwar il-kwistjoni u ma tiċċarax jekk dan il-vot ikunx konsultattiv jew vinkolanti.

4.1.7 Barra mid-diffikultajiet legali u tekniċi tal-implimentazzjoni, vot vinkolanti jfisser li l-kompetenzi jiġu trasferiti mill-bord għall-azzjonisti. Il-KESE ma jistax jappoġġja din id-direzzjoni, li timmodifika fil-fond id-dritt soċjetarju, anke jekk huwa jemmen li kull Stat Membru għandu jiddeċiedi dwar in-natura konsultattiva jew vinkolanti tal-vot.

4.1.8 Il-KESE diġà esprima l-fehma tiegħu dwar din il-kwistjoni favur vot ta' approvazzjoni filwaqt li jiġi ċċarat li r-riżoluzzjoni fil-qasam tal-politika tar-remunerazzjoni proposta lill-azzjonisti waqt l-assemblea ġenerali trid tiġi diskussa u adottata minn qabel mill-bord kollu, kif diġà jsir fil-Ġermanja (8).

4.1.9 Rigward il-parti varjabbli tar-remunerazzjoni attribwita lill-amministraturi eżekuttivi, il-KESE jrid ifakkar li l-approvazzjoni tal-azzjonisti waqt l-assemblea ġenerali trid tkun marbuta mas-sistema u r-regoli applikati (kriterji ta' prestazzjoni deċiżi minn qabel u li jistgħu jitkejlu), kif ukoll fuq l-ammont stess – kif jitħallas skont l-istess regoli (9).

4.1.10 Fir-rigward tal-attività tal-konsulenti delegati, il-KESE jirrikonoxxi l-ħtieġa ta' regoli aktar stretti. Huwa jirrakkomanda, b'mod partikolari li huma jkunu obbligati li: jiddikjaraw l-politika ta' vot tagħhom (bir-raġunijiet għar-rakkomandazzjonijiet tagħhom); jippreżentaw l-abbozz ta' rapport ta' analiżi tagħhom lill-kumpanija qabel ma jippreżentawh lill-investituri (b'mod li l-kumpanija tkun tista' tikkomunikalhom il-kummenti tagħha); jiddikjaraw kull kunflitt ta' interessi li jistgħu jinfluwenzawhom fl-attività tagħhom, partikolarment minħabba relazzjonijiet li jista' jkollhom mal-kumpanija u l-azzjonisti tagħha, u jsemmu x'miżuri wettqu biex ikunu jistgħu jevitaw dawn il-kunflitti.

(7) GU C 24, 28.1.2012, p. 91.

(8) GU C 24, 28.1.2012, p. 91.

(9) B'konformità ma' dak li speċifikat il-Kummissjoni fir-Rakkomandazzjoni tagħha tal-2004.

4.2 *Id-dritt soċjetarju*

4.2.1 Il-KESE jqis li l-isforzi dwar il-proġett tal-kumpanija privata Ewropea għandhom jitkomplew u t-twettiq tagħhom għandu jkun konformi mad-dispożizzjonijiet tat-Trattat kif ukoll mad-dritt soċjetarju li jkun qed jiġi applikat. Lil hinn minn armonizzazzjoni tal-liġijiet nazzjonali, strument uniformi bħall-kumpanija privata Ewropea jista' jkollu, fil-fehma tiegħu, effett ta' lieva importanti li jippromovi l-attività transkonfinali tal-SMEs. Il-parteċipazzjoni attiva tal-impjegati fi ħdan l-SPE bl-istess regoli li huma fis-seħħ għall-kumpanija Ewropea u għas-Soċjetà Kooperattiva Ewropea hija eżiġenza li f'għajnejn il-KESE ma tistax titpoġġa f'dubju mingħajr ma tipperikola l-proġett u hija kundizzjoni essenzjali għall-qbil li l-KESE jixtieq jara.

4.2.2 Bl-istess mod, fir-rigward tal-kwistjoni tar-regoli Ewropej li jridu jiġu implimentati biex jiġi faċilitat it-trasferiment tal-uffiċċji rreġistrati bejn Stat Membru u ieħor, il-KESE kien qed jittama li l-Kummissjoni tkun aktar determinata, peress li hi stess tagħraf il-ħtieġa reali f'dan il-qasam. L-inizjattiva f'dan il-qasam li qed jitlob għandha tkompli tiggarantixxi l-kundizzjonijiet biex l-impjegati jipparteċipaw. L-impjegati għandhom jiġu informati u konsultati dwar it-trasferiment propost, b'konformità mal-Artikolu 4 tad-Direttiva 2002/14/KE u d-Direttiva dwar il-Kumitati tal-Intrapriżi Ewropej.

4.2.3 Għall-kuntrarju, il-KESE għandu dubji kbar dwar kull inizjattiva tal-UE li tippromovi li l-kunċett tal-"interess tal-grupp" jingħata rikonoxximent, li fuq tul ta' żmien ikollha l-konsegwenza li ddgħajjef il-prinċipju tal-indipendenza tal-persuni morali fi ħdan grupp ta' kumpaniji, b'mod partikolari jekk huma ma jkunux Ewropewj. Minkejja l-atteġġjament prudenti u moderat tal-Kummissjoni, huwa mħasseb ukoll dwar il-loġika li tagħti prijorità lill-interess tal-grupp bi ħsara għal dak ta' kumpanija sussidjarja li tista' tiġi sagrifikata. Madankollu, jekk il-Kummissjoni tibqa' żżomm ma' din id-direzzjoni, din tirrikjedi li l-ewwel nett issir ħidma dwar definizzjoni legali komuni tal-kunċett "grupp ta' kumpaniji", fil-livell Ewropew, biċċa xogħol li hija partikolarment delikata u iebsa peress li l-kunċetti tal-Istati Membri fil-qasam huma differenti ħafna.

4.2.4 Fid-dawl tal-firxa tal-pjan ta' azzjoni, il-KESE ma jqisx li l-kodifikazzjoni tad-dritt soċjetarju tal-UE hija prijoritarja minn issa sa l-aħħar tas-sena, biċċa xogħol li b'mod ġenerali tieħu ħafna ħin.

4.2.5 Barra minn hekk, il-KESE jiddubita li dan jista' jsir fuq il-bażi tal-liġijiet stabbiliti peress li l-Kummissjoni tappella biex in-nuqqasijiet u t-trikkib legali li mhumiex intenzjonati fid-Direttivi jiġu rimedjati.

4.2.6 Fl-aħħar il-KESE jindika d-diffikultà li dan l-eżerċizzju joħloq peress li d-Direttivi inkwistjoni, li fihom għadd ta' għażliet, diġà ġew trasposti fil-liġijiet nazzjonali fil-biċċa l-kbira tagħhom.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Pjan ta' Azzjoni dwar l-Intraprenditorija 2020 — Tkebbis mill-ġdid tal-ispirtu tal-intraprendenza fl-Ewropa"

COM(2012) 795 final

(2013/C 271/14)

Relatur: **is-Sur LOBO XAVIER**

Korelatur: **is-Sur LANNOO**

Nhar it-18 ta' Marzu 2013, il-Kummissjoni ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni - Pjan ta' Azzjoni dwar l-Intraprenditorija 2020: Tkebbis mill-ġdid tal-ispirtu tal-intraprendenza fl-Ewropa

COM(2012) 795 final

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar id-29 ta' April

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-23 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'61 vot favur, 8 voti kontra u 13-il astensjoni.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 L-Ewropa qed tiffaċċja sfidi kbar u l-ebda Stat Membru m'għandu jonqos milli jikkontribwixxi bi spirtu analitiku sabiex jinstabu soluzzjonijiet għall-problemi li ħarġu fid-dieher bil-kriżi ekonomika u finanzjarja. Il-qgħad, irrispettivament mit-tip u l-kategorija ta' nies fis-soċjetà li jolqot, jirrikjedi sforzi konġunti u komuni mill-Istati Membri kollha organizzati fi strateġija komuni li tiġi applikata b'mod differenti skont il-karatteristiċi u l-kapaċitajiet ta' kull pajjiż.

1.2 Huwa f'dan l-isfond li l-Kummissjoni Ewropea qed tipp-roponi l-Pjan ta' Azzjoni "l-Intraprenditorija 2020" biex tippromovi kultura intraprenditorjali u ta' innovazzjoni li tippermetti l-ekonomiji tagħna li jirkupraw u toħloq spirtu ġenwin intraprenditorjali fl-Ewropa bil-kapaċità li jispira lis-soċjetà sabiex tikseb l-għanijiet li jikkonċernaw lil kulħadd.

1.3 Din l-opinjoni tanalizza l-valur miżjud tal-ħolqien tal-pjan ta' azzoni "Intraprenditorija 2020", li huwa impenn realistiku biex jagħti spinta lill-intraprenditorija u l-intrapriża bħala strument genwinament Ewropew sabiex jikkontribwixxi ħalli tingħeleb il-kriżi, b'enfasi fuq l-investiment f'azzjonijiet speċifiċi u politiki strutturati fil-perjodu qasir, medju u twil b'mod effikaċi biżżejjed biex tinbidel is-sitwazzjoni attwali permezz tat-tisħiħ u l-promozzjoni ta' attitudni intraprenditorjali li tagħti kontribut fis-soċjetà bħala mutur tal-innovazzjoni u t-tkabbir ekonomiku. Din il-politika intraprenditorjali trid tistimola l-ħolqien tal-forom kollha ta' intrapriżi. Barra minn hekk trid tippromovi l-iżvilupp ta' dawk li jaħdmu għal rashom, tal-artiġjani, tal-professjonisti liberi, tan-negozji tal-familja, tal-kooperattivi u tal-intrapriżi soċjali.

1.4 Il-KESE jqis li s-soċjetà m'għandhiex tqis l-intraprenditorija bħala s-soluzzjoni għall-problemi kollha iżda iktar bħala għajnuna għal bidla fl-imġiba meħtieġa sabiex tinħoloq kultura ta' innovazzjoni, iffukata fuq it-tiftix tal-għarfien u tal-opportunitajiet tan-negozju bil-għan li tikseb tkabbir ekonomiku sostenibbli kif ukoll benesseri soċjali fil-forom kollha ta' intrapriża.

1.5 Il-KESE jibża' li l-qafas finanzjarju pluriennali approvat mill-Kunsill idgħajjef l-implimentazzjoni tal-pjan ta' azzjoni "Intraprenditorija 2020" u li dan jispiċċa fil-kapitli tal-intenzjonijiet tajbin mingħajr finanzi adegwati.

1.6 Il-KESE jiġbed l-attenzjoni tal-Parlament Ewropew dwar il-ħtieġa li jawtorizza r-riżorsi meħtieġa għall-implimentazzjoni tal-pjan, b'livelli sustanzjali u sostenibbli, u jistiednu jirrifletti dwar dan, huwa jfakkar li l-fondi strutturali jista' jkollhom sehem importanti f'dan il-kuntest.

1.7 Il-KESE jfakkar fil-ħtieġa li l-"atturi" differenti fil-kamp jingħataw il-mezzi meħtieġa biex ixandru u jwasslu l-aħjar prattiki fil-qasam tal-intraprenditorija, indipendentement mill-provenjenza tagħhom (settur pubbliku jew privat) jew il-qasam tal-attività.

1.8 Il-KESE jirrakkomanda li l-pjan ta' azzjoni "Intraprenditorija 2020" jiġi implimentat mill-Kummissjoni Ewropea u l-Istati Membri b'kollaborazzjoni mill-viċin mal-organizzazzjonijiet differenti rappreżentattivi tal-SMEs, minħabba l-firxa tas-settur tagħhom u tal-importanza tagħhom fil-kuntest Ewropew.

1.9 Il-KESE jirrikonoxxi li l-politiki li jippromovu l-intraprenditorija jridu jkunu koordinati mal-politiki tal-edukazzjoni, billi jassoċċjaw il-korp tal-għalliema u billi l-kunċett ta' intraprenditorija jsir magħruf mill-ewwel snin tal-iskola. Il-KESE jappella wkoll sabiex ikun hemm koordinazzjoni bejn l-azzjonijiet kemm fil-livell nazzjonali kif ukoll dak Ewropew, sabiex tiġi assigurata applikazzjoni armonjuża tal-azzjonijiet proposti.

1.10 Il-KESE jirrakkomanda li kif ġara b'kampanji simili, il-Kummissjoni tiddikjara li waħda mis-sentejn li ġejjin tiġi dikjarata "Is-sena Ewropea għall-intraprenditorija", biex tħeġġeġ inizjattivi komuni u biex issaħħaħ il-promozzjoni tal-kunċett tal-"intraprenditorija Ewropea". Din il-proposta ma tmurx kontra l-implimentazzjoni ta' "Jum tal-UE għall-Intraprenditorija" imsemmija fid-dokument attwali.

1.11 Il-KESE jistieden lill-Kummissjoni timplimenta r-raba' ass ta' miżuri mmirat li jsaħħaħ l-azzjonijiet ta' appoġġ, pariri u għajnuna li jingħataw lill-intrapriżi, l-aktar dawk li huma l-iżgħar, bis-saħħa ta' organizzazzjonijiet intermedji.

1.12 Il-KESE jitlob lill-Kummissjoni, lill-Parlament u lill-Kunsill li jirrevedu u jimplimentaw sistemi mmirati li jappoġġjaw lill-anzjani li jixtiequ jibdew attività għal rashom filwaqt li huma rtirati u jissemplifikaw il-qafas tal-attività tagħhom fuq il-bażi tal-esperjenzi ta' diversi Stati Membri.

2. **Il-proposta tal-Kummissjoni**

2.1 Il-KESE jikkunsidra li l-għażla tat-tliet oqsma li jirrikjedu intervent immedjat u li għandhom l-għan li jikkontribwixxu għal żvilupp sostnut ta' spirtu intraprenditorjali u l-intraprenditorija fl-Ewropa jidhru adegwati iżda jirrikjedu l-appoġġ ta' miżuri speċifiċi applikati lokalment b'viżjoni li hija kemm Ewropea kif ukoll orjentata lejn is-swieq globali. Iżda għalkemm fil-livell kunċettwali huwa adegwat, il-KESE jitlob lill-Kummissjoni li tiggarantixxi finanzi sostenibbli biex l-azzjonijiet jitwettqu.

L-oqsma ta' intervent immedjat huma definiti tajjeb:

(a) il-promozzjoni ta' edukazzjoni u taħriġ intraprenditorjali għall-appoġġ tat-tkabbir u l-ħolqien tal-intrapriżi;

(b) it-tisħiħ tal-kundizzjonijiet qafas adatti għall-intraprendituri bit-tneħħija tat-tfixkil strutturali eżistenti, u s-sostenn tal-intrapriżi fil-fażijiet kruċjali taċ-ċiklu tan-negozju, mingħajr ma tintesa l-importanza tal-finanzi fil-proċess;

(c) ħajja ġdida lill-kultura tal-intraprenditorija fl-Ewropa u l-inkoraġġiment tal-iżvilupp ta' ġenerazzjoni ġdida ta' intraprendituri.

Fi kliem ieħor it-teħid ta' azzjoni għat-tħejjija u t-taħriġ tan-nies, il-ħolqien tal-kundizzjonijiet it-tajba għall-intraprenditorja u l-promozzjoni tal-kunċett abbażi tal-kundizzjonijiet li jinħolqu sadattant.

Il-KESE jerġa' jisħaq li l-kunċett huwa definit tajjeb iżda jirrikjedi l-impenn konġunt tal-Istati Membri u kjarifika dwar il-vijabbiltà finanzjarja tal-pjan.

3. **Kummenti ġenerali**

3.1 L-intraprenditorija fiha nnifisha hija kunċett li diġà ġie identifikat u rikonoxxut bħala fattur li jiddistingwi s-soċjetajiet żviluppati minn oħrajn u li għandu jkun element pożittiv ta' soċjetà organizzata ([1]).

3.2 L-approċċ tas-soċjetà Ewropea lejn l-intraprenditorija jista' jinbidel billi jsir użu mill-prattiki tajba u l-eżempji ta' suċċess li jeżistu flimkiem ma' kunċetti bażiċi assoċjati mal-kultura tal-intraprenditorija filwaqt li jitqies il-fatt li l-investiment li għandu jsir għandu jiffoka fuq l-isfruttar tal-kapital uman Ewropew li huwa rikk. Ir-riżorsi tal-qafas finanzjarju pluriennali jridu jagħtu kas ta' din il-ħtieġa ta' promozzjoni u disseminazzjoni tal-prattiki tajbin li jeżistu fost l-organizzazzjonijiet u r-rappreżentanti tal-SMEs fl-Istati Membri differenti.

3.3 Biex din il-bidla meħtieġa fl-atteġġjament tirnexxi, iridu jiddaħħlu ċerti ideat li ma jingħatawx l-attenzjoni li tixraqilhom fid-dokument. Eżempju ta' dan huwa l-kunċett tal-proprjetà intellettwali u d-dritt tal-awtur. Il-KESE jirrakkomanda bil-qawwa li l-Kummissjoni tintegra dawn il-kunċetti essenzjali sabiex jinkisbu l-għanijiet globali tad-dokument ([2]) fl-abbozzar tal-azzjonijiet ipprogrammati li jridu jiġu żviluppati. Il-KESE jappella lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri biex jieħdu pożizzjoni ferma dwar dan fil-korpi li jiggovernaw il-kummerċ dinji f'dawn l-oqsma.

3.4 Minkejja l-intenzjonijiet tajba tad-dokument, ftit għandu xi jgħid dwar il-metodu tal-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-politiki li għandhom jippromovu l-Istati Membri. Il-KESE jemmen li għandu jittieħed kont tal-fatt li ħafna minn dawn il-politiki jista' jkollhom effett prattiku biss jekk l-Istati Membri jaqdu rwol attiv fil-proċess tal-bidla kulturali, xi ħaġa li tidher li hija diffiċli fl-ambjent ekonomiku attwali mingħajr rikors lejn il-fondi mill-programmi Ewropej. Il-KESE jisħaq li l-implimentazzjoni tal-pjan ta' azzjoni "Intraprenditorija 2020" ikun aktar effikaċi jekk jingħaqdu magħha r-rappreżentanti differenti tal-SMEs, biex b'hekk tiġi garantita l-parteċpazzjoni tal-atturi rilevanti għall-kwistjonijiet li jridu jiġu affrontati, fil-persettiva tal-bidla meħtieġa fl-imġiba.

([1]) ĠU C 48, 15.2.2011, p. 45.
([2]) ĠU C 68, 6.3.2012, p. 28. "Id-Drittijiet tal-Proprjetà Intellettwali (DPI) għandhom iżommu r-rwol tradizzjonali tagħhom li jixprunaw l-innovazzjoni u t-tkabbir."

3.5 F'dan ir-rigward, il-KESE jinsab imħasseb dwar l-assenza ta' baġit speċifiku għall-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Azzjoni u jiddubita kemm il-Pjan jista' jiġi implimentat mingħajr baġit adatt għall-proposti ppreżentati. Huwa jfakkar ukoll li l-Fondi Strutturali jista' jkollhom rwol essenzjali fil-proċess u għaldaqstant jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri biex jużawhom b'mod adatt ħalli jippromovu l-intraprenditorija fil-qafas ta' referenza li jmiss għall-UE. Is-segwitu u l-valutazzjoni tal-azzjonijiet iridu jitqiesu waqt li jintużaw il-Fondi Strutturali.

3.6 Il-KESE jirrakkomanda li kif ġara b'kampanji simili, il-Kummissjoni tiddikjara li waħda mis-sentejn li ġejjin tkun "Is-sena Ewropea għall-intraprenditorija", biex tħeġġeġ inizjattivi relevanti u komuni għall-promozzjoni tal-kunċett tal-"intraprenditorija Ewropea".

3.7 Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon l-isforzi li għamlet il-Kummissjoni sabiex tħeġġeġ it-tnaqqis tal-burokrazija involuta fil-ħolqien u l-iżvilupp tal-intrapriżi u jitlob lill-Istati Membri li jadottaw miżuri komuni li jħarsu lis-suq Ewropew minn kompetizzjoni inġusta minn pajjiżi jew reġjuni oħra tad-dinja.

3.8 Il-KESE jinnota li l-Istati Membri għandhom, bħala parti mill-programmi tal-promozzjoni tal-intraprenditorija, jistabbilixxu arranġamenti speċifiċi fis-sistemi ta' sigurtà soċjali tagħhom, li jagħtu lill-intraprendituri l-istess tip ta' protezzjoni bħal ħaddiema oħra u b'hekk titjieb il-protezzjoni ta' dawk li għalihom ir-riskju huwa ċ-ċavetta tas-suċċess tal-proġetti tagħhom.

3.9 Il-KESE jitlob li jitwaqqaf tim virtwali ta' "ambaxxaturi tal-intraprenditorija" jiġifieri nies li għandhom storja ta' suċċess intraprenditorjali sabiex jgħinu biex jittejjeb il-profil tal-intraprendituri u tal-persuni tan-negozju u b'hekk jibdlu b'mod pożittiv il-perċezzjonijiet fis-soċjetà. Dan it-tim jista' jxerred il-valuri tal-intraprenditorija u jippromovi inizjattivi komuni b'mod relattivament koordinat f'kull pajjiż. Il-Kummissjoni diġà ħadet l-ewwel pass f'din id-direzzjoni billi kull sena tippubblika l-ktejjeb "Secret of Success" waqt il-Ġimgħa Ewropea tal-SMEs li fih ikun hemm ambaxxaturi tal-intraprenditorija li jinsabu fl-Istati Membri. L-istess jgħodd għall-inizjattiva "Start up Europe" fil-qafas tal-aġenda diġitali.

4. **Osservazzjonijiet speċifiċi**

4.1 *Il-promozzjoni tal-intraprenditorija u l-edukazzjoni intraprenditorjali*

4.1.1 Il-KESE jagħraf u jikkonferma li huwa importanti ħafna li ninvestu fil-promozzjoni tal-edukazzjoni intraprenditorjali sabiex jinkisbu l-għanijiet proposti b'mod partikolari b'rabta mal-bidla kulturali li hemm bżonn fis-soċjetà. Il-KESE jqis li huwa essenzjali li dan il-kunċett jiġi promoss mill-ewwel snin tal-iskola; madankollu huwa jfakkar li huwa jkopri realtajiet differenti skont l-istrutturi tas-soċjetà u l-fażijiet differenti tal-ħajja taċ-ċittadini. Huwa għandu jiġi promoss ukoll b'aċċettazzjoni wiesgħa. Pereżempju, is-soċjetà ċivili hija soltu ambjent favorevoli għall-iżvilupp tal-intraprenditorjat soċjali, dimensjoni essenzjali għall-iżvilupp tal-kunċett ġenerali tal-intraprenditorija. Għaldaqstant, il-KESE jirrakkomanda li dan il-kunċett jiġi rikonoxxut u appoġġjat.

4.1.2 Jeżisti korp sostanzjali ta' prattiki tajba fl-Istati Membri kollha li jista' u li għandu jitferrex u jiġi applikat skont il-karatteristiċi u l-bżonnijiet ta' kull Stat Membru. Jekk l-inizjattivi differenti jiġu promossi u mferrxa b'mod tajjeb, dan jista' joħloq ambjent li jagħti spinta lill-perċezzjonijiet tal-importanza tal-intraprenditorija u tal-kultura intraprenditorjali. Huwa importanti li l-qafas finanzjarju pluriennali jimmobilizza riżorsi suffiċjenti biex l-awtoritajiet u r-rappreżentanti differenti tal-SMEs jxerrdu u jippromovu dawn il-prattiki tajbin.

4.1.3 Dwar dan il-prinċipju, il-KESE jilqa' b'mod favorevoli l-idea tal-promozzjoni ta' prattiki tajba f'dawn l-oqsma iżda jiġbed l-attenzjoni lejn il-bżonn li ma ninsewx il-karatteristiċi speċifiċi ta' kull Stat Membru u nadattaw il-miżuri skonthom.

4.1.4 Il-KESE jfakkar li wieħed jista' janalizza l-possibbiltajiet li huma diġà offruti min-Netwerk tal-Intrapriżi Ewropej għall-promozzjoni fl-Istati Membri u l-informazzjoni għalihom dwar il-pjan ta' azzjoni. Biex din il-ħidma tkun possibbli, ikun hemm bżonn li titħeġġeġ il-kollaborazzjoni ta' dan in-netwerk mal-organizzazzjonijiet differenti li huma kkonċernati mill-promozzjoni tal-intraprenditorija, b'mod partikolari dawk marbutin mal-SMEs, filwaqt li jitqies il-fatt li dan in-netwerk huwa xi ftit jew wisq dinamiku skont il-pajjiż.

4.2 *Il-promozzjoni ta' kultura intraprenditorjali*

4.2.1 Il-KESE jilqa' b'mod favorevoli l-politiki li jimmiraw li jimmobilizzaw is-soċjetà madwar l-intraprenditorija fuq il-bażi ta' mudelli li kellhom suċċess u ta' każijiet li diġà ġew validati. L-eżempji tajbin ġeneralment jiġu kkuppjati mis-soċjetà, dan hu mod effikaċi biex tiġi promossa perċezzjoni pożittiva tal-ispirtu intraprenditorjali mal-gruppi mmirati differenti.

4.2.2 Madankollu huwa assolutament meħtieġ, kif diġà ntqal, li l-kultura tal-intraprenditorija tiġi promossa minn kmieni fost iż-żgħażagħ. Teżisti relazzjoni ta' kawża u effett fil-gruppi mmirati li tħeġġeġ l-intraprenditorija u l-innovazzjoni. Iż-żgħażagħ huma motivati u jirreaġixxu tajjeb għall-inkoraġġiment tal-promozzjoni ta' kultura u ta' ambjent li jiffavorixxi l-ħolqien ta' xi ħaġa fuq inizjattiva tagħhom u li jkunu responsabbli għaliha huma, huma juru entużjażmu għall-proġetti li jkunu verament personali. Minn kmieni, iż-żgħażagħ jidħlu fi proġetti li waqthom huma jistgħu jitgħallmu b'mod prattiku kif ikunu

intraprendituri u jsiru eżempji tajbin ta' kultura intraprenditorjali u ta' kooperazzjoni bejn l-individwi li jaqsmu l-istess valuri u jkollhom għanijiet komuni, b'hekk ir-riżultati fil-futur ikunu aħjar. Għaldaqstant ir-rwol tal-għalliem huwa essenzjali biex jinbidel l-atteġġjament u l-KESE jappoġġja inizjattivi li jgħinu lill-korp tal-għalliema jwasslu u jippromovu dan il-kunċett. Eżempju tajjeb ta' programm li huwa mutur tal-intraprenditorija huwa l-"F1 in Schools" ([3]) Il-KESE jfakkar ukoll il-konklużjonijiet tar-rapport "*Entrepreneurship in education*" (l-intraprenditorija fl-edukazzjoni) li joffri sintesi tal-istrateġiji differenti applikati fl-Ewropa biex jippromovu l-edukazzjoni intraprenditorjali ([4]).

4.2.3 Il-KESE jenfasizza li m'hemmx kultura uniformi tal-intrapriżi iżda kulturi differenti skont id-daqs, in-natura u s-settur tal-attività. Għaldaqstant, l-azzjonijiet ta' promozzjoni jridu min-naħa jirrigwardaw it-tipi kollha ta' intrapriżi filwaqt li jkun hemm attenzjoni biex ma jiġix privileġġjat xi mudell wieħed. Huma jridu jindirizzaw ukoll lill-imsieħba tal-intrapriżi, l-aktar il-banek, l-awtoritajiet pubbliċi u l-mezzi tax-xandir biex ikunu jistgħu jagħtu każ tad-differenzi kulturali fl-informazzjoni li jgħaddu u fl-għażliet ta' politiki tagħhom.

4.2.4 Il-KESE jenfasizza u jirrakkomanda lill-Istituzzjonijiet tal-Unjoni Ewropea u lill-Istati Membri l-ħtieġa li tiġi protetta u miżmuma d-diversità tal-forom ta' intrapriżi sabiex is-suq uniku u l-mudell soċjali Ewropew jiżviluppaw u jitħaddmu b'mod sħiħ. Il-forom kollha ta' intrapriżi jirriflettu aspett tal-istorja Ewropea u kull waħda minnhom tirrappreżenta l-memorja u d-diversi kulturi intraprenditorjali tagħna ([5]). Anke sabiex l-intraprenditorija Ewropea tiżviluppa u tiġi promossa b'mod sħiħ, jeħtieġ li d-diversità u l-pluraliżmu tal-forom ta' intrapriżi jiġu ċċarati u rikonoxxuti permezz ta' pjan ta' azzjoni Ewropew.

4.3 *Il-promozzjoni ta' ambjent ekonomiku favorevoli*

4.3.1 Il-bżonn li s-setturi differenti jifhmu li l-ħolqien ta' negozju huwa r-riżultat tal-isforzi tal-komunità kollha li tirrikonoxxi u tapprezza l-valur miżjud mill-kap ta' intrapriża u mill-intraprenditur u li hija miftuħa għall-dan il-valur miżjud huwa ċar. Fis-sitwazzjoni ekonomika attwali huwa aktar u aktar essenzjali li r-rwol tagħhom jidher f'dawl pożittiv.

4.3.2 Barra minn promozzjoni adatta ta' kultura kummerċjali, jeħtieġ li jinħolqu wkoll kundizzjonijiet verament sostenibbli fil-livell legali għal dawk li jixtiequ jinvestu u jieħdu r-riskju li jiżviluppaw idea, kunċett jew negozju.

4.3.3 Il-KESE jfakkar li huwa ċertament essenzjali li jiġi promoss il-ħolqien ta' intrapriżi ġodda jew li jiġi faċilitat it-trasferiment ta' intrapriżi li huma fil-periklu li jagħlqu jew li jfallu. Barra minn hekk, huwa essenzjali wkoll li jiġu appoġġati l-intrapriżi li diġà jeżistu. Bejn il-ħolqien u l-għeluq ta' intrapriża hemm il-ħajja sħiħa tagħha, li titlob politiki speċifiċi li joffru regolamentazzjoni aħjar sabiex jinħolqu l-impjiegi u attivitajiet ekonomiċi sostenibbli, kif ukoll l-innovazzjoni u l-kompetittività fi ħdan suq intern u fl-ekonomija globalizzata.

4.3.4 L-Istati Membri għandhom fl-aħħar iwettqu l-armonizzazzjoni pożittiva tal-kundizzjonijiet sabiex joħolqu l-kundizzjonijiet ideali għall-iżvilupp tan-negozji u l-attivitajiet kummerċjali u soċjali, filwaqt li jqisu l-varjetà sħiħa tal-istrutturi kummerċjali. Għal darba oħra, eżempji ta' suċċess bħat-tipi differenti ta' appertenenza kollettiva tal-ishma f'intrapriżi jew it-twaqqif ta' kooperattivi jista' jservi ta' xprun għat-tibdil li għandhom iħeġġu l-Istati Membri ([6]).

4.3.5 Il-KESE huwa favur informazzjoni iktar ċara u armonizzata fl-Istati Membri kollha dwar il-kundizzjonijiet tat-twaqqif ta' intrapriża billi kundizzjonijiet ekwi jħeġġu l-intraprenditorija. Bl-istess mod huwa importanti li jiġi assigurat aċċess għas-servizzi ta' appoġġ li jagħtu każ tat-tipi differenti ta' intrapriża.

4.3.6 Il-KESE jaqbel li l-finanzjament huwa kwistjoni Ewropea li l-Istati Membri kollha għandhom jindirizzaw b'kawtela. Il-likwidità finanzjarja hija limitata f'dan il-kuntest u huma l-intraprendituri ż-żgħar li jixitequ jibdew proġett l-iktar li jbatu f'sitwazzjoni bħal din. Għaldaqstant huwa essenzjali li jissaħħu l-mekkaniżmi ta' finanzjament li jappoġġjaw dan it-tip ta' inizjattivi, fosthom is-sistemi ta' garanzija reċiproka jew il-linji ta' krediti sussidjati, għodod essenzjali għall-intraprendituri ż-żgħar li ma jiksbux finanzi fis-swieq "tradizzjonali" ([7]).

4.3.7 Għaldaqstant, il-KESE japprova l-idea ta' tisħiħ tal-istrumenti ta' appoġġ għall-proġetti innovattivi u b'riskju għoli, riskju li huwa direttament proporzjonat mal-grad ta' innovazzjoni integrata. F'dan ir-rigward, huwa jaqbel ukoll mad-deċiżjoni li jiżdied l-appoġġ finanzjarju għall-ittestjar, id-dimostrazzjoni u l-implimentazzjoni ta' teknoloġiji ġodda billi għandu effett multiplikatur fis-soċjetà.

4.3.8 F'dawn iż-żminijiet partikolarment diffiċli għall-intrapriżi, il-KESE jaqbel mal-miżuri mmirati li jiġu faċilitati t-trasferimenti kummerċjali billi dawn l-operazzjonijiet għandhom jitqiesu opportunità għall-appoġġ tal-irkupru ta' ċerti setturi ekonomiċi li jistgħu jagħtu spinta lis-suq tax-xogħol.

([3]) http://www.f1inschools.com/
([4]) http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic_reports/135EN.pdf
([5]) ĠU C 318, 23.12.2009, p. 22.
([6]) ĠU C 191, 29.6.2012, p. 24.
([7]) ĠU C 181, 21.6.2012, p. 125 u ĠU C 351, 15.11.2012, p. 45.

4.3.9 F'dan ir-rispett, il-kwalità tal-leġislazzjoni li tapplika fil-kuntest tas-suq intern hija partikolarment importanti. L-Istati Membri għandhom ħafna xogħol quddiemhom iżda ma nistgħux induru lura.

4.4 Ir-rifjut tal-istigmatizzazzjoni tal-falliment: il-falliment mhuwiex tmiem it-triq, iżda jista' u għandu jidher bħala fażi ta' tkabbir, bil-kundizzjoni li jinġibdu l-konklużjonijiet li hemm bżonn.

4.4.1 Intqal ħafna dwar l-attitudnijiet "Amerikani" u "Anglo-sassoni" lejn il-falliment u lejn ċans ieħor. Il-KESE jaqbel li s-soċjetà sħiħa għandha tagħmel sforz sabiex tara l-intraprendituri f'dawl differenti f'dak li jirrigwarda r-reżiljenza tagħhom kontra l-ewwel falliment. Għaldaqstant, jiġbed l-attenzjoni lejn il-bżonn li jiġu żviluppati mekkaniżmi li jgħinu n-nies li jixtiequ jiżviluppaw xi ħaġa innovattiva sabiex jipperseveraw fl-għażliet tagħhom. Jekk l-ewwel sforz ma jwassal għal imkien, għandu jitqies, b'mod partikolari mis-sistema finanzarja bħala opportunità sabiex jittejbu u jissaħħu l-ħiliet għal proġetti intraprenditorjali futuri mhux bħala tmiem sħiħ. Il-KESE jemmen ukoll li jista' jkun kontraproduttiv li tiġi enfasizzata żżejjed il-promozzjoni ta' kultura waħda u li għandhom jiddominaw is-sens tajjeb u l-bilanċ.

4.5 *Tisħiħ tal-appoġġ għall-SMEs u rappreżentanti oħra*

4.5.1 Il-KESE jagħraf li r-regoli li japplikaw għall-intrapriżi jridu jiġu semplifikati u ċċarati għal dawk li għandhom il-ħsieb li jkollhom rwol attiv fil-ħolqien u l-iżvilupp tagħhom. Il-KESE jappoġġja l-isforzi tal-Kummissjoni u tal-Istati Membri f'li jnaqqsu l-burokrazija involuta sabiex jinbdew u jiġu modernizzati l-intrapriżi. It-twaqqif ta' intrapriżi, kemm fis-settur industrijali kif ukoll teknoloġiku għandu jsir b'mod ċar u malajr iżda għandu jirċievi wkoll l-appoġġ adegwat sabiex jiġu evitati l-eżaġerazzjonijiet jew in-nuqqas ta' ftehim kemm għall-intraprendituri kull ukoll għall-awtoritajiet regolatorji.

4.5.2 Il-KESE jaqbel mal-istqarrija tal-Kummissjoni dwar it-twaqqif ta' grupp ta' ħidma biex janalizza l-ħtiġijiet speċifiċi tal-professjonijiet ħielsa, f'dak li jirrigwarda kwistjonijiet bħas-semplifikazzjoni amministrattiva, l-internazzjonalizzazzjoni u l-aċċess għall-finanzi. Il-KESE jfakkar ukoll li l-prinċipju tas-sussidjarjetà u l-funzjoni speċifika tal-professjonisti ħielsa f'diversi Stati Membri għandha titqies biex tiġi inkoraġġita "Karta Ewropea għall-professjonisti ħielsa", simili għall-"Karta tal-UE tal-intrapriżi ż-żgħar".

4.5.3 Il-KESE jaqbel li hemm bżonn ta' servizzi ta' pariri u appoġġ għall-intrapriżi madanakollu jiġbed l-attenzjoni għall-bżonn li jinħolqu gruppi multidixxiplinarji li jifhmu sew is-suq u l-karatteristiċi speċifiċi tiegħu. Huwa jiġbed l-attenzjoni għalhekk lejn il-possibbiltà li tintuża l-esperjenza ta' intraprendituri irtirati jew ta' esperjenza li huma disponibbli biex jagħtu l-għarfien espert tagħhom lil intraprendituri ġodda. Dan jippermetti djalogu li jagħti l-frott bejn il-ġenerazzjonijiet. Għalhekk il-KESE jqis li huwa importanti li attivitajiet bħal dawn ma jkunux sempliċiment volontarji iżda jkunu appoġġjati minn inċentivi li jagħmluha possibbli għall-konsulenti u l-intraprendituri li jaqsmu l-benefiċċji tal-ħolqien tal-valur. Dan huwa mezz tajjeb ukoll ta' kif jiġu integrati nies li għadhom jistgħu jikkontribwixxu fis-soċjetà iżda li mhumiex attivi b'mod sħiħ fis-suq tax-xogħol.

4.5.4 In-netwerks ta' kollaborazzjoni bejn l-SMEs iridu jiġu inkoraġġuti għaliex huma jsaħħu b'mod konsiderevoli l-vijabilità tal-SMEs minħabba l-ekonomiji ta' skala (qsim tal-ispejjeż fil-qafas tal-marketing, ix-xiri jew servizzi komuni oħra, il-kooperazzjoni bejn entitajiet li jipproduċu prodotti jew servizzi komplementarji, il-possibilità tal-innovazzjoni u li wieħed jespandi fis-suq internazzjonali).

4.5.5 Barra mill-isforzi ta' simplifikazzjoni amministrattiva u ta' akkumpanjament tal-intraprendituri l-ġodda, il-KESE jinsisti fuq ir-rwol essenzjali tal-pariri (coaching u mentoring) li jsir mill-organizzazzjonijiet tal-intrapriżi. Mingħajr dawn l-azzjonijiet, l-SMEs b'mod partikolari l-mikrointrapriżi, ma jistgħax ikollhom aċċess għall-finanzi waħedhom, u l-anqas għall-fondi tal-UE, jew jinnovaw, jiżviluppaw il-kompetittività tagħhom u japplikaw il-miżuri ta' prijorità tal-Istrateġija UE 2020 anke jekk huma direttament ikkonċernati. Il-KESE huwa diżappuntat li t-tisħiħ tal-azzjoni ta' coaching u mentoring tal-organizzazzjonijiet tal-intrapriżi ma tinsabx fil-pjan ta' azzjoni. Il-Kumitat jitlob li jiġi stabbilit ir-raba' ass ta' miżuri mmirat biex isaħħaħ dawn l-azzjonijiet bis-saħħa tal-appoġġ tal-organizzazzjonijiet intermedji. Dawn l-azzjonijiet għandhom jiffokaw b'mod partikolari fuq l-aktar intrapriżi żgħar.

4.6 *Appoġġ għal gruppi speċifiċi*

4.6.1 Il-KESE jappoġġja l-isforzi mmirati b'mod partikolari lejn it-tħeġġiġ ta' ċerti setturi tas-soċjetà li qed jaqdu rwol dejjem iktar importanti fl-isforzi konġunti sabiex jinkisbu l-għanijiet ta' dan it-tip.

4.6.2 Il-KESE jappoġġja l-politiki li jimmobilizzaw lill-gruppi msemmija fil-pjan (nies qgħida, nisa, anzjani, żgħażagħ, persuni b'diżabbiltà u immigranti) dwar temi li jirrigwardaw l-intraprenditorjat, il-ħolqien ta' intrapriżi u l-valur tagħhom għas-soċjetà. Il-promozzjoni u d-disseminazzjoni ta' prattiki tajbin li jeżistu minn dawn il-gruppi jistgħu jikkontribwixxu għal approċċ aktar komplut u l-implimentazzjoni ta' politiki adatti. Il-KESE jesprimi s-sudisfazzjoni tiegħu li dawn il-gruppi ġew identifikati li jistgħu jimmobilizzaw is-soċjetà dwar dawn it-temi u jaqbel mal-miżuri ta' promozzjoni tal-valuri ta' intraprenditorija u ta' innovazzjoni fosthom, biex il-parteċipazzjoni tagħhom tiġi mħeġġa bil-għan li niffaċċjaw din l-isfida Ewropea.

4.6.3 Il-KESE jiġbed l-attenzjoni tal-Istituzzjonijiet, b'mod partikolari għat-tendenza li qed tikber li l-anzjani li jkunu rtiraw, joħolqu jew joħolqu mill-ġdid attività oħra indipendenti. Dan l-iżvilupp huwa minħabba li n-nies qed jgħixu aktar fit-tul, il-progress fil-kura tas-saħħa kif ukoll il-ħtieġa li jiżdied id-dħul minħabba l-effetti tal-kriżi fuq il-pensjoni. Il-KESE jitlob lill-Kummissjoni, lill-Parlament u lill-Kunsill li jirrevedu u jimplimentaw sistemi mmirati li jappoġġjaw lill-anzjani li jixtiequ jaqbdu din it-triq u jissimplifikaw il-qafas tal-attività tagħhom fuq il-bażi tal-esperjenzi ta' diversi Stati Membri.

Brussell, 23 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar is-sigurtà tal-prodotti għall-konsumatur u li tħassar id-Direttiva tal-Kunsill 87/357/KEE u d-Direttiva 2001/95/KE"

COM(2013) 78 final — 2013/0049 (COD)

(2013/C 271/15)

Relatur ġenerali: **is-Sur HERNÁNDEZ BATALLER**

Nhar il-25 ta' Frar 2013 u nhar it-12 ta' Marzu 2013, il-Kunsill u l-Parlament Ewropew rispettivament iddeċidew, b'konformità mal-Artikolu 114 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar is-sigurtà tal-prodotti għall-konsumatur u li tħassar id-Direttiva tal-Kunsill 87/357/KEE u d-Direttiva 2001/95/KE

COM(2013) 78 final – 2013/0049 (COD).

Nhar it-12 ta' Frar 2013, il-Bureau tal-Kumitat ta istruzzjonijiet lis-Sezzjoni Speċjalizzata għas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett.

Minħabba l-urġenza tal-ħidma, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew iddeċieda matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu tat-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tas-22 ta' Mejju) li jaħtar lis-Sur HERNÁNDEZ BATALLER bħala relatur ġenerali, u adotta din l-Opinjoni b'120 vot favur, vot wieħed kontra u 3 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-KESE jaqbel mal-fehma tal-Kummissjoni li jiġi stabbilit qafas legali, b'livell għoli ta' protezzjoni għall-konsumaturi, li jistabbilixxi l-obbligu li l-prodotti għall-konsumatur iridu jkunu sikuri.

1.2 Il-Kumitat iqis li r-Regolament huwa l-istrument legali adegwat sabiex jiġu kkonsolidati t-testi legali eżistenti, waqt li jiġu adattati għall-qafas leġislattiv il-ġdid għall-kummerċjalizzazzjoni tal-prodotti. Bir-Regolament ser jiġi stabbilit l-istess livell ta' sigurtà fil-pajjiżi kollha tal-UE, u b'hekk jiġu stabbiliti kriterji komuni.

1.3 Peress li r-Regolament huwa l-uniku strument li jippermetti li l-miżuri jiġu adottati bl-istess mod, bl-istess appoġġ għall-istess livell ta' riskju fil-pajjiżi kollha tal-UE, huwa xieraq li din il-proposta tiġi espressa f'termini li jistgħu jiġu interpretati bl-istess skop fil-pajjiżi kollha tal-Unjoni.

1.4 Il-KESE jqis li, minħabba l-importanza tal-istandardizzazzjoni biex tiġi żgurata s-sigurtà tal-prodotti, il-Kummissjoni għandha żżid l-appoġġ għall-parteċipazzjoni tal-konsumaturi fis-CEN u korpi oħrajn simili.

1.5 Fir-rigward tal-implimentazzjoni sħiħa tas-suq intern, il-Kumitat iqis li, minn naħa, il-proposta tirrappreżenta mezz ta' protezzjoni importanti ħafna għall-konsumaturi sabiex jitnaqqsu r-riskji ta' periklu u mewt u terġa' tistabbilixxi l-fiduċja; min-naħa l-oħra, iqis li hemm bżonn ta' trasparenza u kundizzjonijiet indaqs fit-transazzjonijiet kummerċjali, bil-għan li dawk li jippruvaw jipproduċu u jbigħu prodotti perikolużi ma jkollhomx vantaġġ inġust fuq il-kompetituri li jaċċettaw l-ispejjeż involuti sabiex jagħmlu l-prodotti tagħhom siguri.

2. **Daħla**

2.1 Il-protezzjoni tas-sigurtà tal-konsumaturi timplika li l-oġġetti u s-servizzi għad-dispożizzjoni tagħhom iridu jkunu tali li, meta użati f'kundizzjonijiet normali jew prevedibbli, ma jkunux ta' periklu għas-sigurtà tal-konsumaturi, u f'każ li jippreżentaw periklu, jistgħu jiġu rtirati mis-suq permezz ta' proċeduri rapidi u sempliċi. Il-protezzjoni tikkostitwixxi wieħed mill-prinċipji prijoritarji fil-politika Ewropea għall-protezzjoni tal-konsumatur sa mill-programm preliminari tagħha fl-1975 (1). B'riżultat tar-Riżoluzzjoni tal-Kunsill tat-23 ta' Ġunju 1986 (2) dwar il-protezzjoni u t-tħeġġiġ tal-interessi tal-konsumaturi ġie xprunat 'l hekk imsejjaħ "approċċ ġdid" fil-qasam tal-armonizzazzjoni teknika u l-istandardizzazzjoni (3).

2.2 L-ewwel Direttiva dwar is-sikurezza ġenerali tal-prodotti, adottata fl-aħħar tal-1992 (4), ġiet issostitwita bid-Direttiva 2001/95/KE tal-Parlament u tal-Kunsill tat-3 ta' Diċembru 2001 (5), li daħlet fis-seħħ fil-15 ta' Jannar 2002 bi skadenza għal traspożizzjoni fil-liġi nazzjonali mill-Istati Membri stabbilita għall-15 ta' Jannar 2004. Dak iż-żmien, il-KESE kien ikkummenta dwar dan (6) u approva l-approċċ propost mill-Kummissjoni iżda esprima riservi dwar ċerti aspetti.

(1) Riżoluzzjoni tal-Kunsill tal-14 ta' April 1975 dwar programm preliminari tal-KEE għal politika dwar il-protezzjoni u l-informazzjoni għall-konsumatur. ĠU C 92, 25.4.1975, p. 1. (mhux disponibbli bil-Malti)

(2) ĠU C 167, 5.7.1986, p. 1. (mhux disponibbli bil-Malti)

(3) Abbażi tar-Riżoluzzjoni tal-Kunsill tas-7.5.1985, ĠU C 136, 4.6.1985, p. 1 (mhux disponibbli bil-Malti).

(4) ĠU L 228, 11.8.1992, p. 24.

(5) ĠU L 11, 15.1.2002, p. 4. (Edizzjoni Speċjali bil-Malti: Kapitolu 15 Volum 06 P. 447-462)

(6) ĠU C 367, 20.12.2000, p. 34. (mhux disponibbli bil-Malti)

2.3 Bil-ħolqien tas-sistema ta' twissija bikrija għall-prodotti li mhumiex tal-ikel (RAPEX) ġiet stabbilita sistema għaċ-ċirkolazzjoni tal-informazzjoni bejn il-Kummissjoni u l-awtoritajiet tal-Istati Membri dwar il-miżuri adottati mill-awtoritajiet tal-Istati Membri u l-aġenti ekonomiċi f'rabta mal-prodotti li jippreżentaw riskju serju għas-saħħa u s-sigurtà tal-konsumaturi, sabiex jiġu indirizzati 'l hekk imsejħa "sitwazzjonijiet ta' emerġenza". Fl-2004 ([7]), il-Kummissjoni approvat xi linji gwida speċifiċi sabiex jiġi żgurat il-funzjonament tajjeb tar-RAPEX.

2.4 Minkejja li s-27 Stat Membru ttrasponew id-Direttiva fil-leġislazzjoni rispettiva tagħhom, il-metodi ta' implimentazzjoni ma kinux l-istess fl-Istati Membri kollha, u b'hekk teżisti diskrepanza f'xi atti ta' traspożizzjoni, fosthom:

— l-aspetti relatati mal-valutazzjoni tas-sigurtà kif jinsabu fl-Artikolu 3 tad-Direttiva;

— fir-rigward tat-traċċabbiltà, xi Stati Membri għamluha obbligatorja li fuq il-prodott jew fuq l-ippakkjar tiegħu jkun hemm indikati l-identità u d-dettalji tal-prodott, inkluż l-importatur, filwaqt li għal xi Stati Membri oħra, dan huwa fakultattiv;

— barra minn hekk, f'xi Stati Membri, in-notifika mill-produtturi hija meħtieġa biss f'każ ta' riskju magħruf u mhix obbligatorja f'każ li l-produttur "ikun irid jaf" bir-riskju abbażi tal-informazzjoni disponibbli.

3. Il-proposta tal-Kummissjoni

3.1 Din il-proposta għal Regolament hija parti mill-"Pakkett dwar is-Sigurtà tal-Prodotti u s-Sorveljanza tas-Suq" li tinkludi wkoll il-proposta għal Regolament dwar is-sorveljanza tas-suq uniku u pjan ta' azzjoni pluriennali għas-sorveljanza tas-suq li jkopri l-perjodu mill-2013 sal-2015.

3.2 Il-proposta għal Regolament għandha l-għan li tikkompleta l-qafas legali tas-sigurtà tal-prodotti għall-konsumatur u l-kummerċjalizzazzjoni tal-prodotti, adottat fl-aħħar snin b'rabta mal-prodotti manifatturati mhux għall-ikel, bl-eċċezzjoni ta' xi prodotti bħall-antikitajiet. Hija tesiġi li l-prodotti għall-konsumatur ikunu "siguri", tistabbilixxi ċerti obbligazzjonijiet fuq l-operaturi ekonomiċi u fl-istess ħin tinkludi dispożizzjonijiet dwar l-iżvilupp ta' standards favur ir-rekwiżit ġenerali tas-sigurtà. Bħala bażi legali, il-Kummissjoni tuża l-Artikolu 114 tat-TFUE, li jservi wkoll għall-istabbiliment u l-funzjonament tas-suq intern abbażi tal-eżerċizzju tal-poteri kondiviżi tal-Unjoni u l-Istati Membri.

3.3 Il-Kummissjoni tibdel l-istrument leġislattiv u tippreżenta proposta għal Regolament minflok Direttiva, bil-għan li tistabbilixxi l-istess livell ta' sigurtà fil-pajjiżi kollha tal-UE u jiġu armonizzati r-regolamenti f'dan il-qasam, waqt li tistabbilixxi kriterji komuni dwar il-kwistjoni mingħajr ħsara għal-leġislazzjoni settorjali. Il-proposta għal Regolament timponi regoli ċari u dettaljati li jsiru applikabbli b'mod uniformi u fl-istess waqt fl-Unjoni kollha.

3.4 Il-Kummissjoni għandha l-għan li żżomm livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa u s-sigurtà tal-konsumaturi, waqt li tirrazzjonalizza u tissemplifika l-funzjonament tas-sistema tas-sigurtà u l-interazzjoni tagħha ma' leġislazzjoni oħra tal-Unjoni.

3.5 Il-proposta għandha l-għan li tħassar id-Direttiva 87/357/KE u d-Direttiva 2011/95/KE, li l-kontenut tagħhom jinsab maqsum bejn iż-żewġ proposti għal Regolament li qegħdin jitħejjew. B'dan il-mod, id-dispożizzjonijiet relatati mas-sorveljanza tas-suq u s-sistema RAPEX, li attwalment jinsabu fid-Direttiva dwar is-sigurtà ġenerali tal-prodotti ġew trasferiti għall-proposta għal Regolament ġdid uniku dwar is-sorveljanza tas-suq, li ser jgħaqqad id-dispożizzjonijiet kollha dwar din il-kwistjoni fi strument uniku, u b'hekk is-sistema RAPEX tkun l-unika sistema ta' twissija għall-prodotti li jippreżentaw riskju.

3.6 Barra minn hekk, din il-proposta tistabbilixxi l-obbligi elementari tal-operaturi ekonomiċi milqutin (il-manifatturi, l-importaturi u d-distributuri) li huma involuti fil-katina tal-provvista tal-prodotti għall-konsumatur diment li dawn ma jkunux soġġetti għar-rekwiżiti korrispondenti fil-leġislazzjoni settorjali ta' armonizzazzjoni tal-Unjoni. Għalhekk l-ambitu tagħha huwa limitat għal sitwazzjonijiet li mhumiex regolati jew regolati parzjalment biss mil-leġislazzjoni settorjali.

3.7 Il-punt ta' tluq huwa l-prinċipju ġenerali li l-prodotti għall-konsumatur mhux għall-ikel iridu jkunu siguri meta jkunu disponibbli jew jitpoġġew fis-suq tal-Unjoni. L-obbligi aktar dettaljati tal-operaturi ekonomiċi japplikaw biss għal dawk l-operaturi li mhumiex soġġetti għall-obbligi korrispondenti stabbiliti fil-leġislazzjoni ta' armonizzazzjoni applikabbli għas-settur ta' prodott konkret.

3.8 Il-proposta ġiet issemplifikata permezz tal-introduzzjoni ta' rabta ċara mal-leġislazzjoni settorjali u tas-semplifikazzjoni tal-istandards. Il-prodotti għall-konsumatur li jkunu konformi mal-leġislazzjoni ta' armonizzazzjoni settorjali tal-Unjoni bil-għan li tiżgura s-saħħa u s-sigurtà tal-persuni ser jitqiesu siguri wkoll permezz ta' dan ir-Regolament propost.

3.9 Barra minn hekk, it-taqsima tad-definizzjonijiet ġiet aġġornata u allinjata mal-Qafas Leġiżlattiv il-ġdid għall-Kummerċjalizzazzjoni tal-Prodotti. Apparti hekk, il-proċess li jidentifika l-istandards Ewropej eżistenti jew li jitlob it-tfassil ta' standards Ewropej ġodda li joħolqu l-preżunzjoni li prodott huwa sigur ġie ssemplifikat ħafna u ġie allinjat mal-qafas ġenerali ġdid għall-istandardizzazzjoni.

([7]) Deċiżjoni 2004/418/KE tal-Kummissjoni (ĠU L 151, 30.4.2004. p. 84) (Edizzjoni Speċjali bil-Malti: Kapitolu 15 Volum 08 P. 386-413).

3.10 L-obbligi tal-operaturi ekonomiċi jindirizzaw, fost affarijiet oħra, kwistjonijiet relatati mat-tikkettar, l-identifikazzjoni tal-prodotti, l-azzjonijiet korrettivi li għandhom jiġu adottati f'każ ta' prodotti mhux siguri u l-informazzjoni lill-awtoritajiet kompetenti.

3.10.1 Il-proposta teħtieġ li l-operaturi ekonomiċi jkunu jistgħu jidentifikaw l-operaturi li fornewhom bil-prodott u l-klijenti tagħhom. Il-Kummissjoni għandha s-setgħa sabiex tadotta miżuri li jkunu jeħtieġu li l-operaturi ekonomiċi jistabbilixxu jew jaderixxu ma' sistema ta' traċċabbiltà elettronika.

4. **Kummenti ġenerali**

4.1 Il-KESE jappoġġja l-eżistenza ta' leġislazzjoni b'livell għoli ta' protezzjoni għas-saħħa u s-sigurtà tal-konsumaturi – speċjalment tal-prodotti – u jqis li l-proposta tal-Kummissjoni tista' tgħin issaħħaħ dan; madankollu jixtieq li jitqiesu l-kummenti li saru f'din l-Opinjoni sabiex tiġi ċċarata l-proposta.

4.2 Il-KESE jiġbed l-attenzjoni li l-informazzjoni kompluta mogħtija fil-Memorandum ta' Spjegazzjoni tal-proposta ma ġietx inkluża fit-test tar-Regolament. Għalhekk, il-premessi jinkludu kwistjonijiet bħal li l-proposta l-ġdida tapplika għat-tekniċi kollha ta' bejgħ, inkluż il-bejgħ fuq distanza, li qabel kienu neqsin mit-test tar-Regolament. Fid-dawl tal-istrument legali propost, li jeħtieġ li l-kriterji jkunu standardizzati minn qabel sabiex ikunu jistgħu jiġu interpretati bl-istess mod fil-pajjiżi kollha tal-UE, għalhekk ser ikun rakkomandat li għall-inqas tiġi inkluża referenza mqassra għal dawn il-punti fit-test tar-Regolament.

4.2.1 Fil-fehma tal-KESE, il-proposta permezz ta' Regolament hija rilevanti u adegwata, peress li huwa l-uniku strument li jippermetti li l-miżuri jiġu adottati bl-istess mod, bl-istess appoġġ għall-istess livell ta' riskju fil-pajjiżi kollha tal-UE. Huwa l-istrument adatt sabiex jitħassru d-Direttiva 87/357/KEE u d-Direttiva 2001/95/KE, dejjem jekk jinżamm il-livell ta' protezzjoni stabbilit f'dawn iż-żewġ Direttivi fir-rigward tal-livell ta' sigurtà meħtieġ.

4.2.2 Dan jirriżulta fiċ-ċertezza legali għas-suq u għall-konsumaturi, li flimkien mas-semplifikazzjoni tal-miżuri, tirrappreżenta tnaqqis fl-ispejjeż ekonomiċi għall-adozzjoni tar-Regolament, bit-termini tiegħu li jridu jiġu interpretati bl-istess mod fil-pajjiżi kollha tal-Unjoni.

4.2.3 Għandu jiġi enfasizzat li l-proposta għal Regolament tiddefinixxi l-kamp tal-applikazzjoni tiegħu meta mqabbel mal-leġislazzjoni settorjali tal-Unjoni. Għalhekk ikun xieraq li fl-Artikolu 1 tiġi enfasizzata n-natura "ġenerali" u trasverali tagħha relatata mal-bqija tal-leġislazzjoni settorjali fir-rigward tas-sigurtà tal-prodotti għall-konsumatur.

4.3 Bħad-Direttiva, il-proposta għal Regolament tesiġi li l-prodotti għall-konsumatur ikunu "siguri". Tistabbilixxi ċerti obbligazzjonijiet fuq l-operaturi ekonomiċi u tinkludi dispożizzjonijiet dwar it-tfassil ta' standards li jappoġġjaw ir-rekwiżit ġenerali tas-sigurtà. Madankollu, id-dispożizzjonijiet tagħha ma jirreferux għall-"prinċipju ta' prekawzjoni", li għandu jirregola s-sigurtà tal-prodotti u li għandu jiġi inkluż espliċitament fid-dispożizzjonijiet tar-Regolament.

4.4 *Definizzjonijiet fil-proposta*

4.4.1 Fir-rigward tad-definizzjonijiet użati fil-proposta, il-KESE jqis li xi wħud minnhom għandhom jiġu riveduti peress li, kemm jekk għal kwistjonijiet terminoloġiċi, ta' traduzzjoni jew tradizzjonijiet legali differenti tal-Istati Membri, jistgħu joħolqu problemi fil-futur meta jiġi applikat ir-Regolament.

4.4.2 Il-kunċett ta' prodotti "siguri" huwa adegwat u jinkludi l-aspetti diversi li jippermettu li tiġi evalwata s-sigurtà li joffru l-prodotti f'termini ta' ċirkostanzi li l-konsumatur għandu jkun konxju tagħhom, bħall-ħajja, in-natura u l-kompożizzjoni tal-prodott. Madankollu, it-terminu ta' prodott għandu jiġi kkompletat bit-terminu "manifatturat".

4.4.3 Bl-istess mod, it-termini "normali" u "raġonevolment prevedibbli" jistgħu jwasslu għal xi konfużjoni, bl-istess mod li l-kriterju ta' "raġonevolità" jista' jissuġġerixxi li kwalunkwe prodott jista' jiġi inkluż, anke jekk ma jkunx sigur, bil-kundizzjoni li jintuża b'mod adegwat.

4.4.4 Min-naħa tiegħu, it-terminu "normali" forsi jista' jiġi sostitwit b'"tas-soltu", jew possibbilment, dan it-terminu, minħabba l-ambigwità tiegħu, jiġi trasferit għall-konsumatur li għalih huwa intiż il-prodott. Għal dan il-għan huwa rrakkomandat li dan it-terminu jinbidel b'dak ta' "prodott insigur", peress li dan jista' jgħaqqad il-kunċett ma' dak li jeżisti fid-Direttiva dwar ir-responsabbiltà ċivili għall-prodotti difettużi ([8]), fejn hija rrakkomandata l-istandardizzazzjoni tal-qafas legali fl-Istati Membri, għalkemm f'dan il-qasam il-kunċett ta' prodott huwa usa'.

4.4.5 Fir-rigward tat-terminu "rappreżentant awtorizzat", għandu jiġi indikat li r-referenza għal "mandat" tista' twassal għal kunflitti fil-futur f'dawk il-pajjiżi li jesiġu li jiġi ffirmat ftehim ta' mandat minn qabel, u għalhekk ikun adegwat li jinbidel bit-terminu "mandat bil-miktub" li jħalli lill-pajjiżi ħielsa li jagħżlu l-formula kuntrattwali li hija l-aktar adegwata għal-liġi interna tagħhom, u fl-istess ħin jiġu evitati problemi futuri possibbli ta' natura kuntrattwali.

([8]) ĠU L 210, 7.8.1985, p. 29 (Edizzjoni Speċjali bil-Malti: Kapitolu 15 Volum 01 P. 257-261).

4.4.6 Fir-rigward tad-definizzjoni "riskju serju", ta' min jirrakkomanda aktar li din tiġi estiża għal kull "espożizzjoni, emerġenza jew periklu" li jkun aktar faċli għall-konsumaturi sabiex jinterpretawha, jiġifieri li r-"riskju serju" jintrabat mal-bżonn li tittieħed azzjoni immedjata u jiġu adottati miżuri hekk kif jiġi magħruf ir-riskju.

5. **Kummenti speċifiċi**

5.1 Il-proposta għal Regolament tagħti importanza speċjali lill-bżonn li l-obbligi għall-operaturi ekonomiċi jiġu unifikati u ssemplifikati, u l-KESE jappoġġja dan bis-sħiħ minħabba l-konfużjoni eżistenti, kemm għall-operaturi ekonomiċi kif ukoll għall-awtoritajiet nazzjonali.

5.2 Fl-Artikolu 4 għandha tiżdied din il-frażi: "taħt il-kundizzjonijiet li ser jiġu stabbiliti aktar tard f'dan ir-Regolament", peress li l-kunċett ta' sigurtà jista' ma jkunx jikkoinċidi mad-dispożizzjonijiet stabbiliti f'regoli settorjali oħra.

5.3 Fit-test għandu jiġi ċċarat il-kamp ta' applikazzjoni tal-proposta fir-rigward tal-inklużjoni tas-servizzi fil-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament. Madankollu, il-KESE jispera li l-Kummissjoni tippreżenta proposta kompluta dwar is-sigurtà tas-servizzi fl-UE.

5.4 Fir-rigward tar-referenza għal konsumaturi "vulnerabbli" stabbilita fl-Artikolu 6(d), għandu jiġi ċċarat jekk il-kunċett ta' konsumatur vulnerabbli huwiex ibbażat fuq kriterju ġenerali (età, saħħa ...) jew jekk jiddependix mal-karatteristiċi tal-prodott (nuqqas ta' biżżejjed għarfien). Il-KESE jqis li, sabiex il-liġi tal-Unjoni tkun iktar konsistenti, għandhom jintużaw kunċetti awtonomi proprji fil-liġi kollha tal-Unjoni u mhux jiġu definiti kunċetti għall-finijiet ta' kull proposta leġislattiva.

5.5 L-Artikolu 6(2)(h) jirreferi għall-aspettattivi raġonevoli tal-konsumatur dwar is-sigurtà. It-terminu ta' "raġonevoli" għandu jiġi kkonkretizzat b'termini bħal "f'termini tan-natura, il-kompożizzjoni u l-użu tiegħu", li għandu jagħti lill-Artikolu aktar ċertezza legali.

5.6 Il-KESE jqis li l-konsumaturi għandhom id-dritt għal informazzjoni ċara u preċiża dwar l-oriġini tal-prodotti li għandha tinkludi, fil-każijiet kollha, l-oriġini konkreta tagħhom, waqt li tissodisfa dak li hemm stabbilit fil-liġi tal-Unjoni.

5.7 Barra minn hekk, għandu jiġi rivedut il-kliem ta' din id-dispożizzjoni fis-sens li l-manifatturi u l-importaturi għandhom "jassiguraw" konformità mar-rekwiżiti stabbiliti f'din id-dispożizzjoni.

5.8 *Obbligi tal-manifatturi u operaturi oħra*

5.8.1 Il-proposta għal Regolament tistabbilixxi regola dwar l-abbozzar tad-dokumentazzjoni min-naħa tal-manifatturi u l-passi li għandhom jieħdu sabiex iżommu s-sigurtà tal-konsumaturi. Il-KESE jqishom bħala importanti.

5.8.2 Dawn l-obbligi speċifiċi jikkonsistu f'li jiġu ttestjati kampjuni ta' prodotti disponibbli fis-suq, jistħarrġu l-ilmenti u jżommu reġistru tal-ilmenti, ta' prodotti mhux konformi u ta' prodotti rkuprati, kif ukoll l-obbligu li d-distributuri jinżammu infurmati dwar kull monitoraġġ ta' dan it-tip.

5.8.3 Madankollu, il-proposta ma tispeċifikax il-proċeduri ta' implimentazzjoni; kull Stat Membru huwa responsabbli mill-ġestjoni tal-miżuri li jridu jieħdu (bħal pereżempju l-ħolqien ta' reġistru speċjali) jew li dawn il-miżuri jiġu armonizzati bil-għan li tinżamm sistema ta' twissija li tippermetti lis-suq jinżamm infurmat kmieni biżżejjed sabiex ikun jista' jieħu miżuri effettivi qabel ma ssir il-ħsara.

5.9 *Dokumentazzjoni teknika*

5.9.1 L-obbligu li l-konsumaturi jiġu infurmati għandu jirreferi biss għall-kwistjonijiet relatati mal-użu u n-natura tal-prodotti u mhux estiż għad-dokumentazzjoni teknika li tista' tkun tinkludi informazzjoni dwar sigrieti kummerċjali u informazzjoni kunfidenzjali oħra tal-manifatturi li għandha tkun disponibbli għall-awtoritajiet, b'regoli ċari għal dan il-għan li jinsabu nieqsa mill-proposta.

5.9.2 Peress li t-test jidher li jitfa' r-responsabbiltà fuq il-manifattur għad-danni li prodott jista' jikkawża minħabba li jkun insigur, ikun aktar adegwat li jiġi stabbilit li l-kontenut ta' dan id-dokument ser ikun validu għal għaxar snin. Sabiex l-Artikolu 8(6) ikun aktar ċar, l-espressjoni "il-manifatturi għandhom jiżguraw" għandha tinbidel b'"il-manifatturi għandhom ikunu responsabbli", li tkun aktar konformi mal-obbligu li jaqa' fuqhom. L-istess għandu japplika, bil-modifiki neċessarji, għall-importaturi u r-responsabbiltà tagħhom, flimkien mal-obbligu li d-dokumentazzjoni teknika tinżamm għal għaxar snin, bħalma għandhom jagħmlu l-operaturi ekonomiċi l-oħra.

5.9.3 Bil-għan li l-konsumaturi jkunu jistgħu jeżerċitaw id-dritt tagħhom għall-informazzjoni dwar prodott speċifiku mingħajr kwalunkwe tip ta' ostaklu, huwa rakkomandabbli li l-possibbiltà mniżżla fl-Artikolu 8(7), li l-manifattur jindika indirizz wieħed fejn ikun jista' jiġi kkuntattjat, ma tkunx ta' piż fuq il-konsumatur, b'tali mod li tista' tinftiehem li jekk din tintuża, ser twassal għal penalitajiet.

5.10 Fir-rigward tal-prodotti li jidhru li jkunu xi ħaġa oħra milli fil-fatt ikunu, il-KESE jappella għall-ogħla livell ta' protezzjoni, partikolarment għall-prodotti li jidhru qishom ġugarelli, li għandhom ikunu soġġetti għad-dispożizzjonijiet tad-Direttiva dwar is-sikurezza tal-ġugarelli, sabiex jinkiseb livell għoli ta' protezzjoni tal-minorenni.

5.11 Il-KESE jappoġġja l-bżonn tat-traċċabbiltà tal-prodotti matul il-katina tal-provvista kollha, peress li dan jgħin biex ikunu identifikati l-operaturi ekonomiċi u biex jittieħdu miżuri korrettivi kontra l-prodotti perikolużi, kemm jekk ikunu miżuri ta' rkupru kif ukoll ta' rtirar mis-suq.

5.12 Fir-rigward tal-istandards Ewropej li jipprovdu l-preżunzjoni ta' konformità, il-KESE jqis li l-proposta ttejjeb il-funzjonament attwali tas-sistema. Madankollu għandhom jiġu ċċarati d-dispożizzjonijiet tranżitorji u l-preżunzjoni ta' konformità għal aktar ċertezza legali.

5.12.1 Minħabba l-importanza tal-istandardizzazzjoni, il-KESE jqis li l-korpi Ewropej ta' standardizzazzjoni għandhom jingħataw ir-riżorsi neċessarji sabiex iżidu l-produttività tagħhom u jiggarantixxu kwalità għolja. Barra minn dan hemm bżonn li r-rappreżentazzjoni tal-konsumaturi tkun aktar effettiva.

5.13 Bi prinċipju, ir-regoli dwar l-atti ddelegati jidhru raġonevoli, minkejja li ma jagħmilx sens li d-delega tingħata għal żmien indefinit. Barra minn hekk, l-atti ddelegati m'għandhomx jiġu adottati dwar kwistjonijiet essenzjali u għandhom jinżammu fil-limiti tal-att oriġinali. Għandhom partikolarment jintużaw qabel ma l-prodotti perikolużi jitpoġġew fis-suq. Għalhekk, jidher raġonevoli li jiġu adottati atti ddelegati fil-każijiet imsemmija fl-Artikolu 15(3)(a) tal-proposta, filwaqt li l-każijiet li jidhru fis-sottoparagrafu (b) jidhru aktar dubjużi.

5.14 Fir-rigward tal-penalitajiet, għandu jiġi enfasizzat li l-KESE huwa favur li jiġu armonizzati t-tipi ta' ksur u l-penalitajiet korrespondenti ([9]), peress li huwa biss is-sempliċi appell ġeneriku sabiex il-penalitajiet ikunu effettivi, dissważivi u proporzjonati li jista' jagħti lok għal distorsjonijiet fil-funzjonament tas-suq.

5.14.1 Fl-aħħar nett, il-KESE jqis li l-Istati Membri għandu jkollhom mezzi ta' rimedju u ta' rikors adegwati u effettivi quddiem il-qrati kompetenti bil-għan li jimplimentaw id-dispożizzjonijiet tar-Regolament fl-interess ġenerali tal-konsumaturi.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

([9]) Pereżempju, bħalma hemm fir-Regolament (KE) Nru 1071/2009, ĠU L 300, 14.11.2009, p. 51.

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar is-sorveljanza tal-prodotti u li jemenda d-Direttivi tal-Kunsill 89/686/KEE u 93/15/KEE, u d-Direttivi 94/9/KE, 94/25/KE, 95/16/KE, 97/23/KE, 1999/5/KE, 2000/9/KE, 2000/14/KE, 2001/95/KE, 2004/108/KE, 2006/42/KE, 2006/95/KE, 2007/23/KE, 2008/57/KE, 2009/48/KE, 2009/105/KE, 2009/142/KE, 2011/65/UE, ir-Regolament (UE) Nru 305/2011, ir-Regolament (KE) Nru 764/2008 u r-Regolament (KE) Nru 765/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill"

COM(2013) 75 final — *2013/0048 (COD)*

(2013/C 271/16)

Relatur ġenerali: **is-Sur LEMERCIER**

Nhar it-8 ta' Marzu u nhar it-12 ta' Marzu 2013, il-Kunsill u l-Parlament Ewropew rispettivament iddeċidew, b'konformità mal-Artikolu 114 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar is-sorveljanza tal-prodotti u li jemenda d-Direttivi tal-Kunsill 89/686/KEE u 93/15/KEE, u d-Direttivi 94/9/KE, 94/25/KE, 95/16/KE, 97/23/KE, 1999/5/KE, 2000/9/KE, 2000/14/KE, 2001/95/KE, 2004/108/KE, 2006/42/KE, 2006/95/KE, 2007/23/KE, 2008/57/KE, 2009/48/KE, 2009/105/KE, 2009/142/KE, 2011/65/UE, ir-Regolament (UE) Nru 305/2011, ir-Regolament (KE) Nru 764/2008 u r-Regolament (KE) Nru 765/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill

COM(2013) 75 final – 2013/0048 (COD).

Nhar it-12 ta' Frar 2013, il-Bureau tal-Kumitat inkariga lis-Sezzjoni Speċjalizzata għas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar dan is-suġġett.

Minħabba l-urġenza tal-ħidma, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew iddeċieda matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu tat-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju) li jaħtar lis-Sur LEMERCIER bħala relatur ġenerali, u adotta din l-opinjoni b'116-il vot favur u 2 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-Kumitat jilqa' b'mod favorevoli d-dispożizzjonijiet tar-regolament propost. Id-dispożizzjonijiet attwali li japplikaw għas-sorveljanza tas-suq u l-kontroll tal-prodotti huma mifruxin wisq f'diversi testi b'kontenut differenti. Dan jikkomplika bla bżonn il-kompitu tal-awtoritajiet ta' sorveljanza u tal-produtturi, kif ukoll dak tal-assoċjazzjonijiet tal-konsumatur u tal-organizzazzjonijiet tal-ħaddiema. Il-Kumitat bi pjaċir jinnota li d-dispożizzjonijiet vertikali preċedenti ser jitħassru biex jinġabru mill-ġdid f'regolament trasversali, uniku u msaħħaħ.

1.2 Il-Kumitat jaqbel mal-bażi legali iżda jqis li hemm bżonn referenza wkoll għall-Artikolu 12 tat-TFUE li jispeċifika li l-protezzjoni tal-konsumaturi hija politika trasversali li għandha tiġi kkunsidrata "fid-definizzjoni u l-implimentazzjoni ta' politiki u attivitajiet oħra tal-Unjoni".

1.3 L-istrument propost huwa regolament. Il-Kumitat iqis li din il-forma hija l-aktar adatta biex jiġu ffaċilitati l-kooperazzjoni u l-iskambji bejn l-Istati Membri u bejn l-Istati Membri u l-UE. Huwa jqis li l-pakkett propost mill-Kummissjoni jissodisfa r-rekwiżiti ta' proporzjonalità u tas-sussidjarjetà stabbiliti mit-Trattati. L-Istati Membri għadhom kompletament responsabbli għas-sorveljanza tas-swieq nazzjonali tagħhom u l-kontrolli fil-fruntieri esterni tal-Unjoni, u għandhom jiżguraw il-finanzjament għal dan.

1.4 Il-KESE jappoġġja d-dikjarazzjoni tal-Kummissjoni li skontha l-prodotti li jiċċirkolaw fl-Unjoni għandhom jissodisfaw ir-rekwiżiti li jipprovdu livell għoli ta' protezzjoni tal-interessi pubbliċi, bħas-saħħa u s-sigurtà inġenerali, is-saħħa u s-sigurtà fuq il-post tax-xogħol, il-protezzjoni tal-konsumaturi, il-protezzjoni tal-ambjent u s-sigurtà pubblika.

1.5 Il-Kumitat iqis li r-rispett tas-sigrieti tal-manifattura jew ir-rispett tas-sigrieti kummerċjali ma jistgħux ikunu ostaklu għat-tnedija tat-twissijiet meta s-saħħa jew is-sigurtà tal-utenti jistgħu jkunu affettwati minn wieħed mill-elementi tal-prodott inkwistjoni. Il-prattika kontinwa tas-sistema RAPEX, li tiżgura li jirbaħ l-interess pubbliku mhux l-interessi privati, għalhekk għandha tkompli tiġi rispettata mill-korpi tas-sorveljanza u l-kontroll.

1.6 Il-membri jew l-impjegati tal-korpi tas-sorveljanza u d-dwani għandhom juru l-garanziji kollha tal-onestà u l-indipendenza u jkunu mħarsa mill-pressjonijiet jew mit-tentattivi tal-korruzzjoni potenzjali fil-qadi ta' dmirhom. Il-persuni li jikxfu n-nuqqasijiet jew ir-riskji relatati ma' prodott għandu jkollhom protezzjoni, l-iktar kontra s-segwiti; l-identità tagħhom għandha tibqa' kunfidenzjali.

1.7 Il-Kumitat jitlob biex fil-proposta għal Regolament tiġi inkluża bażi tad-data tal-korrimenti pan-Ewropea (Injuries Database, IDB) li għandha tiġi kkunsidrata bħala t-tielet pilastru tas-sistema ta' skambju ta' informazzjoni tas-sorveljenza tas-suq tal-UE, komplemetari għar-RAPEX u l-ICSMS.

1.8 Fl-aħħar nett, il-Kumitat jixtieq ħafna jkun wieħed mid-destinatarji tar-rapporti perjodiċi li l-Kummissjoni ser tistabbilixxi tul il-ħames snin biex jiġi żgurat is-segwitu tal-eżekuzzjoni tar-Regolament.

2. **Introduzzjoni: il-proposti tal-Kummissjoni**

2.1 L-aqwa leġislazzjoni dwar is-sigurtà tal-prodotti u l-armonizzazzjoni tar-regoli fis-suq intern mhijiex biżżejjed biex jingħataw garanziji assoluti ta' sigurtà lill-konsumaturi fir-rigward tal-prodotti ta' konsum u lill-ħaddiema fir-rigward tal-prodotti intiżi għal użu professjonali.

2.2 Kif juru l-iskandli riċenti, il-frodi biex jiżdiedu l-profitti jew biex jitnaqqsu l-ispejjeż tal-produzzjoni għadha realtà fl-Ewropa; barra minn hekk, il-prodotti importati mhux dejjem jilħqu l-istandards Ewropej u jistgħu jservu bħala kompetizzjoni inġusta għall-prodotti ta' oriġini Ewropea.

2.3 Is-sorveljanza tas-swieq kif ukoll il-kontroll tal-konformità tal-prodotti huma essenzjali u jirrikjedu servizzi u persunal kwalifikat (dwana, servizzi tekniċi, spezzjonijiet, eċċ.) li jkunu qed joperaw fuq it-territorju ta' kull Stat Membru.

2.4 Id-Direttiva 2001/95/KE dwar is-sigurtà ġenerali tal-prodotti, li kellha tiġi trasposta għalkollox fl-2004, u r-Regolament (KE) Nru 765/2008 dwar l-akkreditazzjoni u s-sorveljanza tas-swieq, li daħal fis-seħħ fl-2010, kif ukoll id-direttivi u d-deċiżjonijiet dwar l-armonizzazzjoni settorjali wasslu għall-progress ċar. Madankollu, id-dispożizzjonijiet dwar is-sorveljanza tas-suq huma mxerdin u jikkoinċidu, li jista' joħloq konfużjoni bejn ir-regoli ta' sorveljanza proprji u l-obbligi tal-operaturi, u b'hekk dan jikkomplika l-kompitu tagħhom u tal-leġislaturi u tal-uffiċjali tas-servizz ċivili.

2.5 Il-Kummissjoni tipproponi li jiġi ċċarat il-qafas regolatorju dwar is-sorveljanza tas-suq billi d-dispożizzjonijiet rilevanti kollha jinġabru fi strument legali wieħed li huwa applikabbli orizzontalment għas-setturi kollha. Ir-Regolament il-ġdid dwar is-sorveljanza tas-suq tal-prodotti ser ikun akkumpanjat minn pjan ta' azzjoni pluriennali għas-sorveljanza tas-suq li jkopri l-perjodu 2013-2015.

2.6 Din hija miżura ewlenija tal-Aġenda Ewropea tal-Konsumatur u tal-Att dwar is-Suq Uniku I u II u tindirizza wkoll ir-rekwiżiti tal-qafas leġislattiv il-ġdid.

2.7 Permezz tal-istess modalitajiet f'kull pajjiż jeħtieġ li jiġi determinat jekk il-prodotti li jitqiegħdu fis-suq, inklużi dawk li jkunu ġejjin minn pajjiżi terzi, humiex siguri u jekk jistgħux jitqiegħdu fis-suq uniku jew għandhomx jiġu rtirati jew projbiti jekk ikunu perikolużi jew mhux konformi.

2.8 Madankollu, is-sorveljanza tas-suq u l-kontrolli ta' konformità mhumiex effikaċi biżżejjed u għadd kbir ta' prodotti mhux konformi jinfirxu fis-suq prinċipalment minħabba nuqqas ta' koordinazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali ta' sorveljanza u l-kwalità u l-affidabbiltà tal-informazzjoni skambjata.

2.9 Għalhekk l-UE għandha tieħu passi biex tiggarantixxi koordinazzjoni aħjar tal-azzjonijiet u tagħmel is-sorveljanza transkonfinali tas-suq effikaċi sabiex tipproteġi liċ-ċittadini. Il-Kummissjoni tistqarr li dan id-dritt ta' azzjoni huwa l-frott tad-dispożizzjonijiet tal-Artikoli 114 (il-funzjonament tajjeb tas-suq uniku) u tal-Artikoli 168(1) (il-ħarsien tas-saħħa) u 169(1) (il-protezzjoni tal-konsumatur) tat-TFUE. Jeħtieġ ukoll li jiġi semplifikat il-qafas legali applikabbli u jitneħħew l-ambigwitajiet li jeżistu.

2.10 Hemm bżonn li tiġi ssemplifikata l-proċedura RAPEX, li jiġi stabbilit regolament dwar is-sigurtà tal-prodotti li jissostitwixxi d-Direttiva dwar is-sigurtà ġenerali tal-prodotti, u li jiġi stabbilit regolament ġdid dwar is-sorveljanza li jissostitwixxi d-dispożizzjonijiet li bħalissa huma mifruxa f'diversi testi f'livelli differenti.

2.11 It-titjib tal-koordinazzjoni u tal-effikaċja tal-azzjonijiet ta' sorveljanza u ta' kontroll mhux biss ser jitwettaq mill-proċedura normali ta' valutazzjoni tal-leġislazzjoni iżda wkoll mill-istħarriġ tal-Ewrobarometru dwar il-perċezzjoni tal-konsumaturi, mis-sistemi ta' informazzjoni GRAS-RAPEX u ICSMS u l-implimentazzjoni ta' indikaturi li jippermettu s-segwitu mill-pari. Il-proċeduri ta' notifika mill-pajjiżi ser jiġu razzjonalizzati permezz ta' sistema waħda ta' notifika għall-prodotti kollha.

2.12 Il-kontrolli fil-fruntieri ser jissaħħu u l-moviment ta' kwalunkwe prodott li huwa suspettat li jirrappreżenta riskju għandu jitwaqqaf sakemm issir analiżi aktar fil-fond tal-qagħda tiegħu mill-awtorità ta' sorveljanza.

2.13 Is-sistema ta' notifika RAPEX għall-prodotti li jirrappreżentaw riskju ser tittejjeb mil-lat tal-perjodi limiti ta' notifika u tar-rilevanza tal-informazzjoni dwar ir-riskji tal-prodott li dwaru tkun saret notifika.

2.14 Il-Kummissjoni tista' tadotta miżuri restrittivi adatti fir-rigward tal-prodotti perikolużi li ser jiġu applikati direttament f'każ li l-miżuri standard ta' urġenza ma jkunux biżżejjed jew adatti.

2.15 L-Att dwar is-Suq Uniku jipprevedi Pjan ta' Azzjoni Pluriennali dwar is-sorveljanza tas-suq. Dan il-Pjan għandu jikkonċerna l-oqsma fejn il-koordinazzjoni żgurata mill-Kummissjoni tista' tkun ta' valur miżjud ġenwin u tista' twassal għal titjib konsiderevoli.

2.16 Dan il-Pjan huwa l-istrument ta' azzjoni prinċipali fil-livell Komunitarju; huwa jheġġeġ komunikazzjoni u kooperazzjoni msaħħa. Permezz ta' mezzi tal-informatika, fil-forma ta' stħarriġ u studji maħżuna fis-sistema, ser ikun hemm aċċess faċli għall-informazzjoni dwar l-aqwa prattiki. Il-bżonnijiet ser jiġu identifikati u f'dan il-kuntest ser jiġu offruti għodod ta' taħriġ, għajnuna teknika u ta' konsulenza.

2.17 Il-Kummissjoni ser tfassal approċċ komuni ta' kontrolli dokumentarji u tekniċi u għall-analiżijiet li jsiru fil-laboratorji. It-tisħiħ tal-koordinazzjoni tal-azzjonijiet u l-programmi konġunti ser itejjeb l-effikaċja tas-sorveljanza.

2.18 Il-ġbir flimkien tar-riżorsi ser iwassal għal sinerġija u ser jevita d-duplikazzjoni. L-informazzjoni miġbura matul il-ħidma tal-awtoritajiet nazzjoanli ser tinħażen fil-bażi tad-data ICSMS li hija amministrata mill-Kummissjoni li ser toffri l-mezzi u t-taħriġ neċessarji biex jintuża l-potenzjal kollu ta' din il-bażi tad-data.

2.19 Il-partijiet ikkonċernati kollha għandhom jiġu infurmati u kkonsultati b'mod regolari u flessibbli.

2.20 Ir-rapport li tfassal mill-Kummissjoni skont ir-Regolament (KE) Nru 765/2008 jippermetti li jiġu infurmati l-istituzzjonijiet u l-partijiet involuti u li jiġu valutati l-miżuri ta' akkreditazzjoni, ta' sorveljanza u ta' kontroll tas-suq li huma ffinanzjati mill-UE.

2.21 Is-servizzi doganali u ta' kontrolli fil-fruntieri esterni tal-Unjoni u taż-Żona Ekonomika Ewropea (ŻEE) għandhom jingħataw aktar mezzi u poteri huma u jindirizzaw il-kwistjoni tal-prodotti importati. Dan jirrikjedi l-allokazzjoni ta' riżorsi addizzjonali, b'mod partikolari t-taħriġ u l-għodod tekniċi.

3. **Kummenti ġenerali**

3.1 Il-Kumitat jilqa' b'mod favorevoli l-inizjattiva tat-tisħiħ tas-sorveljanza u tal-kontrolli tas-sigurtà tal-prodotti li jitqiegħdu fis-suq, irrispettivament jekk ikunux ġejjin mill-UE, mill-pajjiżi taż-ŻEE jew minn pajjiżi terzi. Peress li tiżgura sigurtà aħjar tal-prodotti hija sservi għala azzjoni ewlenija tal-Att dwar is-Suq Uniku u tirreaġixxi għall-approċċ il-ġdid.

3.2 Il-Kumitat jinnota madankollu li l-proċeduri ta' informazzjoni u ta' konsultazzjoni tal-atturi ekonomiċi u soċjali għadhom vagi ħafna. Jista' jiġi definit aħjar qafas flessibbli u adatt f'livelli differenti mingħajr ma jiġu introdotti proċeduri burokratiċi addizzjonali jew aktar stretti.

3.2.1 L-intrapriżi kkonċernati jitennew ħafna mill-informazzjoni legali u teknika li tista' tippermettilhom li jkollhom għad-dispożizzjoni tagħhom is-sigurtà legali indispensabbli għad-deċiżjonijiet ta' investiment fil-produzzjoni u l-kummerċjalizzazzjoni tal-prodotti. L-informazzjoni miġbura mid-diversi korpi ta' sorveljanza u ta' kontroll dwar il-prodotti li jressqu għall-kontroll jew għal proċedura ta' akkreditazzjoni għandha tkun aċċessibbli għalihom.

3.2.2 Il-konsumaturi u l-ħaddiema jixtiequ li b'mod leġittimu jaċċertaw lilhom infushom dwar l-affidabbiltà tal-prodotti fis-suq, li jkunu jridu jużawhom fil-ħidma tagħhom jew fil-konsum tagħhom. Huma għandhom id-dritt li jkunu jafu l-azzjonijiet implimentati għal dan il-għan fil-livell nazzjonali, Komunitarju jew settorjali biex ikunu żgurati li s-saħħa u s-sigurtà tagħhom mhumiex mhedda.

3.2.3 Il-Kumitat jinsab konvint li l-fiduċja fis-sigurtà tal-prodotti hija essenzjali għall-funzjonament tajjeb tas-suq uniku u l-moviment liberu tal-prodotti, u dan għandu impatt favorevoli fuq it-tkabbir u l-impjiegi.

3.3 Il-Kumitat iqis li s-sorveljanza u l-kontrolli, u b'mod partikolari fil-fruntieri esterni tal-Unjoni, huma prinċipalment il-kompetenzi tal-Istati Membri, filwaqt li l-Unjoni tiżgura l-koordinazzjoni u l-miżuri indispensabbli għal azzjoni komuni effikaċi kif ukoll għall-istandardizzazzjoni tal-prodotti. Din is-sorveljanza u dawn il-kontrolli għandhom impatt fuq l-intrapriżi u jirrappreżentaw spiża konsiderevoli kemm għall-Istati Membri kif ukoll għall-operaturi ekonomiċi f'termini ta' konformità (standardizzazzjoni, it-tikketta tal-KE). Il-Kumitat jistieden lill-Istati Membri u l-Kummissjoni biex, fl-attivitajiet tagħhom, jikkunsidraw b'mod adatt il-piżijiet amministrattivi fuq l-intrapriżi u b'mod partikolari fuq l-SMEs sabiex ma tiġix aggravata s-sitwazzjoni ekonomika tagħhom f'perjodu ta' kriżi u ta' qgħad konsiderevoli.

3.4 Il-qafas regolatorju u l-għadd u l-kwalità tal-mezzi ta' kontroll fir-rigward tal-moviment liberu tal-prodotti mhux alimentari koperti fl-abbozz ta' regolament ma jistgħux jiġu traskurati jew ikollhom xi nuqqasijiet. Għaldaqstant, jeħtieġ li l-Istati Membri u l-Kummissjoni jallokaw biżżejjed riżorsi għall-implimentazzjoni tal-mezzi ta' sorveljanza u ta' kontroll bil-għan li tiġi garantita l-effikaċja totali tagħhom. Għalkemm jirrikonoxxi li l-baġits huma limitati bħalissa, il-Kumitat iqis li l-interessi pubbliċi kkonċernati jirrikjedu li jsir minn kollox biex jiġu garantiti s-sigurtà u s-saħħa tal-konsumaturi kif ukoll il-protezzjoni tal-ambjent fir-rigward ta' prodotti difettużi jew perikolużi. Il-funzjonament tajjeb tas-suq intern huwa indispensabbli għall-irkupru ekonomiku u għall-ħolqien ta' impjiegi ġodda.

3.4.1 F'dan ir-rigward, il-Kumitat iqis li s-sistema attwali ta' sorveljanza u ta' kontroll tas-suq għandha nuqqasijiet jew inadegwatezzi serji. Il-kooperazzjoni bejn il-korpi nazzjonali kompetenti, il-Kummissjoni u l-partijiet ikkonċernati għandha tissaħħaħ. Jeħtieġ li jiġu organizzati konsultazzjonijiet regolari. Fuq l-inizjattiva tal-organizzazzjonijiet tal-konsumatur u tal-ħaddiema – u b'mod li tiġi garantita l-immunità ta' dawn l-organizzazzjonijiet – għandu jiġi implimentat l-eżerċizzju tad-dritt ta' twissija fir-rigward ta' ċerti prodotti. Il-korpi kompetenti, l-awtoritajiet ta' sorveljanza, il-korpi tekniċi ta' ċertifikazzjoni, is-servizzi doganali u s-servizzi tal-prevenzjoni tal-frodi għandhom jikkooperaw u jagħmlu disponibbli l-informazzjoni miġbura bil-għan li jiġu evitati d-duplikazzjoni, il-ħela tar-riżorsi disponibbli u sabiex tibqa' tissaħħaħ l-effikaċja tal-kontrolli li jsiru.

3.5 L-effikaċja tas-sistema Komunitarja ta' skambju rapidu tal-informazzjoni (RAPEX) tippedendi għalkollox minn kemm jinbagħtu malajr in-notifiki u mir-rilevanza tal-informazzjoni teknika fir-rigward tal-prodotti dubbjużi. Il-linji gwida stabbiliti għall-ġestjoni ta' RAPEX għandhom jiġu implimentati b'mod kontinwu, u jkunu ċari biżżejjed biex ma jkun hemm l-ebda dubju dwar in-natura u l-iskala tal-informazzjoni li għandha tiġi notifikata; il-kriterji għall-identifikazzjoni tar-riskji serji għandhom jiġu stabbiliti fil-qafas ta' dawn il-linji gwida, u l-miżuri li għandhom jittieħdu konsegwentement għandhom ikunu definiti b'mod ċar, bħas-suspensjoni provviżorja, il-ħtieġa ta' bidliet tekniċi, sas-sempliċi projbizzjoni.

3.6 Anke r-riskji moderati jew mhux verifikati xjentifikament għandhom jiġu notifikati fi ħdan ir-RAPEX sabiex jiġu previsti miżuri ta' eżekuzzjoni, bħas-sospensjoni provviżorja, billi jiġi applikat il-prinċipju ta' prekawzjoni fejn ikun hemm bżonn, jew miżuri adatti oħra bħar-rekwiżiti addizzjonali ta' informazzjoni għall-konsumaturi u t-twissija lill-utenti apparti r-rekwiżiti normali ta' tikkettar tal-prodotti.

3.7 Meta, f'każijiet ta' riskji magħrufa, il-Kummissjoni tipprevedi li tadotta atti ta' implimentazzjoni fir-rigward ta' prodott jew kategorija ta' prodotti bil-għan li tistabbilixxi kundizzjonijiet uniformi ta' kontroll ta' dawn il-prodotti, il-Kumitat jixtieq li l-organizzazzjonijiet tal-konsumaturi u dawk ta' min iħaddem u tal-ħaddiema jiġu nnotifikati u li l-opinjoni tagħhom tiġi kkunsidrata f'kull miżura possibbli. Ta' min jinnota li dawn l-organizzazzjonijiet jistgħu jgħaddu lill-membri tagħhom mill-aktar fis id-dispożizzjonijiet meħuda mill-Kummissjoni, u dan jgħin b'mod sinifikanti biex jinfiehmu u jiġu applikati b'mod rapidu.

3.8 Fir-rigward tal-Forum tal-Kummissjoni u tal-Istati Membri, li għadu kif ġie stabbilit mir-regolament, il-Kumitat jinnota li l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili ser jiġu mistiedna jieħdu sehem f'kapaċità konsultattiva fis-sottokorpi settorjali li jistgħu jinħolqu mill-Forum. Il-Kumitat iqis li, minkejja n-natura konsultattiva tagħhom, l-opinjonijiet u l-proposti ta' dawn l-organizzazzjonijiet għandhom jiġu kkunsidrati b'mod adatt u jitqiesu f'kull miżura possibbli, fid-dawl tar-rwol attiv tagħhom fir-rigward tal-konsumaturi u l-ambjenti ekonomiċi u soċjali li jirrappreżentaw.

3.9 Barra minn hekk, fid-dawl ta' ċerti riskji, l-awtoritajiet ta' sorveljanza tal-Istati Membri għandhom iniedu twissija dwar ir-riskji minħabba ċerti prodotti u possibbliment il-mezzi għall-protezzjoni; huma għandhom jikkooperaw mal-operaturi ekonomiċi, sabiex jitwarrbu r-riskji li jqumu minn ċerti prodotti, imma anke mal-organizzazzjonijiet kompetenti tas-soċjetà ċivili, li għandhom jgħaddu l-għarfien u l-mezzi ta' informazzjoni tagħhom lill-membri tagħhom.

3.10 Fl-aħħar nett, il-Kumitat iqis li l-proposta inkwistjoni tindirizza b'mod ġenerali r-rekwiżiti tal-qafas leġislattiv il-ġdid (approċċ ġdid) kif ukoll dawk tas-sussidjarjetà u l-proporzjonalità. Jaqbel ukoll mal-bażi legali li fuqha d-DĠ responsabbli sejsu l-proposta tagħhom. Il-Kumitat jirreferi wkoll għall-Artikolu 12 tat-TFUE li jispeċifika li l-protezzjoni tal-konsumaturi għandha tiġi kkunsidrata "fid-definizzjoni u l-implimentazzjoni ta' politiki u attivitajiet oħra tal-Unjoni".

4. **Kummenti speċifiċi**

4.1 Il-Kumitat għadu mħasseb dwar id-differenzi potenzjali fl-interpretazzjoni tar-regolament minn pajjiż għall-ieħor; l-azzjoni Komunitarja għandu jkollha l-għan li l-interpretazzjonijiet u l-prattiki jkunu verament uniformi, għas-sigurtà legali tal-operaturi u s-sigurtà tal-utenti.

4.2 Jinsab imħasseb ukoll dwar l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet dwar il-kunfidenzjalità li jistgħu jkunu ta' ostaklu għall-aħjar informazzjoni dwar l-elementi jew il-prodotti perikolużi li jistgħu jaffettwaw is-saħħa, is-sigurtà tal-bniedem u l-kwalità tal-ambjent, pereżempju fil-qasam tas-sigrieti tal-produzzjoni. L-interessi pubbliċi kkonċernati b'mod ġenerali jissuperaw l-interessi privati li jistgħu jiġu protetti b'mod abbbużiv minħabba li l-kunċett ta' kunfidenzjalità jiġi mifhum b'mod assolut wisq. Fi kwalunkwe każ, l-informazzjoni għandha tiġi ċċirkolata bejn il-korpi tal-Istati Membri u dawk tal-Unjoni inkarigati mis-sistema ta' sorveljanza u ta' kontroll. Madankollu, jeħtieġ li tiġi rispettata d-data personali protetta mil-liġi u li ma jiġux kompromessi l-investigazzjonijiet li jkunu għaddejjin.

4.3 Kif jeħtieġ ir-Regolament, l-awtoritajiet għandhom jippubblikaw l-informazzjoni dwar il-prodotti perikolużi u r-riskji li jġibu magħhom, il-miżuri potenzjali ta' prevenzjoni, u d-deċiżjonijiet li jittieħdu fir-rigward tal-operaturi, f'sit tal-internet speċjalizzat. Il-Kumitat jitlob li l-pubblikazzjoni ma tiġix ostakolata b'idea ta' kunfidenzjalità eċċessiva fir-rigward tas-sigrieti kummerċjali meta s-saħħa u s-sigurtà tal-utenti jkunu fir-riskju; barra minn hekk, din hija l-prattika segwita mill-Kummissjoni fil-ġestjoni tas-sistema RAPEX, prattika li għandha tinżamm.

4.4 Il-Kumitat jinsisti fuq ir-rekwiżiti tal-indipendenza u t-trasparenza tal-korpi ta' sorveljanza u ta' kontroll. L-uffiċjali ta' dawn il-korpi għandhom jiġu protetti minn interferenzau kull tentattiv ta' korruzzjoni fl-eżerċizzju tal-funzjonijiet tagħhom. Dawn għandhom ikunu imparzjali u għandhom jiġbru l-ilmenti kollha li jitressqu mill-konsumaturi u l-utenti jew l-organizzazzjonijiet tagħhom u fejn ikun hemm bżonn jagħtuhom segwitu. Il-laboratorji ta' kontroll għandhom joperaw ukoll b'mod għalkollox indipendenti, l-istess bħall-korpi inkarigati mill-għoti ta' tikketti standardizzati, li huma indispensabbli biex dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet fl-intrapriżi u l-konsumaturi jagħmlu l-għażla tagħhom.

4.5 Il-Kumitat jemmen li r-Regolament propost għandu jinkludi wkoll dispożizzjonijiet li jistabbilixxu bażi tad-data pan-Ewropea dwar il-korrimenti li tkun tkopri kull tip ta' korriment. Din il-bażi tad-data għandha:

— tgħin lill-awtoritajiet ta' sorveljanza tas-suq jieħdu deċiżjonijiet dwar il-valutazzjoni tar-riskji b'mod aktar infurmat,

— tipprovdi bażi għal azzjonijiet ta' prevenzjoni u kampanji biex jiżdied l-għarfien pubbliku, u tippermetti lil dawk li jfasslu l-istandards biex jiżviluppaw standards tal-prodotti aħjar,

— tgħin lill-manifatturi jadattaw id-disinn tas-sigurtà fuq prodotti ġodda,

— tivvaluta l-effettività ta' miżuri preventivi u tistabbilixxi l-prijoritajiet fit-tfassil tal-politika.

4.5.1 Għaldaqstant, il-Kumitat jissuġġerixxi li:

— fil-proposta tiġi inkluża dispożizzjoni meħuda mir-Regolament (KE) Nru 765/2008 li titlob lill-Istati Membri jimmonitorjaw l-inċidenti u l-ħsara għas-saħħa li jkun hemm suspett li ġew ikkawżati minn dawn il-prodotti, u

— tiġi stabbilita bażi legali għall-bażi tad-data dwar il-korrimenti li permezz tagħha l-Kumissjoni Ewropea tgħin il-koordinazzjoni tal-ġbir tad-data mill-Istati Membri u t-tħaddim tajjeb ta' din il-bażi tad-data.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Lejn Investiment Soċjali għat-Tkabbir u l-Koeżjoni — inkluża l-implimentazzjoni tal-Fond Soċjali Ewropew 2014–2020"

COM(2013) 83 final

(2013/C 271/17)

Relatur: **is-Sur RÖPKE**

Nhar it-18 ta' Marzu 2013, il-Kummissjoni Ewropea ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni: Lejn Investiment Soċjali għat-Tkabbir u l-Koeżjoni – inkluża l-implimentazzjoni tal-Fond Soċjali Ewropew 2014-2020

COM(2013) 83 final.

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għax-Xogħol, l-Affarijiet Soċjali u ċ-Ċittadinanza, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar it-23 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'160 vot favur, 3 voti kontra u 11-il astensjoni.

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1 Il-KESE jilqa' l-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali tal-Kummissjoni Ewropea u l-bidla li jġib miegħu fejn l-enfasi aktar qawwija fuq l-investiment soċjali ma tiġix ikkunsidrata biss bħala spiża iżda hija kkunsidrata wkoll bħala investiment fil-ġejjieni, fit-tkabbir u fl-impjiegi li jikkontribwixxi b'mod konsiderevoli għall-ksib tal-għanijiet tal-Ewropa 2020 u jikkostitwixxi element ċentrali tal-mudell soċjali Ewropew.

1.2 L-investiment soċjali mmirat mhux biss iwassal għall-progress soċjali u soċjetali iżda fl-istess ħin iwassal ukoll għal żieda fil-kompetittività. Speċjalment fi żminijiet ta' qgħad drammatiku u mingħajr preċedent u faqar li kulma jmur jiżdied, l-investiment fis-sigurtà soċjali jaqdi rwol ċentrali wkoll fit-tisħiħ tal-koeżjoni soċjali, l-inklużjoni soċjali kif ukoll fil-ġlieda kontra l-esklużjoni soċjali u l-faqar.

1.3 Is-suq tax-xogħol huwa fattur ewlieni għall-ġestjoni tat-tibdil demografiku u għall-konsolidazzjoni sostenibbli tal-baġits pubbliċi. Fil-fehma tal-KESE, l-investiment soċjali qawwi u mmirat iżid b'mod sostenibbli l-opportunitajiet tal-individwi biex isibu impjieg. Għaldaqstant, il-pakkett dwar l-investiment soċjali jista' jagħti kontribut importanti għal bidla politika favur aktar tkabbir u impjiegi, jekk jiġi implimentat fil-prattika b'mod konsistenti.

1.4 Il-KESE jaqbel mal-Kummissjoni Ewropea li l-iżvilupp tal-politika soċjali huwa qabel kollox ir-responsabbiltà tal-Istati Membri u li kull pajjiż għandu jibbilanċja s-sostenibbiltà u l-adegwatezza tas-sistemi tas-sigurtà soċjali tiegħu u l-organizzazzjoni tas-servizzi soċjali. Minħabba d-differenzi kbar bejn il-pajjiżi, il-Kummissjoni Ewropea għandha taqdi rwol ċentrali fl-iskambju ta' approċċi innovattivi u provati bejn l-Istati Membri u l-atturi rilevanti kollha.

1.5 Il-KESE jilqa' l-fatt li l-Komunikazzjoni tirrikonoxxi b'mod espliċitu r-rwol importanti li jaqdu l-ekonomija soċjali, l-intrapriżi soċjali, is-soċjetà ċivili u l-imsieħba soċjali fl-implimentazzjoni tal-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali. F'dan ir-rigward, il-KESE jappoġġja bis-sħiħ it-talba biex l-imsieħba soċjali u l-atturi tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fl-Istati Membri jiġu involuti b'mod fundamentali fil-proċess ta' koordinazzjoni tas-Semestru Ewropew.

1.6 Il-KESE jitlob lill-Kummissjoni Ewropea biex tippubblika pjan għall-implimentazzjoni konkreta tal-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali li jappoġġja lill-Istati Membri bil-miżuri meħtieġa u jippromovi l-iskambju bejn il-pajjiżi, l-imsieħba soċjali, l-organizzazzjonijiet tal-ekonomija soċjali, l-NGOs, l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u l-provvedituri tas-servizzi soċjali. Dawn l-atturi għandhom l-għarfien espert neċessarju fil-qasam tal-investiment soċjali, l-innovazzjoni soċjali u l-ħolqien tal-impjiegi.

1.7 Madankollu, il-KESE jikkritika l-fatt li l-kwistjoni tal-finanzjament għall-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali ftit li xejn ġiet indirizzata. Mingħajr bidla fil-politika unilaterali tat-tnaqqis fin-nefqa, l-implimentazzjoni b'suċċess tal-proposti ma tidhirx realistika. Ta' min jilqa' l-użu mtejjeb tal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej (ESIF), kif ukoll il-possibbiltà ta' effiċjenza u adegwatezza akbar tal-miżuri iżda dawn żgur li mhux ser ikunu biżżejjed biex tinkiseb il-bidla mixtieqa fil-politika.

1.8 Għaldaqstant, il-KESE jtenni l-fehma tiegħu li l-identifikazzjoni ta' sorsi ġodda ta' dħul għall-baġits pubbliċi huwa essenzjali. F'dan ir-rigward ta' min isemmi l-miżuri li ġejjin flimkien mal-intaxxar ta' diversi tipi ta' assi: it-tibdil u l-espansjoni tal-bażijiet tat-taxxa, l-għeluq tar-rifuġji fiskali, it-tmiem tal-kompetizzjoni dannuża għall-inqas taxxi kif ukoll il-ġlieda kontra l-evażjoni tat-taxxa.

1.9 B'mod partikolari f'dan ir-rigward, il-KESE jtenni t-talba espliċita tiegħu għal programm ekonomiku u ta' investiment Ewropew ta' 2 % tal-PDG. B'hekk ikun jista' jiġi ffinanzjat patt ta' investiment soċjali, li jippermetti li sseħħ bidla fil-prijoritajiet politiċi fid-direzzjoni tal-investiment soċjali u li jissaħħu u jiġu modernizzati l-politiki soċjali fl-Istati Membri minkejja l-konsolidazzjoni fiskali mixtieqa. Huwa biss permezz ta' finanzjament adatt li l-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali jkun jista' jiġi implimentat b'suċċess fil-prattika, inkella jibqa' biss dikjarazzjoni ta' intenzjoni.

1.10 Il-KESE jitlob lill-Kummissjoni Ewropea biex l-enfasi aktar qawwija fuq l-investiment soċjali tiġi riflessa wkoll fil-proċess ta' koordinazzjoni tas-Semestru Ewropew. Din l-enfasi l-ġdida għandha tiġi kkunsidrata b'mod espliċitu fir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiżi kif ukoll fl-Istħarriġ Annwali dwar it-Tkabbir li jmiss (2014). F'dan ir-rigward, il-Kummissjoni Ewropea għandha tippreżenta proposti konkreti mill-aktar fis. Għandu jiġi ċċarat li investiment soċjali akbar huwa kompatibbli ma' konsolidazzjoni fiskali "differenzjat[a] u favorevoli għat-tkabbir".

2. Il-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali għat-tkabbir u l-koeżjoni

2.1 Wieħed mill-għanijiet tal-Istrateġija Ewropa 2020 huwa li sal-2020 tal-anqas 20 miljun individwu joħorġu mill-faqar. Il-konsegwenzi profondi tal-kriżi u l-ħtieġa li nerġgħu naqbdu t-triq li twassal għat-tkabbir wasslu sabiex jitfasslu għadd ta' inizjattivi mill-Kummissjoni bil-għan li jiġu preservati u jinħolqu l-postijiet tax-xogħol, ikun hemm tranżizzjonijiet bla xkiel bejn impjieg u ieħor u n-nies jibdew jiddaħħu fis-suq tax-xogħol [1].

2.2 Fl-20 ta' Frar 2013, il-Kummissjoni ħarġet it-tant mistenni Pakkett dwar l-Investiment Soċjali tagħha li kkonsista f'Komunikazzjoni ("Lejn Investiment Soċjali għat-Tkabbir u l-Koeżjoni – inkluża l-implimentazzjoni tal-Fond Soċjali Ewropew 2014-2020"), Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni ("L-investiment fit-tfal: niksru ċ-ċiklu tal-iżvantaġġ") u seba' Dokumenti ta' Ħidma tal-Persunal mehmużin.

2.3 Il-Pakkett ipoġġi l-investiment soċjali mtejjeb fil-kuntest tas-Semestru Ewropew u jintegra l-governanza u r-rekwiżiti tar-rappurtar tal-Unjoni u l-Istati Membri bil-għan li jintlaħqu l-għanijiet tal-Istrateġija Ewropa 2020 fil-qasam tal-politika soċjali, tal-impjieg u tal-edukazzjoni.

2.4 Il-Kummissjoni tinnota li l-kriżi fl-Ewropa, li ilha għaddejja mill-2008, żiedet il-faqar, l-esklużjoni soċjali u l-esklużjoni mis-suq tax-xogħol għal ħafna ċittadini f'għadd ta' Stati Membri, u li dawn il-problemi laħqu dimensjonijiet rekord, speċjalment fost l-aktar gruppi vulnerabbli. Għaldaqstant, fil-Komunikazzjoni tagħha l-Kummissjoni tagħti parir lill-Istati Membri biex jagħmlu aktar enfasi fuq l-investiment soċjali u jużaw ir-riżorsi b'mod aktar effiċjenti.

2.5 Għaldaqstant, il-Kummissjoni temmen li l-investiment soċjali jgħin liċ-ċittadini. Dan isaħħaħ il-ħiliet u l-kwalifiki tagħhom u jgħinhom jieħdu sehem fis-soċjetà u fis-suq tax-xogħol li, min-naħa tiegħu, iwassal għal benessri akbar, iħeġġeġ l-ekonomija u jgħin lill-UE toħroġ mill-kriżi aktar b'saħħitha, aktar magħquda u aktar kompetittiva.

2.6 Jingħad li s-sistemi soċjali jaqdu tliet funzjonijiet: l-investiment soċjali għal ġejjieni aħjar, il-protezzjoni soċjali matul perjodi diffiċli tal-ħajja, u fl-aħħar iżda mhux l-inqas, l-istabbilizzazzjoni tal-ekonomija.

2.7 Il-Kummissjoni tappella għall-azzjoni biex jiġi żgurat li s-sistemi tal-protezzjoni soċjali jindirizzaw il-ħtiġijiet tan-nies li jinsabu f'fażijiet kritiċi ta' ħajjithom. Għal dan il-għan, hija tirrakkomanda miżuri ta' prevenzjoni fis-sura ta' investiment fl-aktar fażi bikrija possibbli minflok investiment bħala reazzjoni għall-problemi wara li jkun sar il-fatt, li jkun jiswa aktar flus. Għaldaqstant, l-investiment fit-tfal u ż-żgħażagħ huwa vitali.

2.8 Dan jiġi speċifikat f'aktar dettall fir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni permezz tal-linji gwida għall-Istati Membri. Skont il-Kummissjoni l-investiment preventiv kontra l-faqar u l-esklużjoni soċjali fost it-tfal, li huwa intiż biex jippromovi l-benessri tat-tfal, jista' jinkiseb permezz ta' firxa sħiħa ta' miżuri differenti.

2.9 Taħt is-sottotitolu "Lok għal titjib fl-effiċjenza tal-politiki soċjali", fil-Komunikazzjoni l-Kummissjoni titlob għal użu aktar effettiv tal-finanzjament sabiex jiġu żgurati sigurtà soċjali sostenibbli u adegwata kif ukoll politika soċjali mtejba bbażata fuq l-evidenza. Għal dan il-għan, l-Istati Membri huma mħeġġa jissemplifikaw l-amministrazzjoni tal-benefiċċji u s-servizzi, jimmiraw il-benefiċċji b'mod aktar effettiv u jagħmluhom ibbażati fuq kundizzjonijiet, pereżempju l-parteċipazzjoni f'aktar taħriġ.

[1] Il-Pakkett dwar l-Impjieg, il-Pakkett dwar l-Impjieg għaż-Żgħażagħ, l-Inizjattiva tal-UE "Opportunitajiet għaż-Żgħażagħ", ir-Reviżjoni tal-Edukazzjoni.

2.10 L-Istati Membri kemm-il darba jintalbu jimpenjaw ruħhom aktar biex jinvolvu lill-partijiet interessati rilevanti kollha, speċjalment lill-imsieħba soċjali u l-gruppi tas-soċjetà ċivili, huma u jtejbu l-politika soċjali b'rabta mal-Istrateġija Ewropa 2020.

3. Kummenti ġenerali dwar il-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali

3.1 Il-kriżi finanzjarja u ekonomika u l-effetti profondi tagħha fuq it-tkabbir u l-impjiegi u l-koeżjoni ekonomika u soċjali ddominaw l-aġenda politika tal-Unjoni Ewropea matul dawn l-aħħar ħames snin. Għalkemm l-Istati Membri inizjalment irreaġġixxew b'politika ekonomika kontroċiklika u li tistabilizza l-ekonomija, il-pakketti ta' salvataġġ tal-banek wasslu b'mod partikolari għal żieda sostanzjali fid-dejn pubbliku. B'mod ġenerali, it-tentattivi tal-gvernijiet biex, fi żmien ta' tnaqqis fir-ritmu ekonomiku, jikkonsolidaw il-baġits pubbliċi permezz ta' tnaqqis unilaterali fin-nefqa ma rnexxewx. Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar l-investiment soċjali għaldaqstant tipprovdi perspettiva ġdida għall-ġlieda kontra l-kriżi, jiġifieri, li fil-perjodu qasir l-investiment soċjali huwa assoċjat ma' spejjeż, iżda fil-perjodu medju u fit-tul l-investiment soċjali huwa assoċjat ma' benefiċċji mil-lat ta' benessri għas-soċjetà u ma' żieda fid-dħul għall-baġit nazzjonali, li jwasslu għal tnaqqis fl-ispiża soċjali fil-ġejjieni.

3.2 Għaldaqstant, il-KESE jilqa' b'mod partikolari l-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali tal-Kummissjoni u l-bidla fundamentali relatata għall-istituzzjonijiet tal-UE fir-rigward ta' aġenda li tħares 'il quddiem. L-Istati Membri issa huma mitlubin b'mod espliċitu jagħmlu enfasi akbar fuq l-investiment soċjali u jimmodernizzaw u jsaħħu l-politika soċjali u jużaw ir-riżorsi disponibbli b'mod aktar effiċjenti. Il-politika soċjali għandha ssir aktar sostenibbli. B'hekk, il-Kummissjoni tidher li qed tikkoreġi l-iżbalji li saru fi snin reċenti u li m'għadhiex tikkunsidra l-investiment soċjali biss bħala spiża. Tali investiment ser isaħħaħ il-ħiliet u l-kwalifiki taċ-ċittadini, ser itejjeb l-opportunitajiet tagħhom fis-soċjetà u fis-suq tax-xogħol, li min-naħa tiegħu ser iwassal għal titjib fil-benessri tal-individwi, ser jistimola l-ekonomija u jgħin lill-UE toħroġ mill-kriżi aktar b'saħħitha u aktar kompetittiva. Dan il-pakkett jista' jkun wieħed mill-aktar inizjattivi ta' politika soċjali importanti ta' dawn l-aħħar snin, dejjem jekk jiġi implimentat b'mod konsistenti u ambizzjuż. Dan jirrikjedi l-appoġġ fit-tul tal-Kummissjoni Ewropea.

3.3 Madankollu, it-tfassil tal-politiki soċjali huwa qabel kollox ir-responsabbiltà tal-Istati Membri. Id-diversità tal-kundizzjonijiet u ċ-ċirkostanzi nazzjonali tirrikjedi li kull Stat Membru jikseb bilanċ bejn is-sostenibbiltà u l-adegwatezza tas-sistema soċjali tiegħu, peress li ma jeżistix mudell uniku għal kulħadd. Il-Kummissjoni għandha tiġbor eżempji tal-aħjar prattiki, inkluża l-promozzjoni tal-fornituri tas-servizzi li joperaw fl-interess ġenerali permezz tal-akkwist pubbliku u l-libertà tal-għażla fis-servizzi soċjali, u tħeġġeġ lill-Istati Membri jorganizzaw is-sistemi soċjali tagħhom b'mod innovattiv u effiċjenti filwaqt li jagħmlu enfasi fuq l-impjiegi u l-attivazzjoni bil-għan li jinkiseb l-għan tal-Istrateġija Ewropa 2020 li jonqos il-faqar.

3.4 Fi żmien ta' qgħad mingħajr preċedent u faqar li dejjem jiżdied fl-UE, is-sigurtà soċjali saret indispensabbli biex jingħelbu l-isfidi li tfaċċaw. L-investiment immirat fil-qasam tal-protezzjoni soċjali u tal-istat soċjali jista' jsolvi l-problemi strutturali u joħloq l-impjiegi. Il-potenzjal eżistenti jista' jintuża aħjar billi jiġu segwiti l-aktar strateġiji ta' inklużjoni u parteċipazzjoni attivi u komprensivi possibbli għall-iktar firxa wiesgħa tal-popolazzjoni, u billi l-Istati Membri kollha jimplimentaw ir-rakkomandazzjonijiet tal-2008 dwar l-integrazzjoni attiva tal-persuni esklużi mis-suq tax-xogħol.

3.5 Filwaqt li s'issa n-nefqa soċjali prinċipalment tiġi meqjusa bħala "spiża" u ntalab tnaqqis fil-baġits soċjali, din il-Komunikazzjoni tista' tirrappreżenta speċi ta' bidla fil-politika fil-livell tal-UE kif ukoll f'xi Stati Membri. Il-KESE ilu żmien twil isostni li hemm bżonn kbir ħafna ta' investiment, inkluż investiment soċjali, u li dan jista' joħloq l-impjiegi, jevita l-faqar u jillimita ż-żieda fl-esklużjoni soċjali. Dan ser jirrikjedi kemm investiment privat u pubbliku kif ukoll riformi ([2]).

3.6 Il-KESE jilqa' wkoll bħala perspettiva ġdida u mod ġdid ta' kif inħarsu lejn l-interventi taċ-ċiklu tal-ħajja u l-approċċ ibbażat fuq il-ħtiġijiet fir-rigward tal-investiment soċjali li ttieħed fil-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni, li jistgħu jtejbu l-opportunitajiet individwali u l-koeżjoni soċjali kif ukoll isaħħu l-iżvilupp ekonomiku. It-tisħiħ tal-investiment soċjali għandu effetti pożittivi b'mod partikolari kemm fil-perjodu medju kif ukoll fit-tul. Madankollu, l-effetti pożittivi fil-perjodu qasir bl-ebda mod m'għandhom jiġu sottovalutati. L-investiment f'politika soċjali mtejba u bbażata fuq l-evidenza jagħti riżultati pożittivi u malajr f'ħafna sitwazzjonijiet ([3]).

3.7 L-investiment soċjali m'għandux biss effetti fuq il-politiki tas-swieq tax-xogħol, iżda jaqdi wkoll rwol ċentrali fit-tisħiħ tal-koeżjoni soċjali u l-integrazzjoni soċjali u fil-ġlieda kontra l-esklużjoni soċjali u l-faqar. Il-kriżi ekonomika profonda fl-Ewropa aggravat b'mod drammatiku l-pożizzjoni soċjali ta' ħafna individwi. Biex tiġi miġġielda din it-tendenza, huwa assolutament neċessarju li jkun hemm bidla lejn investiment aktar soċjali.

([2]) ĠU C 11, 15.1.2013, p. 65-70.
([3]) "Housing First", imsejjaħ ukoll "rapid re-housing", huwa bbażat fuq approċċ għall-problema tal-persuni mingħajr dar li oriġinarjament intuża fil-politika soċjali Amerikana u li ġie implimentati b'suċċess tul dawn l-aħħar snin fl-Awstrija, id-Danimarka, il-Finlandja, Franza, il-Ġermanja, il-Portugall u r-Renju Unit bħala alternattiva għas-sistema konvenzjonali ta' akkomodazzjoni ta' emerġenza u akkomodazzjoni tranżizzjonali.

3.8 F'dan il-kuntest, il-Kummissjoni Ewropea għandha tiċċara u tiddefinixxi f'termini speċifiċi xi tfisser eżatt bit-talba tagħha għall-"kundizzjonalità" tal-benefiċċji soċjali. Għalkemm jista' jkun loġiku li f'oqsma bħall-politika attiva tas-suq tax-xogħol il-benefiċċji jiġu assoċjati ma' għan partikolari (bħall-parteċipazzjoni fit-taħriġ), dan il-prinċipju m'għandu bl-ebda mod jiġi applikat b'mod ġenerali fil-politika soċjali (pereżempju fil-qasam tat-tħaris tat-tfal). Il-benefiċċji soċjali għandhom jiġu kkunsidrati bħala drittijiet soġġetti għal kriterji prevedibbli b'tali mod li tiġi żgurata ċ-ċertezza legali.

3.9 L-oqsma ewlenin fejn għandu jiġi applikat dan l-"approċċ il-ġdid" lejn l-investiment soċjali huma riflessi fir-Rakkomandazzjoni u d-Dokumenti ta' Ħidma tal-Persunal ippubblikati flimkien mal-Komunikazzjoni. Il-Kummissjoni issa għandha tniedi djalogu mal-atturi rilevanti kollha dwar kif dan l-approċċ lejn l-investiment soċjali b'rabta ma' dawn il-prijoritajiet tematiċi stabbiliti għandu jiġi applikat fil-prattika u għandha tressaq pjan għall-implimentazzjoni tal-Komunikazzjoni tagħha, li għandu jinkludi gwida ta' azzjoni li tappoġġja lill-Istati Membri.

3.10 Il-KESE jilqa' r-rikonoxximent espliċitu mill-Kummissjoni Ewropeatar-rwol importanti li għandhom jaqdu l-ekonomija soċjali, l-intrapriżi soċjali u s-soċjetà ċivili fl-implimentazzjoni tal-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali ([4]). Apparti li jipprovdu esperjenza u riżorsi addizzjonali, sikwit huma involuti direttament u b'mod konkret fl-implimentazzjoni tal-għanijiet politiċi, bħal pereżempju t-twettiq tas-servizzi soċjali. Sabiex jiġu appoġġjati f'dawn il-kompiti, jeħtieġ li jkun hemm fondi pubbliċi u kapital privat għad-dispożizzjoni tagħhom b'mod aħjar u aktar sempliċi. L-inklużjoni ta' objettivi tematiċi għall-investiment soċjali u tal-investimenti bħala azzjonijiet fil-qafas tal-politika ta' koeżjoni tal-UE fl-2014-2020 huma proposti li jintlaqgħu tajjeb. Għandhom jiġu kkunsidrati fin-negozjati – li għandhom jinvolvu lir-rappreżentanti tas-soċjetà ċivili – dwar il-programmi bejn l-awtoritajiet nazzjonali u l-Kummissjoni Ewropea.

3.11 Il-Kummissjoni temmen li l-innovazzjoni hija fattur importanti fil-qasam tal-politika dwar l-investiment soċjali għax il-politika soċjali teħtieġ tiġi adattata l-ħin kollu għall-isfidi l-ġodda. Għaldaqstant il-kumpaniji privati appoġġjati minn kuntratti pubbliċi jaqdu rwol importanti bħala alternattiva u komplement għas-settur pubbliku.

3.12 L-Istati Membri għandhom jużaw aktar approċċi innovattivi għall-finanzjament pereżempju permezz tal-parteċipazzjoni tas-settur privat jew bonds ta' investiment soċjali, li l-Kummissjoni tiżgura li ser jikkontribwixxu għall-iffrankar baġitarju ([5]). Madankollu, il-bonds ta' investiment soċjali huma suġġett kontroversjali ħafna u jeħtieġ li jsiru aktar studji dwar il-konsegwenzi tagħhom. Barra minn hekk, għandhom jiġu provduti aktar dettalji dwar l-oqsma li jistgħu jkunu l-aktar adatti għal tali "finanzjament innovattiv". Fi kwalunkwe każ, il-KESE jenfasizza li tali strumenti bl-ebda mod m'għandhom iwasslu għall-kummerċjalizzazzjoni tal-politika soċjali. L-istat m'għandux ifarfar ir-responsabbiltà tiegħu fir-rigward tal-politika soċjali.

4. **Kummenti speċifiċi**

4.1 Sfortunatament, wieħed għandu jassumi li d-deterjorament ekonomiku u soċjali u t-tnaqqis fir-rata tat-tkabbir ser jissoktaw fis-snin li ġejjin, fost l-oħrajn minħabba l-miżuri ta' konsolidazzjoni fiskali tal-Istati Membri tal-UE. It-tkabbir ekonomiku sostenibbli għalhekk ser jiddependi minn domanda (interna) akbar, pereżempju, permezz ta' parteċipazzjoni akbar tan-nisa fis-suq tax-xogħol. It-tkabbir fis-servizzi soċjali u fl-ekonomija soċjali, li wera r-reżiljenza tiegħu f'din il-kriżi, jaqdi rwol ewlieni wkoll f'dan ir-rigward.

4.2 Il-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali jista' jagħti kontribut importanti għal dan il-għan. L-espansjoni tas-servizzi soċjali tikkontribwixxi għall-ħolqien tal-impjiegi aktar minn kwalunkwe forma oħra ta' nefqa pubblika. Barra minn hekk, l-investiment fis-servizzi soċjali huwa meħtieġ biex jiġu sodisfatti d-domanda li dejjem tikber u l-bżonnijiet soċjali li dejjem jiżdiedu. Il-ksib tal-għanijiet ta' impjieg tal-Istrateġija Ewropa 2020 ser jiddependi miż-żieda fin-numru ta' nisa li jaħdmu u ser iwassal biex jiġu indirizzati l-qgħad (fost iż-żgħażagħ) u l-integrazzjoni mtejba tan-nies avvanzati fl-età fis-suq tax-xogħol.

4.3 Huwa importanti li jiġi rikonoxxut li l-appoġġ mogħti mill-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali fl-oqsma ta' politika nazzjonali, bħall-integrazzjoni soċjali, il-kura tas-saħħa u s-servizzi soċjali, għandhom jinkludu wkoll servizzi affordabbli, ta' kwalità għolja u li jistgħu jiġu aċċessati faċilment mill-gruppi żvantaġġati fis-soċjetà, bħal dawk b'diżabbiltà u n-numru dejjem akbar ta' individwi li jgħixu f'faqar estrem. Tali servizzi soċjali jżidu l-opportunitajiet tagħhom li jgħixu ħajja deċenti u li jsibu u jibqgħu fl-impjieg.

4.4 L-eżempju tat-tħaris tat-tfal juri li bl-investiment immirat, il-progress soċjali u soċjetali jista' jiġi abbinat ma' żieda fil-kompetittività. L-investiment ikbar fit-tħaris tat-tfal u s-servizzi soċjali b'mod usa' (il-kura tal-anzjani, l-edukazzjoni, l-infermerija, is-servizzi għall-persuni b'diżabbiltà, id-djar ta' kura (sheltered housing), eċċ.) minn naħa jgħollu l-istandard tal-postijiet, u fl-istess ħin jagħti kontribut importanti għat-titjib tar-rati tal-impjieg fost in-nisa u dawk l-individwi li huma l-aktar imbiegħda mis-suq tax-xogħol, bħall-persuni b'diżabbiltà u jgħin biex titnaqqas il-pressjoni minn fuq il-baġits pubbliċi fil-perjodu medju u fit-tul. Kif diġà ġie rikonoxxut mill-Kummissjoni, huwa importanti li jiġi żgurat li dan l-investiment ikun immirat lejn il-bżonnijiet speċifiċi ta' persuna pjuttost milli ta'

([4]) COM(2013) 83 final, p. 5.

([5]) COM(2013) 83 final, p. 6, 7.

grupp sabiex jinkisbu l-aħjar riżultati possibbli u jingħata appoġġ individwali ([6]). Barra minn hekk, il-KESE huwa tal-opinjoni li jeħtieġ li jiġu prevenuti kull tip ta' problemi soċjali, indipendentement mill-età ta' dawk ikkonċernati. Għaldaqstant il-prevenzjoni għandha tkun approċċ ġenerali tal-politika soċjali li għandha tiġi estiża biex tkopri l-gruppi soċjali kollha apparti t-tfal.

4.5 Is-suq tax-xogħol huwa fattur ewlieni għall-ġestjoni tat-tibdil demografiku u għall-konsolidazzjoni sostenibbli tal-baġits pubbliċi. Għaldaqstant ta' min jilqa' t-talba tal-Kummissjoni biex tittejjeb il-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol, anke permezz ta' politika attiva tas-suq tax-xogħol u integrazzjoni soċjali aktar b'saħħitha. Jekk il-potenzjal tal-impjieg li jeżisti jintuża b'mod aktar effettiv, il-bilanċ bejn il-kontributuri u l-benefiċjarji jista' jinżamm b'mod ġenerali minkejja ż-żieda kbira ħafna fl-għadd ta' persuni akbar fl-età ([7]). Madankollu, il-KESE jtenni l-opinjoni tiegħu li l-investiment soċjali għandu jikkonċerna wkoll lill-gruppi soċjali li għalihom il-benefiċċji soċjali ma jissarrfux fid-dħul tagħhom fis-suq tax-xogħol.

4.6 Fl-istess ħin, l-investiment soċjali u politika soċjali mtejba mhux biss jistgħu jagħtu kontribut importanti għat-tisħiħ tal-impjiegi. L-implimentazzjoni kontinwa tal-politika ta' inklużjoni soċjali fl-Istati Membri u l-ġlieda konsistenti kontra l-faqar iwasslu għal vantaġġi konsiderevoli għas-soċjetà kollha u għall-promozzjoni tal-paċi soċjali u l-koeżjoni fis-soċejtà.

4.7 Il-bidla fil-politika enfasizzata fil-Komunikazzjoni tikkontribwixxi b'mod importanti għall-konsolidazzjoni sostenibbli tal-baġits pubbliċi. Il-promozzjoni ta' tkabbir inklużiv u żieda sostanzjali fir-rati tal-impjieg sal-2020 jistgħu jipprovdu flessibbiltà addizzjonali fil-baġits pubbliċi tas-27 Stat Membru tal-UE, li tista' tilħaq mal-EUR 1 000 biljun ([8]).

4.8 Madankollu, għad iridu jiġu indirizzati kwistjonijiet importanti dwar il-bidla fil-prijoritajiet elenkati fil-Komunikazzjoni u l-integrazzjoni tagħha fis-Semestru Ewropew. Il-KESE jilqa' t-titjib fil-monitoraġġ però huwa konxju wkoll li l-orjentazzjoni tal-Istħarriġ Annwali dwar it-Tkabbir tal-2013 għadha tinkludi l-prijoritajiet tas-sena l-oħra. Fil-fehma tal-KESE għandha ssir enfasi akbar fuq l-investiment soċjali fir-rakkomnadazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiżi għat-tieni nofs tas-sena. Għalhekk, l-Istħarriġ Annwali dwar it-Tkabbir (2014) għandu jikkunsidra b'mod espliċitu l-investiment soċjali u jinkludi l-problemi soċjali fis-Semestru Ewropew li jmiss. Barra minn hekk, matul is-Semestru għandu jiġi ċċarat b'mod espliċitu li t-tisħiħ tal-investiment soċjali huwa kompatibbli ma' konsolidazzjoni "differenzjat[a] u favorevoli għat-tkabbir".

4.9 Madankollu, il-kummenti fil-Komunikazzjoni dwar il-finanzjament tal-inizjattiva ta' investiment soċjali u t-tibdil tal-istruttura tat-taxxa huma diżappuntanti u jmorru pass lura meta mqabbla mal-Pakkett tal-Impjieg fejn il-Kummissjoni rrakkomandat li jitnaqqas il-piż fuq l-impjieg u li l-kapital jiġi intaxxat aktar. Huwa biss jekk jiġi garantit il-finanzjament li tkun tista' titwettaq fil-prattika l-bidla fil-politika xprunata mill-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali.

4.10 Madankollu, il-kwistjoni tal-finanzjament għall-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali ftit li xejn ġiet indirizzata. Il-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej (ESIF), b'mod partikolari l-FSE, jistgħu jkunu strumenti importanti ta' finanzjament jekk jintużaw b'mod aktar effikaċi iżda żgur li mhux ser ikunu biżżejjed biex tinkiseb il-bidla mixtieqa fil-politika. Minflok, il-KESE jtenni li huwa assolutament importanti li jiġu identifikati sorsi ġodda ta' dħul għall-baġits pubbliċi, apparti li tiżdied l-effiċjenza tan-nefqa pubblika u li tiġi mmirata b'mod aktar preċiż. Il-kontribut potenzjali ta' diversi tipi ta' dħul u assi għandu jiġi kkunsidrat f'dan ir-rigward ([9]). Fl-istess ħin, ir-riżorsi disponibbli għandhom jintużaw aħjar.

4.11 Il-KESE jinnota li l-loġika tal-investiment soċjali wasslet ukoll biex jinbidlu u jittejbu l-politiki li wrew li kienu ineffiċjenti. L-investiment primarju addizzjonali mhuwiex neċessarju. Il-KESE jitlob lill-Kummissjoni biex tagħti informazzjoni u kjarifiki dwar il-politiki soċjali l-ġodda li huma aħjar għall-benefiċjarju aħħari u li l-ispejjeż tagħhom huma komparabbli jew inqas.

4.12 Il-KESE ilu li rrakkomanda li tiġi estiża l-enfasi biex mhux biss tinkludi n-nefqa iżda wkoll id-dħul pubbliku, pereżempju permezz tat-tibdil u l-espansjoni tal-bażijiet tat-taxxa, permezz ta' taxxa fuq it-tranżazzjonijiet finanzjarji, l-għeluq tar-rifuġji fiskali, u t-tmiem tal-kompetizzjoni tat-taxxa u l-ġlieda kontra l-evażjoni tat-taxxa ([10]). Huwa speċifikament fid-dawl tal-Pakkett dwar l-Investiment Soċjali u l-isfidi relatati miegħu li l-KESE jenfasizza dawn ir-rakkomandazzjonijiet u jtenni b'mod espliċitu l-bżonn ta' programm ekonomiku u ta' investiment Ewropew ta' madwar 2 % tal-PDG ([11]). Għalkemm dan il-pakkett jistabbilixxi l-prijoritajiet it-tajba, ma jinkludix proposti għal pakkett dwar l-investiment soċjali li jmur lil hinn mid-dikjarazzjonijiet ta' intenzjoni u jersaq lejn l-implimentazzjoni prattika ta' prijoritajiet politiċi ġodda.

([6]) COM(2013) 83 final, p. 8.
([7]) COM(2012) 55 final, White Paper – Aġenda għal Pensjonijiet Adegwati, Sikuri u Sostenibbli, p. 6.
([8]) Ara d-Dokument dwar Kwistjonijiet Prinċipali tal-EPC, Nru 72, Novembru 2012: "1 000 billion euros at stake: How boosting employment can address demographic change and public deficits (Hemm involuti EUR 1 000 biljun: kif it-tisħiħ tal-impjiegi jista' jindirizza t-tibdil demografiku u d-defiċits pubbliċi)".
([9]) Ara ĠU C 143, 22.5.2012, p. 94-101, punt 4.3, kif ukoll ĠU C 306, 16.12.2009, p. 70-75, punt 3.4.2.
([10]) Ara ĠU C 143, 22.5.2012, p. 23-28, punt 6.1.3.1.
([11]) Ara ĠU C 133, 9.5.2013, p. 77-80, punt 3.2.4.

4.13 Barra li titlob lill-Istati Membri biex jinvolvu aktar mill-qrib lill-imsieħba soċjali u lill-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, ħaġa li l-KESE jappoġġja bis-sħiħ, il-Kummissjoni għandha tfassal mill-aktar fis proposti speċifiċi għall-involviment aktar mill-qrib u kontinwu tagħhom fil-proċess ta' koordinazzjoni tas-Semestru Ewropew. Dan jikkonċerna fost affarijiet oħra l-enfasi aktar qawwija fuq l-investiment soċjali u l-inklużjoni attiva. Tali involviment għandu jkollu approċċ fundamentali u jippermetti li t-tfassil tal-politiki jiġi influwenzat b'mod ġenwin.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi Sistema ta' Dħul/Ħruġ (EES) biex jirreġistra d-data tad-dħul u l-ħruġ ta' ċittadini ta' pajjiż terz li jaqsmu l-fruntieri esterni tal-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea"

COM(2013) 95 final — 2013/0057 (COD)

dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jemenda r-Regolament (KE) Nru 562/2006 fir-rigward tal-użu tas-Sistema ta' Dħul u Ħruġ (EES) u tal-Programm ta' Vjaġġaturi Rreġistrati"

COM(2013) 96 final — 2013/0060 (COD)

u dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi Programm ta' Vjaġġaturi Rreġistrati"

COM(2013) 97 final — 2013/0059 (COD)

(2013/C 271/18)

Relatur Ġenerali: **is-Sur PÎRVULESCU**

Nhar l-14 ta' Marzu u s-16 ta' April 2013 u nhar is-27 ta' Marzu 2013, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill iddeċiedew rispettivament, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, dwar

il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi Sistema ta' Dħul/Ħruġ (EES) biex jirreġistra d-data tad-dħul u l-ħruġ ta' ċittadini ta' pajjiż terz li jaqsmu l-fruntieri esterni tal-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea

COM(2013) 95 final — 2013/0057 (COD)

il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jemenda r-Regolament (KE) Nru 562/2006 fir-rigward tal-użu tas-Sistema ta' Dħul u Ħruġ (EES) u tal-Programm ta' Vjaġġaturi Rreġistrati

COM(2013) 96 final — 2013/0060 (COD)

il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi Programm ta' Vjaġġaturi Rreġistrati

COM(2013) 97 final — 2013/0059 (COD).

Nhar id-19 ta' Marzu 2013, il-Bureau tal-Kumitat ta istruzzjonijiet lis-Sezzjoni Speċjalizzata tal-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u ċ-Ċittadinanza sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett.

Minħabba l-urġenza tal-ħidma, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew iddeċieda matul l-490 Sessjoni Plenarja tiegħu tat-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju) li jaħtar lis-Sur Pîrvulescu bħala relatur ġenerali, u adotta din l-opinjoni b'125 vot favur, 4 voti kontra u 3 astensjonijiet.

1. **Introduzzjoni**

1.1 Il-pakkett leġislattiv huwa parti mill-pakkett tal-ġenerazzjoni li jmiss ta' kontrolli fil-fruntieri, li hija inizjattiva strateġika fil-Programm ta' Ħidma tal-Kummissjoni għall-2012. Skont il-Kummissjoni Ewropea, il-pakkett iwieġeb għal żewġ sfidi kbar u interkonnessi: kif se jiġi sorveljat il-fluss tal-ivvjaġġar u ċ-ċaqliq ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi fuq il-fruntieri esterni għaż-żona Schengen kollha kemm hi, u kif se jiġi żgurat li l-qsim ta' fruntieri jkun mgħaġġel u sempliċi għall-għadd kbir ta' vjaġġaturi regolari li jagħmlu l-maġġoranza kbira ta' dawk li jaqsmu l-fruntiera.

1.2 Fil-komunikazzjoni tagħha tat-13 ta' Frar 2008 "Preparing the next steps in border management in the European Union" (It-tħejjija tal-passi li jmiss fil-ġestjoni tal-fruntieri fl-Unjoni Ewropea), il-Kummissjoni ssuġeriet it-twaqqif ta' sistema ta' dħul/ħruġ (EES).

1.3 Il-proposta kienet approvata fil-Programm ta' Stokkolma miftiehem mill-Kunsill Ewropew f'Diċembru 2009, li afferma mill-ġdid il-potenzjal għal sistema ta' dħul/ħruġ li tippermetti lill-Istati Membri jaqsmu d-data b'mod effettiv waqt li tissalvagwardja l-protezzjoni tad-data.

1.4 Il-Konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew tat-23 u l-24 ta' Ġunju 2011 sejħu biex titħaffef il-ħidma dwar il-fruntieri intelliġenti. Bi tweġiba, il-Kummissjoni adottat komunikazzjoni ġdida fil-25 ta' Ottubru 2011 dwar alternattivi differenti u l-passi li jmiss.

1.5 Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew fassal għadd ta' opinjonijiet marbuta mal-implimentazzjoni taż-żewġ sistemi kumplimentari [1]. L-opinjonijiet tiegħu enfasizzaw il-valur miżjud tal-impenji u l-istrumenti tal-UE biex jindirizzaw l-isfidi tal-mobbiltà transkonfinali li dejjem tiżdied. L-UE għandha rwol u responsabbiltà ewlenija li tiżgura l-koordinazzjoni bejn l-Istati Membri. Minħabba l-isfidi riċenti marbuta mal-mobbiltà u l-migrazzjoni, il-KESE rrakomanda l-prinċipji tal-proporzjonalità u l-effettività. Il-KESE ppromwova wkoll l-importanza ċentrali li tkun żgurata l-protezzjoni tad-drittijiet fundamentali fit-tfassil u l-implimentazzjoni tal-politiki u l-programmi.

2. Kummenti ġenerali

2.1 Billi hija mistennija żieda fil-mobbiltà fuq il-fruntieri tal-UE, għandhom jitħaffu l-isforzi biex jinbnew sistemi affidabbli u effettivi ta' ġestjoni u kontroll tal-fruntieri.

2.2 Il-KESE jilqa' l-approċċ bażiku tal-pakkett dwar il-fruntieri intelliġenti, li għandu l-għan li jilħaq bilanċ tajjeb bejn il-ħtieġa tal-inkoraġġiment tal-mobbiltà u s-serħan tal-moħħ rigward it-tħassib dwar is-sigurtà li jidher li żdied madwar l-UE f'dawn l-aħħar snin.

2.3 Il-KESE jirrikonoxxi il-valur miżjud ta' impenn, ġestjoni u investiment fil-livell tal-UE u jispera li l-Istati Membri jikkordinaw l-isforzi sabiex jiżguraw implimentazjzoni b'suċċess tal-programmi ppjanati.

2.4 Il-KESE jixtieq jenfasizza li l-identità tal-Unjoni Ewropea hija assoċjata espliċitament u impliċitament mal-ftuħ u l-interkonnessjoni mhux biss fi ħdanha iżda wkoll lil hinn mill-fruntieri. L-UE hija spazju kulturali, soċjali, politiku u ekonomiku attiv u l-mobbiltà transkonfinali hija strumentali biex iżżomm ir-relevanza tagħha fuq livell dinji. Għalhekk, l-istituzzjonijiet tal-UE u l-Istati Membri għandhom jiżguraw li s-sistemi l-ġodda ma jeffettwawx l-ivvjaġġar jew ix-xewqa għall-ivvjaġġar lejn l-UE ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi.

2.5 Bl-istess mod, għandha tingħata attenzjoni tajba għall-perċezzjoni pubblika taż-żewġ sistemi u kif dawn jaħdmu, u r-regoli għandhom jiġu spjegati tajjeb liċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi. L-UE u l-Istati Membri għandhom jikkomunikaw ma' awtoritajiet ta' pajjiżi terzi biex jiżguraw li l-vjaġġaturi prospettivi jkollhom aċċess għal informazzjoni u appoġġ, speċjaliment rigward id-drittijiet tagħhom. Il-pakkett għandu bżonn dimensjoni ta' komunikazzjoni ffinanzjata sew.

[1] (ĠU C 88, 11.4.2006, p. 37–40), (ĠU C 128, 18.5.2010, p. 29–35), (ĠU C 128, 18.5.2010, p. 80–88), (ĠU C 44, 11.2.2011, p. 162–166), (ĠU C 376, 22.12.2011, p. 74–80), (ĠU C 299, 4.10.2012, p. 108-114).

2.6 Il-KESE jistieden lill-atturi u l-istituzzjonijiet kollha rilevanti biex jikkunsidraw id-drittijiet fundamentali waqt li ż-żewġ sistemi jkomplu jiġu żviluppati u implimentati. Minkejja n-natura pjuttost teknika taż-żewġ sistemi, hemm impatt sinifikanti fuq id-drittijiet u l-libertajiet fundamentali tal-persuni / iċ-ċittadini kollha minn pajjiżi terzi li jiġu fl-UE. Il-KESE jilqa' l-attenzjoni li tingħata lill-kwistjonijiet ta' protezzjoni tad-data/privatezza tad-data u jispera li se tingħata attenzjoni xierqa lill-protezzjoni tad-drittijiet fundamentali kollha u li din tkun sorveljata sew.

2.7 Il-KESE jiġbed l-attenzjoni lejn id-differenzi sinifikanti fl-oqsfa u l-kapaċitajiet istituzzjonali bejn l-Istati Membri, li ħafna minnhom jimplimentaw il-verżjoni tagħhom taż-żewġ sistemi. Bidla daqshekk kbira, bl-involviment ta' għadd sinifikanti ta' istituzzjonijiet u persuni, hija sfida, li tista' tkun mimlija riskji. L-istituzzjonijiet involuti għandhom jiżguraw li t-tranżizzjoni b'ebda mod ma teffetwa lill-vjaġġaturi.

2.8 Fid-dawl ta' esperjenzi preċedenti, il-KESE jixtieq ukoll jiġbed l-attenzjoni għall-problema tal-ispejjeż u l-istima tagħhom. Sistemi bħal dawn jiswew il-flus u għandna niżguraw li l-ispiża hawnhekk tkun proporzjonali u effettiva. Barra minn dan, l-istima inizjali għandha tkun preċiża kemm jista' jkun.

2.9 Il-KESE jixtieq jappella għal riflessjoni ulterjuri fuq id-differenzjazzjoni tal-vjaġġaturi, li hija element ewlieni tal-programm ta' politika ta' fruntieri intelliġenti. Huwa possibbli li d-differenzjazzjoni tirriżulta fil-fatt fi kważi diskriminazzjoni. L-aċċess għall-Programm ta' Vjaġġaturi Rreġistrati (RTP) se jiddependi mill-istatus id-dħul, il-ħiliet lingwistiċi u l-edukazzjoni. Dan ir-riskju jista' jiġi mitigat jekk l-awtoritajiet rilevanti jieħdu perspettiva inklużiva tat-tipi ta' attivitajiet u affiljazzjonijiet aċċettabbli tal-vjaġġaturi prospettivi.

2.10 Il-KESE jinnota n-nuqqas ta' data rilevanti u speċifika dwar il-mobbiltà. Barra minn nuqqas ta' ċifri preċiżi dwar il-vjaggaturi għal żmien qasir li jibqgħu għal iktar żmien milli suppost, hemm nuqqas ta' data kwalittativa li tista' tgħin biex jiftiehem dan il-fenomenu. Il-politika m'għandhiex toqgħod biss fuq id-data kwantitattiva li tinġabar ladarba jiddaħħlu s-sistemi. Jinħtieġu iktar riżorsi għar-riċerka dwar l-użu u l-abbużi tas-sistema attwali.

2.11 Il-KESE jinkoraġixxi lill-UE u lill-Istati Membri jagħtu attenzjoni sew lit-taħriġ tal-persunal li jaħdem direttament mal-vjaġġaturi, speċjalment uffiċjali tal-konsolati u uffiċjali tal-fruntiera. Dawn għandhom ikunu wkoll imħarrġa tajjeb u kapaċi jgħinu lill-vjaġġaturi permezz ta' proċeduri li teknikament huma ta' sfida u psikoloġikament sensittivi.

2.12 Waqt li jirrikonoxxi l-vantaġġi tal-ġbir ta' data bijometrika, il-KESE jinnota l-impatt li l-ġbir tal-marki tas-swaba' jħalli fuq vjaġġaturi regolari u mhux regolari. L-impatt psikoloġiku huwa ta' detriment għall-motivazzjoni biex wieħed jivvjaġġa u, ġeneralment, għar-relazzjoni tal-individwu mas-soċjetà ospitanti. Barra minn dan, il-ġbir tal-marki tas-swaba' huwa tradizzjonalment assoċjat ma' attivitajiet kriminali u prattiċi tal-pulizija. Il-KESE jitlob iktar kunsiderazzjoni tal-ġbir tad-data bijometrika bħala parti miż-żewġ programmi u tal-modi biex jitnaqqsu l-effetti negattivi tiegħu.

3. **Kummenti speċifiċi**

3.1 Il-KESE jikkunsidra li d-dritt li tkun infurmat għandu jsir effettiv, speċjalment fl-użu tad-data personali. Iċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi għandhom ikunu jafu dwar id-drittijiet tagħhom. F'ċerti sitwazzjonijiet, l-ostakli lingwistiċi jista' jkollhom rwol billi jxekklu l-użu effetiv ta' dan id-dritt. Il-bażijiet ta' data tal-ġustizzja u affarijiet interni (ĠAI) eżistenti jew mistennija għandhom, bħala regola, jipprevedu għan-nondiskriminazzjoni, li għandha tkun marbuta mill-qrib mal-iżgurar ta' konfromità mal-prinċipji tal-protezzjoni tad-data (id-dritt għall-informazzjoni, rimedji effettivi u l-kunsens individwali għall-ipproċessar tad-data) fil-konfront taċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi, b'attenzjoni partikolari għall-kategoriji vulnerabbli ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi bħala soġġetti tad-data.

3.2 Il-KESE jidhirlu li teħtieġ stampa iktar dettaljata tal-Bażijiet tad-data tal-ĠAI u l-iskemi ta' informazzjoni. Il-Kummissjoni Ewropea għandha, fuq bażi regolari, possibbilment kull sena, tipprovdi rapport ta' monitoraġġ konsolidat dwar l-attivita tal-iskemi kollha li jinvolvu l-iskambju ta' data u informazzjoni fil-qasam tal-politika tal-ĠAI b'indikazzjoni ta' x'tip ta' informazzjoni tintbgħat u għal liema raġuni.

3.3 L-UE għandha tinkoraġixxi lill-gvernijiet nazzjonali biex jappoġġjaw sew l-istituzzjonijiet li għandhom ir-responsabbiltà li jeżerċitaw monitoraġġ u superviżjoni fuq is-sistema ta' dħul/ħruġ.

3.4 Il-KESE jilqa' x-xejra gradwali minn approċċ ibbażat fuq il-pajjiż għall-approċċ ibbażat fuq l-individwu għall-għoti ta' aċċess għall-RTP. Jirrakomanda intervista mal-applikant bħala n-norma, speċjalment f'sitwazzjonijiet fejn ikun hemm bżonn ċjarifiki ulterjuri. Il-KESE jiġbed l-attenzjoni wkoll għal-loġika tal-profili (teħid awtomatiku tad-deċiżjoniet) u l-estrazzjoni tad-data assoċjati mal-Bażijiet ta' data tal-ĠAI u Fruntieri Intelliġenti u jikkunsidra li l-użu potenzjal tar-razza, l-etniċità jew karatteristiċi oħra sensittivi bħala bażi għas-sorveljanza statistika tad-data huwa diffiċli li jkun rikonċiljat mal-prinċipji ta' nondiskriminazzjoni, mal-leġislazzjoni sekondarja u mal-obbligi tad-drittijiet fundamentali.

3.5 Il-KESE jirrakkomanda definizzjoni iktar inklużiva tal-vjaġġaturi frekwenti li tkopri kull attività kulturali, ekonomika u soċjali. Jinkoraġixxi lill-Istati Membri biex jikkunsidraw id-diversità sħiħa tal-ħajja soċjali. Għandna nevitaw li nagħtu trattament preferenzjali lil xi kategorija soċjo-professjonali speċifika.

3.6 Iċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi jistgħu jitolbu li jkunu rreġistrati fl-RTP fil-konsolati, iċ-ċentri komuni ta' applikazzjoni u kwalukwe punt fejn wieħed jaqsam il-fruntiera. Dan huwa ta' għajnuna għall-applikant, iżda huwa wkoll sfida ġestjonali. Il-persunal kollu involut għandu jkun infurmat u mħarreġ sew dwar kif taħdem is-sistema.

3.7 Il-KESE jaħseb li l-proċedura ta' dikjarazzjoni ta' appoġġ/ospitar tista' tkun ta' piż. Jekk tinżamm, almenu għandu jkollha format minimu u standard biex tintuża madwar l-UE. B'dan il-mod l-Istati Membri ma jużawx id-dikjarazzjoni bħala deterrent.

3.8 Bħala prinċipju, il-ħruġ ta' dokumenti ta' appoġġ meħtieġa biex timtela l-applikazzjoni tal-RTP m'għandhux jinvolvi spejjeż eċċessivi u bla bżonn għall-applikant u l-organizzazzjonijiet involuti. L-ispejjeż li jġarrbu l-applikanti individwali u l-organizzazzjonijiet ta' appoġġ għandhom ikunu kalkolati bħala parti mill-evalwazzjonijiet interim.

3.9 Fir-rigward tal-perjodu li fih l-awtoritajiet rilevanti jridu jieħdu deċiżjoni, nirrakomandaw li jkun stabbilit perjodu massimu ta' 25 ġurnata, waqt li ninkoraġġixxu lill-awtoritajiet jieħdu deċiżjoni mill-iktar fis possibbli.

3.10 Il-kriterji għar-rifjut ta' applikazzjoni tal-RTP għandhom jiġu ċċarati. Mhux ċar fuq liema bażi huwa evalwat il-livell ta' theddid għall-politika pubblika, s-sigurtà interna u s-saħħa pubblika. Dan jiftaħ it-triq għal deċiżjonijiet arbitrarji. Din l-evalwazzjoni ssir minn eluf ta' individwi li għandhom sfond, taħriġ u livell ta' informazzjoni differenti dwar il-vjaġġatur, l-attivitajiet tiegħu u pajjiżu. Barra minn dan, l-elenkar ta' theddida għar-relazzjonijiet internazzjonali ta' Stat Membru bħala raġuni għaċ-ċaħda tad-dħul huwa dubbjuż.

3.11 Importanti ħafna li applikanti li ma jiġux aċċettati (applikazzjonijiet mhux milqugħa jew dawk rifjutati) jkunu jistgħu jappellaw id-deċiżjoni effettivament. Il-KESE jinkoraġġixxi lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri biex jgħinu lill-individwi li jixtiequ jeżerċitaw id-dritt ta' appell tagħhom.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal emenda għall-Proposta tal-Kummissjoni COM(2011) 607 final/2 — Għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-Fond Soċjali Ewropew u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1081/2006"

COM(2013) 145 final — 2011/0268 (COD)

u dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi dispożizzjonijiet komuni dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew, il-Fond ta' Koeżjoni, il-Fond Agrikolu Ewropew għall-Iżvilupp Rurali u l-Fond Marittimu u tas-Sajd Ewropew koperti mill-Qafas Strateġiku Komuni u li jistabbilixxi d-dispożizzjonijiet ġenerali dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew u l-Fond ta' Koeżjoni u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1083/2006"

COM(2013) 146 finali — 2011/0276 (COD)

(2013/C 271/19)

Relatur ġenerali: **is-Sur SOARES**

Nhar it-25 ta' Marzu 2013, il-Kunsill iddeċieda, b'konformità mal-Artikoli 164 u 177 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

Proposta għal emenda għall-Proposta tal-Kummissjoni COM(2011) 607/F2 għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-Fond Soċjali Ewropew u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1081/2006

COM(2013) 145 final – 2011/0268 (COD)

u dwar

il-Proposta emendata għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi dispożizzjonijiet komuni dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew, il-Fond ta' Koeżjoni, il-Fond Agrikolu Ewropew għall-Iżvilupp Rurali u l-Fond Marittimu u tas-Sajd Ewropew koperti mill-Qafas Strateġiku Komuni u li jistabbilixxi d-dispożizzjonijiet ġenerali dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew u l-Fond ta' Koeżjoni u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1083/2006

COM(2013) 146 final – 2011/0276 (COD).

Nhar is-16 ta' April 2013, il-Bureau tal-Kumitat ta istruzzjonijiet lis-Sezzjoni Speċjalizzata għax-Xogħol, l-Affarijiet Soċjali u ċ-Ċittadinanza sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett.

Minħabba l-urġenza tal-ħidma, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew iddeċieda matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu tat-22 u s-23 ta' Mejju 2013 (seduta tas-22 ta' Mejju) li jaħtar lis-Sur Mário SOARES bħala relatur ġenerali, u adotta din l-Opinjoni b'135 vot favur, 3 voti kontra u 4 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Minkejja r-riżervi dwar l-ammont u l-mod kif qed jiġu finanzjati l-inizjattivi għall-impjieg u l-Garanzija għaż-żgħażagħ, il-KESE jaqbel mal-Kummissjoni li hemm bżonn tibdil skont il-linji ġenerali f'din il-Proposta, ir-Regolamenti tal-Parlament u tal-Kunsill dwar il-Fond Soċjali Ewropew u l-Fondi strutturali.

1.2 Il-KESE jenfasizza l-bżonn li l-politiki li ser jiġu stabbiliti jikkontribwixxu għat-tkabbir u l-ħolqien ta' impjiegi stabbli u ta' kwalità, u li jsaħħu l-koeżjoni soċjali.

1.3 Il-KESE jiddispjaċih li l-fondi destinati għall-finanzjament tal-Inzjattiva għall-impjieg taż-żgħażagħ ma jirriżultawx minn tisħiħ tal-baġit tal-Unjoni imma tneħħew mill-pakkett baġitarju globali destinat għall-koeżjoni, li huwa diġà inqas minn dak li kien disponibbli għall-perjodu 2007/2013

1.4 Il-KESE jinsab konvint li l-ammont previst, jiġifieri EUR 6 biljun, mhuwiex biżżejjed meta jitqies id-daqs tal-problema u l-urġenza li biha għandha tissolva.

1.5 Sakemm il-kriżi ma tkunx għadha ntemmet u l-ħolqien tal-impjiegi ma jkunx għadu beda, il-KESE jipproponi li jkun hemm iktar flessibbiltà fl-iffissar tal-perċentwal tal-qgħad fost iż-żgħażagħ li jagħti aċċess għall-fondi disponibbli, b'tali mod li tkun tista' tiġi evalwata s-sitwazzjoni tal-qgħad taż-żgħażagħ, jew li l-perċentwal jiġi stabbilit għal 20 %.

1.6 Il-KESE jirrakkomanda li l-ikbar età għall-aċċess għall-Garanzija għaż-żgħażagħ tiżdied għal 30 sena, b'mod partikolari fil-pajjiżi fejn ir-rati tal-qgħad taż-żgħażagħ ikunu ogħla.

1.7 Fl-aħħar nett, il-KESE jħeġġeġ lill-Istati Membri biex ma jnaqqsux l-impenji finanzjarji li l-proposta għal qafas finanzjarju pluriennali tipprevedi għall-promozzjoni tal-impjieg taż-żgħażagħ, u biex jaċċettaw is-suġġeriment tal-Kummisjoni li jużaw riżorsi supplimentari biex jilħqu l-għan li tinqered problema li thedded il-futur ta' ġenerazzjoni sħiħa ta' żgħażagħ Ewropej.

2. Elementi ewlenin tal-proposta tal-Kummissjoni

2.1 B'konformità mad-Deċiżjoni tal-Kunsill Ewropew tat-28 ta' Frar 2013 biex tinħoloq Garanzija għaż-żgħażagħ, il-Kummissjoni qed tressaq żewġ proposti: l-ewwel waħda temenda l-Proposta tal-Kummissjoni COM(2011) 607 /F2 għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-Fond Soċjali Ewropew u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1081/2006. filwaqt li t-tieni waħda temenda l-Proposta COM(2012) 496 r-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi dispożizzjonijiet komuni għal diversi fondi u jħassar ir-Regolament (KE) Nru 1083/2006 tal-Kunsill (COM(2013) 146 final).

2.2 Dawn il-proposti għandhom l-għan li jipprovdu l-finanzjament tal-Inizjattiva għall-impjieg taż-żgħażagħ fil-qafas tal-"Garanzija għaż-żgħażagħ", li tiggarantixxi liż-żgħażagħ kollha ta' 25 sena jew iktar opportunità ta' impjieg diċenti, taħriġ addizzjonali jew apprendistat professjonali fl-erba' xhur wara li jtemmu l-istudji tagħhom jew wara li jkunu tilfu l-impjieg tagħhom.

2.3 Il-finanzjament totali previst għall-perjodu 2014-2020 huwa ta' EUR 6 biljun, li minnhom EUR 3 biljun huma investimenti tal-Fond Soċjali Ewropew u EUR 3 biljun jiġu allokati speċifikament lill-Inizjattiva għall-impjieg taż-żgħażagħ fil-qafas tas-sottotitolu 1b) "Koeżjoni ekonomika, soċjali u territorjali".

2.4 Il-finanzjament previst huwa destinat għar-reġjuni tal-livell NUTS 2 li għandhom rata ta' qgħad fost iż-żgħażagħ (bejn il-15 u l-25 sena) ta' iktar minn 25 % fl-2012.

3. Kummenti ġenerali

3.1 Is-sitwazzjoni drammatika tal-qgħad fost iż-żgħażagħ f'bosta Stati Membri tiġġustifika fil-wisa' l-inizjattiva deċiża mill-Kunsill fit-28 ta' Frar 2013 li tinħoloq Garanzija għaż-żgħażagħ, li ġiet mitluba kemm-il darba u f'forom differenti mill-imsieħba soċjali u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili.

3.2 Skont il-Kummissjoni Ewropea, l-Unjoni għandha 7,5 miljun persuna NEET ([1]), li jirrappreżentaw 12,9 % taż-żgħażagħ Ewropej bejn il-15 u l-24 sena. Fosthom għadd kbir ma spiċċawx l-istudji sekondarji tagħhom u ħallew l-iskola qabel il-waqt; għadd kbir minnhom huma immigranti jew jiġu minn kategoriji soċjali żvantaġġati. Madankollu, qed jiġi nnotat ukoll li f'ċerti pajjiżi s-sitwazzjoni sejra lura fil-każ ta' żgħażagħ mill-klassi tan-nofs (il-foqra l-ġodda), li għadhom ma spiċċawx l-istudji tagħhom u hemm ir-riskju li ma jistgħux ikompluhom.

3.3 F'Opinjonijiet preċedenti, il-KESE enfasizza ċ-ċifri katastrofiċi tal-qgħad taż-żgħażagħ fl-UE u talab lill-partijiet kollha interessati biex jadottaw miżuri urġenti, effikaċi u konklużivi biex ikissru ċ-ċiklu vizzjuż li qed jhedded il-futur ta' ġenerazzjoni sħiħa ([2]). Din mhix biss kwistjoni ta' problema konkreta li tolqot lill-persuni konċernati imma hija anke theddida li tinfluwenza l-koeżjoni soċjali tal-UE, li fit-tul tista' tikkomprometti t-tkabbir ekonomiku u l-kompetittività tal-Ewropa.

3.4 Il-KESE jenfasizza li l-politiki deċiżi bħalissa għandhom jikkontribwixxu għall-irkupru tat-tkabbir u l-ħolqien ta' impjiegi ta' kwalità u stabbli, li jkollhom il-garanziji u l-protezzjoni li tradizzjonalment ikkontribwew għall-kostruzzjoni tal-mudell soċjali Ewropew u l-koeżjoni soċjali. Fl-istess ħin huwa jafferma mill-ġdid l-importanza tal-parteċipazzjoni sħiħa tal-imsieħba soċjali u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fl-ippjanar, l-implimentazzjoni u s-segwitu ta' dawn il-politiki.

3.5 Fir-realtà, l-Inizjattiva għall-impjieg taż-żgħażagħ, integrata fil-Garanzija għaż-żgħażagħ, mhijiex ser tkun effettiva ħlief jekk timxi id f'id ma' sforz korrispondenti għad-domanda tas-suq tax-xogħol (jiġifieri, jekk jeżisti tkabbir ekonomiku). Barra minn hekk, l-edukazzjoni, l-apprendistati professjonali għall-kwalifiki u t-titjib tal-kompetenzi ta' miljuni ta' żgħażagħ bi prospettivi fqar għall-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol fihom infushom iġibu magħhom riskji enormi.

3.6 Il-KESE jinnota bi tħassib li l-Kunsill Ewropew iqis lid-diffikultajiet ekonomiċi tal-Ewropa essenzjalment bħala problema ta' konsolidazzjoni baġitarja, mingħajr ma jipprova jikkwantifika l-kost tal-għażla jew il-konsegwenzi negattivi, bħall-qgħad tal-massa li qed jolqot liż-żgħażagħ, id-diżillużjoni u d-dispramen ([3]).

([1]) NEETs: dawn huma żgħażagħ li jinsabu barra mill-edukazzjoni, impjieg jew taħriġ.

([2]) B'mod partikolari ara l-opinjoni tal ĠU C 161, 6.6.2013, p. 67-72 "Inressqu ż-Żgħażagħ lejn l-Impjiegi", adottata matul is-sessjoni plenarja tal-21 ta' Marzu 2013 u dalwaqt tiġi ppubblikata.

([3]) Il-prezz tan-nuqqas ta' integrazzjoni taż-żgħażagħ fis-suq tax-xogħol, minħabba trasferimenti soċjali eċċessivi jew taxxi li ma jinġabarux, huwa ta' iktar minn EUR 150 biljun.

4. **Kummenti speċifiċi**

4.1 L-emendi mressqa mill-Kummissjoni għandhom l-għan li jadattaw ir-Regolament li attwalment jirregola l-Fond Soċjali Ewropew u Regolament Ġenerali dwar id-diversi fondi Ewropej skont id-deċiżjoni tal-Kunsill Ewropew tas-7 u t-8 ta' Frar; barra minn hekk, il-kummenti li ġejjin ma jikkonċernawx il-proposti tla-Kummissjoni imma l-linji gwida proposti mill-Kunsill.

4.2 Fil-kuntest ta' kriżi bħal dik li għaddejjin minnha, il-KESE jiddispjaċih li l-Kunsill qed jipproponi baġit tal-Unjoni għall-perjodu 2014-2020 li huwa inqas minn dak tal-perjodu preċedenti, ħaġa li għandha impatt negattiv fuq ir-riżorsi meħtieġa biex tiġi ffaċċata s-sitwazzjoni attwali.

4.3 Minn din id-deċiżjoni jirriżulta li l-finanzjament propost għall-ġlieda kontra l-qgħad fost iż-żgħażagħ mhuwiex żieda baġitarja imma tnaqqis fil-krediti destinati għal intestaturi oħra: 3 biljuni għall-Fond Soċjali Ewropew u 3 biljuni għall-politika ta' koeżjoni.

4.4 Barra minn hekk, l-ammont globali allokat ta' EUR 6 biljun, fuq perjodu ta' seba' snin, huwa ċar li mhux biżżejjed ([4]).

4.5 L-għażla tal-2012 biex jiġi determinat il-perċentwal ta' żgħażagħ (25 %) li għandhom id-dritt għall-fondi allokati llum ma tqisx l-evoluzzjoni tal-kriżi u lanqas tar-riċessjoni attwali u hemm ir-riskju li jiġu injorati s-sitwazzjonijiet drammatiċi li jistgħu jinħolqu matul dan il-perjodu. Għalhekk, il-KESE huwa tal-fehma li hemm bżonn iktar flessibbiltà biex tkun tista' tiġi evalwata s-sitwazzjoni tal-qgħad taż-żgħażagħ, jew, bħala miżura ta' prekawzjoni, li dan il-perċentwal għandu jitbaxxa għal 20 %.

4.6 Barra minn hekk, il-KESE jirrakkomanda li l-ikbar età biex wieħed jikkwalifika għall-Garanzija għaż-żgħażagħ tiżdied għal 30 sena, b'tali mod li ż-żgħażagħ li jispiċċaw iktar tard mill-università jew isibu lilhom infushom f'fażi ta' tranżizzjoni bejn it-taħriġ u l-impjieg ikollhom aċċess. Dan huwa partikolarment importanti għall-pajjiżi b'rati ogħla ta' qgħad fost iż-żgħażagħ.

4.7 Il-KESE japprova d-deċiżjoni li l-Istati Membri jkunu eżentati mill-kofinanzjament fir-rigward tal-għotjiet speċifiċi għall-impjieg taż-żgħażagħ (EUR 3 biljun), kif ukoll li ma tiġix applikata r-riżerva tal-prestazzjoni ta' 5 % tar-riżorsi allokati għall-Inizjattiva għall-impjieg taż-żgħażagħ.

4.8 Fl-aħħar nett, u bħala affermazzjoni mill-ġdid, għad li taħt riżerva tal-kummenti msemmija hawn fuq, li din l-inizjattiva għandha tiġi appoġġjata, il-KESE jirrakkomanda li tinbidel f'miżura strutturali tal-politiki attivi tal-impjieg u ma tiġix limitata għall-istatus ta' strument li jservi biex tiġi konfrontata l-kriżi ekonomika attwali ([5]).

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

([4]) Skont l-ILO, li laqa' din l-inizjattiva, għad li b'mod prudenti, il-ħtiġiet finanzjarji biex inkunu nistgħu nistennew żvilupp sinifikanti tas-sitwazzjoni, jilħqu l-EUR 21 biljun.

([5]) B'koerenza mal-opinjoni tal-KESE "Inressqu ż-Żgħażagħ lejn l-Impjiegi" ĠU C 161, 6.6.2013, p. 67-72), adottat fil-21 ta' Marzu 2013 (dalwaqt tiġi ppubblikata), l-Inizjattiva għall-impjieg taż-żgħażagħ trid tintrabat mas-Semestru Ewropew.

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — CARS 2020: Pjan ta' azzjoni għal industrija tal-karozzi kompetittiva u sostenibbli fl-Ewropa"

COM(2012) 636 final

(2013/C 271/20)

Relatur: **is-Sur RANOCCHIARI**

Korelatur: **is-Sinjura HRUŠECKÁ**

Nhar it-8 ta' Novembru 2012, il-Kummissjoni Ewropea ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni – CARS 2020: Pjan ta' azzjoni għal industrija tal-karozzi kompetittiva u sostenibbli fl-Ewropa

COM(2012) 636 final.

Il-Kummissjoni Konsultattiva dwar il-Bidliet Industrijali, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar it-12 ta' Marzu 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-23 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'147 vot favur, vot wieħed (1) kontra u 6 astensjonijiet.

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1 Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew (KESE) japprezza l-impenn tal-Kummissjoni Ewropea, b'mod partikolari dak tal-Viċi President tagħha, is-Sur Antonio TAJANI, Kummissarju għall-Industrija u l-Intraprenditorija li, bħala l-ewwel pass, ivverifika l-istat attwali tas-settur tal-karozzi billi jisma' l-fehmiet tal-partijiet interessati fi ħdan il-Grupp ta' Livell Gholi CARS 21. Imbagħad, abbażi tar-riżultati ta' dan l-eżerċizzju, nieda pjan ta' azzjoni sabiex tingħeleb is-sitwazzjoni diffiċli li s-settur jinsab fiha, u biex jgħinu jirkupra minnha.

1.2 Hemm tal-inqas tliet punti prinċipali mill-erba' punti fost il-fehmiet u r-rakkomandazzjonijiet li jinstabu fil-pjan ta' azzjoni propost fil-Komunikazzjoni dwar CARS 2020 li l-KESE jappoġġja bis-sħiħ. Dawn huma l-kontribuzzjoni finanzjarja għar-riċerka, ir-regolamentazzjoni intelliġenti li ma tgħabbix is-settur bi spejjeż bla bżonn u l-iżvilupp tad-dimensjoni internazzjonali tas-settur innifsu. Dwar ir-raba' punt, il-KESE jappoġġja s-suġġerimenti tal-Kummissjoni li jiġu antiċipati l-bidliet, iżda jibqa' xi dubji dwar il-proċess tar-ristrutturar.

1.3 Din hija strateġija ambizzjuża, li tipprova ssib bilanċ bejn il-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima u l-ħtieġa għal kompetittività akbar, jiġifieri li l-karozzi jkunu kompetittivi u sostenibbli, filwaqt li jirbħu l-isfida kontra kompetizzjoni esterna u interna li dejjem qed issir aktar aggressiva, waqt li jiġi assigurat mod soċjalment aċċettabbli għal din it-tranżizzjoni.

1.4 Biex jintlaħaq dan il-għan, hemm bżonn li nersqu lejn politika ekonomika u kummerċjali komuni, bl-użu tal-mezzi kollha disponibbli fil-livell Ewropew biex il-miżuri rakkomandati jiġu implimentati bl-iżjed mod urġenti. Iridu jingħelbu dawk id-diviżjonijiet li sa issa ma ppermettewx li l-kriżi tiġi ffaċċjata b'mod rapidu u koordinat, u jekk hemm bżonn jinbidlu ċerti fehmiet, jekk mhux ukoll deċiżjonijiet, li jistgħu jfixklu t-twettiq tal-pjan u, b'hekk, l-irkupru tas-settur.

1.5 Problema ewlenija ta' dawn iż-żminijiet tirrigwarda d-disponibbiltà limitata tal-fondi biex kemm il-manifatturi kif ukoll il-fornituri tal-komponenti tagħhom ikopru l-investimenti kbar li jridu jagħmlu fir-riċerka, l-iżvilupp u l-innovazzjoni sabiex jilħqu l-objettivi tal-Kummissjoni fis-snin li ġejjin. Il-problema hija terga' aktar serja għall-SMEs u kumpaniji oħra relatati u spiss dipendenti li joperaw fil-katina ta' produzzjoni ta' dan is-settur.

1.6 Il-KESE jappoġġja d-deċiżjoni tal-Kummissjoni li tevita inċentivi li huma "teknoloġikament speċifiċi", jiġifieri li huma riżervati għal teknoloġija waħda speċifika filwaqt li ma jgħoddux għall-oħrajn. Din id-deċiżjoni, però, m'għandhiex tfisser li l-inċentivi għall-perjodu ta' żmien qasir sa medju (pereżempju il-metan, il-gass likwifikat miż-żejt (liquefied petroleum gas – LPG), il-ġenerazzjoni l-ġdida tal-magni effiċjenti ħafna) għandhom joħolqu problemi għall-iżvilupp fuq perjodu ta' żmien medju sa twil, bħalma huma l-karozzi elettriċi u dawk li jaħdmu bl-idroġenu.

1.7 Fir-rigward tar-regolamenti dwar is-CO_2, il-KESE huwa tal-fehma li approċċ ibbażat fuq il-valutazzjoni taċ-ċiklu tal-ħajja (life cycle assessment – LCA) biss jista' jgħin biex inaqqas il-marka ambjentali totali tal-vetturi.

1.8 Il-Komunikazzjoni ssostni li l-industrija Ewropea tal-karozzi għaddejja minn proċess sinifikanti ta' ristrutturar (li jinkludi l-possibbiltà li jingħalqu għadd ta' stabbilimenti) u li dan ser ikollu riperkussjonijiet fuq l-impjieg. Minkejja dan, ma teżaminax jew tidħol fid-dettall dwar il-fenomenu prinċipali li huwa l-bażi ta' dan kollu – jiġifieri l-kapaċità strutturali żejda tal-produzzjoni fl-Ewropa. Għalkemm m'hemmx data preċiża dwar il-kobor ta' dan il-fenomenu, l-analisti tas-settur iqisu li hemm kapaċità żejda ta' bejn tliet u ħames miljun vettura. Il-KESE jitlob lill-Kummissjoni tniedi mill-aktar fis riċerka aktar dettaljata sabiex jiġu pprovduti ċifri aktar preċiżi dwar l-impjieg u l-kapaċità żejda u l-ispejjeż ta' kwalunkwe użu insuffiċjenti tal-kapaċità.

1.9 Jidher li l-Kummissjoni qed tieħu pożizzjoni wisq laxka billi taqdi rwol li huwa biss komplementari għal dak tan-negozji, l-Istati u r-reġjuni. Għandu wkoll jitqies il-fatt li jekk ma tinstabx soluzzjoni komuni għall-problema, jista' jiddgħajjef għan ieħor tad-dokument – it-tisħiħ tal-kompetittività fis-swieq globali. Il-KESE għalhekk isostni li l-kwistjoni tal-kapaċità żejda produttiva ma tistax tiġi ffaċċjata b'mod frammentat, imma teħtieġ gwida li tikkoordina l-proċess innifsu.

1.10 Il-KESE jiddispjaċih li dan l-aspett tant importanti mil-lat soċjali ma ġiex indirizzat b'mod adegwat fil-pjan ta' azzjoni, u jistieden lill-Kummissjoni Ewropea li tieħu din ir-responsab-bilta fuqha billi teżerċita d-dritt ta' inizjattiva tagħha, tiżviluppa linji gwida u tiġbor il-prattiki tajba li ntużaw fil-passat u li għenu biex jiġi evitat li jitkeċċew il-ħaddiema. Minħabba l-urġenza tal-każ, il-Kummissjoni tista', u fil-fehma tal-KESE għan-dha, tieħu r-rwol li tikkoordina u eventwalment anke tappoġġja b'mod finanzjarju operazzjoni vasta ta' ristrutturar li, mingħajr ġestjoni adegwata, tista' tikkawża effetti destabilizzanti f'ħafna mir-reġjuni Ewropej, u tolqot ħażin l-impjieg fis-settur. Il-KESE jirrakkomanda b'mod qawwi li l-awtoritajiet lokali u reġjonali jiġu involuti mill-qrib fi kwalunkwe pjan ta' ristrutturar.

1.11 Sabiex din l-operazzjoni tirnexxi, u tinżamm il-bażi ta' manifattura tas-settur ġewwa l-Ewropa, jeħtieġ li jiġi rinfurzat djalogu soċjali miftuħ u kostruttiv. B'dan il-mod biss jista' jiġi żgurat bilanċ adatt bejn l-elementi diversi tal-pjan ta' azzjoni. Għandha tingħata prijorità lill-kapital uman kemm fit-taħriġ mill-ġdid tal-ħaddiema, kif ukoll fil-ġestjoni tal-għoti tas-sensji meta jidher inevitabbli li ser jintilfu l-impjiegi. Dan jgħodd ukoll għall-industriji relatati li qed jiffaċċjaw l-istess problemi serji.

1.12 Fuq medda ta' żmien qasir, ikun meħtieġ li jiġi stabbilit qafas Ewropew għal miżuri soċjali ta' tranżizzjoni sabiex ma jkunx hemm distorsjonijiet fis-suq tax-xogħol tal-UE, u b'hekk nagħmlu kapital mit-tagħlimiet li ħadna mill-kriżi tal-2008/2009. Ir-rwol tal-imsieħba soċjali huwa essenzjali f'dan il-perjodu ta' tranżizzjoni

1.13 Fl-aħħar nett il-KESE huwa tal-fehma li l-Unjoni Ewropea għandha ssaħħaħ il-politika industrijali tagħha kollha, b'mod partikolari dik li tirrigwarda s-settur tal-manifattura. L-għanijiet tal-Istrateġija 2020 ma jistgħux jintlaħqu mingħajr settur industrijali b'saħħtu u kompetittiv li jkun il-bażi tal-iżvilupp ekonomiku tal-Unjoni. Hemm bżonn ta' politiki proattivi li jappoġġjaw l-innovazzjoni u l-iżvilupp, u li jibdlu l-problemi tal-lum f'opportunitajiet għall-futur. L-industrija tal-karozzi għandha bżonn politika industrijali li hija orjentata mhux biss lejn it-tnaqqis produttiv, iżda wkoll lejn it-tkabbir sostenibbli. Hemm il-bżonn ta' investimenti fil-kapital u f'riżorsi umani li jkunu dejjem aktar preparati u kwalifikati. It-teknoloġiji, il-proċessi, u t-tfassil għandhom kollha jaħdmu flimkien biex l-industrija Ewropea tal-karozzi terġa' ssir l-aqwa waħda fid-dinja. Il-kompetizzjoni dinjija għandha tiffoka fuq l-iżvilupp u l-inno-vazzjoni. Il-possibbiltà li jagħlqu l-istabbilimenti tal-manifattura żgur mhux biżżejjed biex tissolva l-problema.

2. **Daħla**

2.1 Sabiex jiġi mifhum u valutat aħjar il-pjan ta' azzjoni li l-KESE ntalab jikkummenta dwaru, hemm bżonn li tingħata ħarsa lejn ix-xogħol li sar qablu, l-esperjenza li nkisbet u l-progress li sar minn mindu saret l-ewwel verżjoni ta' CARS 21.

2.2 F'Jannar tal-2005 il-Viċi President u l-Kummissarju Ewropew għall-Industrija ta' dak iż-żmien, Günter VERHEUGEN, waqqaf il-Grupp ta' Livell Għoli CARS 21, li huwa akronimu adatt ħafna tat-titlu: Competitive Automotive Regulatory System for the 21st Century. (Sistema Regolatorja Kompetittiva tal-Karozzi għas-Seklu 21).

2.3 CARS 21 twaqqaf bl-iskop li tiġi definita politika, u b'hekk leġislazzjoni, Ewropea sabiex tissaħħaħ il-kompetittività tas-settur bil-għan li jlaħħaq mal-kompetizzjoni dejjem tikber tas-suq dinji. Din l-inizjattiva kienet waħda opportuna speċjal-ment fid-dawl tal-importanza tas-settur tal-karozzi [1], li jimpjega madwar tnax-il miljun persuna fl-Ewropa (b'faċilitajiet ta' produzzjoni f'19-il Stat Membru), jinvesti aktar minn EUR 28 biljun fir-riċerka u l-iżvilupp kull sena, għandu bilanċ kummerċjali pożittiv ta' madwar EUR 90 biljun, u jikkontrib-wixxi għad-dħul mit-taxxa tal-Istati Membri b'aktar minn EUR 430 biljun, jiġifieri kważi 4 % tal-PDG Ewropew.

2.4 CARS 21 ikkonkluda x-xogħol tiegħu f'Diċembru tal-2005 b'dokument li elenka 18-il rakkomandazzjoni u stabbi-lixxa linji gwida li l-Kummissjoni kellha ssegwi waqt it-tfassil tal-proposti leġislattivi tagħha. Il-leġislazzjoni kellha tiżgura qafas pożittiv u affidabbli għall-industrija, abbażi tal-prinċipju ta' "regolamentazzjoni intelliġenti", li jivverifika l-proporzjon bejn l-ispejjeż u l-benefiċċji għal kull proposta, permezz ta' valutazz-joni magħmula bir-reqqa tal-impatt fuq l-industrija u s-soċjetà, ir-rikonoxximent tal-iskadenzi minimi meħtieġa għal kull inno-vazzjoni teknika mitluba u l-istabbiliment ta' objettivi fit-tul, dejjem bl-involviment tal-partijiet interessati kollha.

2.5 Fil-verità, dawn ir-rakkomandazzjonijiet mhux dejjem ġew applikati b'mod koordinat bejn id-direttorati kollha tal-Kummissjoni u tal-istituzzjonijiet Ewropej l-oħra. Minkejja dan, b'mod ġenerali, il-linji gwida ta' CARS 21 kienu utli ħafna, mhux biss għall-industrija, iżda wkoll għall-partijiet interessati l-oħra tas-settur.

(1) Dan it-terminu qed jintuża biex ikopri l-industrija kollha tal-karozzi: il-manifattura tal-vetturi, il-forniment tal-komponenti, id-distribuzz-joni u s-servizzi ta' wara l-bejgħ. Il-prodotti huma: il-karozzi, il-vetturi kummerċjali ħfief u tqal, il-muturi u, b'mod aktar ġenerali, il-vetturi bil-mutur b'żewġ, tliet u erba' roti.

2.6 Fl-2010, fid-dawl tal-ħtieġa li l-vetturi jkunu dejjem aktar nodfa u effiċjenti, kif ukoll f'nofs kriżi tas-suq Ewropew mingħajr preċedent, il-Viċi President tal-Kummissjoni u Kummissarju għall-Industrija u l-Intraprenditorija, Antonio TAJANI, għaraf ġustament li kien il-waqt li ssir verżjoni ġdida ta' CARS 21 li fiha jsiru għadd ta' tibdiliet fuq il-bażi tal-esperjenza miksuba.

2.7 Fil-fatt, għalkemm intlaqgħet tajjeb, il-verżjoni ta' qabel kienet ġiet ikkritikata għall-kompożizzjoni tagħha li, skont xi wħud, ma kinitx tinkludi l-partijiet interessati kollha. Tat lok konsiderevoli għall-manifatturi, iżda ma inkludietx il-Kummissarji Ewropej kollha li setgħu jkunu involuti fil-politika leġislattiva tas-settur.

2.8 Għalhekk, sar sforz biex fl-aħħar verżjoni l-partijiet interessati kollha pubbliċi u privati li jistgħu jkunu involuti ġew inklużi: tmien Kummissarji Ewropej, disa' Stati Membri, u rappreżentanti mill-istituzzjonijiet l-oħra tal-UE bħall-KESE u l-Kumitat tar-Reġjuni. Mis-settur privat, minbarra l-manifatturi Ewropej, parteċipanti oħra fil-katina tal-produzzjoni tas-settur kienu l-manifatturi tal-komponenti, il-persunal inkarigat mittiswijiet u l-industrija taż-żejt, kif ukoll it-trejdjunjins, l-ambjentalisti u r-rappreżentanti ta' assoċjazzjonijiet u movimenti li jappoġġjaw it-teknoloġiji l-ġodda tal-karozzi. B'kollox dawn ammontaw għal xi erbgħin parteċipant fil-Grupp ta' Livell Għoli, megħjuna minn sherpas u esperti.

2.9 Il-ħidma bdiet bl-ewwel laqgħa tal-Grupp ta' Livell Għoli f'Novembru 2010, u kompliet permezz ta' sensiela ta' laqgħat li wasslu għal rapport finali li ġie diskuss u approvat f'Ġunju 2012.

2.10 Din l-inizjattiva kienet ta' importanza kbira, u huwa bis-saħħa tal-Kummissjoni, b'mod partikolari d-DĠ Intrapriża u Industrija li kkoordina l-ħidma, li bi professjonalità u effiċjenza pproduċiet dokument li rnexxielu jikseb il-kunsens ġenerali tal-parteċipanti kollha.

2.11 Kif qal il-Viċi President TAJANI, il-Komunikazzjoni dwar il-pjan ta' azzjoni CARS 2020, li l-KESE qed jiddiskuti hawnhekk kif intalab, hija bbażata fuq dawn l-esperjenzi u dan id-dokument.

3. Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni: CARS 2020: Pjan ta' azzjoni

3.1 Il-pjan ta' azzjoni ppreżentat fil-Komunikazzjoni huwa bbażat fuq erba' pilastri fundamentali:

— l-invesiment f'teknoloġiji avvanzati u l-finanzjament tal-innovazzjoni;

— it-tisħiħ tas-suq intern u l-applikazzjoni tar-regolamentazzjoni intelliġenti;

— it-titjib tal-kompetittività fis-swieq globali;

— l-antiċipazzjoni tat-tibdil u t-tnaqqis tal-impatt soċjali tar-ristrutturar fil-produzzjoni.

— Kull wieħed minn dawn l-erba' punti jħaddan sensiela ta' inizjattivi, li l-implimentazzjoni tagħhom ser tkun immonitorjata permezz tat-twaqqif tal-Grupp ta' Livell Għoli **CARS 2020** – li għandu l-istess partijiet interessati ta' CARS 21 – u li ser jiltaqa' b'mod informali kull senau jagħmel użu wkoll minn laqgħat ta' esperti dwar kwistjonijiet li jirrigwardaw il-kompetittività tas-settur tal-karozzi.

3.2 L-investiment f'teknoloġiji avvanzati u l-finanzjament tal-innovazzjoni

Il-Kummissjoni beħsiebha:

— tkompli l-kollaborazzjoni tagħha mal-BEI biex tiżgura d-disponibbiltà ta' finanzjament għar-riċerka u l-iżvilupp tas-settur;

— taħdem flimkien mal-industrija biex tiżiluppa inizjattiva Ewropea għall-vetturi ekoloġiċi taħt **Orizzont 2020** ([2]);

— timplimenta l-miri għat-tnaqqis tas-CO_2 previsti għall-karozzi u l-vetturi kummerċjali ħfief sal-2020;

— tappoġġja l-iżvilupp ta' ċiklu ġdid tat-testijiet tas-sewqan u proċedura tat-testijiet ġdida sabiex jitkejlu l-konsum u l-emissjonijiet li huma aktar rappreżentattivi tas-sewqan fid-dinja reali;

— tkompli bl-impenn tagħha fil-ħidma dwar is-sikurezza fit-toroq b'konformità mal-miri tal-**Orjentazzjonijiet ta' Politika** tagħha **bejn l-2011 u l-2020** ([3]);

— tipproponi strateġija dwar il-fjuwils alternattivi u proposta leġislattiva dwar l-infrastrutturi meħtieġa għall-użu tagħhom.

3.3 It-tisħiħ tas-suq intern u l-applikazzjoni tar-regolamentazzjoni intelliġenti;

Il-Kummissjoni beħsiebha:

— tistabbilixxi djalogu mal-partijiet interessati biex jintlaħaq ftehim dwar l-awtoregolamentazzjoni fil-qasam tad-distribuzzjoni tal-vetturi fl-Ewropa;

— tistabbilixxi linji gwida dwar l-inċentivi finanzjarji mill-Istati Membri sabiex jippromovu vetturi nodfa u effiċjenti fl-użu tal-enerġija;

([2]) Orizzont 2020, COM(2011) 808 final u COM(2011) 809 final, 30.11.2011, huwa l-qafas propost għall-iffinanzjar tar-Riċerka u l-Innovazzjoni għall-perjodu 2014-2020, b'baġit totali ta' EUR 80 biljun.

([3]) COM(2010) 389 final.

— tafferma mill-ġdid il-prinċipju tar-regolamentazzjoni intelliġenti, li kien wieħed mill-iżjed riżultati importanti fl-ewwel verżjoni ta' CARS 21, u li reġa' ġie affermat fil-verżjoni l-ġdida. Beħsiebha tinkludi wkoll fil-valutazzjonijiet tal-impatt tal-proposti leġislattivi eżerċizzju dwar l-impatt fuq il-kompetittività;

— tirrevedi l-qafas tal-approvazzjoni tal-vetturi biex jinkludi dispożizzjonijiet fil-qasam tas-sorveljanza tas-swieq.

3.4 It-tisħiħ tal-kompetittività fis-swieq dinjija

Il-Kummissjoni beħsiebha:

— tivvaluta l-impatt ta' kull ftehim ta' kummerċ ħieles, u timmonitorja wkoll l-impatt kumulattiv tagħhom fuq il-kompetittività tas-settur;

— tirriforma l-Ftehim tan-NU/KEE ([4]) billi tinvolvi wkoll is-swieq ta' pajjiżi terzi;

— tintegra kemm jista' jkun il-leġislazzjoni multilaterali tan-NU/KEE ma' dik bilaterali fil-qafas ta' ftehimiet kummerċjali ma' pajjiżi li mhumiex fin-NU/KEE.

3.5 L-antiċipazzjoni tat-tibdil u t-tnaqqis tal-impatt soċjali tar-ristrutturar fil-produzzjoni

Il-Kummissjoni beħsiebha:

— tappoġġja t-twaqqif ta' Kunsill Ewropew tal-Ħiliet fl-Industrija tal-Karozzi bil-parteċipazzjoni tal-partijiet interessati kollha, inklużi l-organizzazzjonijiet li jipprovdu l-edukazzjoni u t-taħriġ, sabiex jiġu analizzati x-xejriet fil-qasam tal-impjieg u tal-ħiliet meħtieġa fis-settur u b'hekk il-lakuni professjonali li jridu jimtlew;

— tħeġġeġ l-użu tal-Fond Soċjali Ewropew (FSE) għat-taħriġ mill-ġdid tal-ħaddiema u, fil-każijiet aktar serji ta' tnaqqis fid-daqs tal-impjanti jew l-għeluq tal-impjanti, l-użu tal-Fond Ewropew ta' Aġġustament għall-Globalizzazzjoni (FEG);

— timmonitorja l-attivitajiet ta' ristrutturar u tiżgura l-konformità tagħhom mal-leġislazzjoni tal-UE fir-rigward tas-suq intern u, b'mod partikolari, fir-rigward tal-għajnuna mill-Istat;

— fir-rigward tar-ristrutturar tal-kapaċità żejda produttiva, taqdi rwol komplementari għal dak tal-industrija, li hija responsabbli għall-ġestjoni tal-proċess tar-ristrutturar.

4. Kummenti tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

4.1 Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni, li mhux biss tikkonferma ħafna mir-rakkomandazzjonijiet tal-CARS 21 fil-pjan ta' azzjoni tagħha, iżda wkoll timpenja ruħha li tkompli d-djalogu mal-parteċipanti tal-CARS 21 sabiex issegwi u tivvaluta perjodikament, u jekk hemm bżonn taġġorna, il-progress tar-rakkomandazzjonijiet tal-pjan.

Kapaċità ta' produzzjoni installata fl-Ewropa

4.2 B'rabta ma' dan ta' hawn fuq, il-KESE jenfasizza nuqqas importanti fil-Komunikazzjoni: il-problema ta' kapaċità żejda produttiva ma tiġix indirizzata bl-attenzjoni meħtieġa iżda tiġi sempliċement inkluża fil-proċess aktar ġenerali tar-ristrutturar. Id-dimensjonijiet u d-data ta' din il-problema qed jiġu enfasizzati hawnhekk.

4.3 Skont l-estimi ta' AlixPartners ([5]), is-sena li għaddiet madwar erbgħin impjant tal-karozzi fl-Ewropa kienu qed jaħdmu taħt il-punt ta' ekwilibrju finanzjarju tagħhom ta' 75 sa 80 % tal-kapaċità produttiva u li madwar għaxra huma taħt l-40 %. Dan ifisser li f'sitwazzjoni bħal din, bejn l-2007 u l-2012, fl-Ewropa nbiegħu 3,5 miljun karozza inqas, jiġifieri tnaqqis ta' madwar 23 %. Għall-vetturi kummerċjali, it-tnaqqis kien ta' 34,6 %. Is-sitwazzjoni hija aktar kritika għas-settur tal-muturi, fejn it-tnaqqis fir-reġistrazzjonijiet kien ta' 46 %, madwar id-doppju ta' dak tal-karozzi.

4.4 Irridu nżidu, però, li l-analisti tas-settur ma jaqblux bejniethom dwar id-daqs tal-kapaċità żejda, u l-estimi jvarjaw bejn tliet u ħames miljun karozza skont il-kriterji użati fil-ġbir tad-data. Il-KESE huwa tal-fehma li minkejja d-diffikultajiet ta' eżerċizzju bħal dan, il-Kummissjoni Ewropea għandha timpenja ruħha li tagħmel riċerka aktar fid-dettall sabiex toffri ċifri aktar preċiżi.

4.5 Barra minn hekk, il-kapaċità żejda produttiva tista' titqies bħala l-ewwel kaġun fil-katina ta' kaġuni li għandha impatt qawwi fuq il-kompetittività tal-industrija tal-karozzi: kapaċità żejda produttiva, spejjeż fissi għoljin, gwerra tal-prezzijiet, tnaqqis fil-profitti u sitwazzjoni finanzjarja li tmur għall-agħar, l-għeluq tal-faċilitajiet, tnaqqis fl-investiment inġenerali, b'mod partikolari fir-riċerka u l-iżvilupp, riskju ta' tnaqqis fil-kompetittività fuq perjodu ta' żmien twil. Għalhekk, il-KESE jitlob lill-Kummissjoni li ma tonqosx milli tqis l-importanza tal-effett li l-kapaċità żejda għandha fuq it-tielet pilastru tal-pjan ta' azzjoni: *it-titjib tal-kompetittività fis-swieq dinjija.*

4.6 Il-kwistjoni żgur li ma tistax tiġi ffaċċjata b'mod sempliċi, minħabba li s-sitwazzjoni hija differenti f'kull pajjiż u għal kull manifattur tal-karozzi. Għalkemm fl-2012 il-medja tal-kapaċità produttiva fl-Ewropa kienet madwar 70 %, jeżistu però varjazzjonijiet kbar bejn il-pajjiżi: il-medja għar-Renju Unit u l-Ġermanja hija madwar 80 %, Spanja 70 %, Franza 60 % u l-Italja ftit aktar minn 50 % (sors: The Economist). Fil-livell tal-manifatturi individwali tal-karozzi, id-differenzi jiddependu minn għadd ta' fatturi. Wieħed minnhom huwa l-livell ta' esportazzjoni – dawk li għandhom livell għoli ta' esportazzjoni 'l barra mill-Ewropa (pereżempju BMW, Audi, Daimler) qegħdin f'pożizzjoni aħjar, filwaqt li dawk li huma aktar dipendenti fuq is-suq domestiku huma f'diffikultà.

([4]) Il-Ftehim tal-1958 tal-Kummissjoni Ekonomika għall-Ewropa tan-Nazzjonijiet Uniti (NU/KEE) dwar l-armonizzazzjoni teknika internazzjonali fis-settur tal-vetturi bil-mutur.

([5]) AlixPartners, "Automotive Outlook 2012 – An Industry at the Crossroads", Jens-Ulrich Wiese, IFF – Praga, 21 ta' Settembru, 2012.

4.7 Fattur ieħor huwa d-divrenzjar bejn il-manifatturi u l-qasam ta' speċjalizzazzjoni tagħhom. Analiżi ta' Roland Berger turi kif l-użu tal-faċilitajiet ivarja skont il-qasam ta' speċjalizzazzjoni: ir-rata tal-użu tal-manifatturi jew il-marki tal-karozzi li jispeċjalizzaw f'vetturi ekonomiċi (Economy segment: Dacia\Logan, Chery, Hyundai, Chevrolet) hija ta' 77 %, għall-ġeneralisti speċjalizzati f'vetturi ta' livell medju (Mid-range segment: PSA, Renault-Nissan, Toyota, Suzuki, Fiat, Opel,VW) ir-rata hija ta' 62 %, filwaqt li għal dawk ta' livell għoli (Premium\high-end segment: BMW, Mercedes, Audi, Lexus, Infinity, DS) hija ta' 83 %.

4.8 Għalhekk, jidher li l-kwistjoni ta' kapaċità żejda produttiva ma tistax tiġi indirizzata b'mod iżolat mill-manifatturi individwali u mill-gvernijiet nazzjonali u reġjonali individwali. Fil-fatt, il-KESE huwa tal-fehma li hemm bżonn gwida li tikkoordina dan il-proċess, u li dan ir-rwol tista' tieħdu l-Kummissjoni.

L-investiment fit-teknoloġiji avvanzati u l-finanzjament tal-innovazzjoni

4.9 Il-pjan ma jsemmi l-ebda żieda fil-fondi minbarra dawk li diġà kienu allokati u disponibbli. L-objettiv imħabbar mill-Viċi President TAJANI fl-għeluq ta' CARS 21 li jiżdied il-finanzjament tal-Orizzont 2020 għall-vetturi ekoloġiċi minn EUR 1 biljun għal EUR 2 biljun ma jissemma mkien fil-Komunikazzjoni. B'hekk, bħalissa anke l-possibbiltà ta' interventi ġodda mill-BEI hija biss xewqa bbażata fuq iż-żieda kapitali reċenti ta' EUR 10 biljun.

4.10 Il-katina kollha tal-produzzjoni tal-industrija tal-karozzi, li hija mistennija li tagħmel avvanzi kbar ħafna fir-riċerka, l-iżvilupp u l-innovazzjoni (RŻI) sabiex tagħmel il-qabża teknoloġika meħtieġa biex tipproduċi karozzi dejjem aktar ekoloġiċi sal-2020, ser ikollha bżonn ukoll aktar fondi Ewropej minbarra l-investimenti tagħha stess li saru aktar diffiċli f'suq Ewropew li jidher li ma jistax joħroġ mir-reċessjoni fil-futur qrib.

4.10.1 F'dan il-kuntest, nilqgħu b'sodisfazzjon ir-referenza impliċita għan-newtralità teknoloġika bejn id-diversi tipi ta' propulsjoni (vetturi bil-magna ta' kombustjoni interna, dawk elettriċi, l-ibridi, u dawk li jaħdmu biċ-ċelloli tal-fjuwil) li għandha tiggwida l-appoġġ tal-UE għar-RŻI, bil-għan li jkun hemm "portafoll diversifikat ta' fjuwils meħtieġ biex jilħaq il-miri tat-tibdil fil-klima.

4.10.2 B'konformità man-newtralità teknoloġika msemmija hawn fuq, huwa partikolarment apprezzat l-impenn tal-Kummissjoni fl-iżvilupp ta' infrastrutturi li jiffaċilitaw il-penetrazzjoni fis-suq tal-fjuwils alternattivi kollha, mingħajr preferenzi *a priori*: l-enerġija elettrika, l-idroġenu, il-bijofjuwils sostenibbli, il-metan (gass naturali u bijometan) u l-LPG. Għal dan il-għan il-Kummissjoni ressqet strateġija dwar il-fjuwils alternattivi u proposta leġislattiva dwar l-infrastrutturi relatati li tagħti n-numru minimu ta' infrastrutturi ta' alimentazzjoni/iċċarġjar. Sfortunatament, b'mod li jidher li jmur kontra l-għan tal-pjan li jiġi promoss it-tkabbir ta' dawn l-istrutturi, Proposta għal Direttiva reċenti (tassazzjoni fuq l-enerġija) tippenalizza mhux biss id-diżil, iżda wkoll il-fjuwils alternattivi bħall-metan u l-bijometan. Dan jikkomprometti l-użu tagħhom fis-suq.

4.10.3 Il-pożizzjoni tal-Kummissjoni dwar "in-newtralità teknoloġika" però tqajjem żewġ punti importanti:

A) il-Kummissjoni ma tieħux pożizzjoni fuq l-effetti differenti tat-teknoloġiji diversi, la fir-rigward ta' żmien (riżultati fuq perjodu ta' żmien qasir vs. riżultati fuq perjodu ta' żmien twil) u lanqas fir-rigward tal-ispejjeż involuti għal kull soluzzjoni, kemm għas-settur privat kif ukoll għal dak pubbliku, (pereżempju l-inċentivi), u tuża bħala referenza l-impatt abbażi ta' kalkolu mill-produzzjoni sal-utilizzazzjoni (well-to-wheel).

B) ma tiġix indirizzata l-kwistjoni relevanti li tqajmet mill-Grupp ta' Livell Għoli CARS 21 f'paġna 73 fejn jgħid li għandu jiġi indagat jekk fuq perjodu ta' żmien twil l-industrija tal-karozzi tibdiex tirrikjedi inqas ħaddiema hekk kif il-karozza elettrika (li tirrikjedi inqas partijiet u b'hekk inqas xogħol manwali) iżżid il-penetrazzjoni tagħha fis-suq. L-elettrifikazzjoni ġġib magħha tnaqqis fil-kumplessità tal-apparat tal-propulsjoni (minn madwar 1 400 komponent f'driveline konvenzjonali għal madwar 200 komponent f'waħda elettrika) Id-data turi biċ-ċar li n-newtralità teknoloġika ma tfissirx newtralità mil-lat tal-impatt soċjali u ekonomiku fuq il-katina tal-produzzjoni. Huwa mistenni li dalwaqt jiġi ppubblikat studju mill-Kummissjoni dwar l-impatt tat-teknoloġiji l-ġodda fuq iċ-ċiklu tal-produzzjoni u l-impjieg.

4.11 Il-karozzi huma sors sinifikanti tal-emissjonijiet tas-CO2. Il-Kumitat huwa tal-fehma li, sabiex il-kejl tal-emissjonijiet tas-CO2 tal-karozzi jsir aktar bir-reqqa, tinħtieġ analiżi taċ-ċiklu tal-ħajja, li tqis l-emissjonijiet kollha tul il-ħajja ta' prodott partikolari, mill-produzzjoni tal-materja prima sa tmiem il-ħajja tal-prodott.

4.12 Minkejja li tikkonferma l-impenn li jintlaħqu l-għanijiet tat-tnaqqis tas-CO_2, il-Komunikazzjoni ma tagħmel l-ebda referenza għall-opportunità f'waqtha biex il-Kummissjoni tipproponi reviżjoni tad-Direttiva 1999/94/KE dwar it-tikkettar, bl-indikazzjoni obbligatorja tal-valuri assoluti tal-emissjonijiet tas-CO_2 għal kull mudell ta' karozza. Dan il-perjodu huwa ż-żmien opportun għal din l-inizjattiva, peress li bħalissa qed jiġi diskuss ir-regolament li jistabbilixxi l-limiti l-ġodda ta' 95 g ta' CO_2/km għall-karozzi, skont kif ġie rrakkomandat f'Opinjoni reċenti tal-KESE ([6]).

4.13 Tħabbira interessanti wkoll hija dik ta' inizjattiva ġdida dwar il-vetturi ekoloġiċi Ewropej, fil-qafas ta' Orizzont 2020 (bħala segwitu tas-Sħubija Pubblika-Privata Inizjattiva Ewropea tal-Karozzi Ekoloġiċi (European Green Cars Initiative)), li għalhekk ser tinvolvi finanzjament privat.

([6]) ĠU C 44, 15.2.2013, p. 109.

4.14 Fl-istess ħin, mhux ser ikun biżżejjed li jiġu żviluppati teknoloġiji ġodda biss, sakemm ma jiġix żgurat it-taħriġ adatt għall-forza tax-xogħol b'mod parallel. Tabilħaqq, tekonolġiji ġodda jitolbu ħiliet u kompetenzi ġodda mill-ħaddiema. Attwalment, dawn mhumiex disponibbli fi ħdan dan is-settur, u wħud minnhom jeħtieġ anke li jiġu żviluppati fi ħdan is-sistema tal-edukazzjoni. Minn naħa waħda dan jitlob sforzi kontinwi minn dawk li jħaddmu li huma attivi fis-settur sabiex jintroduċu programmi ġodda għal apprendistati, iżda min-naħa l-oħra jitlob ukoll kooperazzjoni mal-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni u t-taħriġ kif ukoll mas-sistemi ta' riċerka u edukazzjoni għolja sabiex jiġu offruti kurrikula tat-taħriġ ġodda.

It-tisħiħ tas-suq intern u l-applikazzjoni tar-regolamentazzjoni intelliġenti

4.15 Ikun tajjeb li jerġa' jiġi kkonfermat l-impenn li l-leġislazzjoni ssir skont il-prinċipju tar-regolamentazzjoni intelliġenti. Din għandha tkun il-bażi għal-leġislazzjoni f'dan is-settur, billi jiġu applikati parametri bħall-proporzjon kost/benefiċċju, il-lead time ([7]) u l-impatt fuq il-pożizzjoni kompetittiva tal-industrija fis-swieq dinjija.

4.16 Jidher ukoll opportun ħafna t-tfassil ta' linji gwida għal inċentivi finanzjarji għal vetturi nodfa, li għandhom ikunu bbażati fuq data oġġettiva u disponibbli, pereżempju l-emissjonijiet tas-CO_2, u b'hekk tiġi llimitata l-frammentazzjoni tas-suq minħabba nuqqas ta' koordinazzjoni.

4.17 Fir-rigward tal-effikaċja taż-żmien, iridu wkoll jitqiesu l-attitudnijiet tal-konsumaturi lejn it-teknoloġiji l-ġodda, b'mod partikolari dik tal-enerġija elettrika. Sa issa, ir-riżultati ma kinux tajbin, u ma laħqux l-istennijiet. Huwa għalhekk tajjeb li wieħed jistaqsi jekk jagħmilx aktar sens li jsir investiment akbar fir-riċerka dwar il-ġenerazzjoni l-ġdida ta' muturi b'effiċjenza għolja sabiex jintlaħqu l-għanijiet ambjentali fuq perjodu ta' żmien qasir sa medju.

4.18 Fir-rigward tas-sistemi tal-propulsjoni li jaħdmu bl-elettriku u l-iżvilupp futur tagħhom, għandna niftakru li l-istimi jvarjaw ħafna minn xulxin skont il-parametri li qed jitqiesu; paragun bejn previżjonijiet diversi juri fatturi ta' multiplikazzjoni li saħansistra jvarjaw bejn wieħed u għaxra ([8]).

It-tisħiħ tal-kompetittività fis-swieq dinjija

4.19 Fid-dawl tal-kritika mill-industrija dwar il-Ftehim mal-Korea t'Isfel, f'CARS 21 ġew diskussi b'mod estensiv il-ftehimiet ta' kummerċ ħieles ([9]). Ħarġet il-ħtieġa li ssir analiżi tal-impatt kumulattiv ta' dawn il-ftehimiet, fid-dawl tal-bżonn ta' koordinazzjoni mill-qrib bejn il-politiki industrijali u kummerċjali fl-Ewropa, li jeliminaw b'mod definittiv l-ostakli nontariffarji għall-esportazzjoni Ewropea. Il-KESE għalhekk jappoġġja d-deċiżjoni tal-Kummissjoni li tniedi studju dwar il-ftehimiet ta' kummerċ ħieles li diġà ġew konklużi, u dawk li għadhom qed jithejjew, pereżempju dak mal-Ġappun. Dan l-istudju huwa intiż li jivvaluta l-impatt kumulattiv ta' dawn il-ftehimiet fuq il-kompetittività tas-settur tal-karozzi.

4.20 B'mod aktar ġenerali, il-KESE japprezza l-isforz tal-Kummissjoni li timplimenta politika kummerċjali bil-għan li żżomm bażi industrijali tas-settur b'saħħitha fl-Ewropa bl-użu u l-irfinar tal-istrumenti disponibbli, mir-reviżjoni tal-Ftehim tan-NU/KEE sat-tfassil ta' regolament ġdid dwar l-armonizzazzjoni internazzjonali tal-vetturi.

4.20.1 Madankollu, l-isfidi tal-industrija Ewropea tal-karozzi jinsabu fis-swieq domestiċi wkoll, fejn it-tibdil fid-domanda u l-mentalità ser ikollhom effett fuq il-kapaċità tagħha li tirnexxi fil-ġejjieni. Dan jeħtieġ li jiġi indirizzat ukoll flimkien mal-kompetittività fis-swieq globali.

L-antiċipazzjoni tat-tibdil u t-tnaqqis tal-impatt soċjali tar-ristrutturar ([10]) fil-produzzjoni

4.21 Strateġija għal industrija tal-karozzi li jkollha suċċess u tkun sostenibbli fl-Ewropa trid tinvolvi mhux biss investimenti f'teknoloġiji ġodda u fl-innovazzjoni, flimkien mar-regolazzjoni intelliġenti u suq intern imtejjeb, iżda wkoll, speċjalment, li tgawdi minn post b'saħħtu fil-politika industrijali globali tal-UE u li tagħti lill-forza tax-xogħol tagħha l-istess importanza u attenzjoni daqs l-aspetti kollha l-oħra.

4.22 Biex tinżamm bażi industrijali fl-Ewropa, l-impriżi għandhom ikunu kapaċi li jadattaw malajr il-kapaċitajiet produttivi tagħhom għat-teknoloġiji l-ġodda u għall-evoluzzjoni tas-swieq, u li jkollhom ħaddiema kwalifikati u dejjem aġġornati. Għalhekk, nilqgħu b'sodisfazzjon it-twaqqif ta' Kunsill Ewropew tal-Ħiliet fl-Industrija tal-Karozzi fl-2013, li jinvolvi l-partijiet interessati kollha, sabiex jingħataw rakkomandazzjonijiet lill-awtoritajiet politiċi dwar l-iżvilupp tal-ħiliet fis-settur u dwar il-ħtiġijiet ta' edukazzjoni u taħriġ, fid-dawl tal-bidliet mistennija. Il-ksib ta' kwalifiki li jiġu żviluppati kontinwament jagħmel lill-ħaddiema iżjed impjegabbli u huwa l-aħjar tweġiba li l-partijiet interessati għandhom jaspiraw għaliha; għandha tingħata attenzjoni speċjali lill-SMEs u l-problemi speċifiċi tagħhom f'dan il-qasam.

([7]) Lead time: il-ħin li għandha bżonn l-industrija biex timplimenta kwalunkwe rekwiżit ġdid li jġib miegħu bidliet strutturali fil-vettura.
([8]) Roland Berger: "Rebound of the US suppliers industry", Detroit, Ottubru 2012.
([9]) Fil-perjodu bejn l-1 ta' Lulju 2011 u t-30 ta' Ġunju 2012, jiġifieri l-ewwel sena li daħal fis-seħħ il-Ftehim, ġew importati 433 000 vettura mill-Korea t'Isfel, b'żieda ta' 46 % fuq it-tnax-il xahar ta' qabel (sors: Eurostat).
([10]) Kif jingħad fil-Green Paper tal-Kummissjoni "Ristrutturazzjoni u antiċipazzjoni tal-bidla: X'tgħallimna mill-esperjenza reċenti?" COM(2012) 7 final, l-"[o]perazzjonijiet ta' ristrutturazzjoni huma parti mill-ħajja ta' kuljum tal-kumpaniji, tal-ħaddiema, tal-awtoritajiet pubbliċi u ta' partijiet interessati oħrajn". Ir-ristrutturazzjoni tista' tfisser iċ-ċaqliq mill-ġdid tar-riżorsi umani lejn attivitajiet li għandhom valur miżjud ogħla, it-taħriġ tal-ħaddiema, tnaqqis temporanju fil-ħinijiet tax-xogħol, l-għeluq ta' xi partijiet tal-katina tal-produzzjoni jew inkella l-għeluq tal-faċilitajiet tal-manifattura.

4.23 Miżuri antiċipattivi sabiex jiġu evitati l-konsegwenzi negattivi tar-ristrutturar fuq l-impjieg għandhom jużaw b'mod sħiħ u b'mod ġenerali d-djalogu soċjali, iżda l-aktar sabiex jistharrġu dwar id-dritt ta' parteċipazzjoni u konsultazzjoni tal-Kumitat tax-Xogħol Ewropew f'sitwazzjonijiet ta' ristrutturar u l-potenzjal tiegħu li jaqdi rwol attiv fil-preżentazzjoni ta' soluzzjonijiet alternattivi. Komunikazzjoni tajba bejn il-fornituri u l-manifatturi aħħarija għandha tiżgura li, fil-każ estrem li jingħalqu l-faċilitajiet tal-produzzjoni, ma jkunx hemm effett domino fuq l-ekonomiji reġjonali li jiddependu mill-industrija tal-karozzi. Dan fid-dawl tal-fatt li l-għeluq tal-impjanti ta' assemblaġġ jaffettwa kemm il-bidu tal-katina tal-produzzjoni (upstream) kif ukoll iżjed tard fil-proċess (downstream).

4.24 Kif rajna fil-punti 4.2 sa 4.8, il-Komunikazzjoni tidher, però, li qed tkun evażiva għaliex tagħmel referenza ġenerika għal proċess ta' "ristrutturar" mingħajr ma ssemmi r-raġunijiet għalih. Fil-fatt, b'mod partikolari, f'din il-parti tad-dokument ma terġax tissemma l-"kwistjoni strutturali tal-kapaċità żejda li ilha għaddejja żmien twil" (paġna 6), li hija r-raġuni għala għadd ta' manifatturi ħabbru li ser jingħalqu xi stabbilimenti. Fil-fatt, il-KESE huwa tal-fehma li hemm bżonn tiġi eżaminata sa liema punt iż-żieda fil-kapaċità hija żbilanċ temporanju bejn il-kapaċità produttiva, li tiddependi mill-kuntest storiku tad-distribuzzjoni ġeografika, u d-domanda fl-Ewropa, u kemm hija influwenzata minn fatturi bħall-kapaċità tal-akkwist tal-konsumatur, il-politika tal-prodott, l-awsterità u politiki pubbliċi oħrajn.

4.25 Fi kliem ieħor, il-pjan ta' azzjoni ma jittrattax xi kkawża l-proċess ta' ristrutturar u lanqas ma jivvaluta l-kobor tiegħu. Jipproponi biss li għandhom isiru interventi biex jitnaqqas l-impatt soċjali, u jħalli r-responsabbiltà ta' dan il-proċess f'idejn l-industrija. Il-pjan jagħti biss rwol komplementari lill-Kummissjoni flimkien mal-Istati Membri u l-awtoritajiet lokali, u b'hekk jevita li jipproponi r-rwol tagħha bħala koordinatur tal-interventi ta' ristrutturar u lanqas ma jagħti linji gwida li jistgħu jsegwu l-Istati Membri fl-interventi tagħhom.

4.26 Il-KESE għalhekk huwa tal-fehma li, fid-dawl tal-livell għoli ta' kapaċità produttiva li mhix qed tiġi utilizzata, mhuwiex biżżejjed li l-Kummissjoni jkollha rwol komplementari biss fil-konfront tal-atturi l-oħra.

4.27 Dwar il-kwistjoni tar-ristrutturar, il-Komunikazzjoni CARS 2020 toffri wkoll spunti interessanti li jistgħu jiġu żviluppati. F'paġna 22 it-test jgħid li l-Kummissjoni ser: "tniedi mill-ġdid it-task force bejn is-servizzi biex tistudja u ssegwi l-każijiet ewlenin tal-għeluq jew it-tnaqqis sinifikanti fid-daqs tal-impjanti tal-karozzi. It-task force kienet attiva u effiċjenti ħafna f'każijiet tal-imgħoddi fl-industrija tal-karozzi" (b'referenza għall-każijiet li jirrigwardaw lill-VW Forest u l-MG Rover). Il-KESE jitlob li ssir analiżi speċifika ta' dawn ir-riżultati sabiex ikunu eżempju ta' prattika tajba għas-sitwazzjoni attwali.

4.28 Il-KESE jissuġġerixxi li jiġu mistħarrġa alternattivi għall-proċessi ta' ristrutturar skont l-eżempji li rnexxew fil-passat u/jew huma proposti llum, eż. l-impjant Bochum tal-Opel. Hemmhekk, l-unjins u r-rappreżentanti tal-ħaddiema qablu dwar varjetà wiesgħa ta' miżuri, anke bl-involviment ta' partijiet interessati esterni, sabiex tintlaħaq soluzzjoni li hija aċċettabbli soċjalment fid-dawl tal-għeluq tal-impjant ippjanat għall-aħħar tal-2016.

4.29 Madanakollu, hemm bżonn li tiġi żviluppata politika industrijali għal perjodu twil ta' żmien għas-settur. Din għandha tkun ta' prijorità fuq kull deċiżjoni għal żmien qasir dwar l-aġġustament tal-kapaċità produttiva. L-għeluq ta' kapaċitajiet ma jtejjibx il-kapaċità kumplessiva tas-settur biex jaffaċċja l-isfidi futuri, u għandu konsegwenzi tremendi għall-katina ta' provvista kollha. Minflok, hemm bżonn ħidma lejn trasformazzjoni tas-settur, u politiki ġodda għal prodotti li huma iktar qrib l-aspettattivi tal-konsumaturi, li toffri opportunitajiet biex din l-industrija issir sostenibbli għas-seklu 21.

4.30 Inkella jeżisti r-riskju li f'tali sitwazzjoni ta' livelli baxxi ħafna ta' bejgħ għal żmien twil u t-telf tal-profitti sussegwenti, il-kumpaniji speċjalizzati fis-settur ġenerali medju jiddeċiedu li jnaqqsu l-piż ta' produzzjoni mnaqqsa billi jagħlqu l-fabbriki fl-Ewropa tal-Punent u jittrasferixxu l-produzzjoni fil-fabbriki l-oħra tagħhom, li l-biċċa l-kbira nfetħu dan l-aħħar fi Stati Membri ġodda jew barra mill-Ewropa, sabiex japprofittaw minn livelli aktar baxxi f'termini ta' pagi u kundizzjonijiet ta' xogħol.

4.31 Fl-aħħar nett, nilqgħu b'sodisfazzjon kbir kemm l-impenn tal-Kummissjoni li tara li tiġi rispettata l-leġislazzjoni dwar l-għajnuna mill-Istat u r-regoli tas-suq intern, kif ukoll l-istedina tagħha lill-Istati Membri biex jużaw l-FEG, iżda fid-dawl ta' dak kollu li ngħad hawnhekk ċertament mhuwiex biżżejjed.

Brussell, 23 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Enerġija nadifa għat-trasport: Strateġija Ewropea għall-fjuwils alternattivi"

COM(2013) 17 final

u dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-implimentazzjoni ta' infrastruttura tal-fjuwils alternattivi"

COM(2013) 18 final — 2013/12 (COD)

(2013/C 271/21)

Relatur: **is-Sur BACK**

Nhar l-24 ta' Jannar il-Kummissjoni Ewropea ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni – Enerġija nadifa għat-trasport: Strateġija Ewropea għall-fjuwils alternattivi

COM(2013) 17 final.

Nhar il-5 ta' Frar u t-8 ta' Frar 2013 il-Parlament Ewropew u l-Kunsill rispettivament iddeċidew, b'konformità mal-Artikoli 91 u 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewrope dwar

il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-implimentazzjoni ta' infrastruttura tal-fjuwils alternattivi

COM(2013) 18 final – 2013/12 (COD).

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għat-Trasport, l-Enerġija, l-Infrastruttura u s-Soċjetà tal-Informazzjoni, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar it-30 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'147 vot favur, vot wieħed (1) kontra u 5 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon il-Pakkett dwar Enerġija Nadifa għat-Trasport [1] u l-objettiv tiegħu sabiex jinħolqu l-kondizzjonijiet għall-implimentazzjoni fis-suq tal-massa ta' propulsjoni nadifa minn sorsi ta' enerġija nodfa.

1.2 Il-KESE japprova l-approċċ ta' żvilupp tas-suq u kopertura minima tal-infrastruttura għall-iċċarġjar/mili bi standards komuni sabiex tissaħħaħ il-fiduċja tal-utent u tiġi żgurata mobilità transkonfinali.

1.3 Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon ukoll l-enfasi tal-proposti fuq l-informazzjoni lill-konsumatur u l-fiduċja tal-konsumatur sabiex is-suq tal-massa jirċievi l-għajnuna biex jiżviluppa, li huwa prerekwiżit importanti ħafna għal vetturi affordabli b'sistemi ta' propulsjoni alternattivi.

1.4 Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon il-kontribut għall-ħolqien tat-tkabbir u l-impjiegi li għandu jkun mistenni mill-opportunitajiet tas-suq ġodda u l-kompetittività mtejba tal-industrija Ewropea minħabba l-iżvilupp ta' fjuwils alternattivi u l-infrastruttura tagħhom.

1.5 L-implimentazzjoni ta' strateġija għal fjuwils nodfa m'għandhiex tkun limitata għal għadd ta' fjuwils maturi iżda wkoll tindirizza kwistjonijiet fit-tul dwar sorsi oħra ta' enerġija nadifa, l-iżvilupp mgħaġġel u wiesa' f'dan is-settur u l-ħtieġa biex jitħeġġu l-innovazzjoni u l-introduzzjoni fis-suq.

1.6 Il-KESE jirriferi għall-kwistjonijiet li tqajmu fl-Opinjoni tiegħu dwar "Tibdiliet indiretti fl-użu tal-art (ILUC)/bijokarburanti (REN/502 – CES2363-202), u b'mod partikolari il-punti 1.9 sa 1.12, li juru l-kumplessità u l-karattru fuq perjodu twil ta' dawn il-kwistjonijiet u l-ħtieġa għal valutazzjoni aġġornata kontinwa.

[1] Komunikazzjoni dwar Enerġija nadifa għat-trasport: Strateġija Ewropea għall-fjuwils alternattivi (il-Komunikazzjoni), il-Proposta għal Direttiva dwar l-implimentazzjoni ta' infrastruttura tal-fjuwils alternattivi (il-Proposta) u d-dokument ta' ħidma tal-persunal li jakkumpanjahom dwar LNG għat-trasport fuq il-baħar (id-Dokument ta' Ħidma).

1.7 Għaldaqstant, il-KESE jaħseb li l-għanijiet strateġiċi fit-tul tal-Komunikazzjoni għandhom ikunu segwiti aħjar fil-proposta. Pereżempju, il-qafas ta' politika nazzjonali għal fjuwils nodfa u l-infrastruttura tagħhom, li l-Istati Membri se joħolqu taħt il-proposta, għandu jinkludi dawk is-sorsi ta' enerġija kollha, bħall-bijokarburanti, li jitqiesu importanti fil-Komunikazzjoni.

1.8 Għalhekk, il-proposta għandha tiddefinixxi taħlita ta' fjuwils ottimizzata b'mod ekonomiku u ambjentali fil-livell tal-UE fejn politiki nazzjonali kkoordinati jistgħu jsaħħu l-iżvilupp u l-implimentazzjoni. L-Artikoli 3, 8 u 10 kif ukoll l-Anness I tal-proposta għandhom jiġu riveduti f'dan is-sens.

1.9 Il-KESE jiddubita li l-infrastruttura pubblika għaċ-ċarġjar tal-vetturi elettriċi tista' tiġi pprovduta mingħajr fondi pubbliċi, talinqas matul il-fażi inizjali, sakemm l-għadd ta' vetturi elettriċi jkun laħaq livell fejn pagamenti jistgħu jiffinanzjaw b'mod raġonevoli l-investiment.

1.10 Il-KESE jenfasizza l-ħtieġa biex tiġi żgurata tranżizzjoni bla xkiel u vijabbli għal taħlita ta' enerġija modifikata, u l-importanza li jitqies il-potenzjal għal titjib fir-rekord ambjentali tal-karburanti fossili.

1.11 Il-KESE jiġbed l-attenzjoni għall-periklu li jixxekkel l-iżvilupp ta' soluzzjonijiet tekniċi ġodda u iktar vijabbli għal modi u gruppi ta' utenti differenti. Eżempju ta' dan huma l-impenn qawwi favur l-LNG għat-trasport marittimu għalkemm alternattivi ġodda u irħas qed jiġu żviluppati. Bl-istess mod jidru soluzzjonijiet ġodda għal enerġija u mmirati lejn l-utent, pereżempju għal trakkijiet, xarabanks u vetturi b'żewġ roti.

2. Introduzzjoni: kuntest politiku u preżentazzjoni tal-Komunikazzjoni u tal-Proposta

2.1 Fl-inizjattivi ewlenin "Ewropa effiċjenti fir-riżorsi" u "Unjoni tal-Innovazzjoni", l-Istrateġija Ewropa 2020 għal tkabbir intelliġenti, sostenibbli u inklużiv tindirizza it-tibdil fil-klima, l-iskarsezza tal-enerġija u r-riżorsi, il-ħtieġa biex tissaħħaħ il-kompetittività u titjieb is-sigurtà tal-enerġija permezz ta' effiċjenza mtejba tar-riżorsi u tal-enerġija. Fil-qasam tat-trasport il-White Paper tal-2011 dwar il-politika tat-trasport issejjaħ biex titwaqqaf id-dipendenza tat-trasport fuq iż-żejt u tistabbilixxi mira ta' tnaqqis ta' 60 % sal-2050 tal-emissjonijiet ta' gassijiet b'effett ta' serra mit-trasport. Fl-għaxar għanijiet tagħha għal sistema tat-trasport kompetittiva u li tuża r-riżorsi b'mod effiċjenti, il-White Paper tirriferi għall-iżvilupp u l-użu ta' fjuwils u sistemi ta' propulsjoni ġodda u sostenibbli. Il-lista ta' inizjattivi fil-White Paper tindirizza dawk l-għanijiet taħt l-Inizjattiva 24, "Pjan direzzjonali tat-teknoloġija", u l-Inizjattiva 26, "Qafas regolatorju għal trasport innovattiv". Il-Komunikazzjoni u l-Proposta għal Direttiva jindirizzaw dawn il-kwistjonijiet, fis-sħuħija tagħhom jew parti minnhom.

2.2 F'għadd ta' opinjonijiet, il-KESE appella għal inizjattiva mill-Kummissjoni biex jiġu promossi fjuwils alternattivi u l-infrastruttura relatata. Dawn jinkludu:

— l-Opinjoni dwar il-White Paper dwar il-politika tat-trasport ([2]), punti 4.19 u 4.20 fejn il-KESE ħa attitudini favorevoli lejn l-iżvilupp u l-użu ta' sistemi ta' propulsjoni iżjed nodfa u effiċjenti u appoġġa l-inizjattiva favur vetturi ekoloġiċi u l-istrateġija tal-2010 favur l-iżvilupp ta' vetturi nodfa. Fil-punt 4.30 il-KESE nnota b'mod favorevoli l-attenzjoni li ngħatat lill-użu tal-vetturi elettriċi u tal-infrastrutturi meħtieġa għall-iċċarġjar tal-batteriji, u rrefera għall-Opinjoni tiegħu dwar "Lejn użu aktar mifrux tal-vetturi elettriċi" ([3]) fejn il-KESE esprima l-appoġġ qawwi tiegħu għal miżuri li għandhom dan il-għan sabiex jitnaqqsu l-emissjonijiet ta' gassijiet b'effett ta' serra u d-dipendenza fuq l-importazzjoni taż-żejt. Ġiet rimarkata wkoll l-importanza tat-teknoloġija intelliġenti fl-użu ta' vetturi elettriċi bħala provvedituri tal-enerġija fis-sigħat l-iżjed traffikużi.

— l-Opinjoni dwar il-kontenut ta' kubrit fil-fjuwils tal-baħar ([4]), fejn il-KESE laqa' b'sodisfazzjon l-intenzjoni tal-Kummissjoni li ttejjeb il-kondizzjonijiet ta' konformità permezz ta' "toolbox" li jinkludi miżuri teknoloġiċi bħal fjuwils alternattivi (LNG) u l-elettriku trasferit mill-art lejn il-vapuri, permezz ta' investimenti kemm mis-settur privat kif ukoll is-settur pubbliku.

— l-Opinjoni dwar il-proposta għal linji gwida ġodda għall-iżvilupp tan-Netwerk tat-Trasport Trans-Ewropew ([5]). Il-KESE ressaq l-argument li jrid jissaħħaħ ir-rekwiżit dwar id-disponibbiltà ta' fjuwils nodfa alternattivi, peress li jkun kruċjali biex jorbot il-Linji Gwida dwar it-TEN-T mal-istrateġija li ġejja dwar fjuwils tat-trasport alternattivi.

2.3 Il-pakkett ippreżentat mill-Kummissjoni jikkonsisti minn dawn l-elementi li ġejjin:

— il-Komunikazzjoni tipprovdi ħarsa ġenerali lejn l-isfond ta' politika u l-għanijiet politiċi, flimkien ma' ħarsa ġenerali tal-alternattivi ta' fjuwil ewlenin li jeżistu bħalissa, u twaqqaf l-oqsma ta' prijorità għal aktar azzjoni tal-UE.

— il-proposta għandha l-għan li tiżgura l-bini ta' infrastruttura minima għal fjuwils alternattivi u l-implimentazzjoni ta' speċifikazzjonijiet tekniċi komuni għal din l-infrastruttura fl-UE sabiex jiġu żgurati mobilità wiesgħa fl-UE u ekonomiji ta' skala.

([2]) Opinjoni tal-KESE dwar "White Paper: Pjan direzzjonali għal Żona Unika Ewropea tat-Trasport", ĠU C 24, 28.1.2012, p. 146.

([3]) Opinjoni tal-KESE dwar Lejn użu aktar mifrux tal-vetturi elettriċi, ĠU C 44, 11.2.2011, p. 47.

([4]) L-Opinjoni tal-KESE dwar il-kontunent ta' kubrit fil-fjuwils tal-baħar, ĠU C 68, 6.3.2012, p. 70.

([5]) Opinjoni tal-KESE dwar Linji Gwida għall-iżvilupp tan-Netwerk tat-Trasport Trans-Ewropew, ĠU C 143, 22.5.2012, p. 130.

2.4 Il-fjuwils koperti mill-Komunikazzjoni huma il-gass naturali inkluż il-bijometan (LNG, CNG, GTL), l-elettriku, il-bijokarburanti (likwidi) u l-idroġenu, b'karatteristiċi u użi differenti. Il-Komunikazzjoni tistabbilixxi strateġiji għal kull tip ta' trasport. L-istrateġija għandha l-għan li tistabbilixxi qafas fit-tul biex tiggwida l-iżvilupp teknoloġiku u l-investiment fl-użu ta' fjuwils alternattivi, bil-għan li titnaqqas id-dipendenza fuq iż-żejt, titjieb is-sigurtà tal-fjuwils u jitnaqqsu l-emissjonijiet. L-azzjonijiet previsti fl-istrateġija jikkonċernaw erba' oqsma:

— l-infrastruttura għal fjuwils alternattivi għandha tinbena b'densità suffiċjenti sabiex toħloq ċertezza fir-rigward tal-possibilitajiet fl-użu u biex tiġi żgurata mobilità madwar l-Ewropa. Dan għandu jippermetti l-użu iktar mifrux ta' vetturi u bastimenti li jużaw fjuwils alternattivi, b'enfasi fuq l-elettriku, l-idroġenu, il-CNG u l-LNG. L-ispiża ta' EUR 10 biljun kkalkolata għall-bini tal-infrastruttura neċessarja se titħallas lura mal-adozzjoni fis-suq. L-użu diretti ta' fondi pubbliċi jista' jiġi evitat jekk jintużaw għodod bħal rekwiżiti għal permess għal bini, konċessjonijiet, regoli tal-akkwist, regoli dwar aċċess u ċċarġjar u inċentivi mhux finanzjarji.

— huma meħtieġa speċifikazzjonijiet komuni, l-iktar urġenti għall-interfaċċa bejn vetturi elettriċi u l-postijiet fejn isir l-iċċarġjar tal-batteriji, iżda wkoll għall-idroġenu, il-CNG u l-LNG.

— l-aċċettazzjoni min-naħa tal-konsumatur hija essenzjali. Dan ifisser li tinkiseb l-aċċettazzjoni tal-konsumatur, minn miżuri mhux finanzjarji, bħall-aċċess privileġġat għal vetturi elettriċi u kampanji ta' informazzjoni, sa inċentivi finanzjarji.

— l-indirizzar tal-iżvilupp teknoloġiku kif ġej: (a) fi ħdan il-qafas tal-programm Orizzont 2020, il-fondi se jkunu disponibbli għar-riċerka, id-dimostrazzjoni jew proġetti mmirati lejn is-suq għal fjuwils alternattivi f'kull mod ta' trasport; (b) se jiġu żviluppati Pjani Direzzjonali taħt il-Pjan Strateġiku dwar it-Teknoloġija tat-Trasport (COM(2012) 501 final); (c) sħubijiet bejn il-pubbliku u l-privat għandhom jiġu żviluppati aktar u għandhom jintużaw sħubijiet bħall-inizjattiva Bliet u Komunitajiet Intelliġenti (COM(2012) 4701 final); (d) proġetti speċifiċi jinkludu l-Inizjattiva Ewropea dwar il-Bijoenerġija Industrijali taħt il-Pjan tat-Teknoloġija Enerġetika Strateġika, u huma ppjanati faċilitajiet tar-riċerka ġodda għall-interoperabbiltà ta' Vetturi Elettriċi/Grilja Intelliġenti fiċ-Ċentru Konġunt tar-Riċerka tal-UE.

2.5 Il-proposta tiffoka fuq l-infrastruttura tal-fjuwils alternattivi, l-iżvilupp ta' speċifikazzjonijiet tekniċi komuni u l-informazzjoni lill-konsumatur. Madankollu, tobbliga wkoll lill-Istati Membri biex jadottaw qafas ta' politika nazzjonali għall-iżvilupp fis-suq ta' fjuwils alternattivi u l-infrastruttura tagħhom. Dak il-qafas se jinkludi rekwiżit ta' informazzjoni, miżuri ta' politika u regolatorji sabiex jiġi appoġġat l-iżvilupp tal-infrastruttura, miżuri ta' appoġġ, ta' riċerka u ta' twaqqif ta' objettivi u kooperazzjoni ma' Stati Membri oħra: a) sabiex tiġi żgurata koerenza internazzjonali fl-infrastruttura; b) ikun possibbli li jsiru vjaġġi madwar l-UE kollha kemm hi.

2.6 Fl-istess waqt li nħarġu l-Komunikazzjoni u l-proposta, il-Kummissjoni għamlet pubbliku wkoll.id-Dokument ta' Ħidma li jistabbilixxi pjan ta' azzjoni lejn qafas komprensiv tal-UE dwar l-LNG għat-trasport fuq il-baħar. Il-Kummissjoni, f'kooperazzjoni mal-EMSA, qed tippjana li tipproponi, sa tmiem l-2014, sensiela komprensiva ta' regoli, standards u linji gwida għall-forniment, bunkering u l-użu tal-LNG fit-trasport fuq il-baħar.

3. **Kummenti ġenerali**

3.1 Kif ġie rrimarkat hawn fuq, il-KESE indirizza f'għadd ta' okkażjonijiet il-kwistjonijiet rigward il-ħtieġa għal fjuwils alternattivi għat-trasport u l-urġenza li tiġi żviluppata infrastruttura adegwata għal sistema kredibbli ta' riforniment ta' karburant jew ċarġjar tal-batteriji, li tappoġġa l-mobilità transkonfinali. Enfasizza wkoll il-ħtieġa li jiġu mnedija aktar miżuri li jippromovu l-adozzjoni fis-suq ta' vetturi elettriċi u li tingħata biżżejjed awtonomija lill-Istati Membri fl-implimentazzjoni ta' din il-politika. Għaldaqstant il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon din l-inizjattiva.

3.2 Il-KESE jappoġġa l-approċċ definit fil-Komunikazzjoni u implimentat fil-proposta, li jiġi stipolat obbligu għall-Istati Membri biex jadottaw oqfsa ta' politika nazzjonali għall-iżvilupp fis-suq ta' fjuwils alternattivi li jissodisfaw ċerti rekwiżiti minimi, soġġetti għal sistema ta' notifika u valutazzjoni ġestita mill-Kummissjoni.

3.3 B'mod partikolari, il-KESE japprova l-enfasi fuq infrastruttura ta' riforniment ta' karburnat/ċarġjar tal-batteriji bħala mezz kif jingħata spinta s-suq għal vetturi u bastimenti li jużaw fjuwils alternattivi. Jidher li hemm ftehim ġenerali li miżuri bħal dawn huma importanti sabiex tinħoloq il-fiduċja fi fjuwils alternattivi min-naħa tal-utenti, li huwa element essenzjali biex is-suq jieħu spinta 'l quddiem.

3.4 Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon ukoll it-twaqqif ta' standards tekniċi validi fl-UE għal infrastruttura ta' riforniment ta' karburnat/ċarġjar tal-batteriji. Din il-miżura hija fattur deċiżiv sabiex tinħoloq il-fiduċja fi fjuwils alternattivi bħala alternattiv vijabbli għat-trasport transkonfinali. Il-KESE jassumi li l-Kummissjoni se tuża l-poter tagħha, kif tagħti dispożizzjoni l-proposta, biex tadotta atti ddelegati sabiex jiġu aġġornati l-ispeċifikazzjonijiet, u b'hekk jiġi żgurat li huma dejjem kompatibbli ma' dawk li japplikaw fis-suq dinji.

3.5 Il-KESE josserva li l-proposta tobbliga lill-Istati Membri biex jadottaw qafas ta' politika nazzjonali għal fjuwils alternattivi. Madankollu, l-Artikolu 3(3) jidher li jawtorizza lil Stat Membru biex iżomm il-fjuwils barra minn dik il-politika, u l-obbligi ta' infrastruttura stipulati fl-Artikoli 4 sa 6 jkopru biss il-provvista tal-elettriku, tal-idroġenu u tal-gass naturali. Madankollu, l-obbligu ta' informazzjoni lill-konsumatur fl-Artikolu 7 jidher li jkopri l-fjuwils alternattivi kollha fis-suq. Jidher ukoll mill-Komunikazzjoni li b'mod partikolari l-hekk imsejħa bijokarburanti avvanzati huma element importanti fit-taħlita tal-enerġija futura, talinqas kif qiegħda bħalissa s-sitwazzjoni, u meta wieħed iqis il-kwoti minimi previsti għal bijokarburanti fit-taħlita tal-enerġija futura. Għaldaqstant, il-KESE jaħseb li l-Artikolu 3 tal-proposta leġislattiva għandha tindika grupp bażiku ta' fjuwils alternattivi li jridu jiġu indirizzati minn oqfsa ta' politika nazzjonali.

3.6 Skont l-Artikolu 3 tal-proposta, l-Istati Membri għandhom jevalwaw il-kontinwità transfruntiera tal-kopertura tal-infrastruttura għall-fjuwils alternattivi. L-artikolu jgħid ukoll li l-Istati Membri għandhom jikkooperaw, permezz ta' konsultazzjonijiet jew oqfsa ta' politika konġunta, biex jiżguraw li l-miżuri meħtieġa biex jinkisbu l-għanijiet ta' din id-Direttiva jkunu koerenti u koordinati. L-uniku mod kif jista' jiġi żgurat li dan l-obbligu fundamentali jkun implimentat b'mod adatt jidher li huwa l-mekkaniżmu ta' rappurtar u ta' valutazzjoni stipulat fl-Artikolu 3(5) u (6). Il-KESE jistaqsi jekk dan huwa biżżejjed u jaħseb jekk ma jkunx iktar utli li tinħoloq funzjoni ta' koordinazzjoni permanenti, fuq il-linji tal-koordinaturi għal ċerti proġetti TEN-T taħt il-Linji Gwida dwar it-TEN-T.

3.7 Il-Komunikazzjoni tagħti l-idea li qed tassumi li l-iffinanzjar ta' infrastruttura ta' fjuwils alternattivi tista' ssir mingħajr finanzjament pubbliku dirett u bl-appoġġ esklużiv ta' għodod ta' politika bħal permessi għall-bini, konċessjonijiet, regoli dwar l-akkwist, regoli ta' aċċess u ta' ċarġjar u inċentivi mhux finanzjarji. Fil-fehma tal-KESE dan jista' jkun minnu għal punti tal-iċċarġjar mingħajr aċċess pubbliku għal vetturi elettriċi, iżda jiddubita kemm dan il-kunċett jaħdem fir-rigward ta' punti tal-iċċarġjar ta' aċċess pubbliku għal vetturi elettriċi, fejn l-operazzjoni kummerċjali ġeneralment huwa kkunsidrat mhux fattibbli u l-finanzjament pubbliku bħala l-unika soluzzjoni realistika, talinqas matul il-fażi ta' żvilupp. (Ara, pereżempju, *Fortschrittsbericht der Nationalen Plattform Elektromobilität (Dritter Bericht)*, Taqsima 5.5 – rapport imfassal għall-Ministeru tat-Trasport tal-Ġermanju f'Lulju 2012).

3.8 Minħabba l-livell ta' spejjeż ta' investiment u l-inċertezza tas-swieq, il-KESE huwa tal-fehma li hemm ħtieġa ġenerali u fit-tul għall-finanzjament pubbliku ta' infrastruttura ddedikata għal rifforniment ta' karburant/ċarġjar tal-batteriji għall-fjuwils alternattivi. Għalhekk il-KESE jaħseb li l-valutazzjoni li għamlet il-Komunikazzjoni dwar dan il-punt għandha tiġi kkunsidrata mill-ġdid. Dawn il-ħtiġijiet ta' finanzjament ġew ikkunsidrati fil-Guidelines on Financial Incentives for Clean and Energy Efficient Vehicles (Linji gwida ppubblikati dwar Inċentivi Finanzjarji għal Vetturi Nodfa u Effiċjenti fl-Enerġija) (SWD (2013)27) u għandhom jiġu kkunsidrati wkoll meta jiġu stabbiliti prijoritajiet, pereżempju, dwar il-finanzjament tat-TEN-T.

3.9 Il-KESE jistaqsi wkoll dwar l-għadd ta' punti tal-iċċarġjar għal kull Stat Membri previst għall-2020 fl-Anness II għall-proposta. Biex nikkwotaw eżempju wieħed, il-Ġermanja, l-Anness jipprevedi 1 500 000 punt tal-iċċarġjar, li minnhom 150 000 huma ta' aċċess pubbliku. Ir-rapport dwar l-implimentazzjoni tal-programm tal-elettromobilità tal-Ġermanja kkwotat taħt 3(7) ibassar total ta' ftit inqas minn miljun punt tal-iċċarġjar għal madwar l-istess ammont ta' karozzi. Minn dawn il-punti tal-iċċarġjar, 150 000 se jkunu ta' aċċess pubbliku, iżda hemm dubju dwar 'il fuq minn 50 % minnhom. Għalhekk, il-KESE jissuġġerixxi li ċ-ċifri ta' mira fl-Anness II jiġu kkunsidrati u li jinħoloq mekkaniżmi sempliċi għar-reviżjoni tal-previżjonijiet fl-Anness II.

4. **Kummenti speċifiċi**

4.1 Il-KESE jistaqsi dwar il-kriterji ta' kosteffettività fir-rigward ta' faċilitajiet ta' elettriku fuq ix-xatt stipulati fl-Artikolu 4(4) tal-proposta. Mhuwiex ċar kontra liema kriterji ta' effettività se titkejjel l-ispiża.

4.2 Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon ir-rekwiżiti li l-punti tal-iċċarġjar b'aċċess pubbliku għandhom jiġu mgħammra b'sistemi ta' kejl intelliġenti. Dan se jiffaċilita l-iżvilupp futur ta' funzjonijiet bħall-għażla tal-enerġija ekoloġika għall-iċċarġjar u l-forniment tal-elettriku minn vetturi fil-ħinijiet l-iżjed traffikużi. Il-KESE jaħseb jekk dan ir-rekwiżit ma jistax jiġi kkonsidrat anke għall-punti tal-iċċarġjar mingħajr aċċess għall-pubbliku.

4.3 Il-KESE jistaqsi jekk id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 4(8) tal-proposta huma suffiċjenti biex jiżguraw dritt għal roaming meta wieħed ikun qed juża vettura elettrika għal vjaġġ transkonfinali. Il-KESE huwa tal-fehma li għandha tingħata konsiderazzjoni serja lill-alternattiva li jiġi impost obbligu fuq l-Istati Membri sabiex ikun żgurat li r-roaming ikun jista' jsir fl-UE bi prezz raġonevoli.

4.4 Huwa u jqabbel l-Artikolu 6(1) u (2) mal-(4), il-KESE jistaqsi jekk l-iskadenza ppjanata għad-disponibbiltà tal-istandards tekniċi għal-LNG, stipulata fl-Anness III 3.1 għall-proposta bħala "sal-2014" hija tabilħaqq sodisfaċenti, meta wieħed iqis li r-regola tal-kubrit ta' 0,1 % għall-fjuwils tal-baħar se tapplika fiż-Żona ta' Kontroll tal-Emissjonijiet tal-Kubrit mill-1 ta' Jannar 2015. Dan ifisser li l-perjodu ta' żmien sa dik id-data huwa qasir ħafna biex isir ix-xogħol kollha, aħseb u ara li jiġu definiti l-kondizzjonijiet ta' finanzjament. Għaldaqstant il-KESE jissuġġerixxi li jittiedħu miżuri sabiex jiġi żgurat li l-portijiet, is-sidien tal-bastimenti u l-operaturi tal-bastimenti jkunu jistgħu jagħmlu użu f'waqtu tal-possibilità li jadattaw ir-rekwiżit ta' 0,1 % billi jużaw l-LNG, mingħajr ma jkollhom ir-riskju li ma jikkonformawx mar-regoli tal-UE skont id-Direttiva 1999/32/UE kif emendata permezz tad-Direttiva 2012/33/UE, Artikolu 1(4).

4.5 Il-KESE għandu jilqa' b'sodisfazzjon referenza fil-proposta, possibilment fl-Artikolu 3, għall-ħtieġa biex jinstabu soluzzjonijiet adatti li jiżguraw li tkun disponibbli infrastruttura adegwata f'żoni b'popolazzjoni baxxa, fejn huwa partikolarment diffiċli biex jinstab finanzjament mingħajr l-għajnuna pubblika, anke wara li jintemm il-perjodu inizjali.

4.6 Fl-aħħar nett, il-KESE jinnota li għalkemm l-LNG fih innifsu jista' jinġieb mill-karburanti fossili jew il-bijokarburanti, jidher mid-Dokument ta' Ħidma (Sezzjoni 1, l-aħħar punt) li l-varjetà kkonsidrata għall-użu marittimu bħalissa tidher li hija ta' oriġini fossila, għalkemm b'karatteristiċi ambjentali tajbin ħafna. Il-KESE jassumi li se jsiru sforzi sabiex jiġi promoss l-użu ta' varjetajiet oħra ta' LNG jew sistemi oħra ta' propulsjoni. Il-karattru possibilment proviżorju tas-soluzzjoni tal-LNG għal darb'oħra joħroġ fid-dieher id-dubji dwar kemm il-proposta hija tabilħaqq impenjata favur faċilitajiet tal-LNG.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-aċċessibbiltà tas-siti elettroniċi ta' entitajiet tas-settur pubbliku"

COM(2012) 721 final — 2012/0340 (COD)

(2013/C 271/22)

Relatur: **is-Sur Ask Løvbjerg ABILDGAARD**

Nhar l-10 ta' Diċembru u t-18 ta' Diċembru 2012, il-Parlament Ewropew u l-l-Kunsill rispettivament iddeċiedew, b'konformità mal-Artikoli 114(1) u 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-aċċessibbiltà tas-siti elettroniċi tal-entitajiet tas-settur pubbliku

COM(2012) 721 final - 2012/0340 (COD).

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għat-Trasport, l-Enerġija, l-Infrastruttura u s-Soċjetà tal-Informazzjoni, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar it-30 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'148 vot favur, vot wieħed kontra u 6 astensjonijiet.

1. **Kummenti ġenerali u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon din il-proposta mill-Kummissjoni Ewropea. M'hemm l-ebda dubju dwar ir-rilevanza tal-proposta li tirrifletti l-ambizzjoni li sservi kemm liċ-ċittadini kif ukoll lil dawk li jipprovdu s-servizzi tal-internet fl-UE, billi tiffaċilita l-ħolqien ta' suq intern għall-aċċessibbiltà tal-internet.

1.2 Madankollu, il-KESE għandu d-dubji serji tiegħu dwar l-adegwatezza tal-mezzi proposti biex tintlaħaq din l-ambizzjoni. Huwa meħtieġ strument legali b'saħħtu biex jiġi evitat li l-limitazzjonijiet baġitarji li nħolqu mill-kriżi ekonomika attwali, jiġu użati bħala skuża barra minn lokha għall-possibbiltà li xi Stati Membri ma jimplimentawx id-Direttiva.

1.3 Il-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva huwa limitat u b'hekk ġew limitati l-kategoriji tas-siti elettroniċi tal-entitajiet pubbliċi li jikkonformaw mar-rekwiżiti tad-Direttiva. Il-konsegwenza potenzjali hija nuqqas ta' aċċess għal servizzi essenzjali pprovduti permezz tas-siti pubbliċi li jaqgħu barra mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva.

1.4 Barra minn hekk, twessigħ fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva għas-siti kollha tas-settur pubbliku jkun kundizzjoni neċessarja biex takkumula l-massa kritika meħtieġa għall-ħolqien ta' suq Ewropew għas-servizzi tal-internet aċċessibbli, u b'hekk għall-ħolqien ta' settur tal-aċċessibbiltà tal-internet li huwa kompetittiv globalment. Dan jista' jipprovdi opportunitajiet addizzjonali ta' impjieg għall-persuni b'diżabbiltà jew mingħajr diżabbiltà fl-Ewropa.

1.5 Għaldaqstant, il-KESE jirrakkomanda bil-qawwa li l-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva jitwessa' biex b'mod gradwali jkopri s-siti tal-entitajiet pubbliċi kollha, b'konformità mal-eżiġenzi tal-ordni, is-sigurtà u s-saħħa pubbliċi, kif ukoll il-protezzjoni tad-data privata personali ([1]). Barra minn hekk, il-KESE jirrakkomanda bil-qawwa li l-Kummissjoni Ewropea tipproponi regolament li jpoġġi lill-istituzzjonijiet tal-UE taħt l-obbligi mniżżla fid-Direttiva li qed tiġi diskussa.

1.6 Apparti dan, il-KESE qed jirrakkomanda b'qawwa għadd ta' miżuri ta' appoġġ, bħal sensibilizzazzjoni, programmi ta' taħriġ fl-aċċessibbiltà tal-internet, il-ħatra ta' koordinaturi tal-aċċessibbiltà tal-internet f'entitajiet kbar tas-settur publiku u l-opportunità li ċ-ċittadini jikkummentaw dwar l-aċċessibbiltà tas-siti pubbliċi, biex jiffaċilitaw l-implimentazzjoni tad-Direttiva. L-imsieħba soċjali għandhom jaqdu rwol iktar proattiv rigward dawn il-kwistjonijiet.

1.7 Il-KESE jirrakkomanda lill-Kummissjoni Ewropea li tivvaluta l-implikazzjonijiet tad-Direttiva għall-impjiegi kemm fis-settur pubbliku kif ukoll dak privat, bil-għan li jiġi studjat l-effett nett fuq l-impjiegi, il-ħolqien ta' impjiegi ta' kwalità u impjiegi potenzjali għall-persuni b'diżabbiltà.

1.8 Il-KESE jinkoraġġixxi lill-Organizzazzjonijiet Ewropej tal-Istandardizzazzjoni biex jadottaw l-istandard Ewropew rilevanti, li għalih id-Direttiva inkwistjoni tirreferi, mingħajr dewmien biex jiffaċilitaw l-implimentazzjoni bla xkiel tad-Direttiva. Fl-istess waqt, l-implimentazzjoni m'għandhiex tithalla lura sakemm l-istandard Ewropew jiġi adottat, peress li l-Kummissjoni Ewropea qed tipproponi arranġament legali temporanju li huwa għal kollox adegwat bħala parti integrali tad-Direttiva.

([1]) (Artikolu 8 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali); ĠU C 218, 23.7.2011, pp. 130-134; ĠU C 255, 22.9.2010, pp. 98-102.

2. **Il-kuntest**

2.1 L-aċċessibbiltà tal-internet hija parti integrali minn ħafna mill-inizjattivi politiċi fil-livell Ewropew: Strateġija Ewropea tad-Diżabbiltà 2010-2020 (aċċessibbiltà tal-ICT); il-Pjan ta' Azzjoni tal-Gvern Elettroniku 2011-2015 (servizzi tal-gvern elettroniku inklużivi u aċċessibbli); u l-Aġenda Diġitali għall-Ewropa (il-Kummissjoni tipproponi li jiġi żgurat li s-siti tas-settur pubbliku jkunu aċċessibbli għalkollox sal-2015).

2.2 Fl-2006, l-Istati Membri tal-UE kienu anke ħadu impenn fl-hekk imsejħa Dikjarazzjoni ta' Riga li jtejbu l-aċċessibbiltà tas-siti pubbliċi tal-internet. S'issa l-Istati Membri għadhom ma wettqux dawn l-impenji b'mod sodisfaċenti. Dan huwa aspett importanti mill-isfond tal-proposta tal-Kummissjoni Ewropea għad-Direttiva li qed tiġi diskussa.

2.3 Il-proposta għal Direttiva dwar l-aċċessibbiltà tas-siti tas-settur pubbliku timmira li tappoġġja lill-Istati Membri biex iwettqu l-impenji nazzjonali tagħhom rigward l-aċċessibbiltà tal-internet, u b'hekk tappoġġja b'mod partikolari l-impenn tal-Istati Membri fir-rigward tad-dispożizzjonijiet tal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà dwar is-siti tal-istituzzjonijiet tas-settur pubbliku. L-Artikolu 9 tal-Konvenzjoni jobbliga lill-Istati Membri, u 'l-UE bħala tali, li japplikaw miżuri adatti biex jassiguraw li l-persuni b'diżabbiltà jkollhom aċċess, fuq l-istess bażi bħal nies oħra, fost affarijiet oħra għat-teknoloġiji tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni, fosthom l-internet.

2.4 In-nuqqas ta' approċċi armonizzati għall-aċċessibbiltà tal-internet joħloq barrieri fis-suq internazzjonali. Peress li anqas minn 10 % tas-siti huma aċċessibbli, is-suq Ewropew għall-aċċessibbiltà tal-internet jista' jikber b'mod sinifikanti u approċċi armonizzati jistgħu jiffaċilitaw dan billi jtemmu l-frammentazzjoni attwali u n-nuqqas ta' fiduċja fis-suq tal-aċċessibbiltà tal-internet.

B'hekk, l-aċċessibbiltà tal-internet hija qasam li fih is-suq intern jista' jitpoġġa għas-servizz taċ-ċittadini Ewropej ħafna aktar milli qed jiġri llum. Fl-istess waqt, il-leġislazzjoni dwar dan is-suġġett tista' tiffaċilita l-ħolqien ta' suq li huwa verament Ewropew għall-aċċessibbiltà tal-internet, u b'hekk jinfethu s-swieq fl-Istati Membri fejn ir-riskji ta' inċertezza legali qed iżommu lill-iżviluppaturi tas-siti elettroniċi milli joperaw minn Stati Membri oħra.

2.5 Fl-aħħar mill-aħħar, approċċ armonizzat għall-aċċessibbiltà tal-internet madwar l-UE jnaqqas l-ispejjeż tal-kumpaniji li jiżviluppaw is-siti elettroniċi u b'hekk jonqsu l-ispejjeż tal-entitajiet pubbliċi li jixtru s-servizzi mingħand dawn il-kumpaniji.

2.6 Barra minn hekk, huwa importanti ħafna li jiġi enfasizzat li entitajiet pubbliċi, u ħafna istituzzjonijiet oħra ta' importanza kbira għaċ-ċittadini, jipprovdu informazzjoni u servizzi essenzjali permezz tas-siti tal-internet tagħhom. B'hekk iċ-ċittadini kollha, inklużi l-persuni b'diżabbiltà, persuni b'impedimenti funzjonali, it-tfal, l-anzjani, etc.,għandhom bżonn l-aċċess għal dawn is-siti u l-funzjonijiet tagħhom. Dan jikkonċerna kemm l-aġġustamenti tekniċi (il-verżjoni tat-test, il-possibbiltà li jinbidel id-daqs tal-karattri, it-tibdil fil-kuntrast, il-possibbiltà ta' aċċess għal siti b'magni tat-tiftix differenti u bl-għajnuna ta' programmi li jiffaċilitaw l-aċċess) kif ukoll aspetti bħaċ-ċarezza tal-lingwaġġ użat. L-għadd ta' siti li jipprovdu servizzi tal-gvern elettroniku, u s-siti tas-settur pubbliku b'mod ġenerali, qed jiżdiedu b'rata mgħaġġla. L-aċċess għall-informazzjoni u s-servizzi pprovvduti permezz tas-siti elettroniċi ser ikun importanti għall-eżerċitar tad-drittijiet fundamentali taċ-ċittadini fil-ġejjieni, fosthom l-aċċess għall-impjieg.

2.7 Il-proposta hija rilevanti wkoll f'termini ta' faċilitazzjoni tal-inklużjoni elettronika, peress li l-aċċessibbiltà tal-internet hija għodda li tintuża fl-isforzi biex tintlaħaq il-mira li l-persuni b'diżabbiltà jkunu integrati fis-soċjetà u ċ-ċittadini kollha jkollhom aċċess għas-servizzi pprovduti permezz tas-siti tal-internet.

2.8 Għall-KESE, l-aċċessibbiltà għandha titqies bħala parti integrali mill-prinċipju tal-ugwaljanza taċ-ċittadini. Għaldaqstant, l-aċċessibbiltà għandha ssir miżura ta' ugwaljanza flimkien ma' kundizzjonijiet oħra importanti fosthom:

— disponibbiltà mifruxa tal-infrastruttura li tiggarantixxi aċċess għal kulħadd għal internet b'veloċità għolja (broadband) ([2]);

— aċċess għaċ-ċittadini kollha għal kompjuters privati jew pubbliċi (hardware);

— aċċess għal software li jinftiehem mill-pubbliku kollu li jiggarantixxi faċilità tal-użu, inkluż minn pubbliku f'sitwazzjoni ta' esklużjoni ([3]).

3. **L-approċċ li tieħu l-Proposta għal Direttiva**

3.1 Id-Direttiva għandha l-għan li tqarreb il-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi tal-Istati Membri dwar l-aċċessibbiltà tas-siti tal-internet tal-entitajiet tas-settur pubbliku billi tiddefinixxi rekwiżiti armonizzati.

([2]) ĠU C 318, 23.12.2006, pp. 222-228.
([3]) ĠU C 318, 29.10.2011, pp. 9-18; ĠU C 24, 28.1.2012, pp. 139-145; ĠU C 175, 28.7.2009, pp. 8-12.

3.2 Barra minn hekk, il-proposta tistabbilixxi d-dispożizzjonijiet tekniċi li permezz tagħhom l-Istati Membri jagħmlu l-kontenut ta' ċerti tipi ta' siti tal-entitajiet tas-settur pubbliku aċċessibbli. It-tipi ta' siti tal-internet tas-settur pubbliku kkonċernati jipprovdu informazzjoni u servizzi ta' importanza essenzjali għall-parteċipazzjoni pubblika fl-ekonomija, is-suq tax-xogħol inkluż, u s-soċjetà inġenerali, kif ukoll biex iċ-ċittadini jgawdu d-drittijiet tagħhom. Il-kategoriji ta' siti rilevanti ġew identifikati mill-eżerċizzju ta' benchmarking tal-gvern elettroniku ([4]) u huma mniżżla fl-anness tad-Direttiva.

4. **Kummenti u rakkomandazzjonijiet**

4.1 *Kamp ta' applikazzjoni*

4.1.1 L-Artikolu 1 jiddefinixxi l-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva billi jirreferi għall-anness tiegħu li fih hemm imniżżla ċerti tipi ta' siti meħudin mill-eżerċizzju tal-benchmarking tal-gvern elettroniku għall-2001. It-tipi ta' siti tal-internet fuq din il-lista huma siti importanti. Madankollu, il-lista tas-siti kkonċernata tħalli barra ħafna servizzi li huma meħtieġa għall-inklużjoni taċ-ċittadini fl-ekonomija u fis-soċjetà inġenerali.

4.1.2 Xi eżempji ta' setturi ewlenin li ma jidħlux fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva huma:

— il-kura tat-tfal;

— l-edukazzjoni primarja:

— l-edukazzjoni sekondarja:

— l-elezzjonijiet ġenerali u lokali;

— it-trasport pubbliku;

— l-attivitajiet kulturali.

Il-lista ta' eżempji ma tinkludix kollox. Is-siti tal-entitajiet pubbliċi li jipprovdu l-informazzjoni u s-servizzi f'dawn is-setturi ewlenin mhumiex kopruti b'mod espliċitu b'din id-Direttiva.

4.1.3 Il-Kummissjoni Ewropea tirreferi għal dak li jissejjaħ effett konsekwenzjali bħala dak il-mekkaniżmu li bih id-Direttiva jkollha impatt fuq is-siti tal-entitajiet pubbliċi li mhumiex koperti b'mod espliċitu mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva.

4.1.4 Ir-raġunament jassumi li l-effett konsekwenzjali jwassal biex l-entitajiet tas-settur pubbliku jiftħu l-aċċess għas-siti li ma jidħlux fil-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva fl-istess waqt, jew wara li jiftħuh għas-siti li huma koperti b'mod espliċitu, bħala konsegwenza tal-fatt li l-proċess ikun diġà nbeda. Fattur li jista' jikkontribwixxi biex jinħoloq l-effett konsekwenzjali huwa l-akkwist pubbliku li jsir b'konformità mal-leġislazzjoni tal-UE, peress li wieħed jista' jistenna li dawk li jassenjaw il-kuntratti pubbliċi jkollhom l-obbligu li jirreferu għall-istandards Ewropej dwar l-aċċessibbiltà tal-internet fl-ispeċifikazzjonijiet tekniċi tagħhom. Il-kontribut ta' dan il-fattur jiddependi mir-rieda politika ta' dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet fl-UE u r-rieda u l-abbiltà tal-akkwirenti pubbliċi li jindirizzaw l-aċċessibbiltà tal-internet.

4.1.5 Madankollu, il-KESE huwa mħasseb li dawn ir-rabtiet kawżali li suppost għandhom joħolqu l-effett konsekwenzjali huma dgħajfa. Il-KESE ma jħossx li ngħatat prova li dan il-mekkaniżmu jaħdem. Bħala konsekwenza, il-KESE jilqa' l-miżura fid-Direttiva li permezz tagħha l-Istati Membri huma mħeġġa jespandu r-rekwiżiti tal-aċċessibbiltà tal-internet għal siti oħra tal-internet barra minn dawk imsemmija b'mod espliċitu fl-anness għad-Direttiva. Fiċ-ċirkostanzi attwali, il-KESE jibqa' mħasseb dwar l-adegwatezza ta' din il-miżura.

4.1.6 Il-valutazzjoni komparattiva "Measuring Progress of eAccessibility in Europe (2006-2008)" [Inkejlu l-progress tal-aċċessibbiltà elettronika fl-Ewropa (2006-2008)] uriet rabta ċara bejn l-eżistenza tal-leġislazzjoni fl-Istati Membri u l-livell ta' aċċessibbiltà tas-siti. B'hekk ingħatat prova tal-effett tal-leġislazzjoni bħala tali.

4.1.7 Il-KESE huwa mħasseb li l-Kummissjoni Ewropea qed toħloq distakk bejn l-approċċ tad-Direttiva u s-sitwazzjoni li jiffaċċjaw l-iżviluppaturi tas-siti elettroniċi, l-entitajiet pubbliċi u ċ-ċittadini billi ddefinixxiet il-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva fuq il-bażi ta' studju komparattiv li sar fl-2001, f'soċjetà tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni li qed tinbidel b'rata mgħaġġla. Minn dak iż-żmien 'l hawn, l-Istati Membri rrevedew l-istrateġiji tagħhom għad-diġitalizzazzjoni tas-settur pubbliku, u ser ikomplu jagħmlu dan fil-futur.

4.1.8 L-implikazzjoni għaċ-ċittadini li huma dipendenti mill-aċċessibbiltà tal-internet, hija li ser ikollhom quddiemhom riskju serju li jiġu mxekkla, parzjalment jew għalkollox, milli jibbenefikaw mis-servizzi u l-informazzjoni pprovduti permezz tas-siti tal-internet li ma' jidħlux fil-kamp ta' applikazzjoni relattivament dejjaq tad-Direttiva. Il-KESE huwa tal-fehma li din is-sitwazzjoni tmur kontra l-prinċipju ta' ugwaljanza taċ-ċittadini (Artikolu 20 u 21 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali).

4.1.9 L-implikazzjoni għall-entitajiet pubbliċi hija li huma ser ikollhom quddiemhom ambjent ta' politika b'rekwiżiti legali vinkolanti differenti għal tipi differenti ta' siti. Dan jista' jwassal biex l-implimentazzjoni tad-Direttiva tkun aktar kumpless milli għandha bżonn li tkun. Biex tonqos din il-kumplessità, il-KESE jirrakkomanda, bħala minimu, li t-test tad-Direttiva jispjega b'mod espliċitu li l-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva jkopri s-sit tal-internet kollu li fuqu huwa provdut is-servizz, u mhux biss il-funzjoni tas-servizz fiha nfisha.

4.1.10 Implikazzjoni oħra għas-settur pubbliku fl-Istati Membri hija li s-servizzi li mhumiex aċċessibbli għal xi ċittadini jridu jiġu pprovduti lil dawn il-persuni b'modi oħra u b'hekk jinħoloq trattament mhux ugwali ta' ċerti gruppi ta' ċittadini. Dan jista' jimplika spejjeż akbar għall-assistenza personali prattika għall-persuni b'diżabbiltà, spejjeż għal soluzzjonijiet tat-trasport speċjalizzat adattat għall-persuni b'diżabbiltà, u persunal disponibbli biex jgħin lill-anzjani, pereżempju, li jiġu huma personalment fis-sede tal-entità pubblika inkwistjoni.

([4]) http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/egovemment-indicators-benchmarking-eeurope

4.1.11 L-implikazzjoni għall-kumpaniji tas-settur tal-internet hija li hemm ir-riskju li jkomplu joperaw f'suq li huwa frammentat skont il-linji tal-livelli differenti ta' rekwiżiti rigward l-aċċessibbiltà tal-internet. L-għadd ta' siti tal-entitajiet pubbliċi soġġetti għar-rekwiżiti konsistenti tad-Direttiva madwar l-UE jista' jibqa' baxx, u l-Istati Membri jistgħu jespandu jew jillimitaw il-kamp ta' applikazzjoni fi gradi li jvarjaw.

4.1.12 Jekk ma jintużax il-potenzjal sħiħ tal-ħolqien ta' suq intern għal servizzi tal-internet aċċessibbli, il-ħolqien tal-impjiegi assoċjati mas-settur jinżamm ukoll. Din tkun opportunità mitlufa b'mod partikolari fir-rigward tal-potenzjal għal impjiegi speċjalizzati għall-persuni b'diżabbiltà. Qafas legali ċar u komprensiv fil-livell Ewropew huwa kundizzjoni meħtieġa għal settur tal-aċċessibbiltà tal-Internet Ewropew li jkun kapaċi jikkompeti fil-livell globali, u għalhekk għall-ħolqien ta' impjiegi addizzjonali fl-UE.

4.1.13 Għaldaqstant, il-KESE jirrakkomanda bil-qawwa li l-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva jiġi rivedut. Il-KESE jqis li jkun adatt li l-kamp ta' applikazzjoni jitwessa' għas-siti tal-entitajiet pubbliċi kollha li jipprovdu servizzi diretti liċ-ċittadini. Espansjoni bħal din tista' tiġi akkumpanjata minn skadenzi estiżi għall-konformità mar-rekwiżiti tad-Direttiva rigward is-siti li jipprovdu s-servizzi għal gruppi limitati fin-numru, u b'hekk l-implimentazzjoni tad-Direttiva tiġi introdotta b'mod gradwali.

4.1.14 Bħala minimu, il-KESE jirrakkomanda aġġornament tal-lista tas-servizzi misluta mill-eżerċizzju komparattiv tal-2001 b'servizzi ewlenin addizzjonali li issa huma prominenti fl-istrateġiji tad-diġitalizzazzjoni tal-Istati Membri. Konsiderazzjoni oħra fl-għażla ta' dawn is-servizzi ewlenin addizzjonali għandha tkun il-kontribut potenzjali tagħhom għall-ħolqien ta' suq intern għal servizzi aċċessibbli tal-internet. L-iżvantaġġ ta' dan l-approċċ ikun il-ħtieġa kontinwa ta' aġġornamenti ulterjuri ta' din il-lista skont l-iżviluppi teknoloġiċi u d-diġitalizzazzjoni tas-settur pubbliku madwar l-UE.

4.1.15 Il-KESE jirrakkomanda b'qawwa li l-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva jkopri b'mod espliċitu verżjonijiet tas-siti pubbliċi ddisinjati biex jintużaw minn apparat mobbli kif ukoll karatteristiċi ddisinjati biex jiffaċilitaw l-aċċess mobbli b'mod ġenerali. B'mod gradwali, l-apparat mobbli qed isir il-mezz ippreferut, u d-Direttivi għandhom iqisu dan il-fatt. Minkejja l-fatt li l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi, li permezz tagħhom għandha tiġi implimentata d-Direttiva, jinkorporaw l-apparat mobbli, ikun sinjal importanti li dan l-aspett jiġi rikonoxxut, u b'hekk tissaħħaħ ir-rilevanza futura tad-Direttiva.

4.1.16 Barra minn hekk, il-KESE jirrakkomanda li l-funzjonijiet provduti permezz tas-siti, li huma esterni għas-sit tal-korp pubbliku inkwistjoni, pereżempju bl-użu tal-links tal-internet, jiġu kopruti b'mod espliċitu mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva. Kjarifika bħal din tikkontribwixxi biex tiġi evitata l-inċertezza legali fir-rigward tar-responsabbiltà għall-aċċessibbiltà ta' servizz partikolari.

4.1.17 Barra minn hekk il-KESE jirrakkomanda lill-Kummissjoni Ewropea li tipproponi regolamentazzjoni li tpoġġi lill-istituzzjonijiet tal-UE, inkluż il-KESE li huwa lest li jkun proattiv u fl-avangwardja, taħt l-obbligi msemmija mid-Direttiva inkwistjoni.

4.2 *L-użu ta' standards u n-newtralità tat-teknoloġija*

4.2.1 Id-Direttiva fiha soluzzjoni għall-presuppost ta' konformità ma' standards armonizzazzati għas-siti tal-internet inkwistjoni biex tiffaċilita l-konformità mar-rekwiżiti tal-aċċessibbiltà tal-internet. Bl-użu ta' standards armonizzati huwa possibbli li l-istandards rilevanti jiġu aġġornati mingħajr il-bżonn li tinbidel il-leġislazzjoni tal-UE jew dik nazzjonali.

4.2.2 F'waħda mill-premessi, id-Direttiva tindika li s-Success Criteria and Requirements for Conformance Level AA (Kriterji ta' Suċċess u Rekwiżiti ta' Konformità, Livell AA) tal-verżjoni 2.0 tal-Linji Gwida għall-Aċċessibbiltà tal-Kontenut fuq l-Internet (WCAG 2.0), maħruġin mill-World Wide Web Consortium (W3C), huma mistennija li jitqiesu fl-Istandard Ewropew li jirriżulta mill-Mandat 376 u wara fl-istandard armonizzat li għandu jinbena fuq ir-riżultat ta' din il-ħidma. Dawn l-ispeċifikazzjonijiet teknoloġikament newtrali jipprovdu l-bażi għar-rekwiżiti għall-aċċessibbiltà tal-internet kif inhi definita fid-Direttiva.

4.2.3 Il-KESE jikkomplimenta lill-Kummissjoni Ewropea għall-għażla ta' speċifikazzjonijiet għall-aċċessibbiltà tal-internet rikonoxxuti internazzjonalment bħala referenza għad-Direttiva proposta. Il-KESE jinnota l-fatt li d-WCAG 2.0, livell AA, huwa l-punt ta' referenza għall-aċċessibbiltà tal-internet u ser jibqa' hekk fil-futur prevedibbli. Għaldaqstant, l-adozzjoni u l-implimentazzjoni tad-Direttiva jittardjaw minħabba l-proċess ta' standardizzazzjoni Ewopew.

4.2.4 Il-KESE jikkomplimenta l-Kummissjoni Ewropea wkoll għall-għażla li tuża standards armonizzati, li jippermettu l-integrazzjoni ta' żviluppi futuri fl-ispeċifikazzjonijiet futuri tal-aċċessibbiltà tal-internet, jekk dan isir meħtieġ minħabba żviluppi teknoloġiċi jew oħrajn sabiex jinżamm il-livell ta' aċċessibbiltà previst mid-Direttiva.

4.2.5 Fl-istess waqt, huwa essenzjali li l-aċċess għall-istandards rilevanti jibqa' miftuħ u bla ħlas għall-partijiet interessati kollha, u li r-responsabbiltà għall-implimentazzjoni tagħhom u l-iżvilupp ulterjuri ma jitħalliex biss f'idejn l-entitajiet ta' standardizzazzjoni u l-atturi kummerċjali.

4.2.6 In-newtralità teknoloġika hija prerekwiżit biex issir ħidma fl-aċċessibbiltà tal-internet f'ambjent tal-ICT li jinbidel b'rata mgħaġġla. Dan jippermetti l-innovazzjoni kontinwa. B'hekk in-newtralità teknoloġika tad-WCAG 2.0 ser tikkontribwixxi għar-rilevanza tad-Direttiva fil-futur.

4.2.7 Barra minn hekk, l-għażla ta' speċifikazzjonijiet b'rikonoxximent internazzjonali żżid il-probabbiltà li l-iżviluppaturi tas-siti elettroniċi, li ma joperawx biss fl-UE iżda wkoll f'reġjuni globali, ikunu qed jaħdmu b'konformità ma' rekwiżiti konverġenti fir-rigward tal-aċċessibbiltà tal-internet, u b'hekk l-implimentazzjoni tagħhom fis-soluzzjonijiet tal-internet provduti tkun issemplifikata. Dan hu aspett importanti li jrid jitqies f'suq li huwa internazzjonali u globali fin-natura tiegħu. Huwa importanti li l-utenti jibbenefikaw ukoll minn kriterji komuni f'dak li jirrigwarda possibbiltà omoġenja ta' aċċess u ta' parteċipazzjoni, kif ukoll il-preżentazzjoni u l-inklużjoni ta' elementi strutturali oħra li jistgħu jgħinu n-navigazzjoni fl-internet b'mod sostanzjali.

4.3 *Sensibilizzazzjoni u taħriġ*

4.3.1 Fl-Artikolu 6, l-Istati Membri huma mħeġġa jintroduċu miżuri li jistgħu jikkontribwixxu għas-sensibilizzazzjoni, l-istabbiliment tal-arranġamenti ta' kooperazzjoni fir-rigward tal-aċċessibbiltà tal-internet, u t-tkabbir tas-suq tal-aċċessibbiltà tal-internet.

4.3.2 Il-KESE jirrakkomanda li jiġi inkluż obbligu legali għall-Istati Membri biex tikber is-sensibbiltà dwar l-aċċessibbiltà tal-internet fost l-entitajiet pubbliċi, l-iżviluppaturi tas-siti elettroniċi, u partijiet oħra interessati. L-għarfien dwar il-kwistjoni, u l-importanza tagħha, huwa prerekwiżit għall-implimentazzjoni effettiva ta' din id-Direttiva.

4.3.3 Il-KESE jirrakkomanda wkoll li jiġi introdott obbligu legali għall-Istati Membri biex jistabbilixxu programmi ta' taħriġ għall-persunal rilevanti tal-entitajiet pubbliċi permezz ta' konsultazzjoni mal-imsieħba soċjali, biex jiffaċilitaw aktar l-implimentazzjoni konkreta tar-rekwiżiti tal-aċċessibbiltà tal-internet. Il-valur miżjud tal-koordinazzjoni u l-assigurazzjoni tal-kwalità ta' dawn il-programmi fil-livell Ewropew ikun sinifikanti u jista' jibbenefika mill-prattiki tajba eżistenti.

4.3.4 Il-KESE jirrakkomanda b'qawwa li l-imsieħba soċjali jkunu involuti b'mod sħiħ fl-iżvilupp u l-implimentazzjoni tal-programmi ta' taħriġ u ta' sensibilizzazzjoni. Huma jista' jkollhom rwol importanti fil-komunikazzjoni tal-ideat u l-preokkupazzjonijiet tal-persunal u l-amministraturi li ta' kuljum iridu jassiguraw l-aċċessibbiltà tal-internet. Barra minn hekk, l-imsieħba soċjali jistgħu jgħinu biex il-kwistjoni tal-aċċessibbiltà tal-internet titpoġġa fuq l-aġenda.

4.3.5 Kemm is-sensibilizzazzjoni kif ukoll it-taħriġ professjonali huma strumenti meħtieġa, iżda mhux suffiċjenti biex jaħdem il-mekkaniżmu konsekwenzjali previst mill-Kummissjoni.

4.4 *Monitoraġġ*

4.4.1 Fid-dawl tal-aġġornamenti regolari tal-kontenut tal-internet, l-aċċessibbiltà tas-siti għandha tiġi ssorveljata b'mod kontinwu. Fl-Artikolu 7 tad-Direttiva, l-Istati Membri huma mitluba li jissorveljaw is-siti tal-internet tal-entitajiet tas-settur pubbliku kkonċernati, permezz tal-metodoloġija stabbilita mill-Kummissjoni Ewropea b'konformità mal-proċedura stabbilita mid-Direttiva. L-Istati Membri għandhom jirrapportaw fuq bażi annwali r-riżultati ta' dan il-monitoraġġ, anke dwar l-estensjoni possibbli tal-lista tat-tipi tas-siti kkonċernati, kif ukoll dwar miżuri addizzjonali li ttieħdu fil-qasam tal-aċċessibbiltà tas-siti pubbliċi. Il-KESE huwa tal-fehma li l-Kummissjoni għandha tqis li x'aktarx mhux l-Istati Membri kollha ser ikunu f'pożizzjoni li jimplimentaw id-Direttiva sal-aħħar tal-2015 u lanqas ma huma ser ikunu jistgħu jinkludu ċ-ċittadini kollha. Il-Kumitat huwa favur l-iżvilupp ta' standards Ewropej; bla ebda dubju, il-Parlament Ewropew ser ikun attent li jiżgura li l-atti delegati ma jistipulawx rekwiżiti tekniċi li jkollhom konsegwenzi politiċi ta' ħsara għaċ-ċittadini Ewropej.

4.4.2 Il-KESE jinsab sodisfatt li l-Kummissjoni Ewropea tagħraf il-ħtieġa ta' monitoraġġ kontinwu tal-aċċessibbiltà tas-siti tal-entitajiet pubbliċi.

4.4.3 Il-KESE jirrakkomanda l-introduzzjoni ta' obbligu għall-Istati Membri li jippubblikaw ir-riżultati tal-monitoraġġ kontinwu f'formati li jkunu faċilment aċċessibbli mill-pubbliku, fosthom il-konklużjonijiet ġenerali possibbli li jkunu saru mill-awtoritajiet rilevanti fuq il-bażi tal-monitoraġġ.

4.4.4 Il-KESE jirrakkomanda bil-qawwa wkoll li jiġi introdott obbligu għall-Istati Membri biex jistabbilixxu mekkaniżmi li permezz tagħhom iċ-ċittadini, u l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi, jkunu jistgħu jirrapportaw dwar l-aċċessibbiltà u n-nuqqas tagħha fir-rigward tas-siti tal-entitajiet pubbliċi. L-informazzjoni pprovduta permezz ta' dawn il-mekkaniżmi tkun tista' żżid mal-informazzjoni tal-proċessi ta' monitoraġġ ġenerali.

4.4.5 Il-KESE jitlob lill-Kummissjoni Ewropea li tikkonsidra li tintroduċi obbligu għall-entitajiet il-kbar tas-settur pubbliku li jaħtru koordinatur tal-aċċessibbiltà tal-internet, li jkun jista' jissorvelja l-implimentazzjoni tar-rekwiżiti tad-Direttiva u tar-rekwiżiti relatati. L-esperjenza turi li l-impenn organizzattiv huwa importanti għall-implimentazzjoni tar-rekwiżiti tal-aċċessibbiltà.

4.5 *Konsistenza fl-ambjent tal-politika*

4.5.1 Fid-dawl tal-fatt li l-leġislazzjoni Ewopea dwar is-soluzzjonijiet għall-ID diġitali qed tiġi adottata u li qed tiġi studjata l-leġislazzjoni Ewopea rigward l-aċċessibbiltà għall-persuni b'diżabbiltà f'setturi oħra tas-soċjetà, l-hekk imsejjaħ Att Ewropew tal-Aċċessibbiltà, huwa importanti li jiġi assigurat li sew l-entitajiet tas-settur pubbliku u sew l-iżviluppaturi tas-siti elettroniċi jkollhom quddiemhom ambjent ta' politika konsistenti fis-setturi kollha. Ir-rilevanza ta' dan il-punt ikompli jiġi enfasizzat mill-fatt li l-pakkett dwar l-akkwist pubbliku, li qed jiġi adottat bħalissa fil-livell tal-UE, huwa mistenni li jkun fih ukoll dispożizzjonijiet dwar l-aċċessibbiltà tal-persuni b'diżabbiltà.

4.5.2 Għalhekk, il-KESE jirrakkomanda b'mod qawwi li l-konsistenza bejn ir-rekwiżiti tad-Direttiva li qed tiġi diskussa f'din l-Opinjoni u dawk ta' proposti leġislattivi oħra li għandhom x'jaqsmu mal-aċċessibbiltà tal-internet, tiġi assigurata permezz ta' analiżi legali u teknika fil-fond.

4.6 *Innovazzjoni u soluzzjonijiet ġodda*

4.6.1 Id-disponibbiltà, il-funzjonalità u l-użu tas-soluzzjonijiet tal-ICT jinbidlu b'rata mgħaġġla tul iż-żmien. Eżempju ċar ta' dan huwa n-numru li qed jikber ta' servizzi offruti permezz ta' applikazzjonijiet għall-ismart phones u t-tablets, anke mill-entitajiet tas-settur pubbliku.

4.6.2 Il-KESE jirrakkomanda li l-applikazzjonijiet tal-ismart phones u t-tablets jiġu koperti b'mod espliċitu mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva sakemm il-funzjonalità tagħhom hija integrata mas-servizzi pprovduti permezz tas-siti tal-entitajiet pubbliċi, fid-dawl tal-fatt li dawn l-applikazzjonijiet diġà huma parti mill-interazzjoni bejn iċ-ċittadini u l-entitajiet pubbliċi.

4.6.3 Ta' min josserva li l-aċċess għas-siti tal-internet huwa marbut b'mod dirett mad-drittijiet tal-persuni li jkollhom aċċess liberu għall-informazzjoni u li jipparteċipaw fil-ħajja politika. Wieħed mill-eżempji ta' prattiki tajbin li jkun utli li jiġi implimentat fl-Unjoni Ewropea huwa li s-siti tal-internet tal-entitajiet pubbliċi kollha jkollhom paġna ddedikata għall-"parteċipazzjoni tal-pubbliku" li tkun aċċessibbli faċilment.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Pjan ta' Azzjoni dwar is-Saħħa elettronika 2012-2020 — Kura tas-saħħa innovattiva għas-seklu 21"

COM(2012) 736 final

(2013/C 271/23)

Relatur: **is-Sinjura CAÑO AGUILAR**

Nhar id-19 ta' Frar 2013, il-Kummissjoni Ewropea ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni – Pjan ta' Azzjoni dwar is-Saħħa elettronika 2012-2020 – Kura tas-saħħa innovattiva għas-seklu 21

COM(2012) 736 final.

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għat-Trasport, l-Enerġija, l-Infrastruttura u s-Soċjetà tal-Informazzjoni, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar it-30 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'154 vot favur, l-ebda vot kontra u 4 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-KESE jilqa' b'interess il-proposta ta' Pjan ta' Azzjoni dwar is-saħħa elettronika 2012-2020. Madankollu, il-Komunikazzjoni ma tinkludix kapitolu ddedikat għall-aspett soċjali tal-prestazzjoni tas-servizzi u l-iżvilupp tal-kura soċjali u tas-saħħa.

1.2 Il-KESE jfakkar li r-responsabbiltà għas-suċċess tal-Pjan il-ġdid fundamentalment hija f'idejn l-Istati Membri, għalkemm il-Kummissjoni taqdi rwol essenzjali għall-appoġġ u l-koordinazzjoni.

1.3 Id-dimensjoni umana għandha tibqa' fil-qalba tas-saħħa elettronika. Ir-riskju ta' "impersonalità" u n-nuqqas ta' attenzjoni lill-fatturi psikoloġiċi għandhom jiġu evitati.

1.4 Il-KESE jiddispjaċih partikolarment li qed jitnaqqas in-numru ta' ħaddiema fis-settur tas-saħħa fl-istess ħin li qegħdin jiżdiedu l-eżiġenzi fuq is-sistema tas-saħħa.

1.5 Il-KESE jindika li fil-Komunikazzjoni hemm biss referenzi parzjali dwar kif ser jiġi ffinanzjat il-Pjan il-ġdid. Hemm bżonn ta' ħarsa ġenerali li tistabbilixxi l-kontribuzzjoni mistennija mis-settur pubbliku, mis-settur privat u, fejn xieraq, mill-pazjenti u mill-kontribwenti b'mod ġenerali.

1.6 Il-KESE jenfasizza l-bżonn li jkun hemm koordinazzjoni sħiħa bejn il-programmi, l-attivitajiet u l-gruppi ta' ħidma inklużi fil-Komunikazzjoni sabiex jiġi evitat ir-riskju ta' dupplikazzjoni.

1.7 Fir-rigward tal-istandardizzazzjoni tal-funzjonijiet neċessarji fit-tagħmir tal-IT, hemm bżonn li tiġi sottolinjata l-ħtieġa ta' kontroll adegwat mill-awtoritajiet pubbliċi sabiex jiġu evitati sitwazzjonijiet ta' abbuż minn pożizzjonijiet dominanti, bħalma jiġri diġà f'ċerti oqsma tal-ICT.

1.8 Il-KESE jilqa' d-deċiżjoni li jiġi indirizzat aspett fundamentali ieħor tal-interoperabbiltà, bħall-kwistjonijiet legali prinċipali li jimpedixxu li tiġi implimentata sistema ta' telemediċina transkonfinali.

1.9 Il-KESE jqis li l-pjan tal-Kummissjoni dwar l-iżvilupp tan-nisġa intraprenditorjali relatata mas-saħħa elettronika hu adegwat, speċjalment l-appoġġ tiegħu għall-SMEs, iżda n-nuqqas ta' dettall u ċifri jwaqqaf milli titwettaq valutazzjoni aktar preċiża.

1.10 Il-KESE jenfasizza li "Nikkollegaw l-Ewropa" m'għandhiex tikkonsisti biss f'li jiġu kkonessi s-sistemi, iżda għandha tippermetti li ċ-ċittadini jsiru jafu, jifhmu u jiksbu benefiċċji minn ċittadinanza Ewropea konnessa.

1.11 Il-programm il-ġdid tas-saħħa elettronika għandu jkollu l-għan li jiggarantixxi aktar ugwaljanza għaċ-ċittadini Ewropej fl-aċċess għas-servizzi tas-saħħa. F'dan ir-rigward, l-użu wiesa' tal-broadband ser jaqdi rwol fundamentali.

Sabiex jiġi evitat li l-inugwaljanza li diġà teżisti fl-aċċess għall-kura tas-saħħa ssir ukoll fis-saħħa elettronika, hemm bżonn ta' miżuri usa' u aktar investimenti minn dawk ipprovduti fil-FEŻR (Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali).

1.12 Titjib tal-għarfien diġitali dwar is-saħħa A) tal-pazjenti: waqt li titqies l-esperjenza tal-proġett Sustains, huwa importanti ħafna li l-persuni jitħarrġu dwar kif jaċċessaw u jużaw id-data tagħhom li attwalment "tinsab maqfula" fis-sistemi ta' informazzjoni dwar is-saħħa. B) tal-professjonisti tas-saħħa: huwa essenzjali li jiġi inkluż l-għarfien dwar is-saħħa diġitali fil-programmi tat-taħriġ.

2. **Daħla**

2.1 Għalkemm sar progress minn mindu l-UE nediet l-ewwel Pjan ta' Azzjoni dwar is-Saħħa elettronika fl-2004, xorta għad hemm ostakli sabiex tiġi żviluppata sistema integrata Ewropea, fost raġunijiet oħra, minħabba:

— nuqqas ta' għarfien u ta' fiduċja fis-soluzzjonijiet tas-saħħa elettronika fost il-pazjenti, iċ-ċittadini u l-professjonisti tal-kura tas-saħħa;

— nuqqas ta' interoperabbiltà bejn is-soluzzjonijiet tas-saħħa elettronika;

— oqfsa legali inadegwati jew frammentati;

— differenzi reġjonali fl-aċċess għas-servizzi tal-ICT u aċċess limitat f'żoni żvantaġġati.

2.2 Il-proliferazzjoni fl-Ewropa ta' prodotti li huma inkompatibbli bejniethom hija l-konsegwenza inevitabbli ta' suq frammentat u l-ineżistenza, jew in-nuqqas ta' għarfien min-naħa tax-xerrejja prinċipali, tal-istandards tal-komunikazzjoni u l-iskambju. B'riżultat ta' dan, ta' spiss is-sistemi tal-IT f'pajjiżi, reġjuni ġirien jew anke fi ħdan iċ-ċentri tas-saħħa ma jkunux jistgħu jiġu konnessi. Pereżempju f'xi każijiet, hemm sptarijiet li fid-dipartimenti tar-radjoloġija tagħhom għandhom software maħluq għalihom li ma jistax jikkomunika mal-programmi użati f'dipartimenti oħra tal-istess sptar.

2.3 B'konformità mal-objettivi tal-Istrateġija Ewropa 2020 u tal-Aġenda Diġitali għall-Ewropa, il-Pjan il-ġdid ta' Azzjoni għandu l-għan li jindirizza u jneħħi dawn l-ostakli, kif ukoll li jiċċara l-qasam ta' politika u jagħti deskrizzjoni tal-viżjoni għas-saħħa elettronika fl-Ewropa.

2.4 Is-suq globali tas-saħħa elettronika, li qed jikber b'mod qawwi, jista' jkun jammonta għal USD 27 300 miljun fl-2016. F'xi każijiet, l-intrapriżi Ewropej il-kbar huma mexxejja globali u, b'mod ġenerali, huwa stmat li hemm 5 000 intrapriża f'dan is-settur.

3. **Il-proposti tal-Kummissjoni**

3.1 Il-Kummissjoni tenfasizza l-isfidi li jaffaċċaw is-sistemi tal-kura tas-saħħa Ewropej. Fuq naħa, l-infiq fis-saħħa pubblika tas-27 Stat Membru tal-UE jista' jitla' sa 8,5 % tal-PDG fl-2060 b'riżultat tal-iżvilupp demografiku u fatturi oħra, u fl-istess ħin tonqos il-popolazzjoni attiva u jiżdied in-numru ta' persuni li għandhom aktar minn 65 sena. Sfida oħra hija li l-Ewropa tipparteċipa b'mod attiv fis-suq globali tas-saħħa elettronika.

3.2 L-għanijiet huma:

— li tiżdied l-interoperabbiltà tas-servizzi;

— li jiġu appoġġjati r-riċerka, l-iżvilupp, l-innovazzjoni u l-kompetittività;

— li tiġi ffaċilitata l-adozzjoni u tiġi żgurata l-implimentazzjoni usa' tas-saħħa elettronika;

— li jiġu promossi d-djalogu politiku u l-kooperazzjoni internazzjonali f'dan il-qasam.

3.3 Miżuri: tiġi ffaċilitata l-interoperabbiltà transkonfinali (elementi tekniċi u semantiċi, tikketta tal-kwalità, ċertifikazzjoni); tiġi adottata Green Paper dwar is-Saħħa, jittejbu l-kundizzjonijiet tas-suq għall-intrapriżi u tiżdied il-kultura diġitali taċ-ċittadini (Programm Qafas għall-Innovazzjoni u l-Kompetittività u Orizzont 2020), fost oħrajn.

4. **Il-fehma tal-KESE – Kummenti ġenerali**

4.1 Il-KESE jilqa' b'interess il-proposta ta' Pjan ta' azzjoni dwar is-saħħa elettronika 2012-2020.

4.2 Madankollu, il-KESE jqis li l-Pjan għandu jinkludi kapitolu ddedikat għall-aspett soċjali tal-prestazzjoni tas-servizzi, li b'mod konkret ikun jinkludi aspetti bħall-approċċ adegwat għad-distakk diġitali, id-disponibbiltà tat-teknoloġija, il-kapaċità tal-użu tagħha, jew l-analiżi tal-inugwaljanzi soċjali fis-saħħa, li hemm ir-riskju li jiżdiedu. Għandu jinkludi wkoll żvilupp usa' tal-kura soċjali u tas-saħħa, li jista' jkun iffaċilitat ħafna bl-użu tal-ICT.

4.3 Il-KESE jfakkar li, minħabba d-distribuzzjoni tal-kompetenzi, ir-responsabbiltà għas-suċċess tal-Pjan ta' Azzjoni fundamentalment hija f'idejn l-Istati Membri, peress li attwalment hemm differenzi notevoli bejniethom fl-implimentazzjoni tas-saħħa elettronika.

Il-Kummissjoni taqdi rwol essenzjali ta' appoġġ u koordinazzjoni, prinċipalment fuq il-bażi legali tal-Artikoli 114, 168, 173 u 179 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-UE. Għandu jkun hemm kooperazzjoni sħiħa u parteċipazzjoni attiva tal-Istati Membri u tal-Kummissjoni fi ħdan il-qafas tan-netwerk tas-saħħa elettronika (Direttiva 2011/24/UE).

4.4 Is-saħħa elettronika għandha tippromovi l-fiduċja reċiproka bejn il-pazjenti u l-professjonisti, waqt li jiġu evitati r-riskju ta' "impersonalità" u n-nuqqas ta' attenzjoni lill-fatturi psikoloġiċi. Id-dimensjoni umana għandha tibqa' fil-qalba tas-saħħa elettronika. Madankollu, il-KESE jinnota li, skont ċerti organizzazzjonijiet Ewropej li jirrappreżentaw id-drittijiet tal-pazjenti, bħall-Forum Ewropew tal-Pazjenti, il-proċess huwa mmexxi aktar mit-teknoloġija milli mill-bżonnijiet tal-pazjenti. Dan huwa aspett preokkupanti li għandu jitqies.

4.5 In-nuqqas ta' persunal ma jistax jiġi sostitwit mill-IT. Il-KESE jiddispjaċih partikolarment li qed jitnaqqas in-numru ta' ħaddiema fis-settur tas-saħħa fl-istess ħin li qegħdin jiżdiedu l-eżiġenzi tas-sistema tas-saħħa. L-ICT hi biss għodda li tgħin lin-nisa u lill-irġiel li kuljum iwettqu x-xogħol iddedikat li jipprovdu l-kura tas-saħħa lill-pazjenti u li tgħin lil dawn tal-aħħar biex ikollhom relazzjoni aktar faċli mal-professjonisti tas-sistemi tas-saħħa.

4.6 Il-KESE jindika li fil-Komunikazzjoni hemm biss referenzi parzjali dwar kif ser jiġi ffinanzjat il-Pjan il-ġdid. Hemm bżonn ta' ħarsa ġenerali li tistabbilixxi l-kontribuzzjoni mistennija mis-settur pubbliku, mis-settur privat u, fejn xieraq, mill-pazjenti u mill-kontribwenti b'mod ġenerali.

4.7 Waqt li jitqiesu l-programmi, l-attivitajiet, il-proġetti u l-gruppi ta' ħidma li huma inklużi fil-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni, il-KESE jindika l-bżonn li jkun hemm koordinazzjoni sħiħa bejniethom sabiex jiġi evitat ir-riskju ta' dupplikazzjoni.

4.8 Sabiex il-Pjan il-ġdid dwar is-Saħħa Elettroniku jkun ta' suċċess, hemm bżonn ta' sforz sabiex ikun hemm tibdil organizzattiv tal-provvedituri tas-servizzi tas-saħħa. Mhux possibbli li r-responsabbiltà għall-implimentazzjoni tal-aċċess għas-saħħa elettronika tkun biss f'idejn il-livelli għoljin tal-amministrazzjoni jew f'idejn il-popolazzjoni bħala utent finali. L-organizzazzjonijiet intermedjarji li jipprovdu s-servizzi tas-saħħa għandhom jagħmlu sforz sabiex l-istrutturi u l-persunal tagħhom jadattaw ruħhom għal dawn il-mudelli ġodda ta' servizz.

5. **Kummenti partikolari**

5.1 *L-interoperabbiltà*

5.1.1 L-aspetti tekniċi u semantiċi

5.1.1.1 B'mod ġenerali, il-KESE jqis li l-proposta tal-Kummissjoni fir-rigward tal-interoperabbiltà hija adegwata, għal-kemm jindika li mhix biżżejjed sabiex tintroduċi l-possibbiltà ta' skambju tad-data jew dokumenti bl-użu ta' protokolli komuni, peress li hemm ukoll problemi ta' natura semantika, organizzattiva jew legali li għandhom jiġu solvuti.

5.1.1.2 L-interoperabbiltà semantika

Il-proposta tal-Kummissjoni għandha tiċċara r-relazzjoni bejn id-diversi programmi, attivitajiet jew gruppi ta' ħidma – bħas-7 Programm Kwadru u l-ISA, fost oħrajn – u s-SNOMED CT (Systematized Nomenclature of Medicine – Clinical Terms), it-terminoloġija komprensiva, multinlingwi u kodifikata li hija l-iktar mifruxa, preċiża u importanti żviluppata fid-dinja, distribwita mill-Organizzazzjoni Internazzjonali għall-Iżvilupp tal-Istandards Terminoloġiċi tas-Saħħa (International Health Terminology Standards Development Organisation – IHTSDO). Din hija organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ li l-membri tagħha jinkludu diversi pajjiżi tal-UE, l-Istati Uniti, l-Awstralja, eċċ.

5.1.1.3 Standardizzazzjoni

Għas-saħħa elettronika jeżistu għadd ta' provvedituri ta' software u hardware. Huwa importanti ħafna li jsir progress, fi ħdan il-qafas tar-Regolament (UE) Nru 1025/2012, fil-proċess ta' standardizzazzjoni tal-funzjonijiet neċċesarji bil-għan li l-industrija u l-utenti – speċjalment dawk li jridu jieħdu deċiżjonijiet ta' xiri – jiġu offruti qafas aktar interessanti, b'inqas riskji u investiment iktar utli u kosteffettiv. Il-KESE jenfasizza l-bżonn li jkun hemm kontroll adegwat mill-awtoritajiet pubbliċi sabiex jiġu evitati sitwazzjonijiet ta' abbuż minn pożizzjoni dominanti, bħalma jiġri diġà f'ċerti oqsma tal-ICT.

5.1.1.4 L-aspett organizzattiv

Il-KESE jilqa' d-deċiżjoni tal-Kummissjoni li tippreżenta miżuri konkreti mmirati lejn l-integrazzjoni u l-kooperazzjoni fl-UE. Il-proġett pilota EPSOS (European Patients Smart Open Services) [1] ser jiffaċilita t-tfassil tal-miżuri konkreti mħabbra mill-Kummissjoni sabiex jiġu integrati l-proċessi transkonfinali tas-saħħa elettronika.

5.1.1.5 Aspetti legali

5.1.1.5.1 Il-KESE jilqa' d-deċiżjoni li jiġu indirizzati l-kwistjonijiet legali prinċipali li jimpedixxu li tiġi implimentata sistema ta' telemediċina transkonfinali [2]. Peress li dawn huma teknoloġiji innovattivi, il-lakuni u l-ostakli legali għadhom mhux totalment riżolti fil-livell globali u lanqas fil-livell nazzjonali.

5.1.1.5.2 Għoti ta' liċenzji u awtorizzazzjonijiet lil professjonisti u istituzzjonijiet mediċi

Skont id-Direttiva 2011/24/UE dwar id-drittijiet tal-pazjenti fil-kura transkonfinali, għandha tiġi applikata l-leġislazzjoni tal-Istat Membru tat-trattament (Artikolu 4(1)(a)) [3]. Il-KESE jissuġġerixxi li titqies ir-riforma tad-Direttiva 2005/36/KE dwar ir-rikonoxximent tal-kwalifiki professjonali, li ma tkoprix il-kura transkonfinali.

5.1.1.5.3 Protezzjoni tad-data

L-informazzjoni dwar is-saħħa hija sensittiva. Il-pazjenti jkunu jixtiequ jikkontrollaw din l-informazzjoni u jaċċessawha għall-benefiċċju tagħhom. Id-diskussjoni dwar id-dritt tal-pazjent biex jibblokkja l-informazzjoni dwar l-istorja medika tiegħu għandha tiġi analizzata fil-livell globali sabiex jinkisbu l-istess standards għaċ-ċittadini Ewropej kollha. Il-KESE jfakkar li n-nuqqas ta' fiduċja fis-sigurtà tad-data medika tista' twassal lill-pazjenti sabiex jaħbu informazzjoni essenzjali.

5.1.1.5.4 Il-protezzjoni tad-data personali hija dritt fundamentali garantit mit-TFUE (Artikolu 16) u mill-Karta tad-Drittijiet Fundamentali (Artikoli 7 u 8). Id-Direttiva 95/46/KE tistabbilixxi dan it-tip ta' protezzjoni fil-każ tal-ipproċessar u l-moviment liberu tad-data [4]. Madankollu, il-marġni konċess lill-Istati Membri għat-traspożizzjoni tagħha wassal għal disparità kbira fil-livell ta' protezzjoni, li attwalment jirrappreżenta wieħed

(1) EPSOS jiżviluppa rakkomandazzjonijiet, speċifikazzjonijiet tekniċi, deskrizzjonijiet tas-sistemi, mudelli ta' organizzazzjoni, applikazzjonijiet u għodod tal-IT, eċċ., li l-għan tagħhom huwa li tittejjeb l-interoperabbiltà fuq skala multinazzjonali. Barra minn hekk **ġew introdotti sistemi pilota** f'diversi reġjuni.

(2) Ara l-Commission Staff Working Document on the applicability of the existing EU legal framework to telemedicine services [*Dokument ta' Ħidma tal-Persunal tal-Kummissjoni dwar l-applikabbiltà tal-qafas legali eżistenti tal-UE għas-servizzi tat-telemediċina*], SWD(2012) 414 final (mhux disponibbli bil-Malti).

(3) Ara d-Direttiva 2000/31/KE, Artikolu 3(1) u (2) – il-prinċipju tal-pajjiż ta' oriġini.

(4) Japplikaw ukoll id-Direttiva 2002/58/KE dwar il-protezzjoni tal-privatezza fis-settur tal-komunikazzjoni elettronika u d-Direttiva 2011/24/UE.

mill-ikbar ostakli għat-telemediċina transkonfinali. Għalhekk il-KESE jrid itenni l-appoġġ għall-Proposta għal Regolament dwar il-Protezzjoni ta' Dejta Ġenerali ([5]), kif espress fl-Opinjoni tiegħu tat-23 ta' Mejju 2012 ([6]).

5.1.1.5.5 Rimborż

Il-pajjiż ta' affiljazzjoni (fejn tingħata l-kura medika) irid jassigura li, fejn adegwat, l-ispejjeż tal-kura transkonfinali jiġu rimborżati (Direttiva 2011/24/UE, Artikolu 7(1)). Il-fehma tal-KESE: għandha tingħata informazzjoni lill-pazjent dwar il-kundizzjonijiet tar-rimborż.

5.1.1.5.6 Responsabbiltà għall-ħsara kkawżata minn żbalji professjonali u l-provvista ta' tagħmir mediku

Din hija kwistjoni kumplessa minħabba, fost raġunijiet oħra, il-possibbiltà li jkunu involuti diversi partijiet interessati. Fil-każ tal-kura medika transkonfinali, hemm prinċipju ġenerali – l-applikazzjoni tal-leġislazzjoni tal-Istat Membru tat-trattament (Direttiva 2011/24/UE, Artikolu 4(1)). Fir-rigward ta' prodotti difettużi tapplika d-Direttiva 85/374/KEE, li tistabbilixxi l-prinċipju tar-responsabbiltà objettiva. Il-fehma tal-KESE: bil-bażijiet legali eżistenti, każijiet speċifiċi jridu jiġu riżolti permezz tal-każistika.

5.1.1.5.7 Ġurisdizzjoni u leġislazzjoni applikabbli

Dan ukoll huwa suġġett kumpless ħafna li għandu jiġi indirizzat skont l-istandards u t-trattati internazzjonali fis-seħħ. Il-KESE jissuġġerixxi li jitqiesu s-sistemi extraġudizzjarji għas-soluzzjoni tal-kunflitti, bħall-arbitraġġ u l-medjazzjoni.

5.1.1.5.8 Dritt għall-aċċess

Il-livell tal-aċċess mill-pazjent u ċ-ċittadin għall-informazzjoni medika u l-istorja medika personali tiegħu żdied. Xi reġjuni żiedu l-livell tas-servizzi billi offrew ċentri ta' kura u servizz 24 siegħa kuljum, għall-popolazzjoni inġenerali, għall-gruppi magħżula ta' pazjenti f'riskju jew għal reġjuni sħaħ. Il-pazjenti jistgħu jagħmlu l-appuntament tagħhom u jkollhom l-aċċess adegwat għall-informazzjoni li tinsab fl-istorja medika. Dan jinkoraġġixxi lill-pazjent sabiex jieħu responsabbiltà attiva fil-kura tas-saħħa tiegħu u fil-prevenzjoni. Il-fehma tal-KESE: id-dritt għall-aċċess fil-każ tal-kura transkonfinali għandha tkun irregolata.

5.1.1.5.9 Is-saħħa u l-benesseri mobbli

Il-KESE jilqa' d-deċiżjoni tal-Kummissjoni li tindirizza, fil-Green Paper li ser tippreżenta fl-2014, l-applikazzjonijiet tas-saħħa u ta' benesseri mobbli (mobile e-Health). Dan huwa aspett partikolari tas-saħħa elettronika li attwalment qiegħda tiżdied minħabba l-firxa ta' applikazzjonijiet mobbli (smartphones, tablets, eċċ.) u software speċifiku għal dawn l-applikazzjonijiet, li t-tixrid tagħhom fost il-popolazzjoni jeħtieġ li l-aspetti tekniċi u legali relatati mal-użu tagħhom jiġu regolati.

5.2 *Riċerka, żvilupp u investiment*

5.2.1 Il-KESE jqis adegwati l-oqsma ta' riċerka proposti mill-Kummissjoni sabiex jiġu appoġġjati taħt l-Objettiv "Saħħa, bidla demografika u benesseri" tal-programm Orizzont 2020.

5.2.2 Peress li għadha trid tiġi stabbilita l-allokazzjoni li l-UE ser tiddedika għar-riċerka medika għall-perjodu 2014-2020, il-KESE jindika li l-Istitut Nazzjonali tas-Saħħa (Stati Uniti) kull sena jinvesti USD 30 900 miljun għal dan l-iskop.

5.2.3 Fid-dawl tal-proposti tal-organizzazzjonijiet li jirrappreżentaw lis-settur tas-saħħa, bħall-EPHA (European Public Health Alliance), il-KESE jissuġġerixxi li l-programmi tar-riċerka jqisu, fost affarijiet oħra, dan li ġej:

— li jiġu kkomplementati programmi oħra, bħal "Is-Saħħa għat-Tkabbir", billi tingħabar statistika affidabbli dwar l-iżvilupp tal-mard b'inċidenza għolja fil-popolazzjoni: obeżita, mard tal-qalb, kanċer, dijabete, eċċ.;

— il-koordinazzjoni, peress li tradizzjonalment ir-riċerkaturi ħadmu indipendentement u ma kkomunikawx biżżejjed bejniethom;

— il-kundizzjonijiet tal-brevetti għax-xogħol imħallas mill-kontribwenti sabiex jiġi evitat il-periklu li jiġu soċjalizzati r-riskji tar-riċerka filwaqt li jiġu privatizzati l-benefiċċji ([7]).

5.3 Il-KESE jqis li l-pjan tal-Kummissjoni dwar l-iżvilupp tan-nisġa intraprenditorjali relatata mas-saħħa elettronika hu adegwat, speċjalment l-appoġġ tiegħu għall-SMEs, iżda n-nuqqas ta' dettall u ċifri jwaqqaf milli titwettaq valutazzjoni aktar preċiża.

5.4 Fir-rigward tal-mekkaniżmu "Nikkollegaw l-Ewropa" 2014-2020, skont ir-riżultati tal-proġett pilota EPSOS u ta' proġetti u studji oħra, il-KESE jenfasizza li din m'għandhiex tkun tikkonsisti biss f'li "jiġu konnessi s-sistemi". Barra minn hekk il-persuni għandu jkollhom il-possibbiltà li jsiru jafu, jifhmu u jiksbu l-benefiċċji ta' "ċittadinanza konnessa".

5.5 *Koeżjoni*

5.5.1 Il-programm il-ġdid tas-saħħa elettronika għandu jkollu l-għan li jiggarantixxi aktar ugwaljanza għaċ-ċittadini Ewropej fl-aċċess għas-servizzi tas-saħħa. Kif diġà indika l-KESE, huwa evidenti li l-aċċess b'veloċità qawwija fil-pajjiżi kollha u l-konnettività totali huma kundizzjonijiet essenzjali għall-iżvilupp tat-telemediċina. Għal din ir-raġuni, għandu jissaħħaħ it-tagħmir diġitali fir-reġjuni, speċjalment fiż-żoni rurali u ultraperiferiċi ([8]).

([5]) COM(2012) 11 final – 2012/0011 (COD).
([6]) Opinjoni esploratorja tal-KESE dwar "Is-suq diġitali – xprun għat-tkabbir", ĠU C 229, 31.7.2012, p. 1.
([7]) EPHA Position on Horizon 2020 (Ġunju 2012). http://ec.europa.eu/research/horizon2020/pdf/contributions/during-negotiations/european_organisations/european_public_health_alliance.pdf (mhux disponibbli bil-Malti).
([8]) ĠU C 317, 23.12.2009, p. 84.

5.5.2 Hekk kif il-perjodu attwali ta' programmazzjoni tal-FEŻR ser jispiċċa, il-KESE għandu fiduċja li fil-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020 ser jiġu implimentati, u fuq kollox ser ikollhom biżżejjed baġit, il-proposti sabiex jinxterdu l-aħħar teknoloġiji fuq skala kbira fit-territorju tal-UE. Madankollu, sabiex jiġi evitat li l-inugwaljanza li diġà teżisti fl-aċċess għall-kura tas-saħħa ssir ukoll fis-saħħa elettronika, hemm bżonn ta' miżuri usa' u aktar investimenti minn dawk ipprovduti fil-FEŻR.

5.6 *Titjib tal-għarfien diġitali dwar is-saħħa*

5.6.1 Għall-KESE, fil-każ tal-pazjenti: huwa importanti ħafna li l-persuni jitħarrġu dwar kif jaċċessaw u jużaw id-data tagħhom li f'ħafna każijiet attwalment "tinsab maqfula" fis-sistemi ta' informazzjoni dwar is-saħħa. F'dan ir-rigward, nixtiequ nsemmu l-proġett "Sustains", li attwalment huwa stabbilit fi tlettax-il reġjun Ewropew u li jfittex li jiffaċilita l-aċċess tal-persuni għad-data medika tagħhom permezz ta' "fajls personali tas-saħħa" u servizzi miżjuda oħra fl-ambjenti web.

5.6.2 Fil-każ tal-komunità tas-saħħa: huwa essenzjali li tiġi promossa l-inklużjoni tal-għarfien dwar is-saħħa diġitali fil-programmi ta' taħriġ tal-professjonisti, kemm dawk li jaħdmu fil-kliniki kif ukoll tal-maniġers.

5.7 *Evalwazzjoni tal-programmi*

5.7.1 Il-KESE jqis li l-istabbiliment ta' valuri komuni u programmi ta' valutazzjoni – li ser twettaq il-Kummissjoni – dwar il-vantaġġi tas-saħħa elettronika huwa wieħed mill-aktar aspetti interessanti, peress li l-veloċità tat-tibdil teknoloġiku sikwit timpedixxi li tintwera l-utilità reali tagħha. Is-sondaġġi li saru jenfasizzaw li l-appoġġ tal-popolazzjoni u tal-komunità medika għas-saħħa elettronika huwa direttament marbut mal-konvinzjoni li dan ser iwassal għal titjib verifikabbli fis-sistema tas-saħħa.

5.7.2 Il-KESE jixtieq jindika wkoll li għarfien tajjeb tal-mudelli u t-teknoloġiji li għandhom impatt pożittiv u l-promozzjoni ċara tagħhom huma essenzjali għall-mudelli tas-saħħa bbażati fuq l-ICTs. Sabiex jinkiseb dan il-benefiċċju, huwa essenzjali li jkun hemm metodoloġiji flessibbli u dinamiċi ta' valutazzjoni, b'attenzjoni speċjali fuq il-valutazzjoni globali tas-servizz ipprovdut u mhux daqshekk fuq it-teknoloġija nnifisha. Huwa neċessarju wkoll li tiġi inkluża valutazzjoni tal-effiċjenza tas-servizz, b'rabta mal-ispejjeż u l-benefiċċji ekonomiċi globali tagħha. Evidentement, madankollu, l-effiċjenza ekonomika m'għandhiex tkun l-uniku kriterju sabiex jiġi rrakkomandat l-użu ta' mudelli ta' kura bbażati fuq l-ICTs.

5.7.3 B'mod ġenerali, fost l-awtoritajiet pubbliċi, is-setturi industrijali u l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi, tiddomina l-idea li s-saħħa elettronika (li tinkludi applikazzjonijiet differenti ħafna) tista' toffri benefiċċji fil-qasam tas-saħħa. Il-KESE jikkondividi din l-idea, iżda jindika li għandhom jitqiesu wkoll il-fehmiet kritiċi, ibbażati fuq esperjenzi reali, li jitfgħu dubju fuq l-iffrankar tal-ispejjeż u jenfasizzaw il-problemi: żbalji tal-IT, "klonizzazzjoni" tar-rapporti, possibbiltà ta' frodi, spejjeż għoljin, eċċ.

5.8 *Il-promozzjoni tad-djalogu politiku u l-kooperazzjoni internazzjonali*

Huwa evidenti li hemm bżonn li d-djalogu politiku dwar is-saħħa elettronika jseħħ fil-livell globali, kif propost mill-Kummissjoni, peress li l-pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw ukoll qegħdin jagħmlu sforzi kbar f'dan il-qasam. Dan ser jippermetti li l-użu tal-ICTs jiġu mmirati lejn it-twettiq tal-objettivi tan-Nazzjonijiet Uniti u jiġu applikati b'sens ta' solidarjetà.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni: L-Aġenda Diġitali għall-Ewropa — Nixprunaw it-tkabbir Ewropew b'mod diġitali"

COM(2012) 784 final

(2013/C 271/24)

Relatur: **is-Sur McDONOGH**

Nhar it-18 ta' Marzu 2013, il-Kummissjoni Ewropea ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni: L-Aġenda Diġitali għall-Ewropa – Nixprunaw it-tkabbir Ewropew b'mod diġitali

COM(2012) 784 final.

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għat-Trasport, l-Enerġija, l-Infrastruttura u s-Soċjetà tal-Informazzjoni, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar it-30 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju 2013), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'156 vot favur, u 7 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-Kumitat jilqa' b'sodisfazzjon il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar ir-reviżjoni tal-Aġenda Diġitali, bl-enfasi fuq l-azzjonijiet prijoritarji, li tant huma meħtieġa b'mod urġenti għat-tkabbir ekonomiku u l-impjiegi.

1.2 L-ekonomija Ewropea tinsab fi kriżi. Skont il-Kummissjoni, il-PDG fi ħdan l-UE-27 huwa staġnat, u fiż-żona tal-euro ser jitnaqqas b'0,25 % oħra fl-2013. Il-qgħad laħaq rekord għoli ġdid fi Frar, b'10,9 % tal-forza tax-xogħol fl-UE-27, b'aktar minn 26 miljun persuna qiegħda ([1]). Il-Greċja u Spanja jkomplu jsofru minn l-ogħla rati ta' qgħad ta' 26,4 % u 26,3 % rispettivament, filwaqt li r-rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ fl-UE-27 hija 23,5 %.

Il-KESE jaqbel mal-Kummissjoni li dan il-livell għoli inaċċettabbli tal-qgħad huwa traġedja u li l-Ewropa għandha timmobilizza r-riżorsi disponibbli kollha sabiex toħloq l-impjiegi u tmur lura għat-tkabbir sostenibbli ([2]).

1.3 Minkejja r-reċessjoni ekonomika, l-ekonomija diġitali qed tikber b'rata mgħaġġla u toħloq l-impjiegi. Fil-fatt, l-industrija tat-teknoloġija tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni (ICT) testima li sal-2015 ser ikun hemm 700 000 impjieg vakanti minħabba n-nuqqas ta' ħiliet fl-ICT fl-Ewropa. Din il-lakuna fil-ħiliet f'dan iż-żmien ta' qgħad kbir hija tal-misthija.

1.4 L-Ewropa għandha bżonn mill-aktar fis l-istrateġija tal-Aġenda Diġitali sabiex l-irkupru jsir aktar malajr u jitwettaq tkabbir sostenibbli u inklużiv, speċjalment fl-aktar reġjuni ekonomikament batuti tal-UE. Hija f'waqtha li ssir issa r-reviżjoni tal-istrateġija, biex b'hekk jiġu pprijoritizzati l-azzjonijiet l-aktar kritiċi għat-tkabbir ekonomiku u l-impjieg.

1.5 Il-broadband huwa l-infrastruttura abilitanti essenzjali għall-Aġenda Diġitali. Għalhekk, il-Kumitat kien iddiżappuntat ferm bid-deċiżjoni li ħa l-Kunsill fi Frar ([3]) biex inaqqas l-baġit 2014-20 tal-qafas finanzjarju pluriennali (QFP) għall-infrastruttura u s-servizzi diġitali taħt il-Faċilità Nikkollegaw l-Ewropa, minn EUR 9,2 biljun għal EUR 1 biljun biss. Dan it-tnaqqis ineħħi l-appoġġ tal-QFP għall-implimentazzjoni tal-broadband, u l-akbar impatt negattiv ser iħossuh ir-reġjuni l-aktar foqra u żvantaġġati tal-UE, bir-riżultat li d-distakk diġitali li dejjem qed jikber ser ikompli jiggrava.

1.6 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tiddeskrivi sensiela ambizzjuża ħafna ta' proposti sabiex jiġu indirizzati l-ostakli għat-trasformazzjoni diġitali tal-Ewropa. Il-KESE jistenna bil-ħerqa li meta jkun il-waqt jirrevedi l-Komunikazzjonijiet speċifiċi tal-Kummissjoni dwar kull waħda mill-inizjattivi proposti. Dakinhar biss ikun possibbli li jikkummenta bis-sħiħ dwar il-miżuri partikolari, l-impatti mistennija tagħhom u l-kwistjonijiet possibbli.

1.7 B'kunsiderazzjoni tar-restrizzjonijiet ta' ħin u riżorsi, il-KESE huwa tal-fehma li l-eżami mill-ġdid tal-istrateġija tal-Aġenda Diġitali għandha tagħti prijorità lill-azzjonijiet għat-tkabbir li ġejjin:

— il-provvista ta' konnettività mal-Internet b'veloċità għolja u li tintlaħaq mill-but taċ-ċittadini kollha;

— iż-żieda fl-inklużjoni diġitali u l-litteriżmu diġitali;

— l-iżvilupp tal-ħiliet fl-ICT, il-mili tal-lakuna fil-ħiliet fl-ICT, il-ħolqien ta' impjiegi, u l-appoġġ lill-intraprenditorija;

([1]) http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics

([2]) http://www.euractiv.com/socialeurope/commission-calls-eu-unemployment-news-518852

([3]) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/135344.pdf

— il-bini ta' fiduċja u t-tisħiħ tas-sigurtà ċibernetika;

— il-protezzjoni tal-privatezza u s-sikurezza personali onlajn (speċjalment għat-tfal);

— il-ħolqien ta' Karta tad-Drittijiet Diġitali għall-utenti;

— iż-żieda fl-involviment tas-sezzjonijiet kollha tas-soċjetà fl-iżvilupp u l-implimentazzjoni tal-politika;

— l-implimentazzjoni ta' strateġija effettiva ta' cloud computing, inkluża regolamentazzjoni adatta;

— iż-żieda fil-kompetittività globali fl-ICT u s-servizzi diġitali, bil-għan li l-kumpaniji Ewropej jiġu stabbiliti bħala l-mexxejja tas-suq dinji f'teknoloġiji u servizzi ewlenin;

— sinerġiji b'effett ta' lieva mill-proġetti Ewropej GNSS, Galileo u EGNOS.

1.8 Il-KESE jinnota bi pjaċir li ħafna mill-azzjonijiet li l-Kumitat appella għalihom fl-Opinjonijiet tiegħu "Is-suq diġitali – xprun għat-tkabbir" ([4]) u "Suq Intern diġitali inklużiv" ([5]) huma koperti fil-Komunikazzjoni. Dawn jinkludu l-konnettività tal-broadband, l-interoperabbiltà, is-sikurezza onlajn, in-newtralità tal-internet u l-internet miftuħ, u l-armonizzazzjoni tal-VAT.

1.9 Peress li l-implimentazzjoni tal-broadband ta' veloċità għolja fl-UE kollha hija daqshekk importanti, il-Kumitat jappella lill-Kummissjoni biex tirrakkomanda firxa ta' strumenti ta' finanzjament biex jappoġġjaw l-investiment aċċellerat fl-infrastruttura tal-broadband, speċjalment fejn il-profitti normali tas-suq ma jkunux biżżejjed biex jattiraw fondi privati.

1.10 Is-soluzzjonijiet innovattivi, inkluż użu akbar ta' teknoloġiji mingħajr fili, għandhom jitnedew mill-aktar fis possibbli biex jitħaffef l-implimentazzjoni tal-broadband u jiġi indirizzat id-distakk diġitali li qed jikber bejn iż-żoni urbani u dawk rurali.

1.11 Il-KESE jixtieq li l-Kummissjoni tagħti parir kif l-aċċess għall-broadband ta' veloċità għolja jista' jiġi rikonoxxut bħala dritt universali taċ-ċittadini kollha, irrispettivament mill-post.

1.12 Il-KESE jenfasizza l-ħtieġa għall-integrazzjoni sħiħa tal-ICT fil-politika tal-edukazzjoni, sabiex it-tagħlim tul il-ħajja fil-litteriżmu diġitali u l-ħiliet tal-ICT ikun disponibbli għaċ-ċittadini kollha ([6]), u jappoġġja l-iżvilupp ta' intelliġenza diġitali soda fis-soċjetà kollha u fl-ekonomija. Il-Kumitat iqis ukoll li huwa essenzjali li jiġu implimentati politiki li jippromovu l-ugwaljanza bejn is-sessi fl-edukazzjoni fl-ICT.

([4]) ĠU C 229, 31.7.2012, p. 1-6.
([5]) CES273-2012_00_00_TRA_AC_MT.DOC.
([6]) ĠU C 318, 29.10.2011, p. 9-18.

1.13 Għandha tingħata attenzjoni partikolari lill-ħtieġa għal taħriġ ta' kompetenza diġitali u ħiliet diġitali immirat għaċ-ċittadini qiegħda, kif ukoll għat-titjib tal-ħiliet ta' persuni li diġà huma parti mill-forza tax-xogħol, li għandhom bżonn ħiliet ġodda sabiex ikomplu jaħdmu fl-ekonomija diġitali.

1.14 Il-Kumitat jistieden lill-Kummissjoni tqis kif l-użu tal-infrastruttura pubblika tal-ICT, b'mod partikolari l-broadband u r-riżorsi tal-informatika fl-iskejjel u fil-libreriji, jista' jintuża bħala kwistjoni ta' politika biex jappoġġja t-taħriġ fil-ħiliet tal-ICT u l-litteriżmu diġitali fl-Unjoni.

1.15 Il-fiduċja tal-konsumaturi hija fundamentali biex tistimula d-domanda għal servizzi diġitali innovattivi. Din il-fiduċja tissaħħaħ permezz ta' protezzjonijiet leġislattivi aktar b'saħħithom għall-konsumaturi, inkluż l-infurzar ta' regoli ta' "nuqqas ta' konformità" meta l-konsumaturi ma jirċevux l-veloċitajiet tal-broadband reklamati mill-kumpaniji li jipprovdu s-servizz tal-Internet.

1.16 Il-Kumitat jappella għal darb'oħra lill-Kummissjoni biex tressaq proposti dwar l-introduzzjoni ta' marka ta' fiduċja Ewropea għan-negozji. Kif argumentat f'Opinjonijiet preċedenti tal-KESE ([7]), skema ta' ċertifikazzjoni u ttikkettar fl-UE kollha għan-negozjanti diġitali żżid il-kunfidenza tal-konsumatur bil-kbir fin-negozju diġitali u transkonfinali, u tgħin lill-SMEs jkabbru n-negozji transkonfinali onlajn.

1.17 Il-Kumitat jirreferi lill-Kummissjoni għall-Opinjoni tal-KESE dwar "L-Internet Miftuħ u n-Newtralità tan-Net" ([8]), u jitlob bil-qawwa li l-prinċipju tan-newtralità tan-net jiġi stabbilit fil-liġi tal-UE malajr kemm jista' jkun.

1.18 Il-KESE jixtieq jara l-ħolqien ta' Karta tad-Drittijiet Diġitali għaċ-ċittadini kollha biex issaħħaħ il-protezzjoni tal-konsumatur.

1.19 Il-Kumitat jappella għal darb'oħra lill-Kummissjoni biex tagħraf is-sinerġiji sostanzjali li għandhom jinkisbu bl-inklużjoni adegwata tal-programmi GNSS fl-Aġenda Diġitali.

1.20 Hekk kif is-soċjetà diġitali tevolvi u jiġu pprovduti aktar servizzi pubbliċi kritiċi onlajn, il-Kumitat jenfasizza l-ħtieġa li l-Kummissjoni tibqa' tipprovdi appoġġ iffukat għall-istrateġiji mmirati lejn iż-żieda fl-inklużjoni diġitali madwar l-Unjoni kollha. Għandha tingħata attenzjoni speċjali għall-inklużjoni ta' ċittadini li huma żvantaġġati minħabba xi diżabbiltà, problemi ta' litteriżmu, età, mezzi ekonomiċi jew ġeneru. Il-KESE jilqa' bi pjaċir il-ħatra tal-Promoturi Diġitali fl-Istati Membri, u jistenna bil-ħerqa rapporti dwar l-effettività ta' din l-istrateġija.

([7]) ĠU C 54, 19.2.2011, p. 58-64.
([8]) ĠU C 24, 28.1.2012, p. 139-145.

2. Il-kontenut essenzjali tal-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni

2.1 L-ekonomija diġitali qed tikber daqs seba' darbiet ir-rata tal-bqija tal-ekonomija Ewropea, u 50 % taż-żieda fil-produzzjoni tiġi mill-investiment fl-ICT. Hemm aktar minn 4 miljun ħaddiem tal-ICT mifrux ma' bosta setturi fl-Ewropa, u minkejja l-kriżi, l-għadd tagħhom qed jiżdied bi 3 % fis-sena. L-ICT hija t-teknoloġija trasformattiva essenzjali li tappoġġja bidla strutturali f'setturi bħall-enerġija, il-kura tas-saħħa, is-servizzi finanzjarji, il-manifattura, is-servizzi pubbliċi, u l-edukazzjoni. Iżda l-frammentazzjoni tal-qafas ta' politika pan-Ewropew u ostakli strutturali attwalment qed iwaqqfu dan il-potenzjal milli jseħħ.

2.2 Il-Komunikazzjoni tiddeskrivi l-pjanijiet tal-Kummissjoni biex issaħħaħ it-tkabbir ekonomiku u l-impjiegi fl-Ewropa billi tiffoka l-Aġenda Diġitali mill-ġdid f'oqsma prinċipali:

— it-tlestija **tas-Suq Uniku Diġitali** ([9]) sal-2015.

— it-tħaffif **tal-innovazzjoni diġitali fis-settur pubbliku** bl-użu tal-effett ta' lieva tal-Faċilità Nikkollegaw l-Ewropa (CEF) ([10]).

— l-aċċellerazzjoni tal-forniment ta' **konnettività tal-Internet b'veloċità għolja**.

— L-implimentazzjoni tal-Istrateġija **tal-Cloud Computing** ([11]), li se tnaqqas l-ispejjeż tal-ICT u żżid il-produttività, it-tkabbir u l-impjiegi.

— l-implimentazzjoni **tal-Istrateġija tas-Sigurtà Ċibernetika** ([12]) Ewropea. Il-Kummissjoni tipproponi wkoll li tespandi l-Alleanza Globali kontra l-Abbuż Sesswali tat-Tfal Onlajn ([13]).

— it-tmexxija ta' Gran Koalizzjoni **għall-Ħiliet u l-Impjiegi Diġitali**, li ser twettaq azzjoni koordinata madwar l-UE sabiex tingħata spinta lill-impjieg u l-ħiliet diġitali.

— Ambjent tan-negozju aktar favorevoli għal dawk li għadhom kemm jifthu u pjan ta' azzjoni **għall-intraprenditorija** tal-web.

Permezz tal-implimentazzjoni tal-azzjonijiet fil-Komunikazzjoni hemm it-tama li jinħolqu 3,8 miljun impjieg ġdid fl-ekonomija fuq terminu twil.

— it-tmexxija ta' **strateġija industrijali ġdida għall-elettronika**, b'finanzjament tar-RŻI ffukat fuq ir-rekwiżiti strateġiċi, fit-teknoloġiji ewlenin.

([9]) ĠU C 143, 22.5.2012, p. 69-73; ĠU C 299, 4.10.2012, p. 165-169.
([10]) ĠU C 143, 22.5.2012, p. 116-119.
([11]) ĠU C 76, 14.3.2013, p. 15-19, u ĠU C 24, 28.1.2012, p. 40-47.
([12]) JOIN(2013) 1 final.
([13]) ĠU C 317, 23.12.2009, p. 43-48, ĠU C 48, 15.2.2011, p. 138-144, ĠU C 24, 28.1.2012, p. 154-158.

3. Kummenti Ġenerali

3.1 Hija meħtieġa ħafna aktar azzjoni biex jinkiseb iċ-ċiklu virtuż previst fl-Aġenda Diġitali, li jgħaqqad l-infrastruttura diġitali, il-kontenut, is-servizzi, is-suq, u l-innovazzjoni għal aktar produttività u tkabbir. Is-Suq Uniku Diġitali għadu 'l bogħod milli jsir realtà u l-Istati Membri għadhom ivarjaw b'mod konsiderevoli fir-rata tal-iżvilupp tal-infrastruttura u r-riforma regolatorja tagħhom.

3.2 L-ekonomija Ewropea tinsab fi kriżi. Aktar minn 26 miljun persuna fl-UE-27, 10,9 % tal-forza tax-xogħol, huma qiegħda. Il-kundizzjoni ħażina tal-ekonomija Ewropea tikkuntrasta sfavorevolment mal-kompetituri globali tagħna: il-qgħad fl-Istati Uniti kien biss ta' 7,7 % f'Jannar, rata baxxa għal 4 snin, u 4,3 % fil-Ġappun.

3.2.1 L-aħħar figuri mill-Eurostat ([14]) jenfasizzaw ukoll id-differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri. L-Awstrija u l-Ġermanja kellhom rati tal-qgħad ta' 4,8 % u 5,4 % biss rispettivament. B'kuntrast ma' dan, ir-rata tal-qgħad tal-Greċja u Spanja hija ta' aktar minn 26 %.

3.2.2 Il-qgħad fost dawk li għandhom inqas minn 25 sena huwa partikolarment għoli. Aktar minn wieħed minn kull żewġ żgħażagħ huma bla xogħol fil-Greċja (58,4 %) u fi Spanja (55,7 %).

3.3 L-Aġenda Diġitali tistabbilixxi kopertura tal-broadband u miri rigward il-veloċità ambizzjużi u titlob lill-Istati Membri jieħdu miżuri, inklużi dispożizzjonijiet legali, biex jiffaċilitaw l-investiment tal-broadband. Madankollu, skont il-Kummissjoni ([15]), l-Ewropa qed taqa' aktar lura mill-kompetituri globali tagħha fil-forniment ta' infrastruttura broadband. L-investimenti tal-broadband b'veloċità għolja qed isiru aktar malajr f'partijiet tal-Asja u fl-Istati Uniti, li jwassal għal kopertura sinifikament aħjar u veloċitajiet ogħla. Minn Diċembru 2011, il-Korea t'Isfel, b'20,6 % ta' abbonamenti għal kull 100 resident, kellha l-ogħla użu ta' fibrottika fid-dinja kollha, jiġifieri d-doppju ta' dak tal-Isvezja (9,7 %) li kienet l-aqwa fl-UE. Il-Ġappun kellu t-tieni l-ogħla użu tal-fibrottika bi 17,2 %.

3.4 L-inklużjoni diġitali għandha tkun dritt taċ-ċittadini kollha, irrispettivament mill-post tagħhom fis-soċjetà. Għandhom isiru sforzi speċjali biex jiġu inklużi dawk iċ-ċittadini li huma żvantaġġati minħabba xi diżabbiltà fiżika, mezzi ekonomiċi, età, problemi ta' litteriżmu jew ġeneru.

3.5 L-aċċess għall-broadband ta' veloċità għolja għandu jiġi rrikonoxxut bħala dritt universali għaċ-ċittadini tal-UE. Il-Kummissjoni qajmet il-kwistjoni rigward l-inklużjoni tal-broadband fl-Obbligu ta' Servizz Universali fl-2010 ([16]). Tweġiba għal din il-mistoqsija hija meħtieġa b'mod urġenti biex jiġu promossi l-benesseri taċ-ċittadini, l-impjiegi u l-inklużjoni diġitali.

([14]) http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics
([15]) SWD(2013)0073(parti 1).
([16]) COM(2008) 572 final.

3.6 Il-gvernijiet għandhom jiżguraw li l-aċċessibbiltà diġitali u l-kompetenza diġitali huma disponibbli għal kulħadd. Il-Kumitat jixtieq jara li kull ċittadin ikollu aċċess għal taħriġ tul il-ħajja ta' ħiliet diġitali għal raġunijiet professjonali, personali, u ta' ċittadinanza.

3.7 Id-distakk diġitali jsir dejjem aktar importanti fil-kuntest tal-broadband b'veloċità għolja, peress li ċ-ċittadini mhumiex biss imċaħħda mill-aċċess għall-informazzjoni, bħal ma hu fil-każ ta' broadband bażiku, iżda huma mċaħħda wkoll minn servizzi diġitali bbażati fuq l-Internet disponibbli biss fuq konnessjonijiet ta' veloċità għolja, bħas-saħħa elettronika, l-edukazzjoni elettronika, u l-gvern elettroniku.

3.8 It-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Aġenda Diġitali għall-Ewropa ([17]) u ċ-ċifri l-aktar reċenti tal-Eurostat ([18]) juru li d-distakk diġitali qiegħed dejjem jikber, u li d-differenzi bejn l-Istati Membri huma kbar. Fl-2012, 28 % tal-unitajiet domestiċi fl-UE-27 ma kellhomx konnettività tal-broadband. Iżda fil-Ġermanja, il-Finlandja, l-Isvezja u r-Renju Unit aktar minn 80 % tal-unitajiet domestiċi għandhom konnessjoni tal-broadband, filwaqt li fil-Bulgarija, il-Greċja, l-Italja u r-Rumanija din tinżel għal anqas minn 60 %. Barra minn hekk, 90 % tal-unitajiet domestiċi mingħajr broadband jinsabu fiż-żoni rurali. Hemm 35 miljun dar f'żoni rurali li għadhom qed jistennew għall-konnettività ta' veloċità għolja, u jekk ma tingħatax attenzjoni adegwata lil ċittadini li jgħixu 'l barra minn ċentri urbani, dawn ser ibatu dejjem aktar minn żvantaġġi soċjali u ekonomiċi.

3.9 Il-kompetenza diġitali u l-użu tal-internet huma marbutin mill-qrib mal-konnettività tal-broadband. Għalhekk, fejn anqas minn 10 % tal-persuni fil-Finlandja u l-Isvezja qatt ma użaw l-internet, dan il-persentaġġ jitla' għal aktar minn 40 % fil-Bulgarija, il-Greċja u r-Rumanija.

3.10 Ir-riforma tar-regolamenti tal-ippjanar, l-ippjanar tal-infrastruttura intelliġenti, l-inċentivi ta' investiment u t-teknoloġiji innovattivi jistgħu jgħinu biex jitnaqqas id-distakk tal-broadband. Madankollu, iċ-ċittadini għandhom ukoll jaġixxu b'mod responsabbli u jiffaċilitaw l-implimentazzjoni tal-konnettività tal-Internet b'veloċità għolja.

3.11 Il-fiduċja u l-parteċipazzjoni tal-konsumatur huma kruċjali biex jitwettqu l-għanijiet tal-Aġenda Diġitali. Mingħajr fiduċja, ikun hemm domanda żgħira għal numru ta' servizzi innovattivi b'potenzjal għoli ta' tkabbir bħall-kummerċ elettroniku u l-cloud computing. Sabiex tissaħħaħ il-fiduċja, huwa importanti li d-dispożizzjonijiet leġislattivi jżommu l-pass mal-evoluzzjoni teknoloġika u transazzjonali tas-Suq Uniku Diġitali. Sfortunatament, dan mhuwiex il-każ u huwa meħtieġ aktar progress b'mod urġenti dwar azzjonijiet kritiċi bħar-rimedju kollettiv, li dwar l-Kumitat sejjaħ għal direttiva fl-2009 ([19]).

([17]) https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard

([18]) http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/information_society/data/main_tables

([19]) ĠU C 128, 18.5.2010, p. 97-102.

3.12 Għas-suċċess tal-Aġenda Diġitali huwa kritiku li t-taqsimiet kollha tas-soċjetà jipparteċipaw b'mod sħiħ fl-iżvilupp u l-eżekuzzjoni tal-istrateġija u jkunu rappreżentati b'mod addattat fil-konsultazzjonijiet. Sfortunatament, il-konsumaturi u ċ-ċittadini inġenerali huma spiss sottorappreżentati fid-diskussjonijiet dwar xi kwistjonijiet kritiċi, u l-Kummissjoni jeħtieġ li tagħmel sforzi akbar biex tiżgura rappreżentanza ugwali għall-membri tas-soċjetà ċivili fil-fora kollha.

4. **Kummenti Speċifiċi**

4.1 Peress li l-implimentazzjoni tal-broadband ta' veloċità għolja fl-UE kollha hija daqshekk importanti, il-Kumitat jappella lill-Kummissjoni biex tipproponi firxa ta' strumenti ta' finanzjament biex tappoġġja l-pass aċċellerat ta' investiment fl-infrastruttura tal-broadband li teħtieġ l-Ewropa, speċjalment meta l-profitti normali tas-suq ma jkunux biżżejjed.

4.2 Il-Kumitat jilqa' l-fokus tal-Kummissjoni fuq it-tnaqqis l-ispejjeż għall-forniment tal-infrastruttura broadband; huwa jiġbed l-attenzjoni tal-Kummissjoni għall-effett multiplikatur fuq l-ekonomija u l-kwalità tal-ħajja minn tali tnaqqis fl-ispejjeż; u jappella lill-partijiet interessati kollha biex jaħdmu b'mod assidwu fuq din il-kwistjoni.

4.3 Il-Kumitat jappella lill-Kummissjoni u 'l-Istati Membri biex jgħinu sabiex tintlaħaq malajr il-mira tal-kopertura tal-broadband, billi jimplimentaw bis-sħiħ il-programm tal-Politika tal-Ispettru tar-Radju ([20]).

4.4 Il-forniment ta' konnettività tal-Internet b'veloċità għolja għandha tiżgura li l-operaturi joffru aċċess ġust u kompetittiv għall-infrastruttura, inkella l-kwalità tal-għażliet ta' servizz għall-konsumaturi tkun imfixkla jew limitata.

4.5 Il-Kumitat jemmen li huwa importanti li jiġu żviluppati mudelli tal-kost għal broadband ta' veloċità għolja li jkunu konsistenti madwar l-UE, biex jintużaw mill-awtoritajiet regolatorji nazzjonali; biex jgħinu jiżguraw li l-ispejjeż ikunu ġusti b'mod universali u kkalkolati skont l-istess standards.

4.6 L-impjiegi ġodda maħluqa fl-ekonomija diġitali jeħtieġu li l-ħaddiema jkollhom kompetenza diġitali, u ħafna drabi jitolbu ħiliet speċjali fl-ICT. Sfortunatament l-Ewropa mhux jirnexxiela tħarreġ il-ħaddiema fil-kwantità meħtieġa mill-industrija tal-ICT li qiegħda dejjem tikber. Filwaqt li l-UE bħalissa għandha livelli rekord ta' qgħad, l-industrija tal-ICT testima li sal-2015 ser ikollha 700 000 impjieg vakanti. Din il-lakuna fil-ħiliet trid timtela b'mod urġenti bi kwalunkwe miżuri straordinarji li hemm bżonn.

4.6.1 Skont l-"Aġenda għall-ħiliet ġodda u impjiegi", il-Kummissjoni impenjat ruħha li tipprovdi approċċ għall-UE kollha u strumenti biex tappoġġja lill-Istati Membri fl-integrazzjoni tal-kompetenzi tal-ICT u l-kompetenzi diġitali fil-politiki ewlenin tat-tagħlim tul il-ħajja. L-Ewropa teħtieġ dan l-element tal-Istrateġija UE 2020 biex tagħti riżultati mingħajr dewmien.

([20]) ĠU C 107, 6.4.2011, p. 53-57.

4.6.2 Ir-rata għolja ta' qgħad fost iż-żgħażagħ hija parzjalment dovuta għal nuqqas ta' qbil bejn il-politika tal-edukazzjoni u l-ħtiġijiet tal-impjegaturi. Bħala kwistjoni ta' urġenza, l-Istati Membri għandhom jirreaġixxu għal din il-problema billi jżidu programmi ġodda ta' ħiliet fl-ICT fiċ-ċiklu tal-edukazzjoni għolja. Huwa essenzjali wkoll li l-politika tal-edukazzjoni fl-ICT tippromovi l-ugwaljanza bejn is-sessi.

4.6.3 Għal persuni li huma diġà fil-forza tax-xogħol, il-ħiliet diġitali huma dejjem aktar meħtieġa biex isostnu l-produttività u l-flessibbiltà tax-xogħol. Ir-riskju ta' nuqqas ta' impjieg fil-futur, jew anke ta' qgħad, qed jiżdied għall-ħaddiema li m'għandhomx il-ħiliet diġitali meħtieġa. Għalhekk, għall-produttività u l-kompetittività Ewropea huwa essenzjali li l-kumpaniji u l-ħaddiema jikkooperaw biex jimplimentaw programmi ta' taħriġ fuq ix-xogħol sabiex itejbu l-kompetenzi diġitali u l-ħiliet tal-ICT.

4.6.4 Barra minn hekk, għandhom jiġu żviluppati programmi edukattivi ta' ħiliet speċjali fl-ICT u ta' kompetenzi diġitali biex jgħinu fil-ġlieda kontra l-problema serja tal-qgħad fl-Ewropa, b'mod partikolari biex jgħinu lill-ħaddiema qiegħda jirritornaw f'impjieg bi ħlas.

4.6.5 Ir-riżorsi tal-broadband u tal-informatika fl-iskejjel, il-libreriji pubbliċi u bini pubbliku ieħor, jistgħu jintużaw bħala kwistjoni ta' politika, biex jappoġġjaw it-taħriġ tal-ħiliet fl-ICT u l-kompetenza diġitali fl-Unjoni kollha.

4.7 F'Opinjonijiet preċedenti l-Kumitat appella għal karta tad-drittijiet onlajn għaċ-ċittadini ([21]). Għalkemm il-KESE jilqa' bi pjaċir il-pubblikazzjoni tal-Kummissjoni: "Il-kodiċi tad-drittijiet onlajn fl-UE" ([22]), il-Kumitat huwa tal-fehma li l-UE għandha tistabbilixxi Karta għad-Drittijiet Diġitali, sabiex tipprovdi protezzjoni ċara għall-utenti kollha, u reċentement talab dan fl-opinjoni tiegħu dwar *Suq Intern diġitali inklużiv* ([23]).

4.8 Il-konsumaturi madwar l-Ewropa qed jilmentaw li l-kumpaniji li jipprovdulhom is-servizz tal-Internet mhumiex jipprovdu l-veloċitajiet ta' konnessjoni tal-Internet imwiegħda fil-kuntratti tagħhom. Dan "in-nuqqas ta' konformità" kuntrattwali u r-reklamar falz idgħajjef il-fiduċja fis-suq diġitali. Il-problema għandha tiġi indirizzata permezz ta' leġislazzjoni u dispożizzjonijiet ta' infurzar aktar b'saħħithom.

4.9 Il-KESE jenfasizza l-importanza kritika li jitlesta s-Suq Uniku Diġitali li javvanza l-Pjan ta' Azzjoni tal-kummerċ elettroniku, tal-Green Paper dwar Pagamenti bil-Kard, bl-Internet u bil-Mowbajl u tal-Aġenda Ewropea għall-Konsumatur.

4.10 F'Opinjoni preċedenti ([24]) l-Kumitat appoġġja b'mod qawwi l-proposta għal Regolament tal-UE dwar il-Protezzjoni tad-Dejta. Il-KESE jittama li r-riforma komprensiva tar-regoli tal-UE dwar il-protezzjoni tad-data tiġi adottata b'mod formali mill-aktar fis. Huwa importanti li d-diskussjonijiet dwar ir-Regolament Ġenerali għall-Protezzjoni tad-Data jqisu l-impatt possibbli tiegħu f'oqsma politiċi oħrajn. Obbligi li huma restrittivi wisq jistgħu jillimitaw l-opportunitajiet għall-użu tad-data personali għall-benefiċċju tas-soċjetà u biex jinkisbu l-għanijiet tal-aġenda diġitali (eż. monitoraġġ tad-data tal-pazjenti sabiex jiġi previst l-iżvilupp ta' marda speċifika; jew għall-ġestjoni tal-enerġija permezz ta' grilji intelliġenti).

4.11 Il-Kumitat jerġa' jistieden lill-Kummissjoni biex tressaq proposti għall-introduzzjoni ta' marka ta' fiduċja Ewropea għan-negozji. Bħal ma saħaq il-KESE f'Opinjonijiet preċedenti ([25]), "skema pan-Ewropea għaċ-ċertifikazzjoni u t-tikkettar tan-negozjanti diġitali" tista' tipprovdi lill-konsumaturi bi "protezzjoni universali huma u jixtru l-prodotti u s-servizzi mill-internet, irrispettivament mill-fruntieri nazzjonali"; Din kieku żżid b'mod sostanzjali l-kunfidenza tal-konsumatur fil-kummerċ diġitali u transkonfinali, u tgħin lill-SME jkabbru n-negozji transkonfinali onlajn.

4.12 Minbarra li timplimenta l-interoperabbiltà pan-Ewropea għall-iskemi nazzjonali tat-teknoloġija tal-identità elettronika (eID), il-Kumitat jixtieq li l-Kummissjoni tikkunsidra l-introduzzjoni ta' skema eID volontarja għaċ-ċittadini kollha tal-UE sabiex tipprovdi eID għat-tranżazzjonijiet ta' kummerċ ekonomiku li jkun ivverifikat mill-UE.

4.13 Sabiex tiġi stimulata l-ekonomija diġitali, l-Istati Membri u l-awtoritajiet reġjonali għandhom jippromwovu hotspots tal-WiFi bla ħlas f'żoni pubbliċi.

4.14 Għalkemm il-Kumitat jilqa' bi pjaċir l-intenzjoni tal-Kummissjoni li tadotta Rakkomandazzjoni dwar is-salvagwardja tal-Internet miftuħ għall-konsumaturi, il-KESE jitlob bis-saħħa li l-prinċipju tan-Newtralità tan-Net ukoll jiġi formalment minqux fil-liġi tal-UE mill-aktar fis possibbli. Il-Kumitat jiġbed l-attenzjoni tal-Kummissjoni lejn l-Opinjoni tal-KESE dwar *L-Internet Miftuħ u n-Newtralità fl-Ewropa* ([26]), li tispjega li n-newtralità tan-net tfittex li tiżgura li l-kumpaniji li jipprovdu s-servizz tal-Internet jittrattaw b'mod ugwali is-sorsi kollha ta' data simili tal-Internet, u ma jagħmlux diskriminazzjoni għal raġunijiet ta' profitti.

4.15 L-użu tal-cloud computing jirrinforza l-ħtieġa li jkunu protetti l-membri tal-pubbliku, id-data tagħhom u l-ħajja privata tagħhom, b'mod partikolari meta d-data tal-konsumaturi u n-negozji Ewropej qed tiġi maħżuna barra mill-UE jew minn kumpaniji mhux tal-UE. Il-KESE jiġbed l-attenzjoni tal-Kummissjoni lejn l-Opinjoni reċenti tal-Kumitat dwar l-istrateġija tal-cloud computing ([27]) fejn iħeġġeġ lill-Kummissjoni biex issaħħaħ il-qafas regolatorju dwar:

— Il-protezzjoni tad-data u tal-privatezza;

— L-aċċess tal-gvernijiet għad-data;

([21]) ĠU C 229, 31.7.2012, p. 1-6.
([22]) https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/code-eu-online-rights
([23]) CES273-2012_00_00_TRA_AC_MT.DOC.
([24]) ĠU C 229, 31.7.2012, p. 90-97.
([25]) ĠU C 54, 19.2.2011, p. 58-64.
([26]) ĠU C 24, 28.1.2012, p. 139-145.
([27]) ĠU C 76, 14.3.2013, p. 59-65.

— Il-monitoraġġ tad-data u l-ġestjoni tal-kunflitti bejn l-utenti u l-provvedituri;

— Il-possibbiltà ta' ġarr u ta' interoperabbiltà.

Il-KESE jwissi wkoll lill-Kummissjoni biex tqis il-ħtieġa li kwalunkwe oqfsa ta' Cloud Computing adottati fil-livell tal-UE jibqgħu jgħoddu għall-futur, minħabba li l-evoluzzjoni futura ta' din it-teknoloġija se tkun ferm dinamika u imprevedibbli għal xi żmien.

4.16 Il-KESE jinnota l-pubblikazzjoni tal-istrateġija ta' Sigurtà Ċibernetika tal-Unjoni Ewropea u jistenna bil-ħerqa li jirrevedi l-pakkett ta' miżuri li jappoġġjaha, inkluża d-Direttiva proposta dwar Is-Sigurtà tan-Netwerks u tal-Informazzjoni.

4.17 Miżuri speċjali huma meħtieġa sabiex jiġu mħarsa l-interessi tat-tfal u tal-persuni vulnerabbli onlajn, b'mod partikolari fir-rigward tal-protezzjoni tad-data, il-frodi onlajn u l-kummerċjalizzazzjoni u r-reklamar bla skrupli mmirati lejn il-vulnerabbiltà tal-utenti. Il-KESE jiġbed l-attenzjoni tal-Kummissjoni lejn l-għadd kbir ta' Opinjonijiet tal-Kumitat dwar din il-kwistjoni [28], b'mod partikolari "Strateġija Ewropea għal Internet Aħjar għat-Tfal" [29], u "Qafas għar-reklamar immirat lejn iż-żgħażagħ u t-tfal" [30].

4.18 Kif imsemmi fl-Opinjoni tal-Kumitat dwar "Aġenda Diġitali għall-Ewropa" [31], standards miftuħa jiffaċilitaw il-kompetizzjoni u jippermettu lill-SME jikbru u jikkompetu globalment. Għalhekk, it-tħeġġiġ u l-appoġġ għall-istandards miftuħa għall-prodotti u s-servizzi kollha tal-ICT fl-Ewropa għandhom ikunu komponent espliċitu tal-politika tal-Aġenda Diġitali.

4.19 Il-kumpaniji Amerikani u Asjatiċi jiddominaw l-industrija tal-ICT. L-Ewropa ma rnexxiet assolutament tlaħħaq mal-innovazzjoni fl-ICT u toħloq kumpaniji enormi li huma l-mexxejja fis-suq tagħhom bħalma huma l-Google, il-Microsoft, l-Apple u s-Samsung. Il-Kumitat jilqa' bi pjaċir il-pjan għal strateġija industrijali ġdida dwar il-mikroelettronika u n-nanoelettronika, bl-għan li trendi l-Ewropa aktar attraenti għall-investiment fid-disinn u l-produzzjoni kif ukoll biex tkabbar is-sehem tas-suq globali tagħha. Madankollu, il-politika tal-UE trid tinbidel b'mod radikali biex jiġi żgurat li l-kumpaniji Ewropej ikollhom l-ekosistema ta' appoġġ li għandhom bżonn biex isiru mexxejja tas-suq dinjin fit-teknoloġiji u s-servizzi tal-ICT.

4.20 Il-Kummissjoni għandha tiżgura wkoll li jiġu applikati prattiki ta' ġestjoni ta' investimenti adatti għal din il-politika industrijali: l-investimenti għandhom jingħataw skont ir-ritorn ekonomiku u/jew soċjali mistenni, u kull investiment għandu jkun soġġett għal amministrazzjoni rigoruża biex jiġi żgurat li l-benefiċċji antiċipati jsiru realtà.

4.21 Il-governanza tal-investiment propost fir-Riċerka u l-Iżvilupp għandha tiżgura li jkun hemm koordinazzjoni tajba bejn il-programmi u l-proġetti kollha sabiex jinħareġ l-akbar ammont ta' benefiċċji possibbli u sabiex tiġi evitata l-ħela minħabba xogħol doppju.

4.22 Il-KESE huwa tal-fehma li l-investiment enormi fit-teknoloġiji u s-servizzi GNSS Ewropej għandu jikkontribwixxi għas-suċċess tal-Aġenda Diġitali. Għalhekk il-Kumitat jitlob għal darb'oħra lill-Kummissjoni tagħraf is-sinerġiji sostanzjali li jistgħu jinkisbu bl-inklużjoni adegwata tal-programmi GNSS fil-formulazzjoni u l-implimentazzjoni tal-Aġenda Diġitali. Il-KESE ġibed l-attenzjoni għal din il-kwistjoni fl-opinjoni oriġinali tiegħu dwar l-Aġenda Diġitali [32].

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

---

(28) ĠU C 54, 19.2.2011, p. 58-64, ĠU, C 128, 18.5.2010, p. 69-73, u ĠU, C 224, 30.8.2008, p. 61-66.
(29) ĠU C 351, 15.11.2012, p. 68-72.
(30) ĠU C 351, 15.11.2012, p. 6-11.
(31) ĠU C 54, 19.2.2011, p. 58-64.
(32) ĠU C 54, 19.2.2011, p. 58-64.

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar miżuri li jiżguraw livell għoli ta' sigurtà tan-netwerks u tal-informazzjoni madwar l-Unjoni"

COM(2013) 48 final — 2013/0027 (COD)

(2013/C 271/25)

Relatur: **is-Sur McDONOGH**

Nhar il-21 ta' Frar u l-15 ta' April 2013, il-Kunsill u l-Parlament Ewropew iddeċidew, rispettivament, b'konformità mal-Artikolu 114 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar miżuri li jiżguraw livell għoli ta' sigurtà tan-netwerks u tal-informazzjoni madwar l-Unjoni.

COM(2013) 48 final – 2013/0027 (COD).

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għat-Trasport, l-Enerġija, l-Infrastruttura u s-Soċjetà tal-Informazzjoni, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar it-30 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'163 vot favur, vot wieħed (1) kontra u 5 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-Kumitat jieħu nota tad-Direttiva proposta, li għandha tiġi kkunsidrata fil-kuntest usa' tal-pubblikazzjoni reċenti tal-Istrateġija tas-Sigurtà Ċibernetika ([1]), li tippreżenta viżjoni komprensiva dwar is-sigurtà tan-netwerks u tal-informazzjoni (NIS) biex jiġi żgurat li l-ekonomija diġitali tista' tikber b'mod sigur, filwaqt li jiġu avvanzati l-valuri Ewropej tal-libertà u d-demokrazija.

1.2 Il-KESE jilqa' din il-proposta għal Direttiva biex jiġi żgurat livell għoli komuni tan-NIS madwar l-UE. L-armonizzazzjoni u l-ġestjoni tan-NIS fil-livell Ewropew hija kruċjali għat-tlestija tas-Suq Uniku Diġitali u l-funzjonament bla xkiel tas-Suq Intern kollu kemm hu. Il-Kumitat għandu l-istess tħassib tal-Kummissjoni dwar il-ħsara kbira li tista' ssir lill-ekonomija u 'l-benesseri taċ-ċittadini jekk ikun hemm falliment fin-NIS. Madankollu, id-Direttiva proposta ma tissodisfax l-istennijiet tal-Kumitat għal azzjoni leġislattiva b'saħħitha dwar din il-kwistjoni kruċjali.

1.3 Il-Kumitat jinsab estremament diżappuntat bin-nuqqas ta' progress min-naħa ta' ħafna Stati Membri biex jimplimentaw NIS effettiva fil-livell nazzjonali. Il-KESE jiddeplora ż-żieda fir-riskji li qed joħloq dan in-nuqqas kif ukoll l-impatt negattiv li qed ikollu fuq it-tlestija tas-Suq Diġitali Uniku. L-Istati Membri kollha għandhom jieħdu azzjoni mingħajr aktar dewmien dwar dawn l-obbligi li għadhom mhumiex indirizzati.

([1]) "Ċiberspazju miftuħ mogħni b'sigurtà u sikurezza", JOIN (2013) 1.

1.4 Dan in-nuqqas ta' progress qed joħloq distakk diġitali ieħor bejn l-aħjar grupp b'NIS ferm avvanzata u l-Istati Membri inqas avvanzati. Dan id-distakk qed jaffettwa b'mod negattiv il-fiduċja u l-kollaborazzjoni fir-rigward tan-NIS fil-livell tal-UE u, sakemm ma jiġix indirizzat b'mod urġenti, jaf jikkawża fallimenti fis-suq intern assoċjati mad-diverġenza fil-kapaċitajiet fl-Istati Membri.

1.5 Kif irrakkomanda f'Opinjonijiet preċedenti ([2]), il-KESE jemmen li miżuri tentattivi u volontarji ma jaħdmux u hemm bżonn obbligi regolatorji b'saħħithom għall-Istati Membri biex tiġi żgurata l-armonizzazzjoni, il-governanza u l-infurzar tan-NIS Ewropea. B'xorti ħażina, il-KESE ma jaħsibx li din il-Proposta għal Direttiva tipprovdi l-leġislazzjoni ċara u deċiżiva meħtieġa. Sabiex jiġi provdut il-livell għoli komuni meħtieġ tan-NIS, il-Kumitat jemmen li regolament b'obbligi mandatorji u definiti sew għall-Istati Membri jkun iktar effettiv minn direttiva.

1.6 Minkejja l-intenzjoni tal-Kummissjoni Ewropea li tadotta atti ddelegati biex tiżgura xi kundizzjonijiet uniformi għall-implimentazzjoni ta' partijiet mid-Direttiva, il-Kumitat iqis li hemm nuqqas ta' standards, definizzjonijiet ċari u obbligi kategoriċi fl-Att propost; u b'hekk dan jagħti wisq flessibbiltà lill-Istati Membri dwar kif jinterpretaw u jittrasponu elementi kruċjali. Il-Kumitat jixtieq li fl-Att jara definizzjonijiet ħafna iktar ċari rigward l-istandards, ir-rekwiżiti u l-proċeduri li jridu jiġu rispettati mill-Istati Membri, l-awtoritajiet pubbliċi, l-operaturi tas-suq u l-faċilitaturi ewlenin tal-Internet.

([2]) Opinjonijiet tal-KESE dwar "Il-Ħarsien tal-Infrastruttura Kritika ta' Informazzjoni", ĠU C 255, 22.9.2010, p. 98 u dwar "Attakki kontra s-sistemi tal-informazzjoni" ĠU C 218, 23.7.2011, p. 130.

1.7 Sabiex ikun hemm tfassil politiku b'saħħtu u implimentazzjoni għan-NIS fl-UE, il-Kumitat jixtieq li jkun hemm awtorità għan-NIS fil-livell tal-UE, li tinħoloq b'mod analogu għall-awtorità ċentrali fl-industrija tal-avjazzjoni (EASA) ([3]). Dan il-korp ikun jistabbilixi l-istandards u jikkontrolla l-infurzar għall-elementi kollha tan-NIS fl-Unjoni kollha kemm hi, miċ-ċertifikazzjoni ta' tagħmir sigur tat-terminal u l-użu, sas-sigurtà tan-netwerks u s-sigurtà tad-data.

1.8 Il-KESE huwa ferm konxju dwar ir-riskji ogħla għas-sigurtà ċibernetika u l-protezzjoni tad-data li jinħolqu mill-adozzjoni tal-cloud computing ([4]) fl-Ewropa. Il-Kumitat jixtieq li l-Att propost jinkludi b'mod ċar ir-rekwiżiti u l-obbligi addizzjonali u speċjali tas-sigurtà rigward il-forniment u l-użu tas-servizzi cloud.

1.9 Sabiex ikun hemm responsabbiltà adatta għan-NIS, l-Att għandu jagħmilha ċara li l-entitajiet b'obbligi skont id-Direttiva proposta jkollhom id-dritt li jżommu responsabbli lill-provvedituri tas-softwer u l-ħardwer għal kwalunkwe difett fil-prodotti jew is-servizzi li jikkontribwixxu direttament għall-inċidenti tan-NIS.

1.10 Il-KESE jappella lill-Istati Membri biex jagħtu attenzjoni speċjali biex jiżdied l-għarfien dwar in-NIS u l-ħiliet tas-sigurtà ċibernetika tal-intrapriżi ż-żgħar u ta' daqs medju (SMEs). Il-Kumitat jiġbed l-attenzjoni tal-Kummissjoni għas-suċċess tal-kompetizzjonijiet tal-hackers fl-Istati Uniti ([5]) u f'xi Stati Membri ([6]) fis-sensibilizzazzjoni dwar is-sigurtà ċibernetika u t-trawwim tal-ġenerazzjoni li jmiss ta' professjonisti tan-NIS.

1.11 Fid-dawl tal-importanza tal-konformità fl-Istati Membri kollha għas-sigurtà tan-netwerk u tal-informazzjoni tal-UE kollha kemm hi, il-KESE jitlob lill-Kummissjoni biex, fil-Qafas Finanzjarju Pluriennali (QFP), tqis liema fondi jistgħu jiġu mmirati għall-konformità tan-NIS biex ikunu ta' għajnuna għall-Istati Membri li jkollhom bżonn assistenza finanzjarja.

1.12 L-infiq fir-Riċerka, l-Iżvilupp u l-Innovazzjoni (RŻI) għat-teknoloġiji tan-NIS għandu jkun prijorità għolja fil-Programm Qafas tal-UE għar-Riċerka u l-Innovazzjoni "Orizzont 2020", sabiex l-Ewropa tkun tista' iżomm il-pass mal-ambjent ta' theddid ċibernetiku li qed jinbidel malajr.

([3]) Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni: http://easa.europa.eu/
([4]) Opinjonijiet tal-KESE dwar "Il-cloud computing fl-Ewropa", ĠU C 24, 28.1.2012, p. 40 u dwar "L-isfruttar tal-potenzjal tal-Cloud Computing fl-Ewropa", ĠU C 76, 14.3.2013, p. 59.
([5]) http://www.nytimes.com/2013/03/25/technology/united-states-wants-to-attract-hackers-to-public-sector.html?pagewanted=all&_r=0
([6]) http://www.bbc.co.uk/news/technology-17333601

1.13 Sabiex ikun hemm ċarezza dwar liema entitajiet għandhom responsabbiltajiet legali skont l-Att propost, il-KESE jixtieq li kull Stat Membru jkun obbligat jippubblika direttorju onlajn ta' kull entità koperta mir-rekwiżiti tal-ġestjoni tar-riskju u r-rappurtar skont id-Direttiva. Din it-trasparenza u r-responsabbiltà pubblika tibni l-fiduċja u tappoġġja l-osservanza.

1.14 Il-Kumitat jiġbed l-attenzjoni tal-Kummissjoni għall-ħafna Opinjonijiet preċedenti tal-KESE ([7]) li ddiskutew is-suġġett tas-sigurtà tan-netwerks u tal-informazzjoni, u li kkummentaw dwar il-bżonn għal soċjetà tal-informazzjoni sigura u protezzjoni għall-infrastrutturi kruċjali.

2. Il-kontenut essenzjali tal-proposta tal-Kummissjoni

2.1 Id-Direttiva proposta dwar in-NIS ġiet ippubblikata b'mod parallel mal-Istrateġija Ewropea relatata mas-sigurtà ċibernetika, li għandha l-għan li ssaħħaħ ir-reżistenza tas-sistemi tal-informazzjoni, tnaqqas iċ-ċiberkriminalità, issaħħaħ il-politika tal-UE dwar is-sigurtà ċibernetika u d-difiża ċibernetika fil-livell internazzjonali, u tiżviluppa r-riżorsi industrijali u teknoloġiċi għas-sigurtà ċibernetika, filwaqt li tippromovi d-drittijiet fundamentali u valuri prinċipali oħra tal-UE.

2.2 In-NIS hija marbuta mal-protezzjoni tal-Internet u netwerks oħrajn, is-sistemi tal-informazzjoni u s-servizzi li jsostnuhom, li jappoġġjaw il-funzjonament tas-soċjetà tagħna. In-NIS hija essenzjali għall-funzjonament bla xkiel tas-Suq Intern.

2.3 L-approċċ purament volontarju għan-NIS li l-UE ħadet s'issa, ma jipprovdix biżżejjed protezzjoni kontra r-riskji marbuta man-NIS. Il-kapaċitajiet eżistenti tan-NIS huma insuffiċjenti sabiex iżommu l-pass mal-ambjent ta' theddid li qed jinbidel malajr u sabiex jiżguraw livell għoli ta' protezzjoni komuni fl-Istati Membri kollha.

([7]) Opinjoni tal-KESE dwar "Strateġija għal Soċjetà Sigura tal-Informazzjoni": ĠU C 97, 28.4.2007, p. 21 (mhux disponibbli bil-Malti).
Opinjoni tal-KESE dwar "Il-Ħarsien tal-Infrastruttura Kritika ta' Informazzjoni", ĠU C 255, 22.9.2010, p. 98.
Opinjoni tal-KESE dwar "Ir-Regolament ENISA", ĠU C 107, 6.4.2011, p. 58.
Opinjoni tal-KESE dwar "Regolament Ġenerali dwar il-protezzjoni tad-dejta", ĠU C 229, 31.7.2012, p. 90.
Opinjoni tal-KESE dwar "Attakki kontra s-sistemi tal-informazzjoni", ĠU C 218, 23.7.2011, p. 130.
Opinjoni tal-KESE dwar "Tranżazzjonijiet elettroniċi fis-Suq Intern", ĠU C 351, 15.11.2012, p. 73.
Opinjoni tal-KESE dwar "L-isfruttar tal-potenzjal tal-Cloud Computing fl-Ewropa", ĠU C 76, 14.3.2013, p. 59.

2.4 Illum il-ġurnata l-Istati Membri għandhom livelli differenti ħafna ta' kapaċitajiet u tħejjija, ħaġa li twassal għal approċċi frammentati għan-NIS madwar l-UE. Minħabba l-fatt li n-netwerks u s-sistemi huma interkonnessi, in-NIS globali tal-UE hija mdgħajfa minn dawk l-Istati Membri b'livell insuffiċjenti ta' protezzjoni. Din is-sitwazzjoni xxekkel ukoll il-bini tal-fiduċja bejn il-pari, li hija prerekwiżit għall-kooperazzjoni u għall-kondiviżjoni tal-informazzjoni. B'riżultat ta' dan, hemm kooperazzjoni bejn numru żgħir biss ta' Stati Membri b'livell għoli ta' kapaċitajiet.

2.5 L-għan tad-Direttiva, proposta b'konformità mal-Artikolu 114 tat-TFUE, huwa li tiffaċilita t-tlestija u l-operat mingħajr xkiel tas-Suq Diġitali Uniku:

— li jiġi stabbilit livell minimu komuni ta' NIS fl-Istati Membri u b'hekk jiżdied il-livell globali ta' tħejjija u rispons għall-inċidenti;

— li tittejjeb il-kooperazzjoni dwar in-NIS fil-livell tal-UE bil-għan li nilqgħu kontra l-inċidenti u t-theddid transkonfinali;

— li tinħoloq kultura ta' ġestjoni tar-riskji u tittejjeb il-kondiviżjoni tal-informazzjoni bejn is-settur privat u dak pubbliku.

2.6 Il-Proposta għal Direttiva tistabbilixxi r-rekwiżiti legali, fosthom:

(a) Kull Stat Membru jrid jadotta strateġija għan-NIS u jaħtar awtorità nazzjonali kompetenti dwar in-NIS li jkollha riżorsi finanzjarji u umani adegwati sabiex tipprevjeni, tiffaċċja u tirrispondi għar-riskji u l-inċidenti marbuta man-NIS;

(b) Għandu jinħoloq mekkaniżmu ta' kooperazzjoni bejn l-Istati Membri u l-Kummissjoni sabiex jiġu kondiviżi t-twissijiet bikrija dwar inċidenti u jiġu organizzati b'mod regolari l-evalwazzjonijiet bejn il-pari.

(c) L-obbligu ta' tipi speċifiċi ta' entitajiet madwar l-UE biex jadottaw prattiki ta' ġestjoni tar-riskji u jirrappurtaw dwar inċidenti serji tas-sigurtà fis-servizzi essenzjali tagħhom lill-awtorità kompetenti nazzjonali tagħhom. L-entitajiet koperti minn dawn ir-rekwiżiti jinkludu l-operaturi tal-infrastrutturi kritiċi tal-informazzjoni f'xi setturi (is-servizzi finanzjarji, it-trasport, l-enerġija, is-saħħa), il-faċilitaturi ta' servizzi tas-soċjetà tal-informazzjoni (partikularment: il-cloud computing, il-pjattaformi tal-kummerċ elettroniku, il-portali ta' ħlas fuq l-Internet, il-magni tat-tiftix, l-imħażen tal-applikazzjonijiet (application stores) u n-netwerks soċjali) u l-amministrazzjonijiet pubbliċi.

2.7 L-Istati Membri ser ikollhom jimplimentaw id-Direttiva fi żmien 18-il xahar mill-adozzjoni tagħha mill-Kunsill u l-Parlament Ewropew (mistennija xi żmien fl-2014).

3. **Kummenti ġenerali**

3.1 It-tkabbir tal-Internet u s-soċjetà diġitali qed ikollhom impatt profond fuq il-ħajja ta' kuljum. Madankollu, hekk kif tikber id-dipendenza tagħna fuq l-Internet, il-libertà, il-prosperità u l-kwalità tal-ħajja tagħna qed isiru dejjem iktar dipendenti mis-sigurtà soda tan-netwerks u tal-informazzjoni: jekk l-Internet ma jkunx qed jaħdem ma jistgħux jiġu aċċessati r-rekords mediċi elettroniċi f'każ ta' emerġenza, bil-konsegwenza li n-nies imutu. Madankollu, is-sigurtà tal-infrastruttura kritika tal-informazzjoni fl-Ewropa qed tiġi dejjem iktar mhedda u l-livell tan-NIS tagħna mhuwiex biżżejjed.

3.2 Is-sena l-oħra, id-Direttur tal-Europol qal li kien "inkwetat ħafna b'din il-kunfidenza żbaljata fin-natura impenetrabbli tal-Internet" ([8]). Ħafna drabi nisimgħu dwar attakki ċibernetiċi ġodda fuq l-infrastruttura essenzjali minn kriminali, terroristi jew gvernijiet barranin. Il-vittmi ma jirrappurtawx ħafna mill-attakki għax jibżgħu mill-ħsara li ssir lir-reputazzjoni tagħhom; madankollu, f'dawn l-aħħar ġimgħat rajna attakki fuq l-infrastruttura ([9]) tal-Internet u s-sistemi bankarji ([10]) tal-Ewropa li kienu ta' xkiel kbir wisq biex jinħbew. Skont wieħed mir-rapporti ([11]), fl-2011 l-Olanda ġarrbet 92 miljun attakk ċibernetiku u l-Ġermanja 82 miljun. Il-gvern tar-Renju Unit jikkalkula li r-Renju Unit ġarrab 44 miljun attakk ċibernetiku fl-2011 bi spiża ta' kważi EUR 30 biljun għall-ekonomija ([12]).

3.3 Fl-2007, il-Kunsill tal-UE indirizza l-problema tan-NIS tal-Ewropa ([13]). Iżda l-approċċ li ġie segwit minn dak iż-żmien 'l hawn ([14]) iddependa l-iktar fuq azzjoni volontarja mill-Istati Membri u parti żgħira biss minnhom ħadu azzjoni effettiva. Il-Kumitat jinnota li ħafna Stati Membri għadhom la ppubblikaw strateġija nazzjonali għas-sigurtà ċibernetika u lanqas żviluppaw pjan nazzjonali ta' kontinġenza għall-inċidenti; u xi wħud għadhom ma ħolqux Skwadra ta' rispons f'emerġenza relatata mal-kompjuters (CERT). Barra minn hekk għadd ta' Stati Membri għadhom ma rratifikawx il-Konvenzjoni tal-Kunsill tal-Ewropa dwar iċ-Ċiberkriminalità ([15]).

([8]) http://forumblog.org/2012/05/what-if-the-internet-collapsed/
([9]) http://www.nytimes.com/2013/03/27/technology/united-states-wants-to-attract-hackers-to-public-sector.html?pagewanted=all&_r=0
([10]) http://www.dutchnews.nl/news/archives/2013/04/online_retailers_demand_banks.php
([11]) http://www.securelist.com/en/analysis/204792216/Kaspersky_Security_Bulletin_Statistics_2011
([12]) UK Cyber Security Strategy – Landscape Review: http://www.nao.org.uk/wp-content/uploads/2013/03/Cyber-security-Full-report.pdf
([13]) Riżoluzzjoni tal-Kunsill (2007/C 68/01).
([14]) COM (2006) 251 u COM (2009) 149.
([15]) http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=185&CL=ENG (mhux disponibbli bil-Malti).

3.4 L-għaxar Stati Membri li huma avvanzati ħafna fin-NIS ifformaw il-Grupp Ewropew ta' CERTs tal-Gvern (EGC) biex jikkollaboraw mill-qrib dwar in-NIS u r-rispons għall-inċidenti. Is-sħubija fl-EGC hija magħluqa bħalissa: is-17-il Stat Membru l-ieħor inqas avvanzati u s-CERT-EU ([16]) li għadu kif ġie fformat huma attwalment esklużi minn dan il-grupp tal-aħjar pajjiżi. Qed jinħoloq distakk diġitali bejn l-Istati Membri li huma avvanzati ħafna fin-NIS u l-bqija. Sakemm ma tingħalaqx din il-lakuna, id-distakk fin-NIS ser jattakka l-qalba tas-Suq Diġitali Uniku, ħaġa li tillimita l-iżvilupp tal-fiduċja, l-armonizzazzjoni u l-interoperabbiltà. Barra minn hekk, mingħajr azzjoni b'saħħitha, id-distakk bejn l-Istati Membri avvanzati ħafna u l-Istati Membri inqas avvanzati probabbli tiżdied u jiżdiedu wkoll il-fallimenti tas-suq intern assoċjati mad-diverġenzi fil-kapaċitajiet fl-Istati Membri.

3.5 Is-suċċess tal-Istrateġija ta' Ċibersigurtà u l-effikaċja tad-Direttiva proposta tan-NIS ser jiddependu minn industrija tan-NIS b'saħħitha fl-Ewropa u biżżejjed ħaddiema b'ħiliet speċjalizzati tan-NIS. Il-KESE bi pjaċir jinnota li l-bżonn li l-Istati Membri jinvestu fl-edukazzjoni, is-sensibilizzazzjoni u t-taħriġ tan-NIS huwa inkluż fid-Direttiva proposta. Il-Kumitat jixtieq ukoll li kull Stat Membru jagħmel sforz speċjali biex jinforma, jeduka u jappoġġja s-settur tal-SMEs bis-sigurtà ċibernetika. L-intrapriżi l-kbar jistgħu faċilment jiksbu l-għarfien li jeħtieġu iżda l-SMEs għandhom bżonn l-appoġġ.

3.6 Il-KESE jinsab ħerqan li jikkoopera mal-Aġenzija Ewropea dwar is-Sigurtà tan-Networks u l-Informazzjoni (ENISA) għall-promozzjoni tan-NIS matul "ix-xahar tas-sigurtà ċibernetika" iktar tard din is-sena. Fir-rigward tal-għan tal-Istrateġija ta' Ċibersigurtà u d-Direttiva tan-NIS biex fl-Unjoni kollha kemm hi tiġi żviluppata kultura sensibilizzata dwar is-sigurtà, u sabiex jiżdied il-livell tal-ħiliet tan-NIS, il-Kumitat jiġbed l-attenzjoni tal-Kummissjoni għall-avvenimenti ta' "kompetizzjoni tal-hackers" għall-adoloxxenti u li tant kellhom suċċess fis-sensibilizzazzjoni fl-Istati Membri u fl-Istati Uniti.

3.7 Il-Kumitat jinnota bi pjaċir ukoll l-impenn fl-Istrateġija ta' Ċibersigurtà għall-infiq RŻI fit-teknoloġija tan-NIS.

3.8 It-tkabbir tal-cloud computing joħloq ħafna riskji ġodda għas-sigurtà ċibernetika. Pereżempju, illum il-ġurnata l-kriminali ċibernetiċi għandhom kompjuters b'saħħithom u irħas għad-dispożizzjoni tagħhom; u d-data minn eluf ta' kumpanijiet issa jinsabu ċentralizzati f'imħażen tad-data li huma vulnerabbli għal attakki ffokati. Il-KESE appella għal reżiljenza ċibernetika ikbar għall-cloud computing ([17]).

3.9 Il-Kumitat kien appella għall-introduzzjoni ta' skema volontarja għall-karti tal-identità elettroniċi għat-tranżazzjonijiet onlajn, biex jikkomplementaw l-iskemi nazzjonali eżistenti. Skema tkun tipprovdi livell ogħla ta' protezzjoni kontra l-frodi, ambjent aktar b'saħħtu ta' fiduċja bejn l-operaturi ekonomiċi, spejjeż iktar baxxi għall-forniment tas-servizzi, u kwalità ogħla ta' servizz u protezzjoni għaċ-ċittadini.

4. **Kummenti speċifiċi**

4.1 B'xorti ħażina, din id-Direttiva tan-NIS mill-Kummissjoni hija indeċiża wisq, nieqsa minn ċarezza suffiċjenti u tiddependi wisq mill-awtoregolazzjoni mill-Istati Membri. In-nuqqas ta' standards, definizzjonijiet ċari u obbligi kategoriċi, b'mod partikolari fil-Kapitolu IV tad-Direttiva, jagħti wisq flessibbiltà lill-Istati Membri dwar kif jinterpretaw u jittrasponu elementi kruċjali tal-Att. Regolament b'obbligi legali u definiti sew għall-Istati Membri ikun iktar effettiv minn direttiva.

4.2 Il-Kumitat jinnota li l-Artikolu 6 tad-Direttiva jitlob li kull Stat Membru jaħtar "awtorità kompetenti" sabiex timmonitorja u tiżgura l-applikazzjoni konsistenti tad-Direttiva fl-UE kollha. Huwa nnutat ukoll li l-Artikolu 8 jistabbilixxi "netwerk ta' kooperazzjoni" li, permezz tal-poteri mogħtija lilu u lill-Kummissjoni, ser jipprovdi tmexxija, ġestjoni u, jekk ikun hemm bżonn, infurzar fl-Ewropa kollha sal-livell tal-Istati Membri. Il-KESE jemmen li hija u tuża dan il-qafas governattiv bħala bażi biex tibni fuqha, l-UE għandha tqis l-idea li tinħoloq awtorità fil-livell tal-UE għan-NIS bħal fil-każ tal-Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni (EASA), li tistabbilixxi standards u tiġġestixxi l-infurzar u l-konformità mas-sigurtà għall-inġenji tal-ajru, l-ajruporti u l-operazzjonijiet tal-linji tal-ajru.

4.3 L-awtorità tan-NIS fil-livell tal-UE, proposta mill-Kumitat fil-Punt 4.2 hawn fuq tista' tibni fuq il-pedamenti tal-ħidma tas-sigurtà ċibernetika li diġà qed issir mill-ENISA, is-CEN, is-CERTs, il-grupp Ewropew ta' CERTs tal-gvern (EGC) u oħrajn. Awtorità bħal din tkun tistabbilixxi l-istandards u timmonitorja l-infurzar għall-elementi kollha tan-NIS: miċ-ċertifikazzjoni ta' tagħmir sigur tat-terminal u l-użu, sas-sigurtà tan-netwerk u s-sigurtà tad-data.

4.4 B'kunsiderazzjoni tal-interdipendenza qawwija bejn l-Istati Membri fir-rigward tan-NIS fl-UE u l-ispejjeż potenzjalment għoljin ħafna ta' inċidenti ta' falliment f'dan il-qasam, il-KESE jixtieq li l-leġislazzjoni tinkludi sanzjonijiet espliċiti u proporzjonati għan-nuqqasijiet ta' konformità, li jkunu armonizzati biex jirriflettu d-dimensjoni pan-Ewropea tar-responsabbiltà u l-iskala tal-ħsara li tista' ssir, mhux biss fis-suq domestiku imma anke fl-Unjoni. L-Artikolu 17 tal-Att, li jittratta s-sanzjonijiet, huwa ġenerali, iħalli wisq diskrezzjoni f'idejn l-Istati Membri biex jistabbilixxu s-sanzjonijiet u ma jipprevedix biżżejjed linji gwida biex jitqiesu l-effetti transkonfinali u pan-Ewropej.

([16]) CERT-EU huwa Skwadra permanenti ta' Rispons ta' Emerġenza tal-Kompjuters (CERT-EU) għall-istituzzjonijiet, l-aġenziji u l-korpi tal-UE.

([17]) Opinjonijiet tal-KESE dwar "Il-cloud computing fl-Ewropa", ĠU C 24, 28.1.2012, p.40 u dwar "Lejn Strateġija Ewropea tal-Cloud Computing", ĠU C 76, 14.3.2013, p. 59.

4.5 Illum il-ġurnata, il-gvernijiet u l-provvedituri tas-servizzi vitali ma jippubbliċizzawx il-fallimenti tas-sigurtà u tar-reżiljenza, sakemm ma jkunux sfurzati jagħmlu dan. Dan in-nuqqas ta' divulgazzjoni jdgħajjef il-kapaċità tal-Ewropa biex tirrispondi b'mod mgħaġġel u effettiv għat-theddidiet ċibernetiċi u biex ittejjeb in-NIS ġenerali permezz ta' tagħlim kondiviż. Il-Kumitat jifraħ lill-Kummissjoni għad-deċiżjoni tagħha biex tagħmel in-notifika tal-inċidenti tan-NIS sinifikanti kollha xi ħaġa obbligatorja f'din id-Direttiva. Il-KESE ma jemminx li l-awtorapportar volontarju ta' inċidenti jaħdem minħabba li hemm inċentiv biex jinħbew l-avvenimenti li fallew minħabba biżgħat għar-reputazzjoni u r-responsabbiltà.

4.6 Madankollu, l-Artikolu 14 tad-Direttiva, li jittratta r-rappurtar, ma jagħtix definizzjoni ta' x'jikkostitwixxi inċident li għandu "impatt sinifikanti" fuq is-sigurtà, u jippermetti wisq diskrezzjoni lill-entitajiet rilevanti u lill-Istati Membri dwar jekk għandhomx jirrappurtaw inċidenti tan-NIS. Leġislazzjoni effettiva teħtieġ rekwiżiti mingħajr ambigwità. Peress li d-Direttiva proposta hija vaga wisq dwar id-definizzjoni essenzjali tar-rekwiżiti, mhuwiex possibbli li l-partijiet jinżammu responsabbli għall-fallimenti fil-konformità kif inhu previst fl-Artikolu 17 tad-Direttiva.

4.7 Peress li l-forniment tan-NIS huwa fil-maġġorparti f'idejn is-settur privat, huwa importanti li jitrawmu livelli għoljin ta' fiduċja u kooperazzjoni mal-kumpaniji kollha responsabbli għall-infrastrutturi u servizzi essenzjali tal-informazzjoni. L-inizjattiva mnedija mill-Kummissjoni fl-2009 dwar is-Sħubija Ewropea bejn is-settur privat u dak pubbliku għar-Reżiljenza (EP3R) hija ta' min ifaħħarha u jinkoraġġiha. Madankollu, il-Kumitat jemmen li l-inizjattiva għandha bżonn tissaħħaħ u tiġi appoġġjata b'obbligu regolatorju fl-Att tan-NIS biex il-partijiet interessati prinċipali li jonqsu mir-responsabbiltajiet tagħhom ikunu mġiegħla jikkooperaw.

4.8 Kull Stat Membri għandu jippubblika direttorju onlajn għall-ġurisdizzjoni tal-entitajiet kollha li jaqgħu taħt ir-rekwiżiti tas-sigurtà u l-obbligi tan-nofitika tal-inċidenti tal-Artikolu 14 tad-Direttiva proposta. Minbarra li tiċċara kif kull Stat Membru jiddeċiedi japplika d-definizzjoni tal-Artikolu 3 tal-Att, din it-trasparenza tibni wkoll fiduċja u tħeġġeġ kultura ta' ġestjoni tar-riskji fost iċ-ċittadini.

4.9 Il-KESE jinnota li l-iżviluppaturi tas-softwer u l-manifatturi tal-ħardwer mhumiex fornituri ta' servizzi tas-soċjetà tal-informazzjoni u għaldaqstant huma esklużi mir-rekwiżiti tad-Direttiva. Madankollu, il-Kumitat jemmen li l-Att propost għandu jagħmilha ċara li dawk l-entitajiet b'obbligi skont id-Direttiva proposta jkollhom id-dritt li jżommu lill-provvedituri tas-softwer u l-ħardwer responsabbli għal kwalunkwe difett fil-prodotti jew is-servizzi li jikkontribwixxu direttament għall-inċidenti tal-NIS.

4.10 Għad li l-Kummissjoni tikkalkula li l-implimentazzjoni tad-Direttiva proposta tan-NIS ser tqum maż-EUR 2 biljun fis-sena, kondiviżi bejn is-settur pubbliku u dak privat fl-Ewropa, il-Kumitat jinnota li xi Stati Membri taħt pressjoni finanzjarja ser ibatu biex isibu l-investiment meħtieġ biex jikkonformaw. Hemm bżonn li jiġi kkunsidrat kif jista' jiġi pprovdut l-appoġġ taħt il-QFP għall-konformità man-NIS, bis-saħħa ta' diversi strumenti, inkluż il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali (FEŻR) u forsi l-Fond għas-Sigurtà Interna.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar gassijiet fluworurati b'effett ta' serra"

COM(2012) 643 final — 2012/0305 (COD)

(2013/C 271/26)

Relatur: **is-Sur SOARES**

Nhar il-21 u d-19 ta' Novembru 2012, il-Kunsill u l-Parlament Ewropew rispettivament iddeċidew, b'konformità mal-Artikolu 192(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar gassijiet fluworurati b'effett ta' serra

COM(2012) 643 final – 2012/0305 (COD).

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għall-Agrikoltura, l-Iżvilupp Rurali u l-Ambjent, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar is-26 ta' April 2013.

Matul il-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-23 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'92 vot favur, 2 voti kontra u astensjoni waħda (1).

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1 Il-KESE jappoġġja bis-sħiħ l-isforzi tal-Kummissjoni biex issaħħaħ il-leġislazzjoni dwar il-gassijiet fluworurati b'effett ta' serra.

1.2 Il-KESE jenfasizza kemm hu importanti li jintlaħaq ftehim dinji dwar il-kontroll tal-gassijiet fluworurati b'effett ta' serra b'mod li l-ekonomiji kollha tad-dinja jkollhom eżattament l-istess regoli.

1.3 Fil-kuntest tal-kriżi ekonomika u soċjali tal-lum, waħda mill-prijoritajiet hi li niddefendu l-impjiegi. It-tranżizzjoni lejn ekonomija li tirrispetta l-klima u l-ambjent għandha tissejjes fuq djalogu soċjali sod sabiex il-bidliet futuri jiġu ġestiti b'mod kollettiv u demokratiku. Id-djalogu soċjali, in-negozjar u l-parteċipazzjoni huma valuri u għodod fundamentali, li jirfdu u jirrikonċiljaw il-promozzjoni tal-koeżjoni soċjali u tal-impjiegi ta' kwalità, il-ħolqien tal-impjiegi u t-tisħiħ tal-innovazzjoni u tal-kompetittività fl-ekonomiji Ewropej.

1.4 Il-KESE jappella biex jitnaqqas il-piż finanzjarju u amministrattiv marbut mal-implimentazzjoni tal-elementi differenti ta' dan ir-Regolament, b'mod partikolari għall-intrapriżi ż-żgħar u ta' daqs medju (SMEs).

1.5 Il-KESE jistieden biex jitqies aktar il-konsum tal-enerġija matul iċ-ċiklu kollu tal-ħajja, kif ukoll biex l-analiżi tal-kostefettività tinkludi l-iżvantaġġi li jista' jkollhom it-teknoloġiji alternattivi proposti.

1.6 Il-Kummissjoni u l-Istati Membri għandhom iżidu l-appoġġ għar-riċerka u l-innovazzjoni industrijali, b'mod speċjali għall-iżvilupp ta' teknoloġiji li jistgħu jintużaw minflok il-gassijiet fluworurati b'effett ta' serra.

1.7 L-Istati Membri u l-intrapriżi għandhom jagħmlu sforzi kbar sabiex issir tranżizzjoni soċjalment ġusta fil-politiki adottati biex inaqqsu l-użu u l-produzzjoni tal-gassijiet fluworurati.

1.8 Jista' jkun hemm bżonn li jiġu żviluppati programmi ta' taħriġ adegwati biex jippreparaw lill-ħaddiema għat-teknoloġiji li jistgħu jintużaw minflok il-gassijiet fluworurati b'effett ta' serra, iżda wieħed irid iqis is-sitwazzjoni partikolari tal-SMEs. Il-piż finanzjarju u amministrattiv tat-taħriġ u ċ-ċertifikazzjoni għandu jiġi limitat.

1.9 Jeħtieġ tittieħed azzjoni minn qabel ma jintużaw il-gassijiet fluworurati, u b'hekk jiġu pprevenuti t-tnixxijiet billi jissaħħu r-rekwiżiti relatati mad-disinn tat-tagħmir li jkun fih dan it-tip ta' sustanzi.

1.10 L-Istati Membri għandhom jiżviluppaw sistemi ta' ġbir selettiv fi tmiem l-użu tat-tagħmir li jkun fih sustanzi fluworurati, f'konformità mal-prinċipji tad-Direttiva 2002/96/KE dwar skart ta' tagħmir elettriku u elettroniku.

1.11 Il-programmi ta' taħriġ għandhom jikkonċernaw lill-intrapriżi kollha li jwettqu attivitajiet relatati mal-produzzjoni, id-distribuzzjoni u l-immuntar ta' tagħmir li jkun fih gassijiet fluworurati. Barra minn hekk, il-programmi ta' taħriġ għandhom jinkludu t-teknoloġiji alternattivi bħala miżura favur it-tranżizzjoni teknoloġika.

1.12 Il-KESE jemmen li jagħmel aktar sens li ssir distinzjoni bejn it-teknoloġiji sabiex tiġi organizzata "tneħħija gradwali" minflok "tnaqqis gradwali", għall-inqas meta dan ikun teknikament possibbli u ekonomikament realistiku.

1.13 Ir-restrizzjonijiet imposti fuq il-produtturi Ewropej għandhom jiġu imposti wkoll fuq il-prodotti importati fl-Unjoni Ewropea.

1.14 Il-Kummissjoni Ewropea ser ikollha r-responsabbiltà prinċipali għall-implimentazzjoni tas-sistema tal-kwoti u għandha tillimita l-ispejjeż tagħha filwaqt li żżomm l-integrità ambjentali.

1.15 Il-Kummissjoni għandha tingħata s-setgħa ta' kontroll, verifika u konformità b'rabta ma' dan ir-Regolament.

1.16 Il-KESE jaqbel mal-għażla tal-ħarsien tal-ambjent bħala bażi legali, iżda jenfasizza l-bżonn li jiġi żgurat li l-implimentazzjoni tar-Regolament ma tkunx ta' ħsara għall-integrità tas-suq intern.

2. **Introduzzjoni**

2.1 Fl-2004, il-KESE ħareġ Opinjoni ([1]) dwar il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar ċerti gassijiet fluworurati b'effett ta' serra (Regolament Nru 842/2006 attwali) fejn enfasizza li l-konċentrazzjoni tal-gassijiet b'effett ta' serra żdiedet minħabba l-attività tal-bniedem u li jekk din it-tendenza – u t-tisħin globali li jirriżulta minnha – ma tistax titnaqqas jew tinqaleb fid-direzzjoni opposta, ser twassal għal tibdil fil-klima permanenti u potenzjalment perikoluż. Minkejja li l-Opinjoni tal-2004 appoġġjat l-għan u l-approċċ ġenerali tal-Kummissjoni, fiha ġew innotati wkoll ċerti kwistjonijiet li jqajjem l-abbozz ta' Regolament. Uħud minn dawn il-punti ta' kritika jidhru li għadhom validi u l-Kumitat itennihom fl-Opinjoni preżenti.

2.2 Il-gassijiet fluworurati huma gassijiet qawwija b'effett ta' serra ġenerati mill-bniedem. Bħalissa dawn huma koperti minn żewġ ftehimiet internazzjonali skont jekk għandhomx karatteristiċi li jeqirdu s-saff tal-ożonu stratosferiku jew le. Minn naħa, il-Protokoll ta' Montreal (1987) – li rriżulta mill-Konvenzjoni ta' Vjenna – jistabbilixxi miżuri għall-kontroll tal-produzzjoni u l-użu ta' dawn is-sustanzi bil-għan aħħari li jeliminahom. Dan il-Protokoll baqa' dejjem jevolvi biex il-kamp ta' applikazzjoni tiegħu jiġi estiż għal gassijiet ġodda u applikazzjonijiet ġodda. Min-naħa l-oħra, bil-Protokoll ta' Kjoto l-emissjonijiet ta' gassijiet fluworurati li m'għandhomx impatt fuq is-saff tal-ożonu jiġu inklużi fl-isforz tat-tnaqqis tal-gassijiet b'effett ta' serra, li jiġi implimentat minn dan it-trattat. Il-Koalizzjoni għall-Klima u l-Arja Nadifa (Climate and Clean Air Coalition), li mill-2012 'l hawn l-għan tagħha hu li tiġġieled kontra s-sustanzi li jniġġsu, poġġiet ukoll l-idrofluworokarburi (HFCs) fuq nett tal-aġenda tagħha.

2.3 Flimkien ma' atturi oħra, l-UE tinsab fuq quddiem nett fil-ġlieda kontra l-gassijiet fluworurati b'effett ta' serra. Fl-2009, 2010, 2011 u 2012, diversi firmatarji tal-Protokoll ta' Montreal, fosthom l-Istati Uniti, ressqu proposti bil-għan li jillimitaw il-produzzjoni u l-konsum tal-idrofluworokarburi fil-livell dinji. 108 pajjiżi appoġġaw dawn l-inizjattivi.

2.4 Però ftit sar progress peress li ċ-Ċina, il-Brażil, l-Indja u l-pajjiżi tal-Golf Persjan, fost oħrajn, qed jirrifjutaw li jiddiskutu din il-kwistjoni fil-qafas tal-Protokoll ta' Montreal, għax skonthom il-gassijiet fluworurati koperti mill-Protokoll ta' Kjoto m'għandhom l-ebda impatt fuq is-saff tal-ożonu stratosferiku.

2.5 Fl-2009 l-Unjoni Ewropea adottat għanijiet li tnaqqas l-emissjonijiet tagħha ta' gassijiet b'effett ta' serra sal-2020 u l-2050. Sal-2020 l-emissjonijiet ta' gassijiet b'effett ta' serra fl-UE jridu jonqsu b'20 % meta mqabbla mal-livelli tal-1990, u bi 30 % jekk jiġi ffirmat ftehim globali li jimponi għanijiet komparabbli għall-ekonomiji l-kbar tad-dinja.

2.6 Sabiex jintlaħqu dawn l-għanijiet, l-UE stabbiliet għadd ta' strumenti innovattivi li l-aktar importanti fosthom huma: l-iskema tal-UE għan-negozjar tal-kwoti ta' emissjonijiet (Direttiva 2009/29/KE), id-Direttiva dwar l-użu tal-enerġija minn sorsi rinnovabbli (Direttiva 2009/28/KE), id-Direttiva dwar l-effiċjenza fl-enerġija (Direttiva 2012/27/UE), u d-Deċiżjoni dwar il-kondiviżjoni tal-isforz tal-Istati Membri (Deċiżjoni Nru 406/2009/KE). L-UE għarfet li sal-2050 l-emissjonijiet tal-pajjiżi żviluppati jridu jonqsu bi 80 % sa 95 % meta mqabbla mal-livelli tal-1990, sabiex jintlaħaq l-għan li t-tisħin globali jiġi limitat għal żewġ gradi Celsius.

2.7 Il-"Pjan direzzjonali għal ekonomija kompetittiva b'livell baxx ta' emissjonijiet tal-karbonju fl-2050" tal-Kummissjoni Ewropea jistabbilixxi li l-aktar xenarji ekonomikament effiċjenti jinkludu l-għanijiet li l-livell tal-emissjonijiet, meta mqabbel ma' dak tal-1990, jonqos b'25 % sal-2020, b'40 % sal-2030, u b'60 % minn issa sal-2040.

2.8 Minħabba l-potenzjal tagħhom li jikkontribwixxu għat-tisħin globali, il-gassijiet fluworurati b'effett ta' serra jagħmlu parti integrali mill-qafas Ewropew tal-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima. Il-leġislazzjoni Ewropea dwar il-gassijiet fluworurati hi magħmula minn żewġ atti leġislattivi prinċipali:

— ir-Regolament (KE) 842/2006 jistabbilixxi prinċipalment sistema ta' prevenzjoni tat-tnixxijiet waqt l-użu u meta jispiċċa l-użu tat-tagħmir stazzjonarju, u jistabbilixxi għadd limitat ta' projbizzjonijiet li jikkonċernaw xi applikazzjonijiet speċifiċi;

([1]) ĠU C 108, 30.4.2004 (mhux disponibbli bil-Malti).

— id-Direttiva 2006/40/KE tirrigwarda s-sistemi ta' kondizzjonament tal-arja fil-vetturi.

2.9 Ta' min jilqa' l-ambizzjoni msaħħa tal-UE li tiġġieled it-tibdil fil-klima u ssir ekonomija b'livell baxx ta' emissjonijiet ta' karbonju, iżda din trid tiġi appoġġjata permezz ta' programm soċjali kredibbli u bil-fondi meħtieġa biex jiġu megħjuna s-setturi u reġjuni li jġarrbu impatt negattiv fuq l-impjiegi tagħhom minħabba li l-pajjiżi l-kbar l-oħra ma jkunux għamlu progress. Il-kuntest ekonomiku u tal-enerġija fid-dinja jagħmel il-kwistjoni tal-kompetittività sensittiva immens, b'mod partikolari għas-setturi tal-esportazzjoni li jużaw ħafna enerġija. L-isforzi għad-dekarbonizzazzjoni tal-ekonomija Ewropea jridu jkunu marbutin aktar mill-qrib ma' proġett ta' reindustrijalizzazzjoni bbażat b'mod partikolari fuq l-effiċjenza fl-użu tar-riżorsi, fosthom l-enerġija, u fuq it-teknoloġiji sostenibbli u innovattivi.

3. **Sinteżi u raġunijiet tal-Proposta tal-Kummissjoni**

3.1 *L-għanijiet tal-Proposta ppreżentata mill-Kummissjoni huma li:*

3.1.1 tissostitwixxi r-Regolament (KE) Nru 842/2006 dwar ċerti gassijiet fluworurati b'effett ta' serra sabiex jingħata kontribut iktar kosteffiċjenti għall-għanijiet klimatiċi tal-UE billi jiġi skoraġġut l-użu ta' gassijiet fluworurati li jħalli impatt kbir fuq il-klima favur alternattivi effiċjenti fl-enerġija u sikuri, u billi jittejjeb iktar it-trażżin u t-trattament wara li jintemm l-użu tal-prodotti u tat-tagħmir li fihom gassijiet fluworurati;

3.1.2 ittejjeb it-tkabbir sostenibbli, tistimola l-innovazzjoni u tiżviluppa t-teknoloġiji ekoloġiċi billi ttejjeb l-opportunitajiet tas-suq għal teknoloġiji ġodda u għal gassijiet b'impatt żgħir fuq il-klima;

3.1.3 twassal biex l-UE tkun konformi mal-iktar sejbiet xjentifiċi riċenti fil-livell internazzjonali, kif deskritt fir-Raba' Rapport ta' Valutazzjoni tal-IPCC tan-NU, pereżempju rigward is-sustanzi koperti minn dan ir-Regolament u l-kalkolu tal-potenzjal ta' tisħin globali (GWP, global warming potential) tagħhom;

3.1.4 tgħin sabiex ikun hemm kunsens dwar ftehim internazzjonali għat-tnaqqis gradwali tal-idrofluworokarburi, l-iktar grupp rilevanti ta' gassijiet fluworurati, fil-qafas tal-Protokoll ta' Montreal;

3.1.5 tissemplifika u tikkjarifika r-Regolament (KE) Nru 842/2006 sabiex tnaqqas il-piż amministrattiv f'konformità mal-impenn tal-Kummissjoni għal regolamentazzjoni aħjar.

4. **Kummenti ġenerali**

4.1 Il-KESE jappoġġja bis-sħiħ l-isforzi tal-Kummissjoni biex issaħħaħ il-leġislazzjoni dwar il-gassijiet fluworurati b'effett ta' serra, minħabba l-potenzjal kbir tagħhom li jikkontribwixxu għat-tisħin globali, huwa kruċjali li jsiru sforzi addizzjonali biex jiġu limitati l-emissjonijiet ta' dawn il-gassijiet fl-UE sew fil-produzzjoni u sew fl-użu.

4.2 Ir-regolamentazzjoni fis-seħħ hija fil-fatt ta' kwalità tajba, iżda kien hemm bosta diffikultajiet fl-implimentazzjoni tagħha li fil-biċċa l-kbira tagħhom ġew identifikati mill-KESE fl-Opinjoni tiegħu tal-2004. Il-KESE jistieden lill-Istati Membri jżidu l-isforzi tagħhom biex japplikaw id-deċiżjonijiet tagħhom stess.

4.3 Minkejja li jaqbel mal-inizjattivi tal-UE, il-KESE jenfasizza kemm hu importanti li jintlaħaq ftehim dinji dwar il-kontroll tal-gassijiet fluworurati b'effett ta' serra b'mod li l-ekonomiji kollha tad-dinja jkollhom eżattament l-istess regoli.

4.4 Fid-dawl tal-eżistenza ta' teknoloġiji alternattivi teknikament affidabbli u ekonomikament vijabbli, il-leġislazzjoni ser tissaħħaħ fuq il-bażi tal-kosteffettività b'tali mod li l-effetti makroekonomiċi ġenerali jkunu limitati ħafna, ħlief għal ċerti setturi speċifiċi. Madankollu, l-ispejjeż tal-implimentazzjoni tal-leġislazzjoni jistgħu jiġu kkumpensati sew mill-effiċjenza li tinkiseb fl-użu tal-enerġija u sew mill-pożizzjoni strateġika tal-intrapriżi innovattivi fis-suq. Minkejja li l-kosteffettività tal-miżuri proposti ġiet studjata fil-fond, il-KESE jisħaq fuq il-ħtieġa li jiġi limitat kemm jista' jkun il-piż finanzjarju li toħloq l-implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet tal-abbozz ta' Regolament. Barra minn hekk, il-KESE jistieden biex jitqies aktar il-konsum tal-enerġija matul iċ-ċiklu kollu tal-ħajja kif ukoll biex l-analiżi tal-kosteffettività tinkludi l-iżvantaġġi li jista' jkollhom it-teknoloġiji alternattivi proposti (in-natura infjammabbli, esploživa u tossika tagħhom, u l-perikli tal-pressurizzazzjoni). Barra minn hekk, il-livelli ta' sigurtà li huma mitluba f'ċerti setturi bħal dak tal-ferroviji jistgħu jipprevjenu l-użu ta' sustanzi alternattivi anke jekk ikunu ġew żviluppati b'suċċess. Għaldaqstant jeħtieġ li għal dawn is-setturi jiġu żviluppati bis-sħiħ soluzzjonijiet alternattivi li huma vijabbli ekoloġikament u ekonomikament.

4.5 Barra minn hekk, il-KESE jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri biex iżidu l-appoġġ għar-riċerka u l-innovazzjoni industrijali, b'mod speċjali fil-qasam tal-iżvilupp ta' teknoloġiji li jistgħu jintużaw minflok il-gassijiet fluworurati b'effett ta' serra. Fil-kuntest tal-kriżi ekonomika li għaddejja minnha l-Ewropa, l-appoġġ għall-innovazzjoni huwa element kruċjali fl-istrateġija ta' reindustrijalizzazzjoni. Però jrid jiġi kkunsidrat ukoll li mhuwiex ċert li jistgħu jiġu żviluppati, bi prezz raġonevoli, sustanzi jew teknoloġiji li jistgħu jaqdu l-funzjonijiet essenzjali tas-soċjetajiet żviluppati, bħal nghidu aħna r-refriġerazzjoni.

4.6 Il-KESE jilqa' l-fatt li l-Proposta tinkludi artikolu dwar it-taħriġ u ċ-ċertifikazzjoni, li għandu jtejjeb l-effiċjenza tal-leġislazzjoni u jippromovi l-iżvilupp ta' sinerġiji mal-leġislazzjoni Ewropea dwar is-saħħa u s-sigurtà tal-ħaddiema, b'mod partikolari billi jindirizza r-riskji marbutin mat-teknoloġiji alternattivi. Madankollu, il-KESE jinnota li n-nuqqas ta' taħriġ adegwat tal-ħaddiema ħafna drabi jkun ostaklu kbir għall-implimentazzjoni tar-regolamentazzjoni. L-Istati Membri u l-intrapriżi għandhom jagħmlu sforzi kbar sabiex jiżviluppaw il-programmi ta' taħriġ meħtieġa biex jippreparaw lill-ħaddiema għat-teknoloġiji li jistgħu jintużaw minflok il-gassijiet fluworurati b'effett ta' serra. Is-sitwazzjoni partikolari tal-SMEs għandha tiġi kkunsidrata u l-piż finanzjarju u amministrattiv tat-taħriġ u ċ-ċertifikazzjoni għandu jiġi limitat.

4.7 Il-KESE jenfasizza li hemm bżonn tittieħed l-ispirazzjoni mill-prattiki tajbin implimentati f'ċerti Stati Membri biex jiġu regolati l-kwistjoni tal-gassijiet fluworurati b'effett ta' serra.

5. **Kummenti speċifiċi**

5.1 Il-prevenzjoni tal-emissjonijiet hi bbażata l-aktar fuq l-utenti finali, li sikwit ikunu l-SMEs. Peress li l-ispiża tal-miżuri ta' trażżin (jiġifieri l-kontrolli għal tnixxijiet, l-individwazzjoni ta' tnixxija, iż-żamma ta' rekords, eċċ.) hija konsiderevoli ħafna għall-utenti finali li sikwit ikunu l-SMEs, il-KESE huwa mħasseb dwar il-piż finanzjarju li r-regolamentazzjoni dwar il-gassijiet b'effett ta' serra toħloq għal dan is-settur tal-ekonomija li diġà ddgħajjef minħabba l-kriżi ekonomika. Il-KESE jisħaq fuq il-ħtieġa li tittieħed azzjoni minn qabel ma jintużaw il-gassijiet fluworurati u għalhekk jappella għall-prevenzjoni tat-tnixxijiet billi jissaħħu r-rekwiżiti relatati mad-disinn tat-tagħmir li jkun fih il-gassijiet fluworurati.

5.2 L-obbligi ta' rkupru stabbiliti fl-Artikolu 7(4) jikkonċernaw, f'ċerti każijiet, l-użi domestiċi (kundizzjonaturi tal-arja, pompi tas-sħana). Ikun aħjar li kieku l-Istati Membri jaslu biex jiżviluppaw sistemi ta' ġbir selettiv fi tmiem l-użu tat-tagħmir li jkun fih sustanzi fluworurati, f'konformità mal-prinċipji tad-Direttiva 2002/96/KE dwar skart ta' tagħmir elettriku u elettroniku.

5.3 *Taħriġ u ċertifikazzjoni (Artikolu 8)*

5.3.1 L-obbligu li jiġu stabbiliti programmi ta' taħriġ huwa limitat għall-intrapriżi li jwettqu l-attivitajiet imsemmija fl-Artikolu 8(1) f'isem parti terza. Fil-fehma tal-KESE, dawn il-programmi ta' taħriġ għandhom jikkonċernaw lill-intrapriżi kollha li jwettqu attivitajiet relatati mal-produzzjoni, id-distribuzzjoni u l-immuntar ta' tagħmir li jkun fih gassijiet fluworurati. Il-KESE jenfasizza l-ħtieġa li l-programmi ta' taħriġ ikopru wkoll it-teknoloġiji alternattivi bħala miżura favur it-tranżizzjoni teknoloġika.

5.3.2 Billi l-programmi ta' taħriġ jirrigwardaw l-aktar is-sustanzi u l-proċessi li jistgħu jaffettwaw is-saħħa u s-sigurtà tal-ħaddiema, l-imsieħba soċjali għandhom jiġu involuti fl-istabbiliment ta' dawn il-programmi mill-Istati Membri. Bl-involviment tal-imsieħba soċjali fit-tfassil ta' dawn il-programmi, il-proposta tkun konformi mal-prinċipji ġenerali tal-leġislazzjoni Ewropea dwar is-saħħa u s-sigurtà tal-ħaddiema.

5.3.3 Minħabba l-inċertezza dwar meta ser tiġi adottata din il-Proposta għal Regolament, ikun tajjeb li minflok id-data msemmija meta l-Istati Membri għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni bil-programmi ta' taħriġ u ta' ċertifikazzjoni tagħhom tingħata referenza għal perjodu ta' żmien li jiddependi mid-data tad-dħul fis-seħħ tar-Regolament.

5.4 *Tqegħid fis-suq u kontroll tal-użu*

5.4.1 Minkejja r-restrizzjonijiet speċifiċi stabbiliti fl-Artikoli 9, 11 u 12, l-approċċ ġenerali tal-Proposta għal Regolament jagħti preferenza lit-"tnaqqis gradwali" ("phasing down") sal-2030 minflok lit-"tneħħija gradwali" ("phasing out"). Fil-fatt, l-Artikolu 13 jipprevedi li t-tqegħid fis-suq tal-idrofluworokarburi għandu jonqos permezz ta' kwoti gradwali li ma jagħmlux distinzjoni bejn it-teknoloġiji differenti koperti mill-Proposta għal Regolament.

5.4.2 Il-KESE jemmen li jagħmel aktar sens li ssir distinzjoni bejn dawn it-teknoloġiji sabiex tiġi organizzata "tneħħija gradwali" minflok "tnaqqis gradwali", għall-inqas meta dan ikun teknikament possibbli u ekonomikament realistiku. Għandu jiġi introdott għan ta' projbizzjoni fit-tul li jkun kompatibbli mal-għanijiet tat-tnaqqis tal-emissjonijiet tal-gassijiet b'effett ta' serra tal-UE sal-2050 kif ukoll mal-iżvilupp ta' teknoloġiji alternattivi. Għal ċerti setturi jew sottosetturi, bħal dawk tar-refriġeraturi kummerċjali jew is-sistemi l-kbar ta' refriġerazzjoni industrijali, jista' jiġi kkunsidrat li l-projbizzjoni li jqiegħdu fis-suq tagħmir li jkun fih l-HFCs tidħol fis-seħħ sa mill-2025. Bl-istess mod, il-kontenituri li ma jistgħux jerġgħu jintużaw (sprejs jew aerosols) u li jkun fihom gassijiet fluworurati għandhom jiġu projbiti, filwaqt li jista' jkun hemm derogi għal ċerti użi indispensabbli (bħal fis-settur mediku) li m'hemmx alternattiva kredibbli għalihom.

5.4.3 Minbarra l-vantaġġi ambjentali evidenti marbutin mas-sostituzzjoni kompleta tat-tekniki li jiġġeneraw gassijiet b'effett ta' serra partikolarment qawwija u minkejja l-ispiża finanzjarja li tiġġenera, is-sostituzzjoni aktar sistematika tippromovi l-innovazzjoni u tagħti lill-intrapriżi innovattivi vantaġġ kompetittiv fis-swieq li ser jinħolqu bil-leġislazzjoni li qed titħejja bħalissa.

5.5 It-tikketti jipprovdu informazzjoni essenzjali għall-ħaddiema li jużaw it-tagħmir kopert mill-abbozz ta' Regolament u għall-konsumaturi finali dwar ir-riskji marbutin mat-teknoloġiji li jużaw. Rigward il-ħaddiema, l-avviżi tekniċi jridu jipprovdu b'mod sħiħ, ċar u rigoruż l-informazzjoni kollha meħtieġa biex jitwettqu l-installazzjoni, il-manutenzjoni jew iż-żarmar filwaqt li jiġu limitati kemm jista' jkun ir-riskji ambjentali.

5.6 Sabiex il-messaġġ ikollu l-akbar impatt possibbli u fid-dawl tal-kumplessità teknika tas-suġġett, il-messaġġ għandu jkun fih informazzjoni sempliċi u li tinfehem mill-pubbliku ġenerali. F'dan ir-rigward għandhom jiġu żviluppati sinerġiji mas-sistema fis-seħħ fil-qafas tad-Direttiva 2005/32/KE dwar l-Ekodisinn b'mod li tingħata preferenza, fejn ikun teknikament possibbli, lil sistema ta' tikketti ambjentali armonizzati fil-livell Ewropew.

5.7 Ir-restrizzjonijiet imposti fuq il-produtturi Ewropej għandhom jiġu imposti wkoll fuq il-prodotti importati fl-Unjoni Ewropea. Il-projbizzjoni tat-tagħmir iċċarġjat minn qabel tippermetti li tiġi regolata l-importazzjoni tal-gassijiet fluworurati b'mod effiċjenti kemm mil-lat ambjentali kif ukoll mil-lat ekonomiku. Madankollu, il-KESE jistaqsi jekk l-iċċarġjar tat-tagħmir fis-sit industrijali joffrix garanziji aħjar ta' affidabbiltà, billi dan isir b'materjal speċifiku adatt u minn persunal imħarreġ f'dan ix-xogħol. Il-KESE għalhekk jistieden li r-Regolament jistipula b'mod espliċitu li l-projbizzjoni tal-iċċarġjar minn qabel ma tapplikax għat-tagħmir maħsub għall-esportazzjoni. Bl-istess mod, il-KESE jappella biex tiġi żviluppata sistema ta' derogi mill-projbizzjoni tal-iċċarġjar minn qabel fil-każ ta' tagħmir li hemm prova li l-iċċarġjar minn qabel tiegħu huwa ġġustifikat għal raġunijiet ta' affidabbiltà, sigurtà jew prestazzjoni ambjentali.

5.8 Il-produtturi u l-importaturi kollha tal-gassijiet fluworurati b'effett ta' serra jridu jirrispettaw il-kwoti. Dawn l-obbligi la japplikaw għall-konsumaturi u lanqas għall-operaturi tat-tagħmir. Sabiex jeħfief il-piż amministrattiv, il-limitu li jintuża hu ta' tunnellata metrika jew elf tunnellata ta' ekwivalenti ta' CO_2 ta' gassijiet fluworurati b'effett ta' serra. Il-kwantitajiet esportati ma jiġux ikkalkulati fil-kwoti tat-tqegħid fis-suq. Il-kwoti ser jitqassmu abbażi tal-emissjonijiet preċedenti. Il-possibbiltà tal-irkant ma nżammitx għaliex in-numru ta' atturi preżenti f'dan is-suq huwa baxx (m'hemmx biżżejjed atturi biex jinħoloq suq effiċjenti) u din il-proċedura kienet ser iżżid l-ispejjeż amministrattivi. 5 % ser jintrefgħu għal "dawk li jidħlu ġodda". It-tqassim tal-kwoti ser ikun ibbażat fuq id-data pprovduta għall-perjodu 2008-2011. Huwa importanti li l-obbligi ta' reġistrazzjoni u ta' dikjarazzjoni jibqgħu maniġġabbli, sabiex ma jkunx hemm piż amministrattiv eċċessiv għall-intrapriżi, b'mod partikolari l-SMEs. Jeħtieġ, b'mod ġenerali, li tiġi kkunsidrata l-kwistjoni tal-kosteffettività tas-sistema tal-kwoti.

5.9 Il-KESE jistieden lill-Kummissjoni Ewropea biex tippubblika rapporti regolari li jitfasslu abbażi tad-data miġbura b'konformità mal-Artikoli 17 u 18 tal-abbozz ta' Regolament. Però dawn ir-rapporti m'għandhomx jippreġudikaw in-natura kunfidenzjali tad-data miġbura fl-intrapriżi u li tikkonċerna proċessi industrijali protetti minn dritt ta' proprjetà intellettwali. Il-Kummissjoni għandha wkoll toqgħod attenta li tillimita l-piż amministrattiv marbut mal-ġbir tad-data kemm fl-intrapriżi kif ukoll fl-Istati Membri.

5.10 L-Artikolu 21 jistabbilixxi kumitat bil-għan li jassisti lill-Kummissjoni fl-eżerċizzju tas-setgħa tagħha li tadotta atti ddelegati. Dan il-kumitat għandu jinkludi lir-rappreżentanti tal-partijiet ikkonċernati kollha, inklużi r-rappreżentanti tal-imsieħba soċjali.

5.11 Il-KESE jiddispjaċih li l-Artikolu 22 ma jagħti l-ebda setgħa lill-Kummissjoni rigward il-proċeduri ta' kontroll, verifika u konformità. Minkejja li l-miżuri ta' implimentazzjoni huma prerogattiva tal-Istati Membri, kien ikun tajjeb li kieku l-Kummissjoni ngħatat is-setgħa li tistabbilixxi rekwiżiti minimi, bl-istess mod ta' dak li hu previst fl-Artikoli 8 u 18.

5.12 Il-KESE jappoġġja r-rieda tal-Kummissjoni li tibbaża r-Regolament dwar il-gassijiet fluworurati b'effett ta' serra fuq l-Artikolu 192(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, billi l-għan prinċipali tar-Regolament hu li jiggarantixxi livell għoli ta' ħarsien tal-ambjent, b'mod partikolari permezz tal-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima. Madankollu, il-KESE jenfasizza l-bżonn li jiġi żgurat li l-implimentazzjoni tar-Regolament ma tkunx ta' ħsara għall-integrità tas-suq intern.

Brussell, 23 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-iffissar ta' rata ta' aġġustament għal pagamenti diretti stipulati fir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 73/2009 fir-rigward tas-sena kalendarja 2013"

COM(2013) 159 final — 2013/0087 (COD)

(2013/C 271/27)

Relatur Ġenerali: **is-Sinjura SLAVOVA**

Nhar it-8 u nhar is-16 ta' April 2013, il- Kunsill u l-Parlament Ewropew rispettivament iddeċidew, b'konformità mal-Artikolu 43(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-iffissar ta' rata ta' aġġustament għal pagamenti diretti stipulati fir-Regolament (KE) Nru 73/2009 fir-rigward tas-sena kalendarja 2013

COM(2013) 159 final — 2013/0087 (COD).

Nhar is-16 ta' April 2013, il-Bureau tal-Kumitat ta istruzzjonijiet lis-Sezzjoni Speċjalizzata għall-Agrikoltura, l-Iżvilupp Rurali u l-Ambjent sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett.

Minħabba l-urġenza tal-ħidma, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew iddeċieda matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu tat-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju) li jaħtar lis-Sinjura SLAVOVA bħala relatur ġenerali u adotta din l-Opinjoni b'124 vot favur, u 4 astensjonijiet.

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1 Il-KESE jappoġġja l-iffissar tar-rata ta' aġġustament tal-mekkaniżmu tad-dixxiplina finanzjarja fir-rigward tal-2013 b'konformità mal-Artikolu 11 tar-Regolament (KE) Nru 73/2009 ([1]). Madankollu, hu jinnota li l-proposta tal-Kummissjoni, ibbażata fuq il-Qafas Finanzjarju Pluriennali (QFP) li ntlaħaq qbil dwaru fil-Kunsill Ewropew tat-8 ta' Frar 2013 ([2]), mhijiex legalment valida mingħajr il-qbil tal-Parlament Ewropew.

1.2 Il-KESE jaħseb li l-Kummissjoni u l-Parlament jistgħu jistħarrġu dwar il-possibilitajiet biex riżerva futura għal kriżijiet ma tużax iżżejjed ir-riżorsi mill-baġit tal-PAK. Jekk ir-riżerva kellha tiġi inklużu taħt l-intestatura 2 tal-QFP, għandi tiġi żgurata minn finanzjament addizzjonali. Konsegwentement, ir-rata ta' aġġustament għal pagamenti diretti tista' tirriżulta minn perċentwali iktar baxxa minn dik proposta mill-Kummissjoni, għall-benefiċċju tal-bdiewa.

1.3 Il-Kumitat iħeġġeġ lill-Kunsill, il-Parlament u l-Kummissjoni jagħmlu kull sforz meħtieġ biex jilħqu kompromess finali fi żmien qasir, u b'hekk jipprovdu ċ-ċertezza legali li mhux biss il-bdiewa iżda l-operaturi kollha f'kull settur tal-ekonomija tal-UE għandhom bżonn għall-ippjanar finanzjarju tagħhom.

2. Kuntest tal-Opinjoni

2.1 Sabiex jiġi żgurat li l-ammonti għall-finanzjament tal-Politika Agrikola Komuni (PAK) ikunu konformi mal-QFP, jintuża mekkaniżmu ta' dixxiplina finanzjarja li jaġġusta l-livell tal-pagamenti diretti meta jkun imbassar li ser jinqabżu s-sottolimiti annwali għan-nefqa marbuta mas-suq u l-pagamenti diretti taħt l-intestatura 2 tal-QFP.

2.2 Bħala regola, il-bdiewa li jissottomettu applikazzjoni għall-għajnuna permezz ta' pagamenti diretti għal sena kalendarja waħda (N) jitħallsu f'perjodu fiss ta' pagament li jaqa' taħt is-sena finanzjarja (N+1). Fil-każ tas-sena kalendarja 2013, dan ifisser li l-perjodu ta' pagament ser ikun parti mill-QFP 2014-2020, li għadu ma ġiex adottat.

3. Kummenti ġenerali

3.1 Fid-dawl tal-implikazzjonijiet tad-distribuzzjoni mhux ugwali tal-pagamenti diretti bejn il-benefiċjarji żgħar u kbar, il-KESE jpoġġi importanza kbira fuq il-fatt li t-tnaqqis ikompli jiġi applikat biss għal ammonti li jaqbżu l-EUR 5 000.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

([1]) ĠU L 30, 31.1.2009, p. 16.
([2]) EUCO 37/13.

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Ħajja diċenti għal kulħadd: Neqirdu l-faqar u nagħtu lid-dinja futur sostenibbli"

COM(2013) 92 final

(2013/C 271/28)

Relatur: **is-Sinjura PICHENOT**

Nhar it-18 ta' Marzu 2013, il-Kummissjoni Ewropea ddeċidiet, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar:

Ħajja diċenti għal kulħadd: Neqirdu l-faqar u nagħtu lid-dinja futur sostenibbli

COM(2013) 92 final.

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għar-Relazzjonijiet Esterni, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar il-25 ta' April 2013.

Matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu li saret fit-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-23 ta' Mejju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'103 voti favur u 6 astensjonijiet.

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1 *Il-konverġenza fil-qafas għal wara l-2015: żewġ proċessi paralleli MDG/SDG*

1.1.1 **Għall-ewwel darba fl-istorja tiegħu**, il-bniedem għandu aċċess għal għarfien, riżorsi ekonomiċi u mezzi tekniċi biex jeqred il-faqar fil-livell dinji sal-2030. Din hija ta' tama kbira għal iktar minn biljun persuna li għadhom vittmi tal-faqar estrem. Għall-ewwel darba wkoll, l-Istati Membri huma marbuta biex sal-2050 flimkien jiġġestixxu aħjar il-kapital naturali tal-pjaneta li huwa magħruf li hu riżorsa limitata, biex jipproteġiha u jaqsamha mal-ġenerazzjonijiet futuri.

1.1.2 Il-qalba tan-negozjar intergovernattiv li ser jitnieda f'Settembru 2013 fin-NU tikkonsisti f'li tinstab definizzjoni tal-Għanijiet tal-iżvilupp sostenibbli (SDG) biex fil-perjodu fit-tul jinstab bilanċ bejn il-ġlieda kontra l-faqar, il-produzzjoni u l-konsum sostenibbli u l-preservazzjoni tar-riżorsi naturali. Dan il-proċess għandu jkun inklużiv u konverġenti biex tiġi integrata r-reviżjoni prevista għall-2015 tal-Għanijiet tal-Millennju għall-Iżvilupp (MDG). L-atturi tas-soċjetà ċivili, l-istituzzjonijiet internazzjonali u l-Istati Membri fi ħdan in-NU qed jieħdu azzjoni minn issa biex jitħejjew u jakkumpanjaw dan in-negozjar internazzjonali. Mill-Konferenza Rio+20 ([1]) 'l hawn, il-KESE daħal f'dan id-dibattitu biex jikkontribwixxi għad-definizzjoni tar-rwol tas-soċjetà ċivili fil-konfront ta' dawn l-isfidi. Huwa ser ikompli f'din it-triq sal-2015 permezz ta' Opinjonijiet ([2]) u inizjattivi oħrajn.

1.1.3 Il-Kumitat jaqbel mad-direzzjoni li ħadet il-Kummissjoni li tniedi d-dibattitu Ewropew dwar il-ħtieġa li tinstab konverġenza bejn il-proċessi MDG/SDG u **responsabilizzazzjoni tal-pajjiżi**, b'Komunikazzjoni intitolata "Ħajja diċenti għal kulħadd: Neqirdu l-faqar u nagħtu lid-dinja futur sostenibbli". Għad li jista' jiġi rikonoxxut li l-Għanijiet tal-Millennju ġabu magħhom progress fl-għanijiet soċjali, għadu kmieni biex jiġu speċifikati l-għanijiet ambjentali u dan filwaqt li jiġu definiti għanijiet ekonomiċi aċċettabbli għal kull pajjiż fid-dinja. Il-Kumitat iqis li għandna nifhmu aħjar kif **it-tliet dimensjonijiet tal-iżvilupp sostenibbli jinteraġixxu biex jinstabu soluzzjonijiet ġusti, sobrji u effettivi**.

1.2 *Rakkomandazzjonijiet għal proċess konverġenti u inklużiv*

1.2.1 Fil-fażi ta' tħejjija ta' pożizzjoni komuni Ewropea għall-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti, il-Kumitat iqis li l-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea bħala **element importanti biex jiġi appoġġjat id-dibattitu** fl-istituzzjonijiet u fl-Istati Membri. Il-Kumitat bi pjaċir jilqa' **l-ħidma konġunta** tad-DĠ Ambjent u tad-DEVCO ([3]), prova ta' armonizzazzjoni li tħaddan ukoll l-appoġġ tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna fir-rigward tas-sigurtà fit-tħejjija ta' din il-komunikazzjoni li madankollu kien ikun aħjar kieku ġiet integrata aħjar fil-politika kummerċjali u agrikola. Il-Kumitat jilqa' b'mod partikolari l-ħidma koordinata fi ħdan il-Kunsill Ewropew, u jħeġġu biex joħroġ **dokument uniku** tal-konklużjonijiet tal-Kunsill tal-Affarijiet Barranin ta' Mejju/Ġunju 2013.

1.2.2 Il-Kumitat jenfasizza li din l-għażla ta' **qafas uniku u globali** fejn l-għanijiet għandhom japplikaw f'kull pajjiż jisthoqqilha kunsens intern mifrux biex tkun ippreżentata lill-pajjiżi oħra msieħba fil-komunità internazzjonali u jiġi żgurat trattament indaqs b'mod partikolari mal-pajjiżi l-iktar fqar, u **l-mijiet ta' pajjiżi bi dħul intermedju, fosthom il-pajjiżi emerġenti**, li

([1]) Konferenza tal-KESE ta' Frar 2012 "Il-Pensjonijiet sostenibbli, ejjew inkunu responsabbli! Is-soċjetà ċivili fit-triq lejn Rio".

([2]) Opinjoni tal-KESE dwar "Rio+20: riżultat u perspettivi" (opinjoni supplimentari), ĠU C 44, 15.2.2013, p. 64-67.

([3]) Żvilupp u kooperazzjoni-EuropeAid.

minn issa 'l quddiem ser ikollhom rwol predominanti fin-negozjati internazzjonali. Minħabba l-kumplessità tan-negozjar, il-Kumitat iqis il-pożizzjoni Ewropea bħala **element importanti fil-proċess diplomatiku** li jmur lil hinn mid-distinzjoni antika bejn il-pajjiżi żviluppati u l-pajjiżi li qed jiżviluppaw.

1.2.3 Il-Kumitat jappella biex l-UE ssemma leħinha fil-fora internazzjonali abbażi **ta' dan il-qafas ta' konverġenza tal-MDG/SDG**, inkluż permezz tal-Istati Membri fin-NU. Kull pajjiż, bil-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili, għandu jħejji **strateġija nazzjonali inklużiva għall-iżvilupp** li tqis il-livell inizjali u tikkontribwixxi biex jinkisbu l-għanijiet komuni tal-iżvilupp sostenibbli. Għall-Kumitat din l-għażla ser tinvolvi proċeduri ta' evalwazzjoni u segwitu tal-impenji nazzjonali li jiddaħħlu f'**reġistru globali** bit-titjib meħtieġ tal-indikaturi ta' statistika komplementari għall-PDG.

1.2.4 L-Unjoni Ewropea għandha l-valuri tagħha: il-prattika ta' kunsens tagħha u vantaġġi li, jekk ikun hemm ir-rieda politika, għandhom jippermettulha tieħu impenn sod fit-tranżizzjoni lejn l-iżvilupp sostenibbli, u anki twitti t-triq għall-imsieħba internazzjonali tagħha. L-Unjoni Ewropea għadha **punt ta' riferiment** bħal-livell ta' impenji konkreti fl-**anness** importanti ħafna ta' din il-komunikazzjoni fl-oqsma ta' politika ambjentali, ir-rispett tad-drittijiet tal-bniedem, it-trasferimenti interni favur il-koeżjoni territorjali jew ir-ridistribuzzjoni fil-qasam tal-protezzjoni soċjali. L-anness jinkludi qafas għas-segwitu tal-impenji ta' Rio+20 fil-livell Ewropew u dak internazzjonali.

1.2.5 Imfassla bħala għanijiet universali, l-MDG għandhom jissarrfu f'politiki Ewropej u programmi nazzjonali ta' riforma tal-Istati Membri. Il-Kumitat jirrakkomanda li dan l-aspett jiġi kkunsidrat fit-tħejjija tar-**reviżjoni ta' nofs it-term tal-Istrateġija UE2020, b'konformità mas-segwitu tal-impenji Rio+20**. L-ekoloġizzazzjoni tas-Semestru Ewropew mistennija tingħata ħajja mill-ġdid ([4]). Għall-Kumitat dan ifisser fużjoni mal-Istrateġija UE 2020 u mal-**Istrateġija tal-iżvilupp sostenibbli** kif ukoll li tiġi kkunsidrata dimensjoni **soċjali** ([5]) marbuta mill-qrib mal-Unjoni ekonomika u monetarja Ewropea.

1.2.6 Element distintiv tal-SDGs il-ġodda huwa li huma maħsuba b'tali mod li jkunu universali, applikabbli għall-pajjiżi kollha u li jikkunsidraw il-limiti tal-pjaneta. Fid-dawl tan-natura finita tal-limiti fiżiċi tal-art, l-ilma frisk, il-foresti u ħafna riżorsi naturali oħra fid-dinja jeħtieġ li l-SDGs jinkludu għanijiet biex dawn ir-riżorsi jintużaw b'mod aktar effiċjenti u biex jinqasmu b'mod aktar ġust. Bl-istess mod, l-SDGs għandhom jistabbilixxu miri bbażati fuq l-ugwaljanza biex inaqqsu l-piż tal-emissjonijiet tal-gassijiet b'effett ta' serra u forom oħra ta' tniġġis. Tali miri għandhom jikkwantifikaw u jistabbilixxu skedi għall-objettiv globali li ilu li ġie miftiehem dwar il-mixja lejn tendenzi aktar sostenibbli ta' produzzjoni u konsum. Sakemm din it-tranżizzjoni lejn ekonomija globali aktar sostenibbli ma tinkisibx madwar id-dinja kollha jista' jagħti l-każ li jkun impossibbli li jinkisbu l-għanijiet għall-iżvilupp tat-tip tal-MDG fil-każ tal-pajjiżi li qed jiżviluppaw, peress li attwalment it-titjib ta' xi objettivi għall-iżvilupp tradizzjonali sikwit jiddgħajjef minħabba l-problemi li kulma jmur jikbru madwar id-dinja tat-tnaqqis tar-riżorsi, it-tibdil fil-klima u forom oħra ta' tniġġis.

1.2.7 Pajjiżi żviluppati u emerġenti huma responsabbli għall-ikbar parti tal-problemi li qed jiżdiedu ta' konsum żejjed, skart u tgħawwir tar-riżorsi naturali u t-tniġġis. Għaldaqstant, l-SDGs li jirriferu għal xejriet ta' konsum u produzzjoni iktar sostenibbli se jkunu partikolarment rilevanti għalihom u għandhom jistabbilixxu miri li jitolbu iktar sforzi u li huma ta' sfida ikbar għal titjib tul il-15-il sena li ġejjin. L-Unjoni Ewropea minn dejjem kienet attiva f'dan il-qasam u għandha tippreżenta lilha nfisha fuq quddiem nett fl-identifikar ta' miri adatti tal-SDGs għad-dinja żviluppata.

1.3 *Rakkomandazzjonijiet għal proċess parteċipattiv miftuħ għas-soċjetà ċivili*

1.3.1 Il-Kumitat ifakkar li permezz tal-opinjonijiet kollha kkwotati nħolqot **bażi soda** għar-rakkomandazzjonijiet dwar **ir-rwol tas-soċjetà ċivili fil-governanza tajba**, l-appoġġ għal tranżizzjoni lejn mudell ekonomiku ġdid, il-protezzjoni tal-iktar fqar u l-iktar vulnerabbli, l-akkumpanjament waqt il-bidliet għall-ħaddiema kif ukoll il-kunsiderazzjoni tal-ġlieda kontra t-tisħin tal-klima u l-limiti tar-riżorsi tal-Pjaneta. Barra minn hekk, il-Kumitat iqis li soċjetà ċivili awtonoma u b'saħħitha, flimkien **ma' sistema legali** bħala garantur tal-indipendenza tagħha jifformaw il-bażi fundamentali tad-demokratizzazzjoni, ta' stat tad-dritt, u tikkontribwixxi għall-istabbiltà neċessarja għall-investiment u t-tkabbir sostenibbli ([6]).

1.3.2 Il-Kumitat jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri biex **jinvolvu lis-soċjetà ċivili matul il-proċess sħiħ** tat-tħejjija u l-implimentazzjoni u s-segwitu, b'mod partikolari fir-rigward tal-SDG fejn din il-parteċipazzjoni għadha mhijiex suffiċjenti. Fl-2013 u l-2014, id-dibattiti nazzjonali, inkluż dawk fi ħdan il-kunsilli ekonomiċi, soċjali u ambjentali u/jew il-kunsilli tal-iżvilupp sostenibbli, inklużi l-elementi kollha fis-soċjetà ċivili u d-dibattiti organizzati mas-soċjetà ċivili Ewropew u dik tal-pajjiżi msieħba ser ikollhom jikkontribwixxu u jagħmlu

([4]) Opinjoni tal-KESE dwar "L-ekonomija ekoloġika - inħeġġu l-iżvilupp sostenibbli fl-Ewropa" (Ara paġna 18 ta' dan il-Ġurnal Uffiċjali.).

([5]) Opinjoni tal-KESE dwar "Lejn dimensjoni soċjali tal-Unjoni ekonomika u monetarja Ewropea", (Ara paġna 1 ta' dan il-Ġurnal Uffiċjali.).

([6]) Opinjoni tal-KESE — Lejn politika komprensiva ta' investiment internazzjonali Ewropew, relatur: Peel, ĠU C 318, 29.10.2011, p. 150–154.

parti mit-tħejjija tas-**Sena Ewropea 2015 għall-Kooperazzjoni u l-Iżvilupp Sostenibbli** biex tinħoloq viżjoni kondiviża ta' dinja futura u biex jissaħħaħ il-profil tal-azzjoni esterna Ewropea fost iċ-ċittadini ([7]). Fid-dawl ta' din is-Sena Ewropea għall-Iżvilupp, il-Kumitat jistieden lill-Kummissjoni Ewropea biex timmobilizza riżorsi suffiċjenti, biex jiġi żgurat impenn attiv mis-soċjetà ċivili, biex tingħata prijorità lill-inizjattivi eżistenti u dawk imressqa mill-imsieħba involuti f'din is-Sena Ewropea, u fl-aħħar nett biex jiġu mħeġġa d-dibattiti profondi dwar it-temi mressqa f'din l-Opinjoni tal-KESE.

1.3.3 Is-soċjetà ċivili għandha **rwol li titlob** lill-persuni li jieħdu d-deċiżjonijiet politiċi u d-diplomatiċi internazzjonali biex jiżguraw **mudell ekonomiku ieħor**, bil-għan li fil-livell tal-attivitajiet ekonomiċi l-iżvilupp tal-bniedem jiġi separat mill-impatt ambjentali. Il-Kumitat jirrakkomanda li jinqasmu l-kompetenzi u l-apprendistati, b'mod partikolari matul is-sena tematika 2015, mas-soċjetajiet ċivili oħrajn tal-pajjiżi u r-reġjuni msieħba. Dan huwa qasam fejn il-KESE għandu esperjenza ta' skambju fil-wisa'.

1.3.4 Il-Kumitat jistieden lill-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili biex jieħdu sehem u jagħmlu tagħhom ir-riżultati tal-**konsultazzjonijiet** internazzjonali, nazzjonali u tematiċi, b'mod partikolari dawk li tnedew attwalment għas-sostenibbiltà ambjentali mill-UNDP u l-UNEP, li huma aċċessibbli fis-sit www.worldwewant2015.org/sustainability

1.3.5 Il-Kumitat jirrakkomanda li l-aġenda għal wara l-2015 tkun ibbażata b'mod iktar sistematiku fuq **l-istudji tal-impatt** u fuq is-segwitu li jkun sar b'mod partikolari bl-involviment tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili (pereżempju dwar id-drittijiet tal-bniedem, l-ekosistemi jew il-kundizzjonijiet tax-xogħol). Bl-istess mod, **l-integrazzjoni tad-djalogu soċjali bejn l-imsieħba soċjali**, wieħed mill-indikaturi tar-rispett tad-drittijiet tal-bniedem fuq il-post tax-xogħol, hija strument essenzjali għall-implimentazzjoni u s-segwitu tal-MDG/SDG.

1.3.6 Is-soċjetà ċivili ser ikollha rwol maġġuri fl-**ippjanar**, is-**segwitu** u l-**valutazzjoni**. Is-soċjetà ċivili Ewropea għandu jkollha l-informazzjoni rilevanti biex tkun tista' taġixxi permezz ta' mekkaniżmi ta' monitoraġġ tal-koerenza tal-politiki Ewropej favur l-iżvilupp, prinċipju stabbilit fit-Trattat ta' Lisbona. Il-Kumitat jirrakkomanda li s-soċjetà ċivili tiġi involuta fil-proċess tal-għażla tal-indikaturi komplementari għall-PDG, fil-ġlieda kontra l-korruzzjoni, fin-negozjati marbuta mal-proċess tal-paċi u fit-tħejjija tal-pjani strateġiċi nazzjonali u fl-iżvilupp tal-innovazzjonijiet soċjali u jqis li dawn għandhom joħorġu b'mod prammatiku.

1.3.7 Sabiex jiġi appoġġjat rwol ta' tmexxija Ewropea lejn mudell ekonomiku ieħor, il-Kumitat jirrakkomanda li jinħoloq **forum** ([8]) **ta' konsultazzjoni li jiġbor ħafna mill-partijiet involuti** dedikat għall-promozzjoni tal-produzzjoni u l-konsum sostenibbli fi ħdan l-UE. F'kull settur huwa indispensabbli li jiġu definiti stadji intermedji ta' tranżizzjoni negozjata b'miżuri ta' akkumpanjament għas-setturi, l-intrapriżi, it-territorji u l-ħaddiema konċernati.

1.3.8 Fl-implimentazzjoni ta' din l-aġenda futura, il-Kumitat jirrakkomanda approċċ ibbażat fuq it-tisħiħ tas-sħubijiet bejn l-atturi, pereżempju fl-ugwaljanza bejn is-sessi. **Kooperazzjonijiet ibbażati fuq l-istabbiliment ta' kuntratti/sħubija volontarja bejn l-atturi għal għanijiet** li jimpenjaw il-livelli kollha territorjali jistgħu jiġu mħeġġa. Pereżempju, inizjattivi mfassla f'sinerġija, bejn atturi privati, pubbliċi jew assoċjati li jieħdu impenn konġunt biex jinkisbu għanijiet speċifiċi f'qasam territorjali jew urban. Dawn l-approċċi innovattivi jidhru indispensabbli biex jitqies **l-aspett multidimensjonali tal-faqar**. L-istabbiliment ta' kuntratti bħal dawn iħeġġeġ ukoll il-kooperazzjoni Nofsinhar/Nofsinhar bl-appoġġ finanzjarju mit-Tramuntana.

1.4 *Rakkomandazzjonijiet dwar il-perspettivi ta' aġenda għal wara l-2015*

1.4.1 L-aġenda għal wara l-2015 tirrappreżenta bidla fil-mudell lil hinn mill-għajnuna u l-kooperazzjoni internazzjonali. Hija għandha titfassal bħala proċess li jimpenja l-pajjiżi kollha fit-**tranżizzjoni lejn mudell ekonomiku inklużiv u ekoloġiku**, bidla lejn ekonomija dekarbonizzata. Il-Kumitat jappoġġja l-analiżi tal-Komunikazzjoni li tqis li *"Il-progress lejn ekonomija ekoloġika inkluživa permezz ta' xejriet ta' konsum u produzzjoni sostenibbli u l-effiċjenza tar-riżorsi, inkluż b'mod partikolari f'sistemi tal-enerġija b'emissjoni baxxa, huwa għalhekk essenzjali."*

1.4.2 **Koerenza bejn il-politika finanzjarja u l-politika ekonomika u tal-migrazzjoni.** Minbarra l-elementi ekonomiċi, huwa imperattiv li jiġu implimentati, skont il-prinċipju ta' **koerenza**, politiki oħra li għandhom impatt maġġuri fuq tibdil fl-approċċ lejn l-iżvilupp sostenibbli bħat-tassazzjoni tal-emissjonijiet tal-karbonju u l-miżuri kollha għat-tnaqqis tat-tibdil fil-klima, miżura li tħeġġeġ l-immigrazzjoni temporanja jew ċirkolari mill-pajjiżi fqar, il-kontroll strett tal-bejgħ tal-armi lill-pajjiżi li qed jiżviluppaw u regolazzjoni finanzjarja biex jitnaqqas il-ħasil tal-flus u tinqered l-evażjoni fiskali.

([7]) Fil-livell internazzjonali, "Beyond 2015" hija pjattaforma ta' assoċjazzjonijiet tal-iżvilupp li qed torganizza kampanja ta' sensibilizzazzjoni dwar il-kwistjonijiet ta' dan id-dibattitu u tiġbor il-kontributi f'dan is-sit: www.beyond2015.org

([8]) Opinjoni esploratorja tal-KESE dwar "Il-promozzjoni tal-produzzjoni u l-konsum sostenibbli fl-UE", relatur: Le Nouail Marlière, ĠU C 191, 29.6.2012, p. 6–10.

1.4.3 Waħda mid-definizzjonijiet tal-Għanijiet tal-iżvilupp sostenibbli għandha tkun li titkejjel it-**tensjoni** bejn il-kwistjonijiet tal-iżvilupp individwali u kollettivi u l-kwistjonijiet ta' preservazzjoni tal-bilanċ ambjentali tal-pjaneta. Fil-fehma tal-Kumitat, sabiex tiġi riżolta din it-tensjoni u jinstab bilanċ bejn it-tliet dimensjonijiet tal-iżvilupp sostenibbli, għandhom jiġu preservati l-**beni komuni globali minn politiki pubbliċi globali** ġestiti minn komunità internazzjonali magħmula minn pajjiżi sovrani. Din hija l-isfida l-kbira tal-aġenda futura.

1.4.4 Din it-tema ta' beni pubbliċi globali identifikati bħala **sfida maġġuri wara l-2015** teħtieġ **koerenza ikbar bejn l-istituzzjonijiet internazzjonali** u l-politiki dinjin. L-Unjoni Ewropea għandha tagħmel parti minn dan. F'xi Opinjonijiet il-KESE nieda reazzjonijiet għall-kunsiderazzjoni tal-beni pubbliċi globali bħas-sigurtà alimentari [9], il-bażi tal-protezzjoni soċjali jew ir-regolazzjoni multilaterali tal-kummerċ u l-investimenti, il-klima jew il-bijodiversità.

1.4.5 Il-Kumitat jiddispjaċih għar-referenzi indiretti għal dan is-suġġett fil-Komunikazzjoni "Ħajja diċenti għal kulħadd" u jqis li l-komunikazzjoni li jmiss dwar ir-riżorsi finanzjarji mħabbra f'nofs l-2013 għandha tinkludi din il-kwistjoni biex jiġi żgurat li jkun hemm **riżorsi finanzjarji adegwati**. L-għajnuna pubblika għall-iżvilupp għandha tibqa' dedikata għall-ġlieda kontra l-faqar. Parti kbira mill-proċess ta' konsultazzjoni tat-taxxa fuq it-tranżazzjonijiet finanzjarji li għandha tidħol fl-2013, li fiha se jieħdu sehem ħdax-il pajjiż inizjalment, għandha tkun dedikata lill-kummenti globali.

1.4.6 L-istennija ta' ftehim internazzjonali dwar id-definizzjoni tal-SDG bl-ebda mod ma tista' sservi bħala skuża biex jiġu differiti jew jitnaqqsu l-impenji tal-għajnuna finanzjarja għall-pajjiżi żviluppati. Il-Kumitat huwa ferm imħasseb minħabba r-riskju li tiġi interrotta l-implimentazzjoni tal-għajnuna għall-żvilupp jekk ma jintlaħaqx ftehim fl-2015. Sabiex jitnaqqas dan ir-riskju, huwa jirrakkomanda li l-**MDG riveduti** b'mod imperattiv ikollhom il-fondi suffiċjenti għal dan il-għan [10]. Għad li ninsabu fi żmien ta' diffikultajiet baġitarji, il-Kumitat iħeġġeġ lill-Unjoni u lill-Istati Membri jżommu l-impenji tagħhom u jagħmlu dak li hemm bżonn **biex jiksbu medja ta' 0,7 %** sa mill-fażi l-ġdida.

1.4.7 L-għanijiet tal-Millennju jeħtieġu aġġornament u adattar għall-kwistjonijiet il-ġodda tas-Seklu 21 filwaqt li jitqiesu r-riżultati u l-lezzjonijiet li nsiltu mill-esperjenza. Fil-fehma tal-KESE diġà kellhom jiddaħħlu mill-inqas tliet għanijiet għall-aċċess għall-**enerġija għal kulħadd** [11], **id-dritt għall-ikel u għall-ilma, u l-ħolqien ta' protezzjoni soċjali bażika** [12]. Barra minn hekk, **ix-xogħol diċenti** li ġie inkorporat wara r-reviżjoni tal-2006 għandu jiġi affermat mill-ġdid bħala prijorità u ħtieġa imperattiva u **l-iżvilupp agrikolu** għandu jerġa' jitqiegħed fil-qalba tal-ġlieda kontra l-faqar.

Ukoll, il-konverġenza bejn iż-żewġ aġendi tista' titfassal abbażi ta' din ir-reviżjoni li ser tkun biss l-ewwel stadju ta' aġenda globali futura. Għandha tiġi rikonoxxuta t-tensjoni attwali u l-inċertezza bejn l-ambizzjoni ta' aġenda "ideali" u r-realtà tal-"possibbiltajiet".

1.4.8 F'din ir-reviżjoni tal-MDG, il-Kumitat jissuġġerixxi li jiġi żviluppat **approċċ speċifiku għall-iżvilupp għall-Istati fraġli jew affettwati mill-kunflitti** billi l-irkupru istituzzjonali jitqiegħed fil-qalba tal-għanijiet fundamentali għal dawn il-pajjiżi sabiex mill-bidu nett ikun hemm sforz ta' **sigurtà u ġustizzja mill-qrib**.

2. **Nisiltu t-tagħlimiet mill-għanijiet tal-Millennju**

2.1 **Ir-rilevanza dejjiema tal-Dikjarazzjoni tal-Millennju**. Din id-dikjarazzjoni żżomm il-valur sħiħ tagħha, kemm politiku kif ukoll simboliku, bħala **patt għal impenn anki wara l-2015**, bejn il-pajjiżi kollha, fqar u għonja. Hija għandha tibqa' s-sies ta' aġenda futura billi tirrappreżenta l-karatteristiċi tal-isfidi l-kbar u l-valuri fundamentali li għandhom jirfdu r-relazzjonijiet internazzjonali fis-seklu XXI: il-paċi, is-sigurtà u d-diżarm, il-ħarsien tal-ambjent komuni tagħna, id-drittijiet tal-bniedem, id-demokrazija u l-governanza tajba, il-ħarsien tal-gruppi vulnerabbli u t-tweġiba għall-bżonnijiet speċifiċi tal-Afrika, kif ukoll id-dritt għall-iżvilupp u l-ħtieġa li jinħoloq ambjent favorevoli għall-iżvilupp. Din id-dikjarazzjoni diġà kienet stabbiliet linja ċara bejn id-dimensjonijiet tal-iżvilupp sostenibbli, ħaġa li tirrifletti d-Dikjarazzjoni ta' Rio li saret fl-1992.

2.2 Minkejja **riżultat modest**, permezz tas-sempliċità u ċ-ċarezza tagħhom, l-SDG ikkontribwew għas-sensibilizzazzjoni u l-mobilizzazzjoni tal-opinjoni pubblika fil-pajjiżi żviluppati. Għad irid jintwera li dan l-appoġġ għall-opinjonijiet issarraf b'mod effettiv f'żieda fl-ammont ta' għajnuna, fi ġlieda effettiva kontra l-korruzzjoni, f'tibdil fl-approċċ lejn il-pajjiżi l-inqas żviluppati, jiġifieri li ġew adattati għall-pajjiżi fi stat ta' gwerra jew li jkunu ddgħajfu minħabba kunflitti interni.

(9) Opinjoni tal-KESE dwar "Il-kummerċ u s-sigurtà alimentari", relatur: Campli, ĠU C 255, 22.9.2010, p. 1-9.

(10) Rapport Ewropew dwar l-Iżvilupp 2013 "Après 2015: une action mondiale pour un avenir inclusif et durable " (Wara l-2015: azzjoni dinjija għal ġejjieni inklużiv u sostenibbli).

(11) Opinjoni tal-KESE dwar "Nikkollegaw "il-ġżejjer tal-enerġija" mal-UE: it-tkabbir, il-kompetittività, is-solidarjetà u l-iżvilupp sostenibbli fi ħdan is-suq uniku Ewropew tal-enerġija", relatur: Coulon, ĠU C 44, 15.2.2013, p. 9–15.

(12) Opinjoni tal-KESE dwar "Il-protezzjoni soċjali fil-kooperazzjoni għall-iżvilupp tal-Unjoni Ewropea", relatur: Zufiaur, ĠU C 161, 6.6.2013, p. 82–86.

2.3 **Territorji, inugwaljanzi u faqar.** Fir-rigward tal-indiċi tal-faqar, il-Kumitat għandu r-riżervi tiegħu dwar l-indikatur ta' dħul inqas minn $ 1,25 kuljum biex jiġi stmat it-tnaqqis tal-faqar estrem u r-rikors għall-mezzi nazzjonali. Dawn l-istrumenti jaħbu l-**inugwaljanzi interni** profondi fis-soċjetajiet nazzjonali kif ukoll id-**differenzi territorjali**, b'mod partikolari għad-detriment taż-żoni rurali li għandhom ikunu jistgħu jmantnu lilhom infushom fil-kampanja u bl-**iżvilupp rurali** jilqgħu parti mit-tkabbir demografiku tad-deċennji futuri. Minnaħa l-oħra, l-**urbanizzazzjoni ġestita b'mod ħażin** tenfasizza u tikkontribwixxi għall-faqar urban dejjem ikbar u teħtieġ analiżi iktar kwalitattivi.

2.4 **L-ugwaljanza bejn is-sessi** għadha kundizzjoni essenzjali għal kull bidla ([13]), mhux biss minħabba s-sitwazzjoni tan-nisa imma anke għaliex din il-kwistjoni tinsab fil-qalba tal-inugwaljanzi kollha l-oħra u r-raġuni għalfejn il-konsegwenzi jiħraxu. Ir-reazzjoni għan-nondiskriminazzjoni, jiġifieri **d-drittijiet tan-nisa**, huma essenzjali fit-tranżizzjoni tas-soċjetajiet tagħna. Il-kontribut tan-nisa għall-paċi, l-iżvilupp, l-attivitajiet ekonomiċi u s-sigurtà, sar wieħed mill-vantaġġi maġġuri ta' aġenda futura. Dawn il-valuri għandhom ikunu rikonoxxuti minn kulħadd, sew nisa u sew irġiel.

2.5 **Riżultati kwantitattivi u strumenti metodoloġiċi.** Il-pjan direzzjonali f'din id-dikjarazzjoni għandu jissarraf f'għanijiet u indikaturi ta' progress rilevanti. Bil-pubblikazzjoni regolari tar-rapporti ta' monitoraġġ tal-MDG ħarġu fid-dieher riżultati sostanzjali u n-nuqqasijiet. **Il-kwalità tal-evalwazzjonijiet hija fattur determinanti għal din il-metodoloġija ta' governanza** skont l-għanijiet. L-aġenda tal-ġejjieni ser tirrikjedi titjib u armonizzazzjoni tal-istrumenti tal-istatistika nazzjonali, b'mod partikolari fir-rigward tal-informazzjoni abbażi tas-sessi u l-persuni b'diżabbiltà. Għalhekk għandhom jittejbu s-servizzi tal-istat ċivili u jiġi provdut **stħarriġ kwalitattiv**, b'mod partikolari dwar l-edukazzjoni.

2.6 **Lil hinn mill-PDG.** Għall-aġenda wara l-2015, l-indikaturi għall-iżvilupp ([14]) sostenibbli li jiddefinixxu l-benesseri għandhom jinġabru **f'tabella ta' indikaturi ekonomiċi, soċjali u ambjentali** milli f'indikatur wieħed aggregat. Huwa possibbli li nassoċjaw indikaturi oħra mal-PDG fil-livell internazzjonali kif diġà sar għad-definizzjoni tal-pajjiżi l-anqas żviluppati (LDC) li jinkludu l-kriterji ta' dewmien fl-iżvilupp tal-bniedem u l-vulnerabbiltà ekonomika jew l-indikatur tal-iżvilupp tal-bniedem u iktar riċenti l-indikatur dwar l-inugwaljanzi żviluppat mill-UNDP.

Biex jiġi indirizzat id-distakk bejn il-politiki ekonomiċi, il-benesseri u l-progress soċjali, għandna nibbażaw fuq l-**indikaturi komplementari għall-PDG**. Approċċ ġdid jeħtieġ deskrizzjoni tal-elementi tal-progress filwaqt li nipprovaw inwessgħu l-kontabbiltà nazzjonali għad-dimensjonijiet soċjali u ambjentali, nużaw l-indikaturi komposti u noħolqu indikaturi ewlenin. Madankollu, l-element nieqes jinstab fl-**iżvilupp tal-istrumenti ta' effikaċja u responsabbiltà** li huma meħtieġa biex l-għażliet ta' politika u dawk baġitarji jiġu abbinati mar-riżultati tal-indikaturi. Il-kejl tal-benesseri u l-progress mhuwiex esklużivament problema teknika. It-tfassil stess tal-idea tal-benesseri juri l-preferenzi kollettivi u l-valuri fundamentali ta' soċjetà partikolari. Wieħed mill-mezzi li bih jista' jsir progress fl-għażla tal-indikaturi huwa li fil-ħidma akkademika jiġu involuti ċ-ċittadini u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili biex dawn jiġu definiti u jiġi analizzat l-użu tagħhom.

2.7 L-awtoritajiet pubbliċi, il-gvern ċentrali u l-awtoritajiet lokali għandhom jiżguraw il-prestazzjoni effettiva ta' **protezzjoni soċjali bażika** biex jiġu ffaċċjati r-riskji maġġuri tal-ħajja, b'mod partikolari fl-oqsma tas-saħħa u d-diżabbiltà, l-irtirar u l-qgħad. L-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili (l-unjins, l-NGOs, il-fundazzjonijiet, il-mutwalitajiet, il-kooperattivi, l-SMEs u l-assoċjazzjonijiet tal-familja jew tal-konsumatur), jistgħu jagħmlu kuntratti mal-awtoritajiet pubbliċi biex jaqdu rwol deċiżiv fl-ippjanar, is-segwitu, fl-għoti tas-servizzi u għandhom jibbenefikaw mill-għajnuna pubblika, l-iktar fil-każ tal-pajjiżi inqas żviluppati.

3. Id-drittijiet tal-bniedem, l-involviment tas-soċjetajiet ċivili, id-demokratizzazzjoni u l-istabbiliment ta' kuntratti/sħubija bejn l-atturi, fil-qalba tal-aġenda għal wara l-2015

3.1 **Id-demokratizzazzjoni u d-drittijiet tal-bniedem, il-bażi tat-tranżizzjonijiet lejn soċjetajiet inklużivi u ekonomiji sostenibbli.** L-appoġġ permanenti għall-isforzi tad-demokratizzazzjoni għadu l-aħjar triq lejn soċjetajiet trasparenti u li huma responsabbli lejn iċ-ċittadini tagħhom. Fis-soċjetajiet miftuħa tas-Seklu 21, ma tista' tinkiseb l-ebda bidla mifruxa mingħajr il-**parteċipazzjoni, ir-responsabbiltà, is-sħubija u l-koresponsabbiltà tal-atturi konċernati**. Fil-qafas tal-istrument finanzjarju għall-promozzjoni tad-Demokrazija u d-Drittijiet tal-Bniedem u l-Komunikazzjoni dwar ir-rwol tas-soċjetajiet ċivili fl-iżvilupp, il-Kumitat bi pjaċir jinnota l-importanza kbira li ngħatat lill-iżvilupp ta' soċjetà ċivili indipendenti ([15]), ħaġa li tippermetti wkoll **il-ġlieda kontra l-korruzzjoni minn kwalunkwe sors**, il-garanzija tar-responsabbiltà għaċ-ċittadini, l-involviment tal-atturi ekonomiċi fl-istudji tal-impatt, fis-segwitu tal-ftehimiet kummerċjali jew il-konsolidazzjoni tal-kapaċità għat-twissija tad-difensuri tad-drittijiet tan-nisa jew anke l-appoġġ tad-difensuri tal-ambjent.

3.2 **It-trasparenza u d-dejn tal-pajjiżi msieħba, elementi fundamentali tal-aġenda futura.** L-MDG u l-aġenda għall-**effikaċja tal-għajnuna** li rriżultat minnhom (il-Prinċipji ta' Pariġi,

([13]) *L-istrateġija tal-UE għall-ugwaljanza bejn is-sessi u l-iżvilupp 2010-2015.*

([14]) Opinjoni tal-KESE dwar "Il-PDG u lil hinn minnu - l-involviment tas-soċjetà ċivili fl-għażla ta' indikaturi komplementari", relatur: Palmieri, ĠU C 181, 21.6.2012, p. 14–20.

([15]) Opinjoni tal-KESE dwar "Il-proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-istabbiliment ta' strument ta' finanzjament għall-promozzjoni tad-demokrazija u tad-drittijiet tal-bniedem madwar id-dinja", relatur: Iuliano, ĠU C 11, 15.1.2013, p. 81-83.

Accra, Busan) ikkontribwew għat-tisħiħ tad-dejn fil-pajjiżi msieħba u l-kunsiderazzjoni tas-sitwazzjonijiet partikolari tal-pajjiżi fraġli. Madankollu, biex jiġu korreġuti n-nuqqasijiet maġġuri tal-kooperazzjoni, l-aġenda futura għandha tippermetti lill-pajjiżi benefiċjarji li jkunu atturi fuq livell indaqs mal-pajjiżi donaturi. L-ewwel nett għandu jitqies l-aspett speċifiku tas-**sitwazzjonijiet ta' kunflitti interni jew ta' gwerra u l-fraġilità relatata mal-katastrofijiet naturali** billi jitħejjew **reazzjonijiet speċifiċi** għal dawn il-pajjiżi permezz ta' għanijiet stabbiliti minn qabel u prijoritarji għall-irkupru tal-istituzzjonijiet u l-garanzija tas-sigurtà, il-pulizija u l-ġustizzja.

3.3 **Kooperazzjoni bejn is-soċjetajiet u l-iżvilupp tal-iskambji ta' partijiet interessati u n-netwerks internazzjonali.** L-approċċ li jinvolvi l-parteċipazzjoni ta' ħafna atturi jheġġeġ lill-imsieħba tal-iżvilupp tat-Tramuntana u tan-Nofsinhar imorru lil hinn mill-qafas diplomatiku tradizzjonali ta' impenji bejn il-gvernijiet. Viżjoni iktar inklużiva tas-soċjetà ċivili tiddependi mill-istabbiliment ta' **kuntratti jew sħubija formalizzata b'kuntratt tal-għanijiet u l-mezzi bejn id-diversi atturi**. Din il-viżjoni tissarraf f'kunsiderazzjoni tal-inizjattivi tal-**bliet** u l-awtoritajiet lokali (in-netwerks ta' bliet ekoloġiċi, il-moviment tal-bliet fi tranżizzjoni), kif ukoll dawk tal-NGOs (id-diplomazija nongovernattiva bħal dik fis-Summit ta' Rio) jew tal-**intrapriżi** ta' kull forma (id-dinja tal-kummerċ bħan-netwerks ta' intrapriżi responsabbli jew tal-ekonomija soċjali) jew il-**konfederazzjonijiet tal-unjins** internazzjonali (atturi ewlenin biex jitwettaq l-għan tax-xogħol diċenti) jew anki l-universitajiet u ċ-**ċentri tar-riċerka** sa mit-tfassil tal-għanijiet imma anke għall-implimentazzjoni u s-segwitu tagħhom. Il-Kumitat jirrakkomanda li fl-aġenda futura jiġu rikonoxxuti u żviluppati **l-ftehimiet kuntrattwali bejn l-imsieħba privati u pubbliċi** u dawk assoċjati mingħajr ma jiġu injorati l-ħafna inizjattivi ta' solidarjetà internazzjonali li jinbtu miċ-ċittadini stess. **L-integrazzjoni ta' din id-diversità ta' atturi fuq livell indaqs** hija kundizzjoni essenzjali għal governanza iktar effikaċi u iktar inklużiva li tqis leħen l-ifqar persuni.

3.4 Għalhekk, il-Kumitat, bħal għadd kbir ta' osservaturi oħrajn, jirrakkomanda li jsir titjib **kruċjali fir-rigward tal-governanza tajba u l-istituzzjonijiet demokratiċi** biex jiżdiedu l-allokazzjonijiet lill-pajjiżi msieħba u tissaħħaħ l-istrateġija nazzjonali tagħhom għall-iżvilupp. Bis-saħħa tal-MDG **ċerti soċjetajiet ċivili tal-pajjiżi li qed jiżviluppaw** setgħu jsaħħu l-pożizzjoni tagħhom bħala atturi jew li jistaqsu lill-gvernijiet tagħhom dwar l-għażliet ta' investiment u nfiq pubbliku. Fl-aġenda futura iktar inklużiva, il-parteċipazzjoni tagħhom għandha tissaħħaħ fit-tħejjija ta' dawn id-dokumenti strateġiċi dwar it-tnaqqis tal-faqar u twassal biex jiżviluppaw soluzzjonijiet ġodda għax-xogħol diċenti jew il-protezzjoni soċjali filwaqt li jakkwistaw **esperjenza speċifika u kapaċità għall-ippjanar**, elementi li jikkontribwixxu għal governanza aħjar tal-pajjiżi. Il-Kumitat jirrakkomanda li parti minn din l-għajnuna tiġi allokata lill-kummerċ biex jissaħħu l-**kapaċitajiet tal-imsieħba soċjali u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili** fil-qasam kummerċjali sabiex jikkontribwixxu għall-integrazzjoni tal-kummerċ u s-sigurtà alimentari fl-istrateġija nazzjonali tagħhom għall-iżvilupp.

4. **Nibnu mill-ġdid kunsens ġenerali għal bidla fl-approċċ lejn l-iżvilupp sostenibbli**

4.1 **Il-governanza dinjija u l-finanzjament tal-beni pubbliċi ambjentali, soċjali jew ekonomiċi.** Peress li jikkonċernaw lill-pjaneta sħiħa, il-beni jew is-servizzi huma rikonoxxuti f'din il-Komunikazzjoni bħala "l-pilastri tal-ħajja" bħall-arja, l-ilma, l-oċeani, l-ekosistemi, ix-xogħol diċenti, il-protezzjoni soċjali, is-sigurtà alimentari jew ir-regoli kummerċjali. Dawn ilkoll jinstabu fl-anness. Dawn il-beni pubbliċi dinjija ([16]) għandhom jiġu integrati fl-aġenda għal wara l-2015 mill-politiki pubbliċi dinjija dwar it-tliet dimensjonijiet tal-iżvilupp sostenibbli. Huma għandhom jiġu indirizzati f'qafas globali koordinat imma b'mod partikolari għandhom jiġu appoġġjati minn impenji internazzjonali konvenzjonali, u minn finanzi u azzjonijiet nazzjonali, maqsuma f'għadd kbir ta' attivitajiet kollettivi u individwali iktar fil-livell lokali.

4.2 **Id-diversità ta' finanzjamenti dinjija adattati għall-bidla fl-approċċ sal-2050.** Skont in-Nazzjonijiet Uniti mat-EUR 800 biljun fis-sena ser ikunu meħtieġa biex jiġu indirizzati b'mod sostenibbli l-faqar u l-isfidi ambjentali, jiġifieri 1,5 % tal-PDG dinji. **L-għajnuna pubblika għall-iżvilupp tkopri biss 10-15 %** ta' dawn il-bżonnijiet finanzjarji internazzjonali. Ir-riżorsi nazzjonali u internazzjonali ser ikunu indispensabbli. Fil-qafas tal-Komunikazzjoni futura dwar is-sorsi ta' finanzjament, għandha tiġi indirizzata serjament il-kwistjoni tar-**riżorsi fiskali internazzjonali** li jippermettu li tittieħed l-azzjoni fit-trasparenza u l-previdibbiltà tal-fondi neċessarji biex jinqered il-faqar, biex jiġi preservat l-ambjent u biex jiġu ġestiti l-beni pubbliċi dinjija. Il-finanzi innovattivi u t-taxxa fuq it-transazzjonijiet finanzjarji, li jippreċedu politika ta' dan it-tip, għandhom jingħataw prijorità f'dawn l-isfidi globali. Barra mill-mobilizzazzjoni tar-riżorsi fiskali domestiċi u l-approċċ lejn l-attività produttiva tar-ritorn **tal-flus tal-migranti**, għad hemm kundizzjoni indispensabbli biex isir progress lejn l-għanijiet determinati lokalment.

4.3 **Iktar impjiegi f'ekonomija ekoloġika u inklużiva.** It-tnaqqis fl-attività ekonomika qed jhedded serjament it-twettiq tal-MDG fl-2015 minħabba l-impatt profond tiegħu fuq l-impjiegi u l-intrapriżi. Iżda l-kriżi taf tkun l-okkażjoni biex tittieħed iktar azzjoni favur ekonomija ekoloġika kapaċi li tixpruna bidliet fl-approċċ lejn l-iżvilupp sostenibbli. F'dan ir-rigward, **il-Patt Dinji għall-impjieg tal-ILO** huwa strument ġdid biex jithaffef l-approċċ b'ħafna impjiegi billi jistimula d-domanda għax-xogħol u l-kwalifiki, billi jistabbilixxi bażi ta' protezzjoni soċjali fil-livell dinji u jintegra s-settur informali mal-livell nazzjonali tax-xogħol diċenti.

4.4 L-**agrikoltura dinjija** hija injorata b'mod partikolari mill-istituzzjonijiet finanzjarji internazzjonali waqt dan l-eżerċizzju tal-Millennju. Hemm urġenza assoluta li jiġu bbilanċjati mill-ġdid l-investimenti li jwasslu għall-impjiegi favur l-agrikoltura tal-familji u dik agrobijoloġika.

([16]) L-anness tal-Komunikazzjoni jagħti tipoloġija tal-beni pubbliċi dinjija ewlenin.

4.5 **Ir-rwol tal-intrapriżi fit-tranżizzjoni lejn rapport annwali ta' sostenibbiltà.** Fi ħdan in-Nazzjonijiet Uniti, is-settur privat huwa rrappreżentat mill-Patt Dinji li nħoloq fl-2000 biex jagħmel ir-**Responsabbiltà Soċjali Korporattiva strument għall-MDG.** Il-Patt Dinji llum jiġbor fi ħdanu 8 700 intrapriża b'attività f'130 pajjiż li jappoġġjaw impenn fid-drittijiet tax-xogħol, id-drittijiet tal-bniedem, l-ambjent u l-ġlieda kontra l-korruzzjoni. L-impenji volontarji, permezz tal-iżvilupp sostenibbli fil-livell tal-intrapriżi jistgħu jaqdu rwol maġġuri fil-ktajjen tas-sottokuntrattar. Il-Kumitat iqis li l-inizjattivi tad-disinn ekoloġiku, il-produzzjoni ekoloġika, l-għaqal ekoloġiku jew il-kummerċ ġust kif ukoll dawk effiċjenti fl-użu tar-riżorsi naturali huma soluzzjonijiet innovattivi għat-twettiq tal-għanijiet tal-iżvilupp sostenibbli ([17]). Għalhekk, il-Kumitat jirrakkomanda l-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjoni inkluża fid-Dikjarazzjoni ta' RIO+20 li tipprevedi t-tifrix tar-rappurtar sostenibbli permezz ta' "Corporate Sustainability Report" annwali provdut mill-intrapriżi flimkien mar-rapport finanzjarju.

5. L-iżvilupp ekonomiku sostenibbli: ir-responsabilizzazzjoni u l-appoġġ għall-atturi mis-settur privat

5.1 Minkejja t-tentazzjoni ta' ritorn għall-protezzjoniżmu fil-bidu tal-kriżi, is-sistema internazzjonali b'mod ġenerali evitat il-prattiki kummerċjali restrittivi. Iżda l-imblokk tan-**negozjar multilaterali tal-hekk imsejjaħ "Żvilupp"** ħoloq skuntentizza profonda fir-rigward tad-diverġenzi fl-interess meta mqabbla mal-pajjiżi li qed jiżviluppaw. Il-**pajjiżi emerġenti** huma l-ikbar benefiċjarji taż-żieda fl-iskambji filwaqt li dawn jenfasizzaw l-inugwaljanzi interni ħlief f'xi pajjiżi bħall-Brażil minħabba politika ridistributtiva u l-ġlieda kontra l-faqar.

5.2 Għall-kuntrarju, il-ftuħ kummerċjali ma ġabx ir-riżultati mistennija f'għadd ta' pajjiżi li qed jiżviluppaw li għandhom rikkezza ta' prodotti agrikoli u materja prima imma b'nuqqas ta' diversifikazzjoni, trasformazzjoni u **infrastruttura**. Il-Kumitat jiddeplora l-imblokk fil-Ftehimiet tas-Shubija Ekonomika mal-pajjiż tal-AKP. Il-Kumitat jenfasizza li l-**aċċess preferenzjali** ([18]) tal-UE għall-pajjiżi l-inqas żviluppati wassal għal riżultati ferm modesti filwaqt li l-**għajnuna għall-kummerċ** fil-pajjiżi l-inqas żviluppati, tip ta' kooperazzjoni multilaterali, qed issir dejjem iktar importanti. Il-KESE jirrakkomanda li tiġi mħeġġa l-adozzjoni ta' mod kif il-**kummerċ jiġi ffaċilitat** li diġà ġie miftiehem mid-WTO favur il-pajjiżi inqas żviluppati **u** li jiġi promoss il-ftuħ kummerċjali ġenerali mingħajr dazji u mingħajr kwoti tal-pajjiżi emerġenti fost il-pajjiżi l-inqas żviluppati.

5.3 Il-KESE jirrakkomanda li l-UE tintegra strutturalment il-prinċipji **tad-dritt għall-ikel** ([19]) fil-prattiki kummerċjali tagħha u li tniedi azzjoni ta' konċertazzjoni adattata fi ħdan l-MDG u fl-imsieħba soċjali kummerċjali l-kbar biex dawn il-prinċipji jsiru parti integrali tal-politiki kummerċjali multilaterali u bilaterali. Barra minn hekk, il-KESE jirrakkomanda li jiġu liberalizzati l-prodotti u s-servizzi ambjentali diżassoċjati mill-ftehim potenzjali ta' Doha kif ukoll li jiġu faċilitati t-trasferimenti tat-teknoloġiji ekoloġiċi fil-ftehimiet kummerċjali bilaterali ([20]).

5.4 L-atturi ekonomiċi u anke l-infrastrutturi għandu jkollhom direzzjoni soda fl-iżvilupp sostenibbli. Għalhekk, **l-implimentazzjoni tal-infrastrutturi** ([21]) **u n-networks tal-iskambju** jikkostitwixxu lieva kemm biex jinġibed l-investiment barrani kif ukoll biex jiġi appoġġjat l-iżvilupp tal-SMEs, tiġi promossa l-industrija tal-konverżjoni tal-materja prima u jiġi żviluppat il-kummerċ elettroniku.

Brussell, 23 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

([17]) Studju Concord: Il-kontribut tas-settur privat għall-iżvilupp, Diċembru 2012.

([18]) Opinjoni tal-KESE dwar "il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li japplika skema ta' preferenzi tariffarji ġeneralizzati", relatur: Peel, ĠU C 43, 15.2.2012, p. 82-88.

([19]) Opinjoni tal-KESE dwar "Il-kummerċ u s-sigurtà alimentari", relatur: Campli, korelatur: Peel, ĠU C 255, 22.9.2010, p. 1-9.

([20]) Opinjoni tal-KESE dwar "Il-kummerċ internazzjonali u t-tibdil fil-klima", relatur: Pichenot, ĠU C 21, 21.1.2011, p. 15–20.

([21]) Opinjoni tal-KESE dwar "L-istrateġija UE-Afrika", ĠU C 77, 31.3.2009, p. 148–156.

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta emendata għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar it-trasparenza ta' miżuri li jirregolaw il-prezzijiet ta' prodotti mediċinali għall-użu mill-bniedem u l-inklużjoni tagħhom fil-kamp ta' applikazzjoni ta' sistemi pubbliċi tal-assigurazzjoni tas-saħħa"

COM(2013) 168 final — 2012/0035 (COD)

(2013/C 271/29)

Nhar it-8 ta' April 2013 u nhar is-16 ta' April 2013, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill rispettivament iddeċidew, b'konformità mal-Artikolu 114 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Proposta emendata għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar it-trasparenza ta' miżuri li jirregolaw il-prezzijiet ta' prodotti mediċinali għall-użu mill-bniedem u l-inklużjoni tagħhom fil-kamp ta' applikazzjoni ta' sistemi pubbliċi tal-assigurazzjoni tas-saħħa

COM(2013) 168 final – 2012/0035 (COD).

Billi l-Kumitat diġà ta fehmtu dwar il-kontenut ta' din il-proposta fl-Opinjoni tiegħu CESE 1573/2012 adottata fl-12 ta' Lulju 2012 (*), iddeċieda, matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu tat-22 u tat-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju 2013), b'161 vot favur, 2 voti kontra u 5 astensjonijiet, li ma jfassalx opinjoni ġdida dwar il-kwistjoni, iżda li jagħmel referenza għall-pożizzjoni li ħa fid-dokument imsemmi.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

(*) Opinjoni tal-KESE dwar il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar it-trasparenza ta' miżuri li jirregolaw il-prezzijiet ta' prodotti mediċinali għall-użu mill-bniedem u l-inklużjoni tagħhom fil-kamp ta' applikazzjoni ta' sistemi pubbliċi tal-assigurazzjoni tas-saħħa, ĠU C 299 of 4.10.2012, p. 81.

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jemenda r-Regolament (KE) Nru 450/2008 li jistabbilixxi l-Kodiċi Doganali Komunitarju (Kodiċi Doganali Modernizzat) fir-rigward tad-data tal-applikazzjoni tiegħu"

COM(2013) 193 final — 2013/0104 (COD)

(2013/C 271/30)

Nhar il-15 u t-18 ta' April 2013, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill rispettivament iddeċidew, b'konformità mal-Artikolu 114 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jemenda r-Regolament (KE) Nru 450/2008 li jistabbilixxi l-Kodiċi Doganali Komunitarju (Kodiċi Doganali Modernizzat) fir-rigward tad-data tal-applikazzjoni tiegħu

COM(2013) 193 final – 2013/0104 (COD).

Billi l-Kumitat jikkunsidra li l-kontenut tal-proposta huwa sodisfaċenti u li barra minn hekk diġà ta fehmtu fl-Opinjoni tiegħu CESE 1297/2012, adottata fit-23 ta' Mejju 2012 (*), iddeċieda, matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu tat-22 u tat-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju 2013), b'161 vot favur, 2 voti kontra u 5 astensjonijiet, li jagħti opinjoni favorevoli għat-test propost u li jagħmel referenza għall-pożizzjoni li ħa fid-dokument imsemmi.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

(*) ĠU C 229, 31.7.2012, p. 68.

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament u tal-Kunsill dwar in-notifika lill-Kummissjoni ta' proġetti ta' investiment fl-infrastruttura tal-enerġija fl-Unjoni Ewropea u li jieħu post ir-Regolament tal-Kunsill (UE, Euratom) Nru 617/2010"

COM(2013) 153 final

(2013/C 271/31)

Nhar l-20 ta' Marzu, il-15 ta' April u s-16 ta' April 2013, il-Kummissjoni Ewropea, il-Kunsill u l-Parlament Ewropew rispettivament iddeċidew, b'konformità mal-Artikolu 194(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament u tal-Kunsill dwar in-notifika lill-Kummissjoni ta' proġetti ta' investiment fl-infrastruttura tal-enerġija fl-Unjoni Ewropea u li jieħu post ir-Regolament tal-Kunsill (UE, Euratom) Nru 617/2010

COM(2013) 153 final.

Billi l-Kumitat jikkunsidra li l-kontenut tal-proposta huwa kompletament sodisfaċenti u li m'hemm bżonn tal-ebda kumment min-naħa tiegħu, iddeċieda, matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu tat-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju), b'161 vot favur, 2 voti kontra u 5 astensjonijiet, li jagħti opinjoni favorevoli għat-test propost.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta emendata għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-Fond Ewropew għall-Affarijiet Marittimi u s-Sajd [li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1198/2006 u r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 861/2006 u r-Regolament tal-Kunsill Nru XXX/2011 dwar il-politika marittima integrata]"

COM(2013) 245 final — 2011/0380 (COD)

u dwar "Il-Proposta emendata għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi dispożizzjonijiet komuni dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew, il-Fond ta' Koeżjoni, il-Fond Agrikolu Ewropew għall-Iżvilupp Rurali u l-Fond Marittimu u tas-Sajd Ewropew koperti mill-Qafas Strateġiku Komuni u li jistabbilixxi d-dispożizzjonijiet ġenerali dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew u l-Fond ta' Koeżjoni u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1083/2006"

COM(2013) 246 final — 2011/0276 (COD)

(2013/C 271/32)

Nhar is-7 ta' Mejju 2013, il-Kunsill iddeċieda, b'konformità mal-Artikolu 42, l-Artikolu 43(2), l-Artikolu 91(1), l-Artikolu 100(2), l-Artikolu 173(3), l-Artikolu 175, l-Artikolu 188, l-Artikolu 192(1), l-Artikolu 194(2) u l-Artikolu 195(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Proposta emendata għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-Fond Ewropew għall-Affarijiet Marittimi u s-Sajd [li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1198/2006 u r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 861/2006 u r-Regolament tal-Kunsill Nru XXX/2011 dwar il-politika marittima integrata]

COM(2013) 245 final – 2011/0380 COD

u dwar

il-Proposta emendata għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi dispożizzjonijiet komuni dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew, il-Fond ta' Koeżjoni, il-Fond Agrikolu Ewropew għall-Iżvilupp Rurali u l-Fond Marittimu u tas-Sajd Ewropew koperti mill-Qafas Strateġiku Komuni u li jistabbilixxi d-dispożizzjonijiet ġenerali dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew u l-Fond ta' Koeżjoni u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1083/2006

COM(2013) 246 final – 2011/0276 COD.

Billi l-Kumitat jikkunsidra li l-kontenut tal-proposta, li jallinja l-FEMS mas-sett eżistenti ta' regoli għall-politika ta' koeżjoni, huwa sodisfaċenti u li m'hemm bżonn tal-ebda kumment min-naħa tiegħu, iddeċieda, matul l-490 sessjoni plenarja tiegħu tat-22 u t-23 ta' Mejju 2013 (seduta tat-22 ta' Mejju), b'161 vot favur, 2 voti kontra u 5 astensjonijiet, li jagħti opinjoni favorevoli għat-test propost.

Brussell, 22 ta' Mejju 2013.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

2013/C 271/12 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar l-Istat tal-Unjoni Doganali" *COM(2012) 791 final* . . . 66

2013/C 271/13 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Pjan ta' Azzjoni: Id-dritt soċjetarju Ewropew u l-governanza korporattiva — qafas legali modern għal azzjonisti aktar impenjati u kumpaniji sostenibbli" *COM(2012) 740 final* . . . 70

2013/C 271/14 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Pjan ta' Azzjoni dwar l-Intraprenditorija 2020 — Tkebbis mill-ġdid tal-ispirtu tal-intraprendenza fl-Ewropa" *COM(2012) 795 final* . . . 75

2013/C 271/15 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar is-sigurtà tal-prodotti għall-konsumatur u li tħassar id-Direttiva tal-Kunsill 87/357/KEE u d-Direttiva 2001/95/KE" *COM(2013) 78 final — 2013/0049 (COD)* . . . 81

2013/C 271/16 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar is-sorveljanza tal-prodotti u li jemenda d-Direttivi tal-Kunsill 89/686/KEE u 93/15/KEE, u d-Direttivi 94/9/KE, 94/25/KE, 95/16/KE, 97/23/KE, 1999/5/KE, 2000/9/KE, 2000/14/KE, 2001/95/KE, 2004/108/KE, 2006/42/KE, 2006/95/KE, 2007/23/KE, 2008/57/KE, 2009/48/KE, 2009/105/KE, 2009/142/KE, 2011/65/UE, ir-Regolament (UE) Nru 305/2011, ir-Regolament (KE) Nru 764/2008 u r-Regolament (KE) Nru 765/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill" *COM(2013) 75 final — 2013/0048 (COD)* . . . 86

2013/C 271/17 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Lejn Investiment Soċjali għat-Tkabbir u l-Koeżjoni — inkluża l-implimentazzjoni tal-Fond Soċjali Ewropew 2014–2020" *COM(2013) 83 final* . . . 91

2013/C 271/18 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi Sistema ta' Dħul/Ħruġ (EES) biex jirreġistra d-data tad-dħul u l-ħruġ ta' ċittadini ta' pajjiż terz li jaqsmu l-fruntieri esterni tal-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea" *COM(2013) 95 final — 2013/0057 (COD)* dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jemenda r-Regolament (KE) Nru 562/2006 fir-rigward tal-użu tas-Sistema ta' Dħul u Ħruġ (EES) u tal-Programm ta' Vjaġġaturi Rreġistrati" *COM(2013) 96 final — 2013/0060 (COD)* u dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi Programm ta' Vjaġġaturi Rreġistrati" *COM(2013) 97 final — 2013/0059 (COD)* . . . 97

2013/C 271/19 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal emenda għall-Proposta tal-Kummissjoni COM(2011) 607 final/2 — Għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-Fond Soċjali Ewropew u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1081/2006" *COM(2013) 145 final — 2011/0268 (COD)* u dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi dispożizzjonijiet komuni dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew, il-Fond ta' Koeżjoni, il-Fond Agrikolu Ewropew għall-Iżvilupp Rurali u l-Fond Marittimu u tas-Sajd Ewropew koperti mill-Qafas Strateġiku Komuni u li jistabbilixxi d-dispożizzjonijiet ġenerali dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew u l-Fond ta' Koeżjoni u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1083/2006" *COM(2013) 146 finali — 2011/0276 (COD)* 101

MT

(Ikompli fil-paġna li jmiss)

Avviż Nru	Werrej (ikompli)	Paġna
2013/C 271/20	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — CARS 2020: Pjan ta' azzjoni għal industrija tal-karozzi kompetittiva u sostenibbli fl-Ewropa" *COM(2012) 636 final*	104
2013/C 271/21	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Enerġija nadifa għat-trasport: Strateġija Ewropea għall-fjuwils alternattivi" *COM(2013) 17 final* u dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-implimentazzjoni ta' infrastruttura tal-fjuwils alternattivi" *COM(2013) 18 final — 2013/12 (COD)*	111
2013/C 271/22	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-aċċessibbiltà tas-siti elettroniċi ta' entitajiet tas-settur pubbliku" *COM(2012) 721 final — 2012/0340 (COD)*	116
2013/C 271/23	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Pjan ta' Azzjoni dwar is-Saħħa elettronika 2012-2020 — Kura tas-saħħa innovattiva għas-seklu 21" *COM(2012) 736 final*	122
2013/C 271/24	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni: L-Aġenda Diġitali għall-Ewropa — Nixprunaw it-tkabbir Ewropew b'mod diġitali" *COM(2012) 784 final*	127
2013/C 271/25	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar miżuri li jiżguraw livell għoli ta' sigurtà tan-netwerks u tal-informazzjoni madwar l-Unjoni" *COM(2013) 48 final — 2013/0027 (COD)*	133
2013/C 271/26	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar gassijiet fluworurati b'effett ta' serra" *COM(2012) 643 final — 2012/0305 (COD)*	138
2013/C 271/27	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-iffissar ta' rata ta' aġġustament għal pagamenti diretti stipulati fir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 73/2009 fir-rigward tas-sena kalendarja 2013" *COM(2013) 159 final — 2013/0087 (COD)*	143
2013/C 271/28	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Ħajja diċenti għal kulħadd: Neqirdu l-faqar u nagħtu lid-dinja futur sostenibbli" *COM(2013) 92 final*	144
2013/C 271/29	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta emendata għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar it-trasparenza ta' miżuri li jirregolaw il-prezzijiet ta' prodotti mediċinali għall-użu mill-bniedem u l-inklużjoni tagħhom fil-kamp ta' applikazzjoni ta' sistemi pubbliċi tal-assigurazzjoni tas-saħħa" *COM(2013) 168 final — 2012/0035 (COD)*	151
2013/C 271/30	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jemenda r-Regolament (KE) Nru 450/2008 li jistabbilixxi l-Kodiċi Doganali Komunitarju (Kodiċi Doganali Modernizzat) fir-rigward tad-data tal-applikazzjoni tiegħu" *COM(2013) 193 final — 2013/0104 (COD)*	152

MT

(Ikompli fuq il-qoxra ta' wara minn ġewwa)

2013/C 271/31 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament u tal-Kunsill dwar in-notifika lill-Kummissjoni ta' proġetti ta' investiment fl-infrastruttura tal-enerġija fl-Unjoni Ewropea u li jieħu post ir-Regolament tal-Kunsill (UE, Euratom) Nru 617/2010" *COM(2013) 153 final* 153

2013/C 271/32 Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta emendata għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-Fond Ewropew għall-Affarijiet Marittimi u s-Sajd [li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1198/2006 u r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 861/2006 u r-Regolament tal-Kunsill Nru XXX/2011 dwar il-politika marittima integrata]" *COM(2013) 245 final — 2011/0380 (COD)* u dwar "Il-Proposta emendata għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi dispożizzjonijiet komuni dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew, il-Fond ta' Koeżjoni, il-Fond Agrikolu Ewropew għall-Iżvilupp Rurali u l-Fond Marittimu u tas-Sajd Ewropew koperti mill-Qafas Strateġiku Komuni u li jistabbilixxi d-dispożizzjonijiet ġenerali dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew u l-Fond ta' Koeżjoni u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1083/2006" *COM(2013) 246 final — 2011/0276 (COD)* 154

MT

EUR-Lex (http://new.eur-lex.europa.eu) joffri aċċess dirett u bla ħlas għal-liġijiet tal-Unjoni Ewropea. Dan is-sit jippermetti li jkun ikkonsultat *Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* u jinkludi wkoll it-Trattati, il-leġiżlazzjoni, il-ġurisprudenza u l-atti preparatorji tal-leġiżlazzjoni.

Biex tkun taf aktar dwar l-Unjoni Ewropea, ikkonsulta: http://europa.eu

L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea
2985 Il-Lussemburgu
IL-LUSSEMBURGU

MT